DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

ROCZNIK 1929

WE LWOWIE
NAKŁADEM PAŃSTWOWEGO WYDAWNICTWA KSIĄŻEK SZKOLNYCH
KURATORJUM O. S. LW.
1929

Z drukarni i litografji Pilleı-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska l. 3.

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI, OGŁOSZENIA.

Str

Administracja, postępowanie 3
decyzje XII 27, doręczanie VII 13, dowody X 21, egzekucja XVI 39, kary XVI 39, koszta XV 38, odwołanie XIII 31, opłaty XV 38, osoba interesowana IV 7, pełnomocnik IV 7, podania V 9, postępowanie wyjaśniające IX 19, protokóły VI 12, terminy VIII 18, wezwania VII 13, właściwość władz II 3, wyłączanie urzędników III 6, wznowienie XIV 34, załatwianie spraw XI 25, zastosowanie I 3.
Administracja, przekazanie niektórych spraw kuratorom i inspektorom 317
zasięganie opinji województwa o kandydatach . . 446

Badanie zdrowotne: abiturjentów seminarjów 226
nauczycieli 171
uczniów seminarjów naucz. . . . 176
Budynki państwowe: czynsze (opłaty) za mieszkania 294, 295, 297, 453
odstępstwa od regulaminu dla zarządców . 264
pokrywanie świadczeń . . . 265, 454
prowadzenie ksiąg inwentarzowych . . 263
rodzaje robót budowlanych . . . 496
wykonanie regulaminu dla zarządców . . 455
wynagrodzenie dla zarządców . . 264, 455
Budżet, deklaracje przychodowe 398
schemat przychodów 400

Czynsze w mieszkaniach służbowych . . 294, 295, 297, 453, 496
Ćwiczenia cielesne, wymiar godzin w gimnazjum . . . 529

Deklaracje przychodowe 398
Diety, wyjaśnienie 325
Dni wolne 329
Dochodzenie dyscyplinarne przeciw nauczycielom tymczasowym . 172
Dodatki: ekonomiczny 244
miesięczne 208
na mieszkanie od 1 stycznia 1929 r. 205
podatek dochodowy 242
projekt ustawy 206
15% nauczycieli kontraktowych . . . 227, 433
15%, wyłączony z zaliczek, odprawy, pośmiertnego. . 243
Domy wycieczkowe, opłaty 261

Str.

Druki szkolne, świadectwa 166, 536
Duplikaty świadectw z ukończenia szkoły pow. . . . 283
Duszpasterze, podwody 173
Dzienniki wojewódzkie 274
Dziesięciolecie dokształcania nauczycieli 77

Egzamin: dojrzałości semin., dopuszczanie z 6-kl. gimn. . . 285
ocena z religji 225
eksternistów na W. K. N. 178
kwalifikacyjny, patrz egz. praktyczny
państwowy (uproszczony) na naucz. szkół średnich ogóln.-kształ. i semin. 258, 358, 432
poprawczy, zniesienie (klasyfikacja) 177
praktyczny na naucz. szkół pow. 114, 126 (opłata), 127, 212 (bibljografja), 414 (komisje), 435 (referat A. Kopacza), 458.
specjalny dla skróconej służby wojskowej . . . 285
z 4 klas gimnazjum, zniesienie 179
Emeryci, koszty przeniesienia się 262
prolongowanie legitymacyj 262
Emerytura, opłaty emerytalne 452
prawo nieprzyjętych dla braku etatu . . . 202
terminy końcowe wysługi emer. 494
zaliczanie służby wojskowej 203
zmiana ustawy emerytalnej 202

Ferje świąteczne 329
Film propagandowy na rzecz domu dla ciemnych inwalidów . . 193
Funkcjonarjusze państwowi:
prawo do emerytury nieprzyjętych . . . 202
przyjmowanie poborowych 495
wymiar szczebla w razie przejścia z innych rodzajów służby 261
wyższy szczebel za studja 450
zaliczanie służby kontraktowej . . . 451
niżsi: koszty zastępstwa na czas urlopów . . . 263
wynagrodzenie za pracę w niedzielę i święta . 458

Gimnazja, patrz: Szkoły średnie ogólno-kształcące.
Gminy (nowe, granice):
Bolechów (pow. doliniański) 314
Hucisko Turzańskie (pow. radziechowski) . . . 379
Jakubówka (pow. brzeżański) 379
Kamionka (pow. skolski) 379
Soroka (pow. kopyczyniecki) 272
Zalesie (pow. grodecki) 272
Zalesie (pow. przemyski) 272

Higjena i ratownictwo, nauka w gimn. . : . . 525

Str.

Inspektoraty, opłacanie pomocy kanc. i usługi biur . . . 283
przekazanie niektórych spraw 317
ubezpieczenie służących 245
Instrukcja w sprawie: przepisów rach.-kas. 396
zmian w materjale nauczania w 7-klasowych szkołach pow. i gimn. (II półr. w 1928/29) 67, (w r. 1929/30) 500
Instruktor: fizyki z chemją 348
pracy w szkołach średnich ogólno-kształcących . . 353
Istytut Nauczycielski, egzamin uproszczony absolwentów . . 258
Robót Ręcznych, przyjmowanie kandydatów na rok 1929/30 . 133

Karty porady, wypełnianie 246
Kasy chorych, opłaty za służących rad szkoln. . . . 245
zgłaszanie 245
Kino objazdowe komitetu budowy domu dla inwalidów . . 193
Klasyfikacja uczniów 177, 201
Komisja: dyscyplinarna dla nauczycieli 271
dla urzędników . . . 192, 471
koszta podróży świadków . . . 413
egzaminacyjna dla czeladników, regulamin . . . 228
eksternów W. K. N. . . . 272
naucz. rel. mojż. 192
naucz. szkół pow. . . 127, 414
urzędników 192 (III kat.), 410 (rachunk.), 471 (II kat).
kwalifikacyjne dla naucz. szkół pow. . . . 346
naucz. szkół zawodowych . . 272
urzędników 347
Komitet Floty Narodowej, komunikaty . . 330, 378, 411, 551
Konferencje rejonowe 331
Kondykt, patrz: Zajęcie poborów
Kongres krajoznawczy w Poznaniu 1929 r. 107
Konkursy: na posady nauczycielskie:
w seminarjach 311
w szkole ekon.-handl. we Lwowie . . 345
w szkołach powszechnych powiatu:
bobreckiego 42, 232, 342, 468, bohorodczańskiego 43, 232, 267, 271, 342, 373, 468, borszczowskiego 342, 468, brodzkiego 308, 373, brzeżańskiego 43, 149, 187, brzozowskiego 149, 232, 267, 308, buczackiego 43, 149, 308, 373, czortkowskiego 149, 233, 342, 373, 377, dobromilskiego 43, 150, 156, 233, 308, 373, doliniańskiego 43, 187, 267, 373, 377, 468, drohobyckiego 43, 150, 468, grodeckiego 43, 187, 342, 469, horodeńskiego 151, 233, 343, 374, 468, jarosławskiego 151, 156, 233, 267, 374, 406, 407, 469, jaworowskiego 152, 343, 374, 406, kałuskiego 268, 343,

Str.

406, kamioneckiego 233, 235, 374, kolbuszowskiego 152, 343, 375, 469, kołomyskiego 44, 152, 187, 233, 308, 343, 374, 375, 469, kopyczynieckiego 152, 234, 375, kosowskiego 375, 406, krośnieńskiego 152, 156, 268, 271, 308, 345, 375, liskiego 153, 156, 469, lubaczowskiego 44, 48, 153, 375, we Lwowie (mieście) 44, 375, 469, lwowskiego (powiat) 44, 153, 188, 343, 375, łańcuckiego 45, 343, 406, 469, mościckiego 45, 48, 153, 343, nadwórniańskiego 153, 188, 267, 376, 377, 407, 469, niskiego 234, 376, peczeniżyńskiego 235, 268, 309, podhajeckiego 269, przemyślańskiego 45, 309, 406, przemyskiego 269, przeworskiego 234, 376, 469, radziechowskiego 153, 344, 376, rawskiego 270, rohatyńskiego 153, 188, 270, 376, rudeckiego 46, 469, rzeszowskiego 46, 154, 188, 406, samborskiego 376, sanockiego 234, 270, skałackiego 46, 234, 309, 344, 406, skolskiego 234, 309, 344, 469, śniatyńskiego 154, 345, 376, 469, sokalskiego 46, 188, 376, stanisławowskiego 46, 156, 234, 406, starosamborskiego 46, 48, 154, 234, 309, 344, 376, 406, 407, stryjskiego 234, 470, strzyżowskiego 154, 270, 377, 407, 408, tarnobrzeskiego 47, 189, 377, tarnopolskiego 309, 377, tłumackiego 155, 189, 234, 377, 470, trembowelskiego 377, turczańskiego 47, 189, 271, 309, 470, zaleszczyckiego 47, 155, 377. 407, 470, zbaraskiego 407, zborowskiego 47, 271, złoczowskiego 47, 155, 234, 310, 345, 470, 471, żółkiewskiego 47, 155, 189, 235, 344, 407, żydaczowskiego 189, 310, 377, 407.

w zakładach prywatnych . . . 311
w Zakł. Wychowaw. w Przedzielnicy . . 310
na stypendja na studja pedagogiczne . . . 236
ogłaszanie 281
Konserwacja budynków państwowych 496
Koszta: podróży nauczycieli prowadzących wycieczki szkolne . 228
świadków 413
wyjaśnienie 325
przeniesienia się emerytów 262
przesyłki pieniędzy (zaliczek) pocztą . . 209, 243
Książki i zeszyty, noszenie w tornistrach 160
Kuratorjum. przekazanie niektórych spraw 317
Kursy: dla dorosłych, porady 190
dokształcania naucz. gimn. i sem. 77
nauczycielskie jako kwalifikacje do nauczania . . 283
nauczycielskie państwowe, plan godzin . . . 431
programy i organizacja nauki . 531
społeczno-rolniczy w Brodach 347

Str.
wakacyjne, robót ręcznych w Rudniku . . . 313
w r. 1929 247
wychowania fizycznego 312
wychowawczyń przedszkoli . . . 195
Kwalifikacje: zawodowe do nauczania
religji mojżeszowej 359
w szkołach powszech. 109, 283, 422, śpiewu 500
specjalnych . . . 459
średnich i semin. (zmiana ustawy) . . . 179
zdrowotne uczniów semin. . . 175, 176, 226

Lata służby, terminy końcowe 494
zaliczanie naucz. przed przerwą 277
Legitymacje: emerytów 262
nauczycieli szkół pow. 461
uczniów szkół pow. 422
Lekarze szkolni kontraktowi, dodatek ekonomiczny . . . 244
Linjatura zeszytów 160
L. O. P. P., propaganda 1

Łodzie (kajaki składane — składaki), przewóz w wagonie osobowym 472

Medale 273
Mieszkania, dostarczanie naucz. przez gminy 284
służbowe, czynsze (opłaty) 294, 295, 297, 453, 496
opłaty świadczeń 454
podatki 297
Młodzież, noszenie książek i zeszytów w tornistrach . . . 160
sprzątanie sal szkolnych 200
zmiana obuwia w szkołach 200
udział w święcie wych. fiz. i przysp. wojsk. . . . 350
zakładanie Kół Komit. Floty Narod. 330
Ministerstwo W. R. i O. P., statut 194
Muzea szkolne, zakładanie 2
Muzyka, przedmiot nadobowiązkowy w gimn. 526

Nadzór pedagogiczny, patrz: Rejony wizytacyjne.
N (ajwyższy) T (rybunał) A (dministracyjny), patrz: Orzeczenia N. T. A.
Nauczyciele: geografji, zjazd 189
kontraktowi, 15% dodatek . . . 227, 433
zmiana wzoru umowy . . . 433
ocena pracy 277
przysięga służbowa 171
religji mojżeszowej, komisja egzaminac. . . . 192
podwody 173
rysunków i robót w gimn., etaty 433

Str

szkół powszechnych:
egzamin praktyczny 114, 126 (opłata), 127, 212 (bibljografja), 435 (referat) 458
komisje egzaminacyjne . . . 127, 414
kwalifikacyjne . . . 346
kursy wakacyjne 247
kwalifikacje zawodowe 109, 283, 422, (do nauki śpiewu) 500
legitymacje 461
mieszkania 284
niekwalifikowani, zwolnienie . . . 335
powołanie na ćwiczenia . . . 336
urlopy na W. K. N. (koszta zastępstw) . . 134
wykazy kwalif. (wyciąg) . . . 333
wykazy stanu służby . . . 210, 333
szkół średnich ogól.-kształ. i seminarjów:
egzamin . . . 258, 358, 432
kursy wakacyjne 252
tytuł profesora 463
ustalenie 180
ustawa o kwalifikacjach (zmiana) . . 179
szkół zawodowych:
regulamin (pobory) dla kierow. warsztatów . 180
zjazd dokształcających . . . 275
tymczasowi, odpowiedzialność dyscyplin. . . 172
utrata względnie przywrócenie praw wskutek przerwy w służbie 277
wadliwa mowa u kandydatów 175
wydaleni: Czernylewska 274
Krzewski Paweł 380
Zioła Walerjan 380
wywiady 178, 446
zajęcie poborów 278
Nauczycielki, obóz przysposobienia kobiet do obrony kraju . . 275
Nauka religji, poświadczenie prywatne 225
zapewnienie 225
Nazwy, nadawanie szkołom powszechnym 280

Obóz przysposobienia kobiet 275
Obuwie, zmiana w szkołach 200
Obywatelstwo polskie, utrata 446
Ocena pracy nauczyc. 277
Ofiarność 191
Opinje, zasięganie 178, 446
Opłaty: emerytalne 452
na budowę domów wycieczkowych 261
pocztowe 280
stemplowe, kasowanie znaczków 278

Str.

szkolne, zwrot 261 (inwalidów), 161, 319 (wykaz szkół), 414,
uczniów (taksy) w gimnazjach 354
za egzamin praktyczny naucz. szkół pow. . . . 126
Organizacja: nauki na Państwowych Kursach Nauczycielskich . . 531
przysposobienia kobiet do obrony kraju, obóz . . 275
seminarjów ochroniarskich 533
społeczne i samorządowe, podania o zapomogi . . 199
Orzeczenia N. T. A.:
obowiązek dostarczania bezpłatnego mieszkania
dla kierownika szkoły 540
pensja wdowia po nauczycielu z § 8 austr. pragm.
naucz. 548
wymiar uposażenia 546
zaliczenie do wysługi emerytalnej czasu, zależnie
od kwalifikacji 538

P. C. K., sprzedaż znaczków 494
Peczeniżyn, zniesienie powiatu 273
Pedagogium we Lwowie 313
Pieczęcie urzędowe 242
Plany godzin: dla gimnazjum klasycznego dawnego typu . . 524
na państw. kursach nauczycielskich . . . 431
w seminarjach ochroniarskich 535
w szkołach powszechn. 498 i gimn. 49, 65 (szk. pow.)
Pobory, patrz: Uposażenie.
Podatek, dochodowy od dodatku do uposażenia . . . 208
dodatku mieszkaniowego . . . 242
od mieszkań służbowych 297
Podania, o zapomogi organizacyj społecznych 199
w sprawach wojskowych 329
Podwody dla duszpasterzy 173
Pomoce, kancelaryjna i usługi biurowe, opłacanie . . . 283
lekarska 246, 456
naukowe, popieranie przemysłu krajowego . . . 161
prawidłowa linjatura zeszytów . . . 160
Poprawki na świadectwach dojrzałości 201
Postępowanie, administracyjne 3
dyscyplinarne przeciw naucz. tymczasowym . 172
Pracownie robót ręcznych 314
Prawa publiczności, nadawanie (rozporządz.) 351
Profesor, tytuł 463
Program nauki na państwowych kursach nauczycielskich . . 531
Propaganda szkolnictwa zawodowego 238
Przedmioty, nadobowiązkowe (rysunki, śpiew i muzyka, roboty
ręczne) w gimnazjum wyższem 526
pozaprogramowe, nauczanie 353
Przedszkola, kurs wychowawczyń 195
Przemysł ojczysty, popieranie 161, 349

Str.

Przepisy rach.-kasowe, dla gimnazjów 384, 396
składanie sprawozdań . . . 447
zaliczki na potrzeby rzeczowo-administr. (zmiana § 55 Przepisów) . . . 448
Przerwa w służbie nauczyc., utrata wzgl. przywrócenie praw . . 277
Przysięga służbowa nauczycieli 171
P. W. K. (Powszechna Wystawa Krajowa) 198, 275, 348, 411
Rada szkolna powiatowa: opłacanie pomocy kanc. i usługi . . 283
sprawozdanie z konf. rejonowych . . 331
ubezpieczenie służących . . . 245
zniesienie R. S. P. w Peczeniżynie . . 380
Regulamin: dla kierowników warsztatów 180
dla zarządców budynków pań., wynagrodzenie 264, 455
wykonanie . 264, 455
egzaminu na czeladników 228
specjalnego dla służby wojsk. . . 286
Rejony: egzaminacyjne naucz. szkół pow. 127
wizytacyjne, seminarjów i kursów naucz. . . . 382
szkół powszechnych 381
szkół średnich ogól.-kszt. . . . 383
Religja mojżeszowa, kwalifikacje do nauczania 359
Remont w budynkach państwowych 496
Reprezentacje samorządowe, Przeworsk, Radziechów, Zborów . 273
Roboty ręczne, nauka jako przedmiotu nadobowiązkowego w gimn. 526
pracownie 314
Rok szkolny, początek 348
Rysunki, nauka jako przedmiotu nadobowiązkowego w gimn. . . 526

Sacharyna, zwalczanie spożywania 284
Sale szkolne, sprzątanie 200
Samorząd, reprezentacje w Przeworsku, Zborowie, Radziechowie . 273
Sądy: grodzkie w Frysztaku, Strzyżowie 273
w Bołszowcach, Bursztynie, Rohatynie . . 380
powiatowe, miejski i zamiejski we Lwowie, w Nowemsiole 190
Schemat przychodów 400
Seminarja: nauczycielskie, egzamin na naucz. 358
instruktor fizyki 348
kwalif. do nauczania rel. mojż. . . 359
kwalif. (badanie) zdrowotne uczniów 175, 226
nadawanie praw publ. . . . 351
nauczanie przedm. pozaprogramowych . 353
nowy plan godzin w szkołach ćwiczeń . 76
organizacja pracy 423
wadliwa mowa kandydatów . . 175
ochroniarskie, organizacja 533
plan godzin 533
Składaki, przewóz w wagonie osobowym 472
Służba: kontraktowa, zaliczanie do stałej 451
państwowa, przyjmowanie poborowych . . . 495

Str.
wojskowa, egzamin specjalny 285
odroczenie uczniom reprobowanym . . 265
odroczenie z tytułu zajmowania stanowisk w służbie państwowej 495
powołanie nauczycieli na ćwiczenia . . . 336
wnoszenie podań 329
wykaz zakładów uprawniających do odroczenia . 550
do skróconej służby 550
zaliczanie do wysługi emeryt. . . . 203
Sprawozdanie rachunkowe, terminowe składanie . . . 447
Statut organizacyjny Min. W. R. i O. P. 194
seminarjów ochroniarskich 533
Stopień ze sprawowania się na świadectwach 201
Studja wyższe, wyższy szczebel 450
Studjum pedagogiczne w latach 1923 — 1926 476
Szczebel uposażenia, w razie przejścia z innej służby . . . 261
za studja wyższe 450
Szkoły: dokształcające prywatne równe państwowym . . 537
ćwiczeń, plany godzin dla 7-klas. szkół 76
handlowe, nazwy 378
powszechne, instrukcja dotycząca zmian nauczania 67, 76, 500
nadawanie nazw 280
opłaty pocztowe 280
plan godzin 7-klasowych szkół . 49, 65, 74, 76, 498
rejony wizytacyjne 383
specjalne, kwalifikacje zawodowe . . . 459
wydawanie zaświadczeń z ukończenia . . 283
prywatne, druk świadectw 536
tygodniowa liczba godzin 536
rolnicze 314
średnie ogól.-kształ., dziesięciolecie dokształcania naucz. . 77
etaty naucz. rysunków i robót ręcznych . . 433
instrukcja dotycząca zmian w nauczaniu . 67, 500
kwalifikacje do nauczania rel. mojż. . . 359
nadawanie praw publ. 351
nauczanie przedmiotów nadobowiązkowych (rysunku, śpiewu i muzyki, robót) . . . 526
nauczanie przedmiotów pozaprogramowych . 353
ćwiczeń cielesnych . . . 529
higjeny i ratownictwa . . . 525
plan godzin 49, 65, (dawny klasyczny) 524
przepisy rach.-kas. 384, 396
taksy 354
zawodowe, dokształcające pryw. równe państwowym . 537
propaganda 238
regulamin dla kierowników warsztatów . . 180
komisyj dla egzamin. na czeladników 228
zjazd naucz. szkół dokszt. 275

Str.

Śpiew, kwalifikacje do nauczania w szkołach pow. . . . 500
nauka w gimnazjum wyższem 526
Świadectwa: dojrzałości, ocena z religji 225
poprawianie 201
druki szkolne 166, 536
lekarskie, kandydatów do seminarjów . . . 176
uzdrowisk 171
z ukończenia szkoły pow. 283
Święto: pieśni 158
wych. fiz. i przysp. wojsk., udział młodzieży . . . 350

Taksa (y): administracyjna, fundusz specjalny 259
zwalnianie dzieci inwalidów . . 261
zwalnianie prywatystów . . 227
szkolne w szkołach średnich ogólno-kształ. . . 354
Termin, egzaminów kwalifikac. we Lwowie 236
końcowy do wysługi emerytalnej 494
Tornistry, noszenie książek i zeszytów 160
Towarzystwo upiększania miast 298

Ubezpieczenie pracowników umysłowych 245
Uczniowie: klasyfikacja 177
kwalifikacje zdrowotne do semin. naucz. 175. 176, 226
reprobowani, odroczenie służby wojskowej . . 265
sprzątanie sal szkolnych 200
wykluczeni: Chamuła Włodzimierz . . . 191
Czerwiński Wilhelm . . . 191
Kondzierska Marja . . . 314
Larędowicz Włodzimierz . . . 191
Radoszycka Rajzla . . . 411
Szechowicz Włodzimierz . . 191
Żyznewski Aleksander . . . 191
zniesienie egzaminów, poprawczych . . . 177
z 4 klas gimn. . . . 179
Ulgi kolejowe: absolwentów szkół powszechnych . . . 266
pracowników państwowych 457
uczestników kursów wakac. 348
uczniów 137, 202, 408
w czasie świąt prawosław. i żydow. . . . 285
wycieczek nauczycielskich 193
Umowa, zmiana wzoru 433
Umundurowanie, zakłady 191, 379
Uposażenie, dodatki miesięczne 208
dodatek na mieszkanie 205
kierowników warsztatów 180
koszta przesyłki pocztą 209
szczebel za studja wyższe 450
w razie przejścia z innej służby . . 261
zajęcie administracyjne lub sądowe . . . 278

Str.

Urlopy: nauczycieli, świadectwa lekarzy uzdrowisk . . 171
na W. K. N. za zwrotem kosztów zastępstwa . . 134
Urzędnicy, patrz: Funkcjonarjusze państwowi.
Ustalenie nauczycieli szkół średnich i semin. . . . 180
Ustawa emerytalna, interpretacja art. 95 202
nowela 202
o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach średnich i seminarjach (zmiana) 179
o postępowaniu administracyjnem 3

Virtuti Militari, wypłata pensji kawalerom orderu . . . 274

Wojsko, patrz: Służba wojskowa.
Woźni, koszty zastępstwa na czas urlopów 263
wynagrodzenie za pracę w niedzielę i święta . . 458
Wizytator religji rzym.-kat. w Przemyślu 193
Wycieczki nauczycielskie, ulgi kolejowe 193
szkolne, koszta podróży nauczycieli 228
Wykazy, kwalifikacyjne (wyciąg) naucz. szkół pow. . . 333
stanu służby 210, 333
Wymowa wadliwa u kandydatów na nauczycieli . . . 175
Wystawa: krajowa w Poznaniu, patrz: P. W. K.
szkolna 2, 49
Wywiad o kandydatach stanu naucz. 178, 446
Wyższy Kurs Naucz. (W. K. N.):
częściowe egzaminy eksternów . . 178
komisja egzaminacyjna dla eksternów . 272
urlopy za zwrotem kosztów zastępstwa . 134
wynagrodzenie nieetatowych kierowników . 432

Zachowanie się, stopień na świadectwach 201
Zajęcie poborów naucz. 278
Zakłady: kształcenia nauczycieli, patrz: Seminarja naucz.
umundurowania 191, 379
pryw., nadawanie praw publ. 361
Zaliczki: na płace, dla będących na bezpł. urlopie i na budowę domu 209
15% dodatku nie uwzględnia sie . . . 243
koszta przesyłki 243
na potrzeby rzeczowo-administr. 448
Zapomogi, podania organizacyj społecznych i samorządowych . 199
Zarządy arch.-budow. w woj. lwowskiem 274
Zaświadczenia z ukończenia szkoły pow. 283
Zeszyty, prawidłowa linjatura 160
Zjazd nauczycieli. geografji 189
szkół dokształcających zawodowych . . 275
Zniżki kolejowe, patrz: Ulgi kolejowe.

ORGANIZACJA SZKÓŁ (UPRAWNIENIA, ZMIANY NAZW).

Str.

Bąkowice pod Chyrowem. Gimnazjum O. O. Jezuitów . . 338
Bolechów. Szkoła powsz. Izraelickiej Gminy Wyznaniowej . 182
Borszczów. Gimnazjum Tow. Szk. Średniej . . . 340
Borysław—Tustanowice. Gimnazjum T-wa Pryw. . . . 339
Kursy kierowców samochodowych inż. Stef. Pragłowskiego 401
Brody. Gimnazjum żeńskie D. Loewina . . . 182, 340
Seminarjum Tow. Pryw. 338
Buczacz. Seminarjum T. S. L. 338

Czortków. Gimnazjum U. T. P. 341
Seminarjum im. St. Sobińskiego 338

Dobromil. Gimnazjum Tow. Miej. 339
Dolina. Gimnazjum im. Z. Krasińskiego 339
Drohobycz. Gimnazjum im. H. Sienkiewicza 340
Gimnazjum T-wa Pryw. 339
Gimnazjum U. T. P. 340
Szkoła pow. S. S. Bazyljanek 300
Seminarjum S. S. Bazyljanek 338
Szkoła pow. żeńska Fundacji hr. Skarbka . . . 337

Firlejówka. Kursy wyrobu kilimów Br. Kajetanowiczowej . . 401

Horodenka. Gimnazjum Tow. Gimn. 339
Gimnazjum U. T. P. 341

Jarosław. Gimnazjum S. S. Niepokalanek 340
Gimnazjum im. J. Słowackiego 340
Szkoła powszechna S. S. Niepokalanek 182
Jaworów. Gimnazjum U. T. P. 341
Seminarjum S. S. Bazyljanek 338

Kałusz. Gimnazjum miejskie 341
Kolbuszowa. Gimnazjum T-wa Szkoły Gimn. . . . 340
Kołomyja. Gimnazjum Ch. Schapiry 341
Gimnazjum S. S. Urszulanek 339
Gimnazjum U. T. P. 341

Lwów. Gimnazja: Bazyljanek 339
De Notre Dame 339

Str.
Frenklówny 341
Gminy ewang. 340
Goldblatt-Kamerlingowej 340
Karp-Fuchsowej 340
Kistryna 341
Nazaretanek 339
Sercanek 339
Strzałkowskiej 338
Tow. Pryw. 339
Urszulanek 339
Warzenicy 341
Żychowiczowej 338
Żyd. T. S. L. i Śr. (hum., klas., żeń.) . . 340
Liceum Olgi Żychowiczowej 338
Seminarja naucz.: Rychnowskiej 338
Strzałkowskiej 337
Szewczenki 338
Wyspiańskiego 338
Szkoły powszechne: Kohna 182
Gminy Ewangelickiej . . . 300
Goldfarbowej 182
Żychowiczowej . . . 300
Żyd. T. S. L. i Śr. . . . 337
Szkolnictwo zawodowe:
Kursy — gastronomiczno-kulinarne . . 183
gospodarstwa domowego Stow. „Służby Obywatelskiej“ . . . 341
handlowe J. Prokesza . . . 402
handlowe Z. Olszewskiego . . 182
kierowników gorzelń . . . 300
kierowców samochodowych inż. B. Froma 401
kierowców samochodowych inż. Stef. Pragłowskiego . . . 401
radjotechniczne T. Lesiaka . . 401
zawodowe dla drukarzy . . 464
Szkoły — pracy M. Frenklówny . . . 341
wyrobów galanteryjnych . . 401
zawodowa Bazyljanek . . . 182

Łańcut. Seminarjum S. S. Boromeuszek 338
Łomna. Szkoła pow. żeń. S. S. Rodziny Marji . . . 337

Podhajce. Gimnazjum miejskie 341
Przemyśl. Gimnazjum P. P. Benedyktynek . . . 341
Kleczyńskiej 340
Ukr. Instytutu dla Dziewcząt . . . 339
Kurs gospodarstwa domowego 183
Wieczorna szkoła dla dorosłych 337

Str.

Przemyślany. Gimnazjum im. król. Jadwigi 340
Przeworsk. Gimnazjum miejskie 341

Radziechów. Gimnazjum im. Marszałka Badeniego . . . 340
Rohatyn. Gimnazjum U. T. P. 340
Rozwadów. Kurs handlowy T-wa Szkół Zawodowych . . 463
Rzeszów. Gimnazjum T-wa Pryw. 340
Kursy kierowców samochodowych L. Hubickiego . . . 183
Kursy pisania na maszynach E. Marcinka . . . 300

Sambor. Gimnazjum im. M. Konopnickiej 340
Stanisławów. Gimnazjum Gminy Ew. 341
Orzeszkowej 341
Urszulanek 339
U. T. P. 340
Żyd. T. S. L. i Śr. . . . 340, 341
Szkoła handlowa państwowa 400
Szkoła pow. S. S. Urszulanek 300
Stryj. Gimnazjum Twa Pryw. 339
Nazaretanek 340
I im. Marszałka J. Piłsudskiego . . . 182
Kurs handlowy Ch. S. Neumanna 342
Seminarjum U. T. P. 338
Szkoła zawodowa żeńska Związku Pracy Obyw. Kobiet . . 401
Strzyżów. Gimnazjum miejskie 341

Tarnobrzeg. Seminarjum im. St. Jachowicza 338
Tarnopol. Gimnazjum Z. Lenkiewiczowej 339
U. T. P. 341
Kurs — handlowy T. S. L. 183
kierowców samochodowych inż. L. Czarnieckiego . 401
zawodowe dla przemysłu metalowego . . . 464
Seminarjum T. S. L. 338
Tłumacz. Seminarjum Twa Pryw. 338
Turka. Gimnazjum im. Marszałka Piłsudskiego 341

Ugartsberg. Szkoła powszechna 463

Złoczów. Gimnazjum U. T. P. 339
Seminarjum im. M. Konopnickiej 338

Żółkiew. Seminarjum S. S. Felicjanek 338

KSIĄŻKI, CZASOPISMA, ŚRODKI NAUKOWE.

Str.

Badanie zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu. Dr. Władysław Dybowski. 183
Biblijni obrazky. S. Biłeńkyj. 473
Bibljoteczki lotniczo-gazowe 473
Bibljoteka instrumentalnych zespołów szkolnych. . . . 474

Chrystjańsko-katołyćka nauka wiry. S. Biłeńkyj. . . . 473
Chto cikawyj chaj czytaje.
Jak mam deń ciłyj mynaje. Jura Szkrumeljak. . . . 474

Cip, cip, cip. To mij drib. Jura Szkrumeljak. . . . 474
Czytaj lalu. Jura Szkrumeljak. 474
Czytanka polska dla trzeciego oddziału szkół pow. Horwath E. . 276

De hladysz tak, luba bynio. Jura Szkrumeljak. . . . 474
Deń lali. 474
Ditoczyj bal 474
Dulębianka Marja. Marja Jaworska. 402

Elementar. Majewski-Lubicz S. 276

Genesis Seifer Brejszit. König Bernard. 187

Historja Polski dla III kl. szkół powszechnych. Duszyńska J. i Witwicki T. 186, 276
Hramatyczni wprawy. O. Popowycz. 473
Hulja husy hulja. 474

Istorja pro Halu, lalu, ciuciu, kiciu i cipku żowteńku. Zahirna Marja 474

Jak luzak usich klopocze, Bo carem win staty chocze. Jura Szkrumeljak. 474

Kompetencje kierownika szkoły. Bolesław Danten. . . 184
Konieczność posiadania własnej floty morskiej. 183
Księga sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego. . 184

Lot Polski. 231
Lubi zwirjatka. Jura Szkrumeljak. 474

Str.
Małeńka hospodynia. Jura Szkrumeljak. 474
Mapa administracyjna Rosji Europejskiej. Niezbrzycki. . . 402
Mapa Polski. E. Romer. 402
My młodzi. 185

Oświata i wychowanie. 300

Pro Osypa Jurija Fedkowycza. Łukianowycz Denys. . . 474
Poradnik. 402

Rizdwo ide. 474
Rozporządzenie w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew na drogach publ. 186

Sam ja choczu proczytaty. Jura Szkrumeljak. . . . 474
Scalanie gruntów. Wiktor Krzyżanowski. . . . 186
Słownik obrazowy języka francuskiego. 186
Słownik techniczny. Inż. K. Stadtmüller. 301
Śpiewnik kościelny. Ks. J. Wiśniewski. 402
Sprzymierzeniec. 184
Szkice biologiczne. Jan Dembowski. 186
Szopka Benjaminowska. 184
Światyj Mykołaj. Pełeńska Marja. 474

Taras u djaka. Błażkewycz Iwanna. 473
Tik tak. 474
Towarysz zabawy. Jura Szkrumeljak. 474

Walka z pożarem. 185
Wesilja hłohorożeczky. 474
Wychowanie fizyczne, czasopismo. 472
Wydawnictwa nutowe dla zespołów szkolnych. 474

Za kratami więzień i drutami obozów. 184
Zdrowie w chacie wiejskiej. Dr. M. Kacprzak. . . . 185
Zorjanyj chłopczyna. Wilde Oskar. 474
Zorja piwdnia. Werne Juljusz. 474
Zwiryneć Halusi. Jura Szkrumeljak. 474

RUCH SŁUŻBOWY.

	Str.
Aleksandrowiczówna Aniela	365
Ameisen Berti	467
Andruszczak Roman	141
Andrzejowska Jawiga	361
Antonów Michał	465
Arendarczykówna Bronisława	365
Augustyn Tadeusz	140
Augustynówna Ludwika	303
Babij Jan	148
Babuniak Hilary	363
Bajsarowicz Walerjan	363
Balcer Jan	363
Balicka Helena	141, 363
Balicki dr. Juljusz	301
Banaś Jan	141
Baran Jan	371
Bartowa Anna	303
Basarak Michał	365
Baszczak Jan	361
Bauer Marjan	141
Bazalowa Marja	303
Beck Juljan	362
Bednarczyk Józef	140
Bednarska Marja	365
Beluchowska Janina	363
Bereś Antoni	302
Bereźnicki Wincenty	365
Besztyżanka Emilja	143
Bezuszko Włodzimierz dr.	404
Bieniaszewska Emilja	366
Bieniowski Marjan	141
Biernatowa Weronika	366
Bierzecka Anna	366
Bilewicz Eugenja	141
Bilinkiewicz Emil	366
Bilinkiewicz Katarzyna	369
Bilinkiewicz Seweryn	360
Biliński Metody	143

	Str.
Bilut Aleksander	370
Birnbach Aleksander	146
Bis Zofja	143
Bisikiewicz Aleksander	366
Blicharski Wojciech	141
Blitz Scheine Golda	366
Blochowa Amalja	303
Blumenfeldowa Beila	143
Błażewski Stanisław	467
Błażkiewicz Jan	144
Błocki Tadeusz	148
Bobak Stanisław	405
Boberowa Michalina	303
Bobiukówna Marja S.	141
Bocks Franciszek Karol	305
Bodenstein Leon	371
Bodnar Bazyli	361
Bogdański Leonard	141
Bogusiewicz Franciszek	366
Bohacz Eustachy	141
Bończuk Mikołaj	363
Botwiński Franciszek	366
Borodajkiewicz Sabina	303
Boryszko Józef ks.	467
Borzemski Wacław	307
Borzemski dr. Wilhelmina	307
Borzęcki Konstanty dr.	371
Bożykowski Mikołaj	465
Brill Stefan	363
Brykajło Michał	465
Bryniak Teodor	141
Brzazgaczowa Julja	303
Brzęś Tomasz	144
Bubellowa Jadwiga	366
Buca Marceli	467
Buchtowa Aleksandra	366
Buczek Wincenty	302
Budzianowski Władysław dr.	370
Burghardtowa Marja	366

Str.

Burghardtowa Teresa . . . 366
Burkiewicz Augustyn . . . 403
Burkiewicz Leon 141
Bursztyński Włodzimierz . . 370
Burzyńska Adela 366
Buczkowski Józef 363
Butkowski Mikołaj 371
Buzath Stanisław dr. . . . 371

Cegielski Ignacy ks. dr. . . . 467
Celewicz Witołd 465
Chabło Wiktor 371
Chigerowa Julja 366
Chmaj Jan 464
Chmielewska Helena . . . 303
Chmielewska Zofja 144
Chmielnikowa Julja 303
Chmielnikowski Jan ks. dr. . . 467
Chmielowska Filipina . . . 366
Chmura Józef 371
Chojnacki Stanisław 148
Choma Władysław 146
Chromowska Marja 303
Chudzicka Janina 141
Chudzikowa Marja 467
Chymiakowska Marja . . . 465
Cichocka Marja 366
Cieślak Roman 465
Cirko Mikołaj 363
Cisekowa Anna 366
Ciszewska Wanda 303
Ciszecki Aleksander 366
Ciupka Ignacy 363
Cuprykówna Emilja 363
Cwakliński Stanisław . . . 144
Cwenarowa Janina 466
Cwiąkalski Stanisław . . . 366
Cwikowski Stanisław . . . 148
Cwynarowa Bronisława . . 366
Czajka Włodzimierz . . . 141
Czekońska Zofja 361
Czepiel Leontyna 303
Czeremszyński Władysław . . 306
Czerszyk-Bąkowska Marja . . 366
Czerwiński Jan 403
Czubaty dr. Michał 307
Czypczar Bazyli 403
Dalecka Albina 466

Str.

Dancewicz Stefan 139
Dańcowa Aniela 366
Dandówna Emilja 303
Danielówna Kaliksta S. . . . 303
Dąbrowska Teresa S. . . . 144
Dąbrowski Adolf 142
Dąbrowski Marjan 303
Dąbrowski Romuald 148
Dec Ignacy 142
Decker Józef 362
Dekański Kazimierz 371
Deszbergowa Marja 366
Dewosser Mikołaj 147
Dębicka Antonina 366
Diamant Wilhelm 144
Dmytrykówna Olga 465
Dobiecka Jadwiga 303
Dobrowolska Janina 303
Dolińska Janina 369
Dolnicka Karolina 142
Dolnicki Eugenjusz 363
Dołęgowska Zofja 466
Domiczek Adam 361
Donigiewiczowa Anna . . . 144
Dorykowa Włodzimiera . . . 366
Douglasowa Janina 303
Dragan Roman 371
Drozdowski Ferdynand . . . 363
Dubas Wojciech 466
Dubielówna Helena 363
Dublanicówna Leontyna . . 303
Duchowicz Klementyna . . . 303
Dudowa Aleksandra 303
Dudowa Marja 303
Dumanowski Paweł 142
Dura Fabjan 142
Dworski Stanisław 362
Dydacki Jan 145
Dyduszyńska Kazimiera . . . 366
Dylski Mieczysław 371
Dyki Jan 302
Dzbańska Jadwiga 303
Dziedzic Karol 361
Dzieniewicz Tomasz 366
Dzióbkiewicz Antoni . . . 371
Dziurkiewiczowa Ludwika . . 403
Dziulakówna Helena . . . 361
Dżerdż Daniel 307

Str.
Ekertówna Ludwika 366
Ekiertówna Tekla 147
Emmerich Stanisław . . . 146
Engel Maciej 404

Fałendysz Stefanja 142
Fangorówna Helena 466
Fecko Józef 403
Fedakowa Helena 303
Fedewicz Marja 144
Feltak Stanisław 365
Fernezowa Eugenja 142
Fiałkowska Michalina . . . 366
Figol Jan ks. dr. 371
Filipczak Jan 370
Filipek Andrzej ks. 366
Filipowa Zofja 366
Fischlerówna Matylda . . . 303
Flinta Franciszek 142
Flisowska Marja 465
Fok Leon 366
Frank Władysław 366
Frankowska Bronisława . . 146
Frączek Józef 144
Freindorf Władysław . . . 405
Freiwilligowa Sara 303
Frenkel Joachim dr. 405
Frisch Stefan 360
Froń Adam 144
Froń Franciszek ks. . . . 147
Frógowa Bronisława . . . 366
Frydrych Eugenjusz . . . 139
Fujarowicz Anna 467
Fuksówna Marja 363

Gadzińska Eleonora . . . 142
Gajda Wanda 144
Gajewska Helena 366
Galasiewicz Marjan . . . 360
Gałat Juljan 142
Gałdzicka Kazimiera . . . 363
Gayczakowa Jadwiga . . . 467
Gdula Władysław 363
Geblerówna Bronisława . . 366
Gełemejowa Łucja 404
Germanówna Marja . . . 464
Gerula Mikołaj 363
Giertowska Urszula . . . 369

Str.
Gilowski Stanisław . . . 143
Ginter Wojciech 146
Glaserówna Marja . . . 465
Glass Józef 366
Głodzikówna Marja . . . 303
Golański Kazimierz 369
Gołąbkowa Marja 363
Gołda Józef 363
Gorczyńska Aniela . . . 466
Gorecka Marja 142
Gorecki Jerzy dr. 371
Gottfried Karol 144
Gottliebowa Zofja . . . 371
Gottwald Olga 144
Górniak Jan 146
Górski Józef 404
Grabiński Stefan . . . 370, 371
Graczykowa Stefanja . . 144
Graffówna Amalja . . . 366
Gromnicki Eugenjusz . . . 366
Gruntowicz Agnieszka . . 144
Gruszkowa Jadwiga . . . 404
Grużewski Władysław . . . 371
Grzegorzewicz Wojciech . . 148
Gulewicz Erazm 144
Gurawska Marja 303
Guściora Franciszek . . . 371
Guz Józef 144

Hablewicz Jan 142
Hagel Kazimierz 364
Hajowa Zofja 303
Halikowska Michalina . . . 303
Halkiewiczówna Marja . . 366
Hałaszyńska Marja . . . 146
Hanus Edward 372
Hanusz Szczęsny 303
Harasimowicz Bronisława . . 361
Harasymczuk Lucjan . . . 140
Harasymowa Helena . . . 303
Harland Zygmunt inż. . . . 149
Hasny Karolina 303
Hawel Juljan 372
Hecht Paulina 465
Heilpern Adam dr. 371
Heinówna Irena 369
Hetperowa Stanisława . . . 365
Hilewicz Władysław . . . 303

Str.

Hipszówna Zofja 369
Hodoly Czesław 142
Hodowaniec Jerzy 142
Hollender Henryk 148
Holzer Maurycy 464
Hołdowicz Stanisław . . . 146
Hołodyńska Olga 361
Hołowaty Dymitr 302
Hołowczakowa Klementyna . 303
Hołubowiczowa Helena . . 303
Hordubowa Michalina . . . 144
Hordyński Michał . . . 140
Horodyska Gabrjela . . . 144
Horwath Edward 360
Hoszowska Emilja 366
Hrehorowicz Marja . . . 369
Hrycyk Stefan 364
Hryhorców Marja 303
Hryńków Jan 144
Hrycyszynowa Marja . . . 303
Hubert Stanisław . . . 301. 360
Hucher Helena 304
Humelicz Tomasz 464
Huzar Juljan 140

Ilnicka Marja 404
Ilnicki Jan 465
Inglot Jan 141

Jabłońska Antonina 304
Jackiw Michał 140
Jacorzyński Dyonizy . . . 142
Jakóbczakowa Marja . . . 144
Jaksmanicki Antoni . . . 304
Jamiołowa Marja 144
Jankowska Michalina . . . 146
Janotka Deodat 405
Janowski Beno dr. 404
Janowski Franciszek ks. . . 304
Januszowski Jan 364
Jasiewicz Szczęsny . . . 370
Jasińska Helena 304
Jasińska Kazimiera . . . 366
Jasnoszowa Wanda . . . 142
Jaworczykowski Zygmunt . . 365
Jaworska Józefa 144
Jaworska Stefanja 465
Jaworska Teresa 367

Str.

Jaworski Józef 144
Jaworski Stanisław . . . 367
Jedliński Jacek dr. 371
Jezierski Michał 362
Jezierski Stanisław . . 140, 362
Jeziorkowska Marja 144
Jonak Jan 307
Jonasz Jupiter dr. 146
Joroń Stanisław 366
Juchnowicz Irena 361
Juński Stefan dr. 405
Jurajda Jan 405
Jurasek Ferdynand . . . 367
Jurkiewiczowa Barbara . . 144
Juryniec Andrzej 403
Jurzykowski Alojzy ks. . . 371
Jus Ludwik 360
Juzwa Stefan 148

Kabarowska Kamila . . . 365
Kabarowska Marja . . . 365
Kabarowski Włodzimierz . . 362
Kaczkowski Edmund . . . 302
Kaczmar Grzegorz 465
Kaczmarska Helena . . . 144
Kafliński Tadeusz 361
Kaliniewicz Stefan 142
Kalinowicz Włodzimierz . . 144
Kalinowiczowa Anna . . . 304
Kalinówna Akwina S. 404
Kamińska Marja 465
Kamińska Mieczysława . . 367
Kamińska Zofja 362
Kamiński Bronisław . . . 142
Kamiński Jan 371
Kanarek Henryk dr. . . . 371
Kania Albin 371
Kapliński Jan 301
Kapłańska Włodzimiera . . 367
Karaiś Stanisław 142
Karaś Zygmunt 404
Karnasiowa Józefa . . . 141
Karpinal Stanisława . . . 367
Karpińska Wanda 367
Kautówna Stanisława . . . 304
Kawalec Franciszek . . . 364
Kazimirczuk Jan 403
Kelhoffer Marjan 144

Str.	
Kiernicka Matylda	466
Kikinisowa Rachela	367
Kinelowa Stanisława	404
Kiperowa Zofja	370
Kirchner Magdalena	466
Kirsch Marjan	307
Kisielewicz Józef	467
Kisielewski Konstanty dr.	146
Kislinger Helena	367
Klewar Rudolf	364
Klimkiewicz-Sitkiewiczówna Olga	467
Klimkowa Kamila	361
Klisiecki Andrzej	148
Kłykajło Leon	306
Kmiecikowa Wilhelmina	465
Knapikowa Stefanja	304
Knapp Wilhelmina	364
Knobloch Ambroży	306
Kochalewicz Zofja	365
Koczajowa Olga	304
Koczy Hermina	361
Koestlich Roman	301, 360
Kolanko Jan	142
Kolarzowa Wilhelmina	144
Koleński Michał	361
Kolessa Filaret dr.	405
Kołodijowa Zofja	304
Kołodkiewicz Andrzej	364
Komarnicki Aleksander	144
Konieczny Adam	140
Konik Władysław	403
Konopkówna Jadwiga	361
Kopacz Jan dr.	360
Kopczyk Paweł	370, 404
Koreniec Dyonizy	148
Kormosz Emil ks.	147
Kornaszewski Zbigniew	140
Kornecka Anna	367
Korwacki Mirosław	405
Kosińska Adela	140
Kosińska Marja	465
Kostaszczuk Bazyli	302
Kostkiewiczowa Marja	304
Kotowicz Włodzimierz	147
Kotuska Michalina	367
Kotuski Edward	141
Kotysówna Teodozja	466

Str.	
Kowalczuk Mikołaj	147
Kowalska Marja	144
Kowalski Adam	467
Kowalski Eljasz	142
Kowalski Władysław	364
Kozak Bronisław	144
Kozak Michał	142
Kozdroński Ferdynand	367
Koziara Teofil	360
Koziarska Marja S.	142
Kozłowska Ludwika	304
Kozłowski Teofil	360
Kozłowski Orest	367
Korzeniowska Emilja	304
Kożuszko Teodor	403
Kōlowa Janina	404
Königsmanówna Marja	306
Körberówna Anna	140
Kraussowa Joanna	361
Krawcowa Jadwiga	304
Krawczyk Mieczysław	148
Krent Stefan	364
Krochmaluk Andrzej	147
Króliński Jan	146
Krućko Mikołaj	466
Kruk Franciszek	466
Krukiewicz Bronisław	364
Krupa Włodzimierz	143
Krupińska Marja dr.	467
Kryczyński Władysław	405
Krynicki Włodzimierz	466
Krypiakiewicz Jan dr.	148, 405
Krzemińska Aleksandra	144
Krzewski Paweł	380
Krzywka Zdzisław	367
Kucharski Marjan	404
Kucharski Władysław	372
Kuczyk Marja	367
Kuczyńska Jadwiga	367
Kudlańska Stefanja	370
Kulczycka Eugenja	142
Kulczycka Henryka	370
Kulczycki Hilary	142
Kulczycki Kazimierz	364
Kulikowski Włodzimierz	404
Kuliński Zdzisław	147
Kulonówna Marja	363
Kummer Józef ks.	404

Str.

Kupkowski Andrzej 144
Kurczowa Wienczysława . . 365
Kuśnierska Helena 361
Kutschkówna Józefa . . . 142
Kuzyk Szymon 371
Kwaczyński Władysław . . 364
Kwiatkowska Zofja . . . 307
Kwiatkowski Zygmunt . . . 371
Kwieciński Zdzisław . . . 369

Labitzka Janina 144
Lach Stanisław 467
Lachowiczowa Olga . . . 304
Lachowynowa Marja . . . 466
Lambert Józef 371
Lanoszanka Marja 306
Lanoszanka Stefanja . . . 364
Laskowska Janina 371
Lasiota Stanisław 464
Lasota Józef 362
Latkowski Juljan 405
Lebiszczak Augustyna . . . 361
Lechicki Paweł 144
Lehman Józef ks. 467
Lemiszewska Aniela . . . 144
Lenartowiczówna Stefanja . 364
Lenkiewicz Adam 371
Lenkiewicz Olga 304
Lesna Kazimiera 304
Leszczyński Bolesław . . . 466
Leszczyński Józef 302
Leśniak Jan 371
Lewandowska Konstacja . . 361
Lewandowska Łucja . . . 304
Lewicka Kazimiera 147
Lewicka Olimpja 466
Lewicka Stefanja 304
Lewicki Stanisław ks. . . . 146
Lewicki Władysław . . . 304
Lewicki Włodzimierz dr. . . 360
Leżohupska Kazimiera . . . 144
Lichaczewska Marja . . . 367
Lilien Henryk dr. 371
Linde Helena 367
Lisińska Emilja 367
Liskowicz Zbigniew 370
Lisowski Kazimierz . . . 364
Lityńska Anastazja 466

Str.

Lochman Michał 361
Luter Franciszek 362

Łaba Bazyli ks. dr. . . . 147
Łabajowa Zofja 144
Łaban Stefan 142
Łada Józef 367
Łagodziński Tadeusz . . . 364
Łozińska Jadwiga 304
Łoiński Władysław . . . 302
Łonycz Bazyli 367
Łuciów Dymitr 306
Łuczkiewicz Zofja 144
Łuczkiewiczówna Helena . . 304
Łukasiewicz Stanisław . . . 142
Łukianowicz Denys dr. . . 360
Łuszczko Franciszek . . . 144
Łużnicki Leonid ks. 405
Łużny Bartłomiej 302
Łysiak Leon 365
Łytwyn Dymitr 365

Macan Eustachy 364
Madejówna Marja S. . . . 142
Madeyska Stanisława . . . 465
Magdówna Marja 367
Majeranowska Felicja . . . 466
Majerowicz Stanisława S. . . 142
Majsnerówna Marja 364
Majsnerówna Rozalja . . . 403
Makarewicz Jan 404
Maksymowicz Michał . . . 142
Makutra Grzegorz 364
Malik Stanisław 370
Malinowski Stanisław . . . 147
Mallyowa Józefa 367
Małecka Stanisława . . . 304
Małecki Tadeusz 367
Marcinkowski Antoni . . . 304
Marciniec Józef 465
Marczak Michał 467
Markiewicz Jan 142
Markl Mieczysław 140
Marossányi Marja 367
Marsówna Zofja 405
Martyniuk Eustachy . . . 302
Matjaszkówna Marja . . . 304
Matkowska Seweryna . . . 404

	Str.
Matwijczuk Grzegorz . . .	142
Mayerowa Kazimiera . . .	144
Mazur Ferdynand	302
Mazur Grzegorz	301
Mazur Marjan	141
Mazurkiewicz Kazimierz . .	370
Mazurkowa Elżbieta . . .	367
Mazurówna Marja	140
Mądrzejowski Daniel . . .	142
Mądrzycka Eugenja	142
Mądrzycki Ludwik	142
Medyk Jan	365
Medyński Michał . . :. .	363
Mejbaum Wacław dr. . . .	148
Melnarowicz Mateusz . .	142, 362
Melniczyn Włodzimierz . . .	364
Mendys Michał dr. . .	139, 360
Metelski Antoni	142
Mękarski Zygmunt	304
Michalik Karol	302
Michalska Janina	361
Michalski Antoni	362
Michaluniowa Stanisława . .	367
Mielnikówna Julja	466
Miękiszówna Józefa . . .	466
Mikołajewiczowa Antonina .	466
Miller Juljan	142
Minasowicz Franciszek . .	364
Minticz Jan	367
Missona Kazimierz . . .	467
Miś Andrzej inż.	149
Miś Wincenty ks. dr. . . .	304
Młodzianowska Kamila . .	466
Mołodowcowa Eugenja . .	367
Monastyrski Kornel	142
Monseu Marja	404
Moralski Andrzej	304
Moroziewicz Kazimiera . . .	361
Mostowa Marja	365
Mostowski Tadeusz . . .	149
Mostowy Szymon	365
Moszczyński Feliks . . .	363
Moszkowicz Marja	304
Mrygłodowicz Włodzimierz .	405
Mukiewicz Stella	144
Muzyka Włodzimierz . . .	369
Müller Juljan	371
Müllerowa Helena	304

	Str.
Myckowa Zofja	306
Mykietiuk Karol	466
Mykietyn Filip	367
Myndiuk Emilja	466
Myndiuk Jan	367
Myszugowa Marja	304
Nabiałkowa Janina	306
Nacht Dawid	145
Nadel Abraham dr.	372
Nagórski Józef	306
Nowicki Franciszek	140
Nawojska Honorata	145
Nawojski Marjan	142
Nawrocki Władysław . . .	367
Nesterczuk Marta	306
Neuwirthówna Emilja . . .	367
Niebieszczańska Józefa . . .	364
Niedzielska Leonja	304
Niedzielska Marja	465
Niemcówna Katarzyna S. . .	304
Niemczuk Mikołaj	149
Niemczynowska Władysława .	361
Niemczycka Stefanja . . .	304
Niewiadomska Zofja	364
Nieznajomski Karol	142
Niżankowska Stefanja . . .	367
Nogas Jan	143
Noskiewicz Jan dr.	371
Nowaczek Wacław	403
Nowak Stanisław	360
Nowak Witold	405
Nowakowa Genowefa . . .	465
Nowakowska Marja	367
Nowakowski Jan	367
Nowakówna Leona	364
Nowicki Ignacy	466
Obrębski Jan	145
Obtułowicz Stefanja	145
Ogniewska Michalina . . .	367
Ohly Jan	302
Olejnikowa Marja	304
Olijnyk Jan	145
Olszańska Zofja	365
Olszewska Zofja	143
Omieciński Teodor	143
Opielowska Janina	367

Str.

Oppenheim Rozalja 304
Orłosiowa Zofja 145
Orłowski Mikołaj 370
Orłowski Szczęsny Alojzy . . 140
Orłowska Franciszka . . . 361
Osińska Jadwiga 367
Osiński Kazimierz inż. . . . 405
Ostafińska Joanna 145
Ostapowicz Włodzimierz . . 143
Ostrowski Atanazy 146
Owadiuk Franciszek . . . 362

Pachorek Tadeusz 362
Palczyński Ludwik 143
Palinowska Walerja 466
Pasieczniak Bazyli 367
Passendorfer Artur 148
Paulówna Zofja 466
Pankiewicz Franciszka S. . . 145
Pannenko Józef 361
Pańczuk Marcin 140
Pawlik Jacek dr. 147
Pawłowska Jawiga 361
Pazowska Kamila 147
Pażucha Józef 372
Pelc Stefan 307, 372
Penc Czesław 364
Pentherowa Ksawera . . . 305
Perlak Edward 364
Perlmutter Anna 305
Peszkowska Julja . . . 143, 466
Petryka Władysław 141
Peyersfeld Albina 145
Pidhajnowa Marja 304
Piechurówna Franciszka . 146, 306
Pielasz Jan 466
Pielasz Zofja 466
Pieniowski Antoni 465
Pierożyński Zdzisław inż. . . 149
Pihut Dymitr 467
Pikowicz Włodzimierz . . . 466
Piotrowski Stanisław . . 143, 367
Pisarik Marjan 362
Pisch dr. Józef 301
Placzek Marjan 372
Platzer Friemeta 304
Platzer Karolina 145
Płoszczański Michał . . . 306

Str.

Pobihuszczy Paweł 367
Pocałujkowa Katarzyna . . . 367
Podhajski Józef 372
Podkowiczowa Aleksandra . . 305
Podolkówna Augusta . . . 368
Podwapiński Franciszek . . . 372
Podwińska Józefa 368
Poczapski Konrad 304
Polakowa Anna 305
Pomiankowska Janina . . . 147
Ponczakówna Bronisława . . 361
Popadeńczuk Kazimierz . . 361
Popiel Teodor ks. 145
Poźniak Tadeusz 302
Pragłowski Konstanty . . . 368
Prokop Michał 466
Prokopowa Emilja 466
Prokopów Eljasz 465
Prudyus Piotr 302
Przybyszewski Bazyli . . . 143
Przylibski Tadeusz 372
Puder Antoni 143, 465
Pustelnik Rudolf 403
Puszkar Emilja 145
Pykoszówna Katarzyna . . . 368
Pytel Józef dr. 467

Raba Franciszek 143
Radomska Helena 466
Radwan Jadwiga 368
Radwański Jan 143
Rapała Ludwik inż. 149
Rappaport Chaim 148
Ratajczak Juljusz 361
Rąb Jan 141
Reiter Edward 307
Reiter Józef 363
Remerówna Stanisława . . . 466
Reising Wojciech 307
Rębisz Władysław 301
Rodowiczowa Matylda . . . 305
Rogalski Włodzimierz . . . 306
Rogowski Wincenty 405
Rojowa Julja 403
Romankiewicz Juljan . . . 143
Romanowski Józef 147
Rosadziński Edmund . . . 306
Rosłanowski Michał 364

	Str.
Roszczakowa Antonina	145
Roszkiewicz Tadeusz	143
Roszkiewicz Zofja	368
Rozdolski Józef	372
Rozdolski Michał	372
Rozmus Ignacy	466
Rozmusowa Katarzyna	466
Rubrich Jan	368
Rudkowska Stanisława	368
Rudnicka Marja	145
Rudy Włodzimierz	368
Rupp Teodor	148
Ruszczyński Jan	302
Rychwicki Michał	368
Rygel Jan	141
Rygiel Jan	362
Rymarczuk Józef	143
Ryzak Jan	364
Rzechorzkowa Marja	305
Rzewuska Janina	368
Sabatówna Eugenja	305
Sajewicz Zygmunt inż.	405
Sanecki Walenty	370
Sankiewicz Antoni	368
Sanojca Eugenjusz inż.	149
Sas Józef	372
Saturski Mikołaj	368
Sawicz Stanisław	466
Schächter Zysze	372
Scheininger Sydonja	305
Scherman Anatol	148
Schmidtowa Franciszka	404
Schreiber Juljan inż.	405
Schroeder Marja	368
Schwarc Herman	305
Schwartz Adolf	307
Schweitzer Izydor	372
Seiferowa Róża	305
Seinfeld Salomea	368
Seko Teofil	305
Sekreta Mirosław dr.	370
Seltman Zofja	368
Semelkowa Stefanja	364
Seneńko Aleksy	145
Seńczuk Jan	145
Seńkówna Jadwiga	145
Serwański Józef	372
Siecińska Marja	364
Siemaszowa Regina	305
Sierpniewska Marja	465
Sierpniewski Edward	368
Sierżegowa Wanda	368
Singerowa Klara	145
Siwakówna Hermina	368
Skiba Emil	364
Skibicka Rozalja	368
Skibicka Wiktorja	466
Skolimowska Wiktorja	466
Skórczyńska Janina	305
Skubówna Janina	145
Skuliczówna Kazimiera	465
Skulska Aleksandra dr.	370
Skulski Wacław	404
Slawiczek Henryk	370
Słobodzian Bazyli	143
Słoniewska Marja	305
Słotołowicz Amalja	466
Słowik Stanisław	302
Sługocki Jan	302
Smenda Antoni	368
Smendowa Stanisława	466
Smetański Jan	372
Smolana Apolinary	372
Sobotowski Czesław	305
Spaet Arnold	148
Sobuńkowa Stanisława	302
Sochaniewicz Kazimierz dr.	148
Sochaniewicz Władysław dr.	139
Sojkowa Katarzyna	364
Sokołowska Walerja	465
Sołłohub Włodzimierz	372
Sołoducha Teodor	365
Sołtys Onufry	368
Sorechtej Józef	405
Sorokiewicz Aniela	305
Sosnowska Wanda	143
Sośnicki Kazimierz dr.	361
Sotnicki Seweryn	365
Sozańska Hipolita	361
Sozański Józef	146
Sozański Juljan	145
Sożyńska Marja	368
Sożyński Rudolf	147
Spittalowa Marja	145
Spittalówna Stefanja	143

	Str.
Stach Szczepan	149
Stachowska Eleonora	305
Stankiewiczowa Janina dr.	147
Stankiewiczówna Bronisława	305
Starakówna Marja	145
Staruszkiewicz Franciszek dr.	372
Starzecki Edward	368
Stąclowa Olga	305
Stebelski Marjan	305
Steciwka Klemens	146
Stefanowicz Irena	369
Stefanowiczówna Stefanja	364
Steiner Jadwiga	368
Stecowa Klara	305
Steliga Stanisław	365
Stepek Andrzej ks.	368
Stocki Karol	368
Stoklasówna Ida	466
Stolf Antoni	143
Stopa Bolesław	143
Storoniak Marja	368
Streer Witold	140
Strojek Mieczysław	306
Strońska Marja	405
Strusiński Michał	307
Swoboda Leopold	143
Swyszczukowa Zofja	466
Szabakiewicz Józef	302
Szablowski Józef	467
Szabó Korneli	404
Szach Stefan	148
Szachnowski Łukasz	466
Szadkowska Eugenja	145
Szady Feliks	143
Szafrańska Marja	368
Szatkowski Karol	302
Szczepańska Petronela	145
Szczepański Jan	372
Szczerbakówna Michalina	305
Szczurkiewicz Ferdynand	370
Szediwy Stanisław	372
Szenderowicz Apolonja	405
Szeraucowa Stefanja	368
Szewczyk Franciszek	141
Szewera Zygmunt	148
Szkolnicki Marcin	305
Szmyd Andrzej	368
Szojkowitsowa Karolina	305

	Str.
Szombora Franciszek	363
Szostak Eugenjusz	143
Szostakowa Marja	466
Sztaba Stanisław	147
Sztolf Alfred	143
Szufel Kazimiera	368
Szulz Bruno	148
Szuszkiewicz Marja	305
Szutowska Helena	368
Szwed Władysław	372
Szymała Józef	368
Szymański Władysław	372
Śliwińska Zofja	466
Śliwiński Zygmunt	362
Śmiałek Wincenty dr.	404
Świątecki Antoni	361
Świerzko Piotr ks.	372
Świetlikowa Teofila	368
Świstunowiczowa Marja	143
Świtalski Józef	145
Tauber Izak	365
Tanczakowska Zofja	368
Tarnowiecka Julja	369
Teliga Tadeusz ks.	305
Tennenbaum Józef	368
Terlecka Eleonora	368
Terlecki Władysław	405
Tęczarowska Leontyna	466
Tiegerman Anna	145
Tiellowa Teofila	143
Tkaczuk Cyryl	465
Trochimczuk Stefanja	143
Trusz Włodzimierz	405
Trybusowa Zofja	305
Tryczyńska Kazimiera	466
Tokarski Łucjan ks. dr.	372
Toth Antoni	145
Tunia Roman	465
Turczański Józef	466
Turczyn Teodor	364
Turzyński Leopold ks.	368
Twardyjewicz Franciszek	368
Tychówna Stefanja	465
Tyczyńska Marja	465
Tymińska Łucja	301
Tysowski Aleksander dr.	372
Tyszkowska Helena	361

	Str.
Urban Wawrzyniec	305
Urbianka Michalina	145
Urich Emil dr.	370
Walczakowski Maksymiljan	307
Wankowa Marja	145
Warczak Eljasz	465
Wdowicki Władysław	149
Wechsler Gedalje	466
Weiss Antoni	145
Wendorf Wiktor	362, 464
Werber Stanisław	370
Wereszczakowa Józefa	361
Wernicka Konstantyna	364
Wiatr Stefan	368
Wieliczko Włodzimierz	306
Wiktor Bronisław	307
Wilczyńska Zofja	305
Wilińska Stanisława	305
Winczurowa Helena	368
Windyk Jan	303
Wiśniewski Franciszek	146
Wiśniowski Jan	145
Wittekowa Rozalja	143
Wiźniura Paweł	364
Włodkówna Stanisława	147
Włodyga Franciszek	147
Wnękowska Józefa	145
Wnętrzakowa Michalina	305
Wodostawska Katarzyna	368
Wolf Antonina	145
Wolfówna Amalja	368
Wolska Marja	369
Wołłowicz Michał	467
Wołowiec Marcin	369
Wowkonowicz Michał	465
Woycikiewicz Marjan	405
Woytoń Tadeusz	372
Woźnyj Antoni	303
Wójcik Ludwik	465
Wójtowicz Jan	364
Wronówna Zofja	365
Wrześniowski Antoni	369
Zabłocka Józefa	404
Zabłocki Marcin	404

	Str.
Zacharjasiewicz Józef	143
Zachówna Joanna	305
Zadorożna Emilja	369
Zającowa Kazimiera	145
Zajączkowska Wanda	365
Zajączkowska Helena	145
Zakulski Ludwik	148
Zaleski Roman	148
Załucka Antonina	143
Załuczkowski Franciszek	305
Zanko Andrzej	369
Zarembska Marja	305
Zarytkiewicz Józefa	370
Zastyrec Józef ks. dr.	467
Zawadowicz Helena	369
Zawadowiczowa Marta	145
Zazula Władysław	143
Zbiegień Jan	465
Zbożna Emilja	145
Zdebska Anna	369
Ziatykowa Emilja	369
Zielińska Eugenja	369
Zielińska Marja	369
Zielińska Emilja	403
Ziembowska Dioniza	305
Ziemniakowa Kazimiera	307
Ziemska Helena	147
Zięba Franciszek	404
Zifferblatt Michał	306
Zimnówna Kazimiera	466
Zinko Mikołaj	403
Zioła Walerjan	380
Zlamalowa Helena	465
Zubrej Michał	365
Zuchowski Rudolf	143
Zwolińska Jadwiga	365
Zychiewicz Marjan	141
Żaak Henryk	149
Żarnowitz Löbl	467
Żmurkowska Eugenja	147
Żukowska Amalja S.	145
Żukowski Bronisław	372
Żygalski Józef	143
Żyszkiewicz Feliks	145

ROK XXXIII. NUMER 1.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 31 stycznia 1929

TREŚĆ: Propaganda obrony przeciwgazowej, str. 1. — Zakładanie muzeów szkolnych, str. 2. — Postępowanie administracyjne, str. 3. — Konkursy, str. 42

Propaganda obrony przeciwgazowej.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 12 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 6702/28.

Ministerstwo W. R. i O. P., doceniając znaczenie propagandy lotnictwa, jako jednego z niezwykle ważnych zagadnień polityki państwowej, wśród jak najszerszych warstw ludności, zwróciło uwagę okólnikiem z dnia 3 kwietnia 1928 r. Nr. I. 21247/27 (Dz. Urz. Nr. 4 poz. 81 *) na potrzebę prowadzenia przedewszystkiem w szkole systematycznej akcji w kierunku rozbudzenia zamiłowań lotniczych wśród całej młodzieży szkolnej, a przez nią wśród całego społeczeństwa. Obok zagadnienia propagandy lotniczej niemniej ważna jest propaganda obrony przeciwgazowej. I ta sprawa nie może być w szkole zaniedbana. Może ona być poruszona równocześnie ze sprawą lotnictwa, tembardziej, że w lutym r. b. nastąpiło połączenie Ligi Obrony Powietrznej Państwa z Towarzystwem Obrony Przeciwgazowej w jedną organizację: „Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej". Skutkiem tego wszystkie dawne Koła Ligi Obrony Powietrznej Państwa stały się automatycznie kołami Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, a tak otworzyła się przed niemi nowa praca tj. propagowanie obrony przeciwgazowej i przygotowanie do niej całej ludności. Na terenie szkolnym mogą więc być obecnie tworzone koła szkolne Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, aby się stać pożądanym ośrodkiem propagandy obrony przeciwgazowej w szkole.

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 257.

W związku z tem proszę o wydanie odnośnych zarządzeń do szkół.

Podsekretarz Stanu: *St. Czerwiński* wr.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 29 grudnia 1928 r. Nr. O. 2715/28

Dyrekcjom wszystkich gimnazjów, seminarjów, kursów naucz., szkół zawodowych oraz radom szkolnym powiatowym (miejskiej we Lwowie) do wiadomości i zastosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Zakładanie muzeów szkolnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 21 stycznia 1929 r. Nr. O. 105/29

Okręgowa Wystawa Szkolna we Lwowie zamknięta, część eksponatów wybrana przez delegatów Ministerstwa WR. i OP. zostanie wysłana na wystawę poznańską, znaczna jednak część wróci do swych właścicieli: nauczycieli, szkół, inspektoratów. Wszystkie eksponaty spełniły swe zadanie na wystawie, spełniać one będą jeszcze nadal zadania inne, przedewszystkiem jako wzorowe pomoce szkolne. Część ich jednak o charakterze ogólniejszym może odegrać jeszcze specjalną rolę, stając się zaczątkiem szkolnego muzeum zakładowego czy powiatowego. W każdej szkole, kierownictwie, dyrekcji lub inspektoracie znajdzie się niewątpliwie jakiś kącik, szafka czy skrzynka chociażby, w której odpowiednio dobrane i odrazu zainwentaryzowane eksponaty z Okręgowej Wystawy Szkolnej dadzą skromny zrazu początek muzeum szkolnego.

Corocznie uzupełniane materjałem statystycznym, fotografjami i dającemi się przechować charakterystycznemi wynikami pracy szkolnej stanie się muzeum takie bezpośrednio z życia czerpane kroniką szkoły (lub szkolnictwa w powiecie), jej metod pracy oraz wyników przekazywanych w dalsze pokolenia, które nietylko poznawać lecz nawiązywać do nich będą mogły swoją pracę i jej metody.

W ten sposób będzie ułatwione utrzymanie ciągłości pracy szkolnej, a niejeden wartościowy pomysł nauczyciela-wychowawcy nie pójdzie w zapomnienie, lecz przekazany za pośrednictwem muzeum szkolnego następcom i przez nich doskonalony może w niejednym wypadku stać się cennem ogniwem w rozwoju metod wychowania i nauczania.

Mając te możliwości na uwadze, zachęcam gorąco do zakładania szkolnych muzeów pojedynczych zakładów i powiatów.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Postępowanie administracyjne.

Okólnik Kuratorjum O. S. L. z dnia 11 grudnia 1928 r. Nr. O. 1820/28 w sprawie wykonania postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341)).*

Odwołując się do okólnika z dnia 5 lipca 1928 r. Nr. O. 1390/28 **) Kuratorjum O. S. Lw. podaje następujące wskazówki i wyjaśnienia w odniesieniu do przepisów o postępowaniu administracyjnem.

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1. Postanowienia rozporządzenia niniejszego mają zastosowanie do postępowania we wszystkich sprawach z zakresu prawa administracyjnego, załatwianych przez władze i urzędy administracji państwowej i samorządu terytorjalnego, o ile rozporządzenie to nie przewiduje wyjątków.

(Do art. 1). Przepisy te stosują się do wszystkich spraw z zakresu prawa administracyjnego rozpatrywanych i załatwianych również przez państwowe władze, urzędy i organa szkolne (kuratorjum, rady szkolne okręgowe, rady szkolne powiatowe, (miejską we Lwowie), dyrekcje (kierownictwa) szkół średnich ogólno-kształcących, szkół zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli).

Ze spraw załatwianych przez samorządy terytorjalne, należy zaliczyć tu sprawy administracyjne samorządów szkolnych. Na terytorjum okręgu szkolnego lwowskiego istnieją jako takie rady szkolne miejscowe i wydziały szkół zawodowo-dokształcających.

II. Właściwość.

Art. 2. 1. Właściwość władz rzeczową i miejscową ustala się na podstawie przepisów o ich zakresie działania, a następnie na podstawie innych przepisów.

---

*) Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

(Rozporządzenie to przedrukowuje się w tekście okólnika mniejszym drukiem).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.* Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski.* Minister: *K. Bartel.* Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski.* Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski.* Minister Skarbu: *G. Czechowicz.* Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz.* Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki.* Minister Rolnictwa:: *K. Niezabytowski.* Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski.* Minister Komunikacji: *Romocki.* Minister Robót Publicznych: *Moraczewski.* Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz.* Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz.* Minister Poczt i Telegrafów: *Bogusław Miedziński.*

**) Tym okólnikiem podało Kuratorjum O. S. Lw. do wiadomości rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 21 czerwca 1928 Nr. O. Prez. 3996/28, ogłoszone w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 409.

2. Władza powinna z urzędu przestrzegać swej właściwości rzeczowej i miejscowej.

3. Jeżeli wniesiono podanie do władzy niewłaściwej, winna ona niezwłocznie podanie to skierować do władzy jej zdaniem właściwe, z równoczesnem zawiadomieniem o tem wnoszącego, lub zwrócić mu podanie ze wskazaniem tej władzy.

(Do art. 2). Przez właściwość władzy tak rzeczową jak i miejscową rozumie się upoważnienie danej władzy, urzędu, organu państwowego lub samorządowego do rozpatrywania i załatwiania pewnych określonych spraw. Właściwość ta w administracji szkolnej na terenie Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego opiera się na szeregu ustaw i rozporządzeń, obowiązujących w tym kierunku, n. p. Ustawa o tymczasowym ustroju władz szkolnych z 4 czerwca 1920 (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304); Rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy z 8 lutego 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 97); Rozporządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z 1 marca 1921 L. 264/pr. (Dz. Urz. Kurat. O. S. Lw. z r. 1921 str. 99); Regulamin szkół powszechnych w częściach nieuchylonych innemi postanowieniami; Regulamin rad szkolnych powiatowych i rad szkolnych miejscowych; Rozporządzenie Ministra WR. i OP. z 25 sierpnia 1928 Nr. O. Prez. — 5412/28 (Dz. Urz. Min. Nr. 10, poz. 168 w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji kuratorów — (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 530); Ustawa o państwowej służbie cywilnej z 17 lutego 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164); Ustawa z 17 lutego 1922 o postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165); Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 15 grudnia 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 990) o uproszczeniu postępowania dyscyplinarnego; Ustawa o stosunkach służbowych nauczycieli z 1 lipca 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462 z r. 1928); Instrukcja do tej ustawy z 24 marca 1928 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 5, poz. 90; Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 209); Ustawa emerytalna z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 z 1924 r. poz. 46); Ustawa o organizacji władz I i II instancji; Ustawa o zakładaniu i utrzymaniu szkół powszechnych z 17 lutego 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143); Rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy z 30 maja 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 574); Ustawa z 17 lutego 1922 o budowie szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18. poz. 144); Ustawa z dnia 1 lipca 1926 o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570); Regulamin egzaminów dojrzałości; Regulamin przyjmowania uczniów do szkół średnich i seminarjów nauczycielskich; — oraz inne przepisy ogłoszone w Monitorze Polskim, Dzienniku Ustaw, Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego lub w osobnych rozporządzeniach.

Podania należycie ostemplowane, wniesione do niewłaściwej władzy, a skierowane potem do władzy właściwej, nie podlegają po-

nownej opłacie, a to zgodnie z art. 143, ustawy z dnia 1 lipca 1926 o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570).

Art. 3. 1. Jeżeli obowiązujace przepisy nie określają właściwości miejscowej, wówczas ustala się tę właściwość:

a) w sprawach dotyczących nieruchomości — podług miejsca położenia nieruchomości;

b) w sprawach dotyczących prowadzenia przedsiębiorstwa lub jego zakładu — podług miejsca, w którem przedsiębiorstwo lub zakład są, mają być, albo były prowadzone;

c) w innych sprawach — podług miejsca faktycznego zamieszkania w kraju strony lub jednej ze stron, a mianowicie strony obowiązanej; jeżeli żadna ze stron zamieszkania w kraju nie posiada, podług miejsca pobytu jednej z nich; jeżeli strony przebywają zagranicą, podług ostatniego wiadomego miejsca zamieszkania jednej ze stron w kraju; wreszcie — podług miejsca, w którem wynikła sprawa.

2. Jeżeli jednak w sposób wskazany właściwość miejscowa ustalić się nie da, wówczas władzę miejscowo-właściwą wyznacza naczelna władza rzeczowo-właściwa.

Art. 4. Jeżeli właściwości rzeczowej w sposób, przewidziany w art. 2 ust. 1 ustalić się nie da, albo jeżeli obowiązujące przepisy przewidują właściwość władz już nieistniejących, a nie można ustalić, kto przejął ich uprawnienia, wówczas właściwą jest w I instancji powiatowa władza administracji ogólnej, w II instancji — wojewódzka władza administracji ogólnej.

Art. 5. 1. Spory o właściwość rzeczową lub miejscową między władzami administracyjnemi, mającemi wspólną władzę przełożoną, rozstrzyga najbliższa wspólna ich władza przełożona.

2. Spory o właściwość między władzami mającemi różne władze przełożone rozstrzyga: między władzami powiatowemi właściwy miejscowo wojewoda, po uprzedniem porozumieniu się z kierownikiem zainteresowanej władzy II instancji; między władzami wojewódzkiemi — Minister Spraw Wewnętrznych po uprzedniem porozumieniu się z zainteresowanym ministrem; między ministrami — Rada Ministrów.

3. Ten sam tryb postępowania ma zastosowanie w wypadkach, w których uzasadniona jest właściwość dwóch lub więcej władz.

4. Przepisy artykułu niniejszego mają zastosowanie do sporów o właściwość między władzami samorządu terytorjalnego, lub też temi władzami a władzami administracyjnemi państwowemi, z tą zmianą, że o ile chodzi o spory władz samorządowych między sobą w sprawach własnego zakresu działania, decyzja należy do właściwych władz nadzorczych nad samorządem; w innych wypadkach rozstrzyga starosta, wojewoda względnie Minister Spraw Wewnętrznych.

5. Przepisy poszczególnych ustaw, przewidujące załatwianie spraw przez władze w porozumieniu ze sobą, pozostają nienaruszone.

(Do art. 5). Do spraw w zakresie administracji szkolnej, załatwianych przez władzę w porozumieniu ze sobą, należy cały szereg

spraw zależnie od ich istoty i natury, n. p. nadzór i dysponowanie budynkami państwowemi i mieszkaniami służbowemi, opinja o osobach przyjmowanych do służby państwowej, budownictwo szkolne o ile chodzi o zatwierdzanie techniczne planów i udzielanie koncesji na budowę, opieka higjeniczno-lekarska, wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe, sport, turystyka, opieka społeczna, policyjno-sanitarna, postępowanie przymusowe egzekucyjne i karne w administracji, udział szkoły w parcelacji, ochrona zwierząt i drzew, zwalczanie chorób, wykazy obcych, konskrypcja szkolna, metryki szkolne, tępienie szkodników drzew owocowych, zniżki kolejowe, preliminarze szkolne, współudział władz sądowych, administracyjnych i organów policyjnych przy dochodzeniach dyscyplinarnych, opieka nad dziećmi, zatrudnianie pracą nieletnich, prywatne zakłady naukowe i instytucje wychowawcze, sprawy wojskowe, ubezpieczenia społeczne, kontrola finansów, szkolne kasy oszczędności, opłaty i należytości stemplowe, przynależność do kościoła lub stowarzyszenia religijnego, zwalczanie analfabetyzmu, zajęcie administracyjne tudzież zapowiedzenie i zajęcie sądowe uposażenia funkcjonarjuszów państw. itp.

Art. 6. Gdy między władzami toczy się spór o właściwość, lub gdy uzasadniona jest właściwość kilku władz, a zwłoka w załatwieniu grozi niebezpieczeństwem, wówczas każda z władz winna przedsięwziąć w obrębie swego zakresu działania konieczne czynności, zawiadamiając o tem inne władze.

III. Wyłączanie urzędników administracyjnych.

Art. 7. 1. Urzędnik powinien się wyłączyć:

a) w sprawie, w której sam jest stroną, albo pozostaje do strony w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziaływa na jego osobiste prawa i obowiązki;
b) w sprawie żony, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia włącznie, rodzeństwa i ich dzieci;
c) w sprawie swych rodziców przybranych, dzieci przysposobionych oraz osób, będących pod jego opieką lub kuratelą;
d) w sprawie, w której był lub jest pełnomocnikiem jednej ze stron;
e) w postępowaniu odwoławczem, jeżeli brał udział w niższej instancji w wydaniu zaskarżonej decyzji;
f) w sprawie, z powodu której wdrożono przeciw niemu dochodzenie wstępne, postępowanie dyscyplinarne lub karno-sądowe.

2. Przełożony może wyłączyć podwładnego urzędnika, jeżeli uzna to za potrzebne ze względu na interes publiczny.

(Do art. 7). Urzędnik, względem którego zachodzi jedna z przyczyn, przewidzianych w art. 7, winien sam żądać swego wyłączenia względnie je zgłosić. Osoby zainteresowane w danej sprawie, nie mają prawa czynienia wniosków o wyłączenie urzędnika.

Urzędnik nie może występować jako rzeczoznawca bez zezwolenia władzy służbowej, wyjąwszy wypadek, gdy opinji jego, jako rzeczoznawcy, zażąda sąd (art. 31 ustawy o państw. służbie cywilnej).

Jakkolwiek członkowie rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie) i rad szkolnych miejscowych jako tacy nie są urzędnikami w znaczeniu ustawy, to jednak załatwianie spraw na posiedzeniach rady szkolnej powiatowej (miejskiej we Lwowie), w których poszczególni członkowie rady szkolnej powiatowej (s. m.) sami są stroną, nie powinno się odbywać w ich obecności.

Art. 8. W wypadkach wyłączenia urzędnik powinien być bezzwłocznie zastąpiony przez innego, a do tego czasu ma przedsiębrać tylko te czynności, które nie cierpią zwłoki.

IV. Osoby interesowane i ich pełnomocnicy.

Art. 9. 1. Osobą interesowaną jest każdy, kto żąda czynności władzy, do kogo czynność władzy się odnosi, lub też czyjego interesu czynność władzy choćby pośrednio dotyczy.

2. Osoby interesowane, które uczestniczą w sprawie na podstawie roszczenia prawnego lub prawnie chronionego interesu, są stronami.

3. Wszystkie przepisy, dotyczące osób interesowanych odnoszą się również do ich prawnych zastępców.

Art. 10. Zdolność prawną i zdolność do działań prawnych osób interesowanych ocenia władza według prawa cywilnego, o ile przepisy administracyjne w poszczególnych wypadkach nie stanowią inaczej.

(Do art. 10). Pełną zdolność do działania posiada zasadniczo każdy pełnoletni, o ile nie został ubezwłasnowolniony.

Za osoby, nie mające zdolności do działań prawnych, działa ich ojciec, opiekun, sądownie ustanowiony kurator. Rodzice lub ich zastępcy działają w sprawach szkolnych za dzieci, zostające pod ich opieką. W sprawach zmiany wyznania nie mogą jednak działać w ich imieniu w okresie od 7 do 14 roku życia (ust. z 25 maja 1868 r. Nr. 49 dz. u. p.).

Art. 11. Osoba interesowana może do zastąpienia siebie upoważnić pełnomocnika, o ile nie jest wymagane jej osobiste działanie.

Art. 12. Pełnomocnikiem może być osoba własnowolna, o ile poszczególne przepisy prawne nie stanowią inaczej.

2. Oprócz pełnomocnictw, sporządzonych lub poświadczonych w urzędach i przez notarjuszów, są dopuszczalne również pełnomocnictwa prywatne, o ile ich wiarogodność nie budzi wątpliwości.

3. Pełnomocnictwa mogą być sporządzone oddzielnie, albo zawarte w protokółach, adnotacjach, podaniach i t. p.

4. Poza tem władza w sprawach mniejszej wagi może nie żądać pełnomocnictwa, jeżeli zastępcami osób interesowanych są członkowie rodziny, osoby należące do wspólnego gospodarstwa domowego lub ich pracownicy, a władza nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu uprawnienia do zastępstwa.

5. Władza nie dopuści pełnomocnika, który trudni się zawodowo zastępstwem stron, nie mając odpowiednich uprawnień.

(Do art. 11—12). W sprawach wynikających ze stosunku służbowego funkcjonarjuszów administracji szkolnej i nauczycieli należy żądać w regule osobistego działania. W tych sprawach n. p. mąż — jako taki — niema legitymacji do występowania w imieniu żony.

Pełnomocnictwa podlegają opłacie stemplowej według art. 111—113 ustawy stemplowej i § 148 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 20 listopada 1926.

Dopuszczanie w przewodzie administracyjnym do zastępstwa strony interesowanej — pełnomocnika należycie nieupoważnionego, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 26 maja 1924, L. rej. 1602/23).

Art. 13. Dla osób nieobecnych lub niezdolnych do działań prawnych, a nie mających zastępcy prawnego, może władza wystąpić do sądu z wnioskiem o wyznaczenie takiego zastępcy.

Art. 14. Osoby interesowane i ich pełnomocnicy mają prawo w godzinach do tego przeznaczonych dowiadywać się o biegu spraw.

2. Strona lub też należycie upoważniony jej pełnomocnik może na podstawie zezwolenia władzy i w obecności urzędnika, wyznaczonego przez naczelnika urzędu, przeglądać akta administracyjne, które zdaniem władzy zawierają dane niezbędne dla strony celem uzasadnienia jej praw i interesów.

3. Władza może na prośbę strony zezwolić na wydanie odpisów z dokumentów, o ile to ze względu na interes publiczny jest dopuszczalne.

4. Od zarządzeń, wydanych w myśl artykułu niniejszego, nie przysługuje żaden środek prawny oddzielnie od odwołania co do istoty sprawy.

5. Uprawnienia, przewidziane w ust. 1—3, nie mogą być wykonywane ze szkodą dla tajemnicy urzędowej.

(Do art. 14). Celem wykonania postanowień art. 14 punkt 1, winni p. p. inspektorowie szkolni lub ich zastępcy, dyrektorowie i kierownicy szkół wszelkiej kategorji oznaczyć dni i godziny, w których zainteresowani mogą dowiadywać się o biegu ich spraw. Czas ten należy podać do wiadomości zapomocą odpowiedniego napisu na drzwiach wchodowych, przez ogłoszenie w prasie lub w inny sposób.

Według art. 17 i 19 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, nauczyciel ma prawo przeglądać swój wykaz stanu służby i wykaz kwalifikacyjny. Wykazy te są aktami administracyjnemi, przeglądać je można w obecności urzędnika na miejscu i to w godzinach wyznaczonych (§ 26 instrukcji do tej ustawy), osobnego pozwolenia władzy według niniejszych przepisów na to już nie potrzeba.

Przeglądanie aktów dochodzenia dyscyplinarnego przeciw nauczycielowi zależne jest od uznania prowadzącego dochodzenie (art 103 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli). Szczegółów z postępowania dyscyplinarnego nie wolno podawać do publicznej wiadomości względnie ogłaszać (art. 16 ustawy o postępowaniu dyscyplinarnem przeciw funkcjonarjuszom państwowym); sprawy te nie należą do postępowania administracji ogólnej (art. 113). Urzędnik ma prawo

przeglądać wykaz stanu swej służby (art. 16 ustawy o państwowej służbie cywilnej). Władza służbowa ma obowiązek każdemu podwładnemu urzędnikowi dać do przejrzenia listę starszeństwa (art. 19 ustawy o państwowej służbie cywilnej). Urzędnik jest uprawiony domagać się okazania mu jego kwalifikacji (art. 20 ustawy o pań. sł. cyw.).

Do państwowych funkcjonarjuszów niższych stosują się postanowienia te same co do wykazu stanu służby i listy starszeństwa (art. 91 i 94 ustawy o pań. sł. cyw.). Osobnego zezwolenia władzy na przeglądanie nie potrzeba.

Odpisy drugie i dalsze egzemplarze dokumentów urzędowych podlegają opłacie stemplowej w wysokości 1 zł od każdej stronicy (rozporządzenie Min. WR. i OP. o opłatach stemplowych, (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. z r. 1926 str. 577).

Duplikat gimnazjalnego (licealnego) i seminarjalnego świadectwa dojrzałości można otrzymać tylko za zezwoleniem Kuratorjum (§ 57 regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości). Opłata stemplowa wynosi 1 zł (art. 157 ustawy stemplowej). Zaświadczenia, wydawane na zasadzie § 50 regulaminu sem. egz. dojrz. o wyniku ujemnym egzaminu — nie podlegają opłacie stemplowej, mogą być pobierane jednak inne opłaty, o ile są lub będą nałożone (art. 154 ustawy stemplowej z 1 lipca 1926 Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570 i rozporządzenie wykonawcze z 20 listopada 1926 Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713).

Wolne od opłaty stemplowej są między innemi podania w sprawach: budowy szkół, służby wojskowej, stosunku służbowego, o posady w urzędach państwowych, o zwrot daniny na rzecz szkoły, o zapomogi lub ulgi, w sprawie publicznych zgromadzeń i wykładów, o zezwolenie na urządzenie publicznego widowiska lub koncertu, których dochód przeznaczony w całości na cele społeczne, oświatowe lub kulturalne, o wydanie wyciągów, świadectwa moralności, ubóstwa, pisma dotyczące postępowania dyscyplinarnego i t. d. (Bliższe szczegóły patrz art. 142 ustawy stemplowej).

V. Wnoszenie podań.

Art. 15. 1. Prośby, odwołania, skargi, zażalenia i t. p. podania mogą być wnoszone do władz pisemnie lub telegraficznie, a także zgłaszane ustnie do protokółu, o ile specjalne przepisy i rodzaj sprawy nie stoją temu na przeszkodzie.

2. W razie zwrócenia się telegraficznego bez poświadczenia podpisu, władza ma prawo, gdy zachodzi wątpliwość, żądać od osoby interesowanej pisemnego potwierdzenia telegramu. W wypadku potwierdzenia uważa się, że podanie zostało wniesione ważnie w terminie pierwotnym.

(Do art. 15). Według art. 30 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, nauczyciel powinien składać pisma w sprawach służbowych lub osobistych za pośrednictwem swego bezpośredniego przełożonego.

Pod wyrazem „pisma" należy rozumieć prośby, odwołania, skargi, zażalenia i wogóle wszelkie podania. Ustawa o postępowaniu administracyjnem przewiduje składanie takich podań pisemnie, telegraficz-

nie i ustnie; w każdym z tych wypadków nauczyciel powinien zachować drogę służbową.

Jeżeli w pouczeniu o środkach prawnych zaznaczono, że zażalenie (odwołanie, sprzeciw, zaskarżenie, rekurs) może być wniesione do władzy wyższej bez podania trybu, a strona wniesie je wprost do tej władzy, niema ominięcia drogi służbowej.

Zgodnie z § 74 instrukcji do ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, prośbę o wyznaczenie obrońcy z urzędu może obwiniony nauczyciel wnieść z pominięciem drogi służbowej.

W myśl art. 118 tej samej ustawy odwołania przeciwko orzeczeniom komisji dyscyplinarnej wnosi się również z pominięciem władz służbowych nauczyciela.

Funkcjonarjusz państwowy oskarżony wnosi odwołanie na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej (art. 45 ustawy o postępowaniu dyscyplinarnem). W innych sprawach osobistych i służbowych powinien przestrzegać drogi służbowej.

Prośb, zażaleń, skarg i t. p. zgłoszonych telefonicznie ustawa o postępowaniu administracyjnem nie przewiduje. W każdym razie i w takich wypadkach należy wnioski respektować z zachowaniem zresztą przepisów powyższej ustawy.

Wnioski stron należy bowiem oceniać nie według ich oznaczenia zewnętrznego lecz według ich treści i celu. (Wyrok N. T. A. z 18 lutego 1924 L. rej. 1824/23).

Art. 16. 1. Podanie powinno zawierać:

a) wskazanie władzy do której jest skierowane,
b) wskazanie zarządzenia lub orzeczenia, którego wydania albo uchylenia petent się domaga,
c) datę,
d) podpis,

a gdy podanie jest pierwszem w sprawie — winno zawierać nadto:

e) adres petenta.

2. Za nieumiejącego lub niemogącego się podpisać, podanie podpisuje inna osoba przez niego uproszona swojem nazwiskiem czytelnie, wskazując swoje miejsce zamieszkania i zaznaczając przed podpisem, że podpis ten uskutecznia zamiast interesowanego na jego prośbę.

3. Podania bez podpisu lub też z podpisem, wykonanym sposobem mechanicznym, władza może nie przyjąć, o ile ma wątpliwości, czy podanie zostało wniesione z wolą osoby interesowanej. W razie potrzeby władza wyznacza stosowny termin dla potwierdzenia podania. W wypadku potwierdzenia uważa się, że podanie zostało wniesione ważnie w terminie pierwotnym.

4. Podobnie władza może postąpić również w wypadkach, gdy podanie ma inne braki formalne, jak np. jest nieczytelne, w treści swej niezrozumiałe, napisane z pogwałceniem przepisów o języku podań i t. p.

(Do art. 16). Przez „podpis“ należy rozumieć położenie nazwiska (imienia i nazwiska) pod podaniem, pismem ręcznem (Uchwała Zgromadzenia Ogólnego N. T. A. z 24 listopada 1923).

Nazwisko (imię i nazwisko), umieszczone na początku podania i to na boku, nie jest podpisem i nie stwierdza treści pisma, do którego należy. (Orzeczenie V. S. N. z 7 czerwca 1922 K. 132/22 O. S. Pr. I Nr. 477).

W razie braków formalnych w podaniu, które podają w wątpliwość właściwą treść jego, należy żądać od strony wyjaśnienia. Zaniedbanie tego stanowi istotną wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 15 stycznia 1923 L. rej. 247/22).

Co do podpisu władzy patrz uwagi do art. 75.

Art. 17. Jeżeli podanie, wniesione przez jedną lub więcej osób, dotyczy kilku spraw, z których każda powinna być załatwiana oddzielnie, władza uczyni przedmiotem swego załatwienia jedną z nich jej zdaniem najważniejszą z pośród tych, do których załatwienia jest właściwą, zawiadamiając o tem wnoszącego.

Art. 18. Na żądanie osoby interesowanej władza obowiązana jest potwierdzić odbiór podania.

(Do art. 18). Rozporządzenie o postępowaniu administracyjnem nakłada na władze obowiązek wydawania potwierdzeń odbioru podania na żądanie zainteresowanej osoby. Znaczki stemplowe, naklejane na takich potwierdzeniach, należy kasować w sposób przepisany. Wzór takiego potwierdzenia względnie pokwitowania podaje formularz Nr. 1.

Wzór Nr. 1.

R. S. P. (Dyrekcja, Kierownictwo).

Stempel
20 gr

P o k w i t o w a n i e

N. N. .... złożył dnia ....

w tutejszym urzędzie .... podanie do L. ....

w sprawie ....

Zgodnie z art. 149 ustawy z dnia 1 lipca 1926 Dz. U. R. P Nr. 98, poz. 570, uiszczono opłatę stemplową w kwocie 20 gr przez naklejenie na niniejszem pokwitowaniu znaczka stemplowego za 20 gr.

.... dnia .... 19 ...

....

(podpis urzędnika władzy, urzędu)

VI. Protokóły i adnotacje w aktach.

Art. 19. 1. Protokóły w postępowaniu administracyjnem sporządza władza, gdy uzna to za potrzebne.

2. Należy sporządzić protokół:

a) o przyjęciu zgłaszanych ustnie podań;

b) o przesłuchaniu osób interesowanych, świadków i biegłych;

c) o oględzinach i ekspertyzach, gdy dokonane są z udziałem władz;

d) o ustnem ogłoszeniu decyzji;

e) o rozprawie ustnej.

(Do art. 19). Protokół może mieć charakter wniosku, przesłuchania, przedstawienia, odwołania, skargi, zażalenia, oświadczenia, sprawozdania, stwierdzenia, przebiegu i wypadku, zajścia i t. p. zależnie od rodzaju i istoty sprawy.

Ustęp drugi art. 19 ustawy o postępowaniu administracyjnem podaje wypadki, w których należy sporządzić protokół. Tych postanowień zechcą P. P. Inspektorowie, Dyrektorowie, Kierownicy — ściśle przestrzegać.

Osobną grupę protokołów, które musi się prowadzić na zasadzie innej, stanowią protokóły z prowadzonych dochodzeń dyscyplinarnych (art. 79 instrukcji do ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli), protokóły z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej (art. 115 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli), protokóły z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej przeciw funkcjonarjuszom państwowym (art. 43 ustawy dyscyplinarnej).

Odmienny charakter mają protokóły konferencyjne z posiedzeń rad pedagogicznych, z wyborów delegatów nauczycielstwa do rad szkolnych powiatowych, posiedzeń komitetów budowy szkół i t. p.

Art. 20. 1. Protokół sporządza się tak, aby z niego widoczne było, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności urzędowych dokonał, kto był przy tem obecny w charakterze władz współdziałających, osób interesowanych, ich pełnomocników, świadków i biegłych, co i w jaki sposób zapomocą dokonanych czynności ustalono i jakie zarzuty lub uwagi zgłosiły obecne przy czynności osoby.

2. Jeżeli przesłuchani świadkowie i biegli zeznawali pod przysięgą, w protokóle przesłuchania należy to zaznaczyć. O ile zeznania różnią się między sobą, każde zeznanie zapisuje się oddzielnie w miarę możności własnemi słowami osoby zeznającej bez zmian, opuszczeń i dodatków.

3. Osobom piśmiennym władza może zezwolić: na zapisywanie do protokółu swych zeznań, lub też w miejsce zeznania ustnego, gdy przesłuchanie ma się odbywać bez przysięgi, — na dostarczenie zeznania na piśmie. W tym wypadku zeznanie musi być napisane w całości własnoręcznie przez zeznającego.

4. Jeżeli przesłuchanie dokonane zostało za pośrednictwem tłumacza, należy zapisać również do protokółu, w jakim języku zeznanie złożono, i kto był tłumaczem.

5. Protokół przesłuchania powinien być odczytany zeznającej osobie i przedstawiony jej do podpisu niezwłocznie po złożeniu zeznania. Wszelkie inne protokóły odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które następnie winny protokół podpisać. Jeżeli ktokolwiek nie chce lub nie może podpisać protokółu, wówczas przyczynę tego zaznacza się w protokóle.

6. Skrobania w protokółach są wzbronione, poprawki i uzupełnienia można robić, lecz tak, aby wyrazy skreślone były jeszcze czytelne, a przytem, aby poprawki były stwierdzone w protokóle przed jego podpisaniem.

Art. 21. Spostrzeżenia, otrzymane wiadomości i zarządzenia, które mają znaczenie dla sprawy, a nie stanowią podstawy do sporządzenia protokółu, urzędnik dokonywujący czynności powinien utrwalać w formie adnotacji w aktach przez siebie podpisanej.

VII. Wezwania i doręczenia.

Art. 22. 1. Władza ma prawo, w wypadkach zaś gdy poszczególne przepisy to przewidują, — ma obowiązek wzywać osoby, od których potrzebuje wyjaśnień lub których udział w czynnościach władzy jest potrzebny, do złożenia tych wyjaśnień bądź osobiście w urzędzie, bądź piśmnie, bądź przez osoby inne, — jak również do udziału w czynnościach władzy.

2. Wezwanie powinno być opatrzone podpisem urzędnika władzy wzywającej.

3. W wezwaniu należy wskazać:

a) imię, nazwisko i adres wezwanego,

b) w jakiej sprawie i w jakim charakterze go się wzywa,

c) nazwę i adres władzy wzywającej,

d) czy wezwany ma się stawić osobiście, czy może złożyć wyjaśnienie na piśmie, czy też może przysłać zamiast siebie pełnomocnika,

e) wyznaczyć odpowiedni termin, w ciągu którego powyższe żądanie władzy ma być spełnione, albo też wskazać ściśle dzień, godzinę i miejsce stawiennictwa wezwanego lub pełnomocnika.

f) wskazać czy zadośćuczynienie wezwaniu jest obowiązkowe, a w razie twierdzącym — podać skutki prawne niezastosowania się do wezwania.

Art. 23. Wezwania i inne pisma urzędowe władza doręcza za pokwitowaniem bądź bezpośrednio w urzędzie, bądź poza nim, przytem bądź przez własnych funkcjonarjuszów, bądź przez pocztę, bądź przez inne organa władzy lub wreszcie przez urzędy gminne (magistraty).

(Do art. 22—23). Wysyłając wezwania do osób w celach podanych w art. 22 należy trzymać się formularzy wzoru Nr. 2.

Wzór Nr. 2.

R. S. P. (Dyrekcja) Kierownictwo w ....

Nr. ....

.... dnia .... 19 ..

Wezwanie.

Do Pan ....

w ....

Zechce Pan jawić się dnia ....

o godz. .... w biurze, w Dyrekcji, w Kierownictwie ....

w .... ul. .... celem złożenia wyjaśnień

w sprawie ....

....

celem wzięcia udziału..

Na wypadek ważnej przeszkody może Pan przysłać za siebie w tym samym terminie pełnomocnika celem złożenia wyjaśnień w wymienionej sprawie.

Wyjaśnienie w sprawie powyższej może Pan przysłać na piśmie pod wskazanym adresem i w oznaczonym terminie. Zadośćuczynienie wezwaniu niniejszemu jest obowiązkowe*). W razie niezastosowania się do wezwania naraża się Pan na karę pieniężną w kwocie ....

na przymusowe sprowadzenie do urzędu (art. 108 ustawy o postępowaniu administracyjnem).

Podpis urzędnika władzy wzywającej.

*) Niepotrzebne skreślić.

Potwierdzenie odbioru.

Potwierdzam odbiór wezwania .... Nr. ....

z dnia 19

.... dnia .... 19 ...

Podpis odbierającego.

Zgodnie z art. 29 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli i art. 22 o państwowej służbie cywilnej obowiązkiem nauczyciela, funkcjonarjusza państwowego, jest udzielić na wezwanie władzy żądanych wyjaśnień.

W razie wysyłania wezwania pocztą, recepis stanowi pokwitowanie.

Rodzice lub ich zastępcy są obowiązani zniewalać dzieci do regularnego i punktualnego uczęszczania do szkoły, ich też obowiązkiem jest składać wyjaśnienia w tym kierunku na wezwanie władzy (urzędu).

Obowiązkiem dyrekcyj, kierownictw, nauczycieli jest nadzorować frekwencje i żądać w danym razie usprawiedliwienia od rodziców lub ich zastępców.

W wypadkach określonych art. 22 ustawa nie przewiduje żadnych wynagrodzeń z tytułu straty czasu czy poniesionych kosztów.

Art. 24. 1. Jeżeli pismo nie zostało odbiorcy doręczone bezpośrednio w urzędzie, i o ile w danej sprawie nie obowiązuje doręczenie pisma pod wskazanym przez odbiorcę adresem, doręcza się je bądź w mieszkaniu odbiorcy, bądź w miejscu, gdzie znajduje się zarząd nieruchomości, nieruchomość lub przedsiębiorstwo odbiorcy, lub gdzie odbiorca wykonywa swoją pracę zawodową.

2. Do rąk odbiorcy, w razie koniecznej potrzeby pismo może być doręczone w każdem miejscu.

3. Jeżeli nie może być zastosowane doręczenie w żadnem z miejsc powyższych, a nie ustanawia się zastępcy prawnego, wówczas można pismo pozostawić w urzędzie wysyłającym, a adresata zawiadomić o tem przez obwieszczenie, wywieszone na widocznem miejscu w urzędzie wysyłającym, oraz przez dwukrotne ogłoszenie w gazecie rządowej w odstępach co najmniej siedmiodniowych. W tym wypadku doręczenie uważa się za dokonane w dniu drugiego ogłoszenia.

Art. 25. 1. Pismo doręcza się odbiorcy o ile możności do rąk własnych.

2. W razie nieobecności odbiorcy pismo doręcza się dorosłemu domownikowi, zarządcy nieruchomości lub przedsiębiorstwa odbiorcy, jego pracownikowi, rządcy lub dozorcy domu, a w ostateczności — temu z sąsiadów odbiorcy, który się zobowiąże do doręczenia pisma.

Art. 26. 1. Jeżeli doręczenie nie może być dokonane do rąk własnych odbiorcy z powodu jego nieobecności, lub też do rąk osób, wymienionych w art. 25 ust. 2 z powodu nieobecności ich w miejscu doręczenia lub z powodu odmowy przyjęcia, — wówczas pismo należy złożyć we właściwym ze względu na miejsce doręczenia urzędzie gminnym (magistracie), a pismo, nadesłane pocztą, — w najbliższym urzędzie pocztowym, wywieszając o tem ogłoszenie:

a) we wskazanych wyżej urzędach odpowiednio, a prócz tego

b) na drzwiach mieszkania odbiorcy lub też na drzwiach lokalu, w którym znajduje się zarząd jego nieruchomości lub przedsię-

biorstwa, albo w którym odbiorca pracuje, albo na bramie jego nieruchomości.

2. Wykonanie tych czynności uważa się za doręczenie.

Art. 27. Jeżeli przyjęcia odmawia sam odbiorca, wówczas pismo z odpowiednią adnotacją zwraca się urzędowi wysyłającemu. W tym wypadku doręczenie uważa się za dokonane w chwili odmowy przyjęcia.

Art. 28. 1. Niezależnie od potwierdzenia osoby lub urzędu, którym pismo przeznaczone dla odbiorcy zostawiono, organ doręczający oznacza na egzemplarzu pokwitowania czas, miejsce i sposób doręczenia, poczem pokwitowanie to niezwłocznie dostarcza władzy wysyłającej.

2. Pismo, złożone w urzędzie gminnym (magistracie) lub pocztowym, pozostaje tam dla odbiorcy przez dni 30, poczem zwraca się władzy wysyłającej z zaznaczeniem o niezgłoszeniu się odbiorcy w powyższym terminie po odbiór pisma.

Art. 29. Jeżeli doręczenie zostało dokonane wadliwie, należy je powtórzyć i dokonać w sposób prawidłowy. Gdy jednak odbiorca pismo faktycznie otrzymał i data doręczenia da się niewątpliwie ustalić, to uważa się je za doręczone należycie w chwili faktycznego otrzymania go przez odbiorcę.

Art. 30. 1. Osoba interesowana, która w toku wiadomego jej postępowania zmienia miejsce zamieszkania, powinna o tem władzę zawiadomić.

2. W razie zaniedbania tego obowiązku, doręczenie pod poprzednim adresem w sposób, przewidziany w art. 26, ma skutek prawny.

Art. 31. W postępowaniu, wszczętem na skutek podania, podpisanego przez dwie lub więcej osób bez wskazania osoby, której należy doręczyć odpowiedź, wszelkie pisma doręcza się tylko jednej z podpisanych osób według uznania władzy, o ile nie określa tego inaczej inny przepis prawny.

(Do art. 25—31). Zarzut wadliwości postępowania z powodu niedoręczenia orzeczenia I instancji nie ma znaczenia wówczas, gdy skarżący odmówił przyjęcia orzeczenia a mimo to wniósł w terminie odwołanie przeciw temu orzeczeniu. (Wyrok N. T. A. z 2 listopada 1923 L. rej. 641/22).

Doręczenie orzeczenia władzy administracyjnej należy uważać za ważne i wtedy, jeżeli o treści orzeczenia, którego przyjęcia strona odmówiła, strona ta została choćby ustnie powiadomiona. (Wyrok N. T. A. z 21 października 1924 L. rej. 226/24).

Art. 32. 1. Osobiste stawiennictwo osób interesowanych przed władzą prowadzącą sprawę dla dania wyjaśnień może być wymagane tylko w wypadkach, gdy ze względu na wyjątkowo ważny interes publiczny władza uzna to za konieczne a przytem:

a) w sprawach, załatwianych przez urzędy gminne (magistraty), gdy wezwany zamieszkuje lub przebywa w obrębie tejże gminy;

b) w sprawach, załatwianych przez władze powiatowe lub władze wyższe w obrębie tego powiatu, w którym mieszka lub przebywa wezwany, jednakże w razie wezwania z odległości ponad 15 km — za wynagrodzeniem i za zwrotem kosztów jak świadkom (art. 106.)

2. Gdy nie można zastosować przepisów ust. 1 lit. a) i b), władza może dokonać przesłuchania zapomocą równorzędnej lub niższej władzy miejsca zamieszkania lub też pobytu wezwanego, albo też wskazać, że wezwany może bądź przysłać pełnomocnika, bądź złożyć wyjaśnienie na piśmie.

3. Osoba interesowana nie ma prawa uchylać się od udzielenia na piśmie wyjaśnień, żądanych przez władze w interesie publicznym, z wyjątkiem wypadków, wskazanych w art 59 i 60 co do świadków. Zamiast składania wyjaśnień na piśmie ma ona prawo dla ich złożenia stawić się osobiście w urzędzie wzywającym, albo w najbliższym rzeczowo właściwym urzędzie lub w urzędzie gminnym, albo przysłać pełnomocnika.

(Do art. 32). W art. 22 przewiduje ustawa wzywanie osób niezainteresowanych w sprawie celem udzielenia wyjaśnień lub wzięcia udziału w czynnościach urzędowych. Żądaniu temu są te osoby w pewnych wypadkach obowiązane uczynić zadość; za stratę czasu, poniesione koszta, ustawa nie przyznaje wynagrodzenia.

Art. 32 wymienia osoby zainteresowane w sprawie toczącej się przed daną władzą. Osobiste ich stawiennictwo zależy od uznania władzy. Osoby te mogą otrzymywać wynagrodzenie i zwrot kosztów tak jak świadkowie. Z uwagi na ograniczenie kredytów, należy wpierw uzyskać z Kuratorjum pozwolenie na wezwanie do takiego osobistego stawiennictwa.

Sprawy wnoszonych deklaracyj co do języka nauczania w szkołach powszechnych jako sprawy, wchodzące w zakres interesu publicznego, podpadają pod postanowienia art. 32, punkt 3, o ile chodzi o udzielanie wyjaśnień co do podpisów względnie stwierdzenia ich autentyczności. Osoby zainteresowane nie pobierają za to wynagrodzenia ani zwrotu kosztów.

Art. 33. W razie obowiązku stawiennictwa osobistego, a niemożności uczynienia tego w terminie lub w dniu wyznaczonym, osoba interesowana powinna niemożność tę uzasadnić. Za ważne przyczyny niestawiennictwa uważa się przyczyny, wskazane w art. 58 co do świadków.

(Do art. 33). Nauczyciel, funkcjonarjusz państwowy administracji szkolnej, będący osobą interesowaną, powinien w razie przeszkody służbowej, niemożności stawiennictwa osobistego w terminie wyznaczonym, uzasadnić w drodze służbowej.

Art. 34. 1. Jeżeli ze względu na brak czasu lub z innych przyczyn wzywanie sposobami, wskazanemi w art. 23, byłoby szczególnie utrudnione, można wzywać telegraficznie, telefonicznie lub w sposób inny, najodpowiedniejszy ze względu na okoliczności.

2. Niestawiennictwo osób, wezwanych sposobami, wskazanemi w ust. 1, pociąga za sobą skutki niestawiennictwa o tyle tylko, o ile władza nie będzie miała wątpliwości, że wezwanie doszło zawczasu do wiadomości wezwanego.

Art. 35. Przepisy rozporządzenia niniejszego o sposobie wzywania i doręczeniach nie uchylają mocy przepisów innych ustaw, które przewidują uskutecznianie tych czynności innym trybem, jak np. podawanie czynności władzy i stron do wiadomości osób interesowanych oraz wzywanie i doręczanie w drodze ogłoszeń, wywieszenia list imiennych, wyłożenia akt w miejscach, dostępnych dla osób interesowanych i t. p.

(Do art. 35). W sprawach języka nauczania i połączonej z tem organizacji szkół obowiązuje tryb postępowania, podany w ustawie z dnia 31 lipca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 766 *) i w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 stycznia 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 33 **).

VIII. Terminy.

Art. 36. Przy obliczaniu terminów, oznaczonych na dni, nie wlicza się dnia czynności lub zdarzenia, miarodajnych dla rozpoczęcia biegu terminu; ostatni z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.

Art. 37. Terminy, oznaczone na tygodnie, kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą swą odpowiada dniu czynności lub zdarzenia, miarodajnych dla rozpoczęcia biegu terminu.

Art. 38. 1. Terminy, oznaczone na miesiące, kończą się z upływem tego dnia ostatniego miesiąca, który ma tę samą datę, jak dzień czynności lub zdarzenia, miarodajnych dla rozpoczęcia biegu terminu.

2. Jeżeli koniec terminu, oznaczonego na miesiące, wypada w takim miesiącu, który odpowiedniej daty nie posiada, wówczas termin kończy się z upływem ostatniego dnia tego miesiąca.

Art. 39. Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni.

(Do art. 39). Co do świąt ustawowych patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 listopada 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928), zmienione ustawą z dnia 18 marca 1925 (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 234) ***).

W święto mniejszości religijnych i prawnie uznanych związków religijnych nie należy wzywać stron, należących do tych związ-

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 233.

**) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 1.

***) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 39 i 127.

ków, celem przesłuchania, udzielenia wyjaśnień lub wzięcia udziału w czynnościach urzędowych.

Art. 40. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym.

Art. 41. 1. Jeżeli strona udowodni, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy z powodu przeszkód nie do przezwyciężenia, może ona w terminie siedmiodniowym od ustania przeszkody prosić władzę o przywrócenie terminu.

2. Równocześnie należy dopełnić czynności, która miała być w terminie dopełniona.

3. Prośba o przywrócenie terminu może być wyłożona w piśmie stanowiącem dopełnienie czynności.

4. Przywrócenie terminu siedmiodniowego, przewidzianego w ust. 1 jest niedopuszczalne.

(Do art. 41). Uchybienie terminu zdarza się często przy przedkładaniu rachunków z powodu przesiedlenia oraz przy rachunkach kosztów podróży i diet członków rady szkolnej powiatowej.

Termin 14 dniowy, określony w § 20 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826, do przedłożenia odnośnych rachunków nie jest terminem prekluzyjnym, lecz porządkowym, wskutek czego przekroczenie tego terminu nie może pozbawić funkcjonarjusza prawa do zwrotu kosztów związanych z przeniesieniem na inne miejsce służbowe lub z delegacją względnie z podróżą służbową (Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 4 sierpnia 1928 Nr. D. III 1236 i z 14 sierpnia 1928 Nr. D. III 2651/1). W innych wypadkach strony, prosząc o przywrócenie terminu, powinny przedłożyć zaświadczenie urzędowe, któreby stwierdzało, że zaniedbanie terminu powstało nie z ich winy oraz określało termin ustania przeszkody.

Zdarza się, że osoby przeniesione w stan spoczynku przesiedlają się przed terminem spensjonowania. Prośby o wypłacenie kosztów przesiedlenia nie mogą być wówczas przyznawane, chyba, że wcześniej to przesiedlenie nastąpiło, by opróżnić mieszkanie służbowe — wskutek polecenia władzy.

Art. 42. Prośbę o przywrócenie terminu dla odwołania rozstrzyga ostatecznie władza odwoławcza, w innych wypadkach — władza, wobec której czynność miała być dopełniona.

Art. 43. Prośba o przywrócenie terminu nie wstrzymuje wykonania zaskarżonej decyzji władzy, jednakże władza może wstrzymać wykonanie gdy uzna to za uzasadnione.

IX. Postępowanie wyjaśniające.

Art. 44. O ile poszczególne przepisy nie określają ściśle postępowania dla ustalenia okoliczności, mających być podstawą rozstrzygnięcia

ma władza z urzędu ustanawiać zakres postępowania wyjaśniającego i środków dowodowych, potrzebnych dla należytego ustalenia stanu sprawy kierując się przytem względami celowości, szybkości, prostoty i zaoszczędzenia kosztów.

(Do art. 44). Przepisy zawarte w tym artykule winny być przestrzegane szczególnie przy postępowaniu wyjaśniającem w sprawach deklaracyj językowych, budowy szkół, dochodzeniach wstępnych itp. W sprawach, wymagających opinij prawnych, dotyczących majątkowych i publicznych interesów Państwa, oraz w sprawach udzielania porady prawnej i współdziałania w sporządzaniu aktów prawnych dotyczących praw i interesów Państwa, należy zwracać się do Prokuratorji Generalnej tylko za pośrednictwem Kuratorjum.

Art. 45. 1. Poza wypadkami, w których obowiązujące przepisy prawne nakazują przeprowadzenie rozprawy, władza może zarządzić przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w formie rozprawy ustnej o ile w ten sposób da się osiągnąć znaczne przyśpieszenie i uproszczenie postępowania.

2. W szczególności władza może zarządzić z urzędu lub na wniosek rozprawę ustną:

a) o ile chodzi o uzgodnienie sprzecznych interesów stron;
b) o ile chodzi o rozpatrzenie sprawy przy udziale większej liczby osób interesowanych reprezentantów różnych działów administracji albo przy udziale świadków lub biegłych;
c) o ile badanie wyjaśniające ma być przeprowadzone poza siedzibą urzędu przez osobno delegowanego w tym celu urzędnika.

Art. 46. 1. O terminie rozprawy ustnej należy zawiadomić strony, świadków i biegłych oraz zainteresowane władze i urzędy bezpośrednio, inne zaś osoby interesowane przez publiczne ogłoszenia w sposób, w danej miejscowości praktykowany.

2. W zawiadomieniu lub w ogłoszeniu o rozprawie ustnej należy:

a) określić dokładnie przedmiot, miejsce i czas rozprawy;
b) oznajmić. że interesowani mogą bądź stawić się osobiście, bądź złożyć na piśmie swe żądania, wnioski i zarzuty, najpóźniej do dnia poprzedzającego dzień rozprawy;
c) zwrócić uwagę na przepis ust. 2 art. 47.

(Do art. 46). W myśl ogólnych zasad postępowania administracyjnego należy już w I instancji dać możność zainteresowanym osobom obrony ich praw. (Wyrok N. T. A. z 14 czerwca 1923 L. rej. 346/22).

Nieprzesłuchanie skarżącego przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie powoduje uchylenia tego orzeczenia z powodu wadliwego postępowania, jeżeli skarżący nie powołał się na żadne okoliczności faktyczne, których ustalenie z jego udziałem mogło spowodować wydanie innego orzeczenia. (Wyrok N. T. A. z 23 marca 1925 L. rej. 2009/23).

Art. 47. 1. Urzędnik prowadzący rozprawę obowiązany jest, mając zawsze na uwadze interes publiczny, dążyć do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy oraz możliwego uzgodnienia sprzecznych interesów stron, przyczem powinien dać możność osobom interesowanym zapoznania się ze sprawą, a także złożenia potrzebnych oświadczeń.

2. Władza może nie przyjąć w dalszem postępowaniu przed tą instancją żądań, wniosków i zarzutów, które nie zostały zgłoszone ani w terminie, przewidzianym w art. 46 ust. 2 lit. b), ani ustnie podczas rozprawy, jeżeli żądania, wnioski lub zarzuty przy należytej staranności zgłaszającego mogłyby być zgłoszone w terminach wyżej wskazanych, a zwłaszcza jeżeli władza dojdzie do wniosku, że zgłoszenia te zmierzają do przewlekania sprawy. Odmienne postanowienia poszczególnych ustaw pozostają w mocy.

(Do art. 47). Wszechstronne wyjaśnienie sprawy ze strony urzędnika jest konieczne, wobec tego, że decyzja władzy oparta na nieporozumieniu co do okoliczności faktycznych, dotknięta jest istotnym brakiem postępowania. (Wyrok N. T. A. z 3 grudnia 1923 L. rej. 1236/23). Poza tem oparcie decyzji na okolicznościach nie stwierdzonych w postępowaniu administracyjnem i pominięcie dotyczącej okoliczności również przez instancję odwoławczą, mimo podniesionego w tem odwołaniu zarzutu, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 19 lutego 1924 L. rej. 1075/22).

Art. 48. Urzędnik prowadzący rozprawę ustali jej przebieg i wynik w protokole, dołączając doń oświadczenia, złożone na piśmie.

(Do art. 48). Niemożność stwierdzenia w aktach administracyjnych okoliczności, decydujących dla oceny legalności zaskarżonego orzeczenia, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 1 kwietnia 1924 L. rej. 516/23).

X. Dowody.

Art. 49. Jako środek dowodowy w postępowaniu administracyjnem służy wszystko, co może się przyczynić do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem.

Art. 50. O tem, czy dana okoliczność ma być przyjęta za udowodnioną, decyduje władza na podstawie swobodnej oceny wyników postępowania wyjaśniającego.

(Do art. 50). Niezbadanie, od kogo pochodzi i przez kogo podpisana jest decyzja, mogąca uchodzić za ważne orzeczenie, na które strona dla uzasadnienia swych praw powołuje się, stanowi wadliwość postępowania. (Orzeczenie N. T. A. z 5 października 1923 L. rej. 373/23). Gołosłowne twierdzenia stron, sprzeczne z wynikami dochodzeń urzędowych, są bez znaczenia. (Wyrok N. T. A. z 11 grudnia 1923 L. rej. 476/22). Pominięcie wyjaśnień strony bez sprawdzenia ich wiarygod-

ności i bez uzasadnienia powodów pominęcia, stanowi istotną wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 17 września 1923 L. rej. 22/23). Pominięcie jednakże późniejszych twierdzeń stron przez władzę administracyjną, wskutek ich niezgodności z poprzedniemi twierdzeniami, samo przez się nie uzasadnia wadliwości postępowania. (Wyrok N. T. A. z 16 stycznia 1923 L. rej. 91/22). Pominięcie sprawdzenia dowodów, przedłożonych przez stronę interesowaną dla ustalenia okoliczności, które wedle jej zapatrywania, dla sprawy miały znaczenie decydujące, stanowi uchybienie pod względem formalnym i stanowi naruszenie form postępowania. (Wyrok N. T. A. z 2 stycznia 1923 L. rej. 76/22). Niepoddanie ocenie dowodów, złożonych na poparcie oświadczenia, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 20 grudnia 1923 L. rej. 361/22). Niesprawdzenie obojętnej dla sprawy okoliczności, przed wydaniem orzeczenia przez władzę odwoławczą, nie jest wadliwością postępowania. (Wyrok N. T. A. z 15 lutego 1924 L. rej. 30/22). Nieprzeprowadzenie przez władzę dochodzeń i pominięcie zupełne ofiarowanych dowodów, co do istnienia istotnych okoliczności, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 15 stycznia 1925 L. rej. 154/23). Nieuwzględnienie dowodów bez bliższego podania, dlaczego przedstawione w podaniu dowody uznane zostały za niewystarczające, lub też za niewiarygodne, stanowi istotną wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 10 kwietnia 1924, L. rej. 642/22).

A. Dowód z dokumentów.

Art. 51. 1. Siłę dowodową dokumentów ocenia władza w granicach postanowień rozporządzenia niniejszego i innych przepisów prawnych

2. Jeżeli zdaniem władzy istnieje uzasadnione podejrzenie, że przedstawiony dokument jest nieprawdziwy, może ona, zależnie od znaczenia dokumentu dla sprawy, albo bieg postępowania administracyjnego w całości lub w części wstrzymać do czasu wyjaśnienia prawdziwości dokumentu, albo też postępowanie dalej prowadzić.

(Do art. 51). Każda władza ma prawo badania dokumentów tak publicznych jakoteż prywatnych. Gdyby władza uważała prawdziwość dokumentu publicznego za wątpliwą, obowiązaną jest z urzędu zwrócić się do władzy (urzędu), która dokument wystawiła, z prośbą o stwierdzenie prawdziwości dokumentu. O ileby ta władza wykazała, że dokument, o który chodzi, jest istotnie nieprawdziwy, w tym wypadku należy sprawę skierować do Prokuratury.

Art. 52. 1. Dokumenty publiczne, wystawione w przepisanej formie, stanowią zupełny dowód na to, co wedle nich urzędownie zostało stwierdzone, oświadczone lub zarządzone.

2. Dokumentem publicznym w rozumieniu artykułu niniejszego jest dokument, uznany za publiczny przez obowiązujące przepisy, albo wystawiony przez władzę publiczną w granicach jej kompetencji, albo przez osobę zaufania publicznego.

3. Dokumenty, wystawione jako publiczne przez władze obce traktuje się według swobodnej oceny przy zastosowaniu obowiązujących przepisów prawnych.

Art. 53. Dokumenty prywatne, bądź podpisane przez wystawcę, bądź zaopatrzone znakiem ręcznym należycie uwierzytelnionym, stanowia zupełny dowód na to, że zawarte w nich oświadczenia pochodzą od wystawcy.

Art. 54. Moc dowodową ksiąg handlowych, dzienników agentów handlowych i t. d. ocenia się według obowiązujących w tym względzie przepisów.

Art. 55. Dopuszczalny jest dowód nieprawdziwości, zarówno dokumentów publicznych, jako też prywatnych.

Art. 56. Jeżeli osoba interesowana powołuje się na okoliczności, które można ustalić na podstawie akt urzędowych, będących w posiadaniu władz lub urzędów polskich, i przytem wskazuje tę władzę lub urząd, wówczas władza akta te sprowadzi lub dokona w nich potrzebnych oględzin na miejscu.

B. Dowód ze świadków, biegłych i oględzin.

Art. 57. 1. Władza bada świadków bądź z własnej inicjatywy, bądź na wniosek stron. Świadkowie, badani na wniosek stron, mogą być bądź wzywani przez władzę, bądź sprowadzani za zgodą władzy przez same strony.

2. Władza może zamiast badania świadków ograniczyć się do żądania od nich zeznań na piśmie pod warunkami, wskazanemi w ust. 3. art. 20.

3. Jeśli stawiennictwo świadka jest utrudnione bądź z powodu znacznej odległości jego miejsca zamieszkania od miejsca stawiennictwa, bądź z powodu choroby, władza może wzamian wzywania go bądź zażądać zeznań na piśmie, bądź zbadać świadka sama lub przez równorzędny albo niższy urząd w miejscu, znajdującem się w pobliżu zamieszkania świadka, a świadka, który z powodu choroby nie może stawić się przed władzą lub urzędem, — zbadać na miejscu.

4. Niewykonanie żądania władzy co do stawiennictwa lub złożenia zeznań na piśmie świadek winien usprawiedliwić.

(Do art. 57). Nieprzesłuchanie przez władzę świadków, których strona podaje dla wskazania okoliczności niespornych, bądź w inny sposób urzędowo stwierdzonych, bądź ze sobą sprzecznych, wreszcie dla sprawy obojętnych, nie jest istotną wadliwością postępowania. (Wyrok N. T. A. z 15 października 1923 L. rej. 814/23).

Jeżeli w odwołaniu nie ofiarowano żadnych dowodów, to pominięcie przeprowadzenia dowodów z urzędu, przez przesłuchanie świadków na wywody w odwołaniu, nie stanowi wadliwości postępowania. (Wyrok N. T. A. z 30 listopada 1923 L. rej. 437/22).

Wzywania świadków należy dokonywać na formularzach, według wzoru Nr. 3.

Wzór Nr. 3.

R. S. P. (Dyrekcja, Kierownictwo) w ....

L. ....

W e z w a n i e.

Do Pan ....

w ....

Celem złożenia świadectwa w sprawie ....

....

....

zechce się Pan zgłosić w biurze (Dyrekcji, Kierownictwie) ...

.... w ....

dnia .... (w czasie od .... do ....) o godz. ....

W .... dnia .... 19 ...

Podpis urzędnika wzywającego.

Art. 58. 1. Władza może uznać ważne przeszkody uniemożliwiające świadkowi stawienie się w terminie wyznaczonym oraz usprawiedliwiające nieprzedstawienie w terminie wyznaczonym zeznań na piśmie.

2. W szczególności, za przyczyny usprawiedliwiające niestawiennictwo świadka uważa się chorobę świadka, jako też śmierć rodziców, męża, żony lub dzieci, przerwanie komunikacji, pozbawienie wolności i zbyt późne otrzymanie wezwania.

Art. 59. Nie mogą być badani w charakterze świadków:

a) osoby niezdolne do udzielania swoich spostrzeżeń oraz osoby które były niezdolne do spostrzeżenia faktu, mającego być udowodnionym;
b) duchowni co do tego, co im powierzono na spowiedzi lub pod tajemnicą duchowną;
c) wojskowi, funkcjonarjusze państwowi, oraz pracownicy komunalni co do znanych im tajemnic urzędowych, chyba że uzyskają zezwolenie na złożenie zeznań od swego przełożonego.

Art. 60. Nikt nie może odmówić zeznań w charakterze świadka jednak świadek może odmówić odpowiedzi na pytania, gdy odpowiedź mogłaby spowodować karno-sądową odpowiedzialność, albo narazić na hańbę, albo wyrządzić bezpośrednio znaczną stratę majątkową w stosunku do samego świadka, jego małżonka, jego krewnego lub powinowatego linji wstępnej lub zstępnej, krewnego w linji bocznej do trzeciego a powinowatego do drugiego stopnia, dziecka przysposobionego, rodziców przybranych oraz osoby, na którą świadek sprawuje opiekę lub kuratelę, albo spowodować naruszenie prawnie uznanej tajemnicy zawodowej.

Art. 61. 1. Przed badaniem, lub żądając złożenia zeznań na piśmie. władza uprzedzi świadka o grożącej mu odpowiedzialności za fałszywe zeznanie.

2. W razie konieczności przesłuchania świadka pod przysięgą władza zwraca się o zaprzysiężenie świadka do najbliższego sądu pokoju (powiatowego). Pozostają w mocy przepisy szczególne, przewidujące zaprzysięganie świadków przez władze administracyjne.

3. Świadkowie, od których przysięgi się nie odbiera, składają przed władzą administracyjną wzamian przysięgi przyrzeczenie zeznania prawdy według sumienia po uprzedzeniu ich, że przyrzeczenie to ma moc przysięgi.

4. Od przysięgi są zwolnieni duchowni wszystkich prawnie uznanych wyznań; osoby należące do wyznań nieuznających przysięgi; nieletni do lat 14; zstępni, gdy mają świadczyć w sprawie wstępnych i odwrotnie; małżonek, gdy ma świadczyć w sprawie współmałżonka; bracia i siostry w sprawach rodzeństwa; funkcjonarjusze publiczni, którzy złożyli przysięgę służbową, o ile zeznania ich dotyczą faktów wiadomych im z tytułu pełnienia obowiązków służbowych.

Art. 62. 1. Wzywanie i badanie biegłych dokonywa się na tych samych zasadach co wzywanie i badanie świadków.

2. Przepisy dotyczące stałych znawców pozostają w mocy.

Art. 63. Biegłego, przedstawionego przez stronę, władza nie przyjmie, a wezwanego wyłączy, gdy powstaje uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności.

Art. 64. 1. Żądania świadków i biegłych o przyznanie wynagrodzenia za stratę czasu i zwrot kosztów podróży winny być zgłoszone pod rygorem utraty roszczenia przed zakończeniem rozpoznania sprawy.

2. O przyznaniu wynagrodzenia dla świadków i biegłych oraz jego wysokości, jak również o przyznaniu kosztów podróży, decyduje władza rozpoznająca sprawę. Od decyzji w tym przedmiocie niema odwołania.

Art. 65. Władza może z urzędu albo na wniosek strony zarządzić oględziny na miejscu z udziałem lub bez udziału biegłych.

Art. 66. Strony, o ile zjawią się w czasie badania świadków, biegłych lub w czasie oględzin, winny być dopuszczone do uczestnictwa w tych czynnościach, o ile interes publiczny nie stoi temu na przeszkodzie.

Art. 67. Za niewłaściwe zachowanie się w czasie rozprawy lub innych czynności urzędowych strony, świadkowie i biegli mogą być wydaleni z miejsca rozprawy lub z powyższych czynności przez kierującego urzędnika.

XI. Załatwianie spraw.

Art. 68. 1. Sprawy należy załatwiać bez niepotrzebnej zwłoki i przytem tak, aby nie cierpiał ani interes publiczny ani uprawnione interesy osób prywatnych.

2. Sprawy, które nie wymagają zbierania przedwstępnych informacyj, dochodzeń, opinij i t. p., winny być z reguły załatwiane niezwłocznie, o ile możności w formie ustnej i bezpośredniej, zarówno w stosunku do osób, które zgłaszają się w urzędzie, jako też przy sposobności wyjazdów służbowych poza siedzibą urzędu. Przytem władza w miarę potrzeby ma utrwalać istotną część czynności urzędowej w protokóle lub w formie adnotacji na akcie.

3. Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej i doręczać stronom odpowiednie pisma, jeżeli tego przepisy bądź wprost bądź pośrednio wymagają, albo jeżeli to wyraźnie leży w interesie strony.

4. Załatwiając sprawę pisemnie należy to czynić z możliwym pośpiechem, w każdym razie tak, aby sprawa została przez władzę administracji ogólnej w zakresie administracji spraw wewnętrznych zakończona najpóźniej w ciągu 3 miesięcy, a jeżeli sprawa ma być w myśl obowiązujących przepisów załatwiona po porozumieniu się z inną władzą, — najpóźniej w ciągu 5 miesięcy, o ile poszczególne przepisy nie ustalają terminów innych.

5. Do wszystkich spraw, załatwianych przez inne władze i w innym zakresie, niż wymienione w ustępie powyższym, terminy 3 i 5 miesięcy przedłuża się do 6 miesięcy.

Art. 69. 1. Do terminów, wskazanych w ust. 4 i 5 art 68 nie wlicza się:
a) terminów specjalnych, przewidzianych w poszczególnych przepisach prawnych dla dopełnienia warunków, przez te przepisy wymaganych;
b) okresów zwłoki, spowodowanych bądź wyraźną winą osób interesowanych, bądź okolicznościami, niezależnemi od władzy decydującej.
2. Terminy, wskazane w ust. 4 i 5 art. 68, nie mają również zastosowania w wypadkach wstrzymania postępowania administracyjnego (art. 74).

Art. 70. 1. O ile w terminie, wskazanym w ust. 4 i 5 art. 68, sprawa nie zostanie całkowicie załatwiona, a poszczególne przepisy prawne nie przewidują skutków szczególnych na wypadek braku decyzji władzy w ciągu pewnego okresu czasu, strona ma prawo żądać przekazania sprawy do instancji wyższej celem jej załatwienia.

2. Podanie strony władza winna przekazać do instancji wyższej najdalej w ciągu trzech dni, bądź z aktami sprawy, bądź z wyjaśnieniem, że sprawa nie mogła być w terminie załatwiona z powodu okoliczności, przewidzianych w art. 69.

3. Władza wyższa, która załatwia sprawę za władzę niższą, działa w charakterze tej instancji, za którą spełnia tę czynność. Od takich orzeczeń, wydanych za władzę niższą, odwołanie, jeśli jest dopuszczalne, rozstrzyga władza instancyjnie wyższa od władzy rozstrzygającej.

Art. 71. Jeżeli niema podstawy prawnej lub faktycznej do merytorycznego załatwienia sprawy, będącej przedmiotem podania, władza pozostawia je bez załatwienia, a sprawę wszczętą już umarza, czyniąc odpowiednią adnotację na akcie i w miarę okoliczności zawiadamiając petenta.

(Do art. 68—71). Przy załatwianiu spraw w administracji szkolnej należy przestrzegać terminów ustalonych osobnemi przepisami, n. p. co do rozpisywania konkursu na dyrektorów i kierowników szkół do dni 30, rozpisywania konkursu na stanowiska nauczycieli w przeciągu 3 miesięcy, próśb o urlop zdrowotny nauczycieli do dni 30, próśb o koncesje na otwarcie prywatnych szkół do 3 miesięcy, próśb o przeniesienie nauczyciela w stan pozasłużbowy do dni 30. Sprawy językowe w szkołach powszechnych do odsyłania spraw do instancji wyższej do 7 dni (art. 89) — i t. p.

Na postanowienia tego artykułu zwraca się uwagę p. p. Inspektorów, Dyrektorów, Kierowników.

Władza, wymierzająca emeryturę, przy zaliczaniu do wysługi emerytalnej czasu służby samorządowej lub pracy zawodowej (art. 97 ustawy em.) jest związana danemi, ustalonemi w kwalifikacji służbowej. Skoro ogólna ocena kwalifikacyjna wypadła dla skarżącego niedostatecznie, to w zaliczeniu przez władzę przy tej kwalifikacji części pracy zawodowej niema naruszenia praw skarżącego (N. T. A. L. rej. 1259/24, 587/25, 1925/26).

Art. 52 ustawy o państwowej służbie cywilnej i art. 58 o stosunkach służbowych nauczycieli nie nakładają obowiązku na władzę przychylania się do prośby urzędnika — nauczyciela o przeniesienie.

XII. Decyzje.

Art. 72. 1. W toku postępowania władza wydaje decyzje (orzeczenia i zarządzenia) tak często, jak tego zajdzie potrzeba.

2. Decyzje dzielą się na główne i incydentalne. Decyzje główne sprawę, będącą przedmiotem postępowania, załatwiają co do jej istoty, względnie sprawę kończą w danej instancji. Decyzje incydentalne rozstrzygają inne kwestje, w toku postępowania.

(Do art. 72). Decyzje, oficjalnie podane stronie do wiadomości, pociągają za sobą skutki prawne. Jednakże cofnięta przed doręczeniem oficjalnem decyzja władzy nie stwarza żadnych praw dla osoby interesowanej. (Wyrok N. T. A. z 13 lutego 1924 L. rej. 587/22).

Art. 73. 1. Decyzja, od której nie służy odwołanie lub skarga w toku instancyj administracyjnych, jest ostateczna.

2. Decyzja, której nie można zaskarżyć również do sądów administracyjnych, jest prawomocna.

(Do art. 73). Sprawa sporna między stronami, a rozstrzygnięta wyrokiem sądu administracyjnego, nie może być ponownie rozpatrywana przez władzę administracyjną przy tym samym stanie faktycznym, przyjętym za podstawę wyroku. (Wyrok N. T. A. z 24 lutego 1925 L. rej. 1372/23). Wydane w ostatniej instancji decyzje, które są wyłączone z pod orzecznictwa N. T. A., uprawomocniają się z chwilą

ich ogłoszenia względnie doręczenia, inne natomiast dopiero z chwilą upływu dwumiesięcznego czasokresu, przewidzianego w art. 10 ustawy o N. T. A. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 400 z r. 1926).

Art. 74. 1. Gdy dla wydania decyzji konieczne jest rozstrzygnięcie pytania wstępnego, podlegającego kompetencji innych władz administracyjnych lub sądu, władza rozstrzygająca wyda decyzję tymczasową, uwarunkowaną późniejszem rozstrzygnięciem pytania wstępnego, jeśli zaś taka decyzja jest niemożliwa, władza rozstrzygnie sprawę, opierając się na własnej ocenie pytań wstępnych.

2. Władza powinna wstrzymać postępowanie do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia pytania wstępnego, jeśli ono jest już przedmiotem sprawy we właściwym urzędzie lub sądzie, a natychmiastowe wydanie decyzji nie jest konieczne ze względu na interes publiczny i mogłoby w razie odmiennego rozstrzygnięcia pytania wstępnego spowodować niepowetowane szkody dla strony lub niemożność przywrócenia stanu poprzedniego.

3. Władza obowiązana jest wstrzymać postępowanie w wypadkach wyraźnie wskazanych przez prawo.

Art. 75. 1. Każda decyzja powinna zawierać powołanie się na podstawę prawną, datę, osnowę decyzji, oznaczenie jej rodzaju, podpis władzy oraz wskazać, czy przysługuje od niej odwołanie czy skarga.

2. Jeśli decyzja jest w całości lub w części odmowna, powinna zawierać prawne i faktyczne uzasadnienie.

3. Jeśli decyzja jest pozostawiona całkowicie swobodnej ocenie władzy, wystarczy powołać się na podstawę prawną, w innych wypadkach swobodnej oceny wystarczy to jedynie wówczas, kiedy ważny interes państwowy przemawia przeciwko bliższemu uzasadnieniu.

(Do art. 75). Niepowołanie w orzeczeniu żadnych przepisów prawnych formalnych lub materjalnych, na których orzeczenie się opiera, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 22 października 1925 L. rej. 1542/23).

Nieprzytoczenie w orzeczeniu przepisów prawa materjalnego, któremi się władza kierowała, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 26 maja 1924 L. rej. 1602/23).

Niezamieszczenie w orzeczeniu zgodnego z stanem akt uzasadnienia, oraz nienaprowadzenie przepisów prawa materjalnego, któremi się władza kierowała przy rozstrzygnięciu sprawy, stanowi naruszenie postępowania administracyjnego ze szkodą dla skarżącego (Wyrok N. T. A. z 12 lutego 1925 L. rej. 1595/23).

Pominięcie wyjaśnień strony bez sprawdzenia ich wiarygodności i bez uzasadnienia powodów pominięcia, stanowi istotną wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 17 września 1923 L. rej. 22/23).

Błąd oczywisty w zacytowaniu ustawy, nie może sam przez się powodować bezzasadności orzeczenia, jeżeli niema wątpliwości, które postanowienia ustawy orzeczenie miało na myśli. (Orzeczenie N. T. A. z 23 listopada 1923 L. rej. 1120/23).

Decyzja władz, oparta na nieporozumieniu co do okoliczności faktycznych, dotknięta jest istotnym brakiem postępowania. (Wyrok N. T. A. z 3 grudnia 1923 L. rej. 1236/23).

Uciekanie się do analogji może mieć tylko wówczas miejsce, gdy ustawa nie zawiera żadnego postanowienia na taki wypadek podlegający rozstrzygnięciu. (Wyrok N. T. A. z 9 października 1925, L. rej. 1912/24).

Pominięcie rozpatrzenia przed wydaniem decyzji kwestji istotnej dla oceny legalności decyzji, względnie brak wyjaśnienia, dlaczego tę kwestję pominięto, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 22 lutego 1924 L. rej. 1356/23).

Niepodanie, chociażby w najgłówniejszych zarysach powodów odmowy zezwolenia, albo niepodanie powodów udzielenia zezwolenia z zastrzeżeniem stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 23 października 1924 L. rej. 246/23).

Oparcie zaskarżonego orzeczenia na motywach między innemi na okoliczności faktycznej, w postępowaniu administracyjnem nie ustalonej, której prawdziwości skarżący przeczy, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 13 marca 1925 L. rej. 1720/24).

W sprawie podpisu władzy na decyzjach obowiązuje okólnik Ministerstwa WR. i OP. z dnia 28 marca 1928 Nr. O. Prez. 2160/28 który postanawia, że pod własnoręcznym podpisem naczelnika władzy, urzędu (dyrektora, kierownika, względnie jego zastępcy) ma być umieszczony ten podpis pismem maszynowem.

Decyzja władzy opierać się winna na stanie faktycznym, jaki się z akt bezspornie okazuje. Przyjęcie stanu faktycznego, któryby w istotnym punkcie nie był zgodny z aktami sprawy, powoduje w razie zaskarżenia decyzji w N. T. A. jej uchylenie z powodu wadliwego postępowania.

Swobodna ocena władzy ma wówczas miejsce, gdy przepisy prawne nie postanawiają, pod jakiemi warunkami ma nastąpić rozstrzygnięcie pewnej sprawy przez władzę administracyjną.

Art. 76. 1. Objaśniając stronę o przysługującem jej prawie wniesienia odwołania lub skargi do władzy wyższej, należy wskazać tę władzę oraz termin i tryb zaskarżenia.

2. W decyzji głównej tej władzy, która jest dla sprawy ostateczna, należy wyraźnie w objaśnieniu zaznaczyć, że decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancyj, niezależnie od możliwych uprawnień do wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

(Do art. 76). Decyzja, zawierająca pouczenie o niemożności zaskarżenia jej do wyższej instancji administracyjnej wbrew odnośnym przepisom prawnym narusza formę postępowania administracyjnego.

Art. 77. 1. Jeśli władza błędnie objaśni stronę bądź co do terminu wniesienia odwołania lub skargi, bądź co do dalszego toku instancyj, wówczas objaśnienie takie nie może szkodzić stronie, która do niego się zostosowała. W tym wypadku:

a) odwołanie lub skarga, wniesione w terminie wyznaczonym, chociażby po upływie właściwego terminu ustawowego, uważa się za wniesione w terminie;
b) instancja niewłaściwa, która odwołanie lub skargę otrzymała, prześle je do instancji właściwej, która postąpi z niemi tak, jak gdyby były one od początku skierowane właściwie.

2. Jeśli władza wogóle zaniedba objaśnić stronę o przysługującem jej prawie wniesienia odwołania lub skargi, strona może w ciągu 2 tygodni od chwili ogłoszenia lub doręczenia jej decyzji zażądać od władzy, która orzeczenie wydała, wydania lub też przesłania jej takiego objaśnienia. W tym wypadku termin dla wniesienia odwołania lub skargi liczy się od dnia otrzymania przez stronę objaśnienia.

(Do art. 77). Pomyłka władz, polegająca na wyznaczeniu terminu dłuższego niż ustawowy, o ile nie została na czas sprostowaną, nie może pociągać za sobą żadnych ujemnych następstw dla strony, która wniosła odwołanie w granicach terminu uwidocznionego w orzeczeniu. (Wyrok N. T. A. z 28 kwietnia 1925 L. rej. 1286/24).

Art. 78. 1. Decyzja główna powinna załatwiać sprawę, będącą przedmiotem rozpatrzenia, oraz wszystkie istotne wnioski interesowanych w możliwie najbardziej zwięzłem i wyraźnem ujęciu, powołując się na podstawę prawną.

2. Załatwienie winno z reguły następować w całości. Jeżeli jednak sprawa dopuszcza podział na kilka części, natenczas można, o ile jest to celowe, wydać decyzję o oddzielnych częściach, jeśli całość nie dojrzała jeszcze do rozstrzygnięcia

Art. 79. Jeżeli decyzja ustanawia obowiązek pewnego świadczenia albo stworzenia pewnego określonego stanu, wówczas należy oznaczyć w decyzji odpowiedni termin dla wypełnienia nałożonego obowiązku.

Art. 80. 1. Decyzję, wydaną w obecności strony, ogłasza się jej ustnie. Jednakże strona może natychmiast zgłosić żądanie doręczenia decyzji na piśmie. W takim razie, jeżeli decyzja nie jest natychmiast wykonalna uważa się dzień doręczenia decyzji na piśmie za dzień jej doręczenia.

2. Decyzja główna, wydana w nieobecności strony, powinna być doręczona jej na piśmie. Potrzebę doręczenia na piśmie innych decyzyj, wydanych w podobnych warunkach, oceni władza.

3. Postanowienia artykułu niniejszego nie naruszają przepisów innych ustaw, które przewidują obowiązek doręczania decyzyj na piśmie.

Art. 81. Władza może każdego czasu przesięwziąć z urzędu lub na wniosek interesowanych sprostowanie w swych decyzjach błędów pisarskich, rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek.

(Do art. 81). Dla sprostowania oczywistej pomyłki w orzeczeniu własnem jest upoważniona władza administracyjna, nie będąc krę-

powaną warunkami dla dozwolenia wznowienia postępowania. (Wyrok N. T. A. z 24 kwietnia 1924. L. rej. 593/22). Jeśli chodzi o osoby stanu nauczycielskiego i funkcjonarjuszy państwowych, unieważnia się poza tem mianowania na zasadzie art. 73 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli i na zasadzie art. 65 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

XIII. Odwołania i skargi incydentalne.

Art. 82. Od decyzji głównej, wydanej w pierwszej instancji, służy stronie odwołanie tylko do jednej instancji i przytem bezpośrednio wyższej, o ile poszczególne ustawy wydane po dniu 14 września 1923 r. nie stanowią odmiennie.

(Do art. 82). Brak oznaczenia wniosku o zmianę decyzji wyrażeniem technicznem „odwołanie“ lub „rekurs“ nie wpływa na skuteczność wniesionego środka odwoławczego, gdyż dla ocenienia wniesionego środka prawnego, miarodajną jest nie nomenklatura, którą strona dane pismo oznaczyła, lecz jego treść i cel. (Wyrok N. T. A. z 28 stycznia 1924 L. rej. 1301/23). (Patrz także „uwaga“ do art. 15).

Zwierzchność gminna w sprawach planu sieci szkolnej oraz jego zmian, nie jest stroną uprawnioną do wnoszenia odwołań od orzeczeń władz szkolnych. Interesy gminy zastąpione są przez organa samorządu szkolnego na obszarze gminy, tj. radę szkolną miejscową (art. 2 i 9 ust. z 17 lutego 1922 Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143).

Do rozpoczęcia sporów prawnych imieniem gminy konieczna jest uchwała rady gminnej (p. c. 36 ustawy krajowej z 12 lipca 1866 Dz. U. Kr. Nr. 9).

Art. 83. Odwołanie należy wnieść w ciągu 14 dni po ogłoszeniu lub doręczeniu decyzji, o ile poszczególne ustawy nie przewidują terminów krótszych.

(Do art. 83). Termin 14-dniowy do wniesienia odwołania jest terminem prekluzyjnym, t. zn., że po jego upływie następuje utrata prawa do korzystania ze środka prawnego, jakiem jest odwołanie. Wniesione jednak po tym terminie załatwia się bez rozpatrywania.

Art. 84. Decyzję incydentalną można zaskarżyć tylko łącznie z odwołaniem od decyzji głównej, z wyjątkiem wypadku, gdy decyzja incydentalna została wydana po wydaniu decyzji głównej oraz wypadków, przewidzianych w poszczególnych ustawach.

Art. 85. 1. Odwołanie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia: wystarczy, jeśli z podania strony wynika, iż nie jest zadowolona z decyzji władzy i prosi o jej zmianę.

2. Władza nie weźmie pod rozwagę nowych okoliczności, przytoczonych w odwołaniu, jeśli:

a) okoliczności te powstały już po wydaniu decyzji w I instancji;

b) obowiązujące przepisy stanowią w konkretnym wypadku obowiązek podania wszystkich żądań i wniosków stron w postępowaniu przed niższą instancją;

c) przytoczone przez stronę nowe okoliczności nie należące do tych, które władza ma z urzędu uwzględniać, pozostają w sprzeczności ze stanowiskiem poprzednio przez stronę zajętem, a strona nie usprawiedliwi tej sprzeczności;

d) nowe twierdzenia mają oczywiście na celu przewleczenie sprawy;

e) strona występuje z wnioskami, które prowadzą do zupełnie nowej pod względem prawnym sprawy, względnie dotyczą zupełnie innego żądania, aniżeli to, o którem poprzednia instancja rozstrzygała.

(Do art. 85). Przyjęcie przez władzę stanu rzeczy, sprzecznego z aktami, powoduje uchylenie zaskarżonego orzeczenia, a to nawet w razie braku zarzutu w tym kierunku ze strony skarżącego. (Wyrok N. T. A. z 26 listopada 1923 L. rej. 553/22).

Nieuwzględnienie odwołania z jedynem uzasadnieniem, że twierdzenie strony nie zostało odpowiednio udowodnione, bez bliższego podania dlaczego przedstawione w odwołaniu dowody uznane zostały za niewystarczające, czy też niewiarygodne, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 10 kwietnia 1924 L. rej. 642/22).

Art. 86. Instancja odwoławcza orzeka ostatecznie o niedopuszczalności odwołania lub też o uchybieniu terminu dla odwołania.

(Do art. 86). W razie odrzucenia odwołania z powodu spóźnienia, zarzut, że data zamieszczona na recepisie urzędowym nie zgadza się z rzeczywistym dniem doręczenia, może stanowić podstawę do wznowienia (art. 95), nie może natomiast skutecznie być podniesiony w skardze do N. T. A. (Wyrok N. T. A. z 22 października 1926 L. rej. 489/25).

Merytoryczne załatwienie przez instancję odwoławczą spóźnionego odwołania przeciw orzeczeniu władzy I instancji, mieści w sobie milczące przywrócenie terminu na wniesione odwołanie. (Wyrok N. T. A. z 5 listopada 1923 L. rej. 295/22).

Art. 87. 1. Przed upływem terminu dla odwołania decyzja nie ulega wykonaniu.

2. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

3. Wyjątek od zasad powyższych stanowią decyzje:

a) których natychmiastowa wykonalność jest przewidziana w ustawie;

b) zgodne z żądaniem wszystkich stron;

c) co do których strony zrzekły się prawa wniesienia odwołania.

4. Poza tem władza może postanowić, że decyzja ulega natychmiastowemu wykonaniu, jeśli jest to wskazane w interesie publicznym lub w wyjątkowo ważnym interesie strony. W tym ostatnim wypadku władza może zażądać od strony odpowiedniego zabezpieczenia.

(Do art. 87). P. P. Inspektorowie szkolni (zastępcy) powinni umieszczać w swych zarządzeniach, dotyczących przeniesień tymczasowych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, z urzędu, (z jednej miejscowości do drugiej w powiecie, lub z jednej szkoły do drugiej w tej samej miejscowości), postanowienie, iż decyzja ta ulega natychmiastowemu wykonaniu, o ile jest to wskazane w interesie szkoły, lub przemawia za tem wyjątkowo ważny interes danego nauczyciela (ki).

Art. 88. Decyzję co do natychmiastowej wykonalności władza może wydać zarówno łącznie z rozstrzygnięciem sprawy, jak i oddzielnie w razie późniejszego ustalenia jej potrzeby.

Art. 89. 1. Odwołanie należy wnieść za pośrednictwem tej władzy, która decyzję wydała.

2. Władza, która decyzję wydała, obowiązana jest otrzymane odwołanie w ciągu siedmiu dni po upływie terminu odwołania przesłać wraz z aktami sprawy do rozpoznania instancji wyższej, powiadamiając inne strony o wniesieniu odwołania.

Art. 90. 1. Jeśli jednak władza, która decyzję wydała, uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie, może sama zmienić swoją decyzję, o ile w decyzji tej nie nabyły praw osoby inne.

2. To samo stosuje się, gdy na decyzję władzy wniesiono skargę do sądu administracyjnego.

Art. 91. Jeśli odwołanie strony jednej może wpłynąć na rozstrzygnięcie w stosunku do innych, wówczas władza odwoławcza wyznaczy im stosowny termin do zapoznania się z odwołaniem (art. 14) i wypowiedzenia się co do niego.

Art. 92. Potrzebne uzupełnienie postępowania wyjaśniającego może władza odwoławcza zarządzić z urzędu lub na wniosek stron; może je przeprowadzić sama lub przez władzę niższej instancji.

Art. 93. Jeśli odwołania nie należy odrzucić, jako spóźnionego lub niedopuszczalnego, władza odwoławcza wyda orzeczenie w sprawie, nie będąc związana ani zakresem żądań odwołania, ani ustaleniami instancji niższej.

(Do art. 93). Niezałatwienie w orzeczeniu rekursowem podniesionego w rekursie istotnego dla sprawy zarzutu, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 15 stycznia 1923 L. rej. 68/22).

Art. 94. Przepisy, zawarte w art. 72 — 81, mają podobne zastosowanie również do decyzyj władzy odwoławczej z tą zmianą, że przy decyzjach zatwierdzających rozstrzygnięcie niższej instancji może wystarczyć wskazanie na uzasadnienie zaskarżonej decyzji.

(Do art. 94). Wskazanie w orzeczeniu, wydanem na rekurs przez instancję odwoławczą, organu powołanego do wydania orzeczenia w I instancji, bez równoczesnego zadecydowania w rzeczy samej, jest wadliwością postępowania. (Wyrok N. T. A. z 27 września 1923 L. rej. 314/22).

Jeżeli w rekursie nie ofiarowano żadnych dowodów, to pominięcie przeprowadzenia dowodów z urzędu, przez przesłuchanie świadków na wywody w rekursie, nie stanowi wadliwości postępowania. (Wyrok N. T. A. z 30 listopada 1923 L. rej. 437/22).

Niezałatwienie przez ostatnią instancję administracyjną adresowanego do niej rekursu strony, lecz przesłanie go instancji niższej i wydanie przez tę niższą instancję ponownego orzeczenia z powołaniem się na to odstąpienie sprawy, stanowi wadliwość postępowania. (Wyrok N. T. A. z 20 stycznia 1925 L. rej. 1291/24).

Zniesienie wskutek odwołania przez władzę II instancji orzeczenia I instancji z poleceniem tejże wydania po uzupełnieniu dochodzeń we wskazanym kierunku nowego orzeczenia, stanowi istotne naruszenie form postępowania. Jeżeli bowiem władza II instancji uważa, że materjał faktyczny, na którym oparto orzeczenie I instancji, nie jest dostateczny i że wymaga on uzupełnienia, to nic jej nie stoi na przeszkodzie, aby materjał ten, czy to we własnym zakresie działania, czy też zapomocą nakazanych władzy niższej dochodzeń, uzupełniła, obowiązana jednak jest, na podstawie uzupełnionego w ten sposób materjału, samo orzeczenie załatwiające sprawę stanowczo wydać, a nie wolno jej orzeczenia I instancji tylko skasować, polecając tej ostatniej, wydać po raz drugi nowe orzeczenie. (Wyrok N. T. A. z 18 listopada 1926 L. rej. 985/24). Władza II instancji może nakazać władzy niższej z tytułu swej władzy nadzoru i swego hierarchicznego stanowiska przeprowadzenie pewnych wskazanych dochodzeń, nie może jednak narzucać jej swego zapatrywania prawnego na pewną kwestję, gdyż to zapatrywanie może przeprowadzić drogą odpowiedniej zmiany orzeczenia I instancji. Z tego punktu widzenia, dopuszczenie możności orzekania władz administracyjnych trybem kasacyjnym, jest nietylko niedopuszczalne ale i niecelowe. (Wyrok N. T. A. z 18 listopada 1926 L. rej. 985/24).

XIV. Wznowienie postępowania, uchylenie oraz zmiana decyzji z urzędu.

Art. 95. W sprawie zakończonej decyzją, od której nie służy środek prawny, może nastąpić wznowienie postępowania:

a) jeżeli decyzja została spowodowana przez sfałszowanie lub przedstawienie fałszowanego dokumentu, przez fałszywe świadectwo, przekupstwo lub inny czyn karalny sądownie;

b) jeżeli wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne, które istniały już przy wydaniu decyzji lub nowe środki dowodowe, o ile okoliczności te i środki w toku postępowania nie były znane władzy rozstrzygającej, i nie mogły być wówczas powołane przez stronę zainteresowaną we wznowieniu bez winy tej strony;

c) jeżeli władza administracyjna lub sądowa, właściwa dla rozstrzygnięcia pytania wstępnego (art. 74) zadecydowała o niem w istotnych punktach odmiennie od oceny pytania, przyjętej za podstawę orzeczenia.

(Do art. 95). Zasada, iż orzeczenie zapadłe w ostatniej instancji administracyjnej, nabywa mocy prawa także wobec władzy, która je wydała, nie wyklucza jednak wznowienia postępowania administracyjnego, w tych wypadkach, w których wyjdą na jaw nowe okoliczności faktyczne dla sprawy istotne i to takie okoliczności, których strony nie mogły podnieść już w toku postępowania administracyjnego. Taka korektura orzeczenia administracyjnego, jest częściowo konieczna, gdyż treść prawna ostatecznych orzeczeń władz administracyjnych opiera się na pewnym stanie faktycznym, a okoliczność, iż ujawnienie innego stanu faktycznego następuje bez winy strony, dopiero po zamknięciu postępowania, nie może oczywiście w myśl ogólnych pojęć prawnych wyjść na niekorzyść strony. (Wyrok N. T. A. z 13 lutego 1923 L. rej. 431/22).

Niedopuszczalne jest wznowienie postępowania administracyjnego w sprawie zakończonej prawomocnem orzeczeniem władzy administracyjnej, jeżeli strona domagająca się wznowienia, nie przytoczyła wogóle żadnych okoliczności faktycznych, lub dowodów nieuwzględnionych w pierwotnym przewodzie administracyjnym, zdolnych obalić merytoryczną treść orzeczenia, co do którego postępowanie ma być wznowione.

Nie jest dopuszczalne wznowienie postępowania administracyjnego z powodu rzekomego uchybienia formom postępowania administracyjnego. (Wyrok N. T. A. z 19 maja 1924 L. rej. 836/23).

Art. 96. 1. Podanie o wznowienie postępowania należy wnieść do tej władzy, która wydała decyzję w I-ej instancji, w ciągu dwu tygodni od dnia, w którym strona domagająca się wznowienia otrzymała w sposób, dający się udowodnić, wiadomość o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

2. Wznowienie postępowania może zarządzić władza również z urzędu.

3. W obu wypadkach wznowienie postępowania może nastąpić z powodu przyczyn, wskazanych w lit. a) art. 95, w każdym czasie; z powodu przyczyn zaś, wskazanych w lit. b) i c) tegoż artykułu, przed upływem trzech lat od dnia uprawomocnienia się decyzji.

(Do art. 96). Ze samej istoty wznowienia postępowania administracyjnego wynika, że domagać się go mogą tylko osoby, które w poprzedniem prawomocnie zakończonem postępowaniu administracyjnem brały udział jako strony. (Wyrok N. T. A. z 1 lutego 1926 L. rej. 690/24).

Twierdzenie, że zachodzą okoliczności faktycznie nowe, dla sprawy istotne, uzasadniające prośbę o wznowienie postępowania ad-

ministracyjnego, powinno być przynajmniej uprawdopodobnione. (Wyrok N. T. A. z 23 października 1923 L. rej. 345/22).

Rewizja orzeczenia administracyjnego może być zarządzona przez tę samą władzę, która to orzeczenie wydała, jeżeli bezspornie ustalone zostały nowe nieznane przedtem okoliczności. (Wyrok N. T. A. z 20 lutego 1923 L. rej. 402/22).

Zwraca się uwagę, że wznowienie postępowania z przyczyn, podanych w lit. b i c art. 95, ulega przedawnieniu.

Art. 97. 1. O wznowieniu postępowania rozstrzyga władza, która w sprawie wydała decyzję w ostatniej instancji.

2. W decyzji o wznowieniu postępowania władza powinna orzec, o ile nie może wydać nowej decyzji na podstawie aktów, jakiemi rozporządza, w jakim zakresie i w której instancji ma nastąpić wznowienie postępowania, przyczem w czasie ponownego postępowania nie ma prawa powtarzać tych poprzednich dochodzeń, które nie dotyczą przyczyny wznowienia.

(Do art. 97). Wznowienie postępowania administracyjnego zarządzić może tylko ta władza, która orzekła poprzednio w ostatniej instancji, na prośbę wniesioną za pośrednictwem władzy I instancji. (Wyrok N. T. A. z 10 marca 1924 L. rej. 423/22).

Przy orzekaniu o wznowieniu postępowania administracyjnego, ocena, czy wyszły na jaw okoliczności faktyczne dla sprawy istotne, lub środki dowodowe, których strony nie mogły podnieść w toku postępowania administracyjnego, należy do władzy administracyjnej, która wydała ostateczne orzeczenie. Decyzja zaś tej władzy. nie może być dowolną, lecz wynikać winna z wyżej wspomnianej oceny, która znowu znajdować winna uzasadnienie w faktycznym stanie sprawy. (Wyrok N. T. A. z 5 maja 1924 Nr. rej. 611/23).

Art. 98. 1. Przeciwko odrzuceniu podania o wznowienie postępowania można wnieść odwołanie do władzy przełożonej w ciągu 14 dni od zawiadomienia o odmowie.

2. Przeciwko decyzji wznawiającej postępowanie niema osobnego odwołania.

Art. 99. Decyzje, na mocy których strony lub osoby inne nie nabyły żadnych praw, mogą być uchylane i zmieniane z urzędu w każdym czasie tak przez władzę, która decyzję wydała, jak w trybie nadzoru przez władzę przełożoną.

Art. 100. Prawomocne decyzje, na mocy których strony lub osoby inne nabyły już prawa, mogą być uchylane lub zmieniane przez władzę, która je wydała, za zgodą tych stron lub osób, o ile temu nie sprzeciwiają się ustawy.

(Do art. 100). Sprawa raz prawomocnie rozstrzygnięta, nie może być po raz drugi rozpatrywana, jeżeli się nie zmienią okoliczności fak-

tyczne, na podstawie których prawomocne orzeczenie zapadło. Jeżeli okoliczności faktyczne, na których opiera się decyzja, uległy istotnej zmianie, zasada rei iudicatae nie może być stosowana. (Wyrok N. T. A. z 16 listopada 1923 L. rej. 691/22).

Rewizja prawomocnej decyzji władzy administracyjnej, ustalającej prawa stron, dopuszczalną jest tylko w drodze wznowienia postępowania administracyjnego. (Wyrok N. T. A. z 14 grudnia 1923 L. rej. 1191/22).

Art. 101. 1. Władza nadzorcza może w trybie nadzoru uchylić z urzędu bądź z własnej inicjatywy, bądź na skutek zażalenia, jako nieważną każdą decyzję, która:

a) wydana została przez władzę oczywiście niewłaściwą;
b) wydana została bez jakiejkolwiek podstawy prawnej;
c) wywołałaby w razie wykonania przestępstwo sądowo-karalne;
d) jest oczywiście i niewątpliwie niewykonalna;
e) zawiera wadę powodującą nieważność tej decyzji na mocy wyraźnego przepisu prawa.

2. Uchylenie decyzji z powodów, wskazanych w lit. a) artykułu niniejszego, może nastąpić tylko przed upływem lat 3 od daty jej uprawomocnienia się.

(Do art. 101). Niedopuszczalne jest wkroczenie władzy nadzorczej w wypadkach, gdy zostało wydane i uprawomocniło się orzeczenie, normujące stosunki prawne stron przez władzę ustawowo do tego powołaną, chociażby władza ta wedle zapatrywania władzy nadzorczej mylnie zastosowała lub interpretowała przepisy obowiązującego prawa. (Wyrok N. T. A. z 10 grudnia 1923 L. rej. 914, 924 i 1566/23).

Zwraca się uwagę, że uchylenie decyzji z powodów podanych w lit. a, tego artykułu ulega przedawnieniu.

Zmianę wymiaru uposażenia em. nauczycieli, dokonywuje się na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 606.

Art. 102. 1. Przedmiotowo właściwa władza naczelna może z urzędu uchylić lub zmienić w koniecznym zakresie każdą decyzję prawomocną, o ile niepodobna w inny sposób usunąć stanu zagrażającego życiu lub zdrowiu ludzkiemu, albo odwrócić ciężkich szkód dla gospodarstwa społecznego.

2. Strony, dotknięte w swoich prawach przez taką decyzję, mogą żądać od Skarbu Państwa odszkodowania na drodze sądowej.

Art. 103. Niewykorzystanie przez władzę uprawnień, wynikających z art. 101 i 102, nie może być przedmiotem skargi i nie stwarza podstawy do jakichkolwiek roszczeń.

Art. 104. Zastrzeżone w poszczególnych przepisach prawnych kompetencje władz co do cofania lub ograniczenia udzielonych koncesyj, zezwoleń, upoważnień i innych nadawanych przez władzę uprawnień, pozostają nienaruszone.

XV. Opłaty i koszta.

Art. 105. 1. Stronę obciążają te koszta postępowania administracyjnego: a) które wynikły z winy strony, b) które zostały poniesione w interesie lub na prośbę strony, a nie wynikają z ustawowego obowiązku władzy.

2. Do kosztów postępowania administracyjnego zalicza się koszta podróży i wynagrodzenia świadków i biegłych oraz koszta oględzin na miejscu, jako też koszta doręczania stronom pism urzędowych przez urzędy gminne (magistraty).

3. Władza może uznać także inne usprawiedliwione warunkami koszta postępowania, a w szczególności koszta sporządzenia próśb i wynagrodzenia adwokata.

(Do art. 105). Koszta postępowania w administracji szkolnej mogą powstać n. p. przy sprawach spornych co do wyboru gruntu pod budowę szkoły powszechnej i oględzinach na miejscu; przy oględzinach na miejscu lokalności na pomieszczenie prywatnej szkoły lub ogródka dziecięcego, przy ogledzinach na miejscu z powodu spraw serwitutowych i t. p.

Art. 106. 1. Władza przyznaje świadkom i biegłym, nie będącym funkcjonarjuszami państwowymi lub samorządowymi, wynagrodzenie w wysokości przeciętnego zarobku dziennego osoby wzywanej, nie wyżej jednak norm diet, ustalonych dla V stopnia służbowego funkcjonarjuszów państwowych, oraz zwrot rzeczywistych kosztów podróży.

2. Funkcjonarjusze państwowi i samorządowi otrzymują diety w wysokości należnych im diet oraz koszta podróży w wysokości, przewidzianej dla ich podróży służbowych.

3. Jeśli biegły dla wydania opinji musiał dokonać specjalnej pracy i żąda za nią większego wynagrodzenia, władza winna żądanie biegłego wraz ze swą opinją przesłać władzy wyższej do zatwierdzenia. Ograniczenie takie nie stosuje się do władz II instancji i centralnych, które w tej mierze decydują same.

4. Wynagrodzenie świadkom i biegłym wypłaca się bezzwłocznie po spełnieniu czynności, do której świadek lub biegły został powołany.

5. Od decyzji władz o wynagrodzeniu świadków i biegłych, zwrotu kosztów podróży oraz kosztów przewidzianych w art. 105 ust. 3, niema odwołania.

Art. 107. 1. Jeżeli strona nie wniesie opłat i należności, które zgodnie z istniejącemi przepisami winny być uiszczone zgóry, władza wyznaczy jej termin od 7 do 14 dni celem wniesienia należnej sumy. Jeżeli w terminie tym należne sumy nie zostaną uiszczone, pismo wraz z załącznikami podlega zwrotowi lub czynność, uzależniona od opłaty, będzie zaniechana.

2. Władza ma jednak załatwić podanie mimo nieuiszczenia opłaty:

a) jeżeli za niezwłocznem załatwieniem przemawiają względy publiczne lub wzgląd na poważny interes strony;

b) jeżeli wniesienie podania stanowi czynność, dla której jest ustanowiony termin prekluzyjny;

c) jeżeli podanie wniosła osoba zamieszkała zagranicą bez pośrednictwa konsulatu polskiego.

3. Wszelkie opłaty, należności w sprawie oraz koszta postępowania administracyjnego, o ile w wyznaczonym przez władzę terminie nie zostaną prze stronę uiszczone, będą ściągnięte przymusowo w drodze administracyjnej wraz z kosztami egzekucyjnemi.

4. W wypadku, przewidzianym w lit. c) ust. 2 artykułu niniejszego, władza przesyła odpowiedź na podanie właściwemu konsulatowi polskiemu, który ją doręczy za uprzedniem pobraniem opłaty konsularnej.

5. W razie stwierdzonego ubóstwa strony, władza władna jest częściowo lub całkowicie zwolnić ją od opłat należności oraz innych kosztów postępowania.

6. Skutki niewniesienia opłaty stemplowej, jako też sprawy zwolnienia od tej opłaty regulują przepisy o opłatach stemplowych.

XVI. Postanowienia egzekucyjne i karne.

Art. 108. 1. Strony, świadkowie i biegli, winni niestawiennictwa na wezwanie władz lub odmowy dania żądanych wyjaśnień lub zeznań na piśmie bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegają w celu wymuszenia czynności karze do 50 zł. W razie ponownego niewykonania żądania władzy — ulegają karze do 100 zł. i mogą być sprowadzeni do urzędu przymusowo. Kara może być ściągnięta dopiero po upływie terminu wskazanego w ust. 2.

2. Strony, świadkowie i biegli mogą w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia im decyzji wymierzającej karę przedstawić władzy przyczyny niestawiennictwa. W razie uznania tych przyczyn za usprawiedliwione władza może uchylić nałożoną karę pieniężną.

Art. 109. 1. Za nieprzystojne zachowanie się w urzędzie, niezależnie od zastosowania postanowienia art. 67, jak również za wniesienie do urzędu podania, które zawiera wyrażenia nieprzystojne, lub jest utrzymane w tonie niewłaściwym i nieodpowiadającym godności urzędu, winni ulegają grzywnie do 100 zł.

2. W orzeczeniu należy oznaczyć na wypadek nieściągalności grzywny karę aresztu zastępczego według słusznego uznania władzy jednak nie ponad dni 3.

3. Nałożenie kary nie wyklucza możności skierowania sprawy przeciwko winnemu na drogę sądową.

(Do art. 108—109). Jeżeli uchybień, przewidzianych w tych artykułach dopuści się osoba, podlegająca ustawie z dnia 1 lipca 1926 o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) wobec władz szkolnych, winna być pociągnięta do odpowiedzialności w myśl przepisów specjalnych, zawartych w tej ustawie.

Art. 110. 1. Kary pieniężne na mocy art. 108 i grzywny na mocy art. 109 nakłada oraz przymusowe sprowadzenie na mocy art. 108 zarządza powiatowa władza administracji ogólnej na żądanie kierownika właściwego urzędu po zbadaniu prawności i celowości żądania, o ile ono nie pochodzi od wyższej instancji.

2. Na decyzję władzy o nałożeniu kary pieniężnej na mocy art. 108 służy odwołanie do wojewody (Komisarza Rządu). Odwołanie nie wstrzymuje wykonania.

3. Z powodu decyzji władzy o nałożeniu grzywny na mocy art. 109 można żądać skierowania sprawy do sądu według przepisów o postępowaniu karno-administracyjnem. Żądanie to nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

XVII. Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 111. 1. O ile obowiązujące ustawy nie przewidują kar za fałszywe zeznanie, względnie za fałszywą przysięgę lub przyrzeczenie, albo zapewnienie zamiast przysięgi w postępowaniu administracyjnem, czyny powyższe ulegają karom, przewidzianym dla tych przestępstw w postępowaniu sądowem.

2. Złożenie przyrzeczenia uważa się za równoznaczne zapewnieniu w miejsce przysięgi na obszarze mocy obowiązującej kodeksu karnego z 1871 r.

Art. 112. Przepisów rozdziałów III — XVI nie rozciąga się na postępowanie:

a) w sprawach dotyczących administracji wojskowej, o ile postępowanie toczy się przed władzami wojskowemi;
b) w sprawach dotyczących państwowych podatków bezpośrednich i pośrednich, opłat stemplowych, oraz ceł i monopolów, zarówno w postępowaniu administracyjnem, jak i karnem;
c) w sprawach, załatwianych przez placówki dyplomatyczne i konsularne Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą oraz przez Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku;
d) w sprawach, należących do właściwości władz górniczych.

Art. 113. O ile rozporządzenie niniejsze lub inne przepisy prawne nie stanowią inaczej, przepisy rozporządzenia niniejszego nie mają zastosowania do postępowania:

a) w sprawach karno-administracyjnych,
b) w sprawach dyscyplinarnych,
c) w sprawach sporno-administracyjnych w województwach: poznańskiem, pomorskiem i śląskiem,
d) w sprawach likwidacji majątków prywatnych niemieckich w wykonaniu Traktatu Pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r.

Art. 114. Do postępowania w kolegjach, które współdziałają w poszczególnych działach administracji państwowej w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego z głosem stanowczym, przepisy rozporzą-

dzenia niniejszego mają zastosowanie o tyle, o ile poszczególne ustawy regulujące tryb postępowania tych kolegjów nie normują postępowania w sposób odmienny.

Art. 115. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie naruszają mocy prawnej przepisów o postępowaniu przed urzędami, komisjami, komitetami oraz innemi organami ziemskiemi, podległemi Ministrowi Reform Rolnych, a przewidzianemi w poszczególnych ustawach.

Art. 116. Do postępowania orzeczniczego w sprawach ubezpieczeń społecznych postanowienia rozporządzenia niniejszego będą miały zastosowanie tylko do czasu unormowania osobną ustawą orzecznictwa w tych sprawach, i o tyle tylko, o ile w myśl przepisów obowiązujących w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego orzecznictwo to będzie należało do władz administracji ogólnej.

Art. 117. 1. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozciągać moc przepisów rozporządzenia niniejszego w odpowiednim zakresie na postępowanie w sprawach z pod jego działania wyżej wyłączonych, wprowadzając w niem odpowiednie zmiany, stosownie do charakteru załatwianych spraw i potrzeb odnośnych działów administracji, oraz wydając potrzebne przepisy przechodnie i wykonawcze.

2. W szczególności, rozporządzenie Rady Ministrów przystosowuje zasady rozporządzenia niniejszego do postępowania w sprawach, objętych lit. c) art. 112. Przepisy ustawy z dnia 11 listopada 1924 r. o organizacji konsulatów i o czynnościach konsulów (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 944) pozostaną niezmienione.

3. Minister Spraw Wewnętrznych jest upoważniony do występowania z inicjatywą wobec poszczególnych ministrów i Rady Ministrów w sprawie rozporządzeń, o których mowa w powyższych ustępach.

Art. 118. Do czasu wejścia w życie kodeksu postępowania karnego organa gminne obowiązane są do doręczania pism sądowych w dotychczasowym zakresie z tą zmianą, iż obowiązek ten dotyczy również gmin miejskich.

Art. 119. Uchyla się wszystkie dotychczasowe przepisy w przedmiotach, objętych rozporządzeniem niniejszem, w szczególności: uchyla się ustawę z dnia 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 712) i ustawę z dnia 31 lipca 1924 r. o środkach prawnych przeciw orzeczeniom i zarządzeniom władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 748).

Art. 120. W ustawie z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) wprowadza się następujące zmiany:

art. 38 ust. 3 i art. 48 ust. 5 otrzymują brzmienie następujące:

„Poza tem mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r., o postępowaniu administracyj-

nem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) oraz przepisy ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 600) z późniejszemi zmianami".

Art 121. 1. Sprawy, będące w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w toku postępowania, niezakończone w danej instancji winny być załatwione w tejże instancji przy zastosowaniu dotychczas obowiązujących przepisów.

2. W dalszem postępowaniu, prowadzonem w toku instancji, należy do spraw tych pod względem rodzaju postępowania, właściwości władz i dopuszczalności środków prawnych stosować przepisy rozporządzenia niniejszego.

3. Jeżeli orzeczenie względnie zarządzenie, wydane w danej instancji, zostały doręczone przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, a środek prawny do dalszej instancji nie został jeszcze wniesiony, — należy postępować tak, jak gdyby orzeczenie względnie zarządzenie danej instancji zostały wydane i doręczone w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 122. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 123. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie dnia 1 lipca 1928 r.

Konkursy.

Konkursy na posady nauczycielskie w publ. szkołach powszechnych.

W powiecie bóbreckim:

1. Posada kierownika szkoły 3-klasowej w Bortnikach nad Dniestrem. Język wykładowy utrakwistyczny, stacja kolejowa, poczta w miejscu. gruntu 4 morgi.

2. Posada kierownika 5-kl. publ. szkoły powszechnej mieszanej w Mikołajowie ad Gaje. Język nauczania polski i ruski, budynek własny, murowany, pola dla nauczyciela $2^1/_3$ morga, stacja kolejowa, poczta i kaplica ob. łać. w miejscu.

3. Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. publ. szkoły powsz. w Podliskach, ogłoszony w Nr. 3/28 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.

4. Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela samoistnego w 1-kl. publ. szkole powsz. w Żabokrukach, ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. L. Nr. 3/28.

W powiecie bohorodczańskim:

Posada kierownika 3-kl. szkoły w Markowej. Język nauczania ruski. Szczegóły dotyczące mieszkania, gruntu i innych korzyści do tej posady przywiązanych, wymienione są w szematyźmie szkolnym z r. 1926. (Konkurs po raz drugi).

W powiecie brzeżańskim:

Posada kierownika 7-kl. szkoły powszechn. mieszanej w Kozowej. Pierwszeństwo mają kandydaci, posiadający egzamin wyższy z grupy przyrodniczej.

W powiecie buczackim:

Stanowisko kierownika 5-kl. szkoły powszechnej w Baryszu. Język nauczania polski, jest mieszkanie służbowe, 2 morgi pola.

Kandydaci z W. K. N., względnie z egzaminem wydziałowym, mają pierwszeństwo.

W powiecie dobromilskim:

1. Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Kuźminie. Język nauczania polski, odległość od stacji kolejowej 26 km, mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach, jeden morg gruntu dla kierownika.

2. Posada kierownika 7-kl. szkoły powszechnej męskiej w Dobromilu, Mieszkanie służbowe jest, gruntu niema. Pierwszeństwo mają kandydaci posiadający egzamin wydziałowy lub wyższy kurs nauczycielski.

W powiecie doliniańskim:

1. Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Bełejowie. Oddalenie od miasta powiatowego 19 km. Przy szkole jest mieszkanie służbowe, język nauczania ruski.

2. Pasada nauczyciela kierującego 1-kl. szkoły w Pszeniczniku. Oddalenie od stacji kolejowej 8 km., język nauczania ruski. Przy szkole jest mieszkanie służbowe i $^1/_2$ morga gruntu.

W powiecie drohobyckim:

1. Posada kierownika 7-kl. publ. szkoły pow. żeńskiej im. E. Orzeszkowej w Drohobyczu. Język nauczania polski. Budynek własny. (Konkurs ponowny).

2. Posada kierownika 3-kl. publ. szkoły powsz. w Łastówkach. Język wykładowy ruski. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym. Ogłoszony w Nrze 1/28 konkurs na tę posadę jako na 2-klasową unieważnia się.

3. Posada kierownika 3-kl. publ. szkoły powszechnej w Tuczapach. Mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni. (Konkurs ponowny).

4. Unieważnia się konkurs na posadę kierownika 2-kl. publ. szkoły powsz. w Urożu, ogłoszony w Nr. 1/28 Dz. Urz. K. O. S. L.

W powiecie gródeckim:

Posada nauczyciela kierującego 2-kl. szkoły powszechnej w Kamienobrodzie. Język wykładowy polsko-ruski. Szkoła mieści się w budynku

gminnym i wynajętym, mieszkanie służbowe w budynku gminnym, składające się z 1 pokoju i kuchni, szkoła ma 1 morg pola dla użytku kierownika szkoły.

W powiecie kołomyjskim:

Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Ostapkowcach. W budynku szkolnym jest mieszkanie służbowe o 2 pokojach i kuchni, przy szkole ogród o powierzchni 45 *a* 2 m^2 i dwa morgi gruntu dla użytku kierownika szkoły.

We Lwowie:

1. Posada kierowniczki 7-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. ks. Isakowicza we Lwowie. (Konkurs ponowny).

2. Posada kierowniczki 7-kl. szkoly powszechnej żeńskiej im. św. Marcina we Lwowie, względnie inne posady kierowniczek 7-kl. szkół przy tej sposobności opróżnić się mogące. Język wykładowy polski.

Do tej posady nie jest przywiązane mieszkanie służbowe.

W powiecie lwowskim:

Posada kierownika szkoły 5-kl. w Prusach. Szkoła rozwojowa, język nauczania polski. Budowa nowej szkoły w przygotowaniu. Przy szkole jest mieszkanie służbowe i 1 mg pola.

Kandydaci z egzaminem wydziałowym lub ukończonym W. K. N. będą mieli pierwszeństwo.

W powiecie lubaczowskim:

Posady kierowników szkół:

1. 4-kl. utrakwistycznej w Dzikowie Starym. Mieszkania służbowego niema, 2 morgi pola są.

2. 2-kl. polskiej w Lisichjamach. Mieszkanie służbowe trzypokojowe, ogród i 2 morgi pola.

3. 2-kl. polskiej w Łukawcu. Przy szkole mieszkania służbowego niema, 2 morgi pola są.

4. 2-kl. powszechnej utrakwistycznej w Baszni Górnej. Przy szkole są 2 morgi pola i mieszkanie służbowe dwupokojowe.

5. 2-kl. utrakwistycznej w Niemstowie. Mieszkania służbowego niema, budowa szkoły w toku.

6. 2-kl. polskiej w Woli Cewkowskiej. Mieszkanie służbowe 2-pokojowe, pola niema.

7. 1-kl. utrakwistycznej w Tymcach. Mieszkanie służbowe jednopokojowe, pola brak.

8. 2-kl. publ. szkoły powsz. w Borowej Górze. Język wykładowy polsko-ruski. Mieszkanie służbowe 2-pokojowe, 1 morg pola dla kierownika. (Konkurs po raz drugi).

9. Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela samoistnego 1-kl. publ. szkoły powsz. w Krzywem, ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. Lw. Nr. 2/28.

W powiecie łańcuckim:

Posada kierownika 2-kl. publ. szk. powsz. im. Kościuszki w Białobrzegach. Budynek murowany, mieszkanie 1 pokój i kuchnia. Odległość od stacji kolejowej 6 *km*. Grunt szkolny 3950 m^2. (Konkurs po raz drugi).

W powiecie mościskim:

Posady kierowników szkół:

1) Przy 2-kl. szkole w Makuniowie. Od miasta Sądowa Wisznia 13 *km*, od stacji kolejowej w Sądowej Wiszni 15 km, budynek własny, drewniany, z mieszkaniem dla kierownika. Przy szkole jest ogród o pow. 451 m^2 i 2 morgi pola do użytku kierownika. Język wykładowy ruski.

2) Przy szkole 3-kl. z polskim językiem w Myślatyczach. Od miasta powiatowego 12 km, od przystanku kolejowego w Trzcieńcu 9 km. Budynek własny, drewniany, mieszkanie służbowe niewykończone. Do szkoły należy jako ogród parcela o pow. 1200 m^2. Pola niema.

3) Przy 3-kl. szkole z dwujęzycznym wykładem w Radenicach. Od miasta powiatowego 8 km, od stacji kolejowej 12 km. Budynek własny, murowany. Mieszkanie służbowe dla kierownika składa się z pokoju i kuchni. Przy szkole jest ogród o pow. 860 m^2 i 2 morgi gruntu dla kierownika.

4) Przy 3-kl. szkole z dwujęzycznym wykładem w Bolanowicach. Od miasta pow. 20 km, od stacji kolejowej 24 km. Budynek własny, murowany, z mieszkaniem służbowem, składającem się z 2 pokoi i kuchni. Przy szkole jest ogród o pow. 5.755 m^2 i 2 morgi pola do użytku kierownika.

5) Przy 3-kl. szkole z polskim językiem wykładowym w Nikłowicach. Od Sądowej Wiszni 9 km, od stacji kolejowej 11 km. Budynek własny, drewniany. Mieszkanie służbowe dla kierownika składa się z 2 pokoi i kuchni. Przy szkole jest ogród o pow. 2.600 m^2, pola niema.

6) Przy 4-kl. szkole z polskim językiem w Stojańcach. Budynek własny murowany wraz z mieszkaniem dla kierownika. Od miasta powiatowego $13^1/_2$ km, od stacji kolejowej w Chorośnicy $8^1/_2$ km. Ogród jest, pola niema.

7) Przy 5-kl. szkole z ruskim językiem w Starzawie. Od miasta powiatowego 14 km, od stacji kolejowej 10 km. Budynek własny, murowany. Mieszkanie służbowe składa się z 3 pokoi i kuchni. Przy szkole jest około morg ogrodu. Pola niema.

8) Przy 5-kl. szkole z polskim językiem wykładowym w Lackiej Woli. Od miasta powiatowego 6 km., od przystanku kolejowego w Trzcieńcu 1 km. Budynek własny, murowany. Przy szkole jest ogród i pole o powierzchni około 2000 sążni kwadr.

O stanowiska kierowników szkół w Starzawie i Lackiej Woli ubiegać się mogą kandydaci z ukończonym wyższym kursem nauczycielskim lub egzaminem wydziałowym. Kandydaci ci przy równych warunkach z innymi mają pierwszeństwo.

W powiecie przemyślańskim:

Posada kierowniczki ewentualnie kierownika 7-klasowej szkoły żeńskiej w Przemyślanach. Język nauczania polski. Mieszkanie służbowe

w budynku szkolnym. Pierwszeństwo mają kandydaci, posiadający egzamin wyższego kursu nauczycielskiego lub egzamin wydziałowy.

W powiecie rudeckim:

1) Posada nauczyciela kierującego szkoły 3-klasowej w Chłopczycach. Mieszkanie służbowe, pola brak.

2) Posada nauczyciela kierującego szkoły 2-klasowej w Woszczańcach. Mieszkanie służbowe, pola brak.

W powiecie rzeszowskim:

Posada kierownika 7-kl. publ. szkoły powszechnej w Błażowej Mieszkanie służbowe o 3 pokojach i kuchni, ogród o powierzchni 1240 m² Połączenie autobusowe z Rzeszowem. Pierwszeństwo mają kandydaci posiadający wyższy kurs nauczycielski. (Konkurs ponowny).

W powiecie skałackim:

Stanowisko kierownika 6-kl. publicznej szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Sorocku. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach i kuchni. Do miasta powiatowego 12 km.

W powiecie sokalskim:

1) Posada kierownika 2-kl. publicznej szkoły powszechnej w Przewodowie. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe złożone z 2 pokoi i kuchni (Konkurs ponowny).

2) Posada kierownika 2-kl. publicznej szkoły powsz. w Zubkowie. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe złożone z 2 pokoi i kuchni, gruntu szkolnego 1225 m². (Konkurs ponowny).

3) Posada kierownika 2-kl. publicznej szkoły powsz. w Liskach. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe złożone z 2 pokoi i kuchni, ogród szkolny 16 *a*. (Konkurs ponowny).

W powiecie stanisławowskim:

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły powsz. im. Mickiewicza w Stanisławowie. Pierwszeństwo mają kandydaci, posiadający ukończony W. K. N. lub egzamin wydziałowy z grupy I. Mieszkania służbowego brak.

W powiecie staro-samborskim:

Posada kierownika szkoły:

1) 2-klasowej powszechnej w Busowisku. Budynek własny z mieszkaniem służbowem, gruntu ornego 827 m², stacja kolejowa w miejscu, język nauczania ruski.

2) 3-klasowej powszechnej w Leninie Wielkiej. Własny budynek z mieszkaniem służbowem, pola ornego 1334 m², odległość od stacji kolejowej 7.5 km, język nauczania ruski.

3) 4-klasowej powszechnej w Starej Soli. Szkoła posiada budynek własny z mieszkaniem służbowem, pola ornego niema, odległość od stacji kolejowej 5.5 km, język nauczania polski.

4) 5-klasowej powszechnej w Starej Ropie. Szkoła posiada własny budynek z mieszkaniem służbowem, gruntu ornego 200 s^2, odległość od stacji 6.5 km, język nauczania polski.

Pierwszeństwo na posadę kierownika szkoły w Starej Ropie zastrzega się kandydatowi z egzaminem dla szkół wydziałowych, lub Wyższym Kursem Nauczycielskim.

W powiecie tarnobrzeskim:

Posada kierownika 4-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Turbji. Mieszkanie złożone z 1 pokoju, gruntu 58 a.

W powiecie turczańskim:

Posada samoistnego nauczyciela (ki) 1-klasowej szkoły powszechnej w Dołżkach. Język nauczania ruski. Gruntu 1 morg.

W powiecie zaleszczyckim:

Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Hałowczyńcach. Konkurs ponowny, bliższe dane są podane w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 3. z 1928 r., str. 127 (Zaleszczyki, poz. 6).

Unieważnia się konkurs na posadę kierownika 4-klasowej szkoły powszechnej w Nyrkowie, ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 3. z r. 1928, str. 127.

W powiecie zborowskim:

Posada nauczyciela (ki) samoistnego 1-klas. szkoły powszechnej w Milnie II. (Bukowina) z polskim językiem nauczania. Szkoła mieści się w budynku własnym, mieszkanie służbowe składa się z 1 pokoju i kuchni.

W powiecie złoczowskim:

Posada kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej w Sasowie. Język nauczania polski i ruski. Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem z wyższego kursu nauczycielskiego, lub równorzędnego. Mieszkanie służbowe w nowym budynku szkolnym.

W powiecie żółkiewskim:

1) Stanowisko kierownika 2-kl. publ. szkoły powszechnej w Skwarzawie Starej. Język wykładowy polski. Budynek szkolny o 1 sali, 1 morg gruntu (Konkurs ponowny).

2) Stanowisko kierownika 3-klas. szkoły powszechnej w Dzibułkach. Język nauczania polsko-ruski. Budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe, ogród i 2 morgi pola.

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca marca 1929 r.

Wolne posady nauczycieli podwładnych.

W powiecie lubaczowskim:

Posada nauczyciela (lki) podwładnego (ej) w szkole 6-klasowej polskiej w Narolu Mieście. Na posadę tę zastrzega się pierwszeństwo kandydatom (tkom), posiadającym W. K. N. lub egzamin wydziałowy.

W powiecie mościskim:

1) Posada nauczyciela posiadającego egzamin wydziałowy lub ukończony wyższy kurs nauczycielski z grupy humanistycznej w 7-kl. szkole męskiej im. Kr. Jana Sobieskiego w Mościskach.

2) Posada nauczyciela posiadającego egzamin lub ukończony wyższy kurs nauczycielski z grupy geograficzno-przyrodniczej w tej samej szkole.

3) Posada nauczycielki posiadającej egzamin wydziałowy lub ukończony wyższy kurs nauczycielski z grupy matematyczno-fizycznej w 7-kl. szkole żeńskiej im. Kr. Jadwigi w Mościskach.

W powiecie starosamborskim:

Posady nauczycieli (lek) z wyższemi kursami nauczycielskiemi lub równorzędnemi egzaminami dla szkół wydziałowych:

1) przy publicznej 7-klasowej szkole powszechnej męskiej w Starym Samborze z grupą II. (geograficzno-przyrodniczą);

2) przy publicznej 7-klasowej szkole powszechnej męskiej w Chyrowie z grupą I. (humanistyczną);

3) przy publicznej 7-klasowej szkole powszechnej żeńskiej w Chyrowie z grupą III. (fizyko-matematyczną);

4) przy publicznej 7-klasowej szkole powszechnej mieszanej w Felsztynie z grupą I. (humanistyczną).

Pierwszeństwo przy szkołach męskich w Starym Samborze i Chyrowie zastrzega się mężczyznom. Język nauczania w wymienionych szkołach polski.

Nakładem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.
Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 2.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 lutego 1929

TREŚĆ: Plany godzin dla siedmioklasowych szkół powszechnych i gimnazjów państwowych str. 49. Dziesięciolecie dokształcania nauczycieli gimnazjów i seminarjów na terenie okręgu szkolnego lwowskiego str. 77. Kongres krajoznawczy w Poznaniu str. 107.

W związku z likwidakcją wystawy szkolnej O. S. L. wyrażam uznanie i podziękę tym Panom Wizytatorom, Inspektorom szkolnym, Dyrektorom i Kierownikom szkół, oraz Nauczycielom, którzy przez swoją inicjatywę oraz gorliwą i ofiarną pracę przyczynili się do zorganizowania wystawy, świadczącej chlubnie o dorobku naukowo-dydaktycznym nauczycielstwa tutejszego O. S.

Kurator O. S. L. *I. Pytlakowski.*

Plany godzin dla siedmioklasowych publicznych szkół powszechnych i gimnazjów państwowych.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II — 235/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 1).

Uważając za konieczne, zanim zostanie dokonana zasadnicza rewizja programów szkoły powszechnej i gimnazjum państwowego,

a) osiągnięcie w czasie jak najbliższym uzgodnienia planów godzin szkolnych dla trzech wyższych oddziałów: V, VI i VII siedmioklasowej szkoły powszechnej i dla klas I, II i III gimnazjum niższego,

b) niezwłoczne sprowadzenie liczby godzin nauki obowiązkowej we wszystkich klasach gimnazjalnych do 30 tygodniowo,

c) uposażenie ćwiczeń cielesnych we wszystkich oddziałach szkoły powszechnej i we wszystkich klasach gimnazjum w 3 godziny obowiązkowych lekcyj, — zarządzam, co następuje:

§ 1. Plan godzin szkolnych dla siedmioklasowej szkoły powszechnej i gimnazjum niższego ustalam w postaci następującej:

Przedmioty	Siedmioklasowa szkoła powszechna — Oddziały							Razem
					Gimnazjum niższe kl.:			
					I	II	III	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
Religja	2	2	2	2	2	2	2	14
Język polski	$\frac{14}{2}$	7[1])	6[1])	6[1])	4	4	4	38
Język nowożytny obcy	—	—	—	—	5	3	3	11
Historja	—	—	2	2	2	2	2	9
Geografja	—	—	2	2	2	2		9
Nauka o przyrodzie	—	—	2	2	2	2	5[2])	13
Rachunki z geometrją	$\frac{6}{2}$	4	4	4	4	4	4	27
Rysunek	$\frac{2}{2}$	2	2	2	2	2	2	13
Roboty ręczne	$\frac{2}{2}$	2	3	4	2	4	4	20
Śpiew	$\frac{2}{2}$	2	2	2	2	2	1	12
Ćwiczenia cielesne	$\frac{6}{2}$	3[3])	3[3])	3[3])	3[3])	3[3])	3[3])	21
Razem	18	22	28	29	30	30	30	187

[1]) Z tych godzin jedną przeznacza się na naukę pisma.
[2]) Z tych godzin jedną przeznacza się na naukę higjeny.
[3]) W każdej klasie, w której organizacja pracy na to pozwala, jest pożądane $\frac{6}{2}$ t. j. 6 razy po pół godziny szkolnej, zamiast 3 razy po jednej godzinie.

§ 2. Plany godzin szkolnych dla wymienionych poniżej wydziałów gimnazjum wyższego ustalam w postaci następującej:

A. Plan godzin szkolnych

dla wydziału matematyczno-przyrodniczego.

<table>
<tr><th rowspan="2">Przedmioty</th><th colspan="5">K l a s y</th><th rowspan="2">Razem</th></tr>
<tr><th>IV</th><th>V</th><th>VI</th><th>VII</th><th>VIII</th></tr>
<tr><td>Religja</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Jęz. polski</td><td>4</td><td>3</td><td>3</td><td>4</td><td>4</td><td>18</td></tr>
<tr><td>Język nowożytny obcy</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>15</td></tr>
<tr><td>Historja</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>3</td><td rowspan="2">3</td><td>10½</td></tr>
<tr><td>Geografja</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>—</td><td>7½</td></tr>
<tr><td>Przyrodoznawstwo</td><td>2</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>—</td><td>11</td></tr>
<tr><td>Fizyka z chemją i kosmografją</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>5</td><td>5</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Matematyka</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>5</td><td>5</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Propedeutyka filozofji</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>3</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Rysunek</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Roboty ręczne</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>—</td><td>—</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Ćwiczenia cielesne</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>15</td></tr>
<tr><td>Razem</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>150</td></tr>
</table>

Przedmioty nadobowiązkowe: śpiew i muzyka, roboty ręczne (poza godzinami, wskazanemi w planie).

B. Plan godzin szkolnych
dla wydziału humanistycznego.

<table>
<tr><th rowspan="2">Przedmioty</th><th colspan="5">K l a s y</th><th rowspan="2">Razem</th></tr>
<tr><th>IV</th><th>V</th><th>VI</th><th>VII</th><th>VIII</th></tr>
<tr><td>Religja</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Język polski</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Język łaciński</td><td>6</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>4</td><td>25</td></tr>
<tr><td>Język nowożytny obcy</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Historja</td><td>3</td><td>4</td><td>4</td><td>5</td><td rowspan="2">3</td><td>17½</td></tr>
<tr><td>Geografja</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>—</td><td>7½</td></tr>
<tr><td>Przyrodoznawstwo</td><td>2</td><td>2</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Fizyka z chemją i kosmografją</td><td>—</td><td>—</td><td>3</td><td>4</td><td>4</td><td>11</td></tr>
<tr><td>Matematyka</td><td>4</td><td>4</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>17</td></tr>
<tr><td>Propedeutyka filozofji</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>3</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Ćwiczenia cielesne</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>15</td></tr>
<tr><td>Razem</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>150</td></tr>
</table>

Przedmioty nadobowiązkowe: rysunek, śpiew i muzyka, roboty ręczne.

C. Plan godzin szkolnych
dla wydziału klasycznego (nowego typu).

Przedmioty	Klasy IV	V	VI	VII	VIII	Razem
Religja	2	2	2	2	2	10
Język polski	4	3	3	3	3	16
Język łaciński	6	6	6	5	4	27
Język grecki	—	5	6	6	5	22
Język nowożytny obcy	4	3	3	3	2	15
Historja	4	3	3	3	3	$14^1/_2$
Geografja	—	2	2	—		$5^1/_2$
Przyrodoznawstwo	4	—	—	—	—	4
Fizyka z chemją i kosmografją	—	—	—	3	3	6
Matematyka	3	3	2	2	2	12
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	3	3
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3	15
Razem	30	30	30	30	30	150

Przedmioty nadobowiązkowe: rysunek, śpiew i muzyka, roboty ręczne.

§ 3. W sprawie planów godzin dla publicznych szkół powszechnych niższych stopni organizacyjnych, dla państwowego gimnazjum klasycznego dawnego typu i wydziału neohumanistycznego gimnazjum wyższego oraz dla szkół z niepolskim językiem nauczania i dwujęzycznych zostaną wydane osobne zarządzenia.

§ 4. Od początku roku szkolnego 1929/30 w szkołach powszechnych i gimnazjach czas trwania lekcji wynosi 50 minut.

§ 5. Wprowadzanie planów, zamieszczonych w § 1 i § 2 niniejszego zarządzenia, rozpoczyna się od drugiego półrocza bieżącego roku szkolnego i odbywa się zgodnie z zasadami następującemi:

a) w drugiem półroczu roku szkolnego 1928/9 liczba godzin tygodniowych obowiązkowej nauki szkolnej ulega redukcji do 30 wszędzie tam, gdzie była większa;

b) w roku szkolnym 1929/30 obowiązują nowe plany ze wskazanemi poniżej odchyleniami, niezbędnemi do ułatwienia dostosowywania materjału naukowego do nowych ram;

c) od początku roku szkolnego 1930/31 nowe plany obowiązują bez wyjątków i odchyleń.

Szczegółowy przebieg zmian ma być nastepujący:

I. Siedmioklasowa szkoła powszechna i gimnazjum niższe.

A. Siedmioklasowa szkoła powszechna.

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29 i rok szkolny 1929/30.
Plan nowy z nastepującemi odchyleniami w oddziale VII-ym:

język nowożytny obcy	— 4	godziny	zamiast	3
nauka o przyrodzie	— 4	„	„	5.

B. Gimnazjum niższe.

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Klasa I. Plan nowy.
Klasy II i III. Plan dotychczasowy ze zmianami następującemi:

w klasie II:	geografja	— 2	godziny	zamiast	2 + (1)
	nauka o przyrodzie	— 3	„	„	4 + (1)
	śpiew	— 1	„	„	2
	ćwiczenia cielesne	— 3	„	„	2
w klasie III:	język nowożytny obcy	— 4	„	„	5
	historja	— 1	„	„	2
	geografja	— 2	„	„	2 + (1)
	nauka o przyrodzie	— 5	„	„	6 + (1)
	ćwiczenia cielesne	— 3	„	„	2

Rok szkolny 1929/30.

Plan nowy z odchyleniami następującemi:

Klasa II.	Język nowożytny obcy	— 5	godzin	zamiast	3
	roboty ręczne	— 2	„	„	4
Klasa III.	Język polski	— 3	„	„	4
	język nowożytny obcy	— 5	„	„	3
	historja	— 1	„ }	„	2
	geografja	— 2	„ }		
	roboty ręczne	— 2	„	„	4

II. Gimnazjum wyższe.

A. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Plan dotychczasowy ze zmianami następującemi:

Klasa IV.	Przyrodoznawstwo	— 2	godziny	zamiast	3
Klasa V.	Język polski	— 3	„	„	4
	chemja	— 4	„	„	5
Klasa VI.	Historja	— 3	„	„	4
Klasa VII.	Historja	— 3	„	„	4
	przyrodoznawstwo	— 3	„	„	3 + (1)
	fizyka	— 5	„	„	6
Klasa VIII	Fizyka	— 5	„	„	6
	matematyka	— 5	„	„	6

Rok szkolny 1929/30.

Plan nowy z odchyleniami następującemi:

Klasa VI.	Historja	— 3	godziny	zamiast	2
	matematyka	— 5	„	„	4

Robót ręcznych jeszcze się nie wprowadza w tym roku szkolnym.

B. Wydział humanistyczny.

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Plan dotychczasowy ze zmianami następującemi:

Klasa IV.	Przyrodoznawstwo	— 2	godziny	zamiast	3
Klasa V.	Rysunek	— 1	„	„	2
Klasa VI.	Historja	— 4	„	„	5
Klasa VII.	Język polski	— 4	„	„	5
	matematyka	— 3	„	„	4

rysunek oraz śpiew i muzyka przestają być przedmiotami obowiązkowemi.

Klasa VIII.	Język polski	— 4	godziny	zamiast	5
	język łaciński	— 3	„	„	5

rysunek oraz śpiew i muzyka przestają być obowiązkowemi.

Rok szkolny 1929/30.

Plan nowy z odchyleniami następującemi:

Klasa VI.	Język nowożytny obcy	— 3 godziny zamiast 4	
	matematyka	— 4 „ „ 3	

C. Wydział klasyczny (nowego typu).

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Plan dotychczasowy ze zmianami następującemi:

Klasa IV.	Geografja	— 1 godzina zamiast 2
Klasa V.	Geografja	— 1 „ „ 2
Klasa VI.	Matematyka	— 2 „ „ 3
Klasa VII.	Język polski	— 3 „ „ 4
	kultura klasyczna	— 1 „ „ 2
	fizyka	— 3 „ „ 4
	matematyka	— 2 „ „ 3
Klasa VIII.	Język łaciński	— 4 „ „ 5
	kultura klasyczna	— 1 „ „ 2
	fizyka	— 3 „ „ 4

Rok szkolny 1929/30.

Plan nowy z odchyleniami następującemi:

Klasa VII. Godziny, przeznaczone na filologję klasyczną, ulegają jeszcze zróżniczkowaniu na 3 działy:

	język łaciński	— 5 godzin
	język grecki	— 5 godzin
	kultura klasyczna	— 1 godzina

Klasa VIII. Pozostaje jeszcze jako przedmiot osobny,

	kultura klasyczna	— 1 godzina;
	matematyka otrzymuje	— 1 godzinę zamiast 2.

§ 6. Osobna instrukcja określi zmniejszenie materjału naukowego w programach nauczania w związku ze zmniejszoną przez niniejsze zarządzenie liczbą godzin, na niektóre przedmioty przeznaczonych.

Szczególnej trosce nauczycielstwa polecam dbałość o to, aby zmniejszenie liczby godzin nauczania było istotną ulgą dla młodzieży.

Nauczycieli, którzyby zmniejszenie liczby godzin nauczania szkolnego próbowali powetować powiększeniem obowiązkowej pracy domowej ucznia, będę traktował jako osobiście odpowiedzialnych za usiłowanie zwichnięcia celów niniejszego zarządzenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

Załącznik do § 5.

I. Plany przejściowe.

A. Plan przejściowy godzin szkolnych dla siedmioklasowej szkoły powszechnej na drugie półrocze roku szkolnego 1928/29 i rok szkolny 1929/30.

Przedmioty	Oddziały						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Religja	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	$\frac{14}{2}$	7[1]	6[1]	6[1]	4	4	4
Język nowożytny obcy	—	—	—	—	5	3	4
Historja	—	—	2	2	2	2	2 (Historja i Geografja łącznie)
Geografja	—	—	2	2	2	2	
Nauka o przyrodzie	—	—	2	2	2	2	4[2]
Rachunki z geometrją	$\frac{6}{2}$	4	4	4	4	4	4
Rysunek	$\frac{2}{2}$	2	2	2	2	2	2
Roboty ręczne	$\frac{2}{2}$	2	3	4	2	4	4
Śpiew	$\frac{2}{2}$	2	2	2	2	2	1
Ćwiczenia cielesne	$\frac{6}{2}$	3[3]	3[3]	3[3]	3[3]	3[3]	3[3]
Razem	16	22	28	29	30	30	30

[1]) Z tych godzin jedną przeznacza się na naukę pisma.

[2]) W r. szk. 1928/29 nauka odbywa się według obecnego programu, w r. szk. 1929/30 przeznacza się z tych godzin jedną na naukę higjeny.

[3]) W każdym oddziale, w którym organizacja pracy na to pozwala, jest pożądane $\frac{6}{2}$ t. j. 6 razy po pół godziny szkolnej, zamiast 3 razy po jednej godzinie.

B. Plany przejściowe dla gimnazjum niższego.

Przedmioty	Drugie półr. r. sz. 1928/29			Rok szkolny 1929/30		
	Klasy			Klasy		
	I	II	III	I	II	III
Religja	2	2	2	2	2	2
Język polski	4	4	4	4	4	3
Jęz. nowożytny obcy	5	5	4	5	5	5
Historja	2	2	1	2	2	1
Geografja	2	2	2	2	2	2
Nauka o przyrodzie	2	3	5	2	2	5
Rachunki z geometrją	4	4	4	4	4	4
Rysunek	2	2	2	2	2	2
Roboty ręczne	2	2	2	2	2	2
Śpiew	2	1	1	2	2	1
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3	3
Razem	30	30	30	30	30	30

II. Plany przejściowe dla gimnazjum wyższego.

A. *Wydział matematyczno-przyrodniczy.*

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Przedmioty	Klasy				
	IV	V	VI	VII	VIII
Religja	2	2	2	2	2
Język polski	4	3	4	4	4
Język nowożytny obcy	3	3	3	3	3
Historja	3	3	3	3	4 (Historja i Geografja)
Geografja	2	3	—	—	
Przyrodoznawstwo	2	3	3	3	3 albo 0[1])
Higjena	—	—	—	1	—
Fizyka i kosmografja	4	—	5	5	5
Chemja	—	4	—	—	—
Matematyka	4	5	5	5	5
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	0 albo 3[1])
Rysunek	2	2	2	2[2]) (Rysunek i Śpiew i muzyka)	2[2]) (Rysunek i Śpiew i muzyka)
Śpiew i muzyka	—	—	1		
Roboty ręczne	2	—	—	—	—
Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	2
Razem	30	30	30	30	30

[1]) Biologja albo propedeutyka filozofji.
[2]) Rysunek albo śpiew i muzyka.

Rok szkolny 1929/30.

Przedmioty	Klasy				
	IV	V	VI	VII	VIII
Religja	2	2	2	2	2
Język polski	4	3	3	4	4
Język nowożytny obcy	3	3	3	3	3
Historja	2	2	3	3	3
Geografja	2	2	2	—	
Przyrodoznawstwo	2	3	3	3	—
Fizyka z chemją i kosmografją	4	4	4	5	5
Matematyka	4	4	5	5	5
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	3
Rysunek	2	2	2	2	2
Roboty ręczne	2	2	—	—	—
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3
Razem	30	30	30	30	30

Przedmioty nadobowiązkowe: śpiew i muzyka, roboty ręczne (poza godzinami obowiązkowemi).

B Wydział humanistyczny.

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Przedmioty	Klasy				
	IV	V	VI	VII	VIII
Religja	2	2	2	2	2
Język polski	4	4	4	4	4
Język łaciński	5	5	5	5	4
Język nowożytny obcy	4	4	4	4	4
Historja	3	4	4	5	4 (Historja i Geografja)
Geografja	2	2	—	—	
Przyrodoznawstwo	2	2	—	—	—
Higjena	—	—	—	1	—
Fizyka z chemją i kosmografją	—	—	3	4	4
Matematyka	4	4	4	3	3
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	3
Rysunek	2	1	2[1]) (Rysunek albo Śpiew i muzyka)	— [2]) (Rysunek oraz Śpiew i muzyka)	— [2]) (Rysunek oraz Śpiew i muzyka)
Śpiew i muzyka	—	—			
Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	2
Razem	30	30	30	30	30

[1]) Rysunek albo śpiew i muzyka.

[2]) Rysunek oraz śpiew i muzyka przestają być przedmiotami obowiązkowemi

Rok szkolny 1929/30.

Przedmioty	Klasy				
	IV	V	VI	VII	VIII
Religja	2	2	2	2	2
Język polski	4	4	4	4	4
Język łaciński	6	5	5	5	4
Język nowożytny obcy	4	4	3	4	4
Historja	3	4	4	5	3
Geografja	2	2	2	—	
Przyrodoznawstwo	2	2	—	—	—
Fizyka z chemją i kosmografją	—	—	3	4	4
Matematyka	4	4	4	3	3
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	3
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3
Razem	30	30	30	30	30

Przedmioty nadobowiązkowe: rysunek, śpiew i muzyka, roboty ręczne.

C. Wydział klasyczny (nowego typu).

Drugie półrocze roku szkolnego 1928/29.

Przedmioty	Klasy				
	IV	V	VI	VII	VIII
Religja	2	2	2	2	2
Język polski	3	3	4	3	4
Język łaciński	6	5	6	5	4
Język grecki	2	5	6	5	5
Kultura klasyczna	—	1	2	1	1
Język nowożytny obcy	3	3	3	3	2
Historja	4	3	3	3	4
Geografja	1	1	—	—	
Przyrodoznawstwo	2	—	—	—	—
Higjena	—	—	—	1	—
Fizyka z chemją	—	—	—	3	3
Matematyka	3	3	2	2	—
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	3
Rysunek	2	2	—	—	—
Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	2
Razem	30	30	30	30	30

Rok szkolny 1929/30.

Przedmioty	Klasy IV	V	VI	VII	VIII
Religja	2	2	2	2	2
Język polski	4	3	3	3	3
Język łaciński	6	6	6	5	4
Język grecki	—	5	6	5	5
Kultura klasyczna	—	—	—	1	1
Język nowożytny obcy	4	3	3	3	2
Historja	4	3	3	3	3
Geografja	—	2	2	—	
Przyrodoznawstwo	4	—	—	—	—
Fizyka z chemją	—	—	—	3	3
Matematyka	3	3	2	2	1
Propedeutyka filozofji	—	—	—	—	3
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3
Razem	30	30	30	30	30

Przedmioty nadobowiązkowe: rysunek, śpiew i muzyka, roboty ręczne.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 stycznia 1929 r. Nr. II — 324/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 2) w sprawie zmian w planach godzin szkolnych dla publicznych szkół powszechnych i gimnazjów państwowych.

Przy wydawaniu rozporządzenia z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II—235/29 miałem głównie dwa cele:

1. chciałem usunąć niecelowe i przypadkowe utrudnienia, istniejące dotąd przy przechodzeniu ze szkoły powszechnej do gimnazjum i
2. postanowiłem zmniejszyć przeciążenie pracą, które dotąd dotyka młodzież szkół średnich.

Pierwszy cel starałem się osiągnąć przez wprowadzenie jednego i tego samego planu godzin bez żadnych różnic i odchyleń w trzech najwyższych oddziałach szkoły powszechnej i trzech najniższych klasach szkoły średniej. Obecna klasa I gimnazjalna ma odtąd odpowiadać oddziałowi V siedmioklasowej szkoły powszechnej, klasa II — oddziałowi VI-mu, klasa III — oddziałowi VII-mu.

Do drugiego celu zdążam tymczasem przez redukcję obowiązkowych jednostek lekcyjnych do 30 tygodniowo, a niebawem wydam zarządzenie o związanej z tem redukcji materjału nauczania. Nie chciałem mieć na swojem sumieniu ani jednego półrocza dotychczasowego stanu. Dlatego zdecydowałem się przeprowadzić bezwzględnie redukcję godzin w ciągu roku szkolnego, zdając sobie sprawę z wynikających stąd trudności.

Zapobiegam przez swoje rozporządzenie przeciążeniu młodzieży w sposób narazie nieco mechaniczny. Nie załatwia on rzeczywiście zagadnienia w zupełności, które rozwiązane istotnie może być tylko przez dostosowanie zakresu materjału nauczania do przeciętnego zasobu sił umysłowych i fizycznych młodzieży. To ostatnie kryterjum było dotychczas w poniewierce.

Praca taka wymaga dłuższego czasu. Poleciłem ją rozpocząć, dając jedną zasadniczą wskazówkę: ograniczyć materjał nauczania na to, by mniejszy zakres wiedzy mógł być w głowach bardziej gruntownie utrwalony.

Pewne zarządzenie zawarte w rozporządzeniu z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II—235/29 wymagają wyjaśnień:

Rysunki, muzyka i śpiew stały się w wyższych klasach niektórych typów szkoły średniej przedmiotami naobowiązkowemi. Należy je uwzględniać w rozkładzie godzin, przenosząc nauczanie ich w miarę możności na czas południowy po dłuższej przerwie poobiedniej. Chciałbym, by zniknął przesąd, że termin: „nadobowiązkowy" jest równoznaczny z dyskwalifikowaniem przedmiotu. Idzie tylko o to, aby od przymusu uczenia się tych przedmiotów uwolnić młodzież, która w tym kierunku nie wykazuje żadnych większych zdolności, a natomiast dać możność kształcenia się w tych przedmiotach tej części młodzieży, która zdradza do nich szczególne uzdolnienie i zamiłowanie.

Zmniejszenie liczby godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego mogłoby spowodować uszczerbek w materjalnem uposażeniu nauczycieli. By tego uniknąć zarządzam co następuje:

Spadek liczby godzin poniżej wymiaru etatowego nie będzie pociągał za sobą konieczności dopełniania tego wymiaru innemi lekcjami; nauczyciel uzyskuje wówczas automatycznie zniżkę liczby godzin etatowych. W żadnym wypadku zmiany w liczbach godzin szkolnych, wskazane w rozporządzeniu Nr. II—235/29, nie mogą być podstawą do przeniesienia, a tem bardziej usunięcia któregokolwiek z nauczycieli w ciągu bieżącego roku szkolnego.

Lekcje przedmiotów, które stały się nadobowiązkowemi, będą włączane do etatu lub do liczby godzin kontraktowych nauczycieli według tych samych zasad, co lekcje obowiązkowe tych samych przedmiotów w klasach niższych i brane w rachubę jako równoważne przy obliczaniu lat pracy nauczyciela.

PP. Kuratorzy, Dyrektorzy i Kierownicy zastosują w drugiem półroczu bieżącego roku szkolnego wyjątkowo takie środki, by redukcja liczby godzin pracy obowiązkowej ucznia nie pociągnęła za sobą redukcji liczby godzin pracy nauczyciela. N. p. w przedmiotach, których nauczanie obejmuje godziny ćwiczeń laboratoryjnych (fizyka z chemią i kosmografją przyrodoznawstwo) można mimo zmniejszenia się liczby godzin, przypadających na każdego ucznia, nie zmniejszyć liczby godzin pracy nauczyciela przez celowe powiększenie liczby grup, odbywających ćwiczenia w różnych godzinach, a więc przez podzielenie klasy, dotychczas niepodzielnej i t. p.

Gdyby, wskutek zwiększenia liczby lekcji ćwiczeń fizycznych fachowcy nie mogli podołać swoim zadaniom, można wyjątkowo na przeciąg tylko drugiego półrocza bieżącego roku szkolnego polecić nauczanie tego przedmiotu innemu specjaliście. W nadzwyczajnych wypadkach można tu w drodze wyjątku traktować ustalone zasady udzielania zezwoleń na nauczanie mniej rygorystycznie.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 stycznia 1929 r. Nr. II — 2255/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 19) w sprawie zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w drugiem półroczu roku szkolnego 1928/29.

Zgodnie z zapowiedzią, zawartą w § 6 zarządzenia z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. 235/29, wydaję dołączoną do niniejszego okólnika instrukcję, określającą zmniejszenie materjału nauczania w wymienionych szkołach w drugiem półroczu bieżącego roku szkolnego. W czasie właściwym będą również ogłoszone wskazania, dotyczące roku szkolnego 1929/30.

Obecne zmiany w programach zostały określone w sposób możliwie wyraźny i stanowczy, z istoty rzeczy jednak użyte sformułowania pozostawiają nieraz dużo pola inicjatywie i zaradności nauczyciela. Wobec tego w określonych przez instrukcję granicach nauczycielstwo winno wykazać — co z naciskiem podkreślam — usilną i skuteczną dbałość o to, aby zmniejszenie liczby godzin nauczania było istotną ulgą dla młodzieży.

Przypominam, że źródłem przeciążenia młodzieży bywa najczęściej bądź nieodróżnianie przez nauczycieli obowiązujących programów właściwych od t. zw. przykładów rozwinięcia programów, któreto przykłady

podają zazwyczaj ilość materjału naukowego, możliwą do wyczerpania tylko w najlepszych warunkach, bądź też złe rozumienie wskazówek metodycznych i przeciążanie młodzieży uciążliwemi pracami (zwłaszcza domowemi) o bardzo nieraz małej wartości kształcącej.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

Instrukcja dotycząca zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w drugiem półroczu r. s. 1928/29.

I. Siedmioklasowa szkoła powszechna i gimnazjum niższe.

A. Siedmioklasowa szkoła powszechna.

1. Język polski.

Oddziały II, III i IV. Przeznaczenie w każdym z tych oddziałów jednej godziny na naukę pisma nie stwarza dla nauczyciela nowego zadania, lecz jest tylko bardziej szczegółowem i wyraźnem uregulowaniem sprawy wyrabiania, rozwijania i utrwalania należytej techniki pisania. Można przytem, a nawet lepiej, zamiast jednej godziny tygodniowo poświęcać na ten cel dwa razy po pół godziny szkolnej. Wyodrębnienie pewnej części czasu na ćwiczenia kaligraficzne nie zwalnia bynajmniej nauczycieli od obowiązku roztaczania również poza tym czasem bacznej kontroli nad czytelnością i estetyką pisma uczniów.

Zwiększenie ogólnej liczby godzin w oddziale IV nie może pociągać za sobą w żadnym razie powiększenia ilości ani też podniesienia stopnia trudności materjału gramatycznego, należy natomiast wzmocnić pracę nad ćwiczeniami ortograficznemi.

2. Nauka o Polsce współczesnej w oddziale VII.

Jeżeli część geograficzno-gospodarcza programu szczegółowego (działy I i II) nie została ukończona, nauczyciel winien znacznie skrócić to, co ma jeszcze do opracowania, uwzględniając tylko rzeczy najistotniejsze.

Opracowanie działu III dostosować należy do zmniejszenia liczby godzin w sposób następujący:

W szkole wiejskiej omówić należy szczegółowiej tylko gminę wiejską, w szkole miejskiej — tylko miejską.

Z ustępu, dotyczącego samorządu powiatowego, skreślić należy: „Przedsiębiorstwa samorządowe, podnoszące dobrobyt i kulturę powiatu. Przykłady i wzory urządzeń najlepszych“, jako punkty osobne, i poprzestać jedynie na takich wzmiankach z tego zakresu, które okażą się niezbędnemi do skonkretyzowania i zobrazowania punktu: „Zakres spraw, należących do samorządu powiatowego“.

Dalej ulega skreśleniu punkt: „Zadanie samorządu i rola każdego obywatela“, jako wyodrębnione zagadnienie ogólne, gdyż wystarczy omó-

wienie tej sprawy przy zapoznawaniu się z każdym z poznawanych rodzajów samorządu zosobna.

Z ustępu, zaczynającego się od słów: „Jedność wewnętrzna państwa“, opuścić należy: „Urzędy. Sieć administracyjna“. Wystarczy krótka wzmianka o roli wojewodów i starostów, związana z odwołaniem się do poznanego już poprzednio podziału administracyjnego kraju.

Przy omawianiu działalności sądów nie można się wdawać w szczegóły, np. bliższe określanie roli różnych instancyj i t. p.

Rozpatrzenie organizacji szkolnictwa winno mieć cel ściśle praktyczny: poinformowanie młodzieży o możliwych drogach dalszego kształcenia się.

Skreślić należy ustęp:

„Troska państwa o wyżywienie obywateli. Działalność gospodarcza państwa“.

Sprawie opieki państwa nad obywatelami polskimi zagranicą poświęcić należy jedynie krótką wzmiankę o znaczeniu praktycznem.

Co się tyczy zrzeszeń społecznych, wystarczą wiadomości o ważniejszych zrzeszeniach, działających na najbliższym obszarze, i zużytkowanie tych przykładów do uświadomienia wagi samodzielnej twórczości społecznej. nie należy zaś dążyć do żadnej wyczerpującej i szczegółowej klasyfikacji oraz przeglądu możliwych spółek i stowarzyszeń. Wobec tego obecna redakcja odpowiedniego ustępu programu przestaje obowiązywać.

Wreszcie opuścić należy w omawianem półroczu szkolnem sześć ustępów końcowych programu (od słów „Bogactwo mowy polskiej“).

3. Nauka o przyrodzie.

Oddział IV. Należy pominąć punkty 18, 26 i 28 programu szczegółowego.

Wskazane poniżej punkty programu ulegają skróceniu i otrzymują brzmienie następujące:

20. Rośliny wiosenne: złoć, pierwiosnek, zawilec, sasanka, jaskier, rzeżucha; podobieństwo i różnice ich kwiatów.

21. Ssaki i ptaki wodne: wydra, zimorodek, czajka, dzika kaczka (ryby się opuszcza, gdyż są one opracowywane w kursie III oddziału, w pp. 38 i 39).

25. Ślimak winniczek, hodowle i obserwacje mięczaków wodnych.

30. Kilka pospolitych roślin polnych i łąkowych, np. tasznik, jaskółcze ziele, powój, pięciornik, dzwonki.

31. Zaznajomienie się z pospolitemi owadami, np. pszczołą, mrówką, muchą, grabarzem, pasikonikiem, jakimś motylem, np. bielinkiem — bez kolejnego układania w rzędy.

33. Uzupełnienie i odnawianie zbiorów szkolnych.

Zaniechać należy porządkowania zbiorów według grup systematycznych, jak należało czynić dotychczas zgodnie z pp. 20, 31 i 33 w ich dawnej redakcji.

Oddział VI. Należy pominąć działy IV i V programu ogólnego (magnetyzm i elektryczność).

4. Roboty ręczne.

Wobec zmniejszenia się do połowy liczby godzin w oddziale V zmniejszy się z konieczności liczba wykonanych robót i obniży się stopień ich trudności, osiągany z końcem roku szkolnego.

B. Gimnazjum niższe.

1. Język nowożytny obcy.

Klasa I. Należy przerobić mniej więcej połowę materjału, przeznaczonego dotychczas według programu względnie podręcznika na klasę II. W szczególności w zakresie materjału gramatycznego należy kierować się tem, aby ograniczyć naukę form czasownikowych do czasu teraźniejszego (trybu oznajmiającego i bezokolicznika).

Klasa III. Pominąć wypadnie z podręcznika ustępy mniej ważne według uznania nauczyciela.

2. Historja.

W klasie I należy przejść z odpowiedniemi pominięciami i skrótami w porównaniu z dotychczasowym sposobem wypełniania wskazanych ram programowych szereg obrazów dziejowych do Zygmunta III (wyłącznie). Aby to uskutecznić przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia programu, należy usunąć z dotychczasowego kursu klasy pierwszej punkty: 26, 28, 29, 31, 33, z kursu klasy drugiej punkty: 3, 4, 7, 8, 11, 13, 16, połączyć w jedną lekcję w kursie klasy I punkty 34 i 35.

Kurs klasy II należy zakończyć kongresem wiedeńskim. Aby umożliwić to przyśpieszenie, należy przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia usunąć z kursu klasy II punkty: 25, 28, 30, 32, 33, 35, 37, 39, 44, z kursu klasy III punkty: 1, 4, 5, 10, 12; nadto połączyć w kursie klasy II pp.: 40 z 41, 45 z 46, w kursie klasy III: 8 z 9.

W klasie III należy skończyć kurs mimo obniżenia się liczby godzin w drugiem półroczu do jednej tygodniowo; w tym celu przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia należy usunąć punkty: 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 47, połączyć 36 z 37-ym.

3. Geografja.

W klasie I należy opuścić dział 3 programu: „Ogólny przegląd mapy politycznej Europy w celu zorjentowania uczniów w stosunku Polski do państw europejskich".

W klasie II opuścić należy z działu 5-go programu: „Człowiek — życie gospodarcze i kulturalne".

W klasie III należy omówić szczegółowiej z Europy tylko państwa, sąsiadujące z Polską, następnie Francję i Anglję, jako potęgi kolonjalne, Włochy zaś i Grecję ze względu na naukę historji w klasie IV — inne państwa mniej szczegółowo, ze zwróceniem uwagi tylko na rzeczy najcharakterystyczniejsze bądź pod względem przyrodniczym (lodowce — Szwajcarja, fjordy — Norwegja i t. p.), bądź pod względem kulturalnym.

Godziny, zaoszczędzone w ten sposób oraz zapomocą innych skrótów, dotyczących szczegółów rozwinięcia, przeznaczyć należy w klasach I i II na wycieczki, w klasie III — na ćwiczenia kartograficzne.

4. Nauka o przyrodzie.

Metoda nauczania nie ulega zmianie, a więc w szczególności, mimo usunięcia osobnych godzin, przeznaczonych dotychczas na wycieczki, należy uczyć nauki o przyrodzie żywej w dalszym ciągu nietylko w klasie i pracowni, lecz w miarę możności, w ogrodach szkolnych, ogrodach centralnych, a także na wycieczkach.

Przy stosowaniu w klasach II i III t. zw. programu B kurs nauki o przyrodzie żywej w kl. II skrócić należy bez zmiany zasadniczej treści i wytycznych punktów zapomocą odpowiedniego zmniejszenia liczby przykładów, obserwacyj i ćwiczeń w sposób, dostosowany do warunków, w których się praca odbywa (położenie szkoły, stan zbiorów szkolnych i t. d.).

W klasie III wskazane 5 godzin przeznaczyć należy — przy programie B — tylko na fizykę i chemję, przytem nauczyciel, nie odstępując od obowiązującego „rozkładu materjału", opuści w rozwinięciu tego materjału niektóre szczegóły mniej ważne z dotychczas uwzględnianych.

Tam, gdzie się stosuje w klasach II i III program A, zmniejszenie liczby godzin będzie dotyczyło w tych obu klasach fizyki i chemji w ciągu 2 miesięcy (luty — marzec), nauki o przyrodzie żywej — w ciągu pozostałej części półrocza. W tych warunkach redukcje, odmienne nieco w szczegółach, winny być jednak dokonane w myśl tych samych wskazówek ogólnych co przy programie B.

5. Rachunki z geometrją.

Klasa I. Zmniejszenie liczby godzin odbije się tylko na szczegółach rozwinięcia i liczbie ćwiczeń.

6. Pismo.

Klasa I. Wobec przerwania osobnej nauki pisma wszyscy nauczyciele, a zwłaszcza nauczyciel języka polskiego, zwrócić winni tem baczniejszą uwagę na czytelność i estetykę pisma i prowadzić tem bardziej systematyczną kontrolę zeszytów ucznia również z tego punktu widzenia.

7. Rysunek.

Klasa I. Program nie ulega zasadniczej zmianie, ze względu jednak na zmniejszenie w ciągu tego półrocza liczby godzin nauczyciel winien pominąć ćwiczenia trudniejsze.

8. Śpiew.

Klasa II. Należy przenieść do klasy III początek systematycznej nauki o gamach.

II. Gimnazjum wyższe.

A. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

1. Język polski.

Klasa V. Należy pominąć informację o piśmiennictwie w Polsce od jego początków do wystąpienia Reja, poza tem zaś zmniejszyć ilość lektury uzupełniającej.

2. Historja.

Klasy VI i VII. Nie należy usuwać ani przesuwać do klasy następnej żadnego z działów obowiązującego programu, ale przejść mniej szczegółowo niż przy dawniejszym wymiarze czasu, działy następujące:

Z kursu kl. VI: „Polska w czasie przewagi Francji na zachodzie a Turków na wschodzie. Równowaga Europy w oparciu o militaryzm absolutnych monarchij a anarchja możnowładcza w Polsce".

Z kursu klasy VII: „Walki narodów o samodzielność i jedność narodową". „Okres zbrojnego pokoju". „Wielka wojna powszechna".

3. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. Przy przeglądzie porównawczym roślin zielonych można opracować monograficznie tylko dwie rośliny niższe, np.: mech i sosnę lub paproć i sosnę, inne zaś rozpatrywać tylko dla porównania między sobą.

Na ćwiczenia przeznaczyć należy przeciętnie połowę czasu, t. j. 1 godzinę tygodniowo.

4. Fizyka z kosmografją.

Klasa VII. Z nauki o polaryzacji należy pozostawić jedynie wiadomości wstępne, najelementarniejsze, poza tem opuścić należy „Wiadomości zasadnicze o metodach optycznych wyznaczania temperatury", zagadnienie rozkładu energji w widmie sprowadzić do krótkiej wzmianki.

Klasa VIII. Należy pominąć niektóre zagadnienia, n. p. następujące:

„Watmetry".

„Ogniwa i baterje termoelektryczne; zastosowania".

O prądzie trójfazowym zostawić należy tylko wzmiankę; opis dynamomaszyny o prądzie trójfazowym opuścić.

„Cechowanie ampermetru przy pomocy woltametru; kulomb i amper (raz jeszcze)" należy zmienić na „Określenie ampera na podstawie elektrolizy".

Dalej można pominąć:

„Wiadomości wstępne o sposobach wyznaczania ładunku elektronu".

„Wiadomości ogólne o elektryczności atmosferycznej".

Co się tyczy ciał promieniotwórczych, uwzględnić należy jedynie wiadomości najbardziej zasadnicze.

W każdej z tych obu klas (VII i VIII) na ćwiczenia ma przypadać 2 godziny tygodniowo.

5. Chemja.

Klasa V. Należy opuścić: fosforjak, chlorki fosforu, cyjan; pominąć monograficzne omówienie arsenu, boru, baru i manganu; ze sposobów fabrykacji sody uwzględnić tylko jeden (Solvay'a), jako przykład wielkiego przemysłu chemicznego.

Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

6. Matematyka.

Klasa VIII. Jakkolwiek zmniejszenie liczby godzin jest stosunkowo nieznaczne, a dział 4 programu daje nauczycielowi dużo swobody, w razie większych trudności można pominąć: „zastosowanie indukcji do ustalenia twierdzenia o tożsamości wielomianów; dzielenie wielomianu przez wielomian (jednoznaczność dzielenia); podzielność wielomianu zmiennej x przez $x \pm a$".

B. Wydział humanistyczny.

1. Język polski.

Klasa VII. W dziale lektury podstawowej należy pominąć „Kordjana", zmniejszyć wybór z „Beniowskiego", przytem w żadnym razie nie wykraczać poza pieśni I—V, poza tem należy jeszcze zmniejszyć stosownie do potrzeby ilość lektury uzupełniającej.

Klasa VIII. Należy wydatnie ograniczyć lekturę uzupełniającą.

2. Język łaciński.

Klasa VIII. Należy zmniejszyć ilość opracowywanych tekstów.

3. Historja.

Klasa VI. Rozwijanie obowiązującego programu, którego charakter ramowy nie pozwala na żadne skreślenia, należy dostosować do zmniejszonej liczby godzin zapomocą pominięcia mniej ważnych szczegółów, dotychczas uwzględnianych.

4. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. Należy zmniejszyć liczbę przykładów, ale nie wprowadzać powierzchowności w ich opracowaniu. Punkt C przykładu rozwinięcia programu winien zająć nie więcej niż 15 godzin.

Na ćwiczenia przeznaczyć należy przeciętnie 1 godzinę tygodniowo.

5. Matematyka.

Klasa VII. Nie należy przechodzić działów: „Zastosowanie funkcyi trygonometrycznych do rozwiązywania trójkątów dowolnych (cztery wypadki zasadnicze). Pojęcie o zastosowaniach do miernictwa".

6. Rysunek. Śpiew i muzyka.

Nadobowiązkowa nauka rysunku oraz śpiewu i muzyki w klasach VII i VIII winna się odbywać nadal według dotychczasowego programu.

C. Wydział klasyczny (nowego typu).

1. Język polski.

Klasa VII. Należy przenieść z lektury podstawowej do lektury uzupełniającej domowej „Śluby panieńskie" A. Fredry i wybraną tragedję Szekspira, przy odpowiedniem zmniejszeniu liczby innych utworów, przeznaczonych przez nauczyciela do czytania w charakterze lektury uzupełniającej.

2. Filologja klasyczna.

Język łaciński. Klasa VIII. Należy zmniejszyć ilość opracowywanych tekstów, zwłaszcza z zakresu lektury uzupełniającej.

Kultura klasyczna. W klasie VII część pracy dotychczasowej przenieść należy na lekcje obu języków klasycznych, w klasie VIII — na lekcje języka greckiego, zmniejszając równocześnie ilość opracowywanych tekstów. Poza tem należy dokonać wyboru rzeczy najistotniejszych, szczegóły mniej ważne bądź uwzględniać w referatach uczniów, bądź uważać w większym stopniu niż dotychczas na uzupełnienia i ilustracje, których utrwalenie pamięciowe nie jest wymagane, badź wreszcie pomijać, gdy brak na nie czasu.

3. Geografja.

Klasa IV. Należy opuścić część końcową programu, a mianowicie: „Granice państwa polskiego; ustrój polityczny Rzeczypospolitej. Podział państwa administracyjny (przegląd i opis województw), szkolny, kościelny, wojskowy. Polacy poza granicami państwa".

Klasa V. Nauczyciel winien pominąć w tem półroczu mniej więcej czwartą część kursu całorocznego, odkładając jej opracowanie na przyszłość. Przy stosowaniu podanego przykładu rozwinięcia część pominięta może się rozpoczynać od Szwajcarji (włącznie).

4. Fizyka z chemją.

Klasa VII. Naukę o cieple należy przechodzić według programu skróconego, a mianowicie:

Temperatura — rozszerzalność ciał stałych i ciekłych. Termometry. Rozszerzalność gazów. Wzmianka o termometrze gazowym. Pomiar ciepła metodą mieszania wody. Zmiana stanu skupienia i zależność temperatury topnienia i wrzenia od natury cieczy i ciśnienia zewnętrznego. Para nasycona. Różnica między gazem a parą. Wilgotność. Ciepło jako energja. Maszyna parowa tłokowa, najważniejsze stadja jej rozwoju [1]).

[1]) Jak w programie gimnazjum klasycznego dawnego typu z r. 1923, z drobnemi różnicami.

Na wiadomości z dziedziny chemji można w danych warunkach poświęcić nie więcej niż 15 godzin szkolnych.

Klasa VIII. Ścisłe stosowanie się do redakcji dotychczasowego programu nie jest obowiązujące w omawianem półroczu. Przy opracowaniu zagadnień z dziedziny magnetyzmu i elektryczności należy mianowicie pominąć szczegóły, posiadające znaczenie wyłącznie teoretyczne, konieczne jest jednak zapoznanie się młodzieży z zasadniczemi prawami i najważniejszemi zastosowaniami.

Przeznaczać należy w tych obu klasach, podobnie jak poprzednio przy 4 godzinach, przeciętnie połowę ogólnej liczby godzin na ćwiczenia laboratoryjne.

5. Matematyka.

Klasa VI. Należy opuścić cały punkt 4 programu algebry, t. j. rozszerzenie pojęcia wykładnika i logarytmy.

Klasa VII. Należy opuścić w omawianem półroczu ze względu na stratę jednej godziny w tym czasie, a uzyskanie natomiast 1 godziny przez cały rok szkolny 1929/1930 w klasie VIII, część następującą kursu trygonometrji:

„Funkcje sumy i różnicy dwóch kątów. Rozwiązywanie trójkątów dowolnych (cztery przypadki zasadnicze). Miara teoretyczna kątów". Odpowiednie zastosowania do zadań geometrycznych i fizycznych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 1 lutego 1929. Nr. I — 3973/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

W Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1/1929 ogłoszone zostało zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 2 stycznia 1929 Nr. II—235/29, ustalające nowy plan godzin dla 7-klasowych publicznych szkół powszechnych i gimnazjów państwowych.

Polecając Radom Szkolnym bezwzględne wprowadzenie tego planu w życie z dniem 1 lutego b. r., zwracam uwagę, że odnosi się on jedynie do pełnych szkół 7-klasowych z polskim językiem nauczania.

Co do publicznych szkół powszechnych niższych stopni organizacyjnych oraz szkół z niepolskim językiem nauczania i dwujęzycznych (utrakwistycznych) — zapowiedziało Ministerstwo wydanie osobnych zarządzeń, co do nich więc pod względem planów godzin pozostawia się narazie nadal dotychczasowy stan rzeczy.

Nadto aż do dalszego zarządzenia wstrzymuje się wprowadzenie nowego planu do tych 7-klasowych szkół z polskim językiem nauczania, w których po myśli rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z dnia 19 kwietnia 1927 Nr. I — 6623/37 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 8/27, poz. 109), umieszczonego w Dz. Urz. Kuratorium O. S. Lw. Nr. 6/27, udziela się obowiązkowej nauki języka ruskiego.

W szkołach takich nauka odbywać się winna nadal podług planów dotychczasowych.

Tylko dla Rady Szkolnej Miejskiej we Lwowie:

Podobnie wstrzymuje się wprowadzenie nowego planu do tych szkół z językiem nauczania polskim, w których z dniem 1 lutego b. r. wprowadzona być ma w myśl programu nauki religji mojżeszowej, zatwierdzonego rozporządzeniem Ministerstwa WR. i OP. z dnia 29 kwietnia 1928 Nr. I—6382/28, oraz w myśl okólnika Ministerstwa WR. i OP. z dnia 1 października 1928 Nr. I — 14310/28, obowiązkowa nauka hebrajszczyzny.

Naukę tę należy z powyższym terminem rozpocząć według zarządzonego rozkładu.

W końcu Kuratorjum zauważa, że z powodu różnicy w ilości godzin między dotąd obowiązującym planem nauki w szkołach siedmioklasowych, a planem przejściowym wprowadzonym na drugie półrocze 1928/29, może nauczycielstwo napotkać na większe trudności przy nauce o Polsce współczesnej w klasie VII (2 godziny tygodniowo zamiast 4), przy nauce przyrody w klasie IV i VI (2 godziny zamiast 3 godziny), oraz przy nauce języka polskiego w klasie I (7 godzin zamiast 8 godzin).

Obecnie w czasie, gdy praca szkolna jest w pełni życia, trudno jednem zarządzeniem dla wszystkich szkół ujednostajnić dalszy program na II półrocze b. r.

Kuratorjum poleca zatem Panom Inspektorom, znającym warunki pracy w poszczególnych szkołach, omówić sprawę programu nauki tych przedmiotów, na które plan przejściowy wyznacza mniejszą ilość godzin z kierownikami szkół względnie z zainteresowanemi siłami nauczycielskiemi, drogą konferencyj, względnie w inny sposób, który Panowie uznają za właściwy. Przytem należy kierować się zawsze zasadą, że przy nauczaniu w szkołach powszechnych chodzi o rozwój umysłowy dziecka, przygotowanie do samodzielnego myślenia i działania, rozbudzenie zamiłowania do dalszej nauki, zainteresowanie młodzieży kwestjami społecznemi i sprawami Państwa. Wszelkie zatem nieistotne szczegóły winno się usunąć na plan dalszy, a rzecz samą ze względu na mniejszy wymiar godzin ująć więcej ogólnie. Przy języku polskim wypadnie zwrócić uwagę na część gramatyczną i pisownię, a przy rachunkach na należyte orjentowanie się samodzielne w zagadnieniach praktycznych z zakresu głównych działań matematycznych i samodzielne ich rozwiązywanie.

Nauka robót ręcznych w klasie V (2 godziny zamiast 4) nie przedstawi większych trudności.

Niektóre znowu przedmioty zyskały w nowym planie większą ilość godzin. Język polski w klasie IV — 1 godzinę, przeznaczoną wyłącznie na naukę pisma (kaligrafję); oraz język obcy w klasie V i VII — po 1 godzinie; będzie zatem można postawić go na odpowiednim poziomie. Podwyższono też liczbę godzin ćwiczeń cielesnych. Otoczą zatem Panowie Inspektorowie tę naukę wielką troską i nie pozwolą, by kosztem ćwiczeń cielesnych podnoszono poziom nauki innych przedmiotów.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 8 lutego 1929 r. Nr. I—5399/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

W związku z okólnikiem Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 1 lutego 1929 Nr. I—3973/29 zwracam uwagę Rad Szkolnych na okólnik Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 stycznia 1929 Nr. II—2255/29 ogłoszony w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z r. 1929, str. 52.

Okólnik ten zawiera „Instrukcję, dotyczącą zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w drugiem półroczu roku szkolnego 1928/29".

Przypominając jeszcze raz, że tak nowy plan godzin, jako też wspomniana wyżej instrukcja odnosi się jedynie do pełnych szkół siedmioklasowych z polskim językiem nauczania, polecam ścisłe stosowanie się do postanowień instrukcji.

Rady pedagogiczne wspomnianych szkół winny czem prędzej sporządzić nowe rozkłady materjału naukowego, uwzględniające zmiany wskazane instrukcją. P. P. Inspektorowie zaś szkolni będą baczyć pilnie, ażeby tak zmniejszenie liczby godzin, jako też ograniczenie materjału nauczania z jednej strony przyniosło młodzieży szkolnej istotnie ulgę, z drugiej zaś strony pogłębienie przerabianego materjału.

Wobec wyraźnych i stanowczych określeń instrukcji mogą naturalnie odpaść konferencje nakazane w pierwszej części ustępu dziewiątego okólnika Kuratorjum O. S. L. z dnia 1 lutego 1929 Nr. I—3973/29.

Przy sposobności zwrócą Rady Szkolne Powiatowe uwagę nauczycielstwa na potrzebę zapoznania się z programami nauczania dla klas I—III gimnazjów państwowych, w pierwszym rzędzie z programem nauki języka polskiego.

Ze względu na trudności, na jakie napotykała dotychczas młodzież po ukończeniu siedmioklasowej szkoły powszechnej przy przejściu do klasy czwartej gimnazjum państwowego, wydaje się rzeczą konieczną, ażeby wymagania programów gimnazjum niższego przy sporządzaniu nowego rozkładu materjału nauczania dla pełnych siedmioklasowych szkół powszechnych były obok programów ministerjalnych, przeznaczonych dla tych szkół, również brane pod uwagę.

Kuratorjum śledzić będzie w przyszłości z uwagą wyniki egzaminów wstępnych do 4-tej klasy gimnazjów państwowych, przeprowadzanych z młodzieżą, kończącą siódmą klasę szkoły powszechnej, a obok innych danych również i na podstawie tych wyników oceniać będzie skuteczność pracy w szkole, po skończeniu której młodzież do egzaminu przystępowała.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 31 stycznia 1929. L. I. K. N. Nr. — 448/29 do dyrekcyj wszystkich państwowych i prywatnych seminarjów nauczycielskich.

W Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 1/29 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 2 stycznia 1929 Nr. II—235/29 w sprawie zmian w planach godzin dla siedmioklasowych szkół powszechnych z polskim językiem nauczania. Ponieważ szkoły ćwiczeń w tutejszym okręgu mają stopień organizacyjny siedmioklasowych szkół powszechnych bez względu

na ilość posiadanych klas, przeto polecam wprowadzić nowy plan od półrocza bieżącego roku szkolnego według wyżej wymienionego zarządzenia we wszystkich szkołach ćwiczeń z polskim językiem nauczania bez obowiązkowej nauki języka ruskiego.

W szkołach ćwiczeń z ruskim językiem nauczania, jako też w szkołach z polskim językiem nauczania, ale z obowiązkową nauką języka ruskiego t. j. takich, w których nauka odbywa się według rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 kwietnia 1927 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa WR. i OP. Nr. 8 ex 1927, poz. 109),*) należy prowadzić naukę według dotychczasowego programu aż do dalszego zarządzenia.

Ponieważ szkoły ćwiczeń są silnie związane z kursami, przeto tam gdzie miałyby powstać trudności organizacyjne i techniczne, nie należy tymczasem wprowadzać § 4, ostatniego rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, ale czas trwania lekcyj w szkole ćwiczeń jak dotychczas stosować do lekcyj na kursach seminarjum.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Dziesięciolecie dokształcania nauczycieli gimnazjów i seminarjów nauczycieli na terenie okręgu szkolnego lwowskiego.

Zagadnienie dokształcania nauczycieli gimnazjów i seminarjów jest zawsze aktualne: a więc nietylko wtenczas, gdy normalne przygotowanie kandydatów do zawodu nauczycielskiego natrafia na pewne trudności z różnych powodów, ale też w czasie normalnym, gdy szkoła ma możność zyskania nauczycieli z odpowiedniemi kwalifikacjami zarówno naukowemi jak pedagogiczno-dydaktycznemi.

Ostatnie dziesięciolecie, t. j. lata 1918 — 1928 roku, przedstawia właśnie jakgdyby dwa okresy, z których pierwszy cechował się bardzo dużem zapotrzebowaniem odpowiednich sił nauczycielskich dla szkół średnich, drugi okazywał natomiast już pewne nasycenie. Pierwszy z nich był znacznie dłuższy, bo sięga po lata 1926/27. Powody owego głodu sił nauczycielskich są zwyczajnie dość znane: nagły rozwój szkolnictwa średniego na ziemiach polskich, zwłaszcza w ziemiach, które pod zaborami nie miały dostatecznej swobody lub żadnej możności tworzenia szkół polskich, stosunkowo bardzo mała ilość nauczycieli kwalifikowanych, aby nasycić popyt, duże przerzedzenie sił nauczycielskich na tych terenach państwa, które pod zaborem miały już wystarczające polskie szkolnictwo średnie, wskutek służby wojennej z jednej strony, a braku nowego napływu sił z uniwersytetu jako naturalne następstwo wojny z drugiej strony, czas inflacji, który ludziom obrotnym otwierał liczne pola znacznie korzystniejszych zarobków, niż mogli spodziewać się w szkolnictwie, organizowanie wreszcie całego ogromnego aparatu państwowej administracji szkolnictwa, które musiało zaabsorbować najtęższe siły pedagogiczne.

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 225.

W tych warunkach silniejsza rozbudowa szkolnictwa średniego niż zezwalała na to ilość wyszkolonych sił nauczycielskich z natury rzeczy musiała poprzestać na nauczycielach mniej kwalifikowanych, którym następnie należało dopomóc do uzupełnienia braku w ich wykształceniu zawodowem. Gdy się do tego doda, że nawet nauczyciele o pełnych kwalifikacjach wskutek przewalającej się wojny na całym terenie państwa polskiego przez kilka lat jeszcze bezpośrednio po wojnie nie mogli mieć należytego kontaktu z nauką, zrozumie się całą doniosłość, jaką kursy dokształcające miały spełniać zwłaszcza w latach, w których normalna praca w szkole musiała wrócić w swe naturalne łożysko. Trudny kontakt z zagranicą w owych początkowych latach, — nawet pośredni przez korzystanie z dzieł i czasopism naukowych, bardzo ciężkie położenie materjalne zarówno nauczycieli jak uczniów, ciężkie warunki pracy w szkole, która zwłaszcza na terenie Małopolski wschodniej była pozbawiona niemal najprymitywniejszego urządzenia i pomocy naukowych, zniszczenie zbiorów i pracowni i wielu bardzo nawet cennych bibljotek, wszystko to nie tylko wstrzymało tak żywą u nas przed wojną pracę pedagogiczną i naukową, ale uniemożliwiło ją wprost na szereg lat. Istotnie trzeba było dużej energji, dobrej woli i wysiłku, aby mimo tych trudności zacząć odbudowywać niemal od podstaw dorobek naukowy i pedagogiczny i potrzebne dla niego warstaty pracy naukowej.

A odbudowę tę utrudniała jeszcze jedna rzecz nieprzewidziana. Już na pewien czas przed wojną, a następnie w okresie wojennym i powojennym w krajach, które mniej lub wcale od niej nie ucierpiały, zaczęły powstawać nowe prądy pedagogiczne, które szturmem zdobyły sobie prawo obywatelstwa w szkolnictwie. Powstająca szkoła polska nie mogła przystąpić na terenie tut. okręgu do swej rekonstrukcji na dawnych już przebrzmiałych zasadach, lecz musiała dostosować się do nowych wymagań życia. Nie mogła ona ślepo wybrać ten czy ów z nowoczesnych kierunków pedagogicznych i żywcem przenieść go na teren własny. Kierunki te wymagały dostosowania do potrzeb tradycyj i nowego życia państwowego polskiego. Dlatego też przy wskrzeszaniu nieomal szkoły na tutejszym terenie należało odrazu rozpocząć pracę w kierunku odmiennym niż przedwojenny. Praca ta nie mogłaby być skuteczną, gdyby całe nauczycielstwo nie zostało należycie nietylko poinformowane o swych nowych zadaniach, ale też nastawione na konkretne przeprowadzenie ich w szkole. Nie wystarczyły tu jedynie teoretyczne publikacje, które miały za zadanie uświadomić cele nowej pracy w szkole i jej charakter, a które wyraziły się zwłaszcza w nowych programach naukowych i wskazówkach metodycznych do nich dołączonych. Trzeba było ogółowi nauczycielstwa wszczepić w umysły i serca te nowe ideje, które głosiły programy, trzeba było natchnąć go nowym duchem. A stać się to mogło jedynie przez zbiorową pracę nauczycieli danego fachu, którzy przy współdziałaniu zwłaszcza profesorów wyższych uczelni, wybitnych praktyków na terenie szkoły średniej, oraz pracowników na terenie teorji pedagogiki mogli w sposób teoretyczny i praktyczny zaznajomić się z temi nowemi kierunkami i zadaniami swej przyszłej pracy.

Te wszystkie okoliczności stworzyły silną tendencję urządzania kursów dokształcających dla nauczycieli szkół średnich.

Lecz nietylko nadzwyczajne położenie szkolnictwa wysuwa postulat dokształcania nauczycieli jako istotny warunek należytego rozwoju szkół

Nawet w czasach i warunkach zupełnie normalnych dla szkolnictwa kursy są jednym z najważniejszych czynników, które mogą udoskonalić pracę w szkole. Pewna niechęć i pewne krytyczne stanowisko, które tu i ówdzie można w stosunku do nich zauważyć, pochodzi zapewne stąd, że kursy dokształcające w szkolnictwie polskiem powstały właśnie dzięki owemu anormalnemu położeniu szkoły i dlatego były uważane za rodzaj dorywczego remedjum. Ponieważ choroba była niemiła, więc też lekarstwo, które starało się ją uleczyć, stało się niemiłe. Lecz takie zapatrywanie na kursy jest jednostronne, gdyż ogranicza ich rolę jedynie do owego remedjum odpowiedniego co najwyżej chwilowo w czasach niezwykłych.

Aby ocenić znaczenie kursów dokształcających dla nauczycieli w normalnych stosunkach dla szkolnictwa, trzeba zważyć, że „wychowanie" jest zawsze obustronne; nietylko nauczyciel wpływa na ucznia, ale też odwrotnie uczeń, a zwłaszcza klasa na nauczyciela. Nauczyciel musi się dostosowywać nietylko do poziomu umysłowego i naukowego klasy, ale do sposobu jej myślenia i do jej charakteru, jeżeli pragnie istotnie klasę prowadzić. Wprawdzie owo „prowadzenie" polega na tem, że z poziomu panującego w klasie nauczyciel wydobywa ją na wyższy poziom i jest tu czynnikiem kierującym, lecz nawet wtedy, gdy wyjdzie on z tej walki zwycięsko, to jednak musi ponieść pewną ofiarę ze swego sposobu myślenia; chociażby to obniżenie umysłowości nauczyciela było bardzo nieznaczne, to gdy się zważy, że ono odbywa się powoli z lekcji na lekcję, z dnia na dzień, ostateczny rezultat po dłuższym czasie daje się już zauważyć. Najskrajniejsze wypadki takiego dostosowania się nauczyciela do klasy podają nauczyciele języków żywych, którzy powoli z czasem zaczynają mówić językiem uczniów, zatracając właściwą wymowę a nawet swe własne bogactwo leksykalne. Podobny proces jako skutek suggestywnego wpływu klasy na nauczyciela zauważyć łatwo także we wszystkich innych przedmiotach nauki. Dlatego nauczyciel, który wszedł do zawodu nawet zupełnie dobrze przygotowany, pracując w nim czas pewien musi mieć sposobność do otrząśnienia się z pod tej suggestji klasy, aby chociażby się spostrzec, jak daleko uległ jej wpływom i rozpocząć odbudowę swej własnej mentalności.

Lecz są jeszcze inne cele kursów dokształcających. Niewiele jest takich szkół, gdzie fachowcy danego przedmiotu znajdują się w większej ilości. Najczęściej w jednej miejscowości nauczycieli jednego fachu jest niewielu. Wymagają tego względy organizacyjne szkoły. Nauczyciel, pracujący naukowo i pedagogicznie, wskutek swego odosobnienia nie ma możności ani podzielić się wynikami swej pracy z innymi, ani jej skontrolować ze stanem pracy ogółu, ani zasięgnać należytej informacji o tym stanie pracy. Jedynie wspólne zebranie fachowców danego przedmiotu i bezpośrednie ich zetknięcie ze sobą umożliwia rozwiązanie tej kwestji. Osobnicza praca naukowa, a jeszcze bardziej dydaktyczna niezestawiona i nieporównywana z pracą innych staje się mniej skuteczną, gdyż często doniosłej wartości myśli i zabiegi, zamiast objąć też innych, marnieją; czasem zaś staje się ona jednostronną i przeradza w chorobliwe nawet dziwactwo. Kursy dokształcające pozwalają przez zetknięcie z umysłowością ludzi nauki i wybitnych przedstawicieli zawodu nauczycielskiego wygładzić, mogące powstać przez pracę

osobniczą nierówności, wskazać nowe cele i drogi postępowania, stworzyć komunikację od umysłu jednego do umysłu drugiego nauczyciela.

Zawód nauczycielski kryje w sobie niebezpieczeństwo wspólne zresztą z innemi zawodami: przejścia w rutynę i manierę. Pozornie tylko wydaje się, że zawód nauczycielski jest bardziej chroniony przed tem niebezpieczeństwem, niż inne zawody umysłowe. Bo przecież tutaj ma nauczyciel do czynienia z ciągle nowym i zmiennym materjałem umysłowym uczniów, który mu każe posługiwać się coraz to innemi środkami. Różnorodność i indywidualność konstrukcyj umysłowych uczniów zdawałyby się niedopuszczać do zmechanizowania pracy nauczyciela. Tymczasem mimo to każdy z nauczycieli wie, jak szybko popada się w tym zawodzie w mechanizm i rutynę, jak łatwo przez powtarzanie z roku na rok prawie tego samego materjału naukowego można wpaść w sztywność umysłową, graniczącą z odrętwieniem wprost niedostępnem nowemu tokowi myślenia. I znów to niebezpieczeństwo można przynajmniej częściowo zażegnać przez przyglądnięcie się pracy innych na terenie zarówno naukowym jak dydaktycznym.

Być może, że sytuacja szkoły, prowadzącej życie normalne, wymaga nieco odmiennego zorganizowania kursu, niż wtenczas, gdy te kursy w anormalnem położeniu szkolnictwa mają spowodować przynajmniej częściowy jego powrót na właściwe drogi. Podczas gdy te ostatnie z natury rzeczy muszą być w dosłownem znaczeniu kursami „dokształcającemi", a więc wyrównującemi braki w przygotowaniu naukowem i dydaktycznem nauczycieli — to pierwsze powinny mieć raczej charakter zjazdów, na których wyrównują się myśli, które komunikują nowe pomysły, gdzie wszystko podlega dyskusji mającej za zadanie wydobyć z ziarna zwiezionego z różnych stron istotnie najlepsze nasienie. Na kursach przychodzą młodsi i mniej doświadczeni korzystać z autorytatywnego doświadczenia i wiedzy starszych i wybijających się, na zjazdach równi z równymi przystępują do komunikowania sobie rezultatów swej pracy.

Na terenie okręgu Kuratorjum tut. kursy dokształcające zaczęto organizować w roku 1921. Dlaczego bezpośrednio w latach 1918—1921 nie przystąpiono do tej akcji jest zrozumiałe, gdy się zważy, jakie dzieje Lwów i okręg przechodził w tym czasie.

Kursy w latach 1921—1928 były organizowane przez Kuratorjum, przez Ministerstwo i jeden jakgdyby półoficjalny, zorganizowany przez instruktora języka polskiego dr. J. Balickiego ze współdziałaniem nauczycielstwa.

Kursy organizowane przez Kuratorjum były przeznaczone bądźto dla nauczycieli bez względu na ich kwalifikacje naukowe — tu też należy kurs zorganizowany przez dr. J. Balickiego, — bądź też miały za zadanie zaznajomić studentów uniwersytetu z pracą szkolną i jej zagadnieniami. To ostatnie zadanie było w owym czasie bardzo aktualne, gdyż uniwersytet nie posiadał katedry pedagogiki, ani też specjalistów dla metodyki poszczególnych przedmiotów i wskutek tego dawał przyszłym nauczycielom jedynie wykształcenie naukowe, lecz nie dawał im sposobności pozyskania wykształcenia zawodowego. Stąd samorzutna inicjatywa Związku słuchaczów filozofji U. J. K. w tym kierunku spotkała się z życzliwością zarówno profesorów uczelni akademickich, jak też władz szkolnych.

Kursy te odbywały się wciągu roku szkolnego i w przeważnej ilości składały się z części teoretycznej — naukowej i dydaktycznej — oraz z części praktycznej polegającej na udziale w lekcjach przykładowych. Jeden tylko kurs dla humanistów w r. 1923 miał tylko część praktyczną; ponieważ jednak był on przeznaczony dla nauczycieli lwowskich, konieczność części teoretycznej była tu mniejsza, gdyż nauczyciele ci mieli możność zetknięcia się z nauką, przebywając w mieście uniwersyteckiem. Specjalną imprezą było urządzanie prelekcyj wygłaszanych w r. 1922/23 na prowincji przez profesorów uczelni akademickich.

Ministerstwo bezpośrednio organizowało kursy dokształcające wakacyjne przedewszystkiem dla nauczycieli mających przystąpić do egzaminów uproszczonych; z nauki jednak na tych kursach w dużej ilości korzystali też inni nauczyciele. Ponieważ były to kursy wakacyjne, więc musiały się one ograniczać jedynie do części teoretycznej; z natury rzeczy lekcyj przykładowych nie można było odbywać.

Jeżeli rozpatrzymy kursy co do przedmiotów, którym one były poświęcone to na pierwszy plan występują przedmioty realistyczne: przyrodoznawstwo, matematyka, fizyka i chemja; objaw ten da się wyjaśnić zarówno wielkiem zapotrzebowaniem nauczycieli tych przedmiotów, spowodowanem przeznaczeniem dużej ilości godzin nauki na nie w nowych programach — jak też tym faktem, że nowe programy dążyły do zasadniczej zmiany w metodzie nauczania tych przedmiotów. Również pokaźne miejsce zajmują kursy polonistyczne, najmniej były uwzględniane dla języków nowożytnych, filologji klasycznej i historji. Wszędzie daje się też zauważyć położenie nacisku na stronę dydaktyczną i na zagadnienia pedagogiczne.

Koszty kursów początkowo były pokrywane przez skarb Państwa: w trudnych czasach inflacji uczestnicy kursów otrzymywali nawet jeszcze zasiłki; lecz ta pomoc finansowa stopniowo maleje, a nawet z czasem całkiem znika.

Podnieść jeszcze należy skutek, jaki kursy osiągnęły; nie daje się on wyrazić w ilościowych określeniach, nie może być także bezpośrednio widoczny w pracy szkolnej. Jest to jednak pewne, że znaczne podniesienie się szkolnictwa średniego i seminarjów nauczycielskich zarówno co do poziomu nauki, jak co do metody nauczania i zaopatrzenia w pomoce naukowe i urządzenia szkolne było między innemi także wynikiem kursów. W każdym razie niezwykła ochota i żywe zainteresowanie kursami ogółu nauczycielstwa, rzeczowe i poważne co do swej wartości dyskusje na lekcjach przykładowych, dalsza praca naukowa, która w kilku wypadkach objawiła się poważnemi rozprawami naukowemi — wskazują na celowość urządzania kursów.

W r. 1921 urządzono pierwszy kurs dokształcający dla nauczycieli f i z y k i i p r z y r o d o z n a s t w a, wspólnie z Komisją Egzaminacyjną dla kandydatów zawodu nauczycielskiego. Odbył się on we Lwowie w dn. 25 kwietnia do 1 maja. Obejmował on: wykłady, lekcje praktyczne i wycieczki.

Program wykładów był następujący:

1. Budzianowski Władysław, prof. gimn.: Chemja i mineralogja wedle nowych planów. 1 godz.

2. Dr. Jaxa-Bykowski Ludwik, prof. gimn.: Z metodyki biologji. 3 godziny.

3. Dr. Czekanowski Jan, prof. uniwers.: Z antropologji polskiej. 3 godz.

4. Dr. Fuliński Benedykt, prof. politechn.: O potrzebie i metodach badań fizjograficznych Polski. 3 godz.

5. Dr. Godlewski Tadeusz, prof. politechn.: Najnowsze badania nad ciałami promieniotwórczemi i promieniami Röntgena. 3 godz.

6. Dr. Hirschler Jan, prof. uniwers.: Teorja Darwina w świetle krytyki naukowej. 3 godz.

7. Dr. Huber Maksymiljan, prof. politechn.: O teorji względności. 3 godz.

8. Dr. Kling Kazimierz, prof. uniwers.: Nowe problemy przemysłu przetwórczo-węglowego. 1 godz.

9. Dr. Kling Kazimierz, prof. uniwers.: Z przemysłu gazu ziemnego. 1 godz.

10. Dr. Krzemieniewski Seweryn, prof. uniwers.: Rozmnażanie płciowe u grzybów. 2 godz.

11. Dr. Mihułowicz Jerzy, prof. gimn.: Ćwiczenia z fizyki na stopniu niższym. 4 godz.

12. Dr. Negrusz Roman, prof. uniwers.: Z teorji i techniki fizykalnych badań eksperymentalnych. 3 godz.

13. Dr. Rogala Wojciech, prof. uniwers.: Geologja ziem polskich z uwzględnieniem bogactw kopalnych. 3 godz.

14. Dr. Thullie Zdzisław, prof. gimn.: Ćwiczenia fizykalne wedle nowych planów. 3 godz.

15. Dr. Tokarski Juljan, prof. polit.: Z zagadnień mineralogji i petrografji. 3 godz.

Oprócz wykładów uczestnicy kursu przysłuchiwali się przykładowym lekcjom, które przeprowadzili następujący nauczyciele:

1. Andrószewski Jan, prof. gimn. I: ćwiczenia z fizyki na stopniu niższym (kl. III).

2. Dr. Bykowski Ludwik: zoologja na stopniu wyższym (kl. VII).

Dr. Bykowski Ludwik: zajęcia praktyczne z biologji na stopniu wyższym (kl. VII i VIII).

3. Dr. Frank Wincenty, prof. gimn. III: fizyka na stopniu wyższym (kl. VIII).

4. Golczewski Kajetan, prof. gimn. VII: ćwiczenia fizykalne na stopniu niższym (kl. III).

5. Snopek Emil, prof. gimn. VIII: ćwiczenia fizykalne na stopniu niższym (kl. I).

6. Dr. Stroński Fortunat, prof. gimn. VIII: zoologja na stopniu niższym (kl. I).

7. Wąsowicz Jerzy, prof. gimn. VIII: biologja na stopniu niższym (kl. I i III) i zoologja na stopniu wyższym (kl. VII).

8. Wojciechowski Stanisław, prof. gimn.: fizyka na stopniu niższym (kl. II).

Wycieczki były następujące:

1. do Muzeum im. Dzieduszyckich, 2. do warsztatów broni W. P., 3. do Zawadowa, Hamulca i Hołoska, 4. do Muzeum Zoologicznego Uniwersytetu J. K., 5. do Muzeum Mineralogji i Geologji Politechniki.

Kurs obejmował ogółem 16 wykładów w 39 godzinach, 12 lekcyj przykładowych, po których następowało omówienie ich i 5 wycieczek.

Otwarcie kursu odbyło się uroczyście w sali Instytutu Geologicznego Uniwersytetu J. K. Uczestników kursu, prelegentów i zaproszonych gości powitał dziekan wydziału filozoficznego prof. dr. Weyberg, podkreślając w swem przemówieniu konieczność wspólnej i wytrwałej pracy dla budowy państwa, następnie kurator o. s. St. Sobiński otworzył kurs, a na zakończenie nastąpił wykład prof. dr. K. Twardowskiego pt.: „O wartości poznawczej nauk przyrodniczych". Wykłady odbywały się częściowo w salach Uniwersytetu, częściowo na Politechnice.

Kurs obliczano na 50 uczestników, zgłosiło się ich jednak przeszło 150, co wskazuje na wielkie zainteresowanie i potrzebę takiej imprezy. Faktycznie przyjęto tylko 70 nauczycieli szkół państwowych i 20 szkół prywatnych. Średnia frekwencja na wykładach wynosiła 55'25 osób; największą frekwencją cieszyły się wykłady metodyczne, bo średnio 73 osób czyli 87'9% uczestników; znów jest to wskazówką, jak bardzo kurs taki był potrzebny dla zaspokojenia dążności ku kształceniu się w kierunku dydaktycznym. Z wykładów naukowych korzystało średnio 47'9 osób; większą popularnością cieszyły się wykłady fizyko-chemiczne (55 osób) niż biologiczne (37'3 osób średnio); zwłaszcza zaznaczyła się ta przewaga w razie kolizji wykładów. W każdym razie wszystkie wykłady wykazywały znaczną frekwencję; mimo kolizji ich bowiem procentowa ilość uczestników na wykładach z fizyki i chemji wynosiła 66'7%, z biologji 44'3%, — a więc była ona znaczniejsza, niżby wskazywał procent fachowców wśród uczestników; z wykładów więc korzystali także niefachowcy. Widoczne jest to zwłaszcza na wykładach z fizyki, gdy one nie kolidowały z innemi, gdzie średnia frekwencja była 68'2 (83%), na biologicznych zaś 55 (67'4%). Tu też zaznacza się stopień zainteresowania poszczególnemi działami nauki, przyczem na czele idzie fizyka, po niej następuje biologja, a kończy chemja z mineralogją.

Lekcje praktyczne liczyły średnio 49 uczestników; zajęcie było bardzo wyraźne i trwałe. Uczestnicy przeważnie robili pilnie notatki, dyskusje na konferencjach fachowych wykazywały poważne wnikanie w istotę rzeczy.

Przygotowania do tego kursu rozpoczęto z końcem marca 1921; dyrekcje miały zgłosić kandydatów do dnia 12 kwietnia, wyrażając o nich swą opinję; uczestnicy bowiem mieli przyznane zasiłki po 700 marek pol. i zwrot kosztów podróży. W kursie brali udział nauczyciele z następujących gimnazjów: Biała, Brzeżany, Bochnia, Brzozów, Czortków, Droho-

bycz, Gorlice, Gródek Jag., Jasło, Jaworów, Kamionka Strum., Kołomyja Kraków, Lwów, Łańcut, Mielec, Brzesko, Nowy Sącz, Przemyśl, Rzeszów Sambor, Sokal, Stanisławów, Stryj, Śniatyn, Tarnopol, Tarnów, Wadowice Chrzanów. Honorarjum za wykład, lekcję przykładową, lub wycieczkę wynosiło po 200 Mk. Ogólne koszty kursu wynosiły 72.998 Mk.

Organizatorem kursu był prof. dr. Ludwik Jaxa-Bykowski.

Aby kurs nie minął bez echa i aby inni nauczyciele, którzy w nim nie mogli brać udziału, przynajmniej pośrednio byli poinformowani o sprawach które tam poruszano, włożono na uczestników kursu obowiązek przedłożenia wyczerpującego sprawozdania na konferencji gron nauczycielskich przyczem w miastach o kilku zakładach konferencja ta miała być wspólna dla wszystkich miejscowych gimnazjów.

Uznając ważność urządzenia tego kursu Pan Minister WR. i OP. T Łopuszański pismem z dnia 28 czerwca 1921. Nr. 11164/D. II. wyraził P. Kuratorowi „uznanie za zorganizowanie tego kursu“ i prosił o „wyrażenie w swoim imieniu podziękowania wszystkim prelegentom“. Zarazem wyraził Pan Minister „przeświadczenie, że tylko przez rozbudzenie szczerego zainteresowania się zagadnieniami naukowemi i pedagogicznemi wśród nauczycielstwa zdoła szkoła polska pracująca obecnie w nader trudnych warunkach spełnić tak doniosłe dla przyszłości zadanie“. Oprócz podziękowań wyrażonych na tej podstawie prelegentom kursu wysłano osobne podziękowanie do Prezesa Komisji Egzaminacyjnej dr. K. Twardowskiego który wybitnie współdziałał w zorganizowaniu go, następującej treści: „Kuratorjum O. S. L. poczuwa się do miłego obowiązku złożenia serdecznego podziękowania za wydatną pomoc i współudział przy organizowaniu kursów uzupełniających dla nauczycieli fizyki i przyrodoznawstwa, jako też za wygłoszenie samego wykładu inauguracyjnego, co wszystko przyczyniło się wydatnie i owocnie do pomyślnych wyników kursu i spotkało się z żywą wdzięcznością ze strony uczestników“.

Kurs dokształcający dla nauczycieli matematyki, fizyki i geografji odbył się w dniach 9—14 stycznia r. 1922. Był on zorganizowany przedewszystkiem dla nauczycieli z prowincji, mimo to wiele osób ze Lwowa brało w nim też udział. Kurs obejmował wykłady naukowe, pedagogiczno-dydaktyczne i lekcje przykładowe wraz z ich omówieniem. Wykłady teoretyczne były połączone z konwersatorjum, na którem uczestnicy mogli poinformować się u prelegenta w sprawach naukowych związanych bezpośrednio z materjałem wykładanym, lub też w innych kwestjach naukowych, dowiedzieć się o literaturze danego przedmiotu i o najnowszych zagadnieniach naukowych.

Taka organizacja kursu miała na celu głównie obudzić i zaspokoić chociaż częściowo zainteresowanie nauczycieli pozostających zdala od środowiska uniwersyteckiego dla spraw naukowych ostatniej doby.

Lekcje przykładowe odbywały się rano, wykłady popołudniu w budynku Uniwersytetu i Politechniki.

Program wykładów naukowych był następujący:

A. Matematyka i filozofja matematyki:

1. Dr. Hugo Steinhaus, prof. uniw.: Główne twierdzenia teorji mnogości. 3 godz.
2. Dr. Hugo Steinhaus, prof. uniw.: Konwersatorjum. 1 godz.
3. Eustachy Żyliński, prof. uniw.: Podstawy algebry i arytmetyki. 3 godz.
4. Eustachy Żyliński, prof. uniw.: Konwersatorjum. 1 godz.
5. Dr. Antoni Łomnicki, prof. politechn.: Równoważność figur płaskich. 3 godz.
6. Dr. Antoni Łomnicki, prof. politechn.: Konwersatorjum. 1 godz.
7. Dr. Kazimierz Ajdukiewicz, docent uniw.: O sposobie dowodzenia w matematyce. 2 godz.
8. Dr. Kazimierz Ajdukiewicz, docent uniw.: Zasadnicze etapy w rozwoju filozofji matematyki. 1 godz.
9. Dr. Kazimierz Ajdukiewicz, docent uniw.: Konwersatorjum. 1 godz.

B. Fizyka:

10. Dr. Stanisław Loria, prof. uniw.: Nowsze zagadnienia z zakresu współczesnej fizyki teoretycznej. 3 godz.
11. Dr. Stanisław Loria, prof. uniw.: Konwersatorjum. 1 godz.
12. Dr. Roman Negrusz, prof. uniw.: Kilka pomiarów i eksperymentów z zakresu fizyki. 3 godz. (Wykład ten nie odbył się z powodu choroby prelegenta).

C. Geografja i meteorologja:

13. Dr. Eugenjusz Romer, prof. uniw.: Cel i zadania geografji. 1 godz.
14. Dr. Eugenjusz Romer, prof. uniw.: Przegląd bibljografji geograficznej. 1 godz.
15. Dr. Eugenjusz Romer, prof. uniw.: Ćwiczenia z zakresu praktyki geograficznej. 2 godz.
16. Dr. Eugenjusz Romer, prof. uniw.: Konwersatorjum na temat metod pracy geograficznej. 2 godz.
17. Dr. Henryk Arctowski, prof. uniw.: Zasady meteorologji praktycznej. 4 godz.
18. Dr. Henryk Arctowski, prof. uniw.: Ćwiczenia z zakresu meteorologji praktycznej. 4 godz.
19. Teofil Szumański: Ćwiczenia z zakresu praktyki kartograficznej. 2 godz.
20. Dr. E. Dunikowski, prof. uniw.: Płaskorzeźba ziemi w świetle nowoczesnej geologji. 3 godz.
21. Dr. E. Dunikowski, prof. uniw.: Konwersatorjum. 1 godz.

Oprócz wykładów naukowych wygłoszono następujące wykłady pedagogiczno-dydaktyczne:

1. Pająk Stanislaw, wiz. okr. szkół: Metoda nauczania matematyki według nowych programów. 1 godz.

2. Dr. Thullie Zdzisław, prof. gimn.: Metoda nauczania fizyki według nowych programów. 1 godz.

3. Dr. Krystanowski Józef, prof. gimn.: Metoda nauczania geografji według nowych programów, 1 godz.

4. Dr. Michał Kociuba, wiz. okr. szkół: O higjenie szkolnej. 1 godz.

Lekcje przykładowe, które odbywały się w godzinach porannych, miały na celu dać wzór poprawnej lekcji, którąby odpowiadała wymogom podstawowym dydaktyki i wskazaniom metodycznym nowych programów. Dlatego nauczyciele, którzy mieli je przeprowadzić, otrzymali następujące instrukcje:

Lekcja przeprowadzona na kursie dokształcającym powinna być przykładem lekcji spełniającej o ile możności wszystkie postulaty zasadnicze, które stanowią istotę nowych programów naukowych, w szczególności powinna ona:

1. być naturalną tj. przeprowadzoną w toku takim, jaki wypada z dotychczasowego przebiegu nauki w klasie i nie może być poprzednio przerobiona i przygotowana z uczniami;

2. materjał naukowy danej lekcji i jej metoda muszą być zgodne ze wskazówkami nowych programów, o ile lekcja odbywa się w klasie objętej temi programami; przedewszystkiem należy zwrócić uwagę na samodzielność w zdobywaniu wiedzy przez ucznia, zastosować metodę heurystyczną w najszerszem znaczeniu, oraz tok indukcyjny, a unikać metody wykładowej;

3. należy uwzględnić trzy stadja w lekcji: krótkie powtórzenie dawnego materjału, przerobienie nowego i rekapitulacja nowych wiadomości;

4. lekcja musi stanowić jednostkę metodyczną;

5. uczniowie powinni już w czasie lekcji opanować materjał naukowy; do domu można dać tylko krótkie ćwiczenie pisemne należycie przygotowane w szkole i powtórzenie zasadniczych wiadomości, nabytych w klasie;

6. w rekapitulacji lekcji dawnej, ewentualnie przy przerabianiu nowej muszą być ujęte elementy przygotowawcze dla lekcji następnej;

7. wszyscy uczniowie w klasie powinni brać udział w lekcji; wykluczone są więc rozmowy z jednym uczniem;

8. nauczyciel przestrzega, aby sam nie mówił zbyt wiele i aby tempo lekcji było stosowne;

9. pod względem porządku zewnętrznego nauczyciel przestrzega czystości i staranności w pisaniu i rysowaniu na tablicy i w zeszytach;

10. pod względem językowym odpowiedzi uczniów powinny być jasne, zwięzłe i gramatycznie poprawne; nauczyciel w sposobie wyrażania się sam jest wzorem dla uczniów;

11. nauczyciel zwraca uwagę na te momenty, które z lekcji można wyzyskać dla pracy ręcznej, a więc np. przez sporządzanie modeli, map plastycznych, przyrządów itp.

Po odbytej lekcji odbędzie się konferencja, omawiająca daną lekcję i konferencję tę zagai nauczyciel prowadzący lekcję, przedstawiając jej przedmiot, przebieg i momenty dydaktyczne, na które chciał położyć nacisk.

Program lekcji przykładowych był następujący:

Grupa matematyczno-fizyczna A:

10. I. lekcja 1. Gimn. I. kl. 1 B matematyka: prof. Bilinkiewicz
10. I. lekcja 2. Gimn. I. kl. 4 B ćwiczenia z fizyki: dr. Thullie
10. I. lekcja 3. Gimn. I. kl. 2 B matematyka: dr. Probulski
11. I. lekcja 1. Gimn. VII. kl. 3 matematyka: prof. Golczewski
11. I. lekcja 2. Gimn. Żeń. kl. 7 fizyka: dr. Napadiewiczówna
12. I. lekcja 2. Gimn. Żeń. kl. 4 A matematyka: dr. Napadiewiczówna
13. I. lekcja 4. Gimn. X. kl. 3 fizyka: prof. Wojciechowski
14. I. lekcja 4. Gimn. IX. kl. 2 D fizyka: dr. Freilich

Grupa matematyczno-fizyczna B:

10. I. lekcja 1. Gimn. X. kl. 1 matematyka: dr. Wołowicz
10. I. lekcja 4. Gimn. VIII. kl. 2 B ćwiczenia fizyczne: dr. Budzianowski
11. I. lekcja 1. Gimn. VIII. kl. 4 B matematyka: dr. Mihułowicz
11. I. lekcja 4. Gimn. IX. kl. 2 D matematyka: dr. Freilich
12. I. lekcja 1. Gimn. VIII kl. 3 A matematyka: dr. Mihułowicz
12. I. lekcja 4. Gimn. VII. kl. 4 fizyka: prof. Golczewski
13. I. lekcja 4. Gimn. Żeń. kl. 4 A ćwiczenia fizyczne: dr. Napadiewiczówna
14. I. lekcja 2. Gimn. IV. kl. 6 matematyka; prof. Hrycak

Grupa matematyczno-fizyczna C:

10. I. lekcja 1. Gimn. VIII kl. 3A ćwiczenia fizyczne: dr. Budzianowski
10. I. lekcja 2. Gimn. II. kl. 3 matematyka: prof. Dąbrowski
11. I. lekcja 1. Gimn. I. kl. 4 B fizyka: dr. Thullie
11. I. lekcja 2. Gimn. I. kl. 2 B matematyka: dr. Probulski
12. I. lekcja 1. Gimn. VIII kl. 2 A ćwiczenia fizyczne: dr. Budzianowski
13. I. lekcja 1. Gimn. VIII. kl. 4 B matematyka: dr. Mihułowicz
14. I. lekcja 2. Gimn. I. kl. 1 B matematyka: prof. Bilinkiewicz
14. I. lekcja 4. Gimn. VIII kl. 7 matematyka: dr. Mihułowicz

Grupa geograficzna:

10. I. lekcja 1. Gimn. II. kl. 1 A geografja: dr. Pokorny
10. I. lekcja 4. Gimn. VII. kl. 4 B geografja: dr. Silnicki
11. I. lekcja 2. Gimn. X. kl. 3 geografja: dr. Krystanowski
11. I. lekcja 5. Gimn. II. kl. 8 geografja: dr. Pokorny
12. I. lekcja 3. Gimn. II. kl. 7 geografja: dr. Pokorny
13. I. lekcja 1. Gimn. VI. kl. 5. geografja: prof. Nawrocki
14. I. lekcja 3. Gimn. X. kl. 1 geografja: dr. Krystanowski
14. I. lekcja 2. Gimn. Żeń. kl. 2 A geografja: dr. Polaczkówna

Grupa matematyczno-fizyczna A liczyła 16 uczestników, grupa B również 16, grupa C 15, a grupa geograficzna 25 uczestników. Ogółem więc grupy matematyczno-fizyczne liczyły razem 47 uczestników, a ogólna ilość uczestników kursu wynosiła 72 osób.

Po lekcjach przykładowych odbywały się konferencje omawiające je na których przewodniczyli: w grupie matematyczno-fizycznej A: wizyt Kazimierz Eljasz, w grupie B: wizyt. Stanisław Pająk, w grupie C: wizyt dr. Kazimierz Sośnicki, w grupie geograficznej: dyrektor dr. Beno Janowski

Otwarcie kursu, na którym byli obecni profesorowie Uniwersytetu Politechniki, przedstawiciele organizacyj nauczycielskich i Kuratorjum — odbyło się dnia 9 stycznia 1922 o godz. 10 rano w sali III. Gimnazjum. Na otwarcie to złożyło się: 1) przemówienie St. Sobińskiego, Kuratora O. S. L., 2) przemówienie dr. K. Twardowskiego, prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej dla naucz. szkół średn., 3) odczyt dr. K. Sośnickiego, p. t. „Charakterystyka metod nauczania według nowych programów", 4) informacje dla uczestników kursu.

Po ukończeniu kursu uczestnicy byli zobowiązani zdać sprawozdanie z jego przebiegu na osobnej konferencji grona zakładu, w którym pracują względnie na wspólnej konferencji nauczycieli kilku zakładów. Ponadto w związku z kursem podano szereg tematów do dobrowolnego opracowania chcąc w ten sposób zachęcić nauczycieli do dalszej pracy i samodzielnego kształcenia się. Tematy te były następujące:

I. Tematy z geografji:

1. Wypracowanie protokołów a) lekcji w klasie, b) lekcji wycieczkowej.

2. Związek nauki geografji z naukami stycznemi na podstawie programu nauki dla gimnazjów i wynikające stąd praktyczne wskazówki.

3. Wyznaczyć miejsce w najbliższej okolicy miasta, gdzie uczniowie kl. 1 i 2 mogą najłatwiej obserwować i ułożyć plan wycieczek odpowiednich dla danej miejscowości.

4. Jaką rolę spełnia rysunek przy nauce geografji? Co i jak mogą uczniowie rysować? Kiedy nauczyciel powinien sam rysować?

5. Do jakiego maksymalnego stopnia może nauczyciel wyzyskać przy nauce mapę atlasu t. j. jakie topograficzne szczegóły mogą opisać uczniowie z mapy i jakie wysnuć wnioski?

6. Przeprowadzić naukę propedeutyki geografji Polski w kl. 1 — wyłącznie na podstawie odczytywania mapy (we formie wiążących się pytań).

7. Jakie zadania można na podstawie studjowania mapy dawać uczniom do przemyślenia w domu? (na stopniu niższym, na stopniu wyższym).

8. Jak egzaminować i klasyfikować przy nauce geografji?

9. Podać najłatwiejsze sposoby wprowadzenia uczniów w zrozumienie szerokości i długości geograficznej.

10. Podać najłatwiejsze sposoby wprowadzenia uczniów w zrozumienie obrotu ziemi dookoła słońca i następstw tego obrotu.

11. Ułożyć tabelę porównawczą najważniejszych w szkolnej geografji używanych dat dotyczących wysokości gór, długości rzek, obszaru państw i t. d.

II. Tematy z fizyki:

1. Rola lektury jako środka pomocniczego przy propedeutyce fizyki i chemji w kl. 2 i 3.

2. Jak urządzić pracownię dla prowadzenia ćwiczeń fizyko-chemicznych?

3. Jak uprzystępnić pojęcie masy uczniom kl. 4 gimn. typu matem.-przyrodniczego?

4. Prowadzenie lekcji omawiającej ćwiczenia.

5. Projekt ćwiczeń praktycznych z fizyki dla kl. 5 gimn. typu matem.-przyrodniczego.

III. Tematy z matematyki:

1. Rozwinięcie szczegółowe planu propedeutyki geometrji w kl. 3 z podaniem materjału do przerobienia w każdym tygodniu roku szkolnego (na podstawie programu nauki w gimnazjach).

2. Rozważyć znaczenie i wartość wypracowań szkolnych z matematyki (zadań szkolnych poprawianych i ocenianych przez nauczyciela) celem uzyskania podstawy do decyzji, czy należy te zadania utrzymać, czy też ich zaniechać.

3. Opracować metodycznie lekcję przeznaczoną na zadanie poprawcze (correctum) z matematyki.

4. Opierając się na programach ministerjalnych dla kl. 1—3 podać z odpowiedniem uzasadnieniem dobór koniecznych ćwiczeń konkretnych, które łączyć się winny z tokiem nauki matematyki w tych klasach.

5. Zestawić środki unaoczniające (poglądowe), których wygodnie używaćby można przy nauce działań ułamkami (z wyłączeniem ilustracji odcinkami).

6. Rozwinięcie planu nauczania dla kl. 4 lub 5.

7. Wzory zagadnień dyskusyjnych i przykłady ich opracowywania.

8. W których klasach, w jakim zakresie i w jaki sposób należy uczyć o nierównościach.

9. W których klasach, w jakim zakresie i w jaki sposób należy wprowadzać stosowanie równań do rozwiązywania zagadnień tekstowych oraz ich stosunek do funkcyj (na przykładach).

Kurs był urządzony przy szczególnej pomocy i współpracy prof. dr. Kazimierza Twardowskiego, prezesa Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich i dlatego Kuratorjum wystosowało do niego następujące podziękowanie:

„Kuratorjum O. S. L. poczuwa się do miłego obowiązku złożenia Panu Prezesowi serdecznych wyrazów podziękowania za ciężką a owocną jego pracę przy urządzeniu kursu dokształcającego dla nauczycieli matematyki, fizyki i geografji w szkołach średnich w styczniu 1922. Bez współpracy Pana Prezesa Kuratorjum ani nie mogłoby utrzymać tego kursu na tak wysokim poziomie naukowym, ani nie byłoby rzeczą możliwą nawiązanie bliższego kontaktu Uniwersytetu i Politechniki z nauczycielstwem szkół średnich, a stało się to zarówno na wykładach, jak konwersatorjach z wielką korzyścią nauczycieli i szkoły.

Osobna i szczególna wdzięczność ze strony Kuratorjum należy się Panu Prezesowi za Jego przemówienie w czasie otwarcia kursu, zawierające wiele trafnych spostrzeżeń i cennych uwag, które uczyniły na słuchaczach głębokie wrażenie i zapewne nie pozostaną bez dodatniego wpływu na ich pracę w szkole.“

Odpowiednie podziękowanie skierowano też do prelegentów i nauczycieli, którzy przeprowadzili lekcje przykładowe i do przewodniczących konferencjom omawiającym te lekcje.

Aby umożliwić nauczycielom zamiejscowym korzystanie z kursu, przyznano im zasiłek po 7.000 Mk oraz zwrot kosztów podróży koleją. Ponadto mogli oni korzystać z kwatery opłacanej przez Kuratorjum u SS. Miłosierdzia (ul. Teatyńska l. 1) gdzie przebywało 17 uczestników i w Bursie Ukraińsk. Tow. Pedagogicznego (ul. Z. Chrzanowskiej 9), która pomieściła 3 osoby. Ponadto wielu nauczycieli mieszkających stale we Lwowie przyjęło na kwaterę prowincjonalnych kolegów. Koszta kwatery opłacanej przez Kuratorjum wynosiły po 300 Mk. od osoby.

Wynagrodzenie prelegentów wynosiło po 3.000 Mk. za godzinę wykładu względnie za prowadzenie konferencji po lekcji przykładowej, a po 1500 Mk. za przeprowadzenie lekcji przykładowej. Ogólna kwota kosztów kursu wynosiła 717.061 Mk.

W kursie brali udział nauczyciele państwowych i prywatnych gimnazjów i seminarjów naucz. z następujących miejscowości: Borysław, Brody, Brzeżany, Brzozów, Czortków, Dobromil, Drohobycz, Gródek Jagiell., Jarosław, Jaworów, Kamionka Strum., Kołomyja, Krosno, Łańcut, Przemyśl, Rohatyn, Rzeszów, Sambor, Sokal, Stanisławów, Stryj, Strzyżów, Stary Sącz, Śniatyn, Tarnopol, Tarnów, Tarnobrzeg, Zaleszczyki, Złoczów.

Organizatorem tego kursu był wiz. szk. dr. Kazimierz Sośnicki.

W dniach 2 do 8 marca 1922 urządziło Kuratorjum praktyczny kurs dokształcający dla lwowskich nauczycieli przedmiotów humanistycznych w gimnazjach i seminarjach naucz. Kurs polegał na przeprowadzeniu i przysłuchiwaniu się lekcjom przykładowym, na omawianiu ich w czasie osobnych konferencyj, na których też zastanawiano się nad ogólnej natury zagadnieniami dydaktycznemi danego przedmiotu nauczania. Ze względu na znaczną ilość uczestników w każdym przedmiocie, gdyż wszyscy nauczyciele zatrudnieni we Lwowie brali udział w kursie, podzielono ich na grupy tak, aby zbyt wielką ilością przysłuchujących się lekcji nie utrudniać normalnego toku nauki. Każdy z prowadzących lekcję otrzymał następujące wskazówki metodyczne:

Lekcja przykładowa na kursie dokształcającym powinna spełniać ile możności wszystkie postulaty zasadnicze, które stanowią istotę nowych programów naukowych. W szczególności powinna ona:

1) być naturalna t. zn. przeprowadzona w toku takim, jaki wypada z dotychczasowego przebiegu nauki i nie może być poprzednio przerobiona i przygotowana z uczniami.

2) materjał naukowy danej lekcji i jej metoda muszą być zgodne ze wskazówkami nowych programów, o ile lekcja odbywa się w klasie objętej tym programem; przedewszystkiem musi się zwrócić uwagę na samodzielną pracę ucznia. Należy unikać metody wykładowej i posługiwać się indukcyjnym tokiem nauczania.

3) należy uwzględnić trzy wyraźne stadja lekcji: krótkie powtórzenie dawnego materjału, przerobienie nowego i rekapitulacja nowych wiadomości.

4) lekcja musi stanowić jednostkę metodyczną.

5) uczniowie powinni już w czasie lekcji opanować zasadniczy materjał naukowy; praca zadana do domu musi być należycie ustosunkowana do lekcji, przerobionej w szkole i ograniczyć się w zasadzie do krótkich ćwiczeń pisemnych i powtórzenia materjału zdobytego podczas nauki; w szczególności w językach, a zwłaszcza na niższym stopniu, nie można do domu wyznaczyć preparacji ustępu w szkole nieprzerabianego.

6) przy powtórzeniu lekcji dawnej należy oprzeć się w językach na już uzyskanym w poprzednich lekcjach materjale leksykalnym i gramatycznym; zarówno powtarzanie, jak przerabianie nowej lekcji musi w sobie zawierać elementa przygotowawcze dla lekcji następnej, a umożliwiające naturalne przejście od materjału jednego do drugiego.

7) cała klasa musi być zajęta; wykluczone są więc rozmowy z jednym lub niewielu uczniami.

8) nauczyciel posługuje się w odpowiedniej mierze grafiką i rysunkiem, korzysta ze zbiorów naukowych w całej pełni i daje uczniom wskazówki o ile własną pracą mogą się przyczynić do upoględowienia nauki (sporządzanie modeli, map, tablic i t. p.).

10) nauczyciel sam mówi możliwie mało i stara się utrzymać odpowiednie tempo lekcji.

11) nauczyciel przestrzega staranności w pisaniu na tablicy i zeszytach, o ile lekcja odbywa się w języku wykładowym nauczyciel zwraca szczególniejszą uwagę na poprawność, jasność i styl tego języka, na jego wymowę i akcent.

Na konferencjach omawiających lekcje danego przedmiotu wyznaczono jako przewodniczących: a) dla języka polskiego: dr. Konstantego Wojciechowskiego, dyrektora III. gimn.; dla języka łacińskiego: dr. Emila Uricha, dyrektora państw. gimn. żeńsk.; dla języka greckiego: dr. Wincentego Śmiałka, dyr. IV. gimn.; dla języka niemieckiego: dr. Alfreda Jahnera, wizyt. okręg. szkół; dla języka francuskiego: dr. Zygmunta Czernego, prof. uniwersytetu; dla języka ruskiego: Eljasza Kokorudza. dyr. państw. gimnazjum z rusk. jęz. nauczania; dla historji: dr. Benona Janowskiego, dyr. X gimnazjum.

Program lekcyj był następujący:

A. J ę z y k p o l s k i:

2. III. 1922. Gimnaz. IV. kl. 8. dr. Kazimierz Kolbuszewski: Lektura: Balladyna akt I.

2. III. 1922. Gimnaz. IX. kl. 1. b. prof. Marjan Stećkow: Gramatyka: odróżnienie form przymiotnika i rzeczownika; rzeczownikowe formy przymiotników; omówienie ustępu: „Rozum wróbli“.

Uczestnicy tych lekcyj: Terlecki Władysław gimn. V., Maurer Józef gimn. III., kier. Cygan Stanisław gimn. VI., Żurawski Zygmunt, gimn. VIII., Kossowski Witołd gimn. IX., Laskowska Janina gimn. żeń., Mryc Teofil gimn. rusk., Nowicka Ludmira sem. żeń.

3. III. 1922. Szkoła ćwicz. Sem. żeńsk.: prof. Arnoldowa: lekcja czytania metodą wyrazową.

3. III. 1922. Gimn. VI. dr. Balicki Juljusz: cechy poezji baroku i renesansu; utwory Morsztyna w zestawieniu z utworami „erotycznemi“ Kochanowskiego.

Uczestnicy: Tyczyński Andrzej gimn. VII., Osostowicz Józef gimn. X. Harhala Jan gimn. XI., Leżańska Janina gimn. XI., dr. Jaworska Marja gimn żeńsk., Stepków Józef gimn. rusk., Stanecki Władysław sem. męsk., Geszwind Jakób gimn. II.

4. III. 1922. Gimn. IX. kl. 7. prof. Świerzowicz Jan: Improwizacja Konrada: walka z Bogiem.

4. III. 1922. Gimn. XI. kl. 2. prof. Laskowski Franciszek: Gramatyka: formy celownika rzeczowników nijakich; „czytanie“ obrazu Grottgera p. t.: Bajka.

Uczestnicy: Łapczyńska Amalja gimn. I., Pelczarski Tadeusz gimn. IX. Pohorecki Onufry gimn. IX., Grużewski Władysław gimn. X., Kossowska Marja gimn. żeńsk., Maślak Włodzimierz gimn. rusk., Dąbrowski Józef sem. męsk., Dr. Aleksandra Skulska sem. żeń., dr. Lehnertowa Janina gim. żeń.

6. III. 1922. Gimn. X. kl. 6. prof. Dobrowolski Tadeusz: Referat ucznia p. t.: „O sztuce rymotwórczej“ Boileau; dyskusja nad nim; lektura „Chudy literat“ Naruszewicza.

6. III. 1922. gimn. VI. kl. 3. dr. Balicki Juljusz: Omówienie odczytanego zadania; lektura.

Uczestnicy: dr. Kwieciński Karol gimn. I., dr. Skulski Ryszard gimn. III., Dragan Roman gimn. IV., Hauser Edward gimn. V., dr. Brończyk Kazimierz gimn. VIII., dr. Kuczyński Stefan gimn. IX., Szczerbowska Marja gimn. żeń., Króliński Jan sem. żeńsk., Jasilkowski Grzegorz gimn. II.

7. III. 1922. Gimn. IV. kl. 8. dr. Kolbuszewski Kazimierz: Problem tragizmu Balladyny.

7. III. 1922. Gimn. żeń. kl. 7. dr. Lehnertowa Janina: Analiza Farysa Ad. Mickiewicza.

Uczestnicy: Kubik Wincenty gimn. I., Kostrzewski Edward gimn. V., dr. Balicki Juljusz gimn. VI., dr. Prószyński Marceli gimn. VIII., Kubiński Roman gimn. XI., Grabiński Stefan sem. męsk., Gawlikowski Jan gimn. VII., Przybylski Seweryn gimn. II.

8. III. 1922. Gimn. IX. kl. 4. prof. Świerzowicz Jan: Lektura i analiza.

8. III. 1922. Gimn. X. kl. 3. prof. Dobrowolski Tadeusz: Gramatyka; bezokolicznik i jego użycie.

Uczestnicy: Walczak Franciszek gimn. I., Pogonowski Jerzy gimn. III., Paradowski Leon gimn. IV., Borzemski Wacław gimn. VI., dyr. Dropiowski Władysław gimn. VIII., Reichertowa gimn. żeńsk. Z. Strzałkowskiej, Ujejski Alfred gimn. II.

B. Język ruski:

6. III. 1922. Sem. męsk. kl. 2a., prof. Andróchowicz Ambroży: Gramatyka: podmiot; lektura poematu; ćwiczenia w mówieniu; sprawozdanie uczenicy z własnych przeżyć.

6. III. 1922. Gimn. rusk.: kl. 7. dr. Hordyński Jarosław: Romantyzm w literaturze ruskiej, polskiej i obcej; analiza: Metliński: „Kozacza smert“.

Uczestnicy: dr. Hordyński Jarosław, gimn. rusk., Terszakowec Michał gimn. rusk., Ludkowycz Stanisław, gimn. rusk., Biłeńkij Jarosław gimn. rusk., Mryc Teofil gimn. rusk., Haluza Antonj sem. męsk.

C. Język łaciński:

3. III. 1922. Gimn. rusk. kl. 7. prof. Posacki Michał: Vergil. Aeneis. IV. 20. sqq.

3. III. 1922. Gimn. IX. kl. 4. prof. Jus Ludwik: Gramatyka: zdania celowe.

Uczestnicy: Mackiewicz Józef gimn. III., Wierzbicki Franciszek gimn. IV., Nagórzański Franciszek gimn. V., Kaliszczak Karol gimn. VII., Kardasz Izydor gimn. X., dr. Mirski Józef gimn. żeń., Stepków Józef gimn. rus., Jasilkowski Grzegorz gimn. II.

4. III. 1922. Gimn. V kl. 4. prof. Nagórzański Franciszek: Caesar Bell. Gal. I. 21—22.

4. III. 1922. Gimn. III. kl. 6. prof. Szujski Władysław: Cic. In Cat. I. (początek).

Uczestnicy: Kościński Wojciech gimn. VIII., Jus Ludwik gimn. IX., Osostowicz Józef gimn. X., Grzymalski Stanisław gimn. IX., Nazar Jozafat gimn. rusk., Pańczuk Mikolaj gimn. rusk., Przybylski Seweryn gimn. II.

6. III. 1922. Gimn. III. kl. 4. prof. Szujski Władysław: Gramatyka; zdania czasowe.

6. III. 1922. Gimn. V. kl. 6. Młodnicki Marjan: Cic. In Verrem, (początek).

Uczestnicy: Kubik Wincenty gimn. I., Mudrak Antoni gimn. IV., Bursztyński Włodzimierz gimn. VI., Kalinowski Wiktor gimn. IX., Dulemba Hilary gimn. żeń., Szach Stefan gimn. rusk., Reichertowa gimn. żeń. Zofji Strzałkowskiej.

7. III. 1922. Gimn. IX. kl. 5. dr. Chodaczek Władysław: Livius A. u. c. I. 7.

7. III. 1922. Gimn. III. kl. 8. dr. Bednarowski Adolf: Sarbiewski Carm. IV. 36.

Uczestnicy: Walczak Franciszek gimn. I., Szmyd Franciszek gimn. IV., Rozkosz Ignacy gimn. VI., Grużewski Władysław gimn. X., Łastowiecki Mikołaj gimn. rusk., Czuczman Jan gimn. rusk., dyr. Dropiowski Władysław gimn. VIII., Mazur Józef gimn. II.

8. III. 1922: zob. język grecki.

Na konferenciach tych omawiających lekcje rozstrząsano następujące zagadnienia: 1) preparacja nowej lekcji szczególnie, czy należy ją przygotowywać na lekcji poprzedniej, czy bezpośrednio przystąpić do lekcji nowej bez przygotowania wstępnego preparacji; 2) czy i jak odpytywać słówka przy lekturze autora; 3) czy należy prowadzić z uczniami rozmówki w języku łacińskim; 4) czy objaśnienia rzeczowe tekstu dawać przed, czy po tłumaczeniu; 5) technika tłumaczenia autorów starożytnych; 6) czy poprzestawać na tłumaczeniu wiernem, czy dążyć do tłumaczenia swobodniejszego, lecz poprawniejszego z punktu widzenia języka ojczystego; 7) samodzielna praca uczniów; 8) jak należy poprawiać błędy popełnione przez uczniów; 9) jak uczyć składni łacińskiej, czy na tekstach polskich czy łacińskich; 10) czy

dobrze jest w klasie 4. brać przez część tygodnia gramatykę a przez resztę dni lekturę, czy może lepiejby było najpierw brać nieprzerwanie składnię a po jej ukończeniu przystąpić do lektury.

D. Język grecki:

2. III. 1922. Gimn. IV. kl. 7. Szczepański Jan: Demostenes, mowy.
2. III. 1922. Gimn. rusk. kl. 3. ks. dr. Karhut Spirydion: Gramatyka.
Uczestnicy: Kania Albin gimn. III., Hreczkowski Władysław gimn. V. Kapturkiewicz Wojciech gimn. VII., dr. Chodaczek Władysław gimn. IX. Panejko Aleksander gimn. rusk., Bałakin Mikołaj gimn. rusk., Rollauer Jakób gimn. II.
6. III. 1922. Gimn. VII. kl. 6. dr. Smolka Franciszek: Homer Iljada.
6. III. 1922. Gimn. III. kl. 5. dr. Bednarowski Adolf: Homer Iljada.
Uczestnicy: Szczepański Jan gimn. IV., Harhala Franciszek gimn. V., Fyda Stanisław gimn. VI., Czajkowski Wincenty gimn. IX., ks. dr. Karhut Spirydjon gimn. rusk., Mazur Józef gimn. II., Rappaport Artur gimn. II.
7. III. 1922. Gimn. II. kl. 5. dr. Rappaport Artur: Homer Iljada.
7. III. 1922. Gimn. V. kl. 8. prof. Młodnicki Marjan: Sofokles.
Uczestnicy: Goljas Marjan gimn. III., Cygan Stanisław kier. VI. gimn., dr. Smolka Franciszek gimn. VII., Jędrkiewicz Edwin gimn. żeń., Posacki Michał gimn. rusk., Reichertowa gimn. żeń. Z. Strzałkowskiej. Jasilkowski Grzegorz gimn. II.
8. III. 1922. Gimn. IX. kl. 7. dr. Chodaczek Władysław: Homer Odyseja.
8. III. 1922. Gimn. II. kl. 4. dr. Rappaport Artur, język łaciński: Gramatyka.
Uczestnicy: dr. Adolf Bednarowski gimn. III., Szuiski Władysław gimn. III., Wiśniewski Bolesław gimn. IV., Młodnicki Marjan gimn. V., Handel Jakób gimn. VII., Lenkiewicz Adam gimn. żeń., dr. Zipper Albert gimn. II.

E. Język niemiecki:

2. III. 1922. Gimn. IX. kl. 4. prof. Chmaj Jan.
2. III. 1922. Gimn. VIII. kl. 7 a dr. Pyszkowski Jan.
Uczestnicy: dr. Pytel Józef, gimn. III., Kunstman Zygmunt gimn. V., Holzer Gwido gimn. VII., Posacki Michał, gimn. rusk., Kostecki Włodzimierz gimn. rus., Koczwara Jan gimn. II.
3. III. 1922. Filja gimn. rusk. kl. 2 a prof. Łuszpiński Platon.
3. III. 1922. Gimn. II. kl. 3 b prof. Rollauer Jakób.
Uczestnicy: dr. Schneider Ludwik gimn. I., Reich Aron gimn. V., dr. Pogonowski Jerzy gimn. VI., Krischke Franciszek gimn. IX., Witoszyński Jarosław gimn. rusk.
4. III. 1922. Gimn. VIII. kl. 2 b prof. Holzer Gwido.
4. III. 1922. Gimn. IV. kl. 4 a prof. Mordawski Szymon.
Uczestnicy: dr. Fritz Józef gimn. VI., Chmaj Jan gimn. IX., dr. Kuczyński Stefan gimn. XI., Dobuszczak Jan gimn. rusk., Zabłocki Jan gimn. rusk., Rollauer Jakób gimn. II.
6. III. 1922. Gimn. V. kl. 4. prof. Bass Zysza.

6. III. 1922. Gimn. X. kl. 2 a prof. Grossman Henryk.

Uczestnicy: Pola Gerard gimn. XI., dr. Jaworska Marja gimn. żeń., dr. Dąbrowski Aleksander gimn. VIII., Chomicki Karol sem. męsk., dr. Zipper Albert gimn. II.

7. III. 1922. Gimn. VIII. kl. 3 b prof. Pyszkowski Jan.

7. III. 1922. Gimn. X. kl. 6 a prof. Grossman Henryk.

Uczestnicy: Bass Zysza gimn. V., Reiss Zygmunt gimn. XI., Kossowska Marja gimn. żeń., Prosakówna Wilhelmina gimn. żeń. Z. Strzałkowskiej.

8. III. 1922. Filja gimn. rusk. kl. 2. prof. Turczyn Łukasz.

8. III. 1922. Gimn. V. kl. 7. prof. Bass Zysza.

Uczestnicy: dr. Pyszkowski Jan gimn. VIII., Hayder Adam gimn. IX., Kontek Jan gimn. XI., dr. Mirski Józef gimn. żeń., Rudnicki Jerzy gimn. rusk.

F. Język francuski:

2. III. 1922. Gimn. XI. kl. 2. dr. Jarecki Kazimierz.

2. III. 1922. Gimn. żeń. kl. 8. dr. Lehnertowa Janina.

Uczestnicy: Fiszer Wiktor gimn. I., Łapczyńska Amalja gimn. I., dr. Dąbrowski Aleksander gimn. VIII., dyr. Dropiowski Władysław gimn. VIII., Wąsowiczowa Janina gimn. IX., Grzymalski Stanisław gimn. XI., dr. Korduba gimn. rusk.

8. III. 1922. Gimn. I. kl. 4. prof. Fiszer Wiktor.

8. III. 1922. Gimn. XI. kl. 6. dr. Jarecki Kazimierz.

Uczestnicy: dr. Brończyk Kazimierz gimn. VIII., Kossowski Jan gimn. XI., dr. Kuczyński Stefan gimn. XI., Leżańska Janina gimn. XI., Chobrzyńska Janina gimn. żeń., Sabatowska Wanda gimn. żeń., Mikulecka Wanda gimn. żeń., dr. Lehnertowa Janina gimn. żeń.

W dyskusjach na konferencjach omawiających lekcje poruszono kilka zagadnień ogólniejszej natury, a mianowicie: 1) sprawę koncentracji przy nauce języka francuskiego, 2) zagadnienie historji literatury, 3) użycie języka ojczystego w czasie nauki, 4) ogólne cele nauki języka francuskiego, 5) zagadnienie nauczania gramatyki, 6) rodzaj i cel wypracowań piśmiennych, 7) jak nauczyć poprawnego wymawiania, 8) zagadnienie t. zw. „krańcowej“ metody bezpośredniej, 9) zagadnienie lektury prywatnej.

G. Historja:

4. III. 1922. Gimn. VI. kl. 6. prof. Jaworski Lesław: Organizmy państwowe w 15. w. we Włoszech; Wenecja a Florencja, sztuka. Lekcja nowa. Malarstwo w czasie Odrodzenia: Leonardo da Vinci.

4. III. 1922. Gimn. VII. kl. 7. dr. Silnicki Tadeusz: Wojny napoleońskie do czasów Ks. Warszawskiego. Lekcja nowa: Upadek Napoleona.

Uczestnicy: Urbański Tadeusz gimn. I., Petryński Ludwik gimn. V., Dudryk Antoni gimn. VIII., dr. Buzath Stanisław gimn. IX., Żypowski Leon gimn. IX., Kardasz Izydor gimn. X., Urban Piotr gimn. XI., Danknerówna Stefanja gimn. żeń., Robakowicz Aleksander gimn. żeń., Jackiewicz Jakób gimn. rusk., Polański Jerzy gimn. rusk., Radwański Kazimierz sem. męsk., Janicka sem. żeń., Ujejski Alfred gimn. II.

7. III. 1922. Gimn. VII. kl. 7. dr. Silnicki Tadeusz: Kampanje napoleońskie z lat 1812—1815. Lekcja nowa: Kongres wiedeński.

7. III. 1922. Gimn. rusk. kl. 5. ks. Szpytkowski Stanisław: Półwysep apeniński w czasach przedrzymskich. Lekcja nowa: Wpływy kultury etruskiej i greckiej na Rzym; ustrój Rzymu królewskiego.

Uczestnicy: dr. Łukjanowicz Dionizy gimn. I., Dylski Mieczysław gimn. III, Borecki Stefan gimn. IV., Wolf Józef gimn. V., Jaworski Lesław gimn. VI., Bełzowski Stanisław gimn. I., Włodarski Bronisław gimn. VIII. Pohorecki Onufry gimn. IX., Szpakowski Michał gimn. XI., dr. Polaczkówna Marja gimn. żeń., Świtalska Stefanja gimn. żeń., Kostecka Helena gimn. żeń. Starzecki Władysław sem. męsk., dr. Pokorny Wilhelm gimn. II.

8. III. 1922. Gimn. XI. kl. 7. prof. Paszkudzki August: Konstytucja polska z 17 marca 1921 do art. 44. Nowa lekcja: art. 44 i nast.; wybór i odpowiedzialność prezydenta, odpowiedzialność ministrów. Wybór królów w dawnej Polsce. Gabinety koalicyjne i parlamentarne.

8. III. 1922. Gimn. żeń. kl. 6 b dr. Polaczkówna Marja: Stosunki ogólno-europejskie w XI. w.; stosunki polskie przy końcu w. XI. Lekcja nowa: Rządy Bolesława Krzywoustego.

Uczestnicy: Oxińska Helena gimn. III., Myszuga Józef gimn. V., dr. Nanke Czesław gimn. VIII., Medyński Aleksander gimn. IX., Dręgiewicz Tadeusz gimn. XI., Terlecki Emiljan gimn. rusk., dr. Silnicki Tadeusz gimn. VII., ks. Szpytkowski Stanisław gimn. rusk., Dąbrowski Józef sem. męsk., Kubik Wincenty gimn. I., Przeździecki Stanisław gimn. IV., Koziołówna Kazimiera sem. żeń., Pfauówna Zofja sem. żeń., dr. Nacher Teodor gimn. I.

Oprócz poprzednio wymienionych nauczycieli w kursie brali udział w charakterze uczestników następujący nauczyciele Korpusu Kadetów nr. I we Lwowie: Jan Fela, mjr.: Feliks Drozd, mjr.; Jan Jaszowski, mjr.; dr. Eugenjusz Wawrzkowicz, mjr.; Tadeusz Andrzejewski.

Wynagrodzenie za prowadzenie lekcji przykładowej wynosiło po 1000 Mk. za przewodniczenie w czasie konferencji omawiającej lekcję po 3000 Mk. Organizował kurs wiz. dr. Kazimierz Sośnicki.

Oprócz systematycznych kursów połączonych ze zjazdami nauczycieli we Lwowie, urządziło Kuratorjum w roku szkoln. 1922/3 odczyty naukowe i konwersatorja w miastach prowincjonalnych wygłoszone przez profesorów uczelni akademickich. Prelekcje te odbywały się przedewszystkiem w miastach, które skupiają większą ilość szkół średnich. Gromadziły one nietylko nauczycieli fachowych ale też nauczycieli uczących przedmiotów pokrewnych, zarówno gimnazjów jak seminarjów i szkół powszechnych. Frekwencja na prelekcjach przeciętnie wynosiła po 30 osób. Po wykładzie następowała dyskusja i konwersatorjum. Urządzanie tych prelekcyj — oprócz celów naukowych — miało też za zadanie zbliżenie nauczycieli prowincjonalnych do profesorów szkół akademickich i przez osobiste zetknięcie wzbudzenie zainteresowania dla pracy naukowej. Według oświadczeń prelegentów stwierdzić można, że zainteresowanie to ożywiło się bardzo. Ogółem pozyskało Kuratorjum dla tej myśli 5 profesorów uczelni akademickich, którzy wygłosili 15 wykładów według następującego programu:

1. Dr. Konstanty Wojciechowski, prof. uniw.: Metodyka nauczania języka polskiego i lekcje przykładowe. 8 grudnia Stryj.

2. Dr. Konstanty Wojciechowski, prof. uniw.: Metodyka nauczania języka polskiego i lekcje przykładowe. 11. grudnia 1922. Stanisławów.

3. Dr. Tadeusz Lehr-Spławiński, prof. uniw.: Stosunek języka polskiego do innych języków słowiańskich. 15 grudnia 1922. Rzeszów.

4. Dr. Tadeusz Lehr-Spławiński, prof. uniw.: Odrębności fonetyczne w wymowie Polaków w Małopolsce wschodniej. 19 grudnia 1922. Przemyśl.

5. Dr. Jan Czekanowski, prof. uniw.: Antropologja polska. 20 stycznia 1923 Przemyśl.

6. Dr. Jan Czekanowski, prof. uniw.: Antropologja polska. 27 stycznia 1923 Jarosław.

7. Dr. Tadeusz Lehr-Spławiński, prof. uniw.: Charakterystyka fonetyczna języka polskiego (2 odczyty). 10 lutego 1923 Stanisławów.

8. Dr. Ludwik Jaxa-Bykowski, prof. Akad. weteryn.: Wycieczki szkolne i lekcje pod gołem niebem. 16 lutego 1923. Stanisławów.

9. Dr. Ludwik Jaxa-Bykowski, prof. Akad. weteryn.: Wycieczki szkolne i lekcje pod gołem niebem. 17 lutego 1923. Stryj.

10. Dr. Ludwik Jaxa-Bykowski, prof. Akad. weteryn.: Wycieczki szkolne i lekcje pod gołem niebem. 25 lutego 1923. Sambor.

11. Dr. Jan Czekanowski, prof. uniw.: Antropologja polska. 24 lutego 1923. Rzeszów.

12. Dr. Jan Czekanowski, prof. uniw.: Antropologja polska. 3 marca 1923. Kołomyja.

13. Dr. Ludwik Jaxa-Bykowski, prof. Akad. weteryn.: Wycieczki szkolne i lekcje pod gołem niebem; lekcje przykładowe. 23 marca 1923 Tarnopol.

14. Dr. Benedykt Fuliński, prof. politech.: Przyroda okolicy jako materjał przy nauce przyrody. 29 kwietnia 1923. Kołomyja.

15. Dr. Benedykt Fuliński, prof. politech.: Prowadzenie wycieczek przyrodniczych i wycieczka do Kniazdworu. 28 kwietnia 1923 r. Kołomyja.

Także ten sposób dokształcania nauczycieli był przeprowadzony wspólnie z Komisją Egzaminacyjną dla nauczycieli szkół średnich a w szczególności z jej prezesem dr. Kazimierzem Twardowskim. Ta wspólność pracy zaznaczyła się między innemi także w wystosowaniu zaproszenia do profesorów szkół akademickich z prośbą o udział w wykonaniu tego przedsięwzięcia. Zaproszenie to było następujące:

> Jaśnie Wielmożny Panie Profesorze! Kuratorjum O. S. L. pragnie podnieść ruch umysłowy wśród nauczycieli prowincjonalnych szkół średnich przez urządzenie w kilku większych miastach odczytów z dziedziny nauk udzielanych w szkołach średnich oraz pedagogiki i dydaktyki. Idzie tu przedewszystkiem o zaznajomienie słuchaczy z najważniejszemi zdobyczami wiedzy i z odnośną literaturą oraz o udzielanie im wskazówek na osobnych konwersatorjach. Odczyty te odbywałyby się w miarę możności w dnie wolne od nauki szkolnej i w tych miejscowościach, w których mieści się kilka szkół średnich a więc w Jarosławiu, Kołomyi, Rzeszowie, Samborze, Stryju, Stanisławowie, Tarnopolu. Panowie prelegenci otrzymają

zwrot kosztów podróży i diety V. stopnia służbowego, oraz honorarjum, jakie sami określą.

Kuratorjum zwraca się tedy w porozumieniu z Państwową Komisją Egzaminacyjną dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich do JWPana Profesora z gorącą prośbą, aby zechciał przez wygłoszenie odczytu wziąć udział w tej akcji i był łaskaw w sprawie ustalenia terminu wyjazdu, miejscowości, tematu odczytu i wysokości honorarjum porozumieć się z Prezesem Komisji Egzaminacyjnej (w dnie powszednie między godz. 10 a 10'30 w lokalu Komisji).

Ogólne koszty wyjazdów i odczytów wynosiły: 74.900 Mk. Ze strony Kuratorjum kurs ten organizował wiz. dr. Kazimierz Sośnicki.

W dniach 14—19 maja 1923 urządziło Kuratorjum również w porozumieniu z Państw. Komisją Egzaminacyjną kurs dokształcający przedewszystkiem dla prowincjonalnych nauczycieli języka polskiego. Obejmował on podobnie jak poprzednie kursy część naukową i praktyczną. Uczestnicy kursu mieli obowiązek brać udział we wszystkich wykładach i przeznaczonych dla nich lekcjach przykładowych, a po ukończeniu kursu złożyć sprawozdanie z przebiegu lekcyj przykładowych, dyskusyj nad niemi oraz streszczenie wykładów na osobnej konferencji nauczycieli języka polskiego i pokrewnych przedmiotów.

Program kursu był następujący:

Otwarcie kursu odbyło się dnia 14 maja o godzinie 9'30 w auli III. gimnazjum. Po przemówieniach wstępnych nastąpił wykład dr. Juljusza Balickiego p. t.: „Nauka języka polskiego jako ośrodek wykształcenia i wychowania". Poczem nastąpiło załatwienie spraw administracyjnych i informacje.

Program lekcyj przykładowych:

Grupa I.: wtorek dnia 15 maja lekcja 3. dr. Balicki Juljusz gimn. VI. kl. 4.
środa dnia 16 maja lekcja 3. dr. Brończyk Kazimierz gimn. VIII. kl. 5.
czwartek dnia 17 maja lekcja 3. Kubiński Roman gimn. XI (oddz. równorzędne) kl. 1.
piątek dnia 18 maja lekcja 3. Stećków Marjan gimn. IX. kl. 6
sobota dnia 19 maja lekcja 1. dr. Lehnertowa Janina gimn. żeń kl. 8 a.

Grupa II.: wtorek dnia 15 maja lekcja 3. Laskowski Franciszek gimn. XI. kl. 3.
środa dnia 16 maja lekcja 1. dr. Zaleski Juljusz gimn. III. kl. 1 c.
czwartek dnia 17 maja lekcja 3. dr. Brończyk Kazimierz gimn. VII. kl. 5.
piątek dnia 18 maja lekcja 3. dr. Balicki Juljusz gimn. VI. kl. 7
sobota dnia 19 maja lekcja 1. Dobrowolski Tadeusz gimn. X kl. 6.

Grupa III.: wtorek dnia 15 maja lekcja 1. dr. Lehnertowa Janina gimn. żeń. kl. 4.
środa dnia 16 maja lekcja 1. dr. Brończyk Kazimierz gimn. VIII. kl. 6.
czwartek dnia 17 maja lekcja 3. Dobrowolski Tadeusz gimn. X. kl. 7.
piątek dnia 18 maja lekcja 3. dr. Skulski Ryszard gimn. II. kl. 2.
sobota dnia 19 maja lekcja 1. Stećków Marjan gimn. XI. kl. 5.

Grupa IV.: wtorek dnia 15 maja lekcja 1. dr. Skulska Aleksandra Filja sem. żeń. kl. 4.
środa dnia 16 maja lekcja 2. Dobrowolski Tadeusz X. gimn. kl. 1.
czwartek dnia 17 maja lekcja 2. Wolańczyk Marian gimn. XI. kl. 6.
piątek dnia 18 maja lekcja 4. Kubiński Roman gimn. XI. oddz. równorzędn. kl. 3.
sobota dnia 19 maja lekcja 1. Brończyk Kazimierz gimn. VIII. kl. 7.

Grupa V.: wtorek dnia 15 maja lekcja 2. Kubiński Roman gimn. XI. oddz. równorzęd. kl. 5.
środa dnia 16 maja lekcja 2. Stećków Marjan gimn. IX. kl. 7.
czwartek dnia 17 maja lekcja 4. dr. Balicki Juljusz gimn. VI. kl. 4.
piątek dnia 18 maja lekcja 3. dr. Skulska Aleksandra Filja sem. żeń. kl. 1.
sobota dnia 19 maja lekcja 1. Laskowski Franciszek gimn. XI. kl. 3.

Skład poszczególnych grup:

Grupa I. przewodniczący: dyr. dr. Artur Passendorfer, członkowie: Komęza S. (Jarosław), Wiśniewski M. (Stanisławów), Leń F. (Brzozów), Drozd J. (Sambor), Łucówna (Sokal), dr. Kijas (Rzeszów), Pazowska K. (Stryj), dr. Skulska A. (Lwów), Janellówna W. (Lwów), Turecki Wł. (Krosno), Zakulski L. (Krosno), Drozd F. (Korpus Kadet. Lwów).

Grupa II.: przewodniczący: dyr. Józef Nogaj; członkowie: Oleksiewicz St. (Przemyśl), Przygodzki J. (Kołomyja), Nowotny Fr. (Stryj), Szediwy St. (Stryj), Ostrowska Eug. (Stanisławów), Grechowicz A. (Krosno), dr. Stankiewiczówna J. (Lwów), Starzecki Wł. (Lwów), Króliński K. (Lwów), Wojtykówna, Wołowiec M. (Rzeszów).

Grupa III.: przewodniczący: dyr. Grzegorzewicz Wojciech; członkowie: Puszczyński E. (Tarnopol), Waligóra (Sambor), Stinzing J. (Drohobycz), dr. Górecki J. (Lwów), Sądowicz J. (Brody), Woytoń T. (Borysław), Szczerska J. (Stryj), Thinel Fr. (Tarnopol), Marczyński J. (Zaleszczyki), Hibel St. (Lwów), Chlędowski W. (Brody).

Grupa IV.: przewodniczący: dyr. Zimmerman Karol; członkowie: Byra J. (Złoczów), Mierzwiński M. (Tłumacz), Zawirski H. (Tarnopol) Pęksa T., Chuciej J., Kramarczyk K. (Strzyżów), Suski I. (Sambor), Stankiewicz I. (Sokal), Chądzyńska J. (Stanisławów), Jurek St. (Przemyśl), Arecki J. (Przemyśl).

Grupa V.: przewodniczący: dyr. Smolicki Wojciech; członkowie: Marczakowa (Tarnobrzeg), Zaleski R. (Tarnopol), Wiessblum J. (Stryj), Szczyrski J. (Buczacz), Przygodzki Wł. (Kołomyja), Szczepanowski T. (Dolina). Ostrowska M. (Tarnopol), Aleksandrowicz Z. (Lwów), Dańcewiczowa J. (Lwów), Lewicka M. (Przemyśl).

Program wykładów:

Dr. Kleiner Juljusz, prof. uniw.: Mesjanizm polski, 2 godz.

Krzyżanowski Czesław: Sztuka żywego słowa, 2 godz.

Dr. Łempicki Stanisław, prof. uniw.: Dlaczego polonista powinien znać historję oświaty i szkolnictwa, 1 godz.

Passendorfer Artur, dyr. gimn.: Błędy językowe młodzieży szkolnej i środki zmierzające do ich wykorzenienia, 1 godz.

Dr. Ptaśnik Jan, prof. uniw.: Z dziejów kultury polskiej, 6 godz.

Dr. Lehr-Spławiński Tadeusz, prof. uniw.: O wymawianiu głosek polskich, 1 godz.

Dr. Lehr-Spławiński Tadeusz, prof. uniw.: Odrębne właściwości wymowy Polaków w Małopolsce wschodniej, 1 godz.

Dr. Lehr-Spławiński Tadeusz, prof. uniw.: Stosunek języka polskiego do innych języków słowiańskich, 1 godz.

Dr. Lehr-Spławiński Tadeusz, prof. uniw.: O akcencie polskim, 1 godz.

Dr. Lehr-Spławiński Tadeusz, prof. uniw.: O używaniu wyrazów obcych w języku polskim, 1 godz.

Dr. Twardowski Kazimierz, prof. uniw.: Z psychologji mowy, 2 godz.

Dr. Zakrzewski Stanisław, prof. uniw.: Przyczyny upadku Polski w literaturze historycznej lat ostatnich, 3 godz.

Wykłady odbywały się częściowo w godzinach rannych w auli III. gimnazjum, częściowo popołudniu w sali fizycznej I. gimnazjum. Wykładom przysłuchiwali się prócz nauczycieli biorących udział w lekcjach przykładowych, także inni a zwłaszcza poloniści lwowscy i nauczyciele przedmiotów pokrewnych.

Koszty tego kursu były następujące: 20 uczestników otrzymało zasiłek w wysokości po 130.000 Mk.; honorarjum za wykład lub za przewodnictwo przy lekcjach przykładowych wynosiło po 50.000 Mk., za przeprowadzenie lekcyj przykładowych zaś po 20.000 Mk. Ogólna suma wydatków wyniosła 4,930.000 Mk.

Po ukończeniu kursu wystosowało Kuratorjum odpowiednie podziękowania do Prezesa Komisji Egzaminacyjnej dr. K. Twardowskiego, do prelegentów, przewodniczących lekcyj przykładowych i przeprowadzających te lekcje.

Ze strony Kuratorium kurs organizował wizytator dr. Kazimierz Sośnicki.

Z inicjatywy Związku słuchaczy filozofji Uniwers. J. K. we Lwowie wspólnie z Komisją Egzaminacyjną dla nauczycieli szkół średnich urządziło Kuratorjum począwszy od 20 marca 1922 r. do końca czerwca 1923. kurs dydaktyczny dla słuchaczy filozofji ostatnich lat studjów. Kurs ten miał za zadanie uświadomić im przynajmniej najważniejsze kwestje dydaktyczne w przedmiotach, do których teoretyczne przygotowanie dawał im uniwersytet i najważniejsze zagadnienia wychowawcze. Chodziło o to, aby wobec braku na uniwersytecie katedry pedagogiki, słuchacze zwłaszcza ostatniego roku nie wchodzili do zawodu nauczycielskiego bez najmniejszego przygotowania zawodowego i aby przynajmniej w głównych zarysach zaznajomili się z pracą w szkole i jej zagadnieniami. Również zaproszono do korzystania z tego kursu nauczycieli, którzy dopiero niedawno rozpoczęli zawód pedagogiczny, a przedewszystkiem zachęcono ich do wzięcia udziału w wykładach z dziedziny dydaktyki.

Kurs obejmował: wykłady dla wszystkich uczestników kursu, wykłady dla studjujących poszczególne grupy przedmiotów egzaminacyjnych i hospitowanie lekcyj przykładowych.

Program jego był następujący:

A. Wykłady dla wszystkich uczestników kursu:

1. Dr. Jaxa-Bykowski Ludwik, prof. akad. wet.: Dydaktyka eksperymentalna, 15 godz.
2. Dr. Nawroczyński Bohdan, wiz. Min. WR. i OP.: Zasady dydaktyki ogólnej, 12 godz.

B. Wykłady dla studjujących poszczególne grupy przedmiotów egzaminacyjnych:

1. Dr. Jaxa-Bykowski Ludwik: Dydaktyka nauk biologicznych, 12 godz.
2. Dr. Czerny Zygmunt, doc. uniw.: Dydaktyka języka francuskiego, 9 godz.
3. Dr. Dollmayer Wiktor, prof. uniw.: Dydaktyka języka niemieckiego, 6 godz.
4. Dr. Janowski Beno, dyr. gimn.: Dydaktyka geografji, 6 godz.
5. Dr. Mihułowicz Jerzy, prof.: Dydaktyka matematyki, 6 godz.
6. Dr. Nanke Czesław, prof.: Dydaktyka historji, 5 godz.
7. Dr. Sośnicki Kazimierz, wiz. okr. szkół: Dydaktyka propedeutyki filozoficznej, 2 godz.
8. Dr. Thullie Zdzisław, prof.: Dydaktyka fizyki, 4 godz.
9. Dr. Tokarski Juljusz, prof. polit.: Dydaktyka mineralogji i chemji, 3 godz.
10. Dr. Urich Emil, dyr. gimn.: Dydaktyka filologji klasycznej, 8 godz.
11. Dr. Wojciechowski Konstanty, prof. uniw.: Dydaktyka języka polskiego, 5 godz.

C. Hospitowanie lekcyj szkolnych miało za zadanie praktyczne uzupełnienie teoretycznych wykładów w zakresie dydaktyki poszczególnych przedmiotów nauczania. Dopuszczono do niego jedynie studentów ostatniego roku i absolwentów filozofji w charakterze przysłuchu-

Przedmiot	Gimnazjum	Nauczyciel	Słuchacze	Klasa
J. polski	VI	Dr. Balicki Juljusz	Walczakówna Elżbieta	6
	IX	Stecków Marjan	Horowitz Maksymiljan	
	żeńskie	Dr. Lehnertowa Janina	Zabłocka Anna Dewechy Czesława	3
Fil. klasyczna	IX	Jus Ludwik	Smereka Jan Szipper Henryk	4
	III	Szujski Władys.	Zlab Władysław Dr. Wieniewski Ignacy	4
Język francuski	XI	Dr. Jarecki Kazimierz	Remer Tadeusz	2
	VIII	Brończyk Kaz.	Dewechy Czesława	5
Historja	XI	Paszkudzki A.	Horowitz Maks	
	VII	Dr. Silnicki Tad.	Mendys Michał	
	VIII	Dr. Nanke Czesław	Benoit Wanda Lechicka Jadwiga Walczakówna Elżbieta	
Geografia	VII	Dr. Silnicki Tad.	d'Abaucourt Wanda	
Chemja	VIII	Budzianowski Wł.	Chudy Zofja	6
Fizyka	żeńskie	Napadjewiczówna Zofja	Bednarska Marja Chudy Zofja	4
	X	Wojciechowski Stanisław	Schüler Alfred	3
Matematyka	VIII	Dr. Mihułowicz Jerzy	Sabatowska Walerja Starosolska Marja	4
	IX	Dr. Freilich Ar.	Horowitz Marja Bednarska Marja	6
	IV	Hrycak Michał	Prószyński Aleksander	
	I	Probulski Wład.	Terlecki Józef	7
Przyrodoznawstwo	IX	Hubert Stanisł.	d'Abaucourt Wanda	2
	VIII	Stroński Ferd.	Mączak M.	
	XI	Iwanicki Ludw.	Grossówna Helena	1

jących się lekcjom szkolnym przez czas dłuższy, bo do końca roku szkolnego. Uczestnicy byli w tym celu oddani w opiekę fachowym profesorom, którzy przy współdziałaniu dyrektora zakładu mieli: 1. przyjmować wyznaczonych kandydatów na lekcje w klasach zgóry określonych, 2. omawiać z nimi pewne lekcje, a przedewszystkiem te, które po pewnym czasie przysłuchiwania się kandydat sam przeprowadzał, 3. umożliwić kandydatowi przysłuchiwanie się także lekcjom innych nauczycieli fachowych, 4. dawać wskazówki co do podręczników szkolnych i literatury dydaktycznej danego przedmiotu. Z końcem roku szkolnego opiekunowie kandydatów przedkładali Kuratorjum odpowiednie sprawozdanie ze swych czynności w tym kierunku i z pracy kandydata.

Na tych zasadach hospitowanie odbywało się według następującego programu: (patrz tabela na str. 102).

Wynagrodzenie za jedną godzinę wykładów wynosiło po 3000 Mk. za opiekę nad kandydatami przy hospitowaniu lekcyj po 10.000 Mk. ryczałtowo dla każdego z profesorów. Ogólne koszty wynosiły 578.440 Mk.

Wykłady trwały od 20 marca do końca kwietnia 1922, brało w nich udział ogółem 233 studentów filozofji. Hospitowanie lekcyj rozpoczęło się z dniem 1 maja i trwało do końca roku szkolnego.

Organizacją tego kursu z ramienia Kuratorjum zajmował się wiz. dr. K. Sośnicki.

W r. 1924 na prośbę Związku studentów wydziału filozoficznego Uniwersytetu J. K. we Lwowie, Kuratorjum postarało się o wykłady z pedagogiki dla członków Związku. Wykłady te były urządzone przez prelegentów Państwowego Studjum Pedagogicznego bezinteresownie począwszy od dnia 1 lutego 1924 r. do końca czerwca. Odbywały się one w sali Studjum Pedagogicznego według następującego programu:

1. Müller Władysław, kier. Studjum Pedag.: Rozwój szkolnictwa średniego; 1 godz. tygodn.
2. Dr. Mirski Józef, prof.: Wybrane zagadnienia pedagogiczne; 1 godz.
3. Dańcewicz Stefan, prof.: Zasady pedagogiki eksperymentalnej; 1 godz. tygodn.

Ponadto prelegenci urządzali w 1 godz. tygodn. konwersatorjum prowadzone w charakterze kółka pedagogicznego.

W latach 1922—1927 urządzało Ministestwo WR. i OP. dokształcające kursy dla niekwalifikowanych nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Kursy te odbywały się we Lwowie i obejmowały następujące przedmioty: matematykę, fizykę, chemję, pedagogikę i propedeutykę filozofji. Głównym ich celem było przygotowanie kandydatów do egzaminów uproszczonych i dlatego wykłady i ćwiczenia na kursach obejmowały trudniejsze partje materjału naukowego podanego w „Programie wymagań przy egzaminach uproszczonych na nauczycieli szkół średnich i semin. naucz., z r. 1922/23". Dalszym celem było zainteresowanie nauczycielstwa samodzielną pracą naukową, podanie źródeł do tej pracy, i propagowanie w ten sposób dalszego kształcenia pod względem dydaktycznym w obranych przedmiotach.

Koszty kursów pokrywało Ministerstwo; do kosztów tych zaliczano honorarja dla prelegentów, koszty rzeczowe tj. na pomoce naukowe, służbe i t. p. Kursiści korzystali z bezpłatnego mieszkania w lokalach szkolnych, inne zaś wydatki pokrywali sami. W r. 1927 także koszty przedtem pokrywane przez Ministerstwo obciażyły uczestników kursu.

Kursy matematyczne, fizyczne i chemiczne prowadził dyr. dr. Bazyli Chodowicki, kurs pedagogiczny i propedeutyczno-filozoficzny wiz. dr. K Sośnicki.

Kursy te były następujące:

I. Rok 1922. Kurs matematyczny i fizyczny trwał od 4. VII. do 8. VII. Zgłoszonych kandydatów było 52. Mieszkali w Bursie Grunwaldzkiej. Wykłady odbywały się w bundynku I. Gimnazjum, uniwersytetu i politechniki według programu:

1. Dr. Maksymowicz Adam, doc. polit., prof. III. gimn.: Analiza wyższa godz. 35.
2. Dr. Chodowicki Bazyli, prof. XI. gimn.: Geometrja analityczna i wykreślna, godz. 42.
3. Golczewski Kajetan, prof. VII. gimn.: Matematyka elementarna, godz. 14.
4. Dr. Zakrzewski Ignacy, prof. uniw.: Mechanika, 16 godz.
5. Dr. Malarski Tadeusz, doc. polit., prof. szkoly przem.: Ciepło i elektryczność, 21 godz.
6. Dr. Westfalewicz Marjan, prof. I gimn.: Wybrane działy z chemji organicznej i nieorganicznej z ćwiczeniami, 32 godz.
7. Dr. Ajdukiewicz Kazimierz, doc. uniw., prof. gimn.: Metodologia nauk matematycznych, 6 godz.
8. Pająk Stanisław, wizyt.: Metodyka nauk matematycznych, 7 godz.
9. Górka Stefan, prof. VIII. gimn.: Warstaty szkolne, 8 godz.

Ogólna ilość godzin wykładów i ćwiczeń wynosiła 181. Ponadto odbyto kilka wycieczek do miejscowych fabryk.

II. Rok 1923. W roku tym odbyły się trzy kursy: matematyczny niższy, matematyczny wyższy i fizyczny, trwały one od 7. VII. do 4. VIII. Podział godzin był tak dostosowany, że kandydaci mieli dowolny wybór przedmiotów i wykładów. Wykłady i ćwiczenia odbywały się w budynku gimnazjum I. IX. i w budynku politechniki. Uczestnicy mieszkali w Bursie Grunwaldzkiej oraz w XI. i XII. gimnazjum. Na kurs matematyczny niższy przyjęto 48 uczestników, na matematyczny wyższy 54 a na fizyczny 23, razem 125 uczestników. Prawie połowa słuchaczy złożyła kollokwia z różnych przedmiotów.

Program był następujący:

1. Blader Szymon, prof. XI. gimn.: Analiza matematyczna, 30 godz.
2. Blader Szymon, prof. XI. gimn.: Algebra z dyskusją, 30 godz.
3. Dr. Maksymowicz Adam, doc. polit., prof. III. gimn.: Teorja mnogości, 14 godz.
4. Dr. Chodowicki Bazyli, kier. filji XI. gimn.: Geometrja analityczna 30 godz.

5. Dr. Chodowicki Bazyli, kier. filji XI. gimn.: Trygonometrja, 30 godz.

6. Dr. Chodowicki Bazyli, kier. filji XI. gimn.: Dydaktyka geometrji wykreślnej, 13 godz.

7. Nowak Władysław, adjunkt polit. warszawskiej: Geometria wykreślna, część II., 46 godz.

8. Dr. Sośnicki Kazimierz, wiz. szkół: Krytyka podstaw geometrji i arytmetyki, 20 godz.

9. Pająk Stanisław, wiz. szkół: Dydaktyka arytmetyki, 12 godz.

10. Pająk Stanisław, wiz. szkół: Dydaktyka geometrji, 12 godz.

11. Dr. Reczyński Czesław, prof. politechn.: Fizyka teoretyczna z ćwiczeniami, 64 godz.

12. Tenczyn Emil i Szmid Władysław, prof. XI. gimn.: Chemja z ćwiczeniami, 60 godz.

Ogólna ilość wykładów i ćwiczeń wynosiła 361 godzin. Ponadto odbyto wycieczkę naukową do Zagłębia Borysławskiego.

Rok 1925. W roku tym odbyły się następujące kursy: matematyczny wyższy, matematyczny niższy i fizyczny, które trwały od 7. VII. do 8. VIII. Ponadto od 6. VII. do 18. VII. odbyły się kursy: pedagogiczny i propedeutyczno-filozoficzny. Na kursy matematyczne zgłosiło się 84 kandydatów, na kurs fizyki 17. Wykłady i ćwiczenia kursów matematyczno-fizycznych odbyły się w budynku XI. gimn. Uczestnicy mieszkali w gimnazjach XI. i XII., przeszło połowa słuchaczy składało kollokwja z różnych przedmiotów.

Program był następujący:

1. Dr. Freilich, prof. IX. gimn.: Wstęp do analizy, 38 godz.

2. Dr. Freilich, prof. IX. gimn.: Algebra z dyskusją, 20 godz.

3. Dr. Maksymowicz Adam, doc. polit., prof. gimn.: Zasady arytmetyki teoretycznej i teorji mnogości, 39 godz.

4. Dr. Kaczmarz Stefan, doc. polit.: Geometrja analityczna, 28 godz.

5. Dr. Ryzner Józef, doc. polit.: Kosmografja, 20 godz.

6. Dr. Tarski Alfred, doc. uniw. warszawskiego: Metodologia nauk tarna, 25 godz.

7. Dr. Tarski Alfred, doc. uniw. warszawskiego: Metodologja nauk matematycznych, 12 godz.

8. Dr. Tarski Alfred, doc. uniw. warszawskiego: Dyskusja w matematyce, 15 godz.

9. Dr. Chodowicki Bazyli, kier. XII. gimn.: Trygonometrja płaska i sferyczna, 22 godz.

10. Dr. Chodowicki Bazyli, kier. XII. gimn.: Geometria wykreślna, 45 godz.

11. Tenczyn Emil, prof. XI. gimn.: Chemja ogólna i fizyczna, 48 godz.

12. Golczewski Kajetan, prof. VII. gimn.: Ciepło i optyka, 62 godz.

Ogólna ilość wykładów wynosiła 374 godzin; kurs odbył wycieczki do miejscowych fabryk i wycieczkę w Karpaty do Skolego i Koziowej wspólnie z kursem pedagogicznym i propedeutyczno-filozoficznym.

Kurs pedagogiczny liczył 43 uczestników, kurs propedeutyczno-filozoficzny zaś 14. Wykłady były tak ułożone, że wszyscy uczestnicy obu kursów mogli brać w nich udział. Odbywały się one w budynku II. gimnazjum, częściowo rano, częściowo popołudniu. Uczestnicy korzystali z mieszkania wspólnie z poprzednimi kursistami.

Program kursu pedagogicznego był następujący:

1. Dr. Sośnicki Kazimierz, wiz. szkół: Pedagogika ogólna, 12 godz.
2. Dr. Sośnicki Kazimierz, wiz. szkół: Dydaktyka ogólna, 12 godz.
3. Dańcewicz Stanisław, prof.: Psychologja wychowawcza, 12 godz.

Program kursu propedeutyczno-filozoficznego:

1. Dr. Ajdukiewicz Kazimierz, doc. uniw.: Ćwiczenia logiczne, 12 godz.
2. Dr. Ingarden Roman, doc. uniw.: Lektura filozoficzna, 12 godz.
3. Dr. Zawirski Zygmunt, prof.: Ćwiczenia z psychologji, 12 godz.

Ponadto wspólne wykłady dla obu kursów były następujące:

1. Dr. Sośnicki Kazimierz, wiz. szkół: Metodyka nauczania przedmiotów filozoficznych, 6 godz.
2. Dr. Zawirski Zygmunt, prof.: Psychologja ogólna; 12 godz.
3. Dr. Ajdukiewicz Kazimierz, doc. uniw.: Logika, 12 godz.

Dla dalszego kształcenia się uczestnicy otrzymali do opracowania domowego wraz z podaniem odpowiedniej literatury następujące tematy:

a) z psychologji: 1) Rozpatrzyć krytycznie twierdzenie Tichenera, że wszystkie procesy psychiczne dadzą się sprowadzić do dwu rodzajów procesów elementarnych: czuć i zabarwień uczuciowych; 2) Krótkie przedstawienie dotychczasowych badań eksperymentalnych nad pamięcią i ich wyniki; 3) W jaki sposób można działalność twórczą wyobraźni sprowadzić do mechanizmu skojarzeń; 4) O złudzeniach zmysłowych i sposobach ich tłumaczeń; 5) Empirystyczna i natywistyczna teorja psychologicznej genezy przedstawienia przestrzeni (obecny stan kwestji); 6) Istota komizmu; 7) Istota tragizmu (uwzględnić tylko teorje psychologiczne); 8) Różnica pragnień i postanowień, 9) Od czego zależy rozwój charakteru.

b) z logiki: 1) Tradycyjna nauka o stosunkach między pojęciami ze względu na zakres; 2) Tradycyjna nauka o wnioskowaniu bezpośredniem i syllogizmie w świetle krytyki logistyków; 3) O rodzajach rozumowania i ich zastosowaniu w różnych typach nauk; 4) Czy rozumując wedle metody różnicy Milla, przy zastosowaniu jako przesłanki zasady przyczynowości i dedefinicji przyczyny rozumujemy dedukcyjnie?

c) z pedagogiki: 1) Teorja prawa skróconej rekapitulacji rozwojowej; 2) Stopnie formalne; 3) Organiczny plan nauki Lay'a; 4) Szkoła pracy.

R o k 1927. W roku tym odbył się kurs m a t e m a t y c z n o - f i z y c z n y w dniach od 11 lipca do 13 sierpnia. Na kurs matematyczny zgłosiło się 26 uczestników, na fizyczny 8. Wykłady odbywały się w budynku I. gimnazjum; program ich był następujący:

1. Dr. Ingarden Roman, doc. uniw.: Algebra z dyskusją; 30 godz.
2. Dr. Maksymowicz Adam, doc. polit. i prof. gimn.: Arytmetyka teoretyczna i teorja mnogości; 30 godz.
3. Dr. Nikliborc Władysław, doc. uniw.: Wstęp do analizy; 30 godz.

4. Dr. Juński Stefan, prof. gimn.: Geometrja analityczna; 30 godz.

5. Dr. Chodowicki Bazyli, dyr. gimn.: Geometrja wykreślna; 30 godz.

6. Krzyżanowski Stan., asystent uniw.: Ćwiczenia z elektryczności magnetycznej i dynamiki; 60 godz.

7. Dr. Westfalewicz Marjan, prof. gimn.: Chemja fizyczna i ćwiczenia; 40 godzin. Ogólna ilość wykładów wynosiła 250.

W r. 1927 w dniach 2—4 czerwca odbył się ponadto kurs dla polonistów urządzony przez instruktora języka polskiego, dr. Juljusza Balickiego. Uczestniczyło w nim 118 nauczycieli tut. okręgu gimnazjów i sem. naucz. Dla uczestników kursu urządzono 38 lekcyj przykładowych w szkołach lwowskich. Lekcje te przeprowadzili następujący nauczyciele: Wilk (gimn. IX), Stećków (gimn. IX), Kubiński (gimn. XII), dr. Wolańczyk (gimn. XI), Laskowski (gimn. XI), dr. Zaleski (gimn. III), Poradowski (gimn. V), Kostrzewski (gimn. V), Gawlikowski (gimn. VII), dr. Balicki (gimn. VI), Różycki (gimn. VIII), Stankiewiczówna (szkoła zawod.), Dańcewiczowa (gimn. żeń.). Hass (gimn. VII), Tyczyński (gimn. VII). Na lekcjach brali udział nauczyciele w grupach po 10—15 osób. Po lekcjach odbywały się konferencje metodyczne. W godzinach popołudniowych urządzono dla uczestników kursu wykłady teoretyczne, które odbywały się w budynku I. gimnazjum.

Program wykładów był następujący:

1. Dr. Sośnicki Kazimierz, nacz. wydz.: Psychologja różnicowa a lektura ustępów literackich.

2. Dr. Lehr-Spławiński Tadeusz, prof. uniw.: O podziale deklinacyj w języku polskim.

3. Dr. Gaertner Henryk, prof. uniw.: Ćwiczenia słownikowe w szkole średniej.

4. Dr. Kucharski Eugenjusz, prof. uniw.: Praca naukowa polonisty na prowincji.

5. Żurawski Tadeusz, prof. gimn.: Teorja i praktyka w nauczaniu gramatyki.

6. Dr. Balicki Juljusz, prof. gimn.: Drogi i bezdroża w nauczaniu szkolnem języka polskiego.

Ogłoszenia.

Kongres Krajoznawczy w Poznaniu w r. 1929.

Podczas Powszechnej Wystawy Krajoznawczej w Poznaniu, w lipcu 1929 r. zwołuje Polskie Towarzystwo Krajoznawcze (Warszawa, Karowa 31) Pierwszy Ogólnopolski Kongres Krajoznawczy.

Dwudniowe obrady kongresu obejmą: dwa posiedzenia plenarne pierwsze inauguracyjne z odczytem o charakterze niedyskusyjnym i drugie zamykające zjazd ze sprawozdaniem sekretarza generalnego i wnioskami referenta międzysekcyjnej komisji wnioskowej. Popołudniowe obrady pierwszego dnia i przedpołudnie następnego poświęcone są na obrady sekcyjne. Sekcje obradują następujące:

1. Krajoznawstwo jako nauka.
2. Krajoznawstwo jako popularyzacja wiedzy o kraju.
3. Krajoznawstwo w życiu państwowem i społecznem.
4. Turystyka i krajoznawstwo.
5. Krajoznawstwo i szkoła.

Referaty na Kongres przesyłać należy z zaznaczeniem przeznaczenia pod adresem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Warszawa, Karowa 31. Referaty zgłaszać należy możliwie wcześnie; będą one po przyjęciu przez Komitet Organizacyjny Kongresu, zamieszczone w księdze Zjazdowej.

Prawo uczestnictwa w kongresie przysługiwać będzie: 1) członkom Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, 2) członkom towarzystw pokrewnych: Geograficznego, Ludoznawczego, Historycznego i t. p. 3) członkom organizacyj nauczycielstwa szkół powszechnych, średnich i t. d., 4) miłośnikom krajoznawstwa. W pomienionym porządku będą przyjmowane zgłoszenia uczestnictwa, wysyłane pod adresem Komitetu Organizującego Kongres Krajoznawczy w Poznaniu w r. 1929, Warszawa, Karowa 31.

Nowości Wydawnicze.

Kuratorjum zwraca uwagę P. P. Nauczycieli na następujące wydawnictwa:

E. Romer: Wyspy Brytyjskie, oraz tegoż autora Francja, mapy ścienne do nauki geografii wykonane w Zakładach kartograficznych Książnicy-Atlas. (Cena 36 zł. za egzemplarz).

Prof. dr. Edward Lubicz-Niezabitowski: Ginące zwierzęta w Polsce i potrzeba ich ochrony. Wyd. Państwowej Rady Ochrony Przyrody Nr. 15.

Prof. dr. Władysław Szafer: Sprawozdanie z działalności Państwowej Rady Ochrony Przyrody w r. 1928. Wyd. Państw. Rady Ochrony Przyrody Nr. 17. Kraków 1929.

Ogrodnictwo. Miesięcznik wyd. przez Towarzystwo Ogrodnicze w Krakowie. R. XXV. zesz. 1.

Ziemia. Dwutygodnik krajoznawczy ilustrowany. R. XIV. Warszawa 1929. (Czasop. uznane przez Min. W. R. i O. P. za godne polecenia do bibljotek szkół wszelkich typów).

Filomata. Miesięcznik filologiczny dla młodzieży pod redakcją prof. R. Ganczyńca. Lwów 1929.

Ikar. Pismo dla młodzieży poświęcone propagandzie lotnictwa i obrony przeciwgazowej. R. I. Nr. 1. Lwów 1928.

Jan Kornecki: Prace społeczno-oświatowe w Polsce. Warszawa 1929.

Kazimierz Oldziejewski: Wystawy powszechne, ich historja, organizacja, położenie prawne i wartość społeczno-gospodarcza. Poznań 1928.

Co każdy wiedzieć powinien o Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w r. 1929? Nakł. Powsz. Wyst. Kraj. w Poznaniu.

Echo Powszechnej Wystawy Krajowej w r. 1929. Rok III. Nr. 2. Poznań 1929.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 3.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 15 marca 1929

TREŚĆ:

1. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół pow. str. 109.
2. Przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela szkół pow. str. 114.
3. Przyjmowanie kandydatów na Instytut Robót Ręcznych w Warszawie str. 133.
4. Urlopy nauczycielstwa szkół pow. za zwrotem kosztów zastępstwa str. 134.
5. Ulgi kolejowe dla uczniów str. 137.
Ruch służbowy str. 139.
Konkursy str. 149.

1.

Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół powszechnych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 88.

Na podstawie artykułu 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512) *) zarządzam co następuje:

Art. 1. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258). Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych posiada osoba, która uzyskała dyplom na nauczyciela szkół powszechnych przez ukończenie państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych zakładu kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, albo przez zdanie równowartościowego egzaminu na podstawie przepisów określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych mogą obejmować uprawnienia bądźto do naucza-

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 139. W Nr. 53 Dz. U. R. P. z 1928 r., poz. 512, ogłoszone zostało obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 1928 r. w sprawie sprostowania błędów w rozporządzeniach Prezydenta Rzpltej. Punkt 4 brzmi: W rozporządzeniu Prezydenta Rzpltej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powsz. (Dz. U. R. P. P. Nr. 28, poz. 258) w art. 23 w punktach 1 i 2 po wyrazie „stanisławowskiem" należy dodać wyraz „śląskiem".

nia wszystkich przedmiotów programu szkoły powszechnej, bądź też do nauczania jednego z następujących: śpiew, rysunki, roboty ręczne, gospodarstwo domowe, ćwiczenia cielesne, język obcy, względnie inny przedmiot, oznaczony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania religji w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwą władzą duchowną, o ile kwalifikacje te nie są określone specjalnemi przepisami.

§ 1. (Do art. 1). Zakładami kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, przez ukończenie których uzyskuje się dyplom na nauczyciela szkół powszechnych, są państwowe lub prywatne z prawami szkół państwowych:

a) seminarja nauczycielskie,
b) kursy nauczycielskie,
c) pedagogja,
d) klasa seminarjalna Wyższego Liceum Uczelni im. Dąbrówki w Poznaniu.

Dyplom na nauczyciela szkół powszechnych można uzyskać również przez złożenie w charakterze eksterna bądź egzaminu końcowego w jednym z wymienionych zakładów, bądź egzaminu przed ustanowioną w tym celu państwową komisją egzaminacyjną na nauczycieli szkół powszechnych.

§ 2. Świadectwa, wydane przez wymienione w § 1 zakłady i komisje egzaminacyjne według dotychczasowych przepisów są równoznaczne z dyplomami na nauczyciela szkół powszechnych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych

Art. 7. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258). Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych posiada nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który uzyska świadectwo zdania praktycznego egzaminu na nauczyciela szkół powszechnych na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Stali nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych w myśl postanowień art. 3 rozporządzenia niniejszego, przy przeniesieniu do publicznych szkół powszechnych nie są obowiązani do zdawania praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

§ 3. (Do art. 7). Do dnia 30 czerwca 1929 r. nauczyciele czynni w dniu 1 kwietnia 1928 r. w publicznych szkołach powszechnych w województwach, w których odbywał się drugi egzamin nauczycielski (egzamin kwalifikacyjny), mogą zdawać egzamin praktyczny według zasad, obowiązujących dotychczas dla drugiego egzaminu nauczycielskiego (egzaminu kwalifikacyjnego).

Świadectwa drugiego egzaminu nauczycielskiego (egzaminu kwalifikacyjnego), wydane na podstawie dotychczasowych przepisów względnie w myśl ustępu pierwszego niniejszego paragrafu do dnia 30 czerwca 1929 roku, są równoznaczne ze świadectwami z praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych w rozumieniu art. 7 cytowanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 8. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 258). Do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych może przystąpić nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który wykaże się co najmniej dwuletnią nieprzerwaną pracą nauczycielską w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin tygodniowo, odbytą w publicznej szkole powszechnej po uzyskaniu kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Za pracę nauczycielską, uprawniającą nauczyciela publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza przez niego oznaczona może uznać pracę w szkole innej niż publiczna szkoła powszechna, przy zachowaniu jednak warunków pracy, podanych w ust. 1 artykułu niniejszego.

§ 4. (Do art. 8). Do uznawania w myśl art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych pracy w szkole innej niż publiczna szkoła powszechna za pracę, uprawniającą nauczyciela publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, uprawnieni są kuratorowie okręgów szkolnych.

Art. 12. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258). Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zwalniać nauczycieli publicznych szkół powszechnych, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, od obowiązku złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną.

§ 5. (Do art. 12). Zwalniając nauczyciela od obowiązku złożenia egzaminu praktycznego na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przyznaje tem samem nauczycielowi kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych.

Art. 15. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258). Nauczyciel publicznej szkoły powszechnej posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania i ustalenia w publicznych szkołach powszechnych, oraz nauczyciel prywatnej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, może uzyskiwać kwalifikacje dodatkowe przez ukończenie państwowego wyższego kursu nauczycielskiego lub zakładu o poziomie, uznanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

co najmniej za równorzędny, lub też przez zdanie równowartościowego egzaminu na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 6. (Do art. 15). Osoby, które nie ukończyły państwowego wyższego kursu nauczycielskiego lub zakładu równorzędnego, mogą uzyskać kwalifikacje dodatkowe w rozumieniu art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych przez zdanie egzaminu przewidzianego w obowiązującym statucie państwowych wyższych kursów nauczycielskich.

§ 7. Za zakłady równorzędne w rozumieniu art. 15 wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z państwowym wyższym kursem nauczycielskim uznaje się:

a) państwowe pedagogja,
b) Państwowy Instytut Robót Ręcznych w Warszawie,
c) Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej w Warszawie,
d) Państwowy Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie,
e) do końca roku szkolnego 1929/30 klasę seminarjalną Wyższego Liceum Uczelni im. Dąbrówki w Poznaniu,
f) zakłady, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego osobnem zarządzeniem uzna za równorzędne *).

---

*) *Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 grudnia 1928 r. Nr. I—13661/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 227).*

Na podstawie art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512) przyznaję kwalifikacje dodatkowe w tym artykule przewidziane nauczycielom publicznych szkół powszechnych, którzy oprócz przepisanych kwalifikacyj zawodowych do nauczania i ustalenia w publicznych szkołach powszechnych przedstawią świadectwa z ukończenia dwuletniego:

1. Collegjum (kierunek matematyczny, fizyko-chemiczny, biologiczny, geologiczno-geograficzny) Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego lub
2. Collegjum (filozoficzne, historyczne i polonistyczne) Wydziału Humanistycznego lub
3. Collegjum Wydziału Pedagogicznego lub
4. Studjum pracy społeczno-oświatowej Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

Swiadectwa te zaopatrzone być winny następującym dopiskiem:

„W myśl okólnika z dnia 1 grudnia 1928 r. Nr. I—13661/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 227) świadectwo niniejsze daje w szkolnictwie powszechnem kwalifikacje dodatkowe, przewidziane w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512)".

Zarazem uznaję świadectwo z ukończenia powyższych Collegjów i Studjum Wolnej Wszechnicy Polskiej jako specjalny egzamin zawodowy, uprawniający w myśl art. 45 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) do otrzymania osobnego dodatku w artykule tym ustalonego.

Minister W. R. i O. P.: (—) *Switalski.*

Art. 18. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 258). Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może ustanowić osobny egzamin dla nauczycieli, wymienionych w art. 17 i zorganizować dla nauczycieli czynnych w publicznych szkołach powszechnych kursy przygotowujące do tego egzaminu.

§ 8. (Do art. 18). Przewidziany w art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych osobny egzamin dla nauczycieli czynnych w szkołach powszechnych w dniu 1 kwietnia 1928 r., a nie posiadających kwalifikacyj do nauczania w publicznych szkołach powszechnych w myśl art. 16 wymienionego rozporządzenia, odbywać się będzie:

a) w województwach: białostockiem, kieleckiem, lubelskiem, łódzkiem, nowogródzkiem, poleskiem, pomorskiem, poznańskiem, warszawskiem, wileńskiem, wołyńskiem i w m. st. Warszawie, o ile kandydat został zamianowany przed dniem 1 października 1926 r. i pracuje bez przerwy co najmniej od tej daty w szkołach powszechnych, według dotychczas obowiązującego regulaminu egzaminów dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, w innych wypadkach zaś według postanowień regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości, o ile odnośni nauczyciele nie uzyskali już zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na zdawanie egzaminu dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych;

b) w województwach: krakowskiem, lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem według postanowień regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości.

Nauczyciele, którzy zdadzą wymieniony w punkcie a) egzamin dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, otrzymują dyplom na nauczyciela szkół powszechnych.

Świadectwa. wydane na podstawie wymienionego regulaminu egzaminów dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, są równoznaczne z dyplomami na nauczycieli szkół powszechnych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych.

Art. 20. rozp. Prez. Rzpl. z dn. 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258). Nauczyciele, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego posiadają, lub przed końcem roku szkolnego 1930/31 uzyskają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych wyłącznie w języku polskim lub wyłącznie w języku innym niż polski, mogą rozszerzać posiadane kwalifikacje zawodowe na drugi język nauczania przez zdanie ulgowego egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza szkolna przez niego oznaczona może zwolnić poszczególnych nauczycieli od zdania powyższego egzaminu uzupełniającego, o ile w pracy szkolnej udowodnią oni należyte przygotowanie do nauczania w tym języku.

§ 9. (Do art. 20). Za dowód zdania ulgowego egzaminu uzupełniającego dla uzyskania kwalifikacyj zawodowych do nauczania w języku białoruskim, ruskim (ukraińskim) lub litewskim uważa się świadectwa, uprawniające do nauczania w tym języku, wydawane na mocy ukończenia i zdania egzaminu z wynikiem co najmniej dostatecznym na państwowych kursach dokształcających lub na państwowych kursach wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych, lub świadectwa zdania egzaminu, który Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego osobnem zarządzeniem uzna za wystarczający do tego celu.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym następnego miesiąca po jego ogłoszeniu.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

2.

Przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 grudnia 1928 r. Nr. I. 7702/28. (Dz. Urz Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 3).

Na podstawie art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512) (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 67) [1]) o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych ogłaszam następujące przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (regulamin egzaminu).

I. Charakter egzaminu.

§ 1. Praktyczny egzamin na nauczyciela szkół powszechnych odbywa się przed Państwową Komisją Egzaminacyjną:

a) w miarę możności w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony,

b) w wypadkach, gdy prezes komisji egzaminacyjnej z uzasadnionych powodów uzna sposób egzaminu, wymieniony pod a) za niemożliwy, w innej szkole powszechnej, względnie szkole ćwiczeń (przy zakładzie kształcenia nauczycieli), wyznaczonej przez prezesa komisji; w tym wypadku egzamin odbywa się (w listopadzie i w marcu) w stałych kadencjach, których początek ustala kuratorjum okręgu szkolnego.

Egzamin odbywa się w języku polskim; poszczególne lekcje mogą być jednak prowadzone także w innym języku w związku z programem nauczania szkoły, w której kandydat uczy.

---

[1]) Patrz notka na str. 109.

II. Komisje i rejony egzaminacyjne.

§ 2. Kurator okręgu szkolnego ustanawia potrzebną liczbę komisyj egzaminacyjnych i wyznacza im siedziby oraz rejony egzaminacyjne. Siedzibą komisji egzaminacyjnej jest z reguły państwowy zakład kształcenia nauczycieli, w wyjątkowych wypadkach inna szkoła państwowa (publiczna).

Rejony egzaminacyjne oraz siedziby komisyj egzaminacyjnych kuratorjum podaje do wiadomości zainteresowanego nauczycielstwa.

§ 3. Prezesem komisji egzaminacyjnej mianuje kurator okręgu szkolnego w każdym rejonie egzaminacyjnym z reguły dyrektora, a w razie, gdyby to było utrudnione lub niemożliwe, jednego z nauczycieli zakładu kształcenia nauczycieli, względnie szkoły, przy której ustanowiono komisję egzaminacyjną; Zastępców prezesa oraz pozostałych członków w potrzebnej liczbie mianuje kurator z pośród dyrektorów (kierowników) i stałych nauczycieli państwowych (publicznych) szkół sobie podległych oraz z pośród inspektorów szkolnych i ich zastępców. Mianowanie odbywa się na okresy trzechletnie.

Skład komisyj kuratorjum podaje do wiadomości nauczycielstwa.

Sprawy biurowe komisji egzaminacyjnej załatwia kancelarja szkoły, przy której komisja została ustanowiona.

§ 4. Prezes komisji wyznacza z pośród jej członków komplet egzaminacyjny, złożony z trzech osób i powierza jednej z nich obowiązki przewodniczącego kompletu. Przy egzaminach, odbywanych w myśl postanowień § 1 *a*. jednym z członków kompletu winien być instruktor szkolny (zastępca inspektora szkolnego) tego powiatu, w którym kandydat pracuje.

III. Podania kandydatów.

§ 5. Kandydaci, odpowiadający warunkom, określonym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28. poz. 258 i Nr. 53, poz. 512), wnoszą do dnia 30 września lub do dnia 31 stycznia w drodze służbowej do prezesa komisji egzaminacyjnej swego rejonu egzaminacyjnego podania o wyznaczenie terminu egzaminu praktycznego, zaznaczając, czy ubiegają się o dopuszczenie do egzaminu po raz pierwszy, drugi lub trzeci.

§ 6. Do podania należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia,

b) dowód stwierdzający posiadanie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych,

c) odpis wykazu stanu służby,

d) spis przestudjowanych do egzaminu książek i podręczników, zwłaszcza z przedmiotów pedagogicznych i z administracji szkolnej wraz ze streszczeniem przynajmniej dwu z tych książek,

e) opłatę egzaminacyjną, którą ustala osobne zarządzenie, [1])

f) życiorys, zawierający także sprawozdanie z dotychczasowej pracy szkolnej z dokładnym wykazem (w chronologicznym porządku) szkół i klas (oddziałów), w których kandydat dotychczas pracował i przedmiotów, których uczył.

---

[1]) Patrz str. 126.

W sprawozdaniu może kandydat nadto wymienić godne zaznaczenia doświadczenia dydaktyczne i wychowawcze, jakie zdołał zdobyć w ciągu dotychczasowej pracy; kandydat, co najmniej od roku zatrudniony w szkole, w której ma zdawać egzamin, może również dołączyć do sprawozdania charakterystykę kilkorga dzieci szkolnych, które obserwował bliżej w ciągu ostatniego roku szkolnego.

IV. Dopuszczenie do egzaminu.

§ 7. Inspektor szkolny uzupełnia w miarę potrzeby odpis wykazu stanu służby kandydata, potwierdza jego zgodność z oryginałem, znajdującym się w inspektoracie i dołącza wykaz kwalifikacyjny do akt kandydata. Podania kandydatów, którzy posiadają warunki, wymienione w § 5, inspektor szkolny przesyła wraz z załącznikami zbiorowo możliwie niezwłocznie po upływie terminu składania podań, najdalej jednak do dnia 10 października i 10 lutego do prezesa komisji, dołączając opinję, który rodzaj egzaminu, z wymienionych w § 1, należałoby w każdym wypadku zastosować ze względu na warunki lokalne. O ile inspektor szkolny proponuje odbyć egzamin w myśl postanowień, wymienionych w § 1 a, dołącza również wniosek w sprawie terminu egzaminu.

§ 8. Prezes komisji egzaminacyjnej decyduje, czy egzamin może odbyć się na podstawie postanowień, wymienionych w § 1 a.

O ile prezes komisji stwierdzi niemożność odbycia egzaminu w myśl postanowień § 1 a, wpisuje nazwisko kandydata na listę osób, wyznaczonych do egzaminu w czasie najbliższej kadencji komisji egzaminacjnej, czynnej na podstawie postanowień § 1 b.

Decyzję swą co do sposobu odbywania egzaminu (w myśl § 1 a, czy § 1 b) prezes komisji komunikuje kandydatowi za pośrednictwem jego inspektora szkolnego możliwie niezwłocznie, najpóźniej jednak do końca października, względnie do końca lutego.

V. Egzamin we własnej szkole (§ 1 a).

§ 9. Egzamin, odbywany w myśl postanowień § 1 a, składa się z wizytacji (§ 10) i z kollokwjum (§ 11).

Egzamin, w sprawie którego wpłynęło podanie (§ 5) przed 30 września, winien się odbyć o ile możności przed końcem lutego; egzamin, w sprawie którego wpłynęło podanie przed 31 stycznia, winien się odbyć o ile możności przed końcem roku szkolnego. Dzień egzaminu ustala prezes komisji po porozumieniu z inspektorem szkolnym, w którego powiecie kandydat pracuje, najpóźniej na 2 tygodnie przed egzaminem, wyznaczając równocześnie komplet egzaminacyjny dla danego kandydata i zawiadamiając o dniu egzaminu zarówno wszystkich członków kompletu egzaminacyjnego, jak i kandydata. Wraz z zawiadomieniem o dniu egzaminu prezes przesyła interesowanym wyznaczony przez siebie rozkład lekcyj na dzień egzaminu z uwzględnieniem o ile możności lekcji języka polskiego, oraz — jeżeli egzamin odbywa się w szkole z językiem nauczania niepolskim, względnie w szkole dwujęzycznej — z uwzględnieniem o ile możności również drugiego języka nauczania.

Jeżeli kandydat nie otrzyma rozkładu lekcyj najpóźniej na 48 godzin przed egzaminem, ma prawo prowadzić lekcje według rozkładu normalnie w danym dniu obowiązującego.

§ 10. Część pierwsza egzaminu, odbywanego w szkole kandydata, polega na szczegółowej wizytacji klasy, względnie klas, w których kandydat uczy, przeprowadzonej w celu zbadania dotychczasowej jego pracy jako nauczyciela i wychowawcy. Komplet egzaminacyjny przysłuchuje się przynajmniej dwom lekcjom, przeprowadzonym przez kandydata z dwu różnych przedmiotów nauczania i przegląda wypracowania uczniów i konspekty (plany) lekcyj, przygotowywanych w ciągu dotychczasowej praktyki (przynajmniej w ciągu ostatniego roku szkolnego) przez kandydata. Prócz tego komplet egzaminacyjny, biorąc pod uwagę zakres pracy kandydata w związku z jego stanowiskiem służbowem, przegląda akta szkolne, sprawdza wykonywanie przez kandydata przepisów, tyczących się organizacji nauki i wychowania, oraz bada stan urządzeń szkolnych. Uwzględniając w każdym wypadku okoliczności, wśród jakich odbywa się praca kandydata oraz zakres powierzonych mu obowiązków, komplet bada stopień dbałości kandydata o kulturę umysłową i moralną oraz wychowanie obywatelskie młodzieży (z uwzględnieniem także pracy około czytelnictwa), sprawdza starania kandydata o wychowanie fizyczne, o higjenę i czystość młodzieży oraz dbałość jego o estetykę i czystość izby szkolnej. Na podstawie tego szczegółowego badania komplet stara się wyrobić sobie możliwie dokładny sąd o wpływie kandydata na rozwój umysłowy i moralny powierzonej mu dziatwy, względnie także na ogólny stan szkoły, o ile kandydat zajmuje samoistne stanowisko.

W czasie wizytacji przewodniczący i członkowie kompletu mają prawo zadawać pytania dzieciom.

§ 11. Część druga egzaminu obejmuje kollokwjum z kandydatem, przedewszystkiem w nawiązaniu do wizytacji. Treścią kollokwjum jest omówienie z kandydatem jego pracy nad wychowaniem i nauczaniem młodzieży ze stanowiska zadań pedagogiki i dydaktyki z uwzględnieniem higjeny szkolnej oraz ze stanowiska obowiązujących przepisów, zwłaszcza zaś programu nauczania w szkole powszechnej. Przy kollokwjum kandydat winien również udowodnić ogólną znajomość organizacji szkolnictwa w Polsce oraz najważniejszych przepisów w sprawach administracji szkolnej.

§ 12. Część druga egzaminu (kollokwjum) kandydata, który zdawał pierwszą część w myśl postanowień § 1 a, winna z reguły odbyć się tego samego dnia, co część pierwsza.

Jeżeli jednak w tej samej lub pobliskiej miejscowości zdaje egzamin w myśl postanowień § 1 a w tym samym okresie czasu dwóch lub więcej kandydatów, można dla uproszczenia prac kompletu przeprowadzić z tymi kandydatami wspólne kollokwjum jak najrychlej po części pierwszej egzaminu w miejscu, wyznaczonem przez przewodniczącego.

§ 13. Kollokwjum z kandydatem nie powinno trwać dłużej niż godzinę.

§ 14. Od kollokwjum może być kandydat na podstawie jednomyślnej uchwały kompletu egzaminacyjnego w całości lub częściowo zwolniony, o ile komplet egzaminacyjny w czasie wizytacji stwierdził, że wyniki jego pracy w szkole pod względem wychowawczym i dydaktycznym są bardzo dobre, jakoteż, że kandydat jest dokładnie obeznany z potrzebnemi mu

przepisami programu nauczania oraz administracji szkolnej. Uchwała kompletu o zwolnieniu od kollokwjum winna być zanotowana w protokóle egzaminu.

VI. Egzamin w myśl postanowień § 1 b.

§ 15. Wykaz kandydatów oraz kolejność egzaminów ogłasza przewodniczący w lokalu komisji najpóźniej na 3 dni przed rozpoczęciem kadencji egzaminacyjnej.

Egzamin składa się z trzech części: pracy piśmiennej (§ 16—18), lekcyj próbnych (§ 19) i kollokwjum (§ 20).

§ 16. Egzamin piśmienny pod nadzorem polega na opracowaniu tematu, wybranego przez kandydata z pośród dwu tematów, które ustala prezes komisji egzaminacyjnej na wniosek wyznaczonego przez siebie członka. Tematy winny być ściśle związane z pracą szkolną kandydata i obejmować bądź konspekt (plan) lekcji w jednym z oddziałów, w których kandydat uczy, bądź sprawozdanie z pewnego działu dotychczasowej pracy szkolnej kandydata z uwzględnieniem określonych problemów dydaktycznych lub wychowawczych, bądź wreszcie opracowanie praktycznego zagadnienia z dziedziny wychowania, nauczania lub organizacji szkoły.

§ 17. Pracę piśmienną wykonywa kandydat w terminie i w lokalu wyznaczonym przez prezesa komisji egzaminacyjnej.

Temat pracy piśmiennej winien być wykonany w ciągu czterech godzin. Używanie jakichkolwiek środków pomocniczych jest niedozwolone prócz wyraźnie wskazanych przez prezesa komisji. Prezes ma prawo odsunąć od egzaminu kandydata z powodu używania niedozwolonych środków pomocniczych lub zarządzić w wypadkach wątpliwych ponowne wykonanie pracy piśmiennej.

Nadzór w czasie egzaminu piśmiennego sprawują członkowie komisji egzaminacyjnej, wyznaczeni przez prezesa.

§ 18. Pracę piśmienną każdego kandydata ocenia, biorąc pod uwagę także to, czy kandydat poprawnie włada językiem polskim, dwu członków komisji egzaminacyjnej, wchodzących w skład kompletu, wyznaczonego dla danego kandydata. Ocena pierwsza winna być umotywowana. W razie niezgodności dwu pierwszych ocen ustala ostateczną ocenę przewodniczący kompletu.

§ 19. W drugiej części egzaminu komisja (komplet) oceni zdolności kandydata jako nauczyciela i wychowawcy, przysłuchując się najmniej dwom lekcjom próbnym, z których przynajmniej jedna winna być lekcją języka polskiego.

Tematy lekcyj oraz oddziały, w których one mają być przeprowadzone, wyznacza prezes komisji i podaje je do wiadomości kandydata na dzień przed egzaminem.

§ 20. Kollokwjum z kandydatem odbywa się z zachowaniem przepisu § 13 w sposób analogiczny do postanowień § 11. Odbywa się ono o ile możności tego samego dnia, co lekcje próbne (§ 19).

VII. Egzaminy specjalistów.

§ 21. Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych dla nauczycieli, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych tylko jednego lub niektórych przedmiotów, wymienionych w ustępie drugim art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512), odbywa się według tych samych przepisów, z tą różnicą, że kandydaci odbywają wszystkie lekcje tylko z zakresu przedmiotu, do którego posiadają kwalifikacje.

VIII. Wynik egzaminu.

§ 22. Po ukończeniu egzaminu komplet egzaminacyjny ustala wynik ogólny na podstawie wyników częściowych, zwracając uwagę szczególnie na lekcje kandydata. Wyniki każdej części egzaminu oraz wynik ogólny ocenia się przez jeden z czterech stopni: bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie, niedostatecznie. Kandydat, który otrzymał przy wizytacji (§ 10) stopień niedostateczny, nie może być dopuszczony do dalszej części egzaminu. Komplet egzaminacyjny może nie dopuścić do dalszych części egzaminu kandydata, który wykonał niedostatecznie pracę piśmienną (§ 16—18). W wypadku niedopuszczenia do dalszych części wynik ogólny egzaminu uważa się za niedostateczny.

Wynik ogólny ogłasza się kandydatowi bezpośrednio po ostatecznej decyzji kompletu i po podpisaniu protokółu (§ 26). Przewodniczący kompletu ma prawo wstrzymać ogłoszenie wyniku i założyć przeciwko niemu „veto“ aż do rozstrzygnięcia przez kuratorjum.

§ 23. Kandydat, który na egzaminie uzyskał wynik ogólny co najmniej dostateczny, otrzymuje świadectwo według załączonego wzoru (załącznik 1). Świadectwo podpisuje prezes komisji egzaminacyjnej oraz wszyscy egzaminatorowie danego kandydata. Kandydat, który nie zdał egzaminu, otrzymuje odpowiednie zaświadczenie (załącznik 2).

Świadectwo, względnie zaświadczenie z egzaminu, prezes komisji przesyła kandydatowi za pośrednictwem inspektora szkolnego, który uwzględnia je odpowiednio w wykazie stanu służby.

§ 24. Kandydat, który na egzaminie otrzymał wynik ogólny niedostateczny, winien powtórzyć cały egzamin.

Egzamin powtórzyć można najwcześniej po upływie roku.

§ 25. Nieusprawiedliwione niestawienie się do egzaminu, lub odstąpienie bez usprawiedliwionych powodów, względnie odsunięcie od egzaminu z powodów, wymienionych w § 17, jest równoznaczne z niezdaniem. Opłata egzaminacyjna nie podlega wtedy zwrotowi. O słuszności motywów usprawiedliwienia decyduje prezes komisji po rozpatrzeniu opinji inspektora szkolnego, w którego powiecie nauczyciel pracuje. W razie usprawiedliwienia zalicza się kandydatowi złożoną przez niego opłatę na poczet powtórnego zgłoszenia.

IX. Protokóły i akta egzaminacyjne.

§ 26. Z każdej części egzaminu spisuje się dla każdego kandydata protokół (załącznik 3), który winien dokładnie oddawać przebieg egzaminu. Do protokółu należy wpisywać temat pracy piśmiennej wybrany przez kandydata (§ 16), ocenę pracy piśmiennej (§ 18), tematy lekcyj (§§ 10 i 19) wraz z ich oceną, umotywowaną określeniem zauważonych zalet i braków, najważniejsze spostrzeżenia, poczynione w czasie wizytacji (§ 10), treść ważniejszych pytań, postawionych kandydatowi przy kollokwjum (§§ 11 i 20) oraz ocenę odpowiedzi, wreszcie wynik ogólny egzaminu (§ 22).

Protokóły i wszelkie akta egzaminacyjne przechowuje prezes komisji egzaminacyjnej.

X. Koszty egzaminów.

§ 27. Prezes i członkowie komisji egzaminacyjnej otrzymują za egzamin wynagrodzenie, którego wysokość określa osobne zarządzenie. Osobne zarządzenie określa również sposób pokrywania innych kosztów egzaminacyjnych oraz sposób uiszczania opłat egzaminacyjnych [1]).

XI. Sprawozdania.

§ 28. Raz na rok w terminie do dnia 15 lipca prezes komisji przesyła do kuratorjum w dwóch egzemplarzach sprawozdanie z odbytych egzaminów na formularzach według załączonego wzoru (załącznik 4). Kuratorjum przesyła do Ministerstwa w terminie do dnia 15 października po jednym egzemplarzu tych sprawozdań oraz sprawozdanie ogólne z odbytych w okręgu szkolnym egzaminów w ciągu ubiegłego roku szkolnego, zestawiając na jednym arkuszu wyniki sprawozdań wszystkich komisyj (załącznik 5).

XII. Postanowienia przejściowe.

§ 29. Nauczyciele, którzy na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881, Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 224) [2]) zdadzą egzamin praktyczny do dnia 30 czerwca 1929 r według zasad, obowiązujących dotychczas dla drugiego egzaminu (egzaminu kwalifikacyjnego), otrzymają świadectwa na formularzach, obowiązujących w danem województwie przed dniem wejścia w życie niniejszych przepisów. Niepomyślny wynik egzaminu, uzyskany na podstawie dotychczasowych przepisów, pociąga za sobą takie same skutki jak takiż wynik, uzyskany na podstawie przepisów niniejszych.

XIII. Postanowienia końcowe.

§ 30. Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

---

[1]) Patrz str. 126.

[2]) Patrz str. 109.

Załącznik 1.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych w . . . . (Okrąg Szkolny . . . .)
Nr. . . . ./19. . . . . . .

Świadectwo

praktycznego egzaminu na nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Pan . . . . urodzon. . . . . dnia . . . . . r. w . . . . . powiat . . . . . ., województwo . . . . . ., religji (wyznania) . . . . . tymczasow. . . nauczyciel . . . . . . klasowej publicznej szkoły powszechnej . . . . w . . . . powiat . . . . województwo . . . ., dopuszczon . . . do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych po raz . . . . . ., zdał go w dniu . . . . na podstawie przepisów z dnia 14 grudnia 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 3) z wynikiem ogólnym . . . .

P. . . . . uzyskał . . . tem samem kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych w myśl art. 7. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512).

W . . . . dnia . . . . . . 19 . . . .

Egzaminatorowie — Prezes Komisji Egzaminacyjnej

. . . . — . . . .

m. p.

Inspektor Szkolny w . . . . .

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik 2.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych w . . . . (Okrąg Szkolny . . . .)
Nr. . . . ./19. . . . . . .

Zaświadczenie.

P. . . . . urodzon. . dnia . . . . r. . . . . w . . . . (powiat . . . ., województwo . . . .), religji (wyznania) . . . . nauczyciel . . . klasowej publicznej szkoły powszechnej w . . . . (powiat . . . . . ., województwo . . . .), zdawał . . . . . w dn. . . . . 19 . . . . . praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych na podstawie przepisów z dnia 14 grudnia 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 3) z wynikiem ogólnym niedostatecznym po raz . . . .

W . . . . dnia . . . . . . 19 . . . .

m. p.

Prezes Komisji Egzaminacyjnej

. . . .

Załącznik 3.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych w . . . . (Okrąg Szkolny . . . .)
Nr. . . . ./19. . . . . .

Protokół
praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

P. . . . .
ur. dnia . . . . r. . . . . w . . . .
(powiat . . . ., województwo . . . .),
religji (wyznania) . . . . . ., tymczasow . . . nauczyciel . . . .
. . . . klasowej publicznej szkoły powszechnej . . . .
. . . . w . . . .
(powiat . . . ., województwo . . . .)
po przedstawieniu dowodów uzyskania w r. . . . . . . kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, a mianowicie . . . .
. . . .
oraz . . . letniej nieprzerwanej pracy nauczycielskiej w przepisanym wymiarze godzin *) od dnia . . . . 19 . . . . do dnia . . . . 19 . . .
a mianowicie . . . .
. . . .
dopuszczon . . . został . . . do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych po raz . . . .

Uprzednio zdawał . . . egzamin praktyczny w terminie . . . . . .
. . . . r. w. . . . ., powiat . . . .
województwo . . . . . ., z wynikiem niedostatecznym.

Obecnie zdaje egzamin na podstawie § 1 . . . . przepisów z dnia 14 grudnia 1928 r. (Dz. Urz. Nr. 1, poz. 3).

*) Art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) na str. 111.

Protokół egzaminu piśmiennego (§§ 16—18).
(Tylko przy egzaminach, zdawanych w myśl § 1 b).

Data	Temat opracowany	Uwagi o przebiegu egzaminu	Ocena	Podpis egzaminatora

Protokół egzaminu ustnego.

A. Lekcje (§ 10, wzgl. 19).

(wypełnia się przy egzaminach zdawanych w myśl § 1 a i § 1 b).

Dnia	Lekcja na temat	Szkoła i oddział	Wynik lekcji	UWAGI

B. Spostrzeżenia i uwagi o wynikach wizytacji (§ 1 a i 10).

Wynik ogólny części II A (z uwzględnieniem spostrzeżeń, wymienionych pod II B, o ile egzamin odbywał się w myśl postanowień § 1 a) . . . .

C. Kollokwjum (§§ 12—14, wzgl. 20).

(wypełnia się przy egzaminach, zdawanych w myśl § 1 a i 1 b).

Data	Treść pytań	Ocena odpowiedzi	UWAGI

Wynik ogólny kollokwjum . . . .

Wobec powyższych wyników częściowych Komisja Egzaminacyjna stwierdza, że p. . . . . zdał . . . . praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych z wynikiem ogólnym . . . . . .

Uwagi:

W . . . . dnia . . . . r.

Podpis Prezesa:

Podpisy Egzaminatorów:

Skala stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Załącznik 4.

Okrąg Szkolny .... Państwowa Komisja Egzaminacyjna
dla nauczycieli publ. szkół powszechnych w ....

Nr. .... /19......... r.

Sprawozdanie statystyczne

Prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z wyników egzaminów praktycznych w ciągu roku szkolnego 19 .... /..........

W ciągu całego roku szkolnego:

Rejon egzam. obejmował powiaty	Zgłosiło się do egzaminu			Odstąpiło od egzaminu z powodów:						Zgłoszonych w terminie nie zdołano przeegzam.			Egzaminowano według przepisów	Z pośród egzaminowanych:						Uwagi
				a) uspraw.			b) nieuspr.							a) zdało:			b) nie zdało:			
	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet		Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	
Ogółem													§ 1 a							
													§ 1 b							
Z powiatu													§ 1 a							
													§ 1 b							
Z powiatu													§ 1 a							
													§ 1 b							

UWAGA: Przez zgłoszonych do egzaminu należy rozumieć zgłoszonych w terminach przepisanych na dany rok szkolny, t. j. do dnia 31 stycznia oraz pozostałych do przeegzaminowania z ubiegłego roku szkolnego. Liczby co do tych ostatnich należy prócz tego podać w nawiasach. Zgłoszonych po 31 stycznia r. b. należy wykazywać przy następnem sprawozdaniu.

W .... dnia .... 19 .... r. *Podpis Prezesa Komisji:* ____________________

Załącznik 5.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego .... w .... , dnia .... 19 .... r.

Nr. .... /19 .... r.

Sprawozdanie ogólne

z wyników egzaminów praktycznych w Okręgu Szkolnym .... w ciągu roku szkolnego 19 ..../..........

na podstawie sprawozdań prezesów komisyj egzaminacyjnych.

W ciągu całego roku szkolnego:

W komisjach egzaminacyjnych	Zgłosiło się do egzaminu			Odstąpiło od egzaminu z powodów:						Zgłoszonych w terminie nie zdołano przeegzam.			Egzaminowano według przepisów	Z pośród egzaminowanych:						Uwagi
				a) uspraw.			b) nieuspr.							a) zdało:			b) nie zdało:			
	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet		Ogółem	Mężcz.	Kobiet	Ogółem	Mężcz.	Kobiet	
Ogółem													§ 1 a							
													§ 1 b							
W komisji w													§ 1 a							
													§ 1 b							
W komisji w													§ 1 a							
													§ 1 b							

UWAGA. Przez zgłoszonych do egzaminu należy rozumieć zgłoszonych w terminach przepisanych na dany rok szkolny, t. j. do dnia 31 stycznia oraz pozostałych do przeegzaminowania z ubiegłego roku szkolnego. Liczby co do tych ostatnich należy prócz tego podać w nawiasach. Zgłoszonych po 31 stycznia r. b. należy wykazywać przy następnem sprawozdaniu.

W ...... dnia .... 19 .... r. *Podpis Kuratora:* ....

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 stycznia 1929 r. Nr. II—606/29 w sprawie opłat za praktyczne egzaminy nauczycielskie.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 17).

W myśl § 6 i § 27 Przepisów w sprawie praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznej szkoły powszechnej z dnia 14 grudnia 1928 r. (Dz Urz. z r. 1929. Nr. 1, poz. 3) zarządzam, w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (pismo z dnia 5 stycznia 1929, Nr. D. VII-2226/2/28) co następuje:

I. Opłata za praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych wynosi 40 zł.

II. Nauczyciel, ubiegający się o dopuszczenie do egzaminu, składa wspomnianą opłatę w kasie skarbowej w siedzibie kuratorjum na rachunek specjalny: „Taksa egzaminacyjna nauczycieli szkół powszechnych", czyniąc to bądź bezpośrednio, bądź przekazem pocztowym, bądź wreszcie zapomocą blankietów nadawczych P. K. O. na konto wspomnianej kasy skarbowej. We wszystkich trzech wypadkach nauczyciel powinien dokładnie podać wyżej wskazaną nazwę rachunku specjalnego dla uniknięcia zapisania kwoty na inny rachunek. Kuratorjum poda numer wspomnianego konta P. K. O. do wiadomości nauczycielstwa.

III. Pokwitowanie (odcinek blankietu P. K. O.) nauczyciel dołącza do podania o dopuszczenie do egzaminu. Bez wspomnianego pokwitowania podanie nie będzie rozpatrywane.

IV. Kwoty powstałe z opłat egzaminacyjnych otwarte będą w myśl zarządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 5 stycznia 1929, Nr. D. VII. 2226/2/28 do dyspozycji kuratorjów, które odpowiednie sumy z tego funduszu przekażą poszczególnym komisjom egzaminacyjnym za pośrednictwem powiatowych kas skarbowych.

V. Prezes komisji egzaminacyjnej pokrywa z funduszów przekazanych mu przez kuratorjum niezbędne wydatki administracyjne (których maksymalną wysokość normuje kuratorjum we własnym zakresie działania). ewentualnie koszty podróży i diety członków komisyj egzaminacyjnych przy egzaminach, odbywanych poza siedzibą egzaminatorów (według przepisów § 1 a. Regulaminu) oraz wynagrodzenie egzaminatorów według poniższych norm.

1) Przy egzaminach, odbywanych w szkole kandydata (§ 1 a. regulaminu).

Za egzamin każdego nauczyciela:
A. Wynagrodzenie prezesa komisji . . . . . . 3 zł.
B. Wynagrodzenie egzaminatora:
a) za wizytację . . . . 5 zł.
b) za kollokwjum . . . . 2 zł.

2) Przy egzaminach, odbywanych w myśl § 1 b regulaminu.

Za egzamin każdego nauczyciela:
A. Wynagrodzenie prezesa komisji . . . . 3 zł.
B. Wynagrodzenie członka komisji za nadzór przy egzaminie piśmiennym od godziny nadzoru . . . . 2 zł.

C. Wynagrodzenie egzaminatora:
a) za udział w lekcjach próbnych od godziny . . 2 zł.
b) za ocenę prac piśmiennych:
1. ocena . . . . 2 zł.
2. i ewent. 3. ocena po . . . . 1 zł.
c) za kollokwjum . . . . 2 zł.

Uwaga. Jeżeli prezes komisji wchodzi w skład kompletu egzaminacyjnego jako egzaminator, otrzymuje wynagrodzenie, przewidziane pod A i B., względnie także C.

Przewodniczący kompletu nie jest oddzielnie wynagradzany za tę funkcję.

VI. Wynagrodzenie za egzaminy płatne jest zdołu po ich ukończeniu i po podpisaniu należycie wypełnionych wszelkich protokółów i świadectw. Prezes komisji może jednak udzielać członkom, udającym się w podróż służbową, zaliczek na koszty podróży według norm obowiązujących.

Prezes komisji winien przesyłać kuratorjum wyrachowanie z kwot, przekazanych do jego dyspozycji dwa razy na rok według stanu z dnia 31 stycznia i z dnia 30 września.

W związku z powyższem zechce Kuratorjum wydać dalsze konieczne zarządzenia.

Odnośne rachunki zostały otwarte w kasach skarbowych w siedzibie kuratorjum na zasadzie cytowanego pisma Ministerstwa Skarbu.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński.* Podsekretarz Stanu.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 26 lutego 1929 Nr. I—7904/29 do komisyj egzaminacyjnych i rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie) w okręgu szkolnym lwowskim w sprawie praktycznego egzaminu na nauczyciela szkół powszechnych.

Zwracając uwagę na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512, o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych; rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 w sprawie wykonania niektórych postanowień wymienionej ustawy (Dz. Urz. Minist. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 224); [1]) zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 grudnia 1928 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 ex 1929, poz. 3), zawierajace regulamin praktycznego egzaminu na nauczyciela szkół powszechnych; [2]) okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 stycznia 1929 Nr. II—606/29 w sprawie opłat za praktyczne egzaminy nauczycielskie [3]) — polecam zaznajomić się dokładnie z postanowieniami wymienionej ustawy i dotyczących zarządzeń i stosować się ściśle do zawartych tam przepisów.

W związku z tem wyjaśniam i zarządzam, co następuje:

Dotychczasowe „Przepisy w sprawie egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych“, wydane na podstawie ustawy z dnia 2 maja

---

[1]) Patrz wyżej str. 109.

[2]) Patrz wyżej str. 114.

[3]) Patrz wyżej str. 126.

1883 Dz. p. p. Nr. 53 i ustawy z dnia 12 lipca 1907 Dz. u. kr. Nr. 101, straciły moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1928.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 1929 można jeszcze składać egzamin kwalifikacyjny według zasad, podanych w poprzednich „Przepisach“ zgodnie z postanowieniami § 3 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 224 i § 29 zarządzenia z dnia 14 grudnia 1928 Dz. Urz. Min. Nr. 1 ex 1929, poz. 3, o czem zawiadomiono dawne dyrekcje komisyj egzaminacyjnych okólnikiem Kuratorjum z dnia 10 stycznia 1929 Nr. I—1481/29 [4]).

Opłatę i koszta egzaminu kwalifikacyjnego pokrywa się w sposób dotychczasowy.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych, rozróżnia trzy rodzaje kwalifikacyj: 1) zawodowe do nauczania, 2) zawodowe do ustalenia, 3) kwalifikacje dodatkowe.

Egzamin praktyczny daje kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych (art. 7 ustawy o kwalifikacjach zawodowych) i obowiązuje tylko nauczycieli publicznych szkół powszechnych, do których zalicza się nauczycieli szkół ćwiczeń (art. 25).

---

[4]) *Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 10 stycznia 1929 r. Nr. I—1481/29 do dyrekcyj komisyj egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych.*

Nawiązując do rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6 września 1928 Nr. I. 13233/28, podanego do wiadomości Dyrekcyj i Rad Szkolnych Powiatowych okólnikiem Kuratorjum z dnia 12 września 1928 Nr. I. 29.255/28 *) i § 3 rozporządzenia Ministerstwa z dnia 23 listopada 1928 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14 ex 1928, poz. 224. w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 6 marca 1928 o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych, Kuratorjum poleca natychmiast wyznaczyć i ogłosić zimowy termin egzaminu (luty — marzec) i przeprowadzić go według zasad dotychczas jeszcze obowiązujących.

Nadto ponieważ § 2 wspomnianego rozporządzenia Ministerstwa z 23 listopada 1928 r. daje możność nauczycielstwu szkół powszechnych składania egzaminu praktycznego według obowiązujących jeszcze norm do dnia 30 czerwca 1929, przeto Kuratorjum wyznacza dodatkowy jeszcze drugi termin na początek czerwca 1929 r. w pięciu komisjach egzaminacyjnych, a to we Lwowie, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie i Tarnopolu. W tym terminie egzamin pisemny ma się rozpocząć w dniu 3 czerwca 1929 r. Ostateczny termin wnoszenia do komisji podań o dopuszczenie wyznacza się na dzień 18 maja b. r. Wszelkie inne zarządzenia tyczące egzaminu w tym dodatkowym terminie wydadzą Dyrekcje jak zazwyczaj to czynią.

Przy dopuszczeniu do egzaminu tego należy trzymać się zasady, że zdający ma składać egzamin przed komisją, najbliższą swego miejsca służbowego.

Kurator O. S. Lw.: *Ign. Pytlakowski.*

---

*) Ministerstwo W. R. i O. P. z dnia 6 września 1928 r. Nr. I. 13233/28 wyjaśniło, że do czasu wydania osobnych przepisów o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych winien odbywać się nadal według dotychczasowych przepisów egzamin kwalifikacyjny względnie drugi egzamin nauczycielski w tych okręgach szkolnych, w których dotychczas się odbywał.

Każdy nauczyciel publicznej szkoły powszechnej ma złożyć praktyczny egzamin w ciągu pięciu względnie 6 lat od uzyskania kwalifikacyj do nauczania, a to pod rygorem rozwiązania z nim stosunku służbowego (art. 10) chyba, że uzyska zwolnienie od obowiązku złożenia tego egzaminu na zasadzie art. 12 rozporządzenia o kwalifikacjach zawodowych, lub w okresie przejściowym podpada pod postanowienia art. 24 rozporządzenia o kwalifikacjach zawodowych, które odraczają ostateczny termin zdania tego egzaminu do dnia 31 sierpnia 1932.

Nowy regulamin przewiduje dwa sposoby przeprowadzenia praktycznego egzaminu.

Pierwszym (§ 1 a) jest egzamin w szkole, w której dany nauczyciel pracuje. Komplet egzaminacyjny (§ 4) zjeżdża wówczas na miejsce i przeprowadza egzamin zgodnie z postanowieniami części V regulaminu.

Ten sposób i termin takiego egzaminu proponuje (§ 7) inspektor szkolny, a decyduje prezes komisji egzaminacyjnej (§ 8).

Egzamin, odbywany tym sposobem, można przeprowadzać w czasie od 1 października do 28 lutego i od 1 lutego do końca czerwca (§ 9).

Egzamin praktyczny drugim sposobem przeprowadzony (§ 1 b) odbywa się w dwóch stałych kadencjach t. j. w listopadzie i marcu.

Zgodnie z § 16 regulaminu ustalam początek tych kadencyj na dzień 5 każdego z wymienionych miesięcy.

Jeżeli w dniu tym, albo w dniu następnym wypada niedziela lub święto, początek kandencji przesuwa się na dzień następny. Termin ten może ulec zmianie na wniosek prezesa komisji egzaminacyjnej.

Termin do wnoszenia podań jest ustalony dla wszystkich kandydatów do 30 września i do 31 stycznia (§ 5).

W r. 1929 zarządzeniem z dnia 12 stycznia 1929 Nr. II—987/29 [1]) zmienił Pan Minister wyjątkowo pierwszy termin wnoszenia podań i przedłużył go do dnia 28 lutego 1929. Inspektor szkolny winien nadesłane do niego podania przesłać prezesowi komisji egzaminacyjnej w terminie do dnia 10 marca 1929, wyjątkowo odmiennie, niż to ustalono w § 7 regulaminu. Egzamin w myśl postanowień § 1 b regulaminu w kadencji wiosennej 1929 może się odbywać wyjątkowo także w miesiącu kwietniu.

Na zasadzie § 2 regulaminu praktycznego egzaminu ustanawiam na terenie Kuratorjum O. S. Lwowskiego: 12 komisyj egzaminacyjnych i tyleż rejonów egzaminacyjnych, a mianowicie:

---

[1]) *Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 stycznia 1929 r. Nr. II—987/29.*

Nr. I—3069/29. W związku z wejściem w życie od dnia 1 stycznia 1929 r. zarządzenia z dnia 14 grudnia 1928 r., zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. z r. 1929, Nr. 1, poz. 3), zmieniam wyjątkowo w r. 1929 pierwszy termin wnoszenia podań, wymieniony w § 5 cytowanego zarządzenia i przedłużam go do dnia 28 lutego 1929 r.

Inspektor szkolny winien nadesłane do mego podania przesłać prezesowi komisji egzaminacyjnej w terminie do dnia 10 marca 1929, wyjątkowo odmiennie, niż to ustalono w § 7 cytowanych przepisów.

Egzamin w myśl postanowień § 1 b. cytowanych przepisów w kadencji wiosennej 1929 r., może się odbywać wyjątkowo także w miesiącu kwietniu.

Inspektorowie szkolni winni o niniejszem zarządzeniu zawiadomić niezwłocznie zainteresowane nauczycielstwo.

1. Komisję Egzaminacyjną w Brzeżanach z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem w Brzeżanach.

Rejon dla powiatów: Brzeżany, Podhajce, Przemyślany, Rohatyn.

2. Komisję Egzaminacyjną w Czortkowie z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Czortkowie.

Rejon dla powiatów: Borszczów, Buczacz, Czortków, Kopyczyńce Zaleszczyki.

3. Komisję Egzaminacyjną w Kołomyi z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem w Kołomyi.

Rejon dlla powiatów: Horodenka, Kołomyja, Kosów, Peczeniżyn Śniatyn.

4. Komisję Egzaminacyjną w Krośnie z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Krośnie.

Rejon dla powiatów: Brzozów, Krosno, Lisko, Sanok.

5. Komisję Egzaminacyjną we Lwowie z siedzibą w Państwowych Kursach Nauczycielskich we Lwowie.

Rejon dla powiatów: Bóbrka, Lwów-powiat, Skole, Stryj, Żydaczów Brody, Gródek Jagielloński, Jaworów, Kamionka Strumiłłowa, Lwów-miasto Żółkiew.

6. Komisję Egzaminacyjną w Przemyślu z siedzibą w I. Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem w Przemyślu.

Rejon dla powiatów: Dobromil, Jarosław, Mościska, Przemyśl.

7. Komisję Egzaminacyjną w Rudniku n/S. z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Rudniku.

Rejon dla powiatów: Nisko, Przeworsk, Tarnobrzeg.

8. Komisję Egzaminacyjną w Rzeszowie z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Rzeszowie.

Rejon dla powiatów: Kolbuszowa, Łańcut, Rzeszów, Strzyżów.

9. Komisję Egzaminacyjną w Samborze z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Samborze.

Rejon dla powiatów: Drohobycz, Rudki, Sambor, Stary Sambor Turka.

10. Komisję Egzaminacyjną w Sokalu z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Sokalu.

Rejon dla powiatów: Lubaczów, Sokal, Rawa Ruska, Radziechów.

11. Komisję Egaminacyjną w Stanisławowie z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Stanisławowie.

Rejon dla powiatów: Bohorodczany, Dolina, Kałusz, Nadwórna, Stanisławów, Tłumacz.

12. Komisję Egzaminacyjną w Tarnopolu z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Tarnopolu.

Rejon dla powiatów: Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż, Zborów Złoczów.

Komisje egzaminacyjne, ustanowione obecnie na zasadzie niniejszego zarządzenia, przejmują wszystkie agendy, akta i protokóły egzaminacyjne poprzednich komisyj, o ile te istniały do tej chwili w tej samej siedzibie na podstawie przedtem obowiązujących przepisów.

Akta odbierze w danym razie protokolarnie prezes komisji egzaminacyjnej od dyrektora względnie jego zastępcy dawnej komisji.

Każda komisja egzaminacyjna, jako instytucja państwowa, używa do tłoczenia na świadectwach i zaświadczeniach pieczęci urzędowej z metalu o średnicy 36 mm (§ 3, punkt 1, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 czerwca 1928 o pieczęciach urzędowych Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 593), [1]) zaś do laku o średnicy 30 mm (§ 4 tego rozporządzenia).

Panowie prezesi komisyj egzaminacyjnych zamówią takie pieczęcie w Mennicy Państwowej za pośrednictwem Kuratorjum O. S. Lw. bezzwłocznie po objęciu urzędowania.

Cena nowych pieczęci wynosi: [2])

pieczęć do tłoczenia na dokumentach (do tuszu) . . . 40 zł.
pieczęć do laku . . . . 25 zł.

Wydatek na zakupno nowych pieczęci do laku i tuszu pokryją prezesi komisyj egzaminacyjnych z funduszów przekazanych im przez Kuratorjum na niezbędne wydatki administracyjne. (Okólnik Ministerstwa WR i OP. z 9 stycznia 1929 Nr. II—606/29) [3]).

Po wprowadzeniu nowych pieczęci prześlą P. P. Prezesi komisyj egzaminacyjnych wszystkie dawne pieczęcie do Kuratorjum (Wydział Ogólny), które skieruje je do Mennicy Państwowej.

Napis na nowych pieczęciach ma brzmieć: „Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Nauczycieli Publicznych Szkół Powszechnych w . . . . Okrąg Szkolny Lwowski".

Pieczęć przechowuje prezes (zastępca komisji egzaminacyjnej).

W sprawie opłat i wydatków, połączonych z praktycznemi egzaminami nauczycielskiemi należy stosować się do wymienionego wyżej okólnika Ministerstwa WR. i OP. z dnia 9 stycznia 1929 Nr. II—606/29 i pisma Izby Skarbowej we Lwowie z dnia 7 lutego 1929 L. W. III—490/BN/29 [4]).

Numer konta Kasy Skarbowej I. we Lwowie, o którym mowa w powyższym okólniku, jest 38001.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 402.

[2]) Patrz okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 15 grudnia 1928 r. Nr. O. 2497/28 w Dz Urz. nieogłoszony.

[3]) Patrz wyżej str. 126.

[4]) *Pismo Izby Skarbowej we Lwowie z dnia 7 lutego 1929 r., Nr. W-III—490/BN/29, do Kasy Skarbowej Nr. I. we Lwowie.*

Wskutek reskryptu Ministerstwa Skarbu z dnia 5 stycznia 1929 L. D. VII—2226/2/28 poleca się Kasie Skarbowej, aby otworzyła dla Kuratorjum O. S. Lw. w księdze funduszów specjalnych rachunek p. t.: „Taksa egzaminacyjna nauczycieli szkół powszechnych", na który to rachunek wpłacać lub przekazywać będą, dopuszczeni do egzaminu praktycznego nauczyciele szkół powszechnych taksę egzaminacyjną, wynoszącą kwotę 40 zł od osoby.

Na rachunek ten przelewać będzie również w razie potrzeby Ministerstwo WR. i OP. kwoty ze swego rachunku w Centralnej Kasie Państwowej.

Dysponowanie omawianym rachunkiem powinno odbywać się na ogólnych zasadach.

W razie przekazywania wypłat z tego rachunku do miejscowości położonych poza siedzibą kas skarbowych, za pośrednictwem urzędów pocztowych, powinny kasy skarbowe stosować postanowienia tutejszego okólnika z 20 listopada 1926 L. 259498.

W sprawie kosztów podróży i diet egzaminatorów poza ich siedzibą, ewentualnych zaliczek na te koszta, należy stosować się ściśle do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826 [1]) o należnościach za podróże służbowe.

Kredyty przewidziane w p. V wymienionego okólnika na wydatki administracyjne zostaną przekazane Panom Prezesom komisyj osobnem zarządzeniem. W tym celu proszę przedłożyć mi odwrotnie wnioski co do wysokości w przybliżeniu kwot potrzebnych na potrzeby każdej komisji.

Egzamin praktyczny można zdawać tylko przed komisją egzaminacyjną w siedzibie rejonu danego nauczyciela (ki). (Art. 5. regulaminu).

Przy wyznaczaniu szkoły powszechnej względnie szkoły ćwiczeń (przy zakładzie kształcenia nauczycieli) na egzamin praktyczny w stałych kadencjach (§ 1 b regulaminu) winno być wzajemne porozumienie między inspektorem szkolnym, dyrektorem (kierownikiem) a prezesem komisji.

Zwracam uwagę, że art. 8 rozporządzenia o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych nie uzależnia dopuszczenia kandydata(ki) do praktycznego egzaminu od oceny ogólnej wartości pracy nauczyciela (ki) dawnej aplikacji, wymaga tylko:

1) wykazania się co najmniej dwuletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską,

2) dowodem, że praca ta odbyła się w publicznej szkole powszechnej już po uzyskaniu kwalifikacji do nauczania,

3) dowodu, że w czasie nieprzerwanej chwalebnej pracy nauczycielskiej wymiar zajęć kandydata (ki) wynosił nie mniej niż 14 godzin tygodniowo.

Za pracę nauczycielską, uprawniającą do przystąpienia do egzaminu praktycznego, należy więc uważać pracę w publicznej szkole powszechnej (w szkole ćwiczeń) tak w charakterze tymczasowym jak i kontraktowym, o ile praca ta była nieprzerwaną.

Czas wakacyjny nie liczy się za przerwę w okresie dwuletniej pracy nauczycielskiej.

Nauczyciele czynni w prywatnych szkołach powszechnych (prywatnych szkołach ćwiczeń) nie są objęci przepisami o egzaminie praktycznym, wymaganym do ustalenia.

Podania o uznanie pracy nie w publicznej szkole powszechnej, dla egzaminu należy wnosić w drodze służbowej do Kuratorjum O. S. Lw. przed wysyłaniem próśb o dopuszczenie do egzaminu praktycznego.

Panowie Inspektorowie szkolni zwrócą uwagę na postanowienia art. 11 rozporządzenia o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych, według którego egzamin praktyczny traci ważność, jeśl osoba dana nie pracuje 10 lat zrzędu w szkole lub w administracji szkolnej

Osoby takie, przyjęte na nowo do państwowej służby nauczycielskiej, mają się poddać ponownie praktycznemu egzaminowi po dwu latach nieprzerwanej pracy nauczycielskiej — chyba, że Minister WR. i OP. przywróci im prawa nauczyciela (ki) stałego (ej) na mocy przepisów o stosunkach służbowych nauczycieli (np. w myśl art. 10-tej ustawy).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r. str. 447.

Egzamin praktyczny, przeprowadzony według § 1a regulaminu w szkole kandydata, przewiduje (§ 10) wgląd komisji (kompletu) w akta szkolne, badanie stanu urządzeń szkolnych, przeglądanie wypracowań uczniów i konspektów (planów) lekcyj, i t. d. Odnosi się to — rzecz zrozumiała — do aktów i oddziałów, w których kandydat pracuje; jeśli zaś jest to szkoła jednoklasowa wówczas, wgląd ten obejmuje całokształt szkolny.

Kollokwjum (§ 11, 20 regulaminu) obejmuje omówienie — w nawiązaniu do wizytacji lub lekcyj próbnych — pracy kandydata(ki) nad wychowaniem i nauczaniem ze stanowiska:

1) zadań pedagogiki i dydaktyki,
2) higjeny szkolnej,
3) obowiązujących przepisów, zwłaszcza programu nauczania w szkole powszechnej,
4) ogólnej znajomości organizacji szkolnictwa w Polsce,
5) najważniejszych przepisów w sprawach administracji szkolnej.

Ram tych należy ściśle przestrzegać i uważać, by egzamin ten był rzeczywiście praktycznym a nie wyłącznym sprawdzianem materjalnej, teoretycznej wiedzy kandydata (ki).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

3.

Przyjmowanie kandydatów na Instytut Robót Ręcznych w Warszawie.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 4 lutego 1929 r. Nr. I. K. N.— 211/29 do wszystkich rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie), dyrekcyj państwowych szkół średnich oraz seminarjów i kursów nauczycielskich.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8 stycznia 1929 r. Nr. I—18796/28 zechcą Dyrekcje w związku ze sprawą urlopowania nauczycieli czynnych na II. kurs Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie na rok szkolny 1929/1930 zawiadomić tych nauczycieli czynnych w państwowych seminarjach nauczycielskich i szkołach średnich, którzy ukończyli roczny wyższy kurs nauczycielski (grupa robót ręcznych i rysunku) najpóźniej w latach 1926/1927 oraz tych nauczycieli, którzy chociaż nie ukończyli wspomnianych rocznych kursów, lecz pracują przynajmniej od lat trzech jako nauczyciele robót ręcznych w seminarjach nauczycielskich lub szkołach średnich i posiadają maturę gimnazjalną, ewentualnie seminarjalną oraz świadectwo ukończenia państwowej szkoły średniej przemysłowo-artystycznej lub przemysłowej, względnie co najmniej dwuletnie studja w państwowych akademjach i szkołach sztuk pięknych, że mogą ubiegać się o udzielenie im rocznego urlopu w celu uzupełnienia wykształcenia w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych w Warszawie w roku 1929/1930.

Ponadto polecam Radom Szkolnym zawiadomić wybitnie uzdolnionych nauczycieli szkół powszechnych, posiadających ukończony wyższy kurs nauczycielski (grupa robót ręcznych i rysunku) w Warszawie, Krakowie i Lwowie w r. 1927 lub wcześniej, że mogą się również ubiegać o przyjęcie na II. kurs Instytutu.

Ubiegający się o urlop nauczyciele powinni złożyć do Ministerstwa w drodze służbowej przez Biuro Kształcenia Nauczycieli Kuratorjum O. S. Lw. podanie o przyjęcie do Instytutu Robót Ręcznych wraz z prośbą o udzielenie urlopu. Do podania należy dołączyć: 1) życiorys, 2) metrykę urodzenia i dowody odbytych studjów, 3) poświadczony przez władze odpis wykazu stanu służby, 4) własnoręcznie podpisaną deklarację według załączonego wzoru, 5) rysunek i akwarelę, wykonane z natury i własnoręcznie podpisane.

Podania wraz z załącznikami należy przesłać przed dniem 20 kwietnia 1929.

W roku szkolnym 1929/30 na II. kurs Instytutu przyjmowani będą mężczyźni i kobiety.

Organizacja studjów i egzaminu z robót ręcznych, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich ogłoszona jest w Nr. 18/140 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 listopada 1924. *)

Równocześnie przesyłam w załączeniu wzór deklaracji, którą obowiązani są podpisać zgłaszający się na II. kurs Instytutu.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

D e k l a r a c j a.

Prosząc o przyjęcie . . . . na Państwowy Instytut Robót Ręcznych w Warszawie zobowiązuję się w razie przyjęcia na II. kurs:

1. przestrzegać ściśle regulaminu Instytutu,

2. nie obejmować bez wiedzy i zgody dyrekcji Instytutu żadnych zajęć ubocznych, lecz poświęcać cały czas pracy na Instytucie,

3. pracować przynajmniej lat dwa po ukończeniu Instytutu w szkolnictwie państwowem lub publicznem na stanowisku wyznaczonem mi przez państwowe władze szkolne niezależnie od mych zobowiązań pod tym względem z racji urlopu na w. k. n. i t. p. Gdybym z własnej winy, czego ocenę pozostawiam Ministerstwu W. R. i O. P., nie ukończył . . . . studjów lub po ich ukończeniu nie obj . . . wyznaczonego mi stanowiska, zobowiązuję się zwrócić do Skarbu Państwa Polskiego całą kwotę, otrzymaną tytułem poborów służbowych w czasie studjów na Instytucie.

Podpis . . . .

Stanowisko służbowe . . . .

4.

Urlopy nauczycielstwa szkół powszechnych za zwrotem kosztów zastępstwa.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 11 lutego 1929 r. Nr. I. 12490/28.

Nr. I—7151/29. Stali nauczyciele publicznych szkół powszechnych otrzymujący roczne urlopy płatne za zwrotem kosztów zastępstwa dla stu-

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 353.

djów na wyższych kursach nauczycielskich, mogą na podstawie niniejszego zarządzenia, które wydaję w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (pismo Min. Skarbu z dnia 20 sierpnia 1928 Nr. D. III. 1265/3/26 i z dnia 7 lutego 1929 Nr. D. III. 125/3) uzyskać zezwolenie na zwrot kosztów zastępstwa ratami miesięcznemi, w liczbie najwyżej 36-ciu, poczynając od daty rozpoczęcia urlopu. W tym celu winni przed dniem 1 sierpnia roku kalendarzowego, w którym są przyjęci na wyższy kurs nauczycielski, wnieść odpowiednie podania z dołączeniem deklaracji według załączonego wzoru i zaświadczenie o przyjęciu na wyższy kurs nauczycielski, którego wzór jest podany w załączniku Nr. 2 do Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. z r. 1928 Nr. 9, poz. 154 [1]).

Poręczać solidarnie na deklaracji mogą tylko stali nauczyciele, względnie kierownicy publicznych szkół powszechnych, którzy na podstawie art. 9, ustęp 1. ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 (Dz. U. R. P. z r. 1924, Nr. 6, poz. 46) zmienionej ustawą z dnia 13 lutego 1924 (Dz. U. R. P. z r. 1924, Nr. 18, poz. 178) uzyskali już prawa emerytalne i którzy nie korzystają sami z urlopu płatnego za zwrotem kosztów zastępstwa. Jeden nauczyciel (kierownik) może poręczać tylko za jedną osobę. Własnoręczność podpisów nauczycieli (kierowników) na deklaracji poświadczają inspektorzy szkolni powiatów, w których podpisani nauczyciele (kierownicy) pracują.

O ile poręczający nauczyciel (kierownik) nie czyni zadość wyżej wymienionym warunkom, inspektor szkolny winien odmówić poświadczenia jego podpisu.

Wyżej omawiane urlopy są urlopami płatnemi w znaczeniu art. 52, punkt c. ustawy z dnia 1. lipca 1926 o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z r. 1926 Nr. 92, poz. 530).

W czasie trwania urlopu (studjów) potrąca się każdego miesiąca z poborów urlopowanego nauczyciela 1/3 część uposażenia miesięcznego nauczyciela grupy XI. szczebel *a*, nie utrzymującego rodziny. Pozostałą do zwrotu kwotę rozkłada się na tyle równych rat miesięcznych, ile miesięcy pozostaje do końca trzechlecia, którego początek liczy się od daty rozpoczęcia urlopu.

Przerwy w potrącaniu ustalonych miesięcznych rat nie są dozwolone.

Potrącone raty podlegają wpłacie na budżet dochodowy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Dz. 4, Rozdz. 2, § 1 (zwrot kosztu zastępstw nauczycieli urlopowanych).

W celu zapewnienia prawidłowego potrącania rat zarówno w pierwszym okresie (urlopu — studjów) jak i później aż do czasu spłaty całej należności z tytułu poniesionych przez Skarb Państwa wydatków na koszty zastępstwa, należy prowadzić szczegółową ewidencję zadłużenia każdego nauczyciela, jakie powstaje w czasie jego urlopu.

Płatni zastępcy tych nauczycieli, którzy korzystają z rozłożenia zwrotu kosztów zastępstwa na raty, otrzymują wynagrodzenie z osobnego kredytu, przewidzianego w Dz. 4, Rozdz. 2, § 1, poz. 4, budżetu Ministerstwa W. R. i O. P.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. z 1928 r., str. 542.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie od dnia 1. kwietnia 1929 r. i ma zastosowanie do odbywających studja na wyższych kursach nauczycielskich w bieżącym roku szkolnym stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, którzy korzystają z urlopów płatnych za zwrotem kosztów zastępstwa.

Podsekretarz Stanu: *S. Czerwiński.*

Wzór.

Deklaracja.

Prosząc o udzielenie mi rocznego urlopu płatnego ze zwrotem kosztów zastępstwa, niniejszem upoważniam władze szkolne do potrącenia z moich poborów służbowych w okresie trzyletnim, licząc od dnia rozpoczęcia urlopu, o ile okres ten na moją prośbę nie zostanie skrócony, ogółem takiej sumy, jaka odpowiada 12 miesięcznemu uposażeniu służbowemu nauczyciela publicznej szkoły powszechnej grupy XI (jedenastej), szczebla *a.* w r. szk. 19..../........., nie utrzymującego rodziny z tem, że w czasie trwania mego urlopu potrącona mi będzie miesięcznie najwyżej 1/3 część powyższego uposażenia miesięcznego, pozostałość zaś rozłożona będzie na tyle rat miesięcznych, ile miesięcy zbywa do końca trzechlecia.

W . . . . dnia . . . . 19 . . r.

(Imię i nazwisko) . . . .

stałe . {nauczyciel . . / kierowni . publ. szkoły powszechnej w . . . .

w powiecie . . . . w okręgu szkolnym . . . .

Własnoręczność podpisu p. . . . .

stał . . {nauczyciel . / kierowni . . publicznej szkoły powszechnej w . . . .

. . . . niniejszem poświadczam

Inspektor Szkolny

. . . .

(podpis)

W . . . . dnia . . . . 19 . . r.

Za wykonywanie wyżej wymienionych zobowiązań, przyjętych przez p. . . . . przyjmujemy solidarną odpowiedzialność.

(Imię i nazwisko) . . . .

stał . {nauczyciel . / kierowni publiczn. szkoły powszechnej w . . . .

w powiecie . . . . w okręgu szkolnym . . . .

(Imię i nazwisko) . . . .

stał . . {nauczyciel . / kierowni . . publiczn. szkoły powszechnej w . . . .

w powiecie . . . . w okręgu szkolnym . . . .

W . . . . dnia . . . . 19 . . r

Własnoręczność podpisów p. . . . .
stał . . {nauczyciel . / kierowni . . publicznej szkoły powszechnej w . . . .
. . . . i p. . . . .
. . . . stał . . {nauczyciel . / kierowni . publicznej szkoły powszechnej w . . . . , posiadających prawa emerytalne niniejszem poświadczam.

Inspektor Szkolny

m. p. . . . .

(podpis)

W . . . . dnia . . . . 19 . . r.

5.

Ulgi kolejowe dla uczniów.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 21 grudnia 1928 r. Nr II. 18358/28.

L. O. — 2793/28. Ministerstwo przesyła w załączeniu uzupełniony wykaz szkół, których uczniom Ministerstwo Komunikacji przyznało, względnie cofnęło prawa korzystania z ulg taryfowych na kolejach. O przyznaniu względnie cofnięciu tych praw należy zawiadomić dyrekcję wymienionych szkół podległych kuratorjum (ogólno-kształcące, zawodowe i seminarja nauczycielskie).

Naczelnik Wydziału: *K. Pieracki* wr.

I. Zakłady, którym przyznano dodatkowo prawo do ulg:

Borysław,	Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.,
Drohobycz,	Średnia Szkoła Techniczna (męska),
Lwów,	Szkoła Zawodowa Żeńska im. św. Teresy SS. Opatrzności,
Rzeszów,	3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. H.,
Sambor,	Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego,
Żółkiew,	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Ochrony Dzieci i Młodzieży Żydowskiej,
Przemyśl,	Koedukacyjne Liceum Handlowe T. S. H.,
Jarosław,	Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. H.,
Gródek Jagielloński,	3 kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. H.
Kołomyja,	Gimnazjum Żeńskie Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego.
Stanisławów,	Gimnazjum Koedukacyjne Żyd. Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej — oddziały żeńskie.
Stanisławów,	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Warszt. Żydow.
Rozwadów	Szkoła Handlowa Twa Szkół Zawodowych *)

*) Ulgi tej szkole przyznało Min. W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 24 stycznia 1929 r. Nr. III. A. 70/29.

II. Zakłady, którym cofnięto prawo do ulg:

Dobromil,	Miejskie Gimnazjum im. Herburtów Towarzystwa Miejskiego Gimnazjum w Dobromilu (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. 1926 r. str. 328, poz. 4 wykazu D).
Jaworów,	Gimnazjum Koedukacyjne Koła U. T. P. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r. str. 329, poz. 14 wykazu D).
Lwów,	Gimnazjum Żeńskie im. Narcyzy Żmichowskiej — Marji Frenklówny. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r. str. 329, poz. 38 wykazu D),
Lwów,	Gimnazjum Żeńskie Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r. str. 330, poz. 47 wykazu D).
Lwów,	Gimnazjum Koedukacyjne Aleksandra Warzenicy. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 569).
Przeworsk,	Gimnazjum Koedukacyjne Komitetu utrzymującego Prywatne Gimnazjum w Przeworsku. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 330, poz. 59 wykazu D).
Strzyżów,	Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 330, poz. 69 wykazu D).
Przemyśl,	Szkoła Rzemiosł Zgromadzenia Ks. Ks. Salezjanów. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 331, poz. 24 wykazu E).
Tłumacz,	Prywatne Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie Towarzystwa Nauczania Chrześcijańskiego. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 437, poz. 7 wykazu).
Buczacz,	Prywatne Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie T. S. L. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 437, poz. 10 wykazu).
Tarnopol,	Prywatne Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie Koła T. S. L. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 335, poz. 6, wykazu F).
Drohobycz,	Prywatne Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie S. S. Bazyljanek. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 331, poz. 1, wykazu F).
Kołomyja,	Gimnazjum Koedukacyjne Chaima Szapiry — oddziały żeńskie. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 437, poz. 5 wykazu).
Stanisławów,	Gimnazjum Koedukacyjne Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 437, poz. 6 wykazu).

III. Zakłady, których nazwę zmieniono:

Gliniany,	b. Krajowa Szkoła Tkacka Koedukacyjna na Państwowa Szkoła Tkacka Koedukacyjna.
Jarosław,	3-kl. Szkoła Handlowa T. S. H. (Koedukacyjna) na 4-letnia Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. H.
Jaworów,	b. Krajowa Szkoła Przemysłu Drzewnego (Męska) na Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego (Męska)

Krosno,	b. Krajowa Szkoła Tkacka (Męska) na Państwowa Szkoła Tkacka (Męska).
Lwów,	b. Krajowa Centralna Szkoła Koszykarska (Męska) na Państwowa Szkoła Koszykarska (Męska).
Rakszawa,	b. Krajowa Szkoła Sukiennicza (Męska) na Państwowa Szkoła Sukiennicza (Męska).
Rzeszów,	Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie, na Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie im. Stan. Staszica.
Sambor,	Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie na Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.
Rohatyn,	Gimnazjum Koedukacyjne z r. j. n. U. T. P. na Gimnazjum Koedukacyjne U. T. P. „Ridna Szkoła".
Stanisławów,	II Państwowe Gimnazjum Męskie na II. Państwowe Gimn. Męskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.
Drohowyże,	b. Krajowa Szkoła Rzemiosł przy Zakładzie Sierót fundacji hr. Skarbka (męska) na Państwowa Szkoła Rzemiosł przy Zakładzie Sierót fundacji hr. Skarbka (męska).
Kołomyja,	b. Krajowa Szkoła Szewska (męska) na Państwowa Szkoła Szewska (męska).
Stanisławów,	b. Krajowa Szkoła Przemysłu Drzewnego (męska) na Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego (męska).
Grzymałów,	b. Krajowa Szkoła Kołodziejsko-Kowalska (męska) na Państwowa Szkoła Kołodziejsko-Kowalska (męska).

Ruch służbowy.

Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 31 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 8318/28 zamianował p. Stefana Dancewicza, prowizorycznego inspektora szkolnego we Lwowie, p. o. wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw., wizytatorem szkół w Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 8 stycznia 1929 r. L. O. Prez. 8174/28 zamianował p. dr. Michała Mendysa, asystenta Archiwum Państwowego we Lwowie, prowizorycznym urzędnikiem w VI stopniu służbowym w Kuratorjum O. S. Lw.

Tem samem rozporządzeniem Pan Minister W. R. i O. P. powierzył p. dr. Michałowi Mendysowi pełnienie obowiązków naczelnika wydziału w Kuratorjum Okr. Szk. Lw.

Rada Ministrów uchwałą z dnia 20 grudnia 1928 r. przeniosła p. Eugenjusza Frydrycha, księgowego Kuratorjum O. S. Lw., w stan nieczynny (pismo Min. W. R. i O. P. z dn. 4 stycznia 1929 r. L. O. Prez. 8320/28).

Pan Minister rozporządzeniem z dnia 14 lutego 1929 r. Nr. I. Prez. 565/29 zwolnił p. dr. Władysława Sochaniewicza, prowizorycznego urzęd-

nika VI st. sł., p. o. wizytatora higjeny i wychowania fizycznego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego we Lwowie, ze służby w Kuratorjum O. S. Lw. z powodu przejścia na stanowisko lekarza powiatowego w Starostwie Powiatowem w Chojnicach.

Pan Kurator O. S. Lw. zamianował urzędnikami Kuratorjum O. S. Lw. rozporządzeniem:

1. z dnia 27 grudnia 1928 r. Nr. O. 2541/28 Juljana Huzara, kontraktowego urzędnika, rejestratorem w X st. sł.;
2. z dnia 27 grudnia 1928 r. L. O. 2811/28 Adama Koniecznego, urzędnika rachunkowego w XI stł sł., asystentem rachunkowym w X st. sł.;
3. z dnia 27 grudnia 1928 r. Nr. 2812/28 Adelę Kosińską, urzędniczkę w XI st. sł., sekretarzem w X st. sł.;
4. z dnia 27 grudnia 1928 r. L. O. 2813/28 Mieczysława Markla, urzędnika w X st. sł., sekretarzem w IX st. sł.;
5. z dnia 27 grudnia 1928 r. Nr. O. 2814/28 Alojzego Szczęsnego Orłowskiego, urzędnika rachunkowego w X st. sł., kontrolerem w IX st. sł.;
6. z dnia 27 grudnia 1928 r. Nr. O. 2815/28 Marcina Pańczuka, adjunkta kancelaryjnego w X st. sł., adjunktem kancelaryjnym w IX st. sł.;
7. z dnia 28 grudnia 1928 r. Nr. O. 2809/28 Tadeusza Augustyna, rejestratora w XI st. sł., rejestratorem w X st. sł.;
8. z dnia 29 grudnia 1928 r. Nr. O. 2409/28 Michała Hordyńskiego, kontraktowego urzędnika, rachmistrzem w XI st. sł.;
9. z dnia 28 grudnia 1928 r. L. O. 2810/28 Michała Jackiwa, kontraktowego urzędnika, adjunktem kancelaryjnym w IX st. sł.

P. Kurator O. S. Lw. rozporządzeniem z dnia 29 grudnia 1928 r. L. O. 2753/28 zwolnił Józefa Bednarczyka, referendarza w VIII st. sł., ze służby na własną prośbę.

Pan Kurator rozporządzeniem z dnia 3 stycznia 1929 r. L. O. 2646/28 przyjął do służby w Kuratorjum O. S. Lw. p. Lucjana Harasymczuka w charakterze kontraktowego urzędnika w XI st. sł.

P. Kurator rozporządzeniem z dnia 24 grudnia 1928 r. przeniósł Annę Körberównę, urzędniczkę XI st. sł. w Radzie Szkolnej Powiatowej we Lwowie, na równorzędne stanowisko do Kuratorjum O. S. Lw.

P. Kurator, unieważniając zarządzenie z dnia 12 września 1928 r. Nr. O. 1769/28, którem zwolniony został ze służby Stanisław Jezierski, kancelista XI st. sł. w Kuratorjum O. S. Lw., pozostawił go na zajmowanem dotychczas stanowisku.

P. Kurator zamianował prowizorycznymi urzędnikami w XII st. sł.:

1. rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1929 r. Nr. O. 68/29 Zbigniewa Kornaszewskiego,

2) rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1929 r. Nr. O. 2647/28 Marję Mazurównę,

3. rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1929 r. Nr. O. 2671/28 Franciszka Nowickiego,

4. rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1929 r. Nr. O. 68/29 Witolda Streer.

P. Kurator zamianował praktykantami:

1. rozporządzeniem z dnia 24 grudnia 1928 r. L. O. 2512/28 Marjana Mazura;

2. rozporządzeniem z dnia 24 grudnia 1928 r. L. O. 2628/28 Władysława Petrykę.

P. Kurator, zmieniając zarządzenie z dnia 15 września 1928 r. Nr. O. 1795/28, którem zwolniona została ze służby Józefa Karnasiowa, kancelistka XI st. sł. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 111), przeniósł ją na równorzędne stanowisko do Rady Szkolnej Powiatowej we Lwowie.

Inspektoraty.

Pan Minister W. R. i O. P. zamianował:

1) rozp. z dnia 24 listopada 1928 r. L. I. — 17198/28 p. Edwarda Kotuskiego, zastępcę inspektora szkolnego w Zbarażu, inspektorem szkolnym w Zbarażu,

2) rozporządzeniem z dnia 26 grudnia 1928 r. Nr. I. — 18992/28 p. Franciszka Szewczyka, zastępcę inspektora szkolnego w Drohobyczu, inspektorem szkolnym w Radziechowie,

3) rozporządzeniem z dnia 7 stycznia 1929 Nr. I—19083/28 p. Marjana Żychiewicza, zastępcę inspektora szkolnego w Przemyślu, inspektorem szkolnym w Żółkwi,

4) rozporządzeniem z dnia 7 stycznia 1929 Nr. I—19084/28 p. Jana Rygla, zastępcę inspektora szkolnego w Peczeniżynie, inspektorem szkolnym w Peczeniżynie,

5) rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 1929 r. Nr. II. — 809/29 p. Jana Inglota, kierownika 5-kl. szkoły w Soninie (Łańcut), prowizorycznym inspektorem szkolnym w Czortkowie.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 26 listopada 1928 r. Nr. I—17196/28 przeniósł Jana Rąba, inspektora szkolnego w Tarnobrzegu, w stan spoczynku.

Szkoły powszechne.

Mianowani: Andruszczak Roman kierownikiem 2-kl. szkoły w Ponikwie (Brody).

Babiukówna Marja S. kierowniczką 3-kl. szkoły w Porchowej (Buczacz); Balicka Helena kierowniczką 3-kl. szkoły w Winiatyńcach (Zaleszczyki); Banaś Jan kierownikiem 5-kl. szkoły w Ostrowie (Przeworsk); Bauer Marjan kierownikiem 3-kl. szkoły w Czernielowie Mazowieckim (Tarnopol); Bieniowski Marjan, kierownikiem 5-kl. szkoły w Pantalowicach (Przeworsk); Bilewiczówna Eugenja kierowniczką 2-kl. szkoły w Połoniczne, (Kamionka Strumiłowa); Blicharski Wojciech kierownikiem 7-kl. szkoły w Mikulińcach (Tarnopol); Bogdański Leonard kierownikiem 2-kl. szkoły w Jaślicach (Sanok); Bohacz Eustachy kierownikiem 5-kl. szkoły w Podpieczarach (Tłumacz); Bryniak Teodor kierownikiem 2-kl. szkoły w Szlachcińcach (Tarnopol); Burkiewicz Leon kierownikiem 2-kl. szkoły w Palikówce (Rzeszów).

Chudzicka Janina kierowniczką 2-kl. szkoły w Dźwinogrodzie (Buczacz); Czajka Włodzimierz kierownikiem 2-kl. szkoły w Koniowie (Dobromil).

Dąbrowski Adolf kierownikiem 3-kl szkoły w Torskiem (Zaleszczyki); Dec Ignacy kierownikiem 6-kl. szkoły w Sokołowie (Kolbuszowa); Dolnicka Karolina kierowniczką 2-kl. szkoły w Zazulińcach (Zaleszczyki); Dumanowski Paweł kierownikiem 3-kl. szkoły w Ossowcach (Buczacz); Dura Fabjan kierownikiem 4-kl. szkoły w Chmielowie (Tarnobrzeg).

Falendysz Stefanja nauczycielką 1-kl. szkoły w Worobijówce (Tarnopol); Fernezowa Eugenja kierowniczką 2-kl. szkoły w Medwedowcach (Buczacz); Flinta Franciszek kierownikiem 2-kl. szkoły w Wyczółkach (Buczacz).

Gadzińska Eleonora kierowniczką 7-kl. szkoły im. M. Konopnickiej w Stanisławowie; Gałat Juljan kierownikiem 2-kl. szkoły w Kościelnikach (Buczacz); Gorecka Marja kierowniczką 3-kl. szkoły w Staniszewskiem (Kolbuszowa).

Hablewicz Jan kierownikiem 3-kl. szkoły w Dołżance (Tarnopol); Hodoły Czesław kierownikiem 5-kl. szkoły w Uściu Zielonem (Buczacz); Hodowaniec Jerzy kierownikiem 2-kl. szkoły w Szutromińcach (Zaleszczyki).

Jacorzyński Dyonizy kierownikiem 6-kl. szkoły w Pobereżu (Stanisławów); Jasnoszowa Wanda kierowniczką 3-kl. szkoły w Woli Węgierskiej (Jarosław).

Kaliniewicz Stefan kierownikiem 2-kl. szkoły w Humniskach (Kamionka Strumiłowa); Kamiński Bronisław kierownikiem 2-kl. szkoły w Poznance Gniłej (Skałat); Karaiś Stanisław nauczycielem 1-kl. szkoły w Seredyńkach (Tarnopol); Kolanko Jan kierownikiem 7-kl. szkoły im. Sienkiewicza w Rzeszowie; Kowalski Eljasz kierownikiem 3-kl. szkoły w Krasnej (Krosno); Kozak Michał kierownikiem 2-kl. szkoły Cwitowej (Buczacz); S. Koziarska Marja kierowniczką 2-kl. szkoły w Nasówce (Rzeszów); Kulczycka Eugenja kierowniczką 4-kl. szkoły w Ispasie (Kołomyja); Kulczycki Hilary kierownikiem 2-kl. szkoły w Leszczańcach (Buczacz); Kutschkówna Józefa kierowniczką 3-kl. szkoły w Wołkowie (Przemyślany).

Łaban Stefan kierownikiem 4-kl. szkoły w Starym - Skałacie (Skałat); Łukasiewicz Stanisław kierownikiem 2-kl. szkoły w Potoku Złotym (Buczacz).

S. Madejówna Marja kierowniczką 3-kl. szkoły w Ostrej (Buczacz); S. Majerowicz Stanisława kierowniczką 2-kl. szkoły w Dulibach (Buczacz); Maksymowicz Michał kierownikiem 2-kl. szkoły w Skomorochach (Buczacz); Markiewicz Jan kierownikiem 6-kl. szkoły w Manasterzu (Przeworsk); Matwijczuk Grzegorz kierownikiem 2-kl. szkoły w Szypowcach (Zaleszczyki); Mądrzejowski Daniel kierownikiem 2-kl. szkoły w Jabłonówce - wsi (Kamionka Strumiłowa); Mądrzycka Eugenja kierowniczką 7-kl. szkoły żeńskiej im. św. Jadwigi w Tarnopolu; Mądrzycki Ludwik kierownikiem 2-kl. szkoły w Lackiem (Buczacz); Melnarowicz Mateusz kierownikiem 7-kl. szkoły męskiej im. Piłsudskiego w Wolance - Tustanowicach (Drohobycz); Metelski Antoni kierownikiem 2-kl. szkoły w Domamoryczu (Tarnopol); Miller Juljan kierownikiem 2-kl. szkoły w Łozowej (Tarnopol); Monastyrski Kornel kierownikiem 3-kl. szkoły w Mazurach (Kolbuszowa).

Nawojski Marjan kierownikiem 5-kl. szkoły w Krzeczowicach (Przeworsk); Nieznajomski Karol kierownikiem 3-kl. szkoły w Czelatycach (Ja-

rosław); Nogas Jan samoistnym nauczycielem 1-kl. szkoły w Kipiaczce (Tarnopol).

Olszewska Zofja nauczycielką 1-kl. szkoły w Wesołówce (Tarnopol); Ostapowicz Włodzimierz kierownikiem 2-kl. szkoły w Żełdcu (Żółkiew)

Palczyński Ludwik kierownikiem 2-kl. szkoły w Nowosiółce Jazłowieckiej (Buczacz); Peszkowska Julja kierowniczką 6-kl. szkoły w Gniewczynie (Przeworsk); Piotrowski Stanisław kierownikiem 2-kl. szkoły w Komarówce (Buczacz); Przybyszewski Bazyli kierownikiem 2-kl. szkoły w Błyszczance (Zaleszczyki); Puder Antoni kierownikiem 3-kl. szkoły w Korczowie (Rawa Ruska).

Raba Franciszek kierownikiem 2-kl. szkoły w Białej (Tarnopol); Radwański Jan nauczycielem 1-kl. szkoły w Czerteżu (Sanok); Romankiewicz Juljan kierownikiem 2-kl. szkoły w Słonem (Zaleszczyki); Roszkiewicz Tadeusz kierownikiem 5-kl. szkoły w Widełce (Kolbuszowa); Rymarczuk Józef nauczycielem 1-kl. szkoły w Jakubówce (Zaleszczyki).

Słobodzian Bazyli kierownikiem 2-kl. szkoły w Snowidowie (Buczacz); Sosnowska Wanda kierowniczką 7-kl. szkoły żeńskiej im. św. Scholastyki w Rzeszowie; Spittalówna Stefanja kierowniczką 4-kl. szkoły w Założcach Starych (Zborów); Stolf Antoni kierownikiem 2-kl. szkoły w Browarach (Buczacz); Stopa Bolesław kierownikiem 5-kl. szkoły w Nowosielcach (Przeworsk); Swistunowiczowa Marja kierowniczką 2-kl. szkoły w Kadłubiskach (Brody); Szady Feliks kierownikiem 4-kl. szkoły w Połupanówce (Skałat); Szostak Eugenjusz kierownikiem 7-kl. szkoły męskiej w Bełzie (Sokal); Sztolf Alfred kierownikiem 2-kl. szkoły w Białobokach (Przeworsk).

Tiellowa Teofila kierowniczką 2-kl. szkoły w Pyszkowcach (Buczacz); Trochimczukówna Stefanja kierowniczką 2-kl. szkoły w Cielążu (Sokal).

Wittekowa Rozalja kierowniczką 3-kl. szkoły w Kasperowcach (Zaleszczyki).

Zacharjasiewicz Józef kierownikiem 2-kl. szkoły w Kokoszyńcach (Skałat); Załucka Antonina kierowniczką 2-kl. szkoły w Drohiczówce (Zaleszczyki); Zazula Władysław kierownikiem 5-kl. szkoły w Draganówce (Tarnopol); Zuchorski Rudolf kierownikiem 2-kl. szkoły w Łuce Małej (Skałat); Żygalski Józef kierownikiem 2-kl. szkoły w Skomorochach (Tarnopol).

Przeniesieni w drodze konkursu:

Gilowski Stanisław, kierownik 2-kl. szkoły w Piotrowicach (pow. Leszno, woj. poznańskie), do 2-kl. szkoły w Hermanowicach (Przemyśl); Krupa Włodzimierz, kierownik 3-kl. szkoły w Załużu (Lubaczów), do 3-kl. szkoły w Tarnawcach (Przemyśl); Omieciński Teodor, nauczyciel 1-kl. szkoły w Nosowcach, do 1-kl. szkoły w Isypowcach (Tarnopol); Swoboda Leopold, kierownik 2-kl. szkoły w Lubyczy Królewskiej, do 2-kl. szkoły w Poddębcach (Rawa Ruska).

Spensjonowani:

Besztyżanka Emilja, nauczycielka 5-kl. szkoły w Chmielniku (Rzeszów); Biliński Metody, kierownik 4-kl. szkoły w Tustanowicach (Drohobycz); Bis Zofja, nauczycielka 2-kl. szkoły w Radowie (Jarosław); Blumen-

feldowa Beila, nauczycielka 1-kl. szkoły w Zastawcu (Podhajce); Błażkiewicz Jan, nauczyciel 1-kl. szkoły w Iszczkowie (Podhajce); Brzęś Tomasz kierownik 4-kl. szkoły w Gorczycach (Przeworsk).

Chmielewska Zofja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Huwnikach (Dobromil); Cwakliński Stanisław, kierownik 7-kl. szkoły męskiej w Dobromilu.

S. Dąbrowska Teresa, kierowniczka 7-kl. szkoły w Rawie Ruskiej; Diamant Wilhelm, nauczyciel religji mojż. 7-kl. szkoły im. Piramowicza w Przemyślu; Donigiewiczowa Anna, nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej w Tarnobrzegu.

Fedewiczowa Marja, nauczycielka 2-kl. szkoły w Stubienku (Przemyśl); Frączek Józef, kierownik 2-kl. szkoły w Kolbuszowej Dolnej (Kolbuszowa); Froń Adam, kierownik 4-kl. szkoły pow. w Humniskach (Brzozów).

Gajdówna Wanda, nauczycielka szkoły w Krasnem (Skałat); Gottfried Karol, kierownik 5-kl. szkoły w Uhnowie (Rawa Ruska); Gottwald Olga nauczycielka szkoły powszechnej w Tarnopolu; Graczykowa Stefanja, nauczycielka szkoły w Żaciemnem (Przemyślany); Gruntowicz Agnieszka nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej w Dobromilu; Gulewicz Erazm, nauczyciel 7-kl. szkoły pow. męskiej w Czortkowie; Guz Józef, kierownik 2-kl. szkoły pow. w Steniatynie (Sokal).

Hordubowa Michalina, nauczycielka szkoły w Dorożowie (Sambor); Horodyska Gabrjela, nauczycielka szkoły powsz. w Zadwórzu (Przemyślany); Hryńków Jan, kierownik 2-kl. szkoły pow. w Sokalu „na Zabużu"

Jakóbczakowa Marja, nauczycielka szkoły powszechnej w Komarnie (Rudki); Jamiołowa Marja, nauczycielka szkoły w Bołożynowie (Złoczów); Jaworska Józefa, nauczycielka 2-kl. szkoły w Rudzie Sieleckiej (Kamionka Strumiłowa); Jaworski Józef, nauczyciel 1-kl. szkoły pow. w Ilkowicach (Sokal); Jeziorkowska Marja, nauczycielka 4-kl. szkoły w Dzikowcu (Kolbuszowa); Jurkiewiczowa Barbara, kierowniczka 2-kl. szkoły w Busowisku (Stary Sambor).

Kalinowicz Włodzimierz, nauczyciel 7-kl. szkoły powszechnej męskiej w Bóbrce; Karczmarska Helena, nauczycielka 2-kl. szkoły w Kidałowicach (Jarosław); Kelhoffer Marjan, kierownik 7-kl. szkoły w Schodnicy (Drohobycz); Kolarzowa Wilhelmina, nauczycielka szkoły powszechnej w Siemińczu (Buczacz); Komarnicki Aleksander, kierownik 4-kl. szkoły w Woli Jakubowej (Drohobycz); Kowalska Marja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Wólce Poturzyckiej (Sokal); Kozak Bronisław, nauczyciel szkoły męskiej w Brzozowie; Krzemińska Aleksandra, nauczycielka 7-kl. szkoły pow. im. Kazimierza Wielkiego w Stanisławowie (z dniem 31 maja 1928 r.); Kupkowski Andrzej, kierownik 2-kl. szkoły w Słocinie (Rzeszów).

Labitzka Janina, kierowniczka 7-kl. szkoły powszechnej żeńskiej w Zaleszczykach; Lemiszewska Aniela, nauczycielka 1-kl. szkoły w Zuszycach (Gródek Jag.); Leżohupska Kazimiera, nauczycielka 1-kl. szkoły w Brzozdowcach (Bóbrka); Lichicki Paweł, kierownik 2-kl. szkoły pow. w Horodyszczu (Sambor).

Łabajowa Zofja, nauczycielka 4-kl. szkoły w Straszydlu (Rzeszów); Łuczkiewiczówna Zofja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Rozalinie (Tarnobrzeg); Łuszczko Franciszek, kierownik 3-kl. szkoły w Przysietnicy (Brzozów).

Mayerowa Kazimiera, nauczycielka 7-kl. szkoły w Brzozdowcach (Bóbrka); Mikiewicz Stella, nauczycielka 7-kl. szkoły w Skolem.

Nacht Dawid, nauczyciel religji mojżeszowej w Monasterzyskach (Buczacz); Nawojska Honorata, nauczycielka 5-kl. szkoły w Krzeczowicach (Przeworsk).

Obtułowiczówna Stefanja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Lewandówce (Lwów); Obrębski Jan, nauczyciel 7-kl. szkoły im. ks. P. Skargi w Jarosławiu; Olijnyk Jan, kierownik 2-kl. szkoły w Rekszynie (Brzeżany); Orłosiowa Zofja, nauczycielka 7-kl. szkoły męskiej w Przeworsku; Ostafińska Joanna, kierowniczka 7-kl. szkoły żeńskiej w Przemyślanach.

S. Pankiewicz Franciszka, nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej w Rawie Ruskiej; Peyersfeldówna Albina, nauczycielka 1-kl. szkoły w Porzeczu Janowskiem (Gródek Jag.); Platzerówna Karolina, nauczycielka 6-kl. szkoły w Hurniem (Stryj); Ks. Popel Teodor, nauczyciel religji w Drohobyczu; Puszkar Emiljan, kierownik 5-kl. szkoły pow. w Sielcu Bełzkim (Sokal).

Roszczakowa Antonina, nauczycielka 4-kl. szkoły w Mogilnicy Nowej (Trembowla); Rudnicka Marja, kierowniczka 7-kl. szkoły im. św. Marcina we Lwowie.

Seneńko Aleksy, kierownik 4-kl. szkoły w Czarnokońcach Wielkich (Kopyczyńce); Seńczuk Jan, kierownik 4-kl. szkoły w Kuropatnikach (Brzeżany); Seńkówna Jadwiga, kierowniczka 3-kl. szkoły w Bokowie (Podhajce); Singerowa Klara, nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej im. św. Alojzego w Stanisławowie; Skubówna Janina, nauczycielka 6-kl. szkoły w Manasterzu (Przeworsk); Sozański Juljan, nauczyciel 7-kl. szkoły im. Kołłątaja w Drohobyczu; Spittalowa Marja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Wysokiej (Strzyżów); Szadkowska Eugenja, nauczycielka 7-kl. szkoły pow. żeńskiej w Zaleszczykach; Szczepańska Petronela, nauczycielka 1-kl. szkoły w Żuratynie (Kamionka Strum.); Starakówna Marja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Kremerówce (Bóbrka); Świtalski Józef, kierownik 2-kl. szkoły pow. w Łowcach (Jarosław).

Tiegerman Anna, nauczycielka szkoły 7-kl. im. Orzeszkowej w Drohobyczu; Toth Antoni, nauczyciel szkoły powszechnej w Rawie Ruskiej.

Urbianka Michalina, kierowniczka 7-kl. szkoły żeńskiej w Mostach Wielkich (Żółkiew).

Wankowa Marja, nauczycielka w Ostrowie (Tarnopol); Weiss Antoni, b. kierownik 4-kl. szkoły, p. o. kierownika 7-kl. szkoły im. H. Sienkiewicza w Rzeszowie; Wiśniowski Jan, nauczyciel 7-kl. szkoły męskiej im. M. Konopnickiej we Lwowie; Wnękowska Józefa, kierowniczka 4-kl. szkoły pow. w Boguchwale (Rzeszów); Wolf Antonina, nauczycielka religji mojżeszowej 7-kl. szkoły żeńskiej im. św. Jadwigi w Przemyślu.

Zającowa Kazimiera, nauczycielka w Baworowie, (Tarnopol; Zajączkowska Helena, nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej im. A. Mickiewicza we Lwowie; Zawadowiczowa Marta, nauczycielka 2-kl. szkoły w Jatwięgach (Bóbrka); Zbożna Emilja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Korczowie (Rawa Ruska); Żukowska Amalja S., nauczycielka 3-kl. szkoły w Łomnej (Turka); Żyszkiewicz Feliks, dyrektor 5-kl. szkoły w Prusach (Lwów).

Zmarli:

Dydacki Jan, nauczyciel 1-kl. szkoły powszechnej w Lipie, zmarł dnia 30 września 1928 r. śmiercią tragiczną w 36 roku życia, a 4 roku służby nauczycielskiej.

Frankowska Bronisława, kierowniczka 7-kl. szkoły powszechnej żeńskiej w Nadwórnej, zmarła dnia 3 stycznia 1929 w 55 roku życia, a w 35 roku służby.

Hołdowicz Stanisław, nauczyciel 7-kl. szkoły powszechnej im. Adama Mickiewicza w Rzeszowie, zmarł dnia 2 stycznia 1929 w 36 roku życia, a 14 roku służby nauczycielskiej.

Jankowska Michalina, nauczycielka 3-kl. szkoły powszechnej w Hołyniu, powiatu kałuskiego, zmarła dnia 16 stycznia 1929 w 56 roku życia. a w 35 roku służby.

Ks. Lewicki Stanisław, nauczyciel religji rzym.-kat. 7-kl. szkoły powszechnej w Kołomyi, zmarł dnia 14 stycznia 1929 w 47 roku życia, a w 30 roku służby.

Ostrowski Atanazy, nauczyciel 7-kl. szkoły powszechnej męskiej w Tyśmienicy, powiatu tłumackiego, zmarł dnia 12 listopada 1928 w 53 roku życia, a w 32 roku służby.

Piechurówna Franciszka, kierowniczka 3-kl. szkoły powszechnej w Przyłbicach, zmarła dnia 28 stycznia 1929 w 66 roku życia, a w 46 roku służby.

Sozański Józef, kierownik 7-kl. szkoły powszechnej męskiej w Kopyczyńcach, zmarł dnia 1 stycznia 1929 w 48 roku życia, a w 29 służby nauczycielskiej.

Steciwka Klemens, nauczyciel 7-kl. publ. szkoły powszechnej w Dynowie, pow. Brzozów, zmarł dnia 29 grudnia 1928 w 37 roku życia, a 17 roku służby nauczycielskiej.

Seminarja nauczycielskie.

Mianowani:

Dr. Jonasz Jupiter tymczasowym nauczycielem seminarjum naucz. męskiego w Zaleszczykach; Wiśniewski Franciszek tymczasowym nauczycielem seminarjum naucz. żeńskiego w Kołomyi.

Przeniesieni:

Birnbach Aleksander, nauczyciel II gimnazjum im. St. Sobińskiego w Rzeszowie, do I seminarjum naucz. żeńskiego w Przemyślu. Choma Władysław, nauczyciel szkoły powszechnej w Starej Soli, przydzielony do szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Samborze, do seminarjum naucz. męs. w Samborze; Emmerich Stanisław, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Samborze, do seminarjum naucz. w Samborze; Ginter Wojciech, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Czortkowie, do seminarjum naucz. męs. w Czortkowie; Górniak Jan, nauczyciel szkoły powszechnej w Sielcu Bełzkim, przydzielony do szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Sokalu, do szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Sokalu; Hałaszyńska Marja, nauczycielka szkoły powszechnej w Czortkowie, przydzielona do seminarjum naucz. żeńsk. w Jaworowie. do seminarjum naucz. żeńsk. w Jaworowie; Króliński Jan, nauczyciel I seminarjum naucz. żeń. im. A. Asnyka we Lwowie, przydzielony do seminarjum naucz. męs. we Lwowie, do seminarjum naucz. męs. we Lwowie; Dr. Kisielewski Konstanty, nauczyciel gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie, do III

seminarjum żeń. we Lwowie; Kowalczuk Mikołaj, nauczyciel 7-kl. szkoły powszechnej męs. w Borysławiu, do seminarjum naucz. męs. w Tarnopolu; Kuliński Zdzisław, nauczyciel szkoły powszechnej w Przemyślanach, pełniący obowiązki nauczycielskie w prywatnem seminarjum naucz. żeń. w Sokalu, do seminarjum naucz. męs. w Zaleszczykach; Lewicka Kazimiera, nauczycielka szkoły powszechnej w Bratkowicach, przydzielona do I seminarjum naucz. żeń. w Przemyślu, do I seminarjum naucz. żeń. w Przemyślu; Ks. dr. Łaba Bazyli, katecheta gimnazjum z r. i. n. we Lwowie, przydzielony do III seminarjum naucz. żeń. we Lwowie, do III seminarjum naucz. żeń. we Lwowie; Malinowski Stanisław, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Samborze, do seminarjum naucz. męs. w Samborze; Pomiankowska Janina, nauczycielka szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. żeń. im. A. Asnyka we Lwowie, do seminarjum ochroniarskiego im. Jachowicza we Lwowie; Pazowska Kamila, nauczycielka szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. żeń. w Brzeżanach, do seminarjum naucz. żeń. w Brzeżanach; Romanowski Józef, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. męs. w Sokalu, do semianrjum naucz. męs. w Sokalu; Sożyński Rudolf, nauczyciel szkoły powszechnej im. Czackiego we Lwowie, przydzielony do seminarjum naucz. męs. w Krośnie, do seminarjum naucz. męs. w Krośnie; Dr. Stankiewiczowa Janina, nauczycielka seminarjum naucz. żeń. w Jaworowie, przydzielona do I seminarjum naucz. żeń. im. A. Asnyka we Lwowie, do I seminarjum naucz. żeń. im. A. Asnyka we Lwowie; Sztaba Stanisław, nauczyciel szkoły powszechnej im. św. Jana Kantego w Przemyślu, przydzielony do seminarjum naucz. męs. w Rudniku n/S. do seminarjum naucz. męs. w Rudniku n/S.; Włodkówna Stanisława, nauczycielka szkoły powszechnej męskiej im. św. Antoniego we Lwowie, do Państwowych Kursów Nauczycielskich we Lwowie; Ziemska Helena, nauczycielka I seminarjum naucz. żeń. w Przemyślu do II seminarjum naucz. żeń. w Przemyślu; Żmurkowska Eugenja, nauczycielka szkoły powszechnej w Starym Samborze, przydzielona do II seminarjum naucz. żeń. w Przemyślu, do II seminarjum naucz. żeń. w Przemyślu

Spensjonowani:

Dewosser Mikołaj, nauczyciel Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Stanisławowie; Ekiertówna Tekla, nauczycielka I Państwowego Seminarjum Żeńskiego w Przemyślu; Ks. Froń Franciszek, katecheta Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Stanisławowie; Ks. Kormosz Emil, katecheta Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Przemyślu; Kotowicz Włodzimierz, nauczyciel Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Tarnopolu; Krochmaluk Andrzej, nauczyciel Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Stanisławowie; Włodyga Franciszek, nauczyciel Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego we Lwowie, pełniący obowiązki kierownika w Pryw. Sem. Naucz. Koed. w Cieszanowie.

Szkoły średnie ogólno - kształcące.

Mianowani:

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 6 stycznia 1929 r. Nr. II. — 18186/28 mianował p. Jacka Pawlika, kierownika II. Państwowego Gimnazjum w Stryju, dyrektorem II-go Państwowego Gimnazjum w Stryju.

P. Kurator O. S. Lw. zamianował p. Brunona Schulza nauczycielem gimnazjum w Drohobyczu.

P. Kurator O. S. Lw. cofnął przeniesienie Zygmunta Szewery do gimnazjum w Sanoku i pozostawił go na stanowisku nauczyciela gimnazjum w Leżajsku (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 524).

Spensjonowani:

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 25 stycznia 1929 Nr. II—1437/29 przeniósł w stan spoczynku Artura Passendorfera, dyrektora IX gimnazjum państwowego im. Jana Kochanowskiego we Lwowie,

Przy tej sposobności wyraził Pan Minister uznanie i podziękowanie za długoletnią, gorliwą i sumienną pracę na stanowisku nauczyciela i dyrektora gimnazjów państwowych.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 5 lutego 1929 Nr. II. 3169/29 przeniósł w stan spoczynku Wojciecha Grzegorzewicza, dyrektora IX gimnazjum państwowego im. Jana Kochanowskiego we Lwowie.

Przy tej sposobności wyraził Pan Minister uznanie i podziękowanie za długoletnią, sumienną i skuteczną pracę na stanowisku nauczyciela i dyrektora gimnazjów państwowych.

Pan Kurator przeniósł dekretem z dnia 9 października 1928 Nr. II — 14655/28 w stan spoczynku Andrzeja Klisieckiego, profesora państw. gimn. w Złoczowie.

Przeniesieni:

Babij Jan, nauczyciel gimnazjum w Brzeżanach, do gimnazjum z r. j. n. we Lwowie; Błocki Tadeusz, nauczyciel I gimnazjum w Przemyślu, do II gimnazjum w Przemyślu; Chojnacki Stanisław, nauczyciel 7-kl. szkoły powszechnej w Łucku, do gimnazjum VIII we Lwowie; Ćwikowski Stanisław, dyrektor gimnazjum w Nisku, do gimnazjum w Krośnie; Dąbrowski Romuald, nauczyciel gimnazjum żeńskiego we Lwowie, do gimnazjum IX we Lwowie; Hollender Henryk, nauczyciel gimnazjum im. A. Asnyka w Białej, do gimnazjum VII we Lwowie; Juzwa Stefan, nauczyciel VIII gimnazjum we Lwowie, do II gimnazjum w Tarnopolu; Koreniec Dyonizy, nauczyciel VII gimnazjum we Lwowie, do filji gimnazjum z r. j. n. we Lwowie; Krawczyk Mieczysław, nauczyciel gimnazjum w Rohatynie, do gimnazjum IX we Lwowie; Dr. Krypiakiewicz Jan, nauczyciel gimnazjum XII we Lwowie, do gimnazjum w Wągrowcu (okr. Poznański); Dr. Mejbaum Wacław, nauczyciel V gimnazjum we Lwowie, do VII gimnazjum we Lwowie; Rappaport Chaim Jakób, nauczyciel szkoły powszechnej we Lwowie, przydzielony do II gimnazjum we Lwowie, do II gimnazjum we Lwowie; Rupp Teodor, nauczyciel gimnazjum w Buczaczu, do gimnazjum I w Stryju; Scherman Anatol, nauczyciel gimnazjum w Drohobyczu, do gimnazjum II w Stanisławowie; Dr. Sochaniewicz Kazimierz, nauczyciel III gimnazjum we Lwowie, do VI gimnazjum we Lwowie; Spaet Arnold, nauczyciel I gimnazjum w Stryju, do V gimnazjum we Lwowie; Szach Stefan, nauczyciel gimnazjum w Sokalu, do gimnazjum z r. j. n. we Lwowie; Zakulski Ludwik, dyrektor gimnazjum w Krośnie, do gimnazjum w Nisku; Zaleski Roman, nauczyciel II gimnazjum w Tarnopolu, do gimnazjum z r. j. n. w Tarnopolu.

Szkolnictwo zawodowe.

Mianowani:

Inż. Harland Zygmunt, nauczycielem Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie; Niemczuk Mikołaj, instruktorem Państwowej Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu; Inż. Pierożyński Zdzisław, nauczyciel Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie, został powołany do Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Meljoracyjnej w Poznaniu; Inż. Rapała Ludwik, nauczycielem Państwowej Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu; Inż. Sanojca Eugenjusz, nauczycielem Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie; Wdowicki Władysław, instruktorem krawiectwa w Państwowej Szkole Zawodowej Żeńskiej w Łucku.

Spensjonowani:

Inż. Miś Andrzej, profesor Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie; Mostowski Tadeusz, nauczyciel Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie; Stach Szczepan, nauczyciel Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie; Żaak Henryk, nauczyciel Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie.

Konkursy.

Konkursy na posady nauczycielskie w szkołach powszechnych.

W powiecie brzeżańskim:

Posada kierownika 4-kl. szkoły pow. z p. j. w. w Kuropatnikach. Szczegóły dotyczące szkoły pod względem uposażenia mieszczą się w szematyzmie.

W powiecie brzozowskim:

Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Pawłokomej. (Konkurs ponowny, patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. ,str. 372).

W powiecie buczackim:

Stanowisko kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Weleśniowie. Ponowny konkurs (patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 155, pow. buczacki, poz. I, 14).

W powiecie czortkowskim:

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Jagielnicy. Pierwszeństwo mają kandydaci, posiadający świadectwa z W. K. N.
2. Posada kierownika 2-kl. szk. powszechnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Szmańkowczykach.

W powiecie d o b r o m i l s k i m:

Posada kierownika 7-kl. szkoły powszechnej w Birczy. Budynek własny z mieszkaniem dla kierownika szkoły. Pierwszeństwo będą mieli kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy, względnie wyższy kurs nauczycielski z którejkolwiek grupy. Oddalenie od stacji kolejowej 29 km. (Konkurs po raz drugi).

W powiecie d r o h o b y c k i m:

Posady kierowników szkół następujących:

1. Bilcze. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od stacji kolejowej 7 km., od miasta powiatowego 31 km., budynek murowany, mieszkanie kierownika złożone z 2 pokoi i kuchni, gruntu 2 morgi (konkurs ponowny).
2. Bronica. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od stacji kolejowej 13 km., budynek drewniany, mieszkanie kierownika złożone z 2 pokoi i kuchni, gruntu 2 morgi.
3. Dobrohostów. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od stacji kolejowej 15 km., budynek szkolny na ukończeniu, mieszkanie kierownika złożone z 2 pokoi i kuchni.
4. Dobrowlany. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od stacji kolejowej 2 km., od miasta powiatowego 14 km., budynek własny, gruntu 2 morgi.
5. Hruszów. Szkoła 6-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta powiatowego 26 km., budynek dobry, mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, gruntu 2 morgi.
6. Kropiwnik Stary. Szkoła 3-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta powiatowego i od stacji kolejowej 30 km., budynek dobry, gruntu 2 morgi.
7. Lisznia. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta powiatowego 5 km., budynek drewniany (3 sale donajęte), mieszkanie kierownika szkoły składa się z 1 pokoju i kuchni, gruntu 2 morgi.
8. Litynia. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta powiatowego 21 km., mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, gruntu 2 morgi.
9. Medenice. Szkoła 7-kl. z polskim językiem nauczania, oddalenie od stacji kolejowej 24 km., gruntu 2 morgi. Kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy lub wyższy kurs nauczycielski mają pierwszeństwo. (Konkurs ponowny).
10. Nahujowice. Szkoła 7-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta powiatowego 16 km., sale naukowe wynajęte, gruntu 1 morg. Kandydaci posiadający egzamin wydziałowy lub wyższy kurs nauczycielski będą mieli pierwszeństwo.
11. Podbuż. Szkoła 6-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta i stacji kolejowej 33 km, budynek murowany, mieszkanie kierownika składa się z 2 pokoi i kuchni, 2 morgi gruntu.
12. Popiele. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta powiatowego 13 km., budynek murowany, mieszkanie kierownika składa się z 2 pokoi i kuchni.

13. Tustanowice. Szkoła 5-kl. z polskim językiem nauczania, budynek szkolny wynajęty, oddalenie od stacji kolejowej 5 km. Kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy lub wyższy kurs nauczycielski, będą mieli pierwszeństwo.

14. Ułyczno. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, oddalenie od miasta 20 km., budynek drewniany, sale wynajęte, 2 morgi pola.

15. Posada nauczyciela rel. rzym. kat. w publ. 7-kl. szkole powszechnej żeńskiej im. Król. Jadwigi w Drohobyczu z obowiązkiem udzielania nauki rel. rzym. kat. w 7-kl. szkole powsz. im. Kołłątaja w Drohobyczu.

16. Łastówki. Szkoła 3-kl. z ruskim językiem nauczania. Mieszkanie służbowe składa się z 3 pokoi i kuchni, oddalenie od miasta powiatowego 42 km., brak pola.

17. Schodnica. Szkoła 7-kl. utrakwistyczna. Oddalenie od stacji kolejowej 13 km, budynek szkolny własny. Kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy względnie wyższy kurs naucz., będą mieli pierwszeństwo.

18. Truskawiec. Szkoła 5-kl. utrakwistyczna, stacja kolejowa w miejscu, budynek własny, mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, brak pola.

19. Drohobycz. Szkoła 7-kl. żeńska im. Orzeszkowej z polskim językiem nauczania, budynek własny, stacja kolejowa w miejscu. Kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy lub wyższy kurs nauczycielski, będą mieli pierwszeństwo.

W powiecie horodeńskim:

Posada kierownika 4-kl. szkoły w Horodence na przedmieściu Kotykówka. Język wykładowy polski i ruski. Konkurs poraz drugi; patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 155.

W powiecie jarosławskim:

1. Posada nauczyciela (ki) kierującego (ej) 2-kl. szkoły powszechnej w Cieplicach Dolnych. Język nauczania polsko-ruski. Ponowny konkurs (patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., pow. jarosławski, p. 5).

2. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 2-kl. szkoły powszechnej w Łowcach. Język nauczania państwowy, budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, gruntu ornego niema.

3. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 3-kl. szkoły powszechnej w Cieplicach Górnych. Język nauczania polsko-ruski. Ponowny konkurs (patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 374, pow. jarosławski, p. 8).

4. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 2-kl. szkoły powszechnej w Woli Buchowskiej. Język nauczania państwowy, budynek szkolny drewniany, mieszkanie służbowe składa się z dwóch pokoi i kuchni. Budowa nowej szkoły wkrótce rozpocznie się. Gruntu ornego 1½ morga.

5. Posada kierowniczki 7-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. Ostrogskiej w Jarosławiu. Język nauczania polski. Mieszkania służbowego niema. Konkurs ponowny (patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 374, pow. jarosławski, p. 13).

W powiecie j a w o r o w s k i m:

1. Posada kierownika 5-kl. szkoły pow. w Krakowcu. Mieszkanie składa się z 2 pokoi i kuchni.

2. Posada kierownika 3-kl. szkoły powsz. w Przyłbicach. Mieszkanie służbowe składa się z 1 pokoju i 1 kuchni.

3. Posada kierownika 3-kl. szkoły powsz. w Kobylnicy Wołoskiej. Mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni.

4. Posada kierownika 3-kl. szkoły powsz. w Kurnikach. Mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, do szkoły należy ogród i pole. Do stacji kolejowej 3 km., (konkurs po raz drugi).

5. Posada kierownika 2-kl. szkoły powsz. w Mużyłowicach Narodowych. Mieszkanie służbowe składa się z 1 pokoju i kuchni, (konkurs po raz drugi).

6. Posada kierownika 2-kl. szkoły powsz. w Czołhyniach. Język wykładowy polsko-ruski. Mieszkanie w budynku szkolnym, do szkoły należy pole. Konkurs po raz drugi.

W powiecie k o l b u s z o w s k i m:

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły mieszanej w Woli Raniżowskiej. Mieszkanie służbowe w osobnym nowym murowanym budynku o trzech pokojach i kuchni, ogród i 1 morg pola. Pierwszeństwo mają nauczyciele z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem naucz.

2. Posada kierownika 4-kl. szkoły w Dzikowcu. Mieszkanie służbowe o 3 pokojach i kuchni, ogrodu 2 ar. 54 m², pola ornego 3 ha 50 a.

3. Posada kierownika 3-kl. szkoły w Przyłęku. Mieszkanie służbowe o 2 pokojach i kuchni, 3 morgi pola ornego.

4. Posada kierownika 2-kl. szkoły w Klatkach. Mieszkania służbowego niema.

We wszystkich szkołach język wykładowy polski.

W powiecie k o ł o m y j s k i m:

1. Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. szkoły powszechnej im. św. Alojzego w Kołomyi-Flehberg, ogłoszony w Nr. 5. Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. (Kołomyja, poz. 3).

2. Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. szkoły powszechnej w Słobódce-Leśnej — Kocabina (obecnie św. Stanisław Kacabina), ogłoszony w Nr. 2, Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 62, (pow. kołomyjski, poz. 6).

W powiecie k o p y c z y n i e c k i m:

Posada kierownika 7-kl. szkoły powszechnej męskiej w Kopyczyńcach. Język nauczania polski. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym (6 morgów gruntu ornego). Pierwszeństwo zastrzeżone dla kandydatów z egzaminem wydziałowym względnie wyższym kursem nauczycielskim.

W powiecie k r o ś n i e ń s k i m:

1. Stanowisko nauczyciela kierującego 7-kl. szkoły powszechnej mieszanej w Iwoniczu. Mieszkanie służbowe złożone z 3 pokoi i kuchni. Ogród

szkolny wraz z polem wynosi 1 morg 1680 m^2. Odległość od stacji kolejowej wynosi 7 km. Pierwszeństwo mają kompetenci, posiadający świadectwa wyższego kursu nauczycielskiego do szkół wydziałowych z grupy matematyczno-przyrodniczej.

2. Stanowisko nauczyciela kierującego 3-kl. szkoły powszechnej mieszanej w Głowience. Mieszkanie służbowe. Odległość od miasta powiatowego 4 km., od stacji kolejowej 6 km.

3. Stanowisko nauczyciela kierującego 2-kl. szkoły powszechnej mieszanej w Kobylanach. Ogród szkolny wynosi 66 a 55 m^2. Odległość od stacji kolejowej 16 km.

W powiecie l i s k i m:

Unieważnia się konkurs na posadę nauczycielską w 7-kl. szkole w Ustrzykach Dolnych, ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 377.

W powiecie l w o w s k i m:

1. Stanowisko kierownika 7-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Sokolnikach. Konkurs po raz drugi (patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 64, pow. lwowski, p. 5).

2. Unieważnia się konkurs na stanowisko kierownika 4-kl. publ. szk. powsz. w Zaszkowie, ogłoszony w Nr. 10, Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z roku 1928.

W powiecie l u b a c z o w s k i m:

Unieważnia się konkurs na posadę kierownika 1-kl. szkoły powsz. utrakwist. w Tymcach, ogłoszony w Nr. 1 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r.

W powiecie m o ś c i s k i m:

Posada kierownika 5-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem wykładowym w Dołhomościskach. Przy szkole jest mieszkanie i ogród do użytku kierownika. (Konkurs ponowny).

W powiecie n a d w ó r n i a ń s k i m:

1. Posada kierowniczki (ka) 7-kl. szkoły powszechnej żeńskiej w Nadwórnej. Szkoła mieści się we własnym nowym budynku, dla kierownika szkoły jest 2 morgi gruntu ornego.

2. Unieważnia się konkursy, ogłoszone w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1928 Nr. 1 i 10 na posady samoistnych nauczycieli 1-kl. szkół powszechnych w Tatarowie, Worochcie (z polskim i polsko-ruskim językiem nauczania), Zielenicy, Brzezinie, Jamnej, Majdanie, w Kubajówce i w Rafajłowej.

W powiecie r a d z i e c h o w s k i m:

Posada kierownika 2-kl. szkoły w Ohladowie.

W powiecie r o h a t y ń s k i m:

1. Stanowisko kierownika 4-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem nauczania w Dolinianach. Konkurs po raz drugi; patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 159 (Rohatyn, poz. 8).

2. Unieważnie się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. szkoły powszechnej w Honoratówce, ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw., Nr. 4 z 1928 r., (Rohatyn, poz. 3).

W powiecie rzeszowskim:

Konkurs kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Woliczce. Konkurs ponowny (patrz Dz. Urz. Kur. z 1928 r., str. 123, pow. rzeszowski, p. 6).

W powiecie śniatyńskim:

1. Posada kierowniczki 7-kl. szkoły żeńskiej w Zabłotowie. Język nauczania polski. Szkoła mieści się w salach wynajętych. Budowa własnego 1-piętrowego murowanego budynku w toku. Kandydaci, posiadający egzamin wyższego nauczycielskiego kursu lub egzamin wydziałowy, będą mieli pierwszeństwo.

2. Posada katechety obrz. łać. w szkole 7-kl. męskiej w Śniatynie z obowiązkiem udzielania nauki religji obrz. łać. w szkole 7-kl. żeńskiej w Śniatynie i 5-kl. Śniatyn-Bałki.

W powiecie staro-samborskim:

Posady kierowników szkół:

1. 2-kl. w Bilczu Dolnym. Budynek własny z mieszkaniem służbowem, pola ornego 1050 m², język nauczania ruski.

2. 2-kl. w Topolnicy. Budynek własny z mieszkaniem służbowem, pola ornego 2.600 m², język nauczania polski-ruski.

3. 2-kl. w Suszycy Wielkiej. Budynek własny z mieszkaniem służbowem, pola ornego 2 morgi, język nauczania polsko-ruski.

4. 2-kl. w Woli Koblańskiej. Budynek własny z mieszkaniem służbowem, pola ornego 1.200 m², język nauczania ruski.

5. 2-kl. w Wołoszynowej. Budynek własny z mieszkaniem służbowem, pola ornego 2 morgi, język nauczania ruski.

W powiecie strzyżowskim:

Posady kierowników szkół 2-klasowych:

1. w Bodnarówce, 2. Gliniku Charzewskim, 3. Gliniku Górnym, 4. Jaworniku, 5. Łękach, 6. Niebylcu, 7. Pietruszej Woli, 8. Przybówce, 9. Pstrągowej Górnej, 10. Różance, 11. Twierdzy, 12. Wiśniowej, 13. Wysokiem (im. St. Biskupa), 14. Zaborowie (im. Konarskiego), 15. Zaborowie (im. Kołłątaja). Język wykładowy ad 1 i 7 ruski, w innych polski.

Posady kierowników szkół 3-klasowych:

1. w Baryczce, 2. Cieszynie, 3. Dobrzechowie, 4. Gogolowie, 5. Konieczkowej, 6. Nowej Wsi, 7. Wysokiej (im. J. Kantego), 8. Żarnowej. We wszystkich szkołach język wykładowy polski.

4. Posady kierowników szkół 4-klasowych:

1. w Gwoźnicy Górnej, 2. Pstrągowej Dolnej, 3. Szufnarowej. We wszystkich szkołach język wykładowy polski.

5. Posada kierownika 5-klasowej szkoły w Połomji. Język wykładowy polski.

W powiecie **tłumackim**:

1. Posada kierownika 2-kl. szkoły z polsko-ruskim językiem wykładowym w Nadorożnej. Konkurs po raz drugi; patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 160, (Tłumacz, poz. 15).

2. Posada kierownika 2-kl. szkoły w Puźnikach. Konkurs po raz drugi; patrz Dz . Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 160, (Tłumacz, poz. 17).

3. Posada kierownika 2-kl. szkoły z polskim językiem nauczania w Hostowie. Konkurs po raz drugi; patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1928, str. 160, (pow. tłumacki, poz. 4).

W powiecie **zaleszczyckim**:

Posady nauczycieli kierujących:

1. 3-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem nauczania w Capowcach. Mieszkanie służbowe, ogród i 1 morg pola (konkurs ponowny).

2. 2-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem nauczania w Chmielowej. $1^1/_4$ morga ogrodu, 1 morg pola (konkurs ponowny).

3. 2-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem nauczania w Hołowczyńcach. Jest ogród szkolny (konkurs ponowny).

4. 2-kl. szkoły z ruskim językiem nauczania w Lesiecznikach. Jest ogród i 2 morgi pola (konkurs ponowny).

5. 2-kl. szkoły z ruskim językiem nauczania w Lisowcach. Budynek szkolny na ukończeniu, jest mały ogródek szkolny (konkurs ponowny).

6. 5-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem nauczania w Kołodróbce. Szkoła mieści się w budynku własnym oraz częściowo w izbach najętych. Jest ogród, 1 morg pola (konkurs ponowny).

7. 2-kl. szkoły z polskim i ruskim językiem nauczania w Milowcach. Mieszkanie służbowe, ogród szkolny i 1 morg pola (konkurs ponowny).

8. 7-kl. szkoły żeńskiej z polskim językiem nauczania w Zaleszczykach

W powiecie **złoczowskim**:

Posada kierowniczki 7-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. A. Mickiewicza w Złoczowie. Mieszkanie służbowe, gruntu szkolnego niema. Pierwszeństwo mieć będą kandydatki, posiadające świadectwo z wyższego kursu nauczycielskiego lub równorzędnego.

W powiecie **żółkiewskim**:

1. Posada kierowniczki 7-kl. szkoły powszechnej żeńskiej w Mostach Wielkich. Język nauczania polski, mieszkanie sułżbowe w budynku szkolnym, pola niema. Pierwszeństwo mają kandydatki z wyższym kursem nauczycielskim.

2. Posada kierowniczki 2-kl. szkoły powszechnej w Błyszczywodach-Przedrzymichach Małych. Język nauczania polski. Budynek szkolny nowy, w dobrym stanie, mieszkanie służbowe z 3 ubikacyj, oraz dwa morgi pola.

3. Posada kierownika 2-kl. szkoły w Dobrosinie. Język nauczania polski i ruski. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym, ogród.

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca kwietnia 1929 r.

Wolne posady nauczycieli podwładnych.

W powiecie dobromilskim:

1. Dwa (2) stanowiska nauczycieli podwładnych w 7-kl. szkole pow. męskiej w Dobromilu. Pierwszeństwo zastrzeżone dla kandydatów, posiadających egzamin wydziałowy, lub wyższy kurs nauczycielski z grupy humanistycznej lub technicznej (rysunkowo-slöjdowej).
2. Dwa (2) stanowiska nauczycieli (lek) podwładnych w 7-kl. szkole powsz. w Birczy. Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem nauczycielskim.

W powiecie jarosławskim:

W Jarosławiu jest do objęcia posada nauczyciela szkół powszechnych z obowiązkiem prowadzenia pracowni fizyko-chemicznej.

Nauczyciele (lki), posiadający odpowiednie kwalifikacje (przynajmniej wyższy kurs nauczycielski) i czujący się na siłach kierowania pracownią, mogą ubiegać się o powyższe stanowisko.

W powiecie krośnieńskim:

Przy 7-kl. szkole powszechnej męskiej w Krośnie jest wolna posada dla nauczyciela, posiadającego wyższy kurs nauczycielski z grupy matematyczno-fizycznej.

W powiecie liskim:

Dwie posady nauczycielskie w 7-kl. publ. szkole powsz. męskiej w Lisku. Kandydaci z egzaminem wydziałowym lub ukończonym wyższym kursem nauczycielskim z grupy fizyko-matemat. i geograficzno-przyrodniczej), będą mieli pierwszeństwo.

W powiecie stanisławowskim:

Z początkiem roku szkolnego 1929/1930 będzie do obsadzenia przy szkołach od 5-kl. do 7-kl. w mieście Stanisławowie i w powiecie szereg posad dla nauczycieli szkół powszechnych z ukończonym wyższym kursem nauczycielskim dla przedmiotów z grupy geograficzno- przyrodniczej, humanistycznej, matematyczno-fizycznej.

Niezależnie od tego będzie do obsadzenia przy szkołach miejskich stanowisko nauczycielki ćwiczeń cielesnych, nauczyciela ćwiczeń cielesnych, nauczycielki robót ręcznych i nauczyciela robót ręcznych z Instytutem warszawskim.

Ten ostatni zajmie ewentualnie stanowisko kierownika pracowni robót ręcznych.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 4.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 15 marca 1929

TREŚĆ:

1. Święto pieśni str. 158.
2. Noszenie książek i zeszytów w tornistrach str. 160.
3. Prawidłowa linjatura w zeszytach szkolnych str. 160.
4. Pomoce naukowe str. 161.
5. Wykaz szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych str. 161.
6. Świadectwa i druki szkolne str. 166.
7. Przysięga służbowa nauczycieli str. 171.
8. Badania zdrowotne nauczycielstwa str. 171.
9. Odpowiedzialność dyscyplinarna tymczasowych nauczycieli szkół podległych Ministrowi W. R. i O. P. str. 172.
10. Podwody dla duszpasterzy na naukę religji str. 173.
11. Kwalifikowanie kandydatów do seminarjów nauczycielskich ze względu na wadliwą wymowę str. 175.
12. Kwalifikacje zdrowotne uczniów seminarjów nauczycielskich str. 176.
13. Klasyfikacje uczniów (uczenic) seminarjów nauczycielskich str. 177.
14. Wywiad o kandydatach do stanu nauczycielskiego str. 178.
15. Egzamina częściowe na W. K. N. str. 178.
16. Ustawa dotycząca kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich i seminarjach (zmiana) str. 179.
17. Zniesienie egzaminu w zakresie 4 klas gimnazjum str. 179.
18. Ustalenie nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich str. 180
19. Regulamin dla kierowników warsztatów oraz innych szkolnych zakładów wytwórczych w państwowych szkołach technicznych i rzemieślniczo-przemysłowych str. 180.

Organizacja str. 182.

Książki i czasopisma: Konieczność posiadania własnej floty morskiej str. 183 Badanie zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu str. 183. Kompetencje kierownika szkoły str. 184. Za kratami więzień i drutami obozów str. 184. Księga sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego str. 184. Zdrowie w chacie wiejskiej str. 185. My młodzi str. 185. Walka z pożarem str. 185. Rozporządzenie w sprawie sadzenia i utrzymywania drzew na drogach publicznych str. 186. Scalanie gruntów str. 186. Słownik obrazowy języka francuskiego str. 186. Wydawnictwa Państwowego Wydawnictwa Książek szkolnych str. 186. Genesis Seifer Brejszit str. 187.

Konkursy str. 187.

Ogłoszenia: Zjazd nauczycieli geografji str. 189. Porady w sprawie kursów dla dorosłych str. 190. Sąd powiatowy miejski i zamiejski we Lwowie str. 190. Zniesienie Sądu powiatowego w Nowym Siole str. 190. Państwowe Zakłady umundurowania str. 191. Ofiarność str. 191. Uczniowie wykluczeni str. 191. Komisja dyscyplinarna dla urzędników str. 192. Komisja egzaminacyjna dla urzędników III kategorji str. 192. Komisja egzaminacyjna dla egzaminów z religji mojżeszowej str. 192. Wizytator religji rzym. kat. w Przemyślu str. 193. Zniżki kolejowe dla wycieczek nauczycielskich str. 193. Wyświetlanie filmów propagandowych na rzecz budowy domów dla ociemniałych inwalidów str. 193. Statut organizacyjny Ministerstwa W. R. i O. P. str. 194. Dwutygodniowy kurs dla wychowawczyń przedszkoli we Lwowie str. 195. Sprostowanie str. 196.

1.

Święto Pieśni.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 4 marca 1929 r. Nr. O—402/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie) oraz dyrekcyj i kierownictw seminarjów nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 stycznia 1926 L:22800/25, ogłoszonego w Dz Urz. Min. WR. i OP. z r. 1926 Nr. 4, poz. 28 *), polecam urządzić w bieżącym roku szkolnym „Święto Pieśni" w sposób podobny, jak to miało miejsce w latach ubiegłych.

Z nadesłanych sprawozdań stwierdziłem, że święto to weszło już w swoją tradycję, odbywa się wszędzie poważnie i uroczyście oraz wywołuje dobre i miłe wrażenie nietylko u dziatwy szkolnej, lecz także u ludności która coraz chętniej i liczniej bierze udział w uroczystościach szkolnych Przyczynia się ono w wysokim stopniu do zbliżenia domu rodzicielskiego do szkoły oraz wskazuje na wzrastające coraz bardziej zaufanie rodziców do nauczycielstwa i wpływa w ten sposób korzystnie na działalność wychowawczą szkoły.

Ponieważ, jak wynika ze sprawozdań, pogoda w drugiej połowie czerwca rzadko pozwala na urządzenie święta na wolnem powietrzu, zarządzam, ażeby w bieżącym roku szkolnym odbyło się „Święto Pieśni" w czasie od połowy maja do połowy czerwca, a tylko w wyjątkowych wypadkach w drugiej połowie miesiąca czerwca. Przesunięcie tego rodzaju jest wskazane także i z tego względu, że zajęcia, złączone z zakończeniem roku szkolnego, w pracy nad przygotowaniem święta stanowią pewną przeszkodę.

„Święto Pieśni" zaś powinno być urządzone nie w sali szkolnej, lecz tylko na wolnej przestrzeni, w ogrodzie, w lesie lub na łące, i mieć cechę swobodnej majówki.

Pragnę, ażeby tegoroczne „Święto Pieśni" wypadło jeszcze uroczyściej, niż w latach ubiegłych i przybrało charakter radosnego „Święta Wiosny" nietylko dla szkoły, ale także dla ludności.

PP. Inspektorowie Szkolni zechcą tedy postarać się, ażeby w przygotowaniu tego święta wzięły udział nietylko sfery nauczycielskie, ale ażeby całą akcję poparły również komitety obywatelskie, instytucje oraz osoby prywatne, umiejące ocenić należycie wychowawcze znaczenie kultu pieśni.

Do urządzenia „Święta Pieśni" nadawać się będzie wobec tego najlepiej niedziela lub inny dzień świąteczny.

W święcie winna wziąć udział dziatwa szkół powszechnych, zaś w miastach, gdzie istnieją zakłady kształcenia nauczycieli, także młodzież tych zakładów wspólnie z dziatwą szkół powszechnych.

Młodzież kursów najwyższych oczywiście w porozumieniu się z dyrekcjami zakładów, można nawet wciągnąć do pracy w przygotowaniu święta, ażeby mogła zapoznać się już teraz praktycznie ze sposobem urządzania tego rodzaju obchodów.

Tam, gdzie istnieją orkiestry uczniowskie, winny się one swemi produkcjami przyczynić również do urozmaicenia programu.

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 122.

PP. Dyrektorowie (Kierownicy) zakładów kształcenia nauczycieli powinni w sprawie przygotowania „Święta Pieśni" wejść czemprędzej w porozumienie z PP. Inspektorami szkolnymi i odwrotnie.

Na program uroczystości winny się złożyć — obok wymienionych poniżej pieśni — także gry i zabawy, gimnastyka rytmiczna, pochód możliwie barwny, ewentualnie przedstawienia sceniczne i t. p.

W szkołach powszechnych należy wyuczyć poprawnie ze zbiorku: Lirenka, część III (Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie, ul. Kurkowa 21 — cena 80 gr), następujących pieśni:

1) Marsz dzieci polskich — str. 9. 2) Dalej wraz, piękny czas — str. 12. 3) Za chlebem — str. 37. 4) Maj-kanon dwugłosowy — str. 51. 5) Na polu — str. 21 (poddać w tonacji C-dur),

oraz powtórzyć z repertuaru roku ubiegłego: 1) Wianek — str. 16. 2) Na służbie — str. 26. 3) Jeszcze Polska nie zginęła — str. 4.

W szkołach, w których pobiera naukę także dziatwa narodowości ruskiej, należy obok wymienionych wyżej pieśni polskich wyuczyć kilku pieśni ze zbiorku Fil. Kołessy p. t. „Śpiwajmo" (Państw. Wyd. Książek Szkoln. we Lwowie — cena 50 gr).

Pieśni powyższe mają być trwałym repertuarem szkół powszechnych, wykonania ich będą zatem wymagać PP. Inspektorowie i Wizytatorowie.

Tam, gdzie pozwala na to odległość i rozmieszczenie gmin, dobrze będzie podzielić powiat na rejony i połączyć poszczególne szkoły w grupy.

Dla każdego rejonu należy w takim razie wyznaczyć wspólnego dyrygenta, którego obowiązkiem będzie skontrolować repertuar piśmienny, wyuczony w szkole, a następnie pokierować jego wykonaniem w dniu święta.

PP. Inspektorowie szkolni zakupią z funduszu grzywien szkolnych potrzebną ilość śpiewników jako podręczników szkolnych i rozdadzą je bezpłatnie między ubogą dziatwę szkolną.

Zakłady kształcenia nauczycieli powinny przygotować ze zbiorku, obejmującego 25 pieśni (Państw. Wyd. Ks. Szk. — cena 1.40 zł) następujących pieśni: 1. Bezdomny — str. 73. 2. Wieczorny dzwon — str. 75. 3. Bodaj to złote wieki — str. 26. 4. Pieśń o domu — str. 33.

oraz powtórzyć ze zbiorku „Pięciu pieśni" (Państw. Wyd. Ks. Szk. — cena 5 gr); 1. Leć pieśni w dal (Hasło), F. Szopskiego i 2. Krakowiak, St Kazury.

W wykonaniu wszystkich pieśni winna wziąć udział cała młodzież zakładu, a nie tylko chór międzyklasowy.

O wykonaniu „Święta Pieśni" złożą PP. Dyrektorowie (Kierownicy) i Inspektorowie Szkolni wyczerpujące sprawozdanie najpóźniej do końca lipca b. r.

PP. Inspektorowie dołączą do sprawozdania alfabetyczny wykaz szkół powiatu, zaznaczając przy każdej szkole, kiedy i gdzie odbyło się „Święto Pieśni" oraz wymieniając tych nauczycieli, którzy się w przygotowaniu uroczystości specjalnie zasłużyli.

Przedkładania Kuratorjum oryginalnych sprawozdań poszczególnych szkół powszechnych, jak to czyniły niektóre rady szkolne powiatowe w latach ubiegłych, należy w przyszłości zaniechać.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

2.

Noszenie książek i zeszytów w tornistrach.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17 listopada 1928 r. Nr. O. H. fiz. 1029/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 216).

Obserwacje nad dziatwą szkolną wykazały, że noszenie książek i zeszytów w teczkach, w paskach, pod pachą, przynosi szkodę organizmowi dziecka, gdyż, zwłaszcza przy większym ciężarze książek i przy noszeniu jednostronnem, sprzyja chorobliwemu skrzywieniu kręgosłupa, poza tem zajęcie w tych razach rąk tamuje swobodę ruchów np. przy wchodzeniu do tramwaju, do wagonu, w razie pośliźnięcia się, a podczas mrozów ręce w tych przypadkach łatwo ulegają odmrożeniu.

Wobec tego polecam przedsięwzięcie wszelkich środków, by dziatwa nie potrzebowała nosić z domu do szkoły i zpowrotem zbyt dużej liczby książek i zeszytów, by, o ile to okaże się możliwem, część pomocy naukowych, zbędnych w domu, pozostawała w klasie w zamykanych szafach (w budynkach murowanych można do tego wykorzystać specjalne wgłębienia w ścianach, zamykane jak szafy).

Co się tyczy sposobu noszenia książek i zeszytów, to nauczyciele na konferencjach rodzicielskich powinni uświadamiać opiekę domową o szkodliwościach, płynących dla zdrowia dziatwy wskutek niewłaściwego noszenia książek i zeszytów i zalecać, by zaopatrywała dzieci w tornistry (z grubej tektury, ceraty, skóry i t. p.). Przy zalecaniu tego sposobu noszenia książek podnieść należy, że noszenie tornistra ew. plecaka sprzyja równomiernemu obciążeniu kręgosłupa i czynności jego mięśni wyprostnych, ułatwia zachowanie prawidłowej postawy, umożliwia swobodne używanie rąk, a w razie zbyt niskiej ciepłoty powietrza pozwala na zabezpieczenie ich od odmrożenia.

Zechcą kuratorowie podać powyższe zalecenie do wiadomości dyrekcyj i kierowników szkół, pp. inspektorów szkolnych oraz ogółu nauczycielstwa, zaznaczając, iż noszenie tornistrów powinno dotyczyć głównie dziatwy szkół powszechnych oraz gimnazjum niższego.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

3.

Prawidłowa linjatura w zeszytach szkolnych.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 września 1928 r. Nr. I—13303/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 186).

We wskazówkach metodycznych, dołączonych do programu nauczania języka polskiego w gimnazjum niższem, zwrócono uwagę na obowiązek przestrzegania, aby dzieci przy pisaniu używały zeszytów o właściwej linjaturze. Dokładne oznaczenie prawidłowej linjatury zamieszczone jest we wskazówkach do nauki pisania przy programie nauczania języka polskiego w siedmioklasowych szkołach powszechnych.

Ponieważ jednak zdarzają się liczne wypadki, że młodzież szkolna nabywa zeszyty o linjaturze szkodliwej dla oczu, a mianowicie zeszyty z linjami pomocniczemi prostopadłemi, a nawet skośnemi, Ministerstwo

przypomina, że jest obowiązkiem nauczycielstwa pouczenie dzieci, że używanie takich zeszytów jest dla jej zdrowia szkodliwe. Jest rzeczą oczywiście zupełnie niedopuszczalną, aby tego rodzaju zeszyty były używane jako zeszyty do prac szkolnych.

Przy wizytowaniu szkół i klas należy tę sprawę również uwzględniać.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

4.

Pomoce naukowe.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 31 stycznia 1929 r. Nr. O—64/29 do dyrekcyj państwowych gimnazjów, seminarjów, kursów naucz., szkół zawodowych oraz rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Kuratorjum zwraca uwagę, że w celu popierania przemysłu krajowego szkoły państwowe powinny przedewszystkiem czynić zakupy w polskich wytwórniach.

Przy zakupywaniu pomocy i środków naukowych w innych firmach należy szczególniejszą uwagę zwrócić na to (o ile zachodzi konieczność zakupu przedmiotów w takiej firmie), aby kupować tylko te pomoce naukowe, które zostały uznane przez Ministerstwo WR. i OP. za dozwolone do użytku szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

5.

Wykaz szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1928/29.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 stycznia 1929 r., Nr. I. Prez. 70/29.

Nr. O-231/29. Powołując się na punkt 1. okólnika P. Prezesa Rady Min. z dnia 4 września 1925 r. Nr. 95/14604, Ministerstwo W. R. i O. P. podaje do wiadomości nowy zmieniony i uzupełniony wykaz szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1928/29 do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ustępu trzeciego, artykułu 10, ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie art. 6, § 1 ,ustawy z dnia 5-go grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Wykaz ten, dołączony do niniejszego okólnika, obowiązuje na rok szkolny 1928/29 z tem zastrzeżeniem, że w szkołach handlowych uprawnienie do zwrotu opłat szkolnych nie odnosi się do klas przygotowawczych.

Zarazem Ministerstwo W. R. i O. P. unieważnia wykaz, dołączony do okólnika z dnia 8 sierpnia 1928 r. Nr. O. Prez. 4655/28, ogłoszony w „Monitorze Polskim“ z dnia 31 sierpnia 1928 r. Nr. 200, poz. 466, jak również zmiany i uzupełnienia wykazu tego, podane do wiadomości okólnikiem z dnia 2 listopada 1928 r. Nr. O. Prez. 6438/28. [1])

Minister W. R. i O. P.: (—) *Świtalski.*

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 346 i 539.

Szkoły średnie ogólnokształcące.

Województwo lwowskie.

Bąkowice (pod Chyrowem)	1) Gimnazjum Męskie O. O. Jezuitów.
Borysław-Tustanowice	2) Gimnazjum Humanist. Koedukacyj. T-wa „Prywatne Polskie Gimnazjum Realne dla Borysławia i Tustanowic" Sp. z ogr. odp. w Borysławiu.
Drohobycz	3) Gimnazjum Żeńskie T-wa I Prywatn. Żeńskiego Gimn. 4) Gimnazjum Koeduk. z r. j. n. U. T. P.
Jarosław	5) Gimnazjum Żeńsk. im. J. Słowackiego T-wa Prywatnego Realnego Gimnazjum Żeńskiego. 6) Gimnazjum Żeńskie Konwentu SS. Niepokalanek.
Kolbuszowa	7) Gimnazjum Koeduk. T-wa Szkoły Gimnazjalnej Męskiej.
Lwów	8) Gimnazjum Żeńskie Konwentu S. S. Sercanek. 9) Gimnazjum Żeńskie im. J. Słowackiego T-wa Prywat. Gimn. Żeńskiego. 10) Gimnazjum Żeńskie Zgromadzenia S. S. Urszulanek. 11) Gimnazjum Żeńskie im. Adama Mickiewicza Olgi z Filipich Żychowiczowej. 12) Liceum Żeńskie im. A. Mickiewicza Olgi z Filipich Żychowiczowej. 13) Gimnazjum żeńskie z r. j. n. S. S. Bazyljanek. 14) Gimnazjum Żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej Spadkobierców Z. Strzałkowskiej. 15) Gimnazjum Żeńskie S. S. de Notre Dame. 16) Gimnazjum Żeńskie Józefy Goldblatt-Kamerlingowej (Oddziały żeńskie). 17) Gimnazjum Żeńskie Zgromadzenia S. S. Najśw. Rodziny z Nazaretu. 18) Gimnazjum Żeńskie Żydowskiego T-wa Szkoły Ludowej i Średniej. 19) Gimnazjum Żeńskie Dr. Adeli Karp-Fuchsowej (Oddziały żeńskie). 20) Gimnazjum Koeduk. z n. j. n. Ewangelickiej Gminy Wyznaniowej (Oddziały żeńskie).
Przemyśl	21) Gimnazjum Żeńskie z r. j. n. Ukraińskiego Instytutu dla Dziewcząt. 22) Gimnazjum Żeńskie Konwentu P. P. Benedyktynek. 23) Gimnazjum Żeńskie im. Marji Konopnickiej Anny Kleczyńskiej.
Rzeszów	24) Gimnazjum Żeńskie T-wa Prywat. Gimn. Żeńskiego.
Sambor	25) Gimnazjum Żeńskie im. Marji Konopnickiej T-wa Prywat. Żeńskiego Gimn. im. M. Konopnickiej.

Województwo stanisławowskie.

Dolina	1) Gimnazjum Koeduk. im. Zygmunta Krasińskiego T-wa Szkoły Średniej.
Horodenka	2) Polskie Gimn. Koeduk. Polskiego T-wa Szk. Średniej. 3) Gimnazjum Koeduk. z r. j. n. im. T. Szewczenki U. T. P.
Kałusz	4) Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne.
Kołomyja	5) Gimnazjum Żeńskie Zgromadzenia S. S. Urszulanek. 6) Gimnazjum Żeńskie z r. j. n. U. T. P.

Rohatyn	7) Gimnazjum Żeńskie Koeduk. z r. j. n. U. T. P.
Stanisławów	8) Gimnazjum Żeńskie Zgromadzenia S. S. Urszulanek. 9) Polskie Gimnazjum Żeńskie im. M. Orzeszkowej T-wa Polskiego Prywatn. Gimn. Żeńskiego. 10) Gimnazjum Żeńskie z r. j. n. U. T. P. 11) Gimnazjum Koeduk. Żydowskiego T-wa Szkoły Ludowej i Średniej (Oddziały żeńskie). 12) Gimnazjum Koedukacyjne z n. j. n. Ewangelickiej Gminy Wyznaniowej.
Stryj	13) Gimnazjum Żeńskie Towarzystwa Prywatnego Żeńskiego Gimnazjum. 14) Gimnazjum Żeńskie Zgromadzenia S. S. Najświętszej Rodziny z Nazaretu.
Turka	15) Gimnazjum Koedukacyjne im. Marszałka Józefa Piłsudskiego T-wa Prywatnego Gimnazjum Polskiego.

Województwo tarnopolskie.

Borszczów	1. Gimnazjum Koeduk. T-wa Szkoły Średniej.
Czortków	2) Gimnazjum Koeduk. z r. j. n. im. M. Szaszkiewicza U. T. P.
Przemyślany	3) Polskie Gimnazjum Koeduk. im. Król. Jadwigi T-wa Miejskiego Polskiego Gimn. im. Król. Jadwigi.
Radziechów	4) Gimnazjum Koeduk. im. Marszałka Badeniego T-wa Prywat. Gimn. im. Marszałka Badeniego.
Tarnopol	5) Gimnazjum Żeńskie im. M. Konopnickiej, Zofji Lenkiewiczowej. 6) Gimnazjum Żeńskie z r. j. n. U. T. P.
Złoczów	7) Gimnazjum Koeduk. z r. j. n. U. T. P.

II. Zakłady kształcenia nauczycieli.

Województwo lwowskie.

Cieszanów	1) Seminarjum Naucz. Koeduk. im. Stanisława Sobińskiego.
Drohobycz	2) Seminarjum Naucz. Żeńskie Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powszechnych.
Jarosław	3) Seminarjum Naucz. Żeńskie im. Emilji Plater.
Jaworów	4) Seminarjum Nauez. Żeńskie S. S. Bazyljanek.
Krosno	5) Seminarjum Naucz. Żeńskie T-wa Pryw. Semin. Naucz.
Lwów	6) Seminarjum Naucz. Żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej. 7) Seminarjum Naucz. Żeńskie Anny Rychnowskiej. 8) Seminarjum Naucz. Żeńskie S. S. Nazaretanek. 9) Seminarjum Naucz. Żeńskie im. św. Józefata (S. S. Bazyljanek). 10) Seminarjum Naucz. Żeń. im. T .Szewczenki. 11) Seminarjum Nauczycielskie im. St. Wyspiańskiego (czasowo koeduk.).
Łańcut	12) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie S. S. Boromeuszek.
Przemyśl	13) Seminarjum Naucz. Żeńskie P. P. Benedyktynek. 14) Seminarjum Nauczycielskie Męskie Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powszechnych.

Rzeszów	15) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie T-wa Pryw. Seminarjum Naucz.
Sambor	16) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie im. Adama Asnyka Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Pow. 17) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie Koła U. T. P.
Sanok	18) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie Miejskie.
Sokal	19) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie Miejskie.
Tarnobrzeg	20) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie im. St. Jachowicza.
Żółkiew	21) Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie S. S. Felicjanek.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja	1) Seminarjum Naucz. Żeńskie U. T. P.
Stanisławów	2) Seminarjum Naucz. Żeńskie im. M. Konopnickiej. 3) Seminarjum Naucz. Żeńskie S. S. Bazyljanek.
Stryj	4) Seminarjum Naucz. Żeńskie Miejskie. 5) Seminarjum Naucz. Żeńskie U. T. P.

Województwo tarnopolskie.

Brody	1) Seminarjum Naucz. Żeńskie T-wa Pryw. Semin. Naucz.
Czortków	2) Seminarjum Naucz. Żeńskie im. M. Konopnickiej.
Tarnopol	3) Seminarjum Naucz. Żeńskie Komitetu Obywatelskiego.
Złoczów	4) Seminarjum Naucz. Żeńskie im. M. Konopnickiej T. S. L.

III. Szkoły zawodowe.

Województwo lwowskie.

Borysław	1) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.
Chodorów	2) Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Zakł. Nauk. im. Grottgera.
Drohobycz	3) Średnia Szkoła Techniczna. 4) 3 kl. Koedukacyjna Szkoła Handl. T. S. H. 5) Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej T-wa Średniej Szkoły Zawodowej.
Fredrowo	6) 2 letn. Kursy Prakt. Ogrodn. T-wa Gosp. we Lwowie.
Jarosław	7) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. H. 8) 4-letnia Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H.
Jazłowiec	9) Seminarjum Gospodarcze S. S. Niepok. Pocz. N. M. P.
Lwów	10) Szkoła Rzem. Przem. im. Korkisa we Lwowie. 11) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 12) 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Żyd. Ta S. H. 13) 3-kl. Koed. Szkoła Handlowa T-wa „Proświta". 14) Jednoroczna Szkoła Przyspos. Kupieckiego T. S. H. 15) Jednoroczna Szk. Przyspos. Kupiec. M. Christofa. 16) Liceum Handlowe Tow. Liceum Handlowego we Lwowie. 17) Jednoroczna Szk. Przyspos. Kupiec. Z. Olszewskiego. 18) Szkoła Zawod. Żeńska T-wa Warszt. Rękodzieln.

	dla Dziewcząt Żydowskich. 19) Szk. Zawod. Żeńska im. św. Teresy S. S. Opatrzności.
Miejsce Piastowe	20) Szkoła Rzemiosł T-wa „Powściągliwość i Praca“.
Przemyśl	21) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L. 21) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Warszt. Rękodz. dla Dziewcząt Żydowskich. 23) Koedukacyjne Liceum Handlowe T. S. H. w Przemyślu.
Rawa Ruska	24) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.
Rozwadów	25) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Tow. Szkół Zawod.
Rzeszów	26) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 27) Szkoła Przemysł. Żeńska T. S. L.
Sambor	28) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 29) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa im. Gotthelfa. 30) Szkoła Zawod. Żeńska im. St. Sobińskiego. 31) Szkoła Zawod. Żeńska dla Dziewcząt żyd. fundacji im. Gotthelfa.
Sanok	32) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Zw. N. S. P.
Snopków	33) Główna Szkoła Gospodarcza Żeńska.
Żółkiew	34) Szkoła Zawod. Żeńska T-wa Ochrony Dzieci i Młodzieży Żydowskiej.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja	1) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 2) Szkoła Zawodowa Żeńska S. S. Urszulanek.
Stanisławów	3) Szkoła Przemysł. Żeńska T-wa Szkoły Przem. Żeńsk. 4) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Szerzenia Ośw. Zawodowej wśród Żydów. 5) 3-kl. Żeńska Szkoła Handlowa T. S. H.
Stryj	6) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handl. Fr. Swiderskiego. 7) Szkoła Rzem. Przem. T-wa Warszt. Rękodzielniczych dla Młodzieży Żydowskiej.

Województwo tarnopolskie.

Brody	1) Prywatna Szkoła Przyspos. Kupieckiego D. Loewina
Brzeżany	2) Szkoła Przemysłu Drzewnego Tow. Szkoły.
Czortków	3) Szkoła Zawodowa Żeńska.
Tarnopol	4) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.
Złoczów	5) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.

IV. Szkoły artystyczne.

Województwo lwowskie.

Lwów	1) Konserwatorjum Polskiego T-wa Muzycznego, Chorążczyzny 7. 2) Lwowski Instytut Muzyczny, Sobieskiego 4. 3) Instytut Muzyczny im. Łysenki, Szaszkiewicza 5. 4) Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego, Miłkowskiego 11. 5) Szkoła Muzyczna Sabiny Kasparek, Kochanowskiego 4. 6) Instytut Muzyczny Malwiny Reysówny, ul. 29. Listopada 70.
Drohobycz	7) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, Rynek 6.
Przemyśl	8) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, Tatarska 4.

Województwo stanisławowskie.

Stryj	1) Filja Instytutu Muzyczn. im. Łysenki, Trybunalska 13
Stanisławów	2) Konserwatorjum T-wa Muzycznego im. Moniuszki pl. Mickiewicza. 3) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, ul. Gołuchowskiego.
Kołomyja	4) Filja Lwowskiego Instytutu Muzycznego Kościuszki 25.

6.

Świadectwa i druki szkolne.

Dodatkowy wykaz i cennik świadectw szkolnych, drukowanych w Drukarni Państwowej, według wzorów, ustalonych przez Ministerstwo W. R. i O. P. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 173 i Nr. 13, poz. 218 z 1928 r).

Nawiązując do wykazu świadectw i druków szkolnych, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 lutego 1928 r. Nr. 2 (195) poz. 41 *), Ministerstwo ogłasza następujący dodatkowy wykaz i cennik świadectw szkolnych:

I. Szkoły powszechne.

1) Świadectwa z ukończenia szkoły:

6 — 7 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 4	Cena sprzedażna oznaczona na blankiecie zł 0·13
3, 4 i 5 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 5	
2 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 6	
1 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 7	
6 — 7 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 4	
3, 4 i 5 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 5	
2 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 6	
1 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 7	

2) Świadectwa szkolne szkoły:

6 — 7 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 1	Cena sprzedażna oznaczona na blankiecie zł 0·13
3, 4 i 5 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 2	
1 i 2 klasowej, tekst polsko-ruski,	signum P. R. 3	
6 — 7 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 1	
3, 4 i 5 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 2	
1 i 2 klasowej, tekst polsko-niemiecki,	signum P. N. 3	

3) Świadectwa szkolne półroczne szkoły:

6 — 7 klasowej, tekst polski,	signum P. 1-a	Cena sprzedażna oznaczona na blankiecie zł 0·13
3, 4 i 5 klasowej, tekst polski,	signum P. 2-a	
1 i 2 klasowej, tekst polski,	signum P. 3-a	

4) Świadectwa egzaminu nadzwyczajnego (pełnego): tekst polski, signum P. 8, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie zł 0.24.

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 176 — 180.

5) Świadectwa egzaminu nadzwyczajnego (uzupełniającego): tekst polski, signum P. 9, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie zł 0.24.

II. Zakłady kształcenia nauczycieli.

Kursy nauczycielskie.

1) Świadectwa ukończenia Kursów Naucz., oryginały, tekst polski, signum K. U. cena bez kosztów przesyłki zł 0.26.
odpisy, tekst polski, signum K. U. cena bez kosztów przesyłki zł 0.07.

2) Świadectwa z państw. Wyższego Kursu Naucz., tekst polski, signum K. W. cena sprzedażna oznaczona na blankietach zł 0.25.

Wyższy Kurs Nauczycielski.

1) Deklaracja o przyjęcie, signum W. K. N. Deklaracja, cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.10.

2) Zaświadczenie przyjęcia, signum W. K. N. Zaświadczenie przyjęcia, cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.10.

3) Świadectwo z egzaminu uzupełn., signum W. K. N. Egz. uzupełniający, cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.60.

4) Świadectwo dla płatnie urlopowanych, signum W. K. N. Świadectwa dla płatnie urlopow., cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.24.

5) Świadectwo dla bezpłatnie urlopowanych, signum W. K. N. Świadectwa dla bezpłatnie urlopow., cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.60.

6) Świadectwo dla eksternów, signum W. K. N. Świadectwa dla eksternów, cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.20.

7) Protokół egzaminu, signum W. K. N. Protokół, cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.20.

8) Zaświadczenie tymczasowe, signum W. K. N. Zaświadczenia tymczasowe, cena księgarska oznaczona na blankiecie, zł 0.24.

III. Gimnazja.

1) Świadectwa szkolne dla uczniów państw. prawosławnych sem. duch., tekst polski, signum P. P. S. D., cena sprzedażna oznaczona na blankiecie zł 0.24.

2) Świadectwa dojrzałości dla abiturjentów państw. prawosł. sem. duch., oryginały, tekst polski, signum S. III, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.26.
odpisy, tekst polski, signum S. III, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.07.

3) Świadectwa dojrzałości nowego typu klasycznego, oryginały, tekst polsko-niemiecki, signum G. 15 B., cena bez kosztów przesyłki, zł 0.41.
odpisy, tekst polsko-niemiecki, signum G. 15 B., cena bez kosztów przesyłki, zł 0.11.

4) Świadectwa licealne (egzamin końcowy), oryginały, tekst polski, signum L., cena bez kosztów przesyłki, zł 0.68.
odpisy, tekst polski, signum L., cena bez kosztów przesyłki, zł 0.12.

IV. Szkoły zawodowe.

A. Szkoły dokształcające.

1) Świadectwa ukończenia:
   a) szkoły publ., tekst polski, signum P. D. Z. U. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.19.
   b) szkoły publ., niezaliczone przez prawo przemysłowe do rzemiosł, tekst polski, signum P. D. Z. U. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.24.
   c) szkoły prywatnej, korzystającej z pełnych uprawnień szkół publ., tekst polski, signum D. Z. U. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.24.
   d) szkoły prywatnej, korzystającej z pełnych uprawnień szkół publ. dla zawodów, niezaliczonych przez prawo przemysłowe do rzemiosł, tekst polski, signum D. Z. U. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.35.

2) Wykazy postępów szkoły publ., tekst polski, signum P. D. Z. W. 1,, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.09.

3) Dowody uczęszczania do szkoły publ., tekst polski, signum D. U. Z. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.09.
   do szkoły prywatnej, tekst polski, signum D. U. Z. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.15.

B. Szkoły rzemieślniczo-przemysłowe.

1) Świadectwa ukończenia:
   a) szkoły państwowej, tekst polski, signum Z. R. P. U. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.24.
   b) szkoły prywatnej, tekst polski, signum Z. R. P. U. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.24.

2) Wykazy postępów:
   a) szkoły państw., tekst polski, signum Z. R. P. W. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.12.
   b) szkoły prywatnej, tekst polski, signum Z. R. P. W. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.12.

C. Szkoły handlowe.

1) Świadectwa ukończenia:
   a) państw. szkoły handlowej, tekst polski, signum U. H. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.
   b) państw. liceum handlowego, tekst polski, signum U. L. H. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.40.
   c) prywatnej szkoły handlowej, tekst polski, signum U. H. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.
   d) prywatnego liceum handlowego, tekst polski, signum U. L. H. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.
   e) prywatnej 1-o rocznej szkoły przysposobienia kupieckiego, tekst polski, signum U. P. K., cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.

2) Wykazy postępów:
   a) państw. szkoły handlowej, tekst polski, signum W. H. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.12.
   b) państw. liceum handlowego, tekst polski, signum W. L. H. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.20.
   c) prywatnych szkół i liceów handlowych, tekst polski, signum W. L. i H., cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.09.
   d) prywatnych 1-o rocznych szkół przysposobienia kupieckiego, tekst polski, signum W. P. K., cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.12.

D. Kursy i szkoły zawodowe żeńskie.

1) Świadectwa ukończenia:
   a) państw. średniej szkoły zawodowej lub przemysł., tekst polski, signum U. Sr. Z. P. Ż. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.34.
   b) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, tekst polski, signum U. Sr. P. H. Żh. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.39.
   c) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział przemysłowy, tekst polski, signum U. Sr. P. H. Żp. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.34.
   d) państw. szkoły niższej zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum U. Niż. Z. P. Ż. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.34.
   e) państw. kursów zawodowych 2 — 3 letnich, tekst polski, signum U. K. Z. Ż. let. 1, cena sprzed. oznaczona na blankiecie, zł. 0.37.
   f) państw. kursów zawodowych miesięcznych, tekst polski, signum U. K. Z. Ż. mies. 1, cena sprzed. oznaczona na blankiecie, zł. 0.37.
   g) prywatnej średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum U. Sr. Z. P. Ż. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.
   h) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, tekst polski, signum U. Sr. P. H. Ż. h. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.39.
   i) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, tekst polski, signum U. Sr. P. H. Ż. p. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.34.
   k) prywatnej niższej szkoły zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum U. Niż. Z. P. Ż. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.
   l) prywatnych kursów zawodowych 2 — 3 letnich, tekst polski, signum U. K. Z. Ż. let. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.30.
   ł) prywatnych kursów zawodowych miesięcznych, tekst polski, signum U. K. Z. Ż. mies. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.29.

2) Wykazy postępów:

a) państw. średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum W. Sr. Z. P. Ż. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.14.
b) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, tekst polski, signum W. Sr. P. H. Ż. h. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.20.
c) państw. średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział przemysłowy, tekst polski, signum W. Sr. P. H. Ż. p. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.14.
d) państw. niższej szkoły zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum W. Niż. Z. P. Ż. 1, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.14.
e) państw. kursów zawodowych 2 — 3 letnich, tekst polski, signum W. K. Z. Ż. let. 1, cena sprzed. oznaczona na blankiecie, zł 0.20.
f) prywatnej średniej szkoły zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum W. Sr. Z. P. Ż. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.14.
g) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział handlowy, tekst polski, signum W. Sr. P. H. Ż. h. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.20.
h) prywatnej średniej szkoły przemysłowo-handlowej, dział przemysłowy, tekst polski, signum W. Sr. P. H. Ż. p. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.14.
i) prywatnej niższej szkoły zawodowej lub przemysłowej, tekst polski, signum W. Niż. Z. P. Ż. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.12.
k) prywatnych kursów zawodowych żeńskich 2 — 3 l. tekst polski, signum W. K. Z. Ż. let. 2, cena sprzedażna oznaczona na blankiecie, zł 0.14.

V. Konserwatorja muzyczne.

Świadectwa z egzaminu końcowego z muzyki i śpiewów, odbywanego:

a) przed państw. kom. egzam. przy Konserwatorjum Muzycznem w Warszawie, oryginały, tekst polski, signum Końc. K. M. w Warszawie, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.40.
   odpisy, tekst polski, signum Końc. K. M. w Warszawie, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.08.
b) przed państw. kom. egzam. przy Konserwatorjum Muzycznem w Poznaniu, oryginały, tekst polski, signum Końc. K. M. w Poznaniu, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.40.
   odpisy, tekst polski, signum Końc. K. M. w Poznaniu, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.08.
c) przed państw. kom. egzam. przy Konserwatorjum Pol. Tow. Muzycznego we Lwowie, oryginały, tekst polski, signum Końc. K. M. we Lwowie, cena bez kosztów przesyłki, zł 0.40.
   odpisy, tekst polski, signum Końc. K. M. we Lwowie, zł 0.08.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6 lutego 1929 r. Nr. I. Prez. 511/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3. poz. 33).

Ministerstwo W. R. i O. P. podaje do wiadomości spis księgarń we wszystkich okręgach szkolnych, ustalony przez Drukarnię Państwową, w których nabywać należy świadectwa szkolne, z wyjątkiem świadectw dojrzałości (świadectwa dojrzałości nabywać można wyłącznie w Drukarni Państwowej), oraz druki szkolne, wykonane w Drukarni Państwowej w Warszawie według wzorów ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

Okrąg szkolny lwowski:

Woj. stanisławowskie, lwowskie, tarnopolskie.

Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych: Lwów, Kurkowa 21 (z prawem wyłącznej sprzedaży).

7.

Przysięga służbowa nauczycieli.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 14 marca 1929 r. Nr. II—4384/29. do kuratorjów okręgów szkolnych, dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych, tudzież do inspektorów szkolnych.

Nr. O—487/29. O ile nauczyciel już przed wejściem w życie ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1 lipca 1926 r. w brzmieniu rozp. z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) złożył przepisaną wówczas w Państwie Polskiem przysięgę służbową, można zanotować ówczesną datę w dekrecie ustalenia (załącznik nr. 2 do Instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. Dz. Urz. Nr. 5, poz. 90, str. 204)[1]) i przysięgi przepisanej artykułem 14 przytoczonej ustawy według roty ustalonej rozporządzeniem z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz. 787)[2]) nie odbierać.

Na dekrecie ustalenia należy w takim wypadku pod datą złożenia przysięgi służbowej zrobić dopisek: „Przysięgę powyższą zaliczono jako przysięgę na zasadzie art. 14 wyżej przytoczonej ustawy".

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

8.

Badania zdrowotne nauczycielstwa.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 stycznia 1929 r. Nr. I. W. F. 731/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3, poz. 32).

Wyjaśniając okólnik Ministerstwa z dnia 7 marca 1928 roku Nr. OHfiz-217/28[3]), oznajmiam, że o ile nauczyciel, korzystając z ustawowo zabezpieczonego urlopu płatnego, leczy się w uzdrowiskach (sanatorjach)

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1918 r., str. 209, wzgl. 237.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 4.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 184.

społecznych, jak np. uzdrowisko nauczycieli szkół powszechnych w Zakopanem, uzdrowisko społeczne w Rudce i t. p., to pp. inspektorowie winni uważać świadectwa lekarzy, dyrektorów tych zakładów, za równoważne ze świadectwem lekarzy urzędowych i nie żądać od leczących się nauczycieli, by w okresie leczenia byli poddawani specjalnym badaniom lekarskim urzędowym.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

9.

Odpowiedzialność dyscyplinarna tymczasowych nauczycieli szkół, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Rozp. Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 grudnia 1928 r., Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 70.

Na podstawie art. 75 i 161 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, której tekst jednolity został ogłoszony w załączniku do rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), zarządzam w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli tymczasowych z kategorji wymienionych w art. 1 punkt a) powołanej ustawy co następuje:

§ 1. Na nauczycieli tymczasowych mogą być nakładane następujące kary:

1. kara porządkowa upomnienia;
2. kary dyscyplinarne:
   a) nagana,
   b) kara pieniężna do wysokości 20% uposażenia jednomiesięcznego,
   c) zwolnienie ze służby z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych lub do odprawy,
   d) wydalenie ze służby państwowej bez prawa do emerytury lub odprawy i z pozbawieniem prawa zajmowania stanowiska nauczycielskiego w szkolnictwie państwowem, publicznem lub prywatnem.

§ 2. Karę porządkową i kary dyscyplinarne wymienione w § 1, punkt 2 lit. a), b) i c) nakłada na nauczycieli publicznych szkół powszechnych inspektor szkolny; karę wymienioną w § 1 punkt 2 d) w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz wszystkie kary, wymienione w § 1 w stosunku do nauczycieli innych szkół nakłada kurator okręgu szkolnego.

Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary wydalenia ze służby państwowej nauczyciela publicznej szkoły powszechnej a kurator okręgu szkolnego nie przychyli się do tego wniosku, zwraca sprawę inspektorowi szkolnemu celem nałożenia jednej z kar, do nałożenia której uprawniony jest inspektor szkolny.

§ 3. Kary dsyscyplinarne wpisuje się do wykazu stanu służby.

§ 4. Do postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom tymczasowym mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia Prezydenta

Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341), o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

§ 5. Dochodzenie dyscyplinarne przeprowadza władza bezpośrednio przełożona nad szkołą, do której służbowo przynależy obwiniony nauczyciel. Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary wydalenia ze służby nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, kurator okręgu szkolnego może zarządzić uzupełnienie dochodzenia.

§ 6. Pisemne orzeczenie o nałożeniu jednej z kar wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia należy doręczyć obwinionemu.

§ 7. Władza, uprawniona do nakładania kar dyscyplinarnych (§ 2) może każdej chwili zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, jeżeli wdrożono przeciw niemu postępowanie sądowo-karne lub dyscyplinarne, albo gdy nauczyciel odmówi jawnie posłuszeństwa służbowego, albo też, gdy ze względu na jakość zarzuconego mu uchybienia obowiązkom służbowym lub godności stanu nauczycielskiego dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru szkoły.

Odwołanie od takiego zarządzenia dopuszczalne jest jedynie łącznie z odwołaniem od orzeczenia o nałożeniu kary.

§ 8. Jeżeli nauczyciel w ciągu 2 lat po nałożeniu kary dyscyplinarnej (§ 1 punkt 2 a) i b) zachowywał się pod każdym względem poprawnie, może władza, która karę nałożyła, na jego prośbę zarządzić wykreślenie tej kary z wykazu stanu służby.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Świtalski.*

10.

Podwody dla duszpasterzy na naukę religji *).

Pismo Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział we Lwowie, z dnia 20 kwietnia 1928 r. L:7909/28. W. II. F. 7/4753.

Prokuratorja Generalna oznajmia, że po myśli art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych Dz. U. R. P. Nr. 18/22, poz. 143, Skarb Państwa ponosi wszelkie wydatki na pomoce naukowe, materjały do nauki, bibljoteki i druki szkolne, gmina na wszelkie inne potrzeby rzeczowe szkół, a w szczególności na pomieszczenie dla szkół, na wewnętrzne urządzenia szkół, ubezpieczenia, oświetlenie i opał dla szkół, na materjały piśmienne, utrzymanie służby, porządku i czystości.

Udział Skarbu Państwa jest określony w przytoczonym przepisie wyczerpująco, to znaczy, że Skarb Państwa prócz wydatków na pomoce naukowe, materjały do nauki, bibljoteki i druki szkolne, nie jest zobowiązany do żadnych dalszych świadczeń rzeczowych, natomiast udział gminy jest określony ogólnie i przykładowo, to znaczy, że gmina jest zobowiązana do pokrycia wszelkich dalszych potrzeb rzeczowych, których nie zawiera

*) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 233.

wyczerpujące wyliczenie udziału Skarbu Państwa w pokrywaniu potrzeb rzeczowych szkół, nadto te dalsze potrzeby rzeczowe są wyliczone tylko przykładowo. Prócz wyliczonych przykładowo mogą zaistnieć jeszcze inne niewyliczone. Gdy więc nasuwa się kwestja, kto jest zobowiązanym do dostarczania podwód dla duszpasterzy — czy Skarb Państwa, czy gmina — rozstrzygnięcie jej zależy od ustalenia, co należy rozumieć przez pomoce naukowe, do których świadczenia zobowiązanym jest Skarb Państwa.

Otóż według § 13 lit. a. rozporządzenia Ministra, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu z dnia 30 maja 1923 w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 lutego 1922 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych Dz. U. R. P. Nr. 73/23, poz. 574, zawierającego przepisy wykonawcze do art. 11 powołanej ustawy, zalicza się do pomocy naukowych obrazy, tablice, modele i wszelkie inne środki do uzmysłowienia nauki: mapy, globusy, przyrządy, okazy i przybory do nauki przyrody żywej i martwej, przeźrocza, skrzypce.

Z przytoczonego wyczerpującego wyliczenia, co należy rozumieć przez pomoce naukowe wynika, że w związku z powyższem przedstawieniem kwestji prawnej, że do ponoszenia wydatków na dostarczanie podwód duszpasterzom zobowiązane są gminy.

Nałożenie na gminy obowiązku ponoszenia wydatków na dostarczanie podwód duszpasterzom udzielającym nauki religji w myśl przytoczonych obowiązujących obecnie przepisów jest zgodne z dotychczasowemi przepisami, obowiązującemi w b. Galicji.

Według bowiem § 8 ustawy z 15 września 1909 Dz. U. i R. K. Nr. 123 wynagrodzenie kosztów podróży, które ma być przyznane z powodu udzielania nauki religji w szkołach ludowych, znajdujących się poza miejscem zamieszkania nauczyciela religji lub duszpasterza, będzie pokrywane w myśl § 6 i 7 ustawy z 24 kwietnia 1894 Dz. U. i R. K. Nr. 49.

W myśl art. 6 ustawy z 24 kwietnia 1894 wydatki na koszta podróży nauczycieli religji, podobnie jak i na inne potrzeby rzeczowe szkół, ponoszą fundusze szkolne miejscowe. Potrzebne na ten cel kwoty uiszczać będą do funduszu miejscowego gminy i obszary dworskie, do związku szkoły należące. W myśl art. 7 ustawy z 24 kwietnia 1894 kwotę potrzebną corocznie na koszta podróży nauczycieli religji, określi rada szkolna okręgowa ryczałtowo dla każdej szkoły, na wniosek rady szkolnej miejscowej, po protokolarnem przesłuchaniu stron konkurencyjnych, a to na tak długo, póki zmiana nie okaże się niezbędną.

Według ostatniego ustępu powołanego wyżej § 8 ustawy z 15 września 1909 bliższe szczegóły co do sposobu postępowania przy wynagradzaniu kosztów podróży miała przepisać osobna instrukcja, która jednakże nie została wydana.

Prokuratorja Generalna zauważa w końcu, że niezależnie od pozytywnych wyraźnych przepisów prawnych za ponoszeniem przez gminy obowiązku dostarczania podwód dla nauczycieli religji przemawiają niewątpliwie względy praktyczne. Obowiązek powyższy rozłożony na członków gminy nie dałby się im odczuć jako ciężar w tej mierze, w jakiej musiałby odczuć to obciążenie Skarb Państwa, gdyby na koszta podróży

nauczycieli religji na całym obszarze Państwa musiał stworzyć odrębny budżet i na powyższy cel przeznaczać corocznie znaczne sumy.

Prezes Oddziału Prokuratorji Generalnej: *Dr. Hamerski* wr.

11.

Kwalifikowanie kandydatów do seminarjów nauczycielskich ze względu na wadliwą wymowę.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16 listopada 1928 r. Nr. I—16453/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 215).

W związku z rozporządzeniem z dnia 4 czerwca 1921 r. Nr. I-16100/21 (Dz. Urz. Nr. 13, poz. 132)[1]) w sprawie przydatności fizycznej kandydatów do zawodu nauczycielskiego, a specjalnie w związku z punktem 4 wzmiankowanego rozporządzenia, zakazującym przyjmowania do seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich osobników, dotkniętych zaburzeniami mowy oraz w związku z postanowieniami, zawartemi w § 4 Regulaminu przyjmowania uczniów do państwowych seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. z r. 1926 Nr. 10, poz. 114)[2]), Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

Przez zaburzenia mowy, bezwzględnie dyskwalifikujące kandydata do zawodu nauczycielskiego, rozumieć należy przedewszystkiem jąkanie się następnie bełkotanie i wybitną mowę nosową.

Pamiętać należy, że zaburzenia mowy najczęściej świadczą o obciążeniu neuropatycznem osobnika i dlatego na jego stan nerwowy należy zwrócić baczną uwagę.

Warunkowo na pierwszy kurs seminarjum nauczycielskiego lub ochroniarskiego można przyjmować kandydatów, dotkniętych nieznacznem zacinaniem się, lekkim stopniem wadliwego wymawiania, nieznaczną mową nosową, mową zbyt szybką, t. zw. trzepotaniem. Od przyjętych kandydatów żądać jednak należy poddania się specjalnemu leczeniu i od wyników leczenia uzależnić przyjęcie ich na kurs następny.

W razach wątpliwych co do przydatności kandydatów do zawodu nauczycielskiego ze względu na zboczenia wymowy, należy kierować zakwestjonowanych kandydatów do jednej z państwowych poradni do leczenia zboczenia mowy, a mianowicie w Warszawie przy Instytucie Pedagogiki Specjalnej (Plac Trzech Krzyży 4 — 6), w Krakowie przy Klinice Neurologiczno-psychjatrycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego (dyrektor, prof. dr. Piltz), we Lwowie w Poradni Szkolnej, przy ul. Strzeleckiej 5.

Na jednoroczne lub dwuletnie kursy nauczycielskie nie należy przyjmować kandydatów nawet z nieznacznemi zaburzeniami mowy, gdyż w tym wieku poprawa wymowy jest już bardzo utrudniona, zły zaś wzór mowy u nauczyciela bardzo niekorzystnie odbija się na wymowie uczniów.

Zechce Kuratorjum zawiadomić o powyższem dyrektorów i lekarzy szkolnych seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich państwowych i prywatnych.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 290.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 317.

12.

Kwalifikacje zdrowotne uczniów seminarjów nauczycielskich.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 6 grudnia 1928 r. Nr. O. H. Fiz. 1019/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 13).

Jako uzupełnienie § 2 (punktu 2) i § 4 rozporządzenia z dnia 19-go maja 1926 r. w sprawie regulaminu przyjmowania uczniów do państwowych seminarjów nauczycielskich (Nr. I-7499/26, Dz. Urz. 1926 r. Nr. 10, poz. 114) *) oraz punktu 6 instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. Urz. 1928 r. Nr. 5, poz. 90) **) wyjaśniam i zarządzam, co następuje:

Jeżeli kandydat do seminarjum nauczycielskiego wykazuje takie braki i wady cielesne, które zdaniem lekarza szkolnego mogą same ustąpić lub być usuniętemi w ciągu niezbyt długiego przeciągu czasu (n. p. drobne wady wymowy, drobne zeszpecenia twarzy, dające się usunąć na drodze operacyjnej, przejściowe nieżyty dróg oddechowych i t. p.), to ze względu na stan zdrowia może on być przyjęty do seminarjum warunkowo na jeden rok. Przy końcu roku szkolnego dyrekcja seminarjum na podstawie opinji lekarza szkolnego rozstrzyga o pozostawieniu kandydata w seminarjum na stałe.

Jeżeli u ucznia podczas pobytu na trzech niższych kursach seminarjum wystąpiły braki i wady cielesne, bezwzględnie go dyskwalifikujące do zawodu nauczycielskiego (np. gruźlica płuc w stanie utajonym, gruźlica gruczołów śródpiersiowych, rzadkie ataki padaczki nocne, ciężka wada serca po przebytym ostrym reumatyźmie stawowym, nagle powstałe wybitne upośledzenie słuchu lub jakieś inne kalectwo), wówczas dyrekcja na wniosek lekarza szkolnego usuwa go przy końcu roku szkolnego.

Jeżeli powyższe braki i wady cielesne, uniemożliwiające pełnienie zawodu nauczycielskiego, wystąpiły u ucznia dopiero na 4 lub 5 kursie seminarjum, wówczas uczeń, o ile mu ogólny stan zdrowia na to pozwala, może pozostać w seminarjum i może przystąpić do egzaminów ostatecznych. Przed wydaniem mu świadectwa dojrzałości dyrekcja przekreśla na niem ustęp, uprawniający do pełnienia obowiązków nauczycielskich oraz zaznacza, że świadectwo to nie uprawnia do pełnienia obowiązków nauczycielskich ze względu na brak wymaganej przydatności fizycznej.

O ile stan zdrowia abiturjenta poprawi się, może on nie wcześniej niż po roku i nie później niż w ciągu pięciu lat zgłosić się ze świadectwem lekarskiem do dyrekcji zakładu, którego był uczniem, celem ponownego orzeczenia o przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego. W razie stwierdzenia przez lekarza szkolnego tej przydatności, dyrekcja seminarjum wydaje mu normalne świadectwo dojrzałości.

Powyższe zarządzenie co do pozostawienia ucznia w seminarjum z brakami i wadami cielesnemi nie ma zastosowania do ucznia, który przez swą chorobę stał się niebezpieczny dla otoczenia; takiego ucznia należy niezwłocznie na wniosek lekarza szkolnego usunąć z zakładu.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *St. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 317.

**) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 209.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 5 stycznia 1928. Nr. IKN—7245/28.

Dyrekcjom państwowych i prywatnych męskich i żeńskich seminarjów nauczycielskich (ochroniarskiego) podaję powyższe zarządzenie Ministerstwa do wiadomości. Za ścisłe przestrzeganie zawartych w niem przepisów czynię odpowiedzialnych osobiście p. p. dyrektorów i lekarzy szkolnych. Dotychczasowe bowiem doświadczenie wykazało, że wielokrotnie lekarze szkolni nie doceniają należycie celowości i znaczenia przepisów o kwalifikacjach zdrowotnych kandydatów na nauczycieli tak z punktu widzenia interesu państwowego jak i społecznego, zwłaszcza w walce z gruźlicą. Równocześnie przypominam, że w zakładach państwowych dla kształcenia nauczycieli lekarz szkolny winien wystawić odchodzącemu po egzaminie dojrzałości kandydatowi (tce) świadectwo ważne na przeciąg 3 miesięcy, które winno być przechowane w dyrekcji zakładu i wysłane na żądanie władzy, do której kandydat (tka) wniósł podanie o nadanie mu posady. W wypadkach wątpliwych zachcą się ewentualnie Dyrekcje już wcześnie zwracać do Kuratorjum, celem przeprowadzenia komisyjnego badania lekarskiego uczni przez delegata Kuratorjum przed wydaniem świadectwa dojrzałości.

Wreszcie zwrócą Dyrekcje uwagę lekarzom szkolnym, że przyjmowani kandydaci do seminarjów winni być przed złożeniem egzaminu wstępnego dokładnie zbadani, a opinja lekarza szkolnego o przydatności kandydata do zawodu nauczycielskiego, wystawiona na przepisanym formularzu, winna być dołączona do protokołu egzaminu i przechowywana w aktach dyrekcji zakładu.

Tu znowu muszę stwierdzić, że kontrolne badanie lekarskie przeprowadzone przez delegata Kuratorjum z początkiem obecnego roku szkolnego w kilkunastu seminarjach w okręgu wykazało bardzo duży gdzieniegdzie procent przyjętych kandydatów, którzy ze względu na brak zdolności fizycznych i zdrowotnych nie nadają się do zawodu nauczycielskiego.

Na przyszłość nie będę tolerował tego rodzaju wypadków i wyciągnę z tego odpowiednie konsekwencje.

Odnośnie do zakładów prywatnych zaznaczam, że przestrzeganie wyżej cytowanych zarządzeń będzie między innemi brane pod uwagę przy nadawaniu prawa publiczności.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

13.

Klasyfikacja uczniów (uczenic).

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 19 marca 1929 r. Nr. I K. N—1271/29 do dyrekcyi wszystkich państwowych i prywatnych seminarjów nauczycielskich.

Przy klasyfikacji uczniów (uczenic) z końcem bieżącego roku szkolnego i następnych poleca Kuratorjum stosować przepisy, zawarte w rozporządzeniu Ministerstwa WR. i OP. z dnia 9 czerwca 1927 r. Nr. O. Prez. — 3633, ogłoszonem w Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. na str. 323 z r. 1927 w sprawie skali stopni na świadectwach szkolnych. W szczególności od tego czasu winny zniknąć egzamina poprawcze.

Kuratorjum zwraca przedewszystkiem uwagę na ustęp 4-ty wspomnianego wyżej rozporządzenia i na tutejszy okólnik z dnia 24 czerwca 1928 r. Nr. II. — 9505/28 (Dz. Urz. K. O. S. L. z r. 1928. str. 263).

Uczeń (nica), który ma stopień niedostateczny z jednego przedmiotu może, ale nie musi otrzymać w „wyniku ogólnym" stopień dostateczny. Rady pedagogiczne powinny tylko w wyjątkowych i rzeczywiście godnych uwzględnienia wypadkach korzystać z prawa przepuszczania takiego ucznia na kurs wyższy.

Dyskusja i wynik głosowania powinien być umieszczony w protokole konferencji klasyfikacyjnej.

Przy klasyfikacji uczniów V-go kursu należy postępować według przepisów, zawartych w regulaminie seminarjalnego egzaminu dojrzałości.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

14.

Wywiad o kandydatach do stanu nauczycielskiego.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 19 listopada 1928 r., Nr. I—10588/28.

Nr. I-38318/28. Ministerstwo wyjaśnia: 1) Świadectwo ukończenia prywatnego zakładu kształcenia nauczycieli może być uważane za dowód nieskazitelnej przeszłości kandydata, o ile ubiega się on o posadę przed upływem 6 miesięcy od ukończenia studjów. 2) Rejestry kar prowadzone są na terenie b. zaboru rosyjskiego przez urząd rejestru karanych przy Ministerstwie Sprawiedliwości. W b. zaborach pruskim i austrjackim rejestry karanych prowadzone są przez urzędy prokuratorskie, przyczem właściwym jest w b. zaborze pruskim urząd prokuratorski przy sądzie okręgowym, w którego okręgu położone jest miejsce urodzenia danej osoby, a w b. zaborze austrjackim urząd prokuratorski przy sądzie okręgowym, w którego okręgu położone jest miejsce przynależności gminnej danej osoby.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

15.

Egzamina częściowe na W. K. N.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 3 grudnia 1928 r. Nr. I—17021/28.

L. I. K. N. — 7132/28. W sprawie interpretacji §§ 45—47 Regulaminu W. K. N.[1]) wyjaśniam co następuje:

W myśl § 44 regulaminu decydujące dla sprawy dopuszczenia eksterna do egzaminu częściowego jest jego życzenie, wyrażone w podaniu (§ 31 regulaminu). Zamiar składania egzaminu częściami (z wymienieniem części) winien tedy ekstern wyrazić w chwili złożenia podania na ręce inspektora szkolnego, a więc w myśl § 31 w terminie zimowym do 1 stycznia, w terminie jesiennym zaś do dnia 1 września. Ekstern, który w myśl podania zgłosił się do egzaminu pełnego, nie może być w tym samym ter-

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 551.

minie dopuszczony do egzaminu częściowego; w razie niepomyślnego wyniku poszczególnych części egzaminu nie można mu tedy pozostałych części egzaminu zaliczać jako zdany egzamin częściowy.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

16.

USTAWA

z dnia 12 stycznia 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59, w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 90/1922, poz. 828) i ustawy z dnia 16 lipca 1924 r. w przedmiocie zmiany powyższej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 75/1924, poz. 740). [1])

Art. 1. W art. 7 ustawy z 26 września 1922 r., zmienionym przez art. 7 ustawy z 16 lipca 1924 r., po wyrazach „przez zdanie przed końcem" zastępuje się wyrazy „roku szkolnego 1928/29" wyrazami „roku szkolnego 1930/31".

Art. 2. W art. 10 ustawy z 26 września 1922 r., zmienionym przez art. 9 ustawy z 16 lipca 1924 r., po wyrazach „i seminarjów nauczycielskich" wyrazy „winny przed 1 lipca 1925 r." zastępuje się wyrazami „winny przed 1 lipca 1929 r.". Wyrazy „którzy przed 1 lipca 1925 r." zastępuje się wyrazami „którzy do powyższego terminu".

Ustęp 2 tego artykułu skreśla się.

Art. 3. W art. 12 ustawy z 26 września 1922 r., zmienionym przez art. 11 ustawy z dnia 16 lipca 1924 r., wyrazy „roku 1928" zastępuje się wyrazami „roku szkolnego 1930/31".

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*
Prezes Rady Ministrów: *K. Bartel.*
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Świtalski.*

17.

Zniesienie egzaminu w zakresie 4 klas gimnazjum.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 12 października 1928 r. Nr. II—9804/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 210).

§ 1. Rozszerzając postanowienia zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 stycznia 1924 r. Nr. II. 11639/23, dotyczącego zniesienia egzaminu do celów specjalnych z 4 klas gimnazjum na terenie okręgów szkolnych: warszawskiego, łódzkiego, b. białostockiego, wileńskiego, poleskiego i wo-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 240.

łyńskiego, zarządzam zniesienie tego egzaminu na terenie pozostałych okręgów szkolnych.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1929 r.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

18.

Ustalenie nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 27 października 1928 r. Nr. II—15641/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 212).

Artykuł 8 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), postanawia, że nauczyciel może być stały lub tymczasowy. Nauczyciel zostaje stałym z chwilą, gdy odpowiada trzem następującym warunkom:

1) ma trzy lata nieprzerwanej pracy nauczycielskiej,

2) posiada przepisane dla ustalenia dla danej kategorji szkół kwalifikacje zawodowe i

3) w czasie służby wykazał się zadowalającą pracą nauczycielską.

Odnośnie do punktu drugiego oznajmiam, co następuje: Ponieważ dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich istnieje tylko jeden typ kwalifikacyj zawodowych, bez rozróżnienia, czy idzie o nauczanie, czy o ustalenie, przeto za kwalifikacje, wymagane do ustalenia, należy uważać te same kwalifikacje, które zostały określone jako kwalifikacje do nauczania w ustawie o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828), zmienionej ustawą z 16 lipca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740).

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

19.

Regulamin dla kierowników warsztatów oraz innych szkolnych zakładów wytwórczych w państwowych szkołach technicznych i rzemieślniczo-przemysłowych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 20 grudnia 1928 r. Nr. III. T. C. 11782/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 15).

Zarządzam wprowadzenie w życie załączonego regulaminu dla kierowników warsztatów oraz innych szkolnych zakładów wytwórczych w państwowych szkołach technicznych i rzemieślniczo-przemysłowych.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

Regulamin.

§ 1. Kierownik warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego, obowiązany jest do pełnienia czynności nauczycielskich oraz administracyjnych związanych z nauką i pracą w warsztacie, względnie innym szkolnym zakładzie wytwórczym, a w szczególności:

a) kieruje nauką warsztatową uczniów i sprawuje nadzór nad ich zachowaniem się, przy pomocy instruktorów i asystentów,
b) zarządza ruchem warsztatowym,
c) kieruje wytwórczością warsztatową i przyjmuje zamówienia,
d) czuwa nad racjonalnem stosowaniem organizacji pracy,
e) czuwa nad całością, stanem inwentarza i jego zaopatrzeniem,
f) prowadzi, przy pomocy personelu warsztatowego, magazyn oraz wszelkie przepisane księgi, związane z wytwórczością warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego,
g) ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo pracujących,
h) spełnia wszelkie inne czynności, wchodzące w zakres kierownictwa warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego, z polecenia dyrektora szkoły.

§ 2. Nauczyciel, pełniący obowiązki kierownika warsztatu lub innego szkolnego zakładu wytwórczego, obowiązany jest przebywać w warsztacie, względnie szkolnym zakładzie wytwórczym, w ciągu 36 całkowitych godzin na tydzień, przyczem, o ile jest nauczycielem mianowanym, otrzymuje za te czynności uposażenie, przysługujące mu, jako nauczycielowi, na mocy ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) i ustaw z dnia 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) [1]) i z dnia 1 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 207) [2]) oraz wynagrodzenie dodatkowe przewidziane rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 18 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 114) [3]). O ile nauczyciel, pełniący obowiązki kierownika warsztatu, względnie szkolnego zakładu wytwórczego, jest pracownikiem kontraktowym, otrzymuje za te czynności wynagrodzenie, jak za 18 godzin lekcji kat. IV stosownie do okólnika z dnia 30 marca 1926 r. Nr. O. Prez. 1130/26 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 50) [4]) oraz dodatkowe wynagrodzenie, przewidziane rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 18 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 114).

§ 3. O ile warsztat, względnie inny szkolny zakład wytwórczy, czynny jest ponad 36 godzin na tydzień, kierownikowi mogą być przydzielone dodatkowe godziny kierownictwa w liczbie, nie przekraczającej 10 godzin na tydzień.

§ 4. Godziny obecności kierownika warsztatu, względnie innego szkolnego zakładu wytwórczego, w warsztacie lub szkolnym zakładzie wytwórczym, ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z kierownikiem, w rozmiarach, przewidzianych w §§ 2 i 3 niniejszego zarządzenia.

§ 5. Nauczycielowi, pełniącemu obowiązki kierownika warsztatu lub innego szkolnego zakładu wytwórczego, mogą być również powierzone w szkole lekcje, z tem zastrzeżeniem, że muszą się one odbywać poza godzinami, wymienionemi w §§ 2, 3 i 4 niniejszego zarządzenia.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 1.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 145.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 99.

[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 152.

§ 6. Przepisy niniejsze będą stosowane w tych warsztatach oraz innych szkolnych zakładach wytwórczych, do których zostaną wprowadzone osobnem zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Organizacja.

Szkoły powszechne.

Kuratorjum O. S. Lw. przyznało prawo publiczności:

1) rozporządzeniem z dnia 18 lutego 1929 r. Nr. I—42164/28 prywatnej szkole powszechnej w Bolechowie z polskim językiem nauczania, utrzymywanej przez Izraelicką Gminę Wyznaniową w Bolechowie, za rok szkolny 1926/27 i 1927/28.

2) rozporządzeniem z dnia 19 lutego 1929 r. L. I—5971/29 pryw. koedukacyjnej szkole powszechnej z pol. jęz. naucz. we Lwowie, utrzymywanej przez p. M. R. Goldfarbową we Lwowie, na rok szkolny 1928/29.

3) rozporządzeniem z dnia 14 marca 1929 r. Nr. I—6061/29 prywatnej 5-klasowej szkole powsz. w Jarosławiu na Głębokiej, utrzymywanej przez Zgromadzenie S. S. Niepokalanek, na rok szkolny 1928/29.

4) rozporządzeniem z dnia 19 lutego 1929 L. I—5964/29 prywatnej 7-o klasowej szkole powszechnej męskiej im. A. Kohna z polskim językiem nauczania we Lwowie, utrzymywanej przez Izraelicką Gminę Wyznaniową we Lwowie, na rok szkolny 1928/29.

Gimnazja.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 22 grudnia 1928 r. Nr. II—18220/28 nadało prywatnemu gimnazjum żeńskiemu w Brodach nazwę: Gimnazjum Żeńskie im. Elizy Orzeszkowej D. Loewina w Brodach.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 7 stycznia 1929 r. Nr. II—18405/28 nadało I. Państw. Gimnazjum w Stryju nazwę: „Państwowe Gimnazjum I. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stryju".

Szkolnictwo zawodowe.

Kuratorjum O. S. Lw. udzieliło zezwolenia:

1) rozporządzeniem z dnia 22 grudnia 1928 r. Nr. III—5988/28 p. Zbigniewowi Olszewskiemu we Lwowie, ul. Kurkowa 38, na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ul. Kurkowej Nr. domu 38, prywatnych kursów handlowych i szkoły handlowej pod nazwą:

a) Jednoroczna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego,

b) Dwuletni Żeński Kurs Handlowo-gospodarczy,

c) Jednoroczny i Półroczny Kurs Handlowy Zbigniewa Olszewskiego we Lwowie.

2) rozporządzeniem z dnia 21 stycznia 1929 r. Nr. III—6069/28 Zgromadzeniu SS. Bazyljanek we Lwowie, (ul. Długosza 17) na otwarcie i pro-

wadzenie we Lwowie, przy ul. Długosza Nr. domu 17, prywatnej szkoły zawodowej żeńskiej pod nazwą: Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Bazyljanek we Lwowie.

3) rozporządzeniem z dnia 6 lutego 1929 r. Nr. III—506/29 Zarządowi Koła Stowarzyszenia „Służba Obywatelska" w Przemyślu (ul. Czarnieckiego 1) na otwarcie i prowadzenie w Przemyślu, przy ulicy Czarnieckiego Nr. domu 1, prywatnych kursów żeńskich 1-rocznych gospodarstwa domowego' pod nazwą: Kurs Gospodarstwa Domowego Koła „Służby Obywatelskiej" w Przemyślu.

4) rozporządzeniem z dnia 7 marca 1929 r. Nr. III—1156/29 Zarządowi Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej w Tarnopolu na otwarcie i prowadzenie w Tarnopolu, przy ulicy Kaczały Nr. domu 1, prywatnych kursów handlowych pod nazwą: Półroczny Kurs Handlowy T. S. L. w Tarnopolu.

5) rozporządzeniem z dnia 14 marca 1929 r. Nr. III—1147/29 Ludwikowi Hubickiemu w Rzeszowie, Kolejowa 9, (Firma „American Auto") na otwarcie i prowadzenie w Rzeszowie, przy ulicy Kolejowej Nr. domu 9, prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych Ludwika Hubickiego w Rzeszowie.

6) rozporządzeniem z dnia 18 marca 1929 r. Nr. III—1106/29 Związkowi Zawodowemu Pracowników Przemysłu Gastronomiczno-hotelowego w Polsce (Okręgowi lwowskiemu) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, w Rynku Nr. domu 3, prywatnych kursów pod nazwą: Stałe Kursy Zawodowe Gastronomiczno-kulinarne we Lwowie.

Książki, Czasopisma.

Konieczność posiadania własnej floty morskiej.

Nr. I—32906/28. W związku z okólnikami Ministerstwa WR. i OP. z dnia 13 października 1927 Nr. O. Prez. 6090/27 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 10 z r. 1927, str. 394) i Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 6 grudnia 1927 Nr. O—3070/27 zwraca się uwagę Nauczycielstwa na ukazanie się broszurki p. t. „Konieczność posiadania własnej floty morskiej", wydanej nakładem wydawnictwa Komitetu Floty Narodowej, — z ponowną zachętą do tworzenia Szkolnych Kół Komitetu Floty Narodowej.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Badanie zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu.

Pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 8 listopada 1928. Nr. Z. H. 4976/28.

Nr. O—2529/28. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Służby Zdrowia) zawiadamia, że Rada Naukowa Wychowania Fizycznego zatwierdziła książkę pióra dra Władysława Dybowskiego p. t. „Badanie zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu" (wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Lwów, 1928), jako instrukcję do użytku lekarzy wojskowych, urzędowych i szkolnych.

Zechce Pan Wojewoda zalecić wszystkim lekarzom, roztaczającym opiekę nad wychowaniem fizycznem i przysposobieniem wojskowem na terenie podległego Województwa, aby w wykonaniu badań zdolności fizycznej kierowali się wskazówkami, zawartemi w Instrukcji dra Dybowskiego.

Dyrektor Departamentu Służby Zdrowia: *Dr. Piestrzyński* wr.

Kompetencje kierownika szkoły.

Nakładem Oddziału Związku P. N. S. P. w Krasnymstawie wyszła praca Bolesława Dantena, inspektora szkolnego, p. t. Kompetencje kierownika szkoły. — Cena 3.25 zł. Wysyła Oddział Związku P. N. S. P. w Krasnymstawie.

Za kratami więzień i drutami obozów.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego zwraca uwagę, że nakładem Komitetu Organizacyjnego Zjazdu b. Więźniów Ideowych z lat 1914—1921 ukazał się drugi tom wspomnień i notatek więźniów ideowych p. t. „Za kratami więzień i drutami obozów". Cena księgarska 12 zł, — dla uczestników zjazdu i zamawiających bezpośrednio w Komitecie 9 zł z przesyłką.

W Komitecie zamawiać można również pierwszy tom powyższego wydawnictwa po cenie 6 zł 50 gr z przesyłką [1]).

Jednocześnie wydane zostały „Szopka Benjaminowska"; „Sprzymierzeniec". Cena „Szopki Benjamin" 8 zł. „Sprzymierzeńca" 11 zł.

Komitet skłonny jest na żądanie rozkładać spłatę należności na 2—3 miesiące. Zamówienia należy kierować pod adresem: kpt. Caspaeri-Chraszczewski, Gabinet Wojskowy Prezydenta Rz. P. — Warszawa — Zamek wpłacając jednocześnie należność na konto P. K. O. Nr. 45272, lub przesyłając przekazem pocztowym.

Księga sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 18 stycznia 1929 r. Nr. I. W. F. 384/29 do dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich i średnich szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 18)

W celu ułatwienia układania sprawozdań ze stanu wychowania fizycznego w szkołach, notowania wszelkich zmian, a zwłaszcza postępu w tej dziedzinie, — polecam dyrekcjom szkół średnich, ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i średnich szkół zawodowych zaopatrzenie się w specjalną „Księgę sprawozdań rocznych ze stanu wychowania fizycznego". Książka ta na wzór książki sanitarnej szkolnej ułatwi porównanie rozwoju wychowania fizycznego w danej szkole w ciągu szeregu lat. Służyć ma ona na lat 5. Oryginał sprawozdania pozostaje w szkole, kopję dyrekcja wydziera i przesyła corocznie przed 15 lipca do kuratorjum.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

---

[1]) Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1928 r., str. 565.

Zdrowie w chacie wiejskiej.

Pismo Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1928 r. Nr. Z. H. 5421/28 (okólnik Nr. 219).

Z pomocą materjalną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wydana została książka dra M. Kacprzaka pod tytułem: „Zdrowie w chacie wiejskiej". Książka ta w sposób prosty i przystępny ujmuje najważniejsze zagadnienia sanitarne i zdrowotne, podając ich rozwiązanie takie, jakie jest wskazane i możliwe w warunkach życia wiejskiego.

Ze względu na wagę poruszonych w tej książce zagadnień, które stanowią wprost o kulturze narodu, jakoteż ze względu na właściwy sposób ich ujęcia, polecam, ażeby książkę tę (cena nabycia 1 zł) nabył każdy urząd starościński i każdy urząd gminny. W razie niemożności nabycia tej książki na miejscu zwrócić się należy do księgarni M. Arcta w Warszawie, Nowy Świat 35, a przy nabywaniu ponad 100 egzemplarzy można się zwracać bezpośrednio do Państwowej Szkoły Higjeny w Warszawie, Chocimska 24.

Proszę Pana Wojewodę o wydanie odpowiednich w tym celu zarządzeń, a poza tem również o poczynienie kroków, aby książka ta znalazła jak najszersze rozpowszechnienie na obszarze podległego Panu województwa.

Minister: *Sławoj Składkowski.*

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 14 grudnia 1928 L. O—2605/28.

Podając do wiadomości powyższy okólnik Min. Spr. Wewn., przesłany Kuratorjum O. S. Lw. w odpisie pismem Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego z dnia 28 listopada 1928 r. L. Z. P. 5781/28, zalecam zakupienie tego dziełka do bibljotek szkolnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

My młodzi.

Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Wł. Dzieduszyckiego w Sokalu wydaje już rok trzeci czasopismo dla młodzieży seminarjalnej. W ostatnim zeszycie za miesiąc grudzień 1928 r. i zarazem styczeń 1929 r. zamieszczone są artykuły następujące:

Życzenia noworoczne, W Noc Narodzenia Pana, Wspomnienie z dziecinnych lat, Sen o koronie, Wakacyjna wędrówka, Hejże na Howerlę! Z naszego życia, Kronika.

Wszystkie artykuły są opracowane przez młodzież seminarjalną pod kierunkiem opiekuna P. Ignacego Stankiewicza, naucz. seminarjum.

Walka z pożarem.

Kuratorjum zwraca uwagę Dyrekcjom zakładów kształcenia nauczycieli na miesięcznik pod powyższym tytułem .Czasopismo to, poświęcone sprawom społecznym i obrony przeciwpożarowej, nadaje się bardzo dla czytelń uczniowskich, istniejących w wielu państwowych i prywatnych seminarjach i kursach nauczycielskich.

Prenumerata dla zakładów naukowych jest zniżoną, i wynosi 10 złotych rocznie. Adres redakcji i administracji: Lwów, ul. Piekarska 26.

Rozporządzenie w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew na drogach publicznych.

Okólnik Ministerstwa Robót Publicznych Departament 4 (drogowy), z dnia 19 lutego 1929 r. L. dz. XI.—420.

Drukarnia Państwowa w Warszawie zobowiązała się wydrukować i przechowywać u siebie broszurę p. t. „Rozporządzenie w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew na drogach publicznych" i sprzedawać ją zainteresowanym urzędom i instytucjom po cenie 20 groszy bez kosztów przesyłki. Z zamówieniami na broszurę należy się zwracać bezpośrednio do drukarni. Uprasza się o powyższem zawiadomić kierownictwa wszystkich szkół powszechnych ze względu na okólnik Ministerstwa Wyzn. Rel i Ośw. Publicznego z 17. IV. 1923 r. Nr. 5455/III w sprawie święta sadzenia drzew.

Naczelnik Wydziału: podpis nieczytelny.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 lutego 1929 r. Nr. I—7482/29.

Radom Szkolnym Powiatowym udziela się do wiadomości.

Naczelnik Wydziału: *K. Kwieciński* wr.

Scalanie gruntów.

Nr. I—39307/28. Ukazała się w druku nakładem autora w cenie 40 groszy broszura p. t.: „Scalanie gruntów", napisana przez p. Wiktora Krzyżanowskiego, prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Tarnopolu.

Powyższą broszurę Kuratorjum poleca uwadze Nauczycielstwa, Rad Szkolnych Powiatowych i Miejscowych.

Słownik obrazowy języka francuskiego.

L. O—49/29. Księgarnia Larousse w Paryżu (Oddział we Wiedniu IV. Favoritenstrasse 7) wydała „Vocabulaire par l'image de la langue francaise" przez Pinloche'a. Słownik zawiera 6.000 ilustracyj. Cena 35 fr.

Wydawnictwa Państw. Wydawnictwa Książek Szkolnych.
(ul. Kurkowa L. 21).

Ministerstwo zaliczyło zarządzeniem z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II—18572/28 niżej wymienione wydawnictwo w poczet dozwolonych i ustaliło dla niego kwalifikację następującą:

Dembowski Jan, Szkice biologiczne. Lwów, Nkł. Państw. Wydawn. Książek Szkolnych. 1928. — książka pomocnicza dozwolona dla uczniów klas wyższych szkół średnich oraz dla nauczycieli.

Ministerstwo zatwierdziło zarządzeniem z dnia 18 stycznia 1929 r. Nr. II—1546/29 niżej wymienione wydawnictwo i ustaliło dla niego kwalifikację następującą:

Duszyńska J. i Witwicki T. „Historja Polski dla III kl. szkół powszechnych". Podręcznik dla nauczyciela. Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych 1928. — książka pomocnicza dla nauczycieli III-ej klasy szkół powszechnych.

Genesis Seifer Brejszit.

L. I. K. N.—488/29. Ministerstwo zaliczyło zarządzeniem z dnia 11 stycznia 1929 r. Nr. II—1372/29 niżej wymienione wydawnictwo w poczet dozwolonych i ustaliło dla niego kwalifikację następującą:

König Bernard, Genesis Seifer B'rejszit czyli Pierwsza księga biblji, Lwów, 1927. Nkł. autora. Podręcznik do nauki religji mojżeszowej dozwolony dla uczniów szkół powszechnych.

Konkursy.

Konkursy na posady nauczycielskie w szkołach powszechnych.

W powiecie brzeżańskim:

Posady kierowników szkół: 1) Dubszcze, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 2) Dryszczów, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 3) Glinna, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 4) Hinowice, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 5) Kozówka, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 6) Liliatyn, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. polski. 7) Potoczany, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 8) Płotycza. Szkoła 2-kl., jęz. wykł. ruski. 9) Poruczyn, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 10) Płaucza W., Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 11) Rohaczyn M., Szkoła 2-kl., jęz. wykł. polski. 12) Rekszyn, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 13) Koniuchy Kąt., Szkoła 3-kl., jęz. wykł. ruski. 14) Mieczyszczów, Szkoła 3-kl., jęz. wykł. polski. 15) Rybniki, Szkoła 3-kl., jęz. wykł. utrakw. 16) Wierzbów, Szkoła 4-kl., jęz. wykł. utrakwist. 17) Płaucza Wiel., Szkoła 2-kl., jęz. wykł. polski. 18) Potok, Szkoła 2-kl., jęz. wykł. polski. 19) Rohaczyn Wieś. Szkoła 2-kl., jęz. wykł. utrakwist. 20) Teofipólka, 2-kl., jęz. wykł. polski. 21) Kalne, Szkoła 3-kl., jęz. wykł. utrakwist. 22) Trościaniec, Szkoła 3-kl., jęz. wykł. ruski. 23) Urman, Szkoła 3-kl., jęz. wykł. utrakwist.

W powiecie doliniańskim:

1. Posada nauczyciela kierującego 2-kl. szkoły w Kalnej. Język wykładowy ruski, szkoła posiada budynek murowany o jednej sali, druga sala wynajęta, mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach. Oddalenie od miasta powiatowego $8^1/_2$ km.

2. Posada kierownika szkoły 4-kl. w Broszniowie, osada fabryczna Język wykładowy polski, mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.

W powiecie gródeckim:

Posada nauczyciela kierującego 2-kl. szkoły w Leśniowicach. Język wykładowy polsko-ruski. Budynek własny, 1 sala, mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, szkoła ma ogród i $1^3/_4$ morga pola.

W powiecie kołomyjskim:

Posada nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Ceniawie. Mieszkania służbowego niema, ogród przy szkole o powierzchni 94 a, 25 m².

W powiecie lwowskim:

Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Basiówce. Mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni (Konkurs po raz drugi).

W powiecie nadwórniańskim:

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela samoistnego w 1-kl. szkole z polskim językiem nauczania w Brzezinie, gm. Kamienna, oraz konkurs na posadę nauczyciela samoistnego w 1-kl. szkole z ruskim językiem nauczania w Jamnej, ogłoszone w Dz. Urz. K. O. S. Lw. Nr. 1 ex 1929.

W powiecie rohatyńskim:

Posada kierownika (czki) 3-kl. szkoły powsz. z językiem wykładowym polsko-ruskim w Martynowie Nowym (Konkurs po raz drugi).

W powiecie sokalskim:

1) Posada kierownika 5-kl. szkoły mięszanej w Sielcu Bełzkim. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe (3 pokoje) i grunt (0.6 ha). Kandydaci z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem naucz. mają pierwszeństwo.

2) Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Steniatynie. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe (3 pokoje), grunt szkolny (3.6 ha).

W powiecie rzeszowskim:

Stanowisko kierowników (czek):

1) W 2-klasowej szkole powszechnej w Stobiernej. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym, ogród 698 m² i pole orne 1½ morga.

2) W 2-klasowej w Stykowie. Przy szkole mieszkanie służbowe i ogród o powierzchni 20 ar.

3) W 2-klasowej w Białce. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym i ogród o obszarze 15 ar.

4) W 4-klasowej w Boguchwale. Budynek piątrowy z mieszkaniem służbowem i ogrodem o powierzchni 2616 m². Stacja kolejowa w miejscu.

5) W 3-klasowej w Dylągówce. Mieszkanie w szkole, ogród o powierzchni 3870 m² i grunt o obszarze 1444 m² (Konkurs ponowny).

6) W 4-klasowej w Lecce. Budynek piątrowy z mieszkaniem służbowem, ogrodem o przestrzeni 1075 m².

7) W 2-klasowej im. kr. Władysława Jagiełły w Łukawcu. Mieszkanie służbowe w budynku, ogród o powierzchni 4448 m².

8) W 5-klasowej im. kr. Władysława Jagiełły w Niechobrzu. Budynek piątrowy. Mieszkanie służbowe w budynku, ogród o powierzchni 5560 m².

9) W 2-klasowej w Nowej Wsi. Do tej posady przywiązane jest mieszkanie służbowe i ogród o obszarze 1000 m².

11) W 4-klasowej w Straszydlu. Mieszkanie w budynku szkolnym, ogród o powierzchni 2393 m² i pole orne o powierzchni 3785 m².

12) W 3-klasowej w Woli Rafałowskiej. Mieszkanie służbowe w budynku i ogród o obszarze 1163 m² i pole orne o powierzchni 10538 m².

W powiecie t a r n o b r z e s k i m:

Stanowisko kierowników szkół 2-klasowych:

a) w Dąbrowie Rzeczyckiej. Jest mieszkanie służbowe, 40 km od miasta powiat., 2 km od stacji kolejowej.

b) Sielcu. Jest mieszkanie służbowe, pole, 7 km od miasta powiatowego, 4 km od stacji kolejowej.

c) Woli Rzeczyckiej. Jest mieszkanie służbowe, pole, 34 km od miasta powiatowego, 15 km od stacji kolejowej.

W powiecie t ł u m a c k i m:

Unieważnia się konkursy na posady nauczycieli samoistnych w 1-klasowych szkołach oraz na posady nauczycieli podwładnych, ogłoszone w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 4 z r. 1928.

W powiecie t u r c z a ń s k i m:

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela samoistnego w 1-kl. szkole powszechnej w Boryni — Kolonji, ogłoszony w Nr. 2 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.

W powiecie ż ó ł k i e w s k i m:

Posada kierownika 7-klasowej szkoły powszchnej w Żółtańcach. Język nauczania polski i ruski. Dwa budynki murowane własne, mieszkanie służbowe, ogród i pole. Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wyższego kursu nauczycielskiego.

W powiecie ż y d a c z o w s k i m:

1) Posada kierownika 5-kl. szkoły w Hnizdyczowie.

2) Posada kierownika 2-kl. szkoły w Międzyrzeczu.

Szczegóły co do materjalnych korzyści, przywiązanych do tych posad, ogłoszone są w szematyźmie z r. 1926.

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca maja 1929 r.

Ogłoszenia.

Zjazd nauczycieli geografji.

Kuratorjum podaje do wiadomości nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, szkół powszechnych i seminarjów nauczycielskich, że w dniach 19, 20 i 21 maja b. r. odbędzie się w Poznaniu (ul. Wjazdowa 3) IV Ogólnopolski Zjazd nauczycieli geografji.

Tymczasowy program Zjazdu jest następujący:

19 maj rano:

1) Otwarcie i powitanie Zjazdu.

2) Odczyty ogólne na temat: Przygotowanie nauczycieli geografji do zawodu.

3) Odczyty profesorów Uniwersytetu Poznańskiego o morfologji, klimatologji, świecie roślinnym i zwierzęcym, etnografji, prehistorji i geografji gospodarczej Wielkopolski.

20 maj rano:

1) Odczyty ogólne na temat: Nauczanie geografji a szkoła pracy.

2) Obrady w sekcjach: szkoły powszechnej, seminarjum nauczycielskiego, szkół średnich ogólnokształcących i szkół zawodowych nad programami nauczania geografji.

Wieczorem: Walne Zebranie Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografji.

21 maj rano:

1) Wzorowe lekcje i wycieczki szkolne.

2) Zakończenie obrad i uchwalenie wniosków.

Lwów, dnia 8 marca 1929 r. Nr. O—368/29.

P. o. Naczelnika Wydziału: *Dr. M. Mendys*, wr.

Porady w sprawie kursów dla dorosłych.

Komisja Społeczno-Oświatowa Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych we Lwowie, ulica Hetmańska, Gmach Skarbka brama 5, piętro I, telefon 44-35, udziela porad w sprawie prowadzenia kursów i szkół dla dorosłych, organizuje kursy instruktorskie, wysyła instruktorów na prowincję, zaopatruje w podręczniki metodyczne, dydaktyczne, programy, oraz druki potrzebne do prowadzenia kursów.

Pośredniczy w nawiązywaniu kontaktu z instytucjami o charakterze społeczno-oświatowym i kulturalnym.

Biuro czynne codziennie od 18—19, w niedzielę i święta od 10—12.

Na odpowiedź załączyć znaczek pocztowy.

Sąd Powiatowy Miejski i Sąd Powiatowy Zamiejski we Lwowie.

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 930) zniesione zostały sądy powiatowe sekcja I. sekcja II, sekcja III we Lwowie, a utworzone dwa sądy powiatowe: Sąd Powiatowy Miejski we Lwowie i Sąd Powiatowy Zamiejski we Lwowie.

Do właściwości terytorjalnej Sądu Powiatowego Miejskiego we Lwowie włączono obszar m. Lwowa, do właściwości terytorjalnej Sądu Powiatowego Zamiejskiego we Lwowie cały okrąg należący dotychczas do właściwości terytorjalnej Sądu Powiatowego S. II we Lwowie.

Zniesienie Sądu Powiatowego w Nowemsiole.

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 891, zniesiony został Sąd Powiatowy w Nowemsiole, w powiecie zbaraskim, w okręgu Sądu Okręgowego w Tarnopolu.

Dotyczące gminy włączono do Sądu Powiatowego w Zbarażu.

Państwowe Zakłady Umundurowania.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 8102/28

Nr. O—18/29. Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 19 marca r. b powołała do życia przedsiębiorstwo państwowe skomercjalizowane pod nazwą: „Państwowe Zakłady Umundurowania w Warszawie“, mające na celu wyrób i sprzedaż gotowych przedmiotów umundurowania i oporządzenia, oraz kompletów wykrojów tych przedmiotów na potrzeby armji i instytucyj państwowych.

Podając powyższe do wiadomości, zarządzam, by w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, powziętej na posiedzeniu w dniu 9 sierpnia 1923 r. wszystkie władze, urzędy i instytucje podległe Ministerstwu W. R. i O. P. pokrywały swe zapotrzebowanie przedewszystkiem w tem przedsiębiorstwie państwowem.

Dyrekcja Państwowych Zakładów Umundurowania mieści się obecnie w gmachu Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie, ul. Nowowiejska Nr. 5, pokój Nr. 130.

Za Podsekretarza Stanu: *W. Żłobicki* wr. Dyrektor Departamentu.

Ofiarność.

P. Dr. S. Sosnowski, adwokat i przewodniczący Rady Szkolnej Miejscowej w Dynowie, ofiarował z okazji 10-letniej rocznicy odzyskania niepodległości Państwa Polskiego 400 zł na odzież dla ubogiej dziatwy 7-kl. szkoły powszechnej w Dynowie.

Uczniowie wykluczeni.

Rozp. Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 grudnia 1928. Nr. II—19287/28.

Wyklucza się ze wszystkich szkół średnich ogólno-kształcących i seminarjów tudzież kursów nauczycielskich państwowych i prywatnych w okręgu szkolnym lwowskim Włodzimierza Laręgowicza, który w roku szkolnym 1927/28 był uczniem klasy VIII państwowego gimnazjum w Leżajsku.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 12 lutego 1929 r. Nr. III—725/29. do dyrekcyj wszystkich państwowych i prywatnych szkół średnich ogólno-kształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich w województwie stanisławowskiem.

Kuratorjum O. S. Lw. zabrania przyjąć do tamtejszej szkoły bez poprzedniego zezwolenia Kuratorjum ucznia 2 klasy Szkoły Handlowej Towarzystwa Szkoły Handlowej Wilhelma Czerwińskiego.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Rozp. Kur. O. S. Lw. z dnia 22 lutego 1929 r. Nr. II—2561/29.

Wyklucza się uczniów kl. VIII. Państwowego Gimnazjum z r. j. n. we Lwowie: Włodzimierza Chamułę, Włodzimierza Szechowicza i Aleksandra Żyznewskiego ze wszystkich szkół średnich i seminarjów nauczycielskich okręgu szkol. lwowskiego za rażące przekroczenie przepisów szkolnych.

Komisja Dyscyplinarna dla Urzędników przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 13 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 7750/28.

Nr. O-2754/28. Na zasadzie art. 2 ust. z dnia 17 lutego 1922 o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) ustanawiam na dalszy okres trzyletni t. j. od dnia 1 stycznia 1929 do dnia 31 grudnia 1931 Komisję Dyscyplinarną dla Urzędników od XII do VII stopnia służbowego włącznie i funkcjonarjuszów niższych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, oraz urzędów i szkół podległych Kuratorjum w następującym składzie:

przewodniczący: p. Ludwik Matkowski, radca Kuratorjum,

zastępca przewodniczącego: p. Stefan Kokurewicz, radca Kurat.

Członkowie: 1) p. Bartłomiej Chmielnicki, adjunkt, 2) p. Stefan Dańcewicz, wizytator szkół, 3) p. Edward Koreleski, radca Kuratorjum 4) p. Szczepan Korol, woźny, 5) p. Kazimierz Kwieciński, naczelnik wydziału, 6) p. Seweryn Lehnert, radca, 7) p. Grzegorz Mazur, referendarz, 8) p. Stanisław Pająk, wizytator szkół, 9) p. Mieczysław Piątkowski, wizytator szkół, 10) p. Zdzisław Sabiński, urzędnik VIII st. sł., 11) p. Michał Sałyk, woźny, 12) p. Jan Skurski, asesor, 13) p. dr. Kazimierz Sośnicki naczelnik wydziału, 14) p. Wiktor Wehrn, asesor, 15) p. Stanisław Wojnarowicz, adjunkt, 16) p. dr. Karol Zagajewski, p. o. naczelnika wydziału 17) p. Maciej Kuchciak, zastępca inspektora szkolnego we Lwowie, 18) p Michał Kulczycki, zastępca inspektora szkolnego we Lwowie.

Podsekretarz Stanu: *Sł. Czerwiński*, wr.

Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na stanowiska III kateg.

Rozp. Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 20 grudnia 1928 r. Nr. O—2731/28.

Na podstawie § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 424) ustanowiłem przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego na okres dwuletni t. j. od dnia 1 stycznia 1929 r. do dnia 31 grudnia 1930 r. zarządzeniem z dnia 20 grudnia 1928 r. Nr. O. 2731/28 Komisję Egzaminacyjną dla kandydatów na stanowiska III kategorji w państwowej służbie administracyjnej w następującym składzie: przewodniczącym p. Stefan Kokurewicz, radca Kuratorjum, zastępca przewodniczącego p. Ludwik Matkowski, radca Kuratorjum, komisarze egzaminacyjni: p. Marjan Galasiewicz, referendarz, p. Edward Korelewski, radca Kuratorjum, p. Kazimierz Kwieciński, naczelnik wydziału, p. Antoni Sajewicz, referendarz i p. Jan Skurski, asesor.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Komisja egzaminacyjna dla egzaminów uproszczonych z religji mojżeszowej.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 190 z r. 1928).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 21 sierpnia 1928 r. Nr. II. P. 12067/28 mianował na okres do końca czerwca 1929 r. Komisję Egzaminacyjną we Lwowie dla egzaminów upro-

szczonych z religji mojżeszowej, na nauczycieli szkół średnich ogólno-kształcących i seminarjów nauczycielskich w składzie następującym: Prof. dr. Mojżesz Allerhand — jako przewodniczący i dr. Rafał Landau — jako wice przewodniczący oraz jako egzaminatorzy: dr. Lewi Freund, dr. Majer Geyer, dr. Samuel Guttman, dr. Ozjasz Thon.

Wizytator religji rzymsko-katol. w Przemyślu.

L. II—1198/29. Kuratorjum zawiadamia, że ks. biskup przemyski zamianował wizytatorem religji rzymsko-katolickiej w szkołach w Przemyślu ks. dra Wojciecha Tomakę w miejsce zmarłego śp. ks. Władysława Sarny.

Zniżki kolejowe dla wycieczek nauczycielskich.

Pismo Min. Spraw Zagranicznych z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. P. VI 14373/28.

Nr. O. 67/29 (Minist. W. R. i O. P. z dn. 8 stycznia 1929 r. Nr. I Prez. 96/29). W odpowiedzi na pismo Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego OPrez. 7585/28 z dnia 6-go grudnia Ministerstwo Spraw Zagranicznych komunikuje, że naukowe wycieczki nauczycielskie, przejeżdżające tranzytem przez terytorjum Czechosłowacji, mogą być zaliczone do kategorji wycieczek szkolnych, wymienionych w piśmie Ministerstwa Nr. PVI/12105 ex 28 z dnia 10 listopada 1928 roku *), to znaczy, iż korzystają z 33% zniżki kolejowej.

Za Ministra: *Konrad Libicki* wr., Naczelnik Wydziału Prasowego.

Wyświetlanie filmów propagandowych na rzecz budowy domów dla ociemniałych inwalidów wojennych.

Okólnik Ministerstwa WR. i OP. z dnia 11 lutego 1929. Nr. I. Prez. 924/29.

Zaświadczenie.

Ministerstwo W. R. i O. P., uznając cele Komitetu Budowy Domów dla Ociemniałych Inwalidów Wojennych (Warszawa, Marszałkowska Nr. 74), uważa za pożądane udzielenie pomocy p. Wacławowi Pietrzykowskiemu, kierownikowi kina objazdowego N. 5 wspomnianego Komitetu, który zgłosi się w kuratorjum w sprawie wyświetlania dla młodzieży szkolnej filmów propagandowych jak: Potęga Polski, Szkoła rycerskiego rzemiosła, Od Komendanta do Marszałka, Wilno i t. d.

Przedstawienia mogą się odbywać w godzinach przedpołudniowych. Cena biletów nie może przekraczać 50 groszy.

Powyższe zaświadczenie otrzymuje p. Pietrzykowski, celem przedstawienia go w kuratorjach okręgów szkolnych i w inspektoratach szkolnych (radach szkolnych powiatowych).

P. o. Dyrektora Departamentu: *Wł. Kiliński*, ppłk. dypl.

Podaję do wiadomości z prośbą o zawiadomienie o zamierzonych przestawieniach filmowych inspektoratów (rad szkolnych powiatowych) i kierownictw szkół.

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 567.

Równocześnie zawiadamiam, że z podobnem zaświadczeniem (z dnia 1 lutego b. r. Nr. I. Prez. 745/29) zgłaszać się będą delegaci „Znicza“ zrzeszenia ociemniałych inwalidów wojennych Rzeczypospolitej Polskiej (Warszawa, ul. Rymarska 16) Karol Seligman, Henryk Józef Wittlin.

Zechcą Panowie Kuratorzy delegatom tym odmówić swej pomocy w urządzaniu przedstawień oraz zawiadomić o tem inspektoraty szkolne i kierownictwa szkół.

P. o. Dyrektora Departamentu: *W. Kiliński* wr.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 18 lutego 1929 r. Nr. I—6059/29.

Udziela się Radom Szkolnym Powiatowym i Kierownictwom Szkół Powszechnych do wiadomości i zastosowania się.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

Statut Organizacyjny Ministerstwa W. R. i O. P.
Wyciąg.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11 z 1928 r., poz. 178).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dzieli się na sześć departamentów; 1) ogólny, 2) szkolnictwa ogólno-kształcącego 3) szkolnictwa zawodowego, 4) nauki i szkół wyższych, 5) sztuki i 6) wyznań religijnych.

Nadto Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podlega niewłączony do żadnego departamentu Wydział Archiwów Państwowych.

Na czele jednego z departamentów stoi podsekretarz stanu, na czele innych departamentów stoją dyrektorowie departamentów.

Departament Ogólny (D. I) dzieli się na sześć wydziałów: 1) prezydjalny (I. Prez.), 2) prawny (I. Praw.), 3) budżetowo-rachunkowy (I. R.). 4) budownictwa szkolnego (I. B.), 5) wychowania fizycznego i higjeny szkolnej (I. W. F.), i 6) sprawozdawczy (I. S.).

Departament Szkolnictwa Ogólno-kształcącego (D. II.) dzieli się na pięć wydziałów: 1) szkół powszechnych (II. P.), 2) szkół średnich (II. Śr.). 3) kształcenia nauczycieli (II K. N.), 4) organizacyjno-programowy (II. Org.) i 5) oświaty pozaszkolnej (II. O. P.).

Departament Szkolnictwa Zawodowego (D. III.) dzieli się na trzy wydziały: 1) kształcenia technicznego (III. T.), 2) dokształcania zawodowego i szkół handlowych (III. D.) i 3) kształcenia i dokształcania zawodowego kobiet (III. Ż.).

Departament Nauki i Szkół Wyższych (D. IV.) dzieli się na dwa wydziały: 1) nauki (IV. N.) i 2) szkół wyższych (IV. S. W.).

Departament Sztuki (D. V.) dzieli się na dwa wydziały: 1) sztuk plastycznych i zabytków (V. P. Z.) i 2) literatury, muzyki i teatrów (V. L. M. T.).

Departament Wyznań Religijnych (D. VI.) dzieli się na trzy wydziały: 1) wyznania rzymsko-katolickiego (VI. R. K.), 2) wyznań chrześcijańskich niekatolickich (VI. N. K.) i 3) wyznań niechrześcijańskich (VI. N. Ch.).

Wydział Archiwów Państwowych: Arch.

Dwutygodniowy kurs dla wychowawczyń przedszkoli we Lwowie.

Z inicjatywy Dyrekcji Państwowego Seminarjum Ochroniarskiego im. Stanisława Jachowicza odbył się we Lwowie dwutygodniowy kurs dla wychowawczyń przedszkoli. Kurs trwał od 10-go do 24-go stycznia r. b.

Zgłosiło się na kurs ze Lwowa		27 osób,
z okręgu szkolnego lwowskiego poza Lwowem		57 osób,
z okręgu szkolnego krakowskiego		8 osób,
	razem	92 osoby.

Ochroniarki lwowskie uczęszczały tylko na zajęcia popołudniowe.

Podczas kursu przez 12 dni odbywały się zajęcia wzorowe z dziećmi w przedszkolach lwowskich, mianowicie przy państwowem seminarjum ochroniarskiem, przy szkołach powszechnych św. Marcina, E. Orzeszkowej, św. Antoniego, w ochronie miejskiej im. Neumanna oraz w ochronie na Snopkowie.

Wykłady teoretyczne popołudniowe odbywały się od godz. 3 do 7, względnie do 8-ej. Program tych wykładów objął kwestje następujące:

S. Barbara Żulińska — wykł. 4. Wychowanie społeczne w przedszkolu. Metodyka pogadanek religijnych. Program zajęć w ochronie nowoczesnej.

P. Marja Germanówna — wykł. 2. Czystość i porządek w ochronach. Przybory do zabaw. Program zajęć gimnastycznych.

Dr. Janina Stankiewiczówna — wykł. 10. Nauka wymowy: opis narządu mowy, zasady poprawnego wymawania dźwięków łącznie z ruchami artykulacyjnemi; połączenia głosek; upodobnienia dźwiękowe śródwyrazowe i międzywyrazowe. Rodzaje upodobnień. Stosunek wyrazu wymawianego do graficznego. Warunki wyraźnego wymawiania. Prawidłowe oddychanie. Przystankowanie. Rodzaje i role ruchów pisarskich wobec treści mówionej. Logiczne akcentowanie. Rozczłonkowanie akcentacyjne mówionej treści. Umiejętne stosowanie barwy dźwięku do wygłoszonej treści. Rzut oka na główne kierunki w literaturze dziecięcej.

PP. Czaporowska Helena i Srokówna Kazimiera — godz. 24. Ilustracja bajek. Uproszczony sposób rysowania zwierząt, drzew i tła oraz ludzi.

Dr. Fritz — godz. 4. Badanie dzieci zgłoszonych do ochron. sposób oględzin. Konieczność współpracy z matką, wpływ na poprawę stosunków domowych. Zdjęcia higjeniczne dla dzieci. Rozpoznawanie wysypek u dzieci i chorób zakaźnych. Pozycje przy pracy i wypoczynku. Higjena sali i urządzenie apteczki podręcznej. Poradnia dla dzieci. Wpływ lamp kwarcowych i szyb kwarcowych. Higjeniczne odżywianie dzieci.

P. Lazarowiczówna — godz. 2. O dzieciach nadających się i nienadających się do ochron oraz o sposobie zajęcia dzieci pracą dla drugich.

P. M. Huthówna — godz. 10. Nauka śpiewu: czytanie nut, ćwiczenia rytmiczne. Zaznaczanie wysokości tonów przy pomocy kresek na tablicy kartonowych kolorowych pasków, odpowiedniego wzniesienia obu rąk lub tylko ruchu pięciu palców jednej ręki.

P. Jadwiga Wondrauszowa — godz. 12. Marsze rytmiczne w takcie 2, 3, 4-miarowym z wyklaskiwaniem tempa i zmianą akcentu. Taktowanie na 2, 3 i 4. Marsze ze zmianą dynamiki taktów i zmianą tonacji — majorowa i minorowa. Ćwiczenia słuchowe: orjentacje w zmianach rytmu. Pląsy kombinowane z poznanych ruchów i tempa przystosowane do poziomu dziatwy w przedszkolach.

Sprostowanie.

W okólniku Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 26 lutego 1929 r. Nr. I-7804/29 w sprawie praktycznego egzaminu na nauczyciela szkół powszechnych, ogłoszonym na str. 132 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., ustęp 5 zgóry, punkt 3, zamiast słowa „chwalebnej“ pracy winno być „dwuletniej“ pracy.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 5.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 10 maja 1929

TREŚĆ:

1. Powszechna Wystawa Krajowa (Kwatery) str. 198.
2. Podania organizacyj o zapomogi na akcje społeczno-wychowawcze i kulturalno-oświatowe str. 199.
3. Sprzątanie sal szkolnych str. 200.
4. Zmiany obuwia w szkołach str. 200.
5. Stopień ze sprawowania się na świadectwach szkolnych str. 201
6. Poprawki na świadectwach dojrzałości str. 201.
7. Ulgi kolejowe dla uczniów str. 202.
8. Ustawa w przedmiocie zmiany ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszy państwowych str. 202.
9. Prawo do emerytury funkcjonarjuszy b. państw zaborczych str. 202.
10. Zaliczanie służby wojskowej do wysługi emerytalnej str. 203.
11. Dodatek na mieszkanie str. 205.
12. Dodatki miesięczne i na mieszkanie. Podatek dochodowy str. 208.
13. Zaliczki na uposażenie dla pozostających na bezpłatnym urlopie str. 209.
14. Należności przesyłane pocztą na koszt skarbu państwa str. 209.
15. Wypełnianie wykazów stanu służby nauczycieli szkół powszechnych str. 210.
16. Bibljografja do egzaminu praktycznego dla nauczycieli szkół powszech str. 212.
17. Poświadczenia z religji wyznań niekatolickich dla kandydatów do egzaminu dojrzałości lub dyplomu na nauczyciela szkół powszech. str. 225.
18. Nauka religji wyznań niekatolickich w szkołach średnich, seminarjach i szkołach zawodowych str. 225.
19. Kwalifikacje zdrowotne uczniów seminarjów nauczycielskich str. 226.
20. Zwalnianie prywatystów od taksy administracyjnej str. 227.
21. Dodatek dla nauczycieli kontraktowych str. 227.
22. Koszta podróży i diet nauczycieli, prowadzących wycieczki szkolne str. 228.
23. Regulamin komisyj dla egzaminów na czeladników str. 228.

Czasopisma: Lot Polski str. 231.

Konkursy str. 232.

Ogłoszenia: Konkurs na stypendja na studja pedagogiczne str. 236. Okręgowa Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli str. 237. Granice gmin i obszaru samorządu str. 237. Zniesienie powiatu peczeniżyńskiego str. 237. Pracownie robót ręcznych str. 238. Pracownie do nauki robót ręcznych str. 238. Wykluczeni str. 239. Termin egzaminu kwalifikacyjnedo we Lwowie str. 239.

1.

Powszechna Wystawa Krajowa.

Kwatery dla nauczycielstwa.

Odezwa Kuratorjum O. S. Poznańskiego z dnia 22 marca 1929 r. Nr. O—5724/29.

L. O—612/29. Szybko zbliża się czas Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Przemówią z niej siły twórcze młodego Państwa. Ze wszystkich stron Rzeczypospolitej Polskiej popłyną fale ludzi do Poznania, by obejrzeć tu plony wysiłków narodu polskiego za pierwsze dziesięć lat niezawisłego istnienia, zaczerpnąć otuchy i wiary w naszą zdolność do samodzielnego życia i nabrać sił do wytężonej pracy dla szczęścia Ojczyzny. W tej fali ludzkiej nie braknie polskiego nauczyciela. Już ze wszystkich stron naszego kraju nadchodzą liczne zgłoszenia i zapytania od nauczycielstwa.

Zarządy organizacyj nauczycielskich, a mianowicie: Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych w zrozumieniu doniosłości Powszechnej Wystawy Krajowej dla nauczycielstwa postanowiły stworzyć warunki, umożliwiające zwiedzenie P. W. K. wszystkim koleżankom, kolegom oraz członkom ich rodzin przez zabezpieczenie im wygodnych i tanich kwater podczas pobytu w Poznaniu. W tym celu każda z wymienionych organizacyj zakupiła odpowiednią ilość łóżek całkowicie wyposażonych, a mianowicie: Z. P. N. S. P. — 400 łóżek, Stow. Chrz.-Narod. N. S. P. — 200 łóżek, T. N. S. W. — 80 łóżek.

Opłata dzienna wynosić będzie od łóżka z 2 prześcieradłami, 1 kocem, 1 jaśkiem — prawdopodobnie 3 zł.

Na pomieszczenie dla nich wyznaczone zostały dwa wielkie sąsiadujące ze sobą gmachy szkolne.

Owiane najlepszą wolą służenia dobrej sprawie rzeczone organizacje w porozumieniu z Kuratorjum nawiązały kontakt i doprowadziły do wytworzenia pomiędzy sobą współporozumienia w sprawie kwater na czas trwania P. W. K. Współdziałanie polegać będzie na wzajemnem odstępowaniu sobie wolnych miejsc i wspólnym regulaminie, obowiązującym na kwaterach.

Wszyscy nauczyciele, zamierzający zwiedzić P. W. K., zechcą zgłaszać się do biur kwaterunkowych wymienionych organizacyj pod adresami: Z. P. N. S. P., Poznań, ul. Słowackiego 58/60, Sekretarjat Stow. Chrz.-Nar. N. S. P., Poznań — ul. Działyńskich 4. T. N. S. W. Zarząd Okręgowy Poznań — Sienkiewicza 7, podając imię, nazwisko, przynależność organizacyjną (Koło, Ognisko), dokładny adres, dzień przyjazdu, ilość dni pobytu. Ze względu na wpływające już zgłoszenia zaleca się jak najwcześniejsze zarezerwowanie sobie miejsca.

Do pisemnego zgłoszenia według powyżej podanego wzoru na 10 przynajmniej dni przed przyjazdem dołączyć należy połowę całkowitej opłaty. Przyjazd na powyżej wymienione kwatery bez uprzedniego zgłoszenia i przyjęcia nie uprawnia do otrzymania pomieszczenia.

Za Kuratora O. S. Poznańskiego: *K. Węgiel.*

2.

Podania organizacyj społecznych i samorządowych o zapomogi na prowadzenie akcji społeczno-wychowawczej i kulturalno-oświatowej.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 grudnia 1928 r. Nr. I—18367/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 13).

Organizacje społeczne i samorządowe, zgłaszające się do Ministerstwa W. R. i O. P. o zapomogę na prace społeczno-wychowawcze i kulturalno-oświatowe, winny w podaniach wyraźnie precyzować, na jakie prace i w jakiej wysokości pragną otrzymać zapomogę, nadto do podań swych winny dołączyć sprawozdanie merytoryczne i finansowe za ubiegły okres sprawozdawczy, oraz preliminarz budżetowy na następny, względnie bieżący okres[1]).

W preliminarzu uwidocznić należy dochody własne, przypuszczalne zapomogi (samorządów, innych Ministerstw i t. p.), oraz wysokość zapomogi Ministerstwa W. R. i O. P., o jaką organizacja zabiega. Do preliminarza dochodów i wydatków dołączyć należy kalkulacje poszczególnych imprez oświatowych (normy wynagrodzenia nauczycieli, prelegentów, normy diet, kosztów przejazdu, opłat lokali, opłaty uczniów, prenumeratorów, kosztorysy urządzeń, budowli i t. p. Instytucje społeczne (n. p. zawodowe, spółdzielcze i t. p.), oraz samorządowe, które prowadzą wydziały oświatowe, do podań winny dołączyć jedynie sprawozdania i preliminarze wydziałów oświatowych.

Organizacje społeczne o charakterze lokalnym, lub oddziały miejscowe względnie powiatowe organizacyj centralnych, samorządy powiatowe lub miejskie składają podania do Ministerstwa W. R. i O. P. za pośrednictwem właściwych inspektoratów szkolnych.

Organizacje centralne, działające wyłącznie lub głównie na terenie jednego kuratorjum, lub oddziały wojewódzkie organizacyj centralnych i samorządy miast wydzielonych składają podania do Ministerstwa W. R i O. P. za pośrednictwem właściwego kuratorjum, względnie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Organizacje centralne, działające na terenie całej Rzeczypospolitej składają podania bezpośrednio do Ministerstwa W. R. i O. P.

Podania należy kierować do Ministerstwa W. R. i O. P. drogą służbową, bacząc by posiadały wszystkie omówione wyżej załączniki, przyczem miejscowe władze szkolne (inspektoraty, kuratorja, względnie Śląski Urząd Wojewódzki) dołączać winny do podań możliwie wyczerpująco uzasadnione opinje i wnioski, oparte na znajomości danej organizacji, oraz wypowiedzieć się o wartości fachowej, społecznej i państwowo-twórczej podejmowanych prac, do rozwoju których przyczynić się ma zapomoga państwowa.

Podania organizacyj, nie stosujących się do niniejszego zarządzenia, które wpływać będą do Ministerstwa W. R. i O. P. po dniu 1 lipca 1929 r., nie będą rozpatrywane i pozostaną bez odpowiedzi.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *St. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

---

[1]) Patrz Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1925 r., str. 337 „Udzielanie zapomóg instytucjom".

3.

Sprzątanie sal szkolnych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. I. W. F. — 1180/29.

Wyjaśniając zarządzenie z dnia 10 marca 1928 r. Nr. O. H. Fiz. 25/28 [1] w sprawie sprzątania sal szkolnych, Ministerstwo oznajmia, że w pracowniach slöjdowych uczniowie, którzy pracują kolejno grupami, winni przed opuszczeniem sali doprowadzać ją do porządku. Gruntownego zamiatania po lekcjach dokonywują woźni.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 6 marca 1929 r. Nr. O.—384/29.

Dyrekcjom państwowych i prywatnych gimnazjów, seminarjów i kursów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz radom szkolnym powiatowym (miejskiej we Lwowie) do wiadomości i zastosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

4.

Zmiany obuwia w szkołach.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 marca 1929 r. Nr. I. W. F. 1678/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 47).

Spostrzeżenia lekarzy szkolnych wykazały, że do najczęstszych schorzeń dziatwy i młodzieży w wieku szkolnym, które w sumie powodują największą liczbę opuszczeń dni szkolnych, należą tak zwane przeziębienia. A jako przyczynę różnych zapaleń gardzieli (angin), katarów dróg oddechowych, katarów uszu z wtórnem osłabieniem słuchu, różnych cierpień reumatycznych, powikłanych niekiedy nawet schorzeniami serca, lekarze szkolni uważają parogodzinny pobyt dziatwy w szkole w zamokłem od śniegu lub deszczu obuwiu, z wilgotnemi, zziębniętemi stopami.

Dodatkowo lekarze szkolni i nauczyciele zaznaczają, że podobny stan stóp wpływa ujemnie na krążenie krwi w organizmie dziecka, na jego zdolność do skupiania uwagi, i zmniejsza wydajność jego pracy umysłowej.

Poza tem badania bakterjologiczne wykazały, że powietrze w tych szkołach, w których dziatwa szkolna zmienia obuwie i nosi pantofle, jest o wiele czyściejsze, gdyż nie wnosi ona na obuwiu do izb szkolnych ulicznego brudu i kurzu z różnemi zarazkami.

Zauważono również, że dziatwa, która zmienia w szkole obuwie chętnie czyni to samo u siebie w domu, przez co przyczynia się do propagandy tego higjenicznego zwyczaju wśród swoich domowników.

Mając to wszystko na uwadze, w trosce o zdrowie dziatwy i młodzieży szkolnej, Ministerstwo zaleca, by gdzie tylko warunki na to pozwalają, a więc przedewszystkiem tam, gdzie można znaleźć pomieszczenie na przechowanie obuwia i gdzie miejsca ustępowe znajdują się w samym budynku szkolnym, dziatwa i młodzież szkolna w okresie od dnia 1 listopada do dnia 1 kwietnia po przyjściu do szkoły zdejmowała obuwie i wkładała pantofle, choćby najskromniejsze, sposobem domowym lub na lekcji robót ręcznych z resztek materjałów sporządzone.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 182.

Pantofle należy co pewien czas wietrzyć i trzepać.

W dostarczaniu niezamożnej dziatwie pantofli mogłyby przyjść z pomocą opieki i dozory szkolne.

Uregulowanie w szczegółach zaleceń okólnika Ministerstwo pozostawia administracji szkolnej.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

5.

Stopień ze sprawowania się na świadectwach szkolnych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 lutego 1929 r. Nr. II—3760/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 45).

Ze względu na podniesione w tej sprawie wątpliwości oraz różnorodne w praktyce rozumienia stopnia ze sprawowania się wyjaśniam, że ocena za sprawowanie się winna być rozumiana możliwie najściślej, t. j. jako ocena za ogólne zachowanie się ucznia w szkole i poza szkołą. Nie należy więc dołączać do tej oceny spostrzeżeń z t. zw.: pilności, uwagi i porządku ucznia; spostrzeżenia co do tych trzech dziedzin, występujące dawniej na świadectwach w osobnych rubrykach, nie istniejących dzisiaj, mogą obecnie w uzasadnionych wypadkach łączyć się ze stopniem z właściwego przedmiotu.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

6.

Poprawki na świadectwach dojrzałości.

Rozporzadzenie Ministerstwa WR. i OP. z dnia 28 grudnia 1928 r. Nr. II.—18546/28

L. II—395/29. W związku ze zwracaniem się do Ministerstwa byłych uczniów szkół w sprawie sprostowania w świadectwach dojrzałości pewnych danych osobowych (pisownia nazwiska i imienia, inne imię, data urodzenia i tp.) zarządzam, aby poprawki na świadectwach uskuteczniały dyrekcje szkół względnie te władze szkolne, które świadectwa wydały. Jeżeli szkoła, która świadectwo wydała, już nie istnieje, poprawki w świadectwie dokonywa ta władza szkolna, która przechowuje archiwum szkolne.

Dokonanie takiej poprawki formalnie przedstawiać się będzie w ten sposób: na odwrotnej stronie (ewentualnie trzeciej lub czwartej) świadectwa władza szkolna umieszcza adnotację

„Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . . (względnie Dyrekcja Gimnazjum) . . . . . (pełna nazwa szkoły), opierając się na podstawie . . . . (wymienić dokładnie dokumenty, na podstawie których dokonywa się poprawki) poprawia w niniejszem świadectwie . . . . . (np. pisownię nazwiska, zmianę imienia, datę urodzenia).
z „. . . . ." na „. . . . ."".

Podpisuje dyrektor szkoły ewentualnie aprobujący urzędnik w kuratorjum.

Data i pieczęć okrągła.

Dokonywanie poprawki należy uwidocznić w księgach szkolnych (protokołach) dotyczących ucznia.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

7.

Ulgi kolejowe dla uczniów.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 27 marca 1929 r. Nr. III A—2469/29.

Nr. O—657/29. Przesyłam dodatkowy wykaz szkół, których uczniom przysługują ulgi taryfowe na kolejach państwowych w roku szkolnym 1928/29 [1]).

Naczelnik Wydziału: *T. Dobija-Dziubczyński.*

D o d a t k o w y   w y k a z.

Chodorów. Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska.
Lwów. Szkoła Zawodowa Żeńska Zgrom. S. S. Bazyljanek.
Lwów. Liceum Handlowe T. S. H.
Rozwadów. 3-kl. Szkoła Koeduk. Tow. Szk. Zawod.

8.

Ustawa z dnia 23 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 234, w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 46 z 1924 r.).

Art. 1. W ustępie 1 art. 7 na końcu zdania pierwszego skreśla się wyrazy: „i na emeryturze".

Art. 2. Art. 25 skreśla się.

Art. 3. W punkcie b) art. 38 dodaje się następujące słowa: „oraz czas urlopu bez uposażenia, udzielonego nauczycielowi dla pracy w szkolnictwie prywatnem lub w instytucji społecznej, zajmującej się szerzeniem oświaty pozaszkolnej; nauczyciel ten winien za czas tego urlopu opłacić wkładki emerytalne, przewidziane w art. 7 niniejszej ustawy".

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porusza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu, oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1929 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.* Prezes Rady Ministrów: *K. Bartel.* Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Grodyński.*

9.

Prawo do emerytury funkcjonarjuszy b. państw zaborczych nieprzyjętych dla braku etatu.

Interpretacja art. 95 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16 października 1928 r. Nr. O. Prez. 6449/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 200).

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 9 października 1928 r. Nr. D. I. 16097/5/27 podało następującą wykładnię przepisu art. 95 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 1924, poz. 46):

---

[1]) Patrz Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1929 r., str. 137.

Przy interpretacji art. 95 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 1924, poz. 46) nasuwają się wątpliwości, jak należy rozumieć zawarte w tym artykule wyrażenia: „nieprzyjęci do służby w Państwie Polskiem dla braku etatu". Z tego powodu Ministerstwo Skarbu uważa za wskazane wyjaśnić, co następuje:

I. Funkcjonarjusze b. państw zaborczych, ubiegający się o emeryturę na zasadzie cytowanego art. 95, winni zgłaszać się do służby w Państwie Polskiem w tym urzędzie, w którym za czasów zaborczych pracowali, względnie w urzędzie co do charakteru tamtemu odpowiadającym, a więc: urzędnik administracyjny — do instytucji administracyjnej, urzędnik skarbowy — do instytucji skarbowej i t. p., przyczem o ile chodzi o b. funkcjonarjuszów urzędów, które w b. państwie zaborczem były państwowemi a w Państwie Polskiem zostały przekształcone na urzędy samorządowe, np. magistraty, szpitale i t. p., — to w tych wypadkach zgłoszenie się do służby w urzędzie samorządowym i nieprzyjęcie do niej dla braku etatu należy uważać jako zadośćuczynienie wymaganiu art. 95 obok innych warunków tam wymienionych.

II. Ponieważ art. 95 obowiązuje od dnia 1 października 1923 r. na przyszłość, przeto stwierdzenie ze strony odnośnego urzędu o nieprzyjęciu danego funkcjonarjusza b. państwa zaborczego do służby w Państwie Polskiem dla braku etatu może być uwzględnione, choćby funkcjonarjusz zgłosił się do tej służby już po dniu 1 października 1923 r. (ustawa emerytalna nie ustanowiła terminu prekluzyjnego).

III. Prawo do emerytury na zasadzie cytowanego art. 95 przysługuje i tym b. funkcjonarjuszom b. państw zaborczych, którzy wstąpili do służby w Państwie Polskiem w charakterze niestałych funkcjonarjuszów i następnie bez własnej winy (redukcja, choroba, niezdolność do służby i t. p.) zostają z niej zwolnieni bez praw emerytalnych z tytułu tej służby.

W każdym przypadku oczywiście prawo do zrealizowania nabytych w b. państwach zaborczych praw emerytalnych przysługuje wyżej wymienionej kategorji funkcjonarjuszów dopiero po nastaniu warunków określonych w art. 28 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

10.

Zaliczanie służby wojskowej do wysługi emerytalnej.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 września 1928 r. Nr. O. Prez. 5492/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11 z 1928 r., poz. 185).

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 23 sierpnia 1928 r. Nr. D. I. — 10384/5/28, wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych, przesłało następujące wyjaśnienie:

W związku z punktem 2) ustępu D) okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 13 stycznia 1928 r. L. D. I. 21210/5/27 *) w sprawie sposobu zaliczania służby wojskowej do wysługi emerytalnej oznajmia się dodatkowo w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych, że w myśl przepisów

---

*) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 170.

byłych państw zaborczych, obowiązkowa służba wojskowa w odnośnych armjach trwała:

a) w b. armji austro-węgierskiej:

1) w wojsku wspólnem (Gemeinsames Heer) we wszystkich rodzajach broni 3 lata, 2) w obronie krajowej (Landwehr) we wszystkich rodzajach broni 2 lata, zaś w wypadku uzyskania stopnia podoficerskiego — 3 lata, 3) w marynarce wojennej 4 lata.

Posiadający średnie wykształcenie w zakresie 8-u klas gimnazjum lub zakładu naukowego równorzędnego odbywali jednoroczną służbę wojskową z wyjątkiem marynarki wojennej, gdzie służba dla tej kategorji osób trwała 2 lata.

Wcieleni do zapasowej rezerwy (Ersatzreserve) odbywali jedynie wyszkolenie wojskowe, które trwało w wojsku wspólnem 8 tygodni, zaś w obronie krajowej — 10 tygodni;

b) w armji niemieckiej:

1) w kawalerji i konnej artylerji (reitende Feldartillerie) — 3 lata, 2) w taborach w zasadzie 1 rok, 3) w marynarce wojennej 3 lata, 4) w innych rodzajach broni 2 lata.

Posiadający wykształcenie w zakresie 6 klas szkoły średniej lub zakładu naukowego równorzędnego, jakoteż nauczyciele szkół ludowych i kandydaci na nauczycieli szkół ludowych odbywali jednoroczną służbę wojskową;

c) w b. armji rosyjskiej:

1) w piechocie i artylerji — oprócz konnej — 3 lata, 2) we wszystkich innych rodzajach broni wojsk lądowych — 4 lata, 3) w marynarce wojennej — 5 lat.

Posiadający wykształcenie w zakresie 4-ch lub 6-u klas szkoły średniej lub równorzędnego zakładu naukowego odbywali 3-letnią obowiązkową służbę wojskową we wszystkich rodzajach broni.

Posiadający zaś wykształcenie 6-u klas szkoły średniej względnie równorzędnego zakładu naukowego lub 2-ch klas seminarjum duchownego, którzy w ciągu służby zdali egzamin na stopień chorążego lub podporucznika, odbywali 2-letnią obowiązkową służbę wojskową.

Wolontarjusze („wolnoopriedielajuszczijesia"), posiadający wykształcenie w zakresie co najmniej 4-ch klas szkoły średniej i równorzędnej odbywali 2-letnią obowiązkową służbę wojskową we wszystkich rodzajach broni. Wolontarjuszom, posiadającym co najmniej 6 klas szkoły średniej i równorzędnej lub 2 klasy seminarjum duchownego, którzy zdali egzamin na stopień chorążego lub podporucznika, skracano czas obowiązkowej służby do 1-go roku i 6-u miesięcy. Przywilej ten odnosił się jednak tylko do wojsk lądowych.

Czas trwania obowiązkowej służby w poszczególnych rodzajach broni Wojska Polskiego określa ustawa z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458 z r. 1928).

Powyższe wyjaśnienie podaję do wiadomości z tem, że okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 13 stycznia 1928 r. Nr. D. I. 21210//27, ogłoszony został w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 lutego 1928 r. Nr. 2 (195), poz. 36.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *St. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

11.

Dodatek na mieszkanie [1]).

Tabela kwot pełnego dodatku na mieszkanie przysługującego od dnia 1 stycznia 1929 r.

GRUPA UPOSAŻENIA	WARSZAWA	MIEJSCOWOŚCI b. zabór austrjacki mające mieszkańców			
		więcej niż 80.000 klasa I	więcej niż 40.000 klasa II	więcej niż 10.000 klasa III	mniej niż 10.000 klasa IV
I i II utrzymujący rodzinę — III i IV utrzymujący rodzinę, sędziowie D i C	242.86	192.35	156.54	139.07	121.13
utrzymujący rodzinę V i sędziowie B	168.58	128.86	103.64	91.17	78.17
samotni III, IV i V, sędziowie D, C, B, utrzymujący rodzinę VI i VII i sędziowie A	96.68	72.98	59.68	52.26	45.26
samotni VI i VII i sędziowie A, utrzymujący rodzinę VIII—XII	60.00	45.19	41.03	34.51	29.93
utrzymujący rodzinę od XIII—XVI	38.00	31.48	27.74	24.74	22.74
samotni od VIII—XVI	26.00	20.74	18.74	16.74	15.74

[1]) L. O—2845/28. Rozp. Min. Skarbu z dnia 22 grudnia 1928 r. L. D. II. 3954/I. (Min. W. R. i O. P. z dnia 29 grudnia 1928 r. Nr. O. R. 15233/28).

Dodatek na mieszkanie za luty i marzec r. b.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 24 stycznia 1929 r. Nr. I R — 907/29.

Nr. O—195/29. Zawiadamiam, że na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 17 b. m., upoważniającej Ministra Skarbu do zarządzenia zaliczkowej wypłaty za luty i marzec 1929 dodatku na mieszkanie oraz zasiłków miesięcznych, określonych w art. 1 i 2 projektu ustawy o dodatku na mieszkanie, podanego do wiadomości okólnikiem z dnia 29 grudnia 1928 N. O. R. 15233/28, Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. III. 176/1 z dnia 18 stycznia r. b. zarządziło wypłatę powyższych należności za miesiąc luty w wysokości ustalonej w wyżej wymienionym okólniku na miesiąc styczeń r. b.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

Projekt ustawy z dnia...... o dodatku mieszkaniowym.

(Okól. Min. W. R. i O. P. z d. 29 grudnia 1928 r. Nr. O. R. 15233/28).

Art. 1. Upoważnia się Radę Ministrów do podwyższenia od dnia 1 stycznia 1929 stawek dodatku na mieszkanie, ustalonych art. 1 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) w tym stosunku w jakim wzrosło komorne w domach podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1924 o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406) w czasie od 1 grudnia 1925 do 1 stycznia 1929.

Art. 2. Upoważnia się Radę Ministrów do przyznania:

a) nieetatowym pracownikom kolejowym, stałym, dziennie płatnym, objętym artykułami 102, 103 i 116 ustawy z dnia 9 października 1923 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924);

b) pracownikom dziennie płatnym, pobierającym wynagrodzenie według grup uposażenia funkcjonarjuszów państwowych;

c) emerytom uprawnionym do pobierania zaopatrzenia emerytalnego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551), — miesięcznych zasiłków w wysokości 5% ich miesięcznego wynagrodzenia.

Za podstawę obliczenia tego zasiłku przyjmuje się dla pracowników, wymienionych w punktach a) i b) normalne uposażenie (wynagrodzenie) miesięczne, określone w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 stycznia 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 41), zaś dla osób wymienionych w punkcie c), miesięczne zaopatrzenie emerytalne.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz wszystkim innym Ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1929 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia....... w sprawie dodatku mieszkaniowego.

Na podstawie art. art. 1 i 2 ustawy z dnia .... w sprawie dodatku na mieszkanie, zarządza się co następuje:

§ 1. Prawo do dodatku na mieszkanie przysługuje:

a) funkcjonarjuszom państwowym w rozumieniu artykułu 1 ustawy z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wojskowym zawodowym i oficerom rezerwy zatrzymanym czasowo w służbie czynnej, sędziom i prokuratorom, oraz praktykantom i aplikantom;

b) emerytom cywilnym i wojskowym.

§ 2. Do dodatku na mieszkanie dla osób wymienionych w § 1 mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. art. 11, 12 i 13 powołanej ustawy z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

§ 3. Wysokość dodatku na mieszkanie zależna jest od grupy uposażenia, miejscowości, w której odnośna osoba ma siedzibę urzędową oraz stosunków rodzinnych w rozumieniu art. 4 powołanej ustawy z dnia 9 października 1923, względnie art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Dodatek na mieszkanie przysługuje praktykantom według tej grupy uposażenia, według której pobierają wygnagrodzenie względnie uposażenie.

§ 4. Szczegółowe zaliczanie miejscowości w Państwie do czterech klas dodatku na mieszkanie zawiera wykaz miejscowości, stanowiący załącznik do niniejszego paragrafu.

§ 5. Kwoty należące się tytułem dodatku na mieszkanie poczynając od 1 stycznia 1929, zawiera tabela, stanowiąca załącznik do niniejszego paragrafu [1]).

§ 6. Emerytom przysługuje dodatek na mieszkanie w takim stosunku procentowym, w jakim pozostaje ich uposażenie emerytalne do uposażenia pobieranego ostatnio w służbie czynnej, przyczem stawki dodatku, ustanowionego dla Warszawy, nie mają zastosowania do osób wymienionych w niniejszym artykule.

§ 7. Prawo do miesięcznych zasiłków w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia przysługuje:

a) nieetatowym pracownikom kolejowym, stałym, dziennie płatnym, objętym artykułami 102, 103 i 116 ustawy z dnia 9 października 1923 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924),

b) pracownikom dziennie płatnym, pobierającym wynagrodzenie według grup uposażenia funkcjonarjuszów państwowych,

c) emerytom uprawnionym do pobierania zaopatrzenia emerytalnego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551).

Za podstawę obliczenia tego zasiłku przyjmuje się dla pracowników, wymienionych w punktach a) i b) normalne uposażenie (wynagrodzenie) miesięczne, określone w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 stycznia 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 41), zaś dla osób wymienionych w punkcie c), miesięczne zaopatrzenie emerytalne.

§ 8. Sposób wypłaty zasiłków miesięcznych osobom wymienionym w § 7 określi Minister Komunikacji względnie Minister Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1929 r.

---

[1]) Patrz str. 205.

12.

Dodatki miesięczne i dodatki na mieszkanie. Podatek dochodowy.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 3 kwietnia 1929 r. Nr. I. R. 4090/29.

Nr. O—680/29. Wobec uchwalenia art. 4 ustawy skarbowej na okres budżetowy 1929/30 [1]) Ministerstwo w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (okólnik L. D. III. 671/1 z dnia 22 marca r. b.) oznajmia, że do określonych w art. 4 powyższej ustawy dodatków miesięcznych winny być stosowane odpowiednio postanowienia okólników Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1928 r. Nr. O. R. 8664/28 oraz z dnia 8 września 1928 r. Nr. O. R. 10632/28 [2]) z następującemi wyjątkami:

1) W okresie budżetowym 1929/30 wymienione dodatki będą przysługiwały tylko tym pracownikom kontraktowym w służbie państwowej, pobierającym wynagrodzenie ryczałtowe, nieprzekraczające kwoty 1.000 zł, którym przysługiwały one na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1928 (okólnik Ministerstwa z dnia 26 listopada 1928 Nr. O. R. 13863/28 [3]).

2) Umieszczone w ustępie szóstym okólnika Ministerstwa z dnia 9 lipca 1928 r. Nr. O. R. 8664/28 zastrzeżenie, że „w razie zajmowania przez jedną osobę kilku stanowisk... należy wypłacać dodatek z tytułu jednego stanowiska“, nie obowiązuje w okresie budżetowym 1929/30.

Co się tyczy podatku dochodowego od wymienionych 15%-wych dodatków miesięcznych, to dodatki te należy, poczynając od 1 maja r. b. traktować jako wypłatę perjodyczną i celem obliczenia podatku dochodowego z działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym, włączać je do ogólnej sumy uposażenia.

O ile chodzi o dodatek na mieszkanie oraz zasiłki miesięczne, określone w art. 1 i 2 projektu ustawy o dodatku na mieszkanie, Ministerstwo Skarbu oznajmiło na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929, że dodatek ten za miesiące kwiecień i maj należy wypłacać w wysokości i na zasadach określonych w okólniku Min. Skarbu z dnia 22 grudnia 1928 r. L. D. III. 3954/1. (Nr. O. R. 15233/28 z dnia 29 grudnia 1928) [4]). Jednakże, co się tyczy podatku dochodowego od tegoż dodatku na mieszkanie, to Ministerstwo Skarbu uchyla postanowienia okólnika z dnia 11 sierpnia 1924 r. Nr. 6798/F/24 [5]), w myśl którego dodatek na mieszkanie nie podlegał włą-

---

[1]) *Art. 4 p. 1, ustawy skarbowej z dnia 25 marca 1929 r. (Dz. U. R. N. Nr. 20, poz. 183) na okres od 1 kwietnia 1929 do 31 marca 1930 r.*

Z nadwyżki budżetowej, ustalonej w art. 3, przeznacza się: kwotę 130.000.000 zł na wypłatę w roku budżetowym 1929/30 funkcjonarjuszom państwowym, sędziom i prokuratorom, jak również osobom, otrzymującym zaopatrzenie emerytalne, wdowie lub sieroce, dodatków miesięcznych do uposażenia, względnie zaopatrzenia, w wysokości, określonej w ustępie 1 art. 5 ustawy skarbowej z dnia 22 czerwca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 367—370.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r,. str. 541.

[4]) Patrz str. 205.

[5]) Tym okólnikiem podało Ministerstwo zarządzenia, dotyczące wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 673 w sprawie dodatku na mieszkanie (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 186).

czeniu do podstawy wymiaru podatku dochodowego, potrącanego w myś dz. II. ustawy o państwowym podatku dochodowym. Poczynając zatem od 1 maja r. b. należy od wymienionego dodatku na mieszkanie potrącać podatek dochodowy.

Powyższe zarządzenia podaję do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

13.

Zaliczki na uposażenie.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 17 grudnia 1928 r. L. OR—14594/28.

Nr. I—6994/29. Uzupełniając okólnik z dnia 11 maja 1928 r. w sprawie zaliczek na uposażenie, Pan Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr. 1932? z dnia 7 grudnia 1928 r. zarządził w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu, co następuje:

Bezprocentowe zaliczki na uposażenie mogą być udzielane osobom uprawnionym do ich otrzymania w myśl ustępu pierwszego punktu I powyższego okólnika także wtedy, jeżeli osoby te pozostają na bezpłatnym urlopie, udzielonym dla uzupełnienia studjów. W tym wypadku potrącanie rat udzielonej zaliczki z uposażenia rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po ukończeniu urlopu.

Zaliczka na koszty budowy własnego mieszkania może być przyznana do wysokości nieprzekraczającej sześcio-miesięcznego uposażenia. Jeżeli zaliczka udzielona na ten cel przekracza trzymiesięczne uposażenie, wymagana jest uprzednia zgoda Ministerstwa Skarbu.

Powyższe rozporządzenie Pana Prezesa Rady Ministrów podaję do wiadomości i stosowania w związku z okólnikiem Nr. OR—6387/28 z dnia 22 maja 1928 r. [1]).

P. o. Dyrektora Departamentu: *W. Kiliński* ppłk. S. G.

14.

Należności przesyłane pocztą na koszt Skarbu Państwa.

Rozp. Min. Skarbu z dnia 27 listopada 1928 r. L. D. VII. 1970/2 (okólnik Nr. 113).

L. O. 2792/28. (Ministerstwo W. R. i O. P. z dnia 18 grudnia 1928 r. L. OR—14785/28). W ślad okólników z dnia 24 listopada 1922 L. GUK. 1477/W. A.K. i z dnia 18 września 1928 r. L. D. VII. 1592/2/28 Ministerstwo Skarbu oznajmia, że w każdym wypadku, gdy koszta przesyłki pieniędzy przekazem pocztowym, spowodowane przez władze i urzędy państwowe (a nie przedsiębiorstwa państwowe) obowiązany jest ponieść Skarb Państwa, pokrywa się je z kredytu przewidzianego w budżecie Ministerstwa Skarbu.

Z tego kredytu należy pokrywać koszta przesyłki pocztą funkcjonarjuszom państwowym do miejsc urzędowania, znajdujących się poza sie-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 272—274.

dzibą kasy skarbowej, wszelkich należności, wynikających ze stosunku służbowego jako to: uposażeń, zapomóg, nagród pieniężnych, zwrotów opłat szkolnych, zwrotów kwot, wypłaconych przez funkcjonarjuszów z własnych funduszów na potrzeby biura, tudzież zaliczek na wydatki budżetowe i t. p.

Nadto w ten sam sposób należy pokrywać koszta przesyłki stronom prywatnym różnych należności w wypadku, gdy urząd państwowy występuje w charakterze strony, obowiązanej w myśl postanowień prawa cywilnego do uiszczenia kosztów.

Dyrektor Departamentu: *Czauderna.*

15.

Wypełnianie wykazów stanu służby nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 25 marca 1929 r. Nr. I—2008/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Przy wypełnianiu wykazów stanu służby nauczycieli, wprowadzonych rozporządzeniem P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz. 787) [1]) mimo omawiającego tę sprawę okólnika Kuratorjum z dnia 25 lipca 1927 r. Nr. I. L. —25466/27 [2]) zdarzają się niedokładności wynikające z niejasnego jak widać rozumienia celu poszczególnych rubryk wykazów. Dlatego Kuratorjum przypomina obowiązek ścisłego wypełniania wszystkich rubryk wykazu i przy częściowej zmianie oraz w uzupełnieniu powołanego wyżej okólnika z 1927 r. podaje następujące wskazówki:

1. Do wykazu stanu służby wciąga się dane na podstawie oryginalnych dokumentów, których odpisy, potwierdzone przez prowadzącego wykaz, winny być zachowane w aktach urzędu.

W związku z tem rubryki I, II, III, V, VII punkt 1, 2, 3, oraz VIII kolumna 1 i 2 wykazu stanu służby należy zasadniczo wypełniać na podstawie metryki urodzenia; wypełniać je na podstawie t. zw. wyciągów metrykalnych, służących do pewnych, określonych celów, można tylko wtedy gdy istnieje uzasadniona przyczyna nieposiadania przez interesowanego nauczyciela metryki urodzenia, co należy w wykazie zaznaczyć.

2. Rubrykę IV, punkty 4 i 5 rubryki VII, rubrykę VIII kolumna 3 oraz punkt 5 rubryki IX należy wypełniać na podstawie pisemnego oświadczenia nauczyciela, które winno być w aktach urzędu przechowane.

3. Niezależnie od punktu 3 rubryki IX należy uwzględnić też punkty 1 i 2 tej rubryki.

4. Rubrykę XII wypełniać należy ściśle na podstawie zaświadczeń wydanych przez władze wojskowe, zgodnie z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 stycznia 1928 r. Nr. O. Prez. — 527/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 36)[3]).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 6.

[2]) W Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nieogłoszony.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 170.

5. Rubryka XIII dotyczy tylko służby zaborczej a więc do 1 listopada 1918 r. Kolumnę 4-tej rubryki należy wypełniać na podstawie dekretu weryfikacyjnego. Kolumna 5-tej rubryki ma objąć czas, który jest zaliczalny do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 81 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 24, poz. 46).

6. Rubryka XIV służy do uwidocznienia przebiegu służby państwowej polskiej nie nauczycielskiej a więc wszelkiej innej, pełnionej w państwowych urzędach i instytucjach. Odmienną interpretację, podaną w okólniku Kuratorjum z dnia 26 lipca 1927 r., znosi się.

7. W rubryce XV należy przedstawić faktyczny stan sprawy: jeżeli przed przyjęciem do służby nauczycielskiej w Państwie Polskiem badanie lekarskie nastąpiło, należy wpisać datę i treść orzeczenia; jeśli zaś takiego badania przed przyjęciem na służbę nie było, należy to wyraźnie zaznaczyć.

8. Rubryka XVI wykazu obejmuje przebieg państwowej służby nauczycielskiej w przeciwstawieniu do służby innej, nie nauczycielskiej objętej rubryką XIV.

9. Forma rubryki XVII zmieniona została obwieszczeniem P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 marca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 232), na co Kuratorjum zwraca uwagę *).

Przy wypełnianiu tej rubryki (w sprostowanej formie) należy pamiętać, że nie wszystko co funkcjonarjusz państwowy otrzymuje ze Skarbu Państwa jest „uposażeniem" w ściślejszem słowa znaczeniu, lecz że ustawa z dnia 9 października 1923 roku używa tego wyrażenia specjalnie w art. 3. Częścią uposażenia są także dodatki dyrektorskie i inspektorskie.

. Z tego względu za wymienione w kolumnie d) części składowe uposażenia przyjąć należy: 1) zasadniczą płacę (pierwsza część) wraz z 10%-wą

---

*) *Obwieszczenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 16 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 232) o sprostowaniu błędów w rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r.* W załączniku Nr. 1 do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P z dnia 22 grudnia 1926 roku w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz 787) tytuł załącznika winien rozpoczynać się od słów: „Załącznik Nr. 1 do § 2 rozporządzenia" — zamiast od słów: „Załącznik Nr. 1 do § 5 rozporządzenia". W tymże załączniku rubryka XVII (Uposażenie) winna przedstawiać się następująco:

a	b	c	d				e	f
Nr. kolejny	Nr. i data zarządzenia oraz nazwa władzy, która wymierzyła uposażenia	Podstawa prawna (ustawa artykuły)	Części składowe uposażenia miesięcznego				Ogólna kwota uposażenia miesięcznego	Uwagi

Minister W. R. i O. P. *Dr. Dobrucki.*

podwyżką z art. 8 ustawy z 18 grudnia 1926 Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 725), 2) dodatek regulacyjny (druga część), 3) dodatek ekonomiczny (trzecia część), 4) te dodatki, które są wliczalne do emerytury (patrz art. 18 ustawy emerytalnej (czwarta część).

Dodatki zaś niewliczalne do emerytury (jak np. dodatek stołeczny, kresowy, 15%-wy zasiłek miesięczny, dodatek za administrację szkoły i inne) powinny być wyszczególnione w piątej części.

Kolumna d) powinna być wypełniona w punktach.

Natomiast w kolumnie e) należy jak wskazuje słowo „kwota" wpisywać całe uposażenie miesięczne w złotych. Należy bowiem pamiętać, że rubryka XVII wykazu stanu służby ma znaczenie głównie ze względu na postanowienie art. 36 ustawy emerytalnej, kolumna d) wymaga więc wypełnienia w punktach, kolumna e) zaś ma znaczenie tylko np. dla odprawy, ale i to tylko pomocnicze, gdyż drugiem źródłem jest lista płac.

W kolumnie „f" (Uwagi) powinna być uwidoczniona mnożna.

10. W rubrykach XVIII, XIX, XX i XXI należy wciągać urlopy, odznaczenia i kary, biorąc za datę początkową dzień 1 stycznia 1927 r.

11. Władzą, która uznaje nieobecność w służbie za usprawiedliwioną lub nie (por. kolumnę 4 rubryki XIX) jest inspektor szkolny.

Natomiast o ile chodzić będzie o przerwę trwającą ponad 4 tygodnie, winien inspektor szkolny w myśl rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 12 grudnia 1928 r. L. I. — 17861/28,[1]) intymowanego okólnikiem Kuratorjum O. S. Lw. z 19 grudnia 1928 Nr I. — 41327/28, donieść Kuratorjum z tem, że zawiadomienie takie winno zawierać wyjaśnienie, czy przerwa jest usprawiedliwiona i czy okoliczność ta była badana i stwierdzona.

Przy sposobności omawiania sposobu wypełniania wykazów stanu służby Kuratorium przypomina, że wykazy stanu służby należy zawsze dołączać do sprawozdań dotyczących przeniesienia w stan spoczynku.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

16.

Bibljografija do egzaminu praktycznego dla nauczycieli szkół powszechnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 marca 1929. Nr. I—11738/29.

Regulamin praktycznego egzaminu nauczycieli szkół powszechnych przewiduje dołączanie do podań o dopuszczenie do egzaminu wykazu przestudjowanych książek i streszczenie przynajmniej dwóch takich dzieł.

---

[1]) *Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 grudnia 1928 r. Nr. I. 17861/28.*

L. I. — 41327/28. O każdej przerwie w pracy nauczyciela, trwającej ponad 4 tygodnie, winien inspektor szkolny zawiadomić kuratorjum. Zawiadomienie winno zawierać wyjaśnienie, czy przerwa jest usprawiedliwiona i czy okoliczność ta była badana i stwierdzona. Prócz tego inspektor szkolny winien zakomunikować, w jaki sposób zostało uregulowane zastępstwo, ewentualnie przedłożyć stosowne propozycje w tej sprawie. Powyższe nie wyklucza oczywiście obowiązku powiadomienia kuratorjum o krótkiej przerwie pracy nauczyciela, o ile zachodzi potrzeba wydania zarządzeń, przekraczających kompetencje inspektora szkolnego.

Dyrektor Departamentu *W. Złobicki* wr.

Aby przyjść z pomocą nauczycielstwu przy dokonywaniu wyboru książek i dla pewnego ujednostajnienia czytelnictwa w okresie przygotowania się do egzaminu, Kuratorjum podaje niewyczerpujący spis dzieł, podręczników, czasopism, które mogą być pomocne w praktyce szkolnej, przygotowującej kandydata (kę) do egzaminu praktycznego i z którego można wybrać potrzebną ilość książek do streszczenia względnie przestudjowania. Do tego spisu, celem zapoznania się, należy jeszcze włączyć podręczniki dla szkół powszechnych, które Ministerstwo W. R. i O. P. rokrocznie ogłasza jako dozwolone do użytku w tych szkołach.

Prezesi, członkowie komisyj egzaminacyjnych i inspektorowie zechcą ze swej strony — na podstawie wyczucia potrzeby instytucji egzaminów praktycznych — składać Kuratorjum swoje uwagi i wnioski w tym kierunku.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Bibljografja.

Język polski.

Arct M. Ortografja polska. Arct.

Benni Tytus. Ortografja polska. Książnica Polska 1924.

Drzewiecki K. Zarys metodyki języka polskiego. Wyd. III. Warszawa 1923. Gebethner i Wolff.

Gaertner Henryk. Stylistyka polska. Lwów.

Gaertner Henryk. Nauka o języku polskim. Lwów.

Język polski. Organ Tow. Miłośników Języka Polskiego. Księgarnia Geb. i Wolffa. Wychodzi 6 razy do roku.

Dr. Jeleńska L. Metodyka pierwszych lat nauczania (odpowiednie ustępy). Nasza Księgarnia. Wydanie 3.

Dr. Klemensiewicz Z. Metodyka nauczania języka polskiego. Książnica Atlas. 1929.

Dr. Klemensiewicz Z. Bibljoteka podręczna nauczyciela języka polskiego. Arct. — Warszawa.

Dr. Klemensiewicz Z. Metodyka nauczania głosowni opisowej w gimnazjum. Książnica Atlas Lwów — Warszawa.

Dr. Klemensiewicz Z. Dydaktyka nauki o języku ojczystym. Książnica Atlas. 1929.

Komarnicki L. Stylistyka polska, wyjaśniona na przykładach i ćwiczeniach. Wyd. II. Gebethner i Wolf. Warszawa 1922.

Łoś. Zasady ortografji polskiej. Książnica Polska.

Poradnik językowy. Miesięcznik poświęcony poprawności językowej. Kraków.

Program języka polskiego dla szkół powszechnych. Bibljoteka.

Rowid H. Z metodyki wypracowań piśmiennych. Książnica Polska.

Rzętkowska-Paschalisowa W. Nauka języka ojczystego w szkole powszechnej. Warszawa 1923. Nasza Księgarnia.

Szober St. Gramatyka języka polskiego. Wydanie 2, zmienione i uzupełnione. Książnica Atlas.

Szober St. Zasady nauczania języka polskiego w zakresie szkoły powszechnej i gimnazjum niższego. Książnica Polska 1923.

Szober St. Podręcznik do nauki języka polskiego w seminarjach nauczycielskich. Część I i II. Arct. Warszawa 1925.

Szober St. Gramatyka polska w ćwiczeniach. Podręcznik dla szkół powszechnych i klas niższych szkół średnich. Wyd. 8 — 10 w 4 zeszytach. Warszawa. Arct.

Szycówna A. Metodyka wypracowań. Cz. I i II. Podstawy psychologiczne i historyczne. Zasady metodyczne i ich zastosowanie. Wydanie II. Warszawa. Księgarnia Lisowskiej.

Tatuch Stefan. Nauka pisma. Podręcznik dla nauczycieli. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1927.

Woycicki K. Rozbiór literacki w szkole. Warszawa 1921. Gebethner i Wolff.

Woycicki K. Stylistyka i rytmika polska. Wyd. V. Warszawa 1923. Gebethner i Wolff.

Język obcy.

Kwiatkowski St. Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Książnica 1921.

Mayzlówna I. Metodyka nauczania gramatyki języka obcego. Książnica Atlas 1929.

Piątek J. Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej. Książnica Atlas.

Dr. Zagajewski K. Podręcznik języka niemieckiego. Wyd. II. Cz. I. Książnica Atlas.

Religja.

Thullie Ks. K. Wskazówki metodyczne nauczania biblji i katechizmu. Książnica Atlas. Warszawa 1923.

Historja.

Duszyńska J. — Witwicki T. Historja Polski dla trzeciej klasy szkół powszechnych. Podręcznik dla nauczyciela. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1928.

Gebert. Jak uczyć historji w szkole powszechnej. Książnica Atlas 1925

Gebert i Gebertowa. Wypisy historyczne z dziejów ojczystych. Wyd. IV. Książnica Atlas.

Kłodziński. Z zagadnień dydaktyki historji. Lwów 1918.

Mościcki H. Wskazówki praktyczne dla nauczyciela historji. Księgarnia Lisowskiej Warszawa.

Pohocka Hanna. Dydaktyka historji. Arct. Warszawa 1928.

Program historji dla szkół powszechnych.

Sobiński St. Uwagi metodyczne o nauczaniu historji. Gebethner i Wolff 1910. Warszawa.

Pomoce naukowe: mapy, atlasy, tablice i reprodukcje dzieł sztuki chociażby na pocztówkach, ilustracje, bibljoteka.

Geografja.

Berg. A. Wycieczki krajoznawcze. Spolszczyła H. Grotowska. Warszawa 1925.

Czasopismo Geograficzne. Kwartalnik. Zrzeszenie nauczycieli geografji Tow. Geograficznego we Lwowie oraz Tow. Geograficznego w Poznaniu. Skład Książnica Atlas.

Bykowski L. Wycieczki szkolne. Zamość 1920. Pomarański i Sp.

Dr. Hrabyk P. Wskazówki metodyczne do geografji w szkole powszechnej. Księgarnia naukowa. Przemyśl 1922.

Hrabyk P. — Sawicki L. Metodyka geografji dla stopnia I—III szkół powszechnych. Wydanie II. Kraków 1923. Wyd. ksiąg. geogr. „Orbis“.

Nałkowski W. Zarys metodyki geografji. Warszawa. Arct. 1920.

Niemcówna Stanisława. Dydaktyka geografji. Książnica Atlas. Lwów — Warszawa 1929.

Polaczkówna M. Atlasy krajoznawcze. Przewodnik metodyczny. Książnica Atlas 1925.

Polskie Tow. Krajoznawcze: Metodyka wycieczek krajoznawczych.

Program geografji dla szkół powszechnych.

Zborowski J. Wskazówki do zbierania nazw geograficznych. Kraków 1923. Gebethner i Wolff.

Pomoce naukowe: globusy, mapy, atlasy, tablice, obrazy, narzędzia i przybory do ćwiczeń, zbiór skał, kopalin, gleby i skamienielin — bibljoteka.

Nauka o Polsce współczesnej.

Bagiński Henryk. Zagadnienia dostępu Polski do morza. Nakł. Związku obrony kresów zachodnich. Warszawa 1927.

Brzeski T. Polska jako jednostka gospodarcza. Wiedza współczesna. H. Altenberg Lwów.

Bujak, Pazdro, Sobiński. Polska współczesna. Jakubowski Lwów.

Janowski Aleksander. Pogadanki krajoznawcze. Warszawa. Arct.

Janowski Aleksander. Duch Warszawy. Pogadanki krajoznawcze o Warszawie. Warszawa. Arct.

Polaczkówna i Romer. Pogadanki krajoznawcze. Lwów. Książnica Atlas.

Dr. Kwieciński Karol. Krajoznawstwo Małopolski. Lwów.

Ziemia. Dwutygodnik krajoznawczy ilustrowany. Warszawa.

Dąbrowski Fr. Spółdzielnie uczniowskie. Warszawa 1925. Książnica Polska.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ważniejsze ustawy polityczne. Wyd. A. Peretiatkowicz. Wydanie IV. Poznań 1928. Fiszer-Majewski.

Mogilnicki A. Ogólne zasady prawa. Wyd. IV. Warszawa 1923. Arct.

Program dla szkół powszechnych.

Romer E. Polska, ziemia i państwo. Warszawa 1917. Gebethner i Wolff.

Pomoce naukowe: książki, podręczniki, atlasy, tablice poglądowe.

Gruszecka A. — Nitschowa. Podręcznik do nauki o Polsce. Książnica Atlas 1922.

Pawłowski, Bystroń, Peretiatkowicz. Polska współczesna. Geografja, kultura, ustrój. Książnica Atlas. Lwów.

Witkowska H. i Sawicki L. Nauka o Polsce współczesnej. Arct.

Wereszczyński A. i Kucharski W. Wiadomości o Polsce współczesnej. Książnica Polska.

Pawłowski — Janelli. Polska współczesna. Książnica Atlas. Wyd. III. 1929.

Bzowski Konstanty. Nauka o Polsce współczesnej. Podręcznik dla VII klasy szkół powszechnych. Wyd. VI. Warszawa—Łódź. 1927. Skł. gł. M. Arct.

Odpowiednie rozdziały z książki Jeleńskiej(jak przy języku polskim).

Matematyka.

Boole M. E. Przygotowanie dziecka do wiedzy ścisłej. Przełożyła M. Sadzewiczowa. Gebethner i Wolff.

Jezierska Irena. Początki nauczania geometrji. Wskazówki metodyczne. Gebethner i Wolff. 1923.

Program matematyki dla szkół powszechnych.

Przegląd matematyczno-fizyczny. Kwartalnik naukowy i pedagogiczny. Książnica Polska.

Sierzputowski-Klebanowski. Wskazówki metodyczne do elementarza rach. Książnica Atlas.

Stattlerówna H. Jak uczyć matematyki w szkole ludowej na wsi i w mieście. Gebethner i Wolff.

Zarzecki L. Nauczanie matematyki początkowej. Cz. I, II.

Rachunki dla pierwszego oddziału szkół powszechnych. Wskazówki metodyczne dla nauczyciela. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1926.

Pomoce naukowe, narzędzia, przybory, podręczniki szkolne.

Przyroda martwa.

Boole M. E. Przygotowanie dziecka do wiedzy ścisłej.

Dawid J. Wł. Nauka o rzeczach. Gebethner i Wolff.

Duchowicz Br. Doświadczenia chemiczne. Lwów, Polskie Tow. Pedagogiczne 1918.

Duchowicz Br. Jak urządzić pracownię chemiczną. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas.

Dmochowski. Pracownia przyrodnicza.

Hassenpflug. Obcowanie z przyrodą. Warszawa. Książnica Atlas 1928.

Heilpern M. Zasady metodyki ogólnej przyrodoznawstwa. Gebethner i Wolff 1912.

Michalski Wł. Przyroda martwa. Książnica Polska. Cz. I, II.

Program przyrody dla szkół powszechnych.

Pomoce naukowe: przyrządy, podręczniki szkolne.

Przyroda żywa.

Bykowski J. L. Wskazówki do zajęć praktycznych z dziedziny zootomji. Jakubowski. Lwów 1911.

Czasopismo Przyrodnicze ilustrowane. Organ Towarzystwa Przyrodniczego im. Staszica w Łodzi.

Chmielewski K. Nauka początków przyrodoznawstwa. Warszawa — Lisowska.

Dembowski Jan. Szkice biologiczne. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek. Lwów 1928.

Dyakowski B. Zarys metodyki niższego kursu nauki o przyrodzie. Wydanie III. Książnica Atlas 1925.

Dyakowski B. Z naszej przyrody. M. Arct.

Gayówna D. Dzienniczki przyrodnicze. Arct. 1918.

Gayówna D. Organizacja ćwiczeń zoologicznych. Kręgowce. Książnica Atlas 1923.

Gayówna D. Tradoscantia Zebrina. Przyczynek metodyczny do ćwiczeń botanicznych. Książnica Atlas.

Gemborek E. Ośliczka — jako materjał do ćwiczeń w szkole. Książnica Atlas 1924.

Grotowska Helena. Wzajemna zależność świata zwierzęcego i roślinnego. Nakładem księgarni św. Wojciecha. Poznań 1928.

Haberkantówna W. Z naszych wycieczek. Arct.

Haberkantówna W. Protokoły lekcyj przyrodoznawstwa. Arct.

Haberkantówna W. Śmietnik. Arct.

Heilpern M. Zasady metodyki ogólnej nauk przyrodniczych. Skład Gebethner i Wolff.

Hryniewiecki Bolesław. Zielnik i muzeum botaniczne. Wskazówki praktyczne. Nakładem Gebethnera i Wolffa. 1922.

Program nauki przyrodniczej w szkołach powszechnych.

Przyrodnik, miesięcznik poświęcony naukom przyrodniczym. Cieszyn.

Pracownie szkolne. Wydanie Ministerstwa W. R. i O. P. 1924.

Strasburger E. Krótki przewodnik do zajęć praktycznych z botaniki mikroskopowej. Wydanie II. M. Arct. 1924.

Szafer Wład. Życie kwiatów. (Zarys biologji kwiatów). Nakł. Jakubowskiego. Lwów 1927.

Pomoce, przybory, pracownie, narzędzia, preparaty, tablice, okazy.

Higjena.

Dr. Artwiński E. O chorobach nerwowych wieku dziecięcego. Książnica Atlas 1928.

Brzeziński M. Jak wychowywać dzieci na zdrowych i silnych ludzi. Wyd. IV. Warszawa.

Dekański Jerzy, Dr. Picowska. Pierwsza pomoc przy zatruciach gazami i dymami bojowemi. Wydawnictwo: Instytut Naukowo-Wydawn. Skład Szkoła Gazowa na Marymoncie.

Dr. Dybowski Władysław. Badania zdolności fizycznej dla celów wychowania i sportu. Instrukcja ogólna i lekarska. Wydawn. Zakład Ossolińskich — Lwów 1928.

Higjena szkolna. Podręcznik zbiorowy dla kierowników szkół, nauczycieli i lekarzy. Red. St. Kopczyński — Warszawa, Arct 1921.

Dr. Hilarowicz H. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach. Książnica Atlas 1928.

Dr. Kaczorowski Br. Elementarz higjeniczny dla dzieci szkolnych. Lwów 1908.

Kopczyński St. i Haberkantówna W. Pogadanki higjeniczne. Skł. Arct.

Kopczyński St. Szkice higjeniczno-wychowawcze. Książnica Atlas.

Rauch-Sobolewska. Pogadanki o higjenie. Warszawa 1928. Nasza Księgarnia.

Dr. Karaffa-Korbutt K. Zarys higjeny. Zawadzki. Wilno 1925.

Kopczyński St. Zasady higjeny szkolnej. Arct. 1924.

Kopczyński St. Zdrowie dziatwy szkół powszechnych w Polsce. Książnica Atlas. Warszawa 1929.

Dr. Nowicki W. O chorobach zakaźnych. Książnica 1925.

Orędownik Zdrowia. Miesięcznik. Polskie Lek. Tow. Wydawn. Warszawa.

Dr. Podpielski. O działaniu alkoholu na organizm. Lwów, Wydawn. Tow. Ochrony Młodzieży.

Puławski A. Co to są suchoty i jak się od nich uchronić? Księgarnia Polska. Wyd. III.

Puławski A. Pogadanka o piciu trunków i pijaństwie. Księgarnia Polska. Wydanie IV.

Dr. Sabatowski A. O gruźlicy. Książnica Atlas 1924.

Dr. Szumlański Witold. Pielęgnowanie ucha i ochrona słuchu. Książnica Atlas. 1928.

Zaleski. O przyczynach chorób zakaźnych czyli zaraźliwych i o zapobieganiu tym chorobom. Księgarnia Polska.

Pomoce naukowe: program nauki w szkołach powszechnych.

Śpiew.

Baranowska-Borowa J. i Wierzbińska J. Metodyka nauczania śpiewu w szkole ogólno-kształcącej. Gebethner i Wolff.

Czerniawski T. Pierwsze zasady muzyki w teorji i praktyce. Cz. I—II. Gebethner i Wolff. 1923.

Hławiczka K. Główne zagadnienia metodyczne nauki śpiewu w szkole powszechnej. Kresy — Cieszyn.

Joteyko T. Problem nauczania muzyki w szkole ogólno-kształcącej. Gebethner i Wolff.

Löblowa J. Zreformowana nauka śpiewu. I—III. Lwów.

Maszyński P. Początki śpiewu. Gebethner i Wolff.

Program nauki śpiewu w szkołach powszechnych.

Wierzbińska J. Nauka śpiewu w szkole powszechnej. Wskazówki metodyczne na kl. II, III i IV.

Wysocki St. Zarys celowego nauczania muzyki w szkole ogólno-kształcącej. Książnica Atlas. 1921.

Niewiadomski Stanisław. Wiadomości z muzyki zasadnicze i ogólne. Podręcznik pomocniczy dla nauczyciela. Jakubowski. Lwów.

Piasek F. Nauka śpiewu metodą trójdźwiękową dla szkół powszechnych. Książnica Atlas.

Joteyko Tadeusz. Nowy podręcznik do nauki muzyki w szkołach ogólnokształcących. Gebethner i Wolff.

Pomoce naukowe: Śpiewniki świeckie i kościelne, zbiory kolend, czasopisma.

Rysunki.

Bobieńska N. Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej. Książnica Atlas. 1923.

Cassagne A. Wykład praktyczny perspektywy. Warszawa 1919.

Matzke A. Zasady rysunku początkowego. Kresy — Cieszyn 1922.

Pranga metoda wychowania artystycznego w szkołach początkowych Cz. I. Przekład G. Strojowskiej. Arct. 1920.

Program nauki rysunków w szkole powszechnej.

Tadd J. L. Nowe drogi wychowania artystycznego. M. Arct.

Roboty ręczne.

Andruchowicz. Roboty ręczne.

Bily K. Inż. Znaczenie pracy ręcznej w nowej szkole. Książnica Atlas 1924.

Bojarski B. Technologja pracy ręcznej. Podręcznik dla nauczycieli robót ręcznych. Książnica Polska. 1924.

Dr. Pabst A. Wychowanie praktyczne. Tłum. E. Piltz. Gebethner i Wolff. Warszawa. 1912.

Praca ręczna w szkole — Kwartalnik. Warszawa. Organ Tow. Miłośników Robót Ręcznych. Prenumerata roczna 16 zł.

Program nauki robót ręcznych dla szkół powszechnych. Narzędzia, przybory do szycia.

Przanowski Wł. Urządzenie pracowni do robót ręcznych i prowadzenia w niej ćwiczeń. Książnica Polska.

Rudzińska Marja. Roboty kobiece w szkole powszechnej. Lwów. Jakubowski. Wydanie II. 1929.

Wojnarowicz. Roboty ręczne z drzewa. Nasza Księgarnia. Warszawa. 1927.

Ćwiczenia cielesne.

Baden-Powell. Wilczęta. Tłum. T. Strumiłło. Książnica harc. Warszawa 1923.

Dr. Drabczyk T. Wychowanie fizyczne młodzieży jako zadanie społeczne. Wyd. II. Warszawa. 1924.

Germanówna M. Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej. Cz. I. Jakubowski. Lwów.

Germanówna M. Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej. Cz. II. Gry, zabawy oraz ćwiczenia na boisku. III wydanie. Lwów. 1928. Jakubowski.

Glass H. Książeczka harcerza. Warszawa. 1924. Wydawn. Harcerstwa Polskiego.

Hamerling K. O znaczeniu i potrzebie zabaw ruchowych w wychowaniu. Lwów. 1907. Księgarnia Połonieckiego.

Karpowicz St. Zabawy i gry jako czynnik wychowawczy. Tow. Wydawnicze. Warszawa. 1905.

Dr. Piasecki. Dzieje wychowania fizycznego. Lwów, Ossolineum. 1925.

Dr. Piasecki E. Zarys teorji wychowania fizycznego. Książnica Polska.

Dr. Piasecki E. i Schreiber M. Harce młodzieży szkolnej. Wydawnictwo Książnicy — Lwów. 1920.

Program nauki ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej.
Wychowanie fizyczne. Miesięcznik. Poznań.
Przybory, przyrządy, kostjum.

Przedmioty pedagogiczne.

Organizacja szkolnictwa powszechnego.

Baumgarten Fr. Kłamstwo dzieci i młodzieży. Bibl. dzieł ped. Nasza Księgarnia. Warszawa.

Bibljografja Pedagogiczna. Czasopismo poświęcone przeglądowi książek i pomocy szkolnych oraz wydawnictw pedagogicznych wydawane przez Ministerstwo W. R. i O. P. Prenumerata roczna 6 zł.

Binet A. Dusza i ciało. Pol. Tow. Nakł. Lwów. 1912.

Binet A. Pojęcia nawoczesne o dzieciach, przełożyła M. Szymanowska. Bibl. dzieł pedag., Warszawa. Nasza Księgarnia.

Binet A. i Simon T. Pomiary rozwoju inteligencji dzieci. Tłum. M. Schätzel. Księgarnia Naukowa. Lwów. 1924.

Bizoń F. Historja wychowania ze źródeł czerpana. Podręcznik pedagogiczny. Księgarnia nauczycielska. Warszawa. 1920.

Bornsteinowa J. Jak urządzić bibljotekę szkolną i domową? Nakładem Naszej Księgarni. Warszawa.

Bovet P. Instynkt walki. (Psychologja wychowawcza). Warszawa 1928. Nasza Księgarnia.

Dr. Bykowski Jaxa. Zasady pedagogiki doświadczalnej. Książnica Polska. 1920. Lwów — Warszawa.

Bykowski J. L. Wskazówki metodyczne do zajęć praktycznych z dziedziny psychologji. Książnica Atlas. Lwów. 1925.

Chrzanowski I. Posiew Komisji Edukacyjnej Narodowej. Gebethner i Wolff. 1923.

Chrzanowski I. Wielka reforma szkolna Konarskiego. Arct.

Claparede E. Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Przeł. dr. Baumgartenowa. Wende — Warszawa. 1918.

Danysz Antoni. O wychowaniu. Książnica Atlas. II wydanie.

Danysz A. Studja z dziejów wychowania w Polsce. Ministerstwo WR i OP. 1921.

Danysz A. O kształceniu. Lwów 1918.

Danysz A. Z praktyki szkolnej. Lwów 1908.

Dawid Wł. J. Inteligencja, wola i zdolność do pracy. Warszawa — Łódź. Wydanie II Naszej Księgarni.

Dawid Wł. O duszy nauczycielstwa. Wyd. Naszej Księgarni. Warszawa.

Dawid Wł. Program spostrzeżeń psychologicznych i wychowawczych nad dzieckiem od urodzenia do 20 roku życia. Warszawa 1887.

Dawid Wł. Zasób umysłowy dziecka. Wyd. Społeczeństwo. Warszawa 1895.

Dąbrowski P. Z. Nauka o dziecku. Wyd. II. Książnica Atlas.

Demolins. Nowe wychowanie. Tłum. J. Wł. Dawid. Warszawa 1900.

Dewey J. Szkoła i dziecko. Tłum. H. Błeszczyńska. E. Wende i Sp. — Warszawa.

Dewey J. Szkoła i społeczeństwo. Książnica Atlas. Lwów — Warszawa. Wyd. II. Tłum. M. Lisowska.

Dewey J. Zasady moralne w wychowaniu. Tłum. Hofman. Zakł. Narodowy im. Ossolińskich. Lwów.

Dobrowolski S. Nauczyciel jako główny czynnik rozwoju szkolnictwa powszechnego. Książnica Polska. 1922.

Ks. Dybowski M. O typach woli. Książnica Atlas.

Dzierzbicka W. O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy. Książnica Atlas 1926.

Encyklopedja wychowawcza. Gebethner i Wolff 1912. Książnica Polska 1922—1923.

Estkowski E. Pisma pedagogiczne. Poznań 1863.

Foerster F. W. Nauka życia w przykładach. Cz. I, II, III. M. Arct.

Foerster F. W. O wychowaniu obywatelskiem. Tłum. J. Kratz-Mirski Gebethner i Wolff (wyczerpane).

Foerster F. W. Szkoła i charakter. Wydanie IV (wyczerpane). Gebethner i Wolff 1919.

Foerster F. W. Wychowanie człowieka. Tłum. W. Osterloff. Gebethner i Wolff 1919. Wydanie II wyczerpane.

Foerster F. W. O wychowaniu obywatelskiem. Tłum. J. Kretz-Mirski. Gebethner i Wolff 1920.

Green Georg H. Psychoanaliza w szkole (psychoanalysis in the Class-Room). Przełożył Z. Ziembiński. Arct. Warszawa 1928. (Psychoanaliza — metoda tłumaczenia zjawisk świadomości zastosowana szczególnie udatnie do zagadnień pedagogicznych w tej pracy).

Hall Stanley G. Znaczenie studjów nad dziećmi. Arct Warszawa. 1904.

Hamaide A. Metoda De Croly. Nakł. Naszej Księgarni. Warszawa. Tłum. M. Górska.

Henderson. Nowe wychowanie. Geb. i Wolff. Warszawa 1925.

Hoefler A. Zasady psychologji. Tłum. Z. Zawirski. Księgarnia Naukowa Polskiego Tow. Pedagogicznego. Lwów, 1922.

James W. Pogadanki psychologiczne. Przełożyła I. Moszczeńska. Arct. Wydanie IV.

Jakóbiec Jan. Podstawowe wskazania dydaktyczne. Kraków. Gebethner i Wolff 1928.

Dr. Jeleńska Ludwika. Metodyka pierwszych lat nauczania. Wydanie III. Nakł. Naszej Księgarni. Warszawa 1929.

Dr. Jeleńska Ludwika. Metodyka pierwszych lat nauczania. Wydanie III. Nakł. Naszej Księgarni. Warszawa 1929.

Dr. Jaroszyński T. Metody badań psychologicznych w szkole. Ministerstwo Zdrowia. II wydanie.

Joteyko J. Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa. Książnica Atlas.

Joteyko J. Pedologja. Tłum. M. Schätzel. Drukarnia Udziałowa Lwów.

Karbowiak Antoni. Bibljografja Pedagogiczna w latach 1906—1910. Książnica Atlas.

Karbowiak A. Dzieje wychowania i szkół w Polsce. T. I—III. Grendyszyński — Petersburg 1914.

Karpowicz S. Ideały i metody wychowania społecznego. H. Altenberg. Lwów 1907.

Karpowicz S. i Szycówna A. Nasza literatura dla młodzieży. Tow. Wydawnicze Warszawa 1904.

Kerschensteiner G. Pojęcie szkoły pracy. Książnica Atlas, 1926.

Key Ellen. Stulecie dziecka. Tłum. I. Moszczeńska. Księgarnia Naukowa. Warszawa 1928. III wydanie.

Komeński. Wielka dydaktyka. Przeł. H. Wernic. Warszawa 1883.

Konic. Karta z dziejów oświaty w Polsce.

Kopczyński S. Znużenie. Książki dla wszystkich. M. Arct. Warszawa. 1902.

Korczak J. Momenty wychowawcze. Nasza Księgarnia. Warszawa 1924 — wydanie II.

Korniłowicz. Znaczenie i zarys organizacji kształcenia dorosłych i młodzieży pracującej. Centralne biuro kursów dla dorosłych. Warszawa 1922.

Kot S. Komisja Edukacji Narodowej (1773—1794) Kraków 1923. Skł. Gebethner i Wolff.

Kot S. Historja Wychowania. Gebethner i Wolff 1924.

Kot S. Reforma Szkolna Konarskiego. Kraków 1923. Skł. Gebethner i Wolff.

Kumaniecki. Administracja szkolna. J. Czernecki Kraków—Warszawa 1921.

Kwiatkowski S. Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Książnica.

Lancaster E. G. Wiek młodzieży. Studjum psychologiczno-pedagogiczne. Tłum. A. Grudzieńska i N. Król. Kasa Mianowskiego — Warszawa 1904.

Librachowa M. O metodach nauczania. Arct 1918.

Librachowa M. Rozumowanie dzieci. Badania eksperymentalne. Ministerstwo WR i OP. 1922. Książnica Polska.

Lombroso P. Życie dziecka. Tłum. K. Król. Warszawa 1905. M. Arct.

Mac Cunn J. Kształtowanie charakteru. Książnica Atlas.

Męczkowska T. Szkoły mieszane (Koedukacja). Wydanie nowe rozszerzone. Arct — Warszawa.

Mirski J. Rozwój i wychowanie płciowe dziecka w świetle freudyzmu. Lwów, Księgarnia Nauczycielska 1925. (System badania i leczenia psychiki zapomocą psychoanalizy). Metoda badań psychicznych opracowana przez Freuda, oparta na twierdzeniu, iż źródłem chorób psychicznych są podświadome uczucia, szkodliwie oddziaływujące na myśl, wolę i uczucia.

Montessori M. Domy dziecięce (Casa del bambini). H. Lindenfeld. Warszawa 1913.

Mortkowiczowa J. O wychowaniu estetycznem. G. Centnerszwer. Warszawa 1904.

Nawroczyski B. Uczeń i klasa. Ministerstwo WR i OP. Skł. Książnica Atlas.

Oświata i wychowanie. Czasopismo wydawane nakł. Ministerstwa W. R. i O. P. Warszawa. Skład gł. Książnica Atlas.

Parkhurst Helena. Wykształcenie według planu daltońskiego. Przekład Z. Umińskiej i H. E. Kennendy. Książnica Atlas 1928.

Pestalozzi H. Jak Gertruda uczy swoje dzieci. Przeł. i obj. W. Osterloff. Księgarnia Polska. Warszawa.

Piaget J. Jak sobie dziecko świat przedstawia. Książnica Atlas.

Piramowicz G. O powinnościach nauczyciela. Wyd. II. Tow. Pedag. Lwów 1923.

Podręcznik dla ochroniarek. Polskie Tow. Pedag. Lwów 1920.

Praca szkolna. Dodatek miesięczny do „Głosu Nauczycielskiego" — Warszawa.

Przegląd Pedagogiczny. Kwartalnik wydawany przez T. N. S. W Warszawa.

Queyrat Fr. Gry i zabawy dziecięce. Studjum nad wyobraźnią twórczą u dzieci. Tłum. M. Rodyrowa. Gebethner i Wolff 1905.

Queyrat Fr. Logika dziecka i jej kształcenie. Tłum. K. Król i I. Moszczeńska. Gebethner i Wolff. Warszawa 1903.

Queyrat Fr. Wyobraźnia u dziecka i jej odmiany. Studjum psychologiczno-pedagogiczne. Tłum. E. Piltz. E. Wende. Warszawa 1895.

Quiok. Reformatorzy wychowania. Przeł. J. Wł. Dawid. Przegląd Pedagogiczny. Warszawa.

Radwan Wł. Ideał wychowawczy. Warszawa 1916.

Radwan W. Postulaty w sprawie ustroju szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej. Nasza Księgarnia. Warszawa 1925.

Regener F. Zarys dydaktyki ogólnej. Przełożył i przypisami opatrzył W. Osterloff. Wyd. II. Fischer — Łódź. Wende — Warszawa 1924.

Regulamin dla Rad Pedagogicznych publicznych szkół powszechnych.

Regulamin dla kierowników publicznych szkół powszechnych.

Rocznik pedagogiczny. Serja II. T. I, II, III. Książnica Atlas 1923—1925.

Rowid H. Psychologja pedagogiczna. Gebethner i Wolff 1928.

Rowid H. Podstawy pedagogiki Trentowskiego. Książnica Polska 1920.

Dr. Rowid H. System daltoński w szkole powszechnej. Kraków 1927.

Dr. Rowid H. Szkoła twórcza. Wydanie II. Gebethner Kraków 1929.

Ruch Pedagogiczny. Czasopismo Naukowe. Wydawnictwo Związku P. N. S. P. Kraków.

Rusk R. R. Pedagogika eksperymentalna. Książnica Atlas — II wyd.

Saltzmann G. Wychowanie wychowawcy. Arct. Warszawa.

Dr. Saxby I. B. Kształcenie postępowania. Przełożyła dr. Irena Panenkowa. Książnica Atlas 1928.

Śliwiński Fr. Ustawodawstwo szkolne i organizacja polskich władz szkolnych. Łódź 1928. Rada szkolna okręgowa.

Dr. Sośnicki K. Zarys dydaktyki. Wydawnictwo Książek Szkolnych — Lwów 1925.

Dr. Sośnicki K. Zarys logiki. Książnica Polska.

Spencer. O wychowaniu moralnem, umysłowem i fizycznem. Gebethner i Wolff.

Staszyc S. Edukacja. Wydanie nowe. Opracował A. Tom. Polska Składnica Pomocy Szkolnych. Warszawa 1921.

Sully J. Dusza dziecka. Tłum. I. Moszczeńska. Wyd. II. J. Lisowska. Warszawa.

Sully J. Psychologja wychowawcza. Tłum. A. Szycówna. Księgarnia Naukowa. Warszawa 1905.

Szczepanowski St. Myśli o odrodzeniu narodowem. Książnica Polska 1923.

Szczepanowski S. O polskich tradycjach w wychowaniu. Lwów 1912.

Szkoła. Miesięcznik. Dodatek do Nauczyciela Polskiego. Warsz.

Szkoła Powszechna. Kwartalnik Pedagogiczny. Wyd. Ministerstwa WR i OP. Warszawa. Prenumerata rocznie 8 zł.

Szlach nawczannia i wychowannia Ped. metod. Dodatek do Uczytelskoho Słowa. Lwów.

Szycówna A. O powinnościach nauczyciela i jego kształceniu. J. Lisowska. Warszawa 1915.

Szycówna A. Ogólne zasady nauczania z zastosowaniem do potrzeb szkoły elementarnej. J. Lisowska. Warszawa 1922.

Szycówna A. Jak badać umysł dziecka. Arct. Warszawa.

Schätzel I. M. Idea wychowania przedszkolnego. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne. Lwów 1919.

Śniadecki I. O fizycznem wychowaniu dzieci. Polska Składnica Pomocy Szkolnych. Warszawa 1920.

Titschener E. B. Początki psychologji. Przełożył dr. Cz. Znamierowski. Arct. Wyd. III.

Dr. Twardowski K. Wyobrażenia i pojęcia. Lwów 1898. Altenberg.

Dr. Twardowski K. Psychologja, odbitka z encyklopedji wychowawczej.

Ustawa Komisji Edukacji Narodowej. Księgarnia Naukowa. Lwów.

Dr. Wachholz L. O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży. Książnica Atlas 1927.

Wetekamp. Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Przełożył J. Mirski. Książnica Atlas 1925.

Witwicki Władysław. Psychologja. Ossolineum. Lwów 1928. 2 tomy.

Witwicki Władysław. Zarys psychologji. Podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Książnica Atlas 1928.

Zarzecki L. Wstęp do pedagogiki. Książnica Polska 1922.

Zarzecki L. Charakter i wychowanie. Gebethner i Wolff. II wydanie 1924.

Zarzecki L. O idei naczelnej polskiego wychowania. Arct. 1919.

Zarzecki L. O wychowaniu narodowem. Gebethner i Wolff. 1917.

Zarzecki L. Szkoła pracy, Arct 1921.

Zarzecki L. Dydaktyka ogólna. Książnica Polska. Wydanie II.

Ziemnowicz M. Problemy wychowania współczesnego. Wydawnictwo Mortkowicza. Warszawa 1927.

Zienkowski W. W. Psychologja wieku dziecięcego. Książnica Atlas.

Żułkiewiczowa. Wychowanie przedszkolne. Książnica Atlas.

17.

Poświadczenia z religji wyznań niekatolickich dla kandydatów do egzaminu dojrzałości w gimnazjach lub do dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 15 października 1928 r., Nr. I—2836/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 199).

Na zapytanie jednego z kuratorjów okręgu szkolnego czy kandydat do egzaminu dojrzałości w gimnazjach lub do dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych, wyznania niekatolickiego, który wobec tego, że w danej szkole nie jest udzielana nauka tego wyznania, obowiązany jest dostarczyć poświadczenie prywatne z religji względnie metodyki nauki religji swego wyznania, ma prawo wyboru nauczyciela, oznajmiam, że wskazane jest, aby kurator wyznaczył w danej miejscowości jednego lub w miarę potrzeby kilku nauczycieli religji niekatolickich, do których dyrekcje szkół byłyby obowiązane kierować kandydatów i których świadectwa byłyby przyjmowane jako decydujące [1]).

Określenie wysokości wynagrodzenia należy pozostawić umowie interesowanych.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

18.

Nauka religji wyznań niekatolickich w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich i szkołach średnich zawodowych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 17 września 1928 r. Nr. II—12229/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 196).

Mając na uwadze, że w myśl art. 120 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. w każdym zakładzie naukowym, którego program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanym w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, jest nauka religji dla wszystkich uczniów obowiązkowa oraz ze względu na to, iż nauka religji wchodzi w zakres obowiązkowych przedmiotów nauczania w programie wymienionych wyżej zakładów, przypominam wynikający z powyższych postanowień obowiązek przestrzegania, aby nauka religji w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich i szkołach średnich zawodowych była należycie uwzględniona w stosunku do młodzieży, uczęszczającej do tych szkół, a należącej do wyznań religijnych uznanych przez Państwo.

W tym celu zarządzam co następuje:

I. Odnośnie szkół państwowych.

1. W każdej szkole średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiem i szkole średniej zawodowej, o ile liczba uczniów (uczennic) pewnego wyznania niekatolickiego wynosi co najmniej 12, ma być dla nich zapewniona nauka religji w 2 godzinach tygodniowo.

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 62 i 240 w sprawie egzaminatora religji grecko-orjentalnej, tudzież str. 204 w sprawie oceny z religji wyznań niekatolickich.

2. Gdy liczba uczniów (uczennic) pewnego wyznania niekatolickiego w jednej szkole jest mniejsza niż 12, uczniowie (uczennice) będą łączeni na lekcje religji z uczniami (uczennicami) innej szkoły, o ile nie zajdą jakieś większe ku temu przeszkody.

3. Jeżeli w danej szkole liczba uczniów (uczennic), należących do pewnego wyznania niekatolickiego, jest znaczniejsza, wówczas dla nauki religji tego wyznania należy utworzyć grupy, liczące w zasadzie nie więcej, niż po 40 uczniów (uczennic) i dla każdej grupy, z możliwem uwzględnieniem różnic co do wieku i klas, przeznaczyć po 2 godziny nauki religji w tygodniu.

4. Katalogi i świadectwa szkolne, dotyczące postępu uczniów w poszczególnych przedmiotach nauki, mają zawierać także ocenę z nauki religji.

Od rodziców, względnie prawnych opiekunów uczniów (uczennic), którzy z powodu braku wyżej wymienionych warunków nie otrzymują nauki religji w szkole, dyrekcje szkół mają żądać przedstawienia zaświadczenia właściwej zwierzchności duchownej, stwierdzającego, że uczeń (uczennica) otrzymuje naukę religji prywatnie i z jakim skutkiem. Na zasadzie takiego zaświadczenia, które dołącza się do katalogu szkolnego, należy wpisać w katalogu i świadectwie ocenę z nauki religji i danego wyznania niekatolickiego.

Dopiero, gdyby powyższe wezwanie dyrekcji szkoły do rodziców nie odniosło skutku, można wydać uczniowi (uczennicy) świadectwo bez oceny z nauki religji z zaznaczeniem w katalogu i na świadectwie, że nauki religji danego wyznania niekatolickiego w szkole nie udzielano.

II. Odnośnie szkół samorządowych.

Kuratorja winny w związku z wizytacją szkół przekonywać się, czy przepisy art. 120 Konstytucji co do nauczania religji są dostatecznie przestrzegane.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

19.

Kwalifikacje zdrowotne uczniów seminarjów nauczycielskich.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 2 kwietnia 1929 r. Nr. I. K. N. — 1478/29 do dyrekcyj wszystkich państwowych i prywatnych seminarjów nauczycielskich, seminarjum ochroniarskiego i państwowych kursów nauczycielskich..

Wobec zbliżającego się terminu egzaminów dojrzałości i egzaminów wstępnych przypominam rozporządzenie Ministerstwa WR. i OP. z dnia 6 grudnia 1928 Nr. O. H. Fiz. — 1019/28 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 2, str. 43) oraz okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 5 stycznia 1929 Nr I. KN.—7245/28 [1]).

Równocześnie wyjaśniam:

Obowiązki i prawa lekarzy szkolnych w prywatnych zakładach kształcenia nauczycieli są analogiczne jak w państwowych, jeżeli lekarze ci zostali zatwierdzeni przez Kuratorjum O. S. L.

---

[1]) Dz. Urz. K. O. S. Lw. 176/177.

Badań lekarskich kandydatów do seminarjum nauczycielskiego i badań wtórnych z końcem pierwszego roku nauki, jakoteż badań abiturjentów przed egzaminem dojrzałości dokonują z reguły lekarze szkolni. W wypadku, gdy zakład niema chwilowo lekarza szkolnego, zatwierdzonego przez Kuratorjum, obowiązują świadectwa wystawione przez lekarza powiatowego.

Badanie abiturjentów zakładów publicznych jak również eksternów powinny być ukończone w terminie nie późniejszym jak przed egzaminem ustnym tak, aby na podstawie opinji o stanie zdrowotnym kandydata, komisja egzaminacyjna mogła przekreślić w świadectwie dojrzałości klauzulę, przyznającą kwalifikacje do nauczania w szkołach powszechnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

20.

Zwalnianie prywatystów (tek) od opłacania taksy administracyjnej.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. II—2280/29 do dyrekcyj państwowych gimnazjów.

Wskutek rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z dnia 9 lutego 1929 Nr. II.—3035/29 Kuratorjum O. S. Lwowskiego zawiadamia, że opłacanie taksy administracyjnej obowiązuje tylko uczniów (ice) gimnazjów państwowych. Natomiast uczniowie (ice) prywatyści (prywatystki) obowiązani są do uiszczenia taksy tylko za egzamin.

Naczelnik Wydziału: *Dr. K. Sośnicki* wr.

21.

Dodatek dla nauczycieli kontraktowych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 1 marca 1929 r. Nr. I. R—1547/29.

Nr. O—489/29. Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia, że 15% dodatek przewidziany okólnikami z dnia 9 lipca 1928 Nr. OR-8664/28 i z dnia 8 września 1928 Nr. OR-10632/28 [1]) należy obliczać u nauczycieli kontraktowych, zatrudnionych w dwóch lub więcej szkołach, od łącznej sumy godzin udzielanych lekcyj, z tem jednak ograniczeniem, że ilość ta nie przekroczy obowiązkowych godzin nauczania etatowego nauczyciela, objętych art. 34, 51 i 58 ustawy uposażeniowej (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924 z r. 1923).

Ustęp okólnika z dnia 9 lipca 1928 Nr. OR—8664/28, traktujący o wypłacie dodatku 15% w razie zajmowania przez jedną osobę kilku stanowisk, niema w danym wypadku zastosowania, gdyż nauczyciel taki zajmuje jedno tylko stanowisko umowne, choć obowiązki przez niego przyjęte dotyczą kilku szkół.

Za Dyrektora Departamentu: *A. Nowak* wr. Naczelnik Wydziału.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1928, str. 367 i 370.

22.

Koszta podróży i diet nauczycieli, prowadzących wycieczki szkolne.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 lutego 1929 r. Nr. II—15561/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 41).

Na podstawie art. 42 ustęp drugi ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) zarządzam co następuje:

§ 1. Nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz państwowych zakładów kształcenia nauczycieli, prowadzący wycieczki szkolne, związane z nauczaniem poszczególnych przedmiotów, a zwłaszcza geografji i przyrodoznawstwa, o ile wycieczki te są wyraźnie nakazane, lub przewidziane w obowiązujących programach naukowych, otrzymują za czas trwania wycieczek normalne koszta podróży i diety według obowiązujących przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych.

§ 2. Władzą szkolną, delegującą nauczycieli do prowadzenia wycieczek szkolnych jest dyrektor, względnie kierownik szkoły w odniesieniu zaś do dyrektorów, względnie kierowników szkół właściwa terytorjalnie władza szkolna II instancji.

§ 3. Wszelkie rachunki kosztów podróży, odbytych z tytułu wycieczek szkolnych winny być sprawdzane pod względem konieczności odbycia podróży, czasu jej trwania oraz należytego użycia środków komunikacyjnych przez władze szkolne, wymienione w § 2.

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*

23.

Regulamin komisyj dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych z dnia 23 października 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 3 z r. 1929,, poz. 29, z dnia 17 stycznia 1929 r.

Na podstawie ustępu drugiego art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (D. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Komisje dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych posługują się załączonym regulaminem.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Świtalski.*
Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski.*
Minister Robót Publicznych: *Moraczewski.*

Regulamin.

§ 1. Do egzaminu na czeladnika przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub przez Państwo uznanej może przystąpić kandydat, który ukończył w takiej szkole pełny kurs nauki przemysłu, uznanego na zasadzie art. 142 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) za rzemiosło i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

Przystępujący do egzaminu na czeladnika składa w oznaczonym terminie na ręce dyrektora szkoły podanie, skierowane do komisji dla egzaminu na czeladnika przy tej szkole.

Do podania należy dołączyć:

1. własnoręcznie napisany krótki życiorys,
2. świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczo-przemysłowej,
3. opłatę egzaminacyjną, lub dowód zwolnienia od niej,
4. 2 niepodklejone fotografje.

§ 2. Egzamin odbywa się w lokalu szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Termin egzaminu wyznacza kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z odpowiednią izbą rzemieślniczą, względnie z instruktorem korporacy. przemysłowych, o ile izba rzemieślnicza na danym terenie nie działa.

§ 3. Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej powołuje jej członków oraz mianuje przewodniczącego. Przewodniczący komisji co najmniej na 10 dni naprzód zawiadamia na piśmie o terminie i miejscu egzaminu: a) kandydatów, b) członków komisji.

§ 4. Egzamin składa się z 2-ch części: 1) z egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej i ewentualne wykonanie pracy próbnej), 2) z egzaminu teoretycznego. Wykonanie sztuki czeladniczej nie może trwać dłużej niż 3 dni robocze, zaś próbna praca, jeżeli nadto jest wymagana przy egzaminie, nie może trwać dłużej niż 3 godziny robocze. Egzamin teoretyczny może trwać nie dłużej, niż 2 godziny, przyczem kandydata nie należy pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 5. Na egzaminie praktycznym kandydat powinien wykazać opanowanie swego zawodu w takim stopniu, jaki jest niezbędny do samodzielnego wykonywania przeciętnych prac w danem rzemiośle.

Przewodniczący wyznacza sztukę czeladniczą do wykonania, dając temat, z chwilą rozpoczęcia egzaminu praktycznego, na oddzielnym arkuszu z oznaczeniem czasu wykonania. Temat ten dołącza się do protokołu członka komisji, nadzorującego wykonanie sztuki czeladniczej.

Sztuka czeladnicza powinna być tak wybrana, aby odpowiadała istotnemu zadaniu i nie była połączona ze znacznemi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej sprawuje wyznaczony przez przewodniczącego komisji jeden lub więcej członków tejże komisji.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał sztukę czeladniczą samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakakolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej), kandydat zostaje dopuszczony do egzaminu teoretycznego. Uznanie wyniku egzaminu praktycznego za pomyślny komisja może uzależnić od wykonania jeszcze doraźnej dodatkowej pracy próbnej.

§ 6. Egzamin teoretyczny powinien być z reguły poprzedzany omawianiem z kandydatem wykonanej przez niego sztuki czeladniczej.

§ 7. Celem egzaminu teoretycznego jest stwierdzenie przez komisję, czy kandydat, poza posiadaniem biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła, posiada również potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materjałów, przerabianych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Poza tem egzamin powinien wykazać posiadanie przez kandydata potrzebnej do wykonywania przemysłu rzemieślniczego znajomości przepisów o prawie przemysłowem i ubezpieczeniach społecznych.

§ 8. Na żądanie komisji dyrektor szkoły powinien okazać prace szkolne kandydatów za rok ostatni.

§ 9. Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyczajną większością głosów o wyniku egzaminu. W razie równości liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. W razie pomyślnego wyniku, komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, według załączonego wzoru.

Świadectwo złożenia egzaminu, opatrzone pieczęcią szkoły, podpisuje przewodniczący komisji oraz przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Komisja stwierdza również wynik egzaminu na złożonym przez kandydata świadectwie ukończenia nauki w szkole, które po zakończeniu egzaminu zostaje mu zwrócone.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, komisja oznacza termin, po którego upływie może kandydat ponownie składać egzamin.

§ 10. Członków komisji obowiązuje tajemnica co do obrad.

§ 11. Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokóły te podpisywane są przez wszystkich członków komisji.

W protokóle z przebiegu egzaminu ustnego należy podawać czas trwania egzaminu, krótką treść zadawanych pytań i ogólną charakterystykę odpowiedzi.

§ 12. Przewodniczący załatwia wszelkie sprawy, związane z czynnościami komisji.

§ 13. Druki, przybory piśmienne i pomoc kancelaryjną, potrzebne komisji, dostarcza dyrektor szkoły.

§ 14. Sprawozdanie z przebiegu i wyniku egzaminu przewodniczący komisji składa kuratorowi okręgu szkolnego w ciągu dni 14 po ukończeniu egzaminu.

§ 15. Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły.

§ 16. Opłata egzaminacyjna dla kandydata wynosi 10 zł. W razie odstąpienia od egzaminu lub też w razie niepomyślnego wyniku egzaminu, opłaty się nie zwraca.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kandydat może być zwolniony od opłaty egzaminacyjnej. Decyduje o tem kurator okręgu szkolnego na wniosek dyrektora szkoły.

§ 17. Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie z pobranych opłat egzaminacyjnych w równych częściach.

Wynagrodzenia powyższego nie otrzymują członkowie komisji, będący funkcjonarjuszami państwowymi, którym przysługują zwrot kosztów podróży i diety z tytułu wyznaczenia ich do uczestniczenia w komisji.

Nr. ....

Świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika.

Fotografja

Podpis

....

(imię i nazwisko kandydata)

urodzony dnia .... roku . w ....

Województwa .... wyznania ....

po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły ....

(podać pełną

....

nazwę szkoły, państwowej lub przez państwo uznanej,

....

w ostatnim wypadku dodać „uznana przez Państwo zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia .... Nr. ....“)

poddał się egzaminowi na czeladnika w dniu ....

przed komisją dla egzaminu na czeladnika przy ....

....

powołaną na podstawie art. 156 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) i złożył egzamin na czeladnika z wynikiem pomyślnym.

Na podstawie art. 156 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem .... zostaje

(imię i nazwisko)

CZELADNIKIEM

przemysłu ....

.................................., dnia .... r. ....

m. p.

Przewodniczący Komisji:

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej:

Czasopisma.

„Lot Polski“.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 6 kwietnia 1929 r. Nr. O—593/29 do dyrekcyi gimnazjów, seminarjów, kursów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz rad szkolnych powiatowych (miejskich we Lwowie).

Kuratorjum zwara uwagę Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół na organ Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Państwa p. t. „Lot Polski“ i zachęcając do abonowania i czytania tego pisma, zaleca gorąco rozpowszechnianie „Lotu Polskiego“ ze względu na doniosłość zagadnień, którym miesięcznik jest poświęcony, wśród młodzieży szkolnej.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Konkursy.

Konkursy na posady nauczycielskie w szkołach powszechnych.

W powiecie bobreckim:

Odwołuje się konkurs na posadę kierownika 5-kl. publ. szkoły powsz. w Mikołajowie ad Gaje, ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1929 r., str. 42 (p. 2). Natomiast utrzymuje się w mocy konkurs na tę posadę ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 513 (p. 5).

W powiecie brzozowskim:

1. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej mieszanej z polskim językiem nauczania w Hłudnie. Budynek szkolny wynajęty, mieszkania niema.
2. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej mieszanej z polskim językiem nauczania w Zmiennicy. Budynek własny, drewniany, zawiera izbę szkolną i mieszkanie służbowe, gruntu do użytku naucz. 0.57 ha.
3. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Temeszowie. Budynek własny, murowany, zawiera 2 izby szkolne i mieszkanie służbowe. Gruntu dla użytku naucz. 2.501 m².
4. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Witrylowie. Budynek własny, drewniany, zawiera 1 izbę szkolną i mieszkanie służbowe, gruntu dla użytku naucz. 864 m².
5. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Dylągowej. Budynek własny, zawiera 1 izbę szkolną i mieszkanie służbowe, gruntu dla użytku naucz. 867 m².
6. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem naucz. w Domaradzu — Role. Budynek własny, drewniany, 2 izby szkolne i mieszkanie służbowe, ogród dla użytku naucz. o powierzchni 4 a.
7. Posada naucz. kier. 4-kl. szkoły powszechnej w Łubnie z językiem naucz. polsko-ruskim. Budynek własny, 2 izby szkolne, mieszkanie służbowe, ogród szkolny o powierzchni 4 a. w użyciu naucz. 0.516 ha.
8. Posada naucz. kier. 2-kl. szkoły pow. w Krzywem z polskim językiem naucz. Budynek szkolny własny, murowany, zawiera izbę szkolną i mieszkanie służbowe.
9. Posada kierownika 5 klasowej publicznej szkoły powszechnej w Humniskach. Pierwszeństwo w uzyskaniu tej posady będą mieli kompetenci, mogący się wykazać poważniejszemi studjami z zakresu rolnictwa i sadownictwa.
10. Posada kierownika 6 klasowej szkoły powszechnej w Bliznem.

W powiecie bohorodczańskim.

1. Posada kierownika 3-kl. szkoły w Horocholinie II. Język nauczania ruski. Konkurs po raz drugi.
2. Posada kierownika 2-kl. szkoły w Hryniówce. Język nauczania ruski. Konkurs po raz drugi.

Szczegóły dotyczące mieszkania, gruntu i innych korzyści do tych posad przywiązanych, wymienione są w szematyźmie szkolnym z r. 1926.

3. Unieważnia się konkursy na posady samoistnych nauczycieli w 1-klasowych szkołach w Babczem, w Bogrówce, w Horocholinie — Las, w Połyku, w Skobyczówce i w Dąbrowie, ogłoszone w Nr. 8 Dz. Urz. KOSLw. ex 1928 (p. 8—12).

W powiecie czortkowskim.

Unieważnia się konkursy na posady nauczycieli podwładnych, ogłoszone w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. str. 372/373 pod punktami od 14 do 53 włącznie.

W powiecie dobromilskim.

Posada kierownika 5-klasowej publ. szkoły powszechnej w Krościenku. Kolej i poczta w miejscu. Mieszkanie służbowe i ogród są przy szkole. Pożądany jest kandydat z wyższym kursem nauczycielskim lub egzaminem wydziałowym. (Konkurs ponowny).

W powiecie horodeńskim.

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły mieszanej w Czernelicy. Język wykładowy polski i ruski. Mieszkanie składa się z 2 pokoi i kuchni, ogród 1 morg pola. (Konkurs po raz drugi).

2. Posada kierownika 7-kl. szkoły w Czortowcu z ruskim językiem nauczania. Budynek własny, murowany, mieszkanie służbowe składa się z 2 ubikacyj, gruntu dla kierownika 10.450 m². Odległość od miasta powiatowego 19 km, od stacji kolejowej 9.5 km. (Konkurs po raz drugi).

3. Posada nauczyciela kierującego szkoły 3-kl. w Harasymowie. Język wykładowy ruski.

W powiecie jarosławskim.

1. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 3 klasowej szkoły powsz. w Majdanie Sieniawskim. Język nauczania państwowy, budynek szkolny drewniany, mieszkanie służbowe składa się z dwóch pokoi i kuchni, gruntu ornego 16 morgów z lasem i łąkami.

2. Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 4-klasowej szkoły powszechnej w Surochowie. Język nauczania polsko-ruski, budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe składa się z trzech pokoi i kuchni, gruntu ornego 2 morgi.

W powiecie kamioneckim.

Posady kierowników 1) w 4-kl. szkole powszechnej z polskim językiem nauczania w Kozłowie i 2) w 3-kl. szkole powszechnej z polskim językiem nauczania w Horpinie.

W obu miejscowościach są własne sale szkolne i mieszkania służbowe.

W powiecie kołomyjskim.

Posada kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w Żukocinie. W budynku szkolnym jest mieszkanie służbowe o 2 pokojach i kuchni, przy szkole ogród o powierzchni 56 a, 50 m² i grunt o 65 a, 29 m² dla użytku kierownika szkoły.

W powiecie kopyczynieckim.

Posada kierownika 5-kl. szkoły powszechnej w Wasylkowcach. Język nauczania polsko-ruski.

Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem nauczycielskim.

W powiecie niskim.

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. publ. szkoły powsz. w Wólce Tanewskiej, ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1928 r. Nr. 5.

W powiecie przeworskim.

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1 kl. publ. szkoły powszechnej w Medyni Kańczuckiej, ogłoszony w Nr. 10 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r.

W powiecie sanockim.

Posada kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej męskiej im. kr Władysława Jagiełły w Sanoku.

Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub ukończonym wyższym kursem nauczycielskim z którejkolwiek grupy.

W powiecie skałackim.

Posada kierownika (kierowniczki) 7-klasowej szkoły powsz. żeńskiej w Skałacie. Konkurs ponowny; patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 69/70 (Skałat p. 8).

W powiecie skolskim.

Unieważnia się konkurs na posadę samoistnego nauczyciela w 1-kl szkole powszech. utrakwistycznej w Koziowej, ogłoszony w Nr. 9 Dz. Urz K. O. S. Lw. ex 1928.

W powiecie stanisławowskim.

Posada kierownika 4-kl. szkoły powsz. z polsko-ruskim językiem nauczania w Sielcu. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.

W powiecie starosamborskim.

Prostuje się konkurs na posadę kierownika publ. szkoły powszechnej 5-klasowej w Starej Ropie, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 1 w tym kierunku, że językiem nauczania w tej szkole nie jest język polski, lecz polsko-ruski.

W powiecie stryjskim.

1. Posada kierownika 4-kl. szkoły powszechnej utrakwistycznej (polsko-ruskiej) w Zulinie. Przy szkole jest mieszkanie dla kierownika szkoły, składające się z 2 pokoi i kuchni, tudzież 2 morgi gruntu. Oddalenie od miasta powiatowego i stacji kolejowej 12 km.

2. Posada kierownika (niczki) 2-kl. szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Korczunku ad Daszawa. Przy szkole jest mieszkanie służbowe dla kierownika szkoły, składające się z 1 pokoju i kuchni. Odda-

lenie od miasta powiatowego 18 km, od najbliższej stacji kolejowej Chodowice 8 km.

W powiecie tłumackim.

1. Posada kierownika 7-kl. szkoły koedukacyjnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Oleszy. Mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni. Do użytku kierownika szkoły jest 4 morgi pola. Odległość od stacji kolejowej i miasta powiatowego 11 km. Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem wydziałowym lub ukończonym wyższym kursem nauczycielskim. Konkurs po raz drugi.

2. Posada kierownika 3-kl. szkoły z polsko-ruskim wykładem w Dolinie. Mieszkanie w budynku szkolnym składa się z 1 pokoju i kuchni, pół morga ogrodu i 2 morgi pola. Miejscowość ta oddalona jest 18 km od stacji kolejowej i od miasta powiatowego. Konkurs po raz drugi.

W powiecie złoczowskim.

Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Trendowaczu. Język nauczania polski, budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe złożone z 2 pokoi i kuchni.

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca czerwca 1929 r.

Wolne posady nauczycieli podwładnych.

W powiecie kamioneckim.

Wolne posady samoistnych nauczycieli w 1-kl. szkołach powszechnych:

1. w Gawlikach ad Sielec Bieńków, 2. Jazienicy Ruskiej, 3. Niwach ad Busk, 4. Obydowie, 5. Rudzie za Bugiem, 6. Rusiłowie, 7. Turkach ad Sokole, 8. Wierzblanach i 9. Żuratynie.

We wszystkich wymienionych szkołach (z wyjątkiem Jazienicy Ruskiej, gdzie jest ruski język nauczania), jest język nauczania polski. Szkoły w Jazienicy Ruskiej, Obydowie, Rudzie za Bugiem, Turkach ad Sokole i Żuratynie posiadają własne budynki szkolne z mieszkaniami, zaś dla szkól w Gawlikach ad Sielec Bieńków, Niwach ad Busk, Rusiłowie i Wierzblanach zabezpieczone są umieszczenia w drodze najmu.

W powiecie peczeniżyńskim.

Dwa (2) stanowiska nauczycieli podwładnych w 5-kl. szkole powsz rozwojowej w Jabłonowie z językiem wykładowym polskim.

Pierwszeństwo zastrzeżone dla kandydatów, posiadających egzamin wydziałowy z grupy III i I, lub wyższy kurs nauczycielski, odpowiadający tym grupom.

W powiecie żółkiewskim.

Z początkiem roku szkolnego 1929/30 będzie do obsadzenia w szkołach od 5—7 klas. w Żółkwi, w Mostach Wielkich, w Kulikowie i w Żółtańcach szereg posad dla nauczycieli (lek) podwładnych z ukończonym wyższym kursem nauczycielskim dla przedmiotów z grupy geograficzno-przyrodniczej, fizyko-matematycznej, humanistycznej, oraz ćwiczeń cielesnych i śpiewu.

Ogłoszenia.

Konkurs na stypendja na studja pedagogiczne.

L. I. K. N. Nr. 1467/29. Ministerstwo W. R. i O. P. ogłasza konkurs na stypendja (częściowo urlopy płatne) dla osób, pragnących się kształcić na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych w zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych.

1. Kandydaci winni mieć ukończone studja akademickie i albo zdany egzamin magisterski, doktorski lub nauczycielski z jakiegokolwiek przedmiotu, albo też powinni być tak zaawansowani w zdawaniu tego egzaminu, że będą mogli skutecznie prowadzić studja pedagogiczne.

2. Kandydaci zakwalifikowani zobowiążą się do dwuletnich studjów pedagogicznych we wskazanym przez Ministerstwo uniwersytecie (prawdopodobnie w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie) oraz, po zdaniu odpowiednich egzaminów, do czteroletniej pracy w zakładzie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, wskazanym przez władze szkolne.

3. Kandydaci zakwalifikowani otrzymają stypendja, zapewniające im utrzymanie lub nominacje na stanowiska nauczycieli seminarjów i urlopy płatne na czas studjów.

Podanie należy składać do dnia 1 czerwca 1929 i kierować je do Ministerstwa W. R. i O. P. — Wydział Kształcenia Nauczycieli — Bagatela 12. Nauczyciele czynni powinni wnosić podania drogą służbową.

Do podań należy dołączyć:

1. Dokumenty szkolne, lub uwierzytelnione odpisy tych dokumentów. Studenci szkół akademickich powinni przedstawić zaświadczenie swoich władz o dotychczasowych studjach i egzaminach.

2. Własnoręcznie napisany życiorys, uwzględniający szczegółowo przebieg dotychczasowego kształcenia się.

3. Informacje, jakiemi językami obcemi kandydat włada i w jakim stopniu.

Ew. 4. Dowody kwalifikacyj zawodowych, uprawniających do pobierania uposażenia według art. 31 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), zaświadczenia szkolne, stwierdzające liczbę lat dotychczasowej pracy nauczycielskiej i dane, dotyczące stosunków rodzinnych (metrykę urodzenia żony, dzieci, świadectwo ślubu), o ile dany punkt powyższego wykazu dokumentów może kandydata dotyczyć.

Kandydaci nie będący czynnymi nauczycielami, powinni nadto wskazać nazwiska i adresy dwóch osób, mogących udzielić Ministerstwu opinji o nich.

Egzamin kwalifikacyjny

na nauczycieli szkół powszechnych przed Komisją Egzaminacyjną we Lwowie rozpocznie się częścią piśmienną, według obowiązujących jeszcze norm dnia 3 czerwca b. r.

Podania należycie udokumentowane za pośrednictwem władzy przełożonej wnosić do Komisji Egzaminacyjnej we Lwowie, w szkole męskiej im. Staszica ul. Skarbkowska, l. 45 do dnia 18 maja 1929.

Nakładem Pastwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 6

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 1 czerwca 1929

TREŚĆ:*)

1. Propaganda szkolnictwa zawodowego str. 238.
2. Pieczęcie urzędowe str. 242.
3. Podatek dochodowy od dodatku mieszkaniowego str. 242.
4. Zaliczki na płace str. 243.
5. Dodatek ekonomiczny str. 244.
6. Ubezpieczenie pracowników umyslowych str. 215.
7. Pomoc lekarska str. 246.
8. Kursy wakacyjne str. 247.
9. Dopuszczenie do egzaminu uproszczonego absolwentów Instytutu Naucz str. 258.
10. Fundusz specjalny „Taksa administracyjna" str. 259.
11. Opłaty na budowę domów wycieczkowych str. 261.
12. Zwolnienie od oplat szkolnych dzieci inwalidów str. 261.
13. Wymiar szczebla uposażenia w wypadkach przejścia do państwowej służby cywilnej z innych rodzajów służby str. 261.
14. Koszta przesiedlenia emerytów str. 262.
15. Prolongowanie legitymacyj emerytów str. 262.
16. Pokrywanie kosztów zastępstwa woźnych na czas urlopu str. 263.
17. Zarząd budynkami państwowemi str. 263.
18. Odroczenie służby wojskowej reprobowanym uczniom gimnazjów str. 265.
19. Ulgi kolejowe dla absolwentów szkółpowszechnych str. 266.

Konkursy na posady nauczycielskie str. 267

Ogłoszenia: Komisja Dyscyplinarna dla nauczycieli str. 271. Komisja kwalifikacyjna dla nauczycieli szkół zawodowych str. 272. Komisja egzaminacyjna dla eksternów przy W. K. N. str. 272. Granice gmin i obszaru samorządu str. 272. Zniesienie powiatu peczeniżyńskiego str. 273. Sądy grodzkie str. 273. Medale str. 273. Wypłata pensji kawalerom orderu „Virtuti Militari" str. 274. Zarządy architektoniczno-budowlane str. 274. Wykluczeni str. 275. Przeglądanie dzienników wojewódzkich str. 274. Kwatery na Powszechnej Wystawie Krajowej 275. Obóz letni p. w. kobiet dla nauczycielek str. 275. Zjazd nauczycieli dokształcających szkół zawodowych w Poznaniu str. 275. Książki Pań. Wyd. Książek str. 276.

*) Podane w „Treści" nr. 5 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. ogłoszenia, które miały być pomieszczone na str. 237—239 (z wyjątkiem „Terminu egzaminu kwalifikacyjnego we Lwowie", podanego na str. 236), przeniesiono z braku miejsca do nr niniejszego

1.

Propaganda szkolnictwa zawodowego.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 31 maja 1929 r. Nr. III. 2074/29 do dyrekcyj wszystkich szkół średnich ogólno - kształcących, seminarjów nauczycielskich i rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Jak w latach ubiegłych zwracam się do pp. Dyrektorów, Inspektorów i całego Nauczycielstwa z apelem, by — spełniając swoją misję wychowawczą i doradczą wobec młodzieży, skierowywała ją do szkół zawodowych. Wyjdzie to na dobro tak samej młodzieży, jak i Państwu, w którem równowaga społeczna może być na szwank narażona wskutek nadmiaru jednostek o wykształceniu jednostronnie ogólnem. Zwracam uwagę, że poniżej umieszczony spis szkół zawodowych rozszerzono o szkoły dokształcające, by i tę ważną gałąź szkolnictwa otoczyć opieką i dążyć do rozszerzenia sieci tych szkół, dotąd niezupełnej.

Pp. Dyrektorowie i Inspektorowie zechcą ten spis ogłaszać wszelkiemi sposobami, jakiemi rozporządzają.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski,* m. p.

SPIS SZKÓŁ ZAWODOWYCH.

A) Szkoły handlowe.

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Warunki wstępu	Ilość lat nauki
1	Drohobycz.	Szkoła handlowa T. S. H.	7 kl. szk. powsz., 3 kl. gimn.	3
2	Gródek Jag.	„ „ T. S. L.	„ „ „ „ „	3
3	Jarosław.	„ „ T. S. H.	„ „ „ „ „	3
4	Kołomyja.	„ „ T. S. H.	„ „ „ „ „	3
5	Lwów, Skarbkowska l. 39.	Państw. szkoła ekonomiczno-handlowa.	4 klasy gimnazjum.	4
6	Lwów, Zielona l. 8.	Państw. szkoła zawodowa żeńska (oddział handlowy).	7 kl. szk. powsz., 3 kl. gimn.	3
7	Lwów, Franciszkańska l. 9.	Szkoła handlowa T. S. H.	„ „ „ „ „	3
8	Lwów, Zygmuntowska l. 9.	Szkoła handl. Żyd. T. S. H.	„ „ „ „ „	3
9	Lwów, Korniaktów l. 1.	Szkoła handl. Towarz. „Proświta“.	„ „ „ „ „	3
10	Przemyśl.	Państwowa szkoła handl.	„ „ „ „ „	3
11	Rozwadów.	Szkoła handlowa T. S. Zaw.	„ „ „ „ „	3
12	Rzeszów.	Pryw. szkoła handlowa.	„ „ „ „ „	3
13	Sambor.	Polska szkoła handlowa.	„ „ „ „ „	3
14	Sambor.	Szkoła handlowa im. Gotthelfa.	„ „ „ „ „	3
15	Sanok.	Szkoła handl. Zw. N.P.S.P.	„ „ „ „ „	3
16	Stanisławów.	Szkoła handlowa T. S. H.	„ „ „ „ „	3
17	Stanisławów.	Państw. szk. przem. drzewn. (oddział handlowy).	„ „ „ „ „	3
18	Stryj.	Szkoła handlowa Fr. Świderskiego	„ „ „ „ „	3
19	Tarnopol.	Szkoła handlowa T. S. L.	„ „ „ „ „	3
20	Złoczów.	„ „ T. S. L.	„ „ „ „ „	3
21	Brody.	Jednor. Szk. Przysposobienia kupieck. D. Löwina	„ „ „ „ „	1
22	Lwów, Wałowa l. 25.	Jednor. Szk. Przysposobienia kupieck. M. Christofa	„ „ „ „ „	1
23	Lwów, Kurkowa l. 38.	Jednor. Szk. przysposob. kup. Z. Olszewskiego	„ „ „ „ „	1

B) Szkoły techniczne i rzemieślnicze.

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Warunki wstępu	Ilość lat nauki
1	Borysław.	Państw. szk. górn.-wiertn.	7 kl. szk. powsz., 4 kl. gimn.	2
2	Brzeżany.	Szkoła przem. drzewn. Tow. Szk. zawod.	4 klasy szkoły powsz.	3
3	Drohobycz.	Średnia szkoła techn. T. S. Tech.	7 kl. szk. powsz. 4 kl. gimn.	4
4	Drohowyże.	Państwowa szkoła rzemiosł (oddziały: kowalski. ślus., stolars.,, kołodziejski, krawiecki, lakiern.-rymarski	7 klas szkoły powsz.	3
5	Gliniany.	Państwowa szkoła tkacka (kilimkarstwo) w likwidacji	4 klasy szkoły powsz.	3
6	Grzymałów.	Państw.szkoła kołodz.-kowal.	" " " "	3
7	Jarosław.	" " techn.-bud.	7 kl. szk. powsz., 4 kl. gimn.	4
8	Jarosław.	" " rzemiosł bud.	4 klasy szkoły powsz.	4
9	Jaworów.	" " przem. drzew. (oddz. stol. i zabawkarski).	" " " "	3
10	Kamionka Str.	Państw. szk. kołodz. kowal. (oddz. lakiern.-rymarski).	" " " "	3
11	Kołomyja.	Państw. szkoła przem. drzew.	" " " "	3
12	Kołomyja.	" " szewska.	" " " "	3
13	Krosno.	" " tkacka.	7 kl. szk. powsz., 4 kl. gimn.	3
14	Lwów, Zofji l. 1.	" " centr. koszyk.	4 klasy szkoły powsz.	3
15	Lwów, Snopkowska l. 47.	Państw. szkoła przemysłowa.	7 kl. szk. powsz., 4 kl. gimn.	
		I. Średnie szkoły technicz.:		
		a) państw. szk. miernicza i drogowa, mająca dwa działy:		
		1. Państw. szk. miern.		4
		2. Wydział drogowy		4
		b) Wydział elektromech.		4
		c) " przem. artyst.		5
		II. Szkoły rzemiosłowe:	4 klasy szkoły powsz.	
		a) Szkoła rzemiosł budowl. z oddziałami dla:		
		1. Murarzy.		3—4
		2. Cieśli.		3—4
		3. Kamieniarzy.		3—4
		b) Szkoły zawodowe dla:		
		1. Ślusarstwa artyst.		3—4
		2. " budowlan.		3—4
		3. " mebl. i bud.		3—4
16	Lwów, św. Teresy l. 28.	Szkoła rzem. przem. im. Korkisa	" " " "	3
17	Miejsce Piastowe.	Pryw. szkoła rzemiosł „Powściągliwość i Praca“.	" " " "	3
18	Przemyśl.	Pryw. szkoła organistów Zgrom. ks. Salezjanów.	" " " "	4
19	Rakszawa.	Państwowa szkoła sukiennicza.	7 kl. szk. powsz., 4 kl. gimn.	3
20	Stanisławów.	Państwowa szkoła przem. drzewn.	4 klasy szkoły powsz.	3
21	Stryj.	Państw. szkoła tkacka.	" " " "	3

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Warunki wstępu	Ilość lat nauki
22	Stryj.	Szkoła rzem. przem. Tow. Warst. Rekodz. Żyd.	" " " "	3
23	Tarnopol.	Państw. szkoła ślus. masz.	7 klas szkoły powsz.	3

Z wyjątkiem 1, 3, 5. 7, 8, 15 wszędzie istnieje bursa lub internat przy szkole.

UWAGA : Uprawnienia absolwentów państwowych szkół rzemieślniczo-przemysłowych w Drohowyżu, Grzymałowie, Jaworowie, Kamionce Str., Kołomyi (2 szk.), we Lwowie (2 szk), w Stanisławowie i Tarnopolu, oraz prywatnych szkół rzemieślniczo-przemysł. we Lwowie i Stryju: Uczniowie którzy ukończyli całkowitą naukę w jednej z wymienionych szkół, zdali egzamin szkolny z ostatniej klasy z wynikiem pomyślnym, a następnie na zasadzie postanowień rozporządzeń Ministerstwa W.R.i O .P. z 12 marca 1929 Nr. III T. 1692/29 i 14 marca 1929 Nr. III D. 1699 złożyli egzamin praktyczny przed komisją dla egzaminów na czeladników utworzoną w myśl rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P., Przemysłu i Handlu, oraz Robót Publicznych z 23 października 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 3 ex 1929 poz. 29) — przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych zostają czeladnikami na podstawie art. 156 rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 VI 1927 o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz 468).
Absolwenci ci otrzymują świadectwa złożenia egzaminu na czeladnika.

C) Szkoły zawodowe żeńskie.

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Warunki wstępu	Ilość lat nauki
1	Borysław.	Szkoła zawod. żeńska T.S.L.	7 klas szkoły powsz.	3
2	Czortków.	Szkoła zawodowa żeńska	" " " "	3
3	Drohobycz.	" " "	" " " "	3
4	Kołomyja.	Szk. zaw. ż. SS. Urszulanek	" " " "	3
5	Lwów, Zielona l. 8.	Państw. szkoła zawod. ż. Oddziały: krawiecki, bieliźniarski, modniarski, hafciarski, koronkarski.	" " " "	3
6	Lwów, Piekarska l. 9.	Szkoła zaw. żeńska, Tow. Warsztatów Ręk. Żyd.	" " " "	3
7	Lwów, Sapiehy l. 30.	Szkoła zaw. ż. SS. Opatrz. Bożej	" " " "	3
8	Lwów, Długosza l. 17.	Szkoła zawodowa żeńska SS. Bazyljanek	" " " "	3
9	Przemyśl.	Szkoła zawod. ż. T. S. L.	" " " "	3
10	Przemyśl.	Szkoła zawod. żeńska Tow. Warsztatów Ręk. Żyd.	" " " "	3
11	Rawa Ruska.	Szkoła zawod. ż. T. S. L.	" " " "	3
12	Rzeszów.	Szkoła zawod. ż. T. S. L.	" " " "	3
13	Sambor.	Szkoła zawodowa żeńska	" " " "	3
14	Sambor.	Szkoła zawodowa żeńska Fund. Gotthelfa	" " " "	3
15	Stanisławów.	Szkoła zawodowa żeńska	" " " "	3—4
16	Stanisławów.	Żyd. szkoła zawod. żeńska	" " " "	3
17	Żółkiew.	Szkoła zawod. ż. Tow. Ochr. młodz. żyd.	5 " " "	3

UWAGA: Absolwentki Państwowej Szkoły Zawodowej Żeńskiej we Lwowie, oraz absolwentki prywatnych szkół zaw. ż. w Czortkowie, Drohobyczu, we Lwowie (2 szk.), Przemyślu (2 szk.), Rawie Ruskiej, Rzeszowie, Samborze (2 szk.), w Stanisławowie (2 szk.), Żółkwi i Kołomyi mają te same uprawnienia jak aksolwenci szkół męskich (zob. poprzedni rozdział B).

D) Szkoły rolnicze i ogrodnicze.

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Warunki wstępu	Ilość lat nauki
1	Bereźnica (p. Stryj).	Krajowa szkoła rolnicza	4 klasy szkoły powsz.	3
2	Horodenka.	" " "	" " " "	3
3	Miłocin (pow. Rzeszów).	" " "	" " " "	3
4	Mokrzyszów (p. Tarnobrzeg).	Ludowa szkoła rolnicza	" " " "	1
5	Sąsiadowice (p. Sambor.	Szkoła gosp. żeńsk.	" " " "	1

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Warunki wstępu	Ilość lat nauki
6	Suchodół (pow. Krosno).	Krajowa szkoła rolnicza	" " " "	3
7	Gródek Jag.	" " "	" " " "	3
8	Wulka Kap. pod Lwowem	" " "	" " " "	2
9	Zaleszczyki.	Zakład sadowniczy	" " " "	2
10	Jazłowiec.	Seminarjum Gospodarcze	6 klas gimn.	2
11	Lwów-Snopków.	Główna Szkoła Gospodarcza	Matura gimn. lub lic.	3
12	Tarnopol. Zagrobela.	Szkoła rolnicza Tow. Gosp.	4 klasy szkoły powsz.	1½

Wszędzie istnieją bursy lub internaty przy szkole.

E) Szkoły zawodowe dokształcające.

I. Publiczne.

Męskie.

1) w Bolechowie, 2) w Borysławiu, 3) w Brodach, 4) w Brzeżanach, 5) w Brzozowie, 6) w Buczaczu, 7) w Bursztynie, 8) w Chodorowie, 9) w Chyrowie, 10) w Dobromilu, 11) w Dolinie, 13) w Drohobyczu (2), 14) w Gródku Jagiellońskim, 15) w Horodence, 16) w Jarosławiu, 17) w Jaworowie, 18) w Kałuszu, 19) w Kamionce, 20) w Kołomyi (2), 21) w Komarnie, 22) w Korczynie, 23) w Krośnie, 24) w Leżajsku, 25) we Lwowie (15), 26) w Mikołajowie n. Dn., 27) w Mościskach, 28) w Nadwórnej, 29) w Nisku, 30) w Podkamieniu, 31) w Przemyślu (4), 32) w Przeworsku, 33) w Radziechowie, 34) w Rawie Ruskiej, 35) w Rozdole, 36) w Rozwadowie, 37) w Rzeszowie (2), 38) w Rymanowie, 39) w Rudkach, 40) w Rudniku nad Sanem, 41) w Samborze, 42) w Sanoku, 43) w Skolem, 44) w Śniatynie, 45) w Sokalu, 46) w Stanisławowie (3), 47) w Starym Samborze, 48) w Stryju (2), 49) w Strzyżowie, 50) w Tarnobrzegu, 51) w Tarnopolu, 52) w Trembowli, 53) w Tłumaczu, 54) w Tustanowicach - Wolance, 55) w Ustrzykach Dolnych, 56) w Winnikach, 57) w Zabłotowie, 58) w Złoczowie, 59) w Żółkwi, 60) w Żydaczowie.

Żeńskie.

1) w Drohobyczu, 2) w Jarosławiu, 3) w Kołomyi, 4) we Lwowie (3), 5) w Przemyślu, 6) w Rzeszowie, 7) w Skolem, 8) w Tustanowicach.

Uwaga: Cyfry w nawiasie oznaczają ilość szkół w danej miejscowości.

II. Prywatne.

Męskie.

1) Braci Albertynów we Lwowie *, 2) im. Bernsteina we Lwowie *, 3) im. Hrińczenki U. T. P. we Lwowie *, 4) Kongregacji Kupieckiej we Lwowie, 5) Tow. Powściągliwość i Praca w Miejscu Piastowem, 6) im. Hrińczenki w Przemyślu, 7) im. Hrińczenki w Stanisławowie, 8) Stow. Kupców Polskich w Stanisławowie, 9) im. Hrińczenki w Tarnopolu.

Żeńskie

1) im. Hrińczenki we Lwowie, 2) im. Hrińczenki w Przemyślu.

Uwaga: Świadectwa ukończenia szkół oznaczonych * uznało Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z 2. VI. 1928 Nr. III. R. 5509/28 za równowartościowe ze świadectwem ukończenia dokształcającej szkoły zawodowej publicznej.

W roku szkolnym 1929/30 powstaną publiczne dokształcające szkoły zawodowe: 1) w Bohorodczanach, 2) Czortkowie, 3) Kołomyi, 4) Lisku, 5) Lubaczowie i 6) w Zborowie.

2.

Pieczęcie urzędowe.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 15 maja 1929 r., Nr. O—553/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie), oraz dyrekcyj państwowych i samorządowych gimnazjów, seminarjów, kursów nauczycielskich, szkół zawodowych i zawodowo-dokształcających.

W związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 czerwca 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 593 [1]) w sprawie pieczęci urzędowych Kuratorjum komunikuje, że: rady szkolne powiatowe (miejska we Lwowie), szkoły średnie ogólnokształcące, zawodowe, seminarja (kursy) nauczycielskie, winny zaopatrzyć się w nowe pieczęcie do tuszu, do laku i do legitymacyj, wszystkie zaś publiczne szkoły powszechne i zawodowe dokształcające w pieczęcie do tuszu i do laku i stosownie do zarządzenia Ministerstwa WR. i OP. począwszy od dnia 1 marca 1930 r. używać tych pieczęci.

Inne pieczęcie, używane przez rady szkolne i zakłady naukowe (listowa, do bibljoteki, podawcza i t. p.) pozostają bez zmiany, a w razie potrzeby dyrekcje i rady szkolne mogą je nabywać na miejscu w sposób dotychczas praktykowany.

Jednocześnie Kuratorjum zawiadamia, że Ministerstwo narazie wstrzymało zamówienia na pieczęcie urzędowe dla rad szkolnych miejscowych aż do dalszego zarządzenia. Wobec tego nie należy obecnie zgłaszać tych zamówień. Nadesłane zaś zamówienia dla rad szkolnych miejscowych Kuratorjum pozostawi bez załatwienia.

Kuratorjum wzywa Dyrekcje i Kierownictwa szkół oraz Rady Szkolne Powiatowe (Miejską we Lwowie), które nie nadesłały jeszcze zamówień na nowe pieczęcie, aby niezwłocznie przysłały do Kuratorjum zamówienia.

Wobec wyjaśnienia Ministerstwa WR. i OP. z dn. 16 marca 1929 r. Nr. I Prez. 1635/29, że wszystkie szkoły powszechne i zawodowe dokształcające winny zaopatrzyć się w nowe pieczęcie zarówno do tuszu jak i do laku, Kuratorjum uzupełni odpowiednio nadesłane już przez rady szkolne i kierownictwa szkół wykazy zamówień. Również zamówienia dla gimnazjów, seminarjów, kursów nauczycielskich i średnich szkół zawodowych, o ile nie obejmowały pieczęci do laku i do legitymacyj, zostaną odpowiednio uzupełnione.

Zarazem Kuratorjum zaznacza, że Ministerstwo zwróciło się do Mennicy Państwowej z odpowiedniem przedstawieniem i prośbą o obniżenie cen pieczęci.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

3.

Podatek dochodowy od dodatku mieszkaniowego.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 4 maja 1929 r., Nr. I. R. — 5351/29.

Nr. O—962/29. Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 120, ustęp drugi, ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 58 z r. 1925.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 402.

poz. 411), okólnikiem L. D. V. 2344/2 z dnia 25 kwietnia 1929 r. odroczyło po koniec roku 1929 pobieranie podatku dochodowego od dodatku mieszkaniowego, wypłacanego funkcjonarjuszom państwowym i komunalnym a temsamem uchyliło okólnik swój z dnia 22 marca 1929 r. L. D. III. 671/1 (N. I. R. 4090 z dn. 3 kwietnia 1929 r.[1]) w tej części, w której polecono poczynając od dnia 1 maja 1929 r., włączać do podstawy wymiaru podatku dochodowego, potrącanego w myśl działu II powołanej ustawy, kwoty wypłacanego dodatku mieszkaniowego.

W związku z powyższem należy w dalszym ciągu wyłączać z podstawy opodatkowania kwoty przypadającego do wypłaty funkcjonarjuszom państwowym i komunalnym dodatku mieszkaniowego, obliczony zaś i pobrany w dn. 1 maja 1929 r. z powyższego tytułu podatek dochodowy należy zwrócić przy wypłacie uposażenia służbowego w dniu 1 czerwca 1929 r.

W końcu nadmienia się, że niedobrane na skutek niniejszego zarządzenia kwoty podatku dochodowego, przypadające od dodatku mieszkaniowego, umorzone zostaną w drodze art. 126 powołanej na wstępie ustawy po upływie bieżącego roku kalendarzowego.

Powyższe podaję do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

4.

Zaliczki na płace.

15% dodatek nie uwzględnia się przy obliczaniu.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 29 kwietnia 1929 r., Nr. I. R. — 4870/29.

L. O—955/29. Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że 15% dodatek nie stanowi stałej części uposażenia i z tego powodu nie uwzględnia się przy obliczaniu zaliczek na pobory, odprawy i pośmiertnego (patrz ust. 5 od końca okólnika Nr. OR. 8664/28 z dnia 9 lipca 1928[2]).

Również nie należy brać pod uwagę 15% dodatku przy potrącaniu 3% i 50% opłat emerytalnych (patrz ust. 4 od końca tegoż okólnika).

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

Koszta przesyłki.

Rozp. Min. Skarbu z dnia 15 marca 1929 r. L. D. VII—234/2.

L. O—775/29 (Min. W. R. i O. P. z dnia 12 kwietnia 1929 r. Nr. I. R.—4172/29). Ministerstwo Skarbu odwołuje swoje zarządzenie z dnia 23 stycznia 1928 r. L: D. VII. 12/2/28[3]) i, uzupełniając okólnik z dn. 27 listopada 1928 r. L: D. VII. 1970/2[4]), oznajmia, że jako należności, których przesyłkę za pośrednictwem poczty opłacać należy ze Skarbu Państwa, uważa się również zaliczki na płace, udzielane funkcjonarjuszom państwowym,

---

[1]) Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1929 r., str. 208.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 367/370.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 99.

[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 209.

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 76.

których stałe lub czasowe miejsce służbowe znajduje się poza siedzibą kasy skarbowej, wypłacającej te zaliczki.

Za Dyrektora Departamentu: (—) *J. Brzuza*, Naczelnik Wydziału.

5.

Dodatek ekonomiczny.

Za dziecko funkcjonarjuszki, której mąż odbywa normalną służbę wojskową.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 30 stycznia 1929 r. Nr. IR—1073/29.

Nr. O—254/29. Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 22 stycznia r. b. Nr. D. III. 3837/I/28 oznajmiło, iż nie podnosi zastrzeżeń przeciw wypłacie dodatku ekonomicznego na dziecko zamężnej funkcjonarjuszce, której mąż odbywa normalną służbę wojskową i wskutek tego nie może dać dziecku utrzymania.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak* wr.

Za syna, który pełni obowiązkową służbę wojskową.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 13 lutego 1929 r. Nr. I. Prez. 813/29.

Nr. O—319/29. Na podstawie wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu z dnia 1 lutego 1929 r. Nr. D. III. 87/1 podaję do wiadomości, że funkcjonarjuszowi państwowemu nie należy się dodatek ekonomiczny na syna, który pełni obowiązkową służbę wojskową, chociażby w tym czasie był równocześnie słuchaczem wyższej uczelni. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że syn ten w czasie służby wojskowej pozostaje na całkowitem utrzymaniu Skarbu Państwa (mieszkanie, umundurowanie, wyżywienie, żołd).

P. o. Dyrektora Departamentu: *W. Kiliński* wr.

Za dzieci uczęszczające do szkół zawodowo-dokształcających.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 lutego 1929 r. Nr. III. A. — 247/29.

Nr. O—321/29. Zawiadamiam, iż szkoły zawodowo-dokształcające nie są szkołami publicznemi w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska.

Dyrektor Departamentu: *M. Jarniński* wr.

Dla lekarzy szkolnych kontraktowych.

L. O—725/29. Ministerstwo wyjaśnia, że postanowienia okólnika z 18 listopada 1924 r. Nr. 9383/II w sprawie wynagradzania lekarzy i dentystów szkolnych [1]) należy rozumieć tak, że lekarze i dentyści, którzy pełnią w szkołach obowiązki pracowników kontraktowych, będąc jednocześnie etatowymi funkcjonarjuszami państwowymi w innych szkołach względnie urzędach państwowych, pobierają określoną w punkcie 1) okólnika odpo-

---

wiednią część uposażenia etatowego lekarza względnie dentysty, bez dodatków ekonomicznych.

Dodatki te bowiem otrzymują już raz, jako będący jednocześnie etatowymi urzędnikami państwowymi w innych szkołach lub urzędach państwowych.

O ile natomiast lekarze względnie dentyści kontraktowi nie pełnią równocześnie etatowej służby państwowej w innej szkole względnie urzędzie, wówczas otrzymują uposażenie wraz ze wszystkiemi dodatkami, które w myśl każdorazowo obowiązujących przepisów przyznawane są pracownikom kontraktowym.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

6.

Ubezpieczenie pracowników umysłowych.

Ubezpieczenie w kasach chorych.

Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 6 maja 1929 r., Nr. O—796/29.

Kuratorjum stwierdziło, że wielu nauczycieli i pracowników, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, nie zostało dotychczas zgłoszonych w kasie chorych; skutkiem tego odnośne kasy chorych nie wykazują tych osób w swych miesięcznych listach płatniczych, a Kuratorjum nie może z tego powodu asygnować kasom chorych tych kwot, jakie z poborów odnośnych osób potrącił tut. oddział rachunkowy w czasie od 1 października 1928 do 31 marca 1929.

Zechce przeto Dyrekcja, Rada Szkolna Pow., dokonać natychmiast (o ile się to dotychczas nie stało) wskazanych zgłoszeń w myśl postanowień zawartych w tut. okólniku z dnia 29 listopada 1928. L: O—2547/28 [1]).

P. o. Naczelnika Wydziału: Dr. *M. Mendys.*

Ubezpieczenie służących rad szkolnych powiatowych.

Wyjaśnienie Min. W. R. i O. P. z dnia 23 marca 1929 r., Nr. II—8129/29.

L. I—12607/29. Ministerstwo wyjaśnia, że przypadającą na pracodawcę część składki za ubezpieczenie w kasie chorych służących rad szkolnych powiatowych, wynagradzanych z kredytu Dz. IV, R. 1, § 5, poz. 3, — opłacać należy z kredytu z Dz. IV, R. 1, § 2, poz. 3.

Za Naczelnika Wydziału: (—) *L. Eckert*, Wizytator Ministerjalny.

Ubezpieczenie duchownych w zakładach ubezpieczeń.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 5 kwietnia 1928 r., Nr. O. Prez. 1426/28.

L. O—758/28. Ministerstwo wyjaśnia, że przepis art. 5, p. 7, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U.

---

[1]) W Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nieogłoszony.

R. P. Nr. 106, poz. 911 [1]) nie odnosi się do duchownych, którzy zatrudnieni są w szkołach powszechnych, średnich i seminarjach nauczycielskich, jako nauczyciele religji i przedmiotów świeckich w charakterze pracowników kontraktowych lub nieetatowych. Art. 5, p. 7, mówi bowiem wyraźnie o duchownych, którzy za swą pracę nie pobierają innego wynagrodzenia, prócz utrzymania, osoby zaś, o których mowa pobierają wynagrodzenie.

Natomiast duchowni winni być w myśl przepisu art. 6, p. 6, na własne żądanie zwolnieni od ubezpieczenia.

Dyrektor Departamentu: (—) *Dr. M. Szerer.*

7.

Pomoc lekarska.

Zwrot kosztów leczenia.

Okólnik Urzędu Wojew. Lwowskiego z dnia 20 grudnia 1928 r. L. Z. P. 6164/28).

L. O—2850/28. Min. Spraw Wewn. pismem z dnia 7 grudnia 1928 r Nr. Z. O. 4401/28, wystosowanem do Stowarzyszenia Urzędników Państwowych w Warszawie i Zarządu Sanatorjum Przeciwgruźliczego w Rudce, zawiadomiło, iż odtąd pokrywać będzie bezpośrednio zwrot kosztów leczenia, opłacanych przez Skarb Państwa.

W związku z powyższem właściwe rachunki winny być z należytemi dowodami przedkładane bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych do uregulowania.

Karty porady lekarskiej.

Okólnik Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego z dnia 29 stycznia 1929 r. L. Z. Z. 979/29

L. O—260/29. Wobec wnoszenia zażaleń przez funkcjonarjuszy państwowych do Urzędu Wojewódzkiego, że lekarze umówieni nie odwiedzają obłożnie chorych tego samego dnia, w którym wręczono im karty porady, przeprowadzono w każdym poszczególnym przypadku dochodzenia, które wykazały, że w przeważającej ilości wypadków winę ponoszą sami funkcjonarjusze z następujących powodów:

1) Adresy mieszkania chorego są podawane niedbale, zdarza się, że podane są ulice bez numerów orjentacyjnych lub też są fałszywie podawane numery domów, zwłaszcza, gdy są domy o tem samem numerze a, b, c, i t. p. — Nie są podane piętra, schody, numery mieszkań i t. p.

---

[1]) *Art. 5, p. 7, rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 24 listopada 1927 r.* Osoby zwolnione od obowiązku ubezpieczenia.

7. Duchowni, zakonnicy i zakonnice oraz osoby należące do zgromadzeń i stowarzyszeń religijnych wszelkich wyznań lub stowarzyszeń dobroczynnych, o ile z pobudek religijnych lub humanitarnych zajmują się nauczaniem, pielęgnowaniem chorych lub innemi czynnościami użyteczności społecznej, nie pobierając za to innego wynagrodzenia prócz utrzymania.

Urzędy, wydające karty porady, winny zatem dopilnować, aby podobne niedokładności w adresach nie miały miejsca.

2) Lekarze umówieni są przeciążeni wizytami u obłożnie chorych, mając nieraz więcej, niż po 10 wizyt domowych dziennie, a to z tej przyczyny, że otrzymują niejednokrotnie wezwanie do chorych, którzy mogą się leczyć w ambulatorjum, a mimo to w takich wypadkach na karcie porady jest podkreślona rubryka „Pomoc spieszna jest wymagana“. Takie postępowanie powoduje szkodę dla chorego, który rzeczywiście wymaga spiesznej pomocy.

Gdy lekarz umówiony stwierdzi, że wezwanie go do domu chorego było nieuzasadnione, ma prawo drogą służbową żądać honorarjum lekarskiego w myśl § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555).

3) Karty porady niejednokrotnie wrzucają posłańcy pacjentów do skrzynek pocztowych lekarzy, lub doręczają je służącym. Urząd Wojewódzki wyjaśnia, że karty porady w celu odwiedzenia obłożnie chorych należy wręczać w ambulatorjum lekarzowi umówionemu, do którego dany rejon należy, względnie w razie nieobecności tegoż lekarza, woźnemu ambulatorjum. Termin zgłaszania wizyt domowych jest do godziny 14-tej. W razie zgłoszenia po tej godzinie, może lekarz odbyć wizytę w dniu następnym.

Wobec nadmiernego przeciążenia wizytami domowemi lekarza chorób dziecięcych, zawiadamia się, że do lekarza chorób dziecięcych będą należały wyłącznie dzieci w wieku przedszkolnym (do ukończenia 6 lat życia). Wiek dziecka należy podać na karcie porady. W przeciwnym razie lekarz może kartki porady nie przyjąć.

Karty porady powinien urząd wydawać jedynie na życzenie chorych, względnie ich rodzin, a nie w celu badania urzędowego, które do lekarzy umówionych nie należy.

Urząd Wojewódzki wyjaśnia, że lekarz umówiony nie jest obowiązany wydawać żadnych zaświadczeń i nie ma prawa do udzielania urlopów.

Ponieważ zgłaszają się często funkcjonarjusze z receptami w celu ich przepisywania, Urząd Wojewódzki wyjaśnia, że przepisanie recepty jest rzeczą dobrej woli lekarza umówionego, który może odmówić przepisania obcej recepty, a uczynić to nawet powinien, jeśli uzna, że lek zapisany nie jest wskazany.

Za Wojewodę: *Dr. Mikołajski* wr. Naczelnik Wydziału.

8.

Kursy wakacyjne w r. 1929.

Dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 11 maja 1929 r., Nr. I. K. N. — 2463/29.

Przesyłam w załączeniu wykaz kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

Ogólna liczba projektowanych kursów w okręgu wynosi 17, w tem 9 kursów państwowych i 8 prywatnych, organizowanych przez rady szkolne

powiatowe z funduszów własnych nauczycielstwa oraz ewentualnie zasiłków pieniężnych miejscowych czynników samorządowych względnie instytucyj społecznych.

Proszę Rady Szkolne o rozwinięcie wszystkich przygotowań, nieodzownych do powstania kursów, zarówno państwowych jak i prywatnych.

Obowiązki rad szkolnych sprowadzają się do wypełnienia następujących czynności:

1) Rozgłoszenie sprawy kursów i zachęcenie nauczycielstwa do uczestnictwa na nich.

2) Zaangażowanie prelegentów na kursy prywatne w porozumieniu z Kuratorjum i zabezpieczenie ich wynagrodzenia z funduszów własnych nauczycielstwa, względnie i z innych źródeł.

3) Ustalenie lokali na wykłady i ćwiczenia laboratoryjne.

4) Zapewnienie pomocy naukowych i korzystania z bibljotek oraz pracowni.

5) Przygotowanie internatu dla przyjezdnych, zorganizowanie wspólnych stołowni.

6) Przygotowanie mieszkań i utrzymania bezpłatnego dla prelegentów przyjezdnych.

7) Powierzenie kierownictwa administracyjnego i pedagogicznego.

Kierownictwo pedagogiczne może podjąć inspektor szkolny lub jeden z prelegentów, natomiast kierownictwo administracyjne, o ile by go inspektor sam nie objął, może być powierzone energicznej jednostce z pośród nauczycielstwa miejscowego.

8) Ułatwienie nauczycielstwa danego powiatu nabycia kart wpisowych wydanych przez Ministerstwo WR i OP, a będących na składzie w księgarni „Atlas" w Warszawie, ewentualnie w Wydawnictwie Książek Szkolnych we Lwowie przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, ul. Kurkowa L. 21.

Karty te mogą być sprowadzane również za pośrednictwem organizacyj nauczycielskich.

Zechcą Rady Szkolne zawiadomić Kuratorjum o dokonanych przygotowaniach przed dniem 10 czerwca roku bieżącego.

W załączonym wykazie obok kursów państwowych zostały uwzględnione tylko te kursy prywatne, których realizacja nie budzi żadnych wątpliwości. Gdyby jednakże w powiatach, nieuwzględnionych wykazem, wytworzyły się warunki do zorganizowania jeszcze i innych kursów, Kuratorjum współdziałać będzie w ich urzeczywistnieniu.

Rady szkolne, które w r. bież. nie organizują u siebie kursów wakacyjnych, zechcą energicznie zatroszczyć się około obesłania kursów na innych terenach przez nauczycielstwo danych powiatów.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Rozkład

kursów wakacyjnych w r. 1929-tym dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych.

I. Kursy państwowe.

Uwaga: Kursy pod 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 odbędą się w czasie od 3 lipca do 30 lipca 1929 r.; pod 5 od 16 lipca do 14 sierpnia 1929 r.; pod 9 od 2 sierpnia do 28 sierpnia 1929 roku.

L. p.	Inspektorat szkolny	Kurs	Uwagi
1	Lwów-miasto	*Psychologiczno-pedagogiczny.* (Metody badań psychologicznych młodzieży szkolnej wraz z wyprowadzeniem z wyników tych badań zasad dydaktycznych. Potwierdzenie tych zasad na lekcjach pokazowych).	W. K. N. Zgłoszenia należy nadsyłać do Rady Szkoln. Miejskiej we Lwowie.
2	"	*Języka ruskiego.* (Szczegółowe rozpatrzenie zasad pisowni ruskiej wraz z przerobieniem odpowiednich działów z gramatyki oraz lektura wybranych utworów z literatury ruskiej).	W. K. N. j. w.
3	"	*Przyrodniczo-geograficzny.* (Przerobienie ćwiczeń z fizjologji roślin wraz z zaznajomieniem ze sposobami hodowli. Roślinność i środowisko fizyczne. Wpływ gleby i warunków klimatycznych. Typy zbiorowisk roślinnych. Wycieczki).	W. K. N. j. w.
4	Przemyśl	*Historyczno-polonistyczny.* (Dokumenty i zabytki jako podstawa badania dziejów i jako środki uzmysławiające naukę historji Polski w szk. pow. Polska powieść ze szczególnem uwzględnieniem autorów, objętych programem szkoły powszechnej).	W. K. N. Zgłoszenia należy nadsyłać do odnośnej R. S. P.
5	Rzeszów	*Polonistyczny.* (Budowa wyrazów i t. zw. życie wyrazów wraz z metodyką ćwiczeń słowotwórczych i słownikowych w szk. powsz. Stylistyka polska wraz z metodyką ćwiczeń stylistycznych w szkole).	W. K. N. j. w.

L. p.	Inspektorat szkolny	Kurs	Uwagi
6	Sambor	*Wychowania fizycznego.* (Ćwiczenia cielesne, gry i zabawy).	Obowiązkowe zaopatrzenie się w strój ćwiczebny. Zgłoszenia nadsyłać do odnośnej R. S. P.
7	Stanisławów	*Fizyko-matematyczny.* (Nauka o prądzie elektrycznym z ćwiczeniami w pracowni. O działach arytmetycznych. Definicje i własności działań. Zasada zachowania formalnych własności działań. Przegląd i uzasadnienie algorytmów działań, w szczególności na przybliżeniach dziesiętnych).	W. K. N. Zgłoszenia nadsyłać do odnośnej R. S. P.
8	Zaleszczyki	*Rysunków i robót ręcznych.* (Wyrób pomocy naukowych w zakresie potrzeb szkoły powszechnej).	Dla osób obeznanych już praktycznie z rysunkiem i robotami ręcznemi.
9	Złoczów (kurs w Olesku, stacja kol. Ożydów)	*Gospodarstwa domowego dla nauczycielek.* (Metoda realizacji programu nauki gosp. domowego w szkole powsz. Wyklady z przyrody, dział porządków, ćwiczenia praktyczne w piekarni, pralni, mleczarni i kuchni).	W. K. N. Zgłoszenia adresować do Zarządu Tow. Gosp. Wykszt. Kobiet we Lwowie. Należy przywieźćkoc, pościel, 2 fartuchy i 2 suknie do prania oraz nakrycie stołowe łyżkę, widelec, łyżeczkę, nóż, kubek i serwetkę. Obuwie ma być na niskich obcasach. Utrzymanie na miejscu.

II. Kursy prywatne.

Uwaga: Kurs pod 1. odbędzie się w czasie od 2 do 28 sierpnia; kursy pod 2, 3, 4, 5, 6, 8 w czasie od 3 do 30 lipca 1929 r.; pod 7 w czasie od 16 lipca do 14 sierpnia 1929 r.

L. p.	Inspektorat szkolny	Kurs	Uwagi
1	Krosno (Kurs w Dukli)	*Polonistyczny.* (Składnia zdania pojedyńczego i złożonego wraz z metodyką jej nauczania w szkole powszechnej. W. K. N. Stylistyka polska wraz z metodyką ćwiczeń stylistycznych w szkole).	Organizuje Ognisko Związku P. N. S. P.
2	Nadwórna	*Metodyczno-pedagogiczny.* (Współczesne próby reformy nauczania i wychowania w szkole).	W. K. N.
3	Przemyśl	*Fizyczny.* (Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powsz. i tworzenie pracowni propedeutycznej w zakresie fizyki).	W. K. N.
4	Stary Sambor (Kurs w Chyrowie)	*Humanistyczny.* (Ortofonja, ortepja i ortografja (teorja i praktyka) i sposób ich traktowania w szkole powszechnej. Lektura dzieł i utworów wskazanych w programie języka polskiego dla VII oddziału szkoły powszechnej).	W. K. N.
5	Stryj	*Fizyko-matematyczny.* (Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni fizycznej. Idea stopniowego rozszerzenia zakresu pojęcia liczby z uwagami metodycznemi do programu arytmetyki w szkole powszechnej. Rola rachunku przybliżeń dziesiętnych w nauczaniu elementarnem).	W. K. N.

L. p.	Inspektorat szkolny	Kursy	Uwagi
6	Stryj (Kurs w Bereżnicy)	*Kurs gospodarstwa wiejskiego.* (Nowoczesne metody uprawy roli z uwzgl. nawozów sztucznych, hodowla bydła rogatego, drobiu i nierogacizny, mleczarstwo i jajczarstwo).	Tylko dla nauczycieli. Kurs odbędzie się w miejscowej szkole roln.
7	Tłumacz (Kurs w Niżniowie)	*Psychologiczny.* (Wybrane zagadnienia z nauki o dziecku. Stosunek dziecka do świata rzeczywistego i urojonego. Myślenie dziecka i dorosłego. Psychiczne podstawy postępowania. Sposoby prowadzenia obserwacyj. Dziecko w świetle literatury. Przerobienie kilku wybranych utworów).	W. K. N.
8	Zaleszczyki	*Geograficzno-przyrodniczy.* (Metodyka nauczania geografji i nauki o Polsce współczesnej. Teoretyczne opracowanie pracowni przyrodniczej w szkole powszechnej. Ćwiczenia z fizjologji roślin wraz z zaznajomieniem ze sposobami hodowli. Organizacja szkolnego muzeum przyrodniczego).	W. K. N.

Zgłoszenia należy nadsyłać do odnośnych R. S. P.

Kursy dla nauczycielstwa szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 8 maja 1929 r., Nr. II—12218/29.

Czyniąc zadość istotnej potrzebie szkolnictwa oraz uwzględniając życzenie, niejednokrotnie wyrażone przez nauczycielstwo, organizuję w roku bieżącym w miesiącu lipcu dziesięć kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli.

Wszystkie kursy rozpoczną się we wtorek, 2 lipca, zakończą się w sobotę 27 lipca, z wyjątkiem kursu biologicznego w Augustowie, który rozpocznie się we środę dnia 10 lipca, a skończy się w sobotę dnia 3 sierpnia. Kursy przeznaczone są przedewszystkiem dla nauczycieli kwalifikowanych, w miarę wolnego miejsca przyjmowani jednak będą także nauczyciele niekwalifikowani szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli, a nawet nauczyciele innych szkół.

Kursy nie będą miały charakteru przygotowawczych do egzaminów nauczycielskich, natomiast celem ich będzie:

a) umożliwienie nauczycielstwu rozszerzenia naukowych horyzontów i nawiązania łączności z ludźmi i środowiskami pracy naukowej;

b) zapoznanie z nowszemi wynikami badań w danej dziedzinie, przyczem tematy, mające bezpośredni lub pośredni związek z terenem pracy nauczycielskiej, będą miały oczywiście pierwszeństwo;

c) omówienie zagadnień dydaktycznych w związku z programem.

Kierownikami naukowo organizacyjnymi oraz prelegentami będą wybitni fachowcy, przeważnie profesorowie szkół akademickich.

Przy kursach czynne będą pracownie naukowe i bibljoteki, w związku z kursami odbywać się będą liczne ćwiczenia i wycieczki naukowe, a kierownicy naukowi udzielać będą uczestnikom rad i wskazówek w sprawie dalszej pracy naukowej i pedagogicznej.

Nauczyciele szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli mogą również zapisywać się na kursy dla nauczycieli szkół powszechnych, zwłaszcza na tak zw. kursy artystyczno-techniczne. Rozkład tych kursów ogłoszony jest w nrze 5 Dz. Urz. Min.

Uczestnicy zapisani na kursy będą mieli na żądanie zapewnione bezpłatne kwatery oraz utrzymanie po cenach możliwie przystępnych. Kierownictwo administracyjne kursów dbać będzie o zorganizowanie dla słuchaczy życia towarzyskiego i rozrywek kulturalnych.

Zapisywać się na kursy należy przy pomocy wydanych przez Ministerstwo specjalnych kart wpisowych, które w cenie po 10 gr za sztukę będą do nabycia w Księgarni Książnicy Atlasu T. N. S. W. w Warszawie, Nowy Świat 59, oraz w biurach zarządów głównych organizacyj nauczycielskich. Wpisowe wynosi 20 zł i przeznaczone jest do dyspozycji rady gospodarczej kursu na pokrycie części wydatków organizacyjnych.

Karty wpisowe należy przesyłać bezpośrednio do kuratorjum, na którego terenie kurs ma się odbyć, kwotę zaś na pokrycie wpisowego równocześnie pod adresem tegoż kuratorjum względnie kasy skarbowej w siedzibie kuratorjum, posługując się w tym celu przekazem lub czekiem P. K. O.

Na odwrocie czeku P. K. O., względnie na odcinku przekazu pocztowego, należy wyraźnie wymienić, że kwota stanowi wpisowe na kursy wakacyjne i że wpłynąć winna „na depozyt kuratorjum".

Liczba słuchaczy będzie ograniczona w związku z pojemnością sal wykładowych i pracowni, dlatego też zapisów należy dokonywać jak najrychlej, w każdym razie przed dniem 16 czerwca 1929 r.

Zawiadamiając o powyższem nauczycielstwo, wyrażam nadzieję, że liczne zapisy na tegoroczne kursy dowiodą istotnej chęci kształcenia się wśród nauczycielstwa i umożliwią władzom szkolnym podjęcie takiej samej akcji w roku przyszłym w szerszych jeszcze rozmiarach.

Minister: *Sł. Czerwiński*, wr.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 23 maja 1929 r., L. II—7118/29.

Podając program tegorocznych kursów wakacyjnych do wiadomości nauczycielstwa szkół średnich ogólno-kształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, zachęcam gorąco zainteresowanych do wzięcia w nich jak najliczniejszego udziału.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski*, wr.

W y k a z

kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w r. 1929.

Uwaga. Kursy I—IX odbędą się w czasie od dnia 2 do 27 lipca 1929 r, kurs X od 10 lipca do 3 sierpnia.

Okrąg Szkolny. Adres na zapisy. Siedziba kursu.	Przedmiot i kierownik naukowo-organizacyjny. Tematy i wykładający.	U w a g i.
Kraków Kuratorjum O. S. Konto Kasy Skarbowej P. K. O. nr. 402112. Kurs w Krakowie.	*I. Języka polskiego. Prof. dr. Witold Taszycki.* 1. Romantyzm polski, jego dzieje znaczenie i przegląd sądów o jego wartości. Prof. dr. Pigoń (Wilno). 2. Literatura polska XX w. Prof. dr. Bielak (Kraków). 3. Znaczenie polskiej geografji wyrazowej. Prof. dr. Nitsch (Kraków). 4. Życie wyrazów. Prof. dr. Lehr-Spławiński (Lwów). 5. Interpretacja językowa tekstów literackich (ćwiczenia). Prof. dr Taszycki (Wilno). 6. Zagadnienia wzorowej wymowy polskiej. Prof. dr. Benni (Warszawa). 7. Niektóre zagadnienia metodyczne w związku z programem nauczania. Prof. dr. Klemensiewicz (Kraków).	Główny nacisk położony będzie na kursie: z literatury na nowe badania z epoki romantyzmu oraz na literaturę najnowszą, z języka zaś na interpretację językową tekstów literackich.
Kraków j. w.	*II. Języka niemieckiego. Dyrektor Juljusz Ippoldt.* 1. Wymowa języka niemieckiego na tle fonetyki polskiej. Prof. dr. Benni (Warszawa). 2. Die neuesten Strömungen der deutschen Literatur. Lektor dr. Doubek (Wilno). 3. Methodologie der deutschen Literaturwissenschaft Dr. Doubek (Wilno). 4. Erklärung ausgewählter deutscher Meisterwerke. Dr. Doubek (Wilno). 5. Polonismen in der deutschen Sprache. Dyrektor Ippoldt (Kraków). 6. Schwierigkeiten der deutschen Sprache. Dyrektor Ippoldt (Kraków). 7. Wzajemne oddziaływanie kultury niemieckiej i polskiej w świetle zapożyczeń językowych. Prof. dr. Kleczkowski (Poznań). 8. Niektóre zagadnienia dydaktyczne w związku z programem. Wizytator dr. Jakóbiec (Kraków).	Celem kursu będzie zapoznanie słuchaczy z literaturą i kulturą Niemiec współczesnych oraz rozpatrzenie trudności językowych i metodycznych w związku z nauką szkolną. Wykłady odbywać się będą przeważnie w języku niemieckim.

Okrąg Szkolny. Adres na zapisy. Siedziba kursu.	Przedmiot i kierownik naukowo-organizacyjny. Tematy i wykładający.	U w a gi.
	9. Kulturfragen der Gegenwart in Deutschland. Prof. dr. Łempicki (Warszawa).	
Kraków j. w.	*III Psychologji i pedagogiki. Prof. dr. Stefan Szuman.* 1. Psychologja uwagi. Prof. dr. Heinrich (Kraków). 2. Z dziedziny magicznych zachowań się dzieci i młodzieży. Prof. dr. Błachowski (Poznań). 3. Postawa zależna u wychowanka. Prof. dr. Myslakowski (Kraków). 4. Wybrane zagadnienia z socjologji wychowania. Prof. dr. Mysłakowski (Kraków). 5. Nowoczesne kierunki w psychologji a pedagogika. Prof. dr. Szuman (Kraków). 6. Badanie inteligencji u dzieci i młodzieży (wykłady i ćwiczenia). Prof. dr. Szuman (Kraków). 7. Z psychopatologji wychowanka. Doc. dr. Zieliński (Kraków).	Kurs przeznaczony jest przedewszystkiem dla nauczycieli pedagogiki i propedeutyki filozofji, poza tem jednak także dla ogółu nauczycieli, interesujących się psychologją i nauką o wychowaniu. Ćwiczenia w pracowni prof. dra Szumana odbywać się będą przed południem; wykłady (przeważnie w godzinach popołudniowych) dostępne będą także dla słuchaczy dwu innych kursów w Krakowie.
Lwów Kuratorjum O. S. Konto Kasy Skarbowej P. K. O. nr. 38001. Kurs we Lwowie.	*IV. Geograficzny. Prof. dr. Eugenjusz Romer.* 1. Nowe problemy antropogeografji. Prof. dr. Romer (Lwów). 2. Zagadnienia geografji gospodarczej. Doc. dr. Zierhoffer (Lwów). 3. Problemy morfologji ziem polskich. Adjunkt Uniw dr. Czyżewski (Lwów). 4. Przegląd literatury kartograficznej. Asystent Uniw. dr. Wąsowicz (Lwów). 5. Zagadnienia metodyki geografji. Dr. Pollaczkówna (Lwów). 6. Ćwiczenia kartograficzne. Lektor Szumański (Lwów). 7. Ćwiczenia fizjograficzne. Adjunkt Uniw. dr. Czyżewski (Lwów). 8. Ćwiczenia antropogeograficzne. Doc. dr. Zierhoffer (Lwów).	Kurs ma na celu zaznajomienie z nowemi wynikami badań z różnych działów geografji. Z wykładami związane będą ćwiczenia praktyczne w pracowni prof. dra Romera. Kurs będzie połączony z wycieczkami.
	V. Fizyko-chemiczny. Instruktor p. Władysław Michalski. Przedewszystkiem dla nauczycieli zakładów kształcenia nauczycieli. 1. Zasadnicze zjawiska i pojęcia chemiczne w związku z programem	

Okrąg Szkolny. Adres na zapisy. Siedziba kursu.	Przedmiot i kierownik naukowo-organizacyjny. Tematy i wykładający.	U w a g i.
Poznań Kuratorjum O. S. Kurs w Wągrowcu. Konto Kasy Skarbowej w Poznaniu P. K. O. nr. 201080.	nauczania w seminarjum. Instr. Michalski (Warszawa). 2. Wybrane zagadnienia z dziedziny fizyki, zwłaszcza w zastosowaniu do programu seminarjów. Mjr. dr. Sachs (Warszawa). 3. Przegląd najnowszych badań z dziedziny fizyki. Mjr. dr. Sachs (Warszawa).	Duży nacisk położony będzie na ćwiczenia w pracowniach szkolnych.
	VI. Historyczny. Prof. dr. Stanisław Arnold.	
Toruń Kuratorjum O. S. Kurs w Toruniu. Konto Kasy Skarbowej w Toruniu. P. K. O nr. 38329.	Pomorze i Bałtyk. 1. Geografja historyczna Pomorza. Prof. dr. Arnold (Warszawa). 2. Dzieje polityczne Pomorza do r. 1466. Prof. dr. Wojciechowski (Poznań) 3. Dzieje polityczne Pomorza od pokoju toruńskiego. Prof. dr. Sobieski (Kraków). 4. Stosunki gospodarczo-społeczne. Prof. dr. Arnold (Warszawa). 5. Z dziejów oświaty na Pomorzu. Doc. dr. Tync (Toruń). 6. Niektóre problemy metodyczne z dziedziny nauczania historji. Dr. Wisława Knapowska (Poznań).	Kurs przeznaczony jest dla nauczycieli historji i geografji. Celem jego jest pogłębienie wiadomości z dziejów walk Polski o obronę dostępu do morza oraz z dziejów politycznych i społeczno-gospodarczych Pomorza a mianowicie ze względu na konieczność szerokiego ich uwzględnienia w nauczaniu historji w szkołach.
	VII. Filologiczny. Dr. Stanisław Seliga.	
Warszawa Kuratorjum O. S. Konto Kasy Skarbowej P. K. O. nr. 38211. Kurs w Warszawie.	1. Historja kultury klasycznej (z uwzględnieniem wyników najnowszych badań). Prof. dr. Zieliński (Warszawa). 2. Forum Romanum (wyniki ostatnich badań). Prof. dr. Oko (Wilno). 3. Dzisiejszy stan badań nad epiką i liryką epoki archaicznej. Prof. dr. Sinko (Kraków). 4 Przegląd nowszych badań w dziedzinie archeologji i sztuki starożytnej w związku z potrzebami nauki filologji w gimnazjach. Dr. Gostkowski, zast. prof. Uniwersytetu (Kraków). 5. Zagadnienia metodyki nauczania filologji klasycznej. Doc. dr. Skimina (Kraków).	Szeroko potraktowane będą nowsze wyniki badań nad kulturą starożytną w związku z wymaganiami programu nauczania.
	VIII. Fizyczny. Prof. dr. Stefan Pieńkowski.	
Warszawa j. w.	1. Teorja względności. Prof. dr. Weyssenhoff (Wilno). 2. Fizyka fal elektromagnetycznych. Prof. dr. Jezierski (Kraków).	Celem kursu jest zapoznanie słuchaczy z wynikami najnowszych badań nauko-

Okrąg Szkolny. Adres na zapisy. Siedziba kursu.	Przedmiot i kierownik naukowo-organizacyjny. Tematy i wykładający.	U w a g i.
	3. Podstawy teorji kwantów. Prof. dr. Loria (Lwów). 4. Nowe dziedziny widma. Prof. dr. Ziemecki (Warszawa). 5. Świecenia wzbudzone przez promieniowanie. Dr. Kapuściński (Warszawa). 6. Fizyka promieni Roentgena. Prof. dr. Pieńkowski (Warszawa). 7. Budowa atomu i cząsteczki. Prof. dr. Pieńkowski (Warszawa). 8 Ćwiczenia w pracowni uniwersyteckiej w związku z wykladami. Prof. dr. Pieńkowski (Warszawa). 9. Ćwiczenia praktyczne z metodyki nauczania fizyki. Dyr. dr. L. Paczóski (Warszawa).	wych i z kierunkami badań współczesnej fizyki oraz z niektóremi nowszemi metodami laboratoryjnemi przyczem na zajęcia praktyczne w pracowni uniwersyteckiej oraz na ćwiczenia metodyczne w pracowni szkolnej przeznacza się około polowy roz porządzalnego czasu.
Warszawa j. w.	*IX Matematyczny. Prof. dr. Stefan Straszewicz (Warszawa).* 1. Zarys teorji mnogości. Prof. dr. Sierpiński (Warszawa). 2. Arytmeka teoretyczna. Doc. dr. Tarski (Warszawa). 3. Aksjomatyka geometrji. Doc. dr. Nikodym (Kraków). 4. Przekształcenia geometryczne. Doc. dr. Sachs (Warszawa). 5. Wybrane zagadnienia z matematyki elementarnej z wyższego stanowiska. Prof. dr. Straszewicz (Warszawa).	Zadaniem kursu jest zapoznanie słuchaczy ze współczesnem ujęciem naukowem podstawowych pojęć matematycznych, zwłaszcza z nowożytną aksjomatyką arytmeki i geometrji. Uwzględniony zostanie również związek poruszonych tematów z materjałem szkolnym. Wykłady będą połączone z ćwiczeniami.
Warszawa Kuratorjum O. S. Kurs w Augustowie (woj. białostockie). Konto Kasy Skarbowej w Warszawie. j w.	*X. Biologiczny. Prof. dr. Władysław Szafer.* Las jako asocjacja. 1. Zagadnienia ekologiczne i związane z niemi zjawiska fizjologiczne, obserwowane w życiu roślinności leśnej. Prof. dr. Szafer (Kraków). 2. Owady i ptaki leśne; ich znaczenie w gospodarce lasu. Prof. dr. Simm (Cieszyn) i prof. Sokołowski (Rawicz). 3. Wskazówki metodyczne w sprawie celowego wyzyskania wycieczek przyrodniczych w nawiązaniu do tematu kursu. (Wszyscy trzej wymienieni prelegenci).	Kurs odbędzie się w miejscowości lesistej, podstawą pracy będą wycieczki. Celem kursu jest zaznajomienie z zasadami fitosocjologji (socjologji roślin) na przykładzie asocjacyj leśnych oraz zdobycie pewnej ilości obserwacyj w naturze z dziedziny ekologji, co niewątpliwie ułatwi uczestnikom kursu w przyszłości prowadzenie szkolnych wycieczek przyrodniczych.

9.

Dopuszczenie do egzaminów uproszczonych absolwentów Instytutu Nauczycielskiego.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 marca 1929 r., Nr. II—5890/29.

Słuchacze Państwowego Instytutu Nauczycielskiego (Studjum przy Państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim w Warszawie) zwrócili się do Ministerstwa z prośbą o dopuszczenie do egzaminu uproszczonego na nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich tych absolwentów Państwowego Instytutu Nauczycielskiego, którzy, skończywszy go po r. 1924, nie otrzymali dyplomów do nauczania w szkołach średnich i seminarjach nauczycielskich.

Odnosząc się przychylnie do wspomnianej prośby słuchaczy instytutu, zamierzam zaliczać im w myśl postanowień art. 7 ustawy o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach średnich i seminarjach w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 864), zmienionem ustawą z dnia 12 stycznia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59) [1]) okres studjów, odbytych w Państwowym Instytucie Nauczycielskim jako lata praktyki w szkole średniej ogólnokształcącej oraz w wypadkach godnych uwzględnienia udzielać im także w razie potrzeby przewidzianej ustawą dyspensy od przepisanego wieku w granicach nie przekraczających zbytnio normy. Zwracam jednak uwagę wobec licznych pod tym względem nieporozumień, że w żadnym razie nie mogę uwzględniać podań w tych wypadkach, gdy podania te pozostają w sprzeczności z postanowieniami ustawy.

W szczególności przypominam, że nie mogę dopuszczać do egzaminu uproszczonego takich nauczycieli, którzy bądź nie rozpoczęli praktyki nauczycielskiej w szkołach powszechnych, średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich przed 1 stycznia 1923 r. bądź przed upływem r. 1928 nie odbyli co najmniej 3-letniej praktyki, z czego co najmniej 2 lata w szkole średniej lub seminarjum nauczycielskiem (a więc np. absolwentów instytutu z r. 1928/29, mających z racji studjów w instytucie już tylko $1^1/_2$ letnią praktykę w szkole średniej przed upływem r. 1928, o ile przed wstąpieniem na instytut nie mieli przynajmniej półrocznej praktyki w szkole średniej lub w seminarjum w przepisanej ilości godzin) nie mogę również uwzględniać podań takich nauczycieli, którzy praktykę w szkole średniej (względnie pobyt na instytucie) mają dopiero po r. 1923, o ile we wniosku kuratorjum nie zaznaczono wyraźnie, że ich praktykę szkolną uznaje się za wybitną. Brak tego warunku wywołał decyzję odmowną wielu dotychczasowych podań, gdyż absolwenci instytutu z czasu po r. 1924 przeważnie potrzebują dla dopuszczenia do egzaminu wybitnej oceny ich praktyki.

W myśl noweli z dnia 12 stycznia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59) ostateczny termin zdawania egzaminów uproszczonych upływa z końcem roku szkolnego 1930/31, zechce tedy Kuratorjum w powyższym okresie czasu zwrócić szczególną uwagę na absolwentów Państwowego Instytutu Nauczycielskiego, o ile pracują na tamtejszym terenie, jeżeli zaś mają usta-

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 179.

wowe warunki dopuszczenia do egzaminu uproszczonego, należy ich o tem zawiadomić i zachęcić ich do wniesienia odpowiedniego podania.

O tem zawiadamiam równocześnie bezpośrednio dyrekcję Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Warszawie, celem poinformowania uczestników studjum dla b. słuchaczy Państwowego Instytutu Nauczycielskiego.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki*, wr.

L. I. K. N. — 1393/29. Podając powyższe zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. do wiadomości, polecam P. Dyrektorom szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i P. Inspektorom zwrócić na nie uwagę zainteresowanych nauczycieli.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski*, wr.

10.

Fundusz specjalny „Taksa administracyjna".

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 1 grudnia 1928 r. Nr. OR—13775/28.

L. II—19883/28. Powstający w myśl zarządzenia Ministerstwa z dnia 31 stycznia 1928 r. Nr. II. 1503/28 [1]) fundusz specjalny „Taksa administracyjna" będzie wydatkowany na podstawie wyrażonej przez Ministerstwo Skarbu w piśmie z dnia 16 listopada 1928 r. Nr. D. VII 1985/2 zgody w sposób następujący:

1) Ministerstwo przelewać będzie asygnacjami na przelew w trybie § 52 Instrukcji dla kas skarbowych ze swego funduszu specjalnego „Taksa administracyjna" w Centralnej Kasie Państwowej przeznaczone do dyspozycji kuratorjum sumy na otwarty w kasie skarbowej (macierzystej kuratorjum) rachunek funduszu specjalnego p. n. „Taksa administracyjna".

2) Kuratorjum będzie, poza dokonywaniem normalnych wypłat, przekazywać sumy poszczególnym dyrekcjom gimnazjów państwowych zapomocą asygnacyj na przelew w trybie § 52 Instrukcji dla kas skarbowych na rachunki bieżące gimnazjów w miejscowych klasach skarbowych względnie za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności przelewać odnośne sumy z rachunku kasy skarbowej na zatwierdzone przez Ministerstwo Skarbu konto czekowe P. K. O. gimnazjum państwowego.

Taki sposób postępowania wykluczy obrót gotówkowy przed otrzymaniem sumy przez bezpośredniego wierzyciela Skarbu.

W związku z powyższem zechce Kuratorjum otworzyć w swych księgach rachunkowych omawiany rachunek oraz uwidaczniać obroty na tym koncie w miesięcznym wyciągu wzór Nr. 22 i baczyć, by przy sprawozdaniach z rachunków bieżących (względnie z obrotów na koncie P. K. O.), składanych przez gimnazja państwowe, były nadsyłane dokumenty rozchodowe, tyczące tego funduszu specjalnego.

Jednocześnie Ministerstwo zaznacza, że unormowany zarządzeniem z dnia 31 stycznia 1928 r. Nr. II. 1503/28 sposób wpłacania przez dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących części taks administracyjnych na konto

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 44.

czekowe Pocztowej Kasy Oszczędności Nr. 30110 Centralnej Kasy Państwowej do dyspozycji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na fundusz specjalny „Taksa administracyjna" pozostaje bez zmiany.

p. o. Dyrektora Departamentu: *Wł. Kiliński* ppłk. S. G.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 grudnia 1928 r. Nr. II—17475/28 w sprawie podziału funduszu specjalnego: „Taksa administracyjna".

Pismem z dnia 23 listopada 1928 r. Nr. D. III. 1564/3 Ministerstwo Skarbu wyraziło zgodę na zwiększenie kosztem dochodu budżetowego osiąganego w kwocie po 40 zł rocznie od ucznia z taksy administracyjnej, wprowadzonej tutejszem zarządzeniem z dnia 31 stycznia 1928 r. Nr. II. 1503/28 w połowie udziału dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i w połowie funduszu specjalnego „Taksa administracyjna", będącego w dyspozycji Departamentu Szkolnictwa Ogólnokształcącego Ministerstwa W. R. i O. P.

Wobec powyższego i w dążeniu do umożliwienia państwowym szkołom średnim ogólnokształcącym racjonalnego prowadzenia gospodarstwa w zakresie wydatków administracyjno-rzeczowych, jak niemniej zaopatrzenia ich w niezbędne pomoce naukowe i książki, zmieniam częściowo tutejszy okólnik z dnia 31 stycznia 1928 r. Nr. II. 1503/28 i zarządzam, aby dyrekcje tych szkół w drugiem półroczu szkolnem bieżącego roku z dochodu rocznego w kwocie 110 zł od ucznia, osiąganego z taksy administracyjnej wpłaciły kwotę 45 zł w sposób dotychczasowy na fundusz specjalny „Taksa administracyjna" do dyspozycji Departamentu Szkolnictwa Ogólno-kształcącego Ministerstwa WR. i OP. pozostałą natomiast kwotę tj. 65 zł zatrzymały do własnej dyspozycji na pokrycie wydatków wyszczególnionych w ustępie 9 powyższego tutejszego okólnika.

Z dniem 1 lutego 1929 r. ustaje zatem obowiązek dyrekcyj szkół wpłacania kwoty 40 zł rocznie od ucznia na dział 5 § 10 budżetu dochodowego Ministerstwa WR. i OP. Kwoty wpłacone do kas skarbowych na powyższą pozycję budżetową do dnia 31 stycznia 1929 r. będą przelane na fundusz specjalny „Taksa administracyjna" i częściowo w miarę potrzeby przekazywane przez Ministerstwo WR. i OP. na potrzeby administracyjne gimnazjów państwowych.

Wszystkie pozostałe zarządzenia zawarte w tutejszym okólniku z dnia 31 stycznia 1928 r. Nr. II. 1503/28 utrzymują nadal w mocy.

Zarazem polecam Kuratorjum, aby bezzwłocznie wydały stosowne zarządzenia dyrekcjom państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

Podsekretarz Stanu: *Sł. Czerwiński*, wr.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 4 stycznia 1929 r. Nr. II—20.589/28.

Dyrekcjom państwowych męskich i żeńskich szkół średnich ogólnokształcących udzielam do wiadomości celem ścisłego zastosowania się do powyższego rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego[1]).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ign. Pytlakowski* wr.

---

[1]) Zarządzenie bardziej szczegółowe zostało w swoim czasie osobno rozesłane.

11.

Opłaty na budowę domów wycieczkowych z opłat na fundusz gier ruchowych w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli.

Okólnik Minist. W. R. i O. P. z dnia 25 lutego 1929 r. Nr. I—15663/28.

Nr. I. K. N. 1075/29. Niniejszem wyjaśniam, że okólnik z dnia 31 sierpnia 1928 r. Nr. I. 7055/28 w sprawie taks egzaminacyjnych i opłat szkolnych w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. z r. 1928 Nr. 11, poz. 184) [1]) nie znosi i nie zmienia zasadniczo zarządzenia, zawartego w okólniku z dnia 19 maja 1926 r. Nr. O. Prez. 3460/26 w sprawie opłat na budowę domów wycieczkowych (Dz. Urz. z r 1926 Nr. 9, poz. 105) [2]).

W myśl powyższego zarządzenia dyrekcje państwowych zakładów kształcenia nauczycieli winny przeznaczać nadal po 1 (jednym) zł na „Domy wycieczkowe" od każdych 8 (ośmiu) zł rocznej opłaty, pobranej na fundusz gier i zabaw ruchowych.

Skutkiem ustanowienia od dnia 1 września 1928 r. zwiększonej dwukrotnie opłaty na fundusz gier i zabaw ruchowych (z 4 zł na 8 zł rocznie) zmieni się tylko procentowy stosunek wysokości wpłat na „Domy wycieczkowe" do wysokości zebranych od wszystkich uczniów całkowitych rocznych opłat na fundusz gier i zabaw ruchowych i wyniesie nie 25% lecz tylko 12 i $^1/_2$%.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

12.

Zwolnienia od opłat szkolnych dzieci inwalidów wojennych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 31 grudnia 1928 r. Nr. II—17818/28.

Nr. II—577/29. Zarządzam, aby przy zwalnianiu dzieci niezamożnych rodziców (w granicach 10% ogółu młodzieży) od taksy administracyjnej, wprowadzonej rozporządzeniem z dnia 31 stycznia 1928 Nr. II. — 1503/28 [3]) w pierwszym rzędzie zwalniano dzieci niezamożnych inwalidów wojennych. Również pierwszeństwo w uzyskiwaniu zwolnień od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mają dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, oraz niezamożni inwalidzi wojenni.

Podsekretarz Stanu: *Sł. Czerwiński*, wr.

13.

Wymiar szczebla uposażenia w wypadkach przejścia do państwowej służby cywilnej z innych rodzajów służby.

Okólnik Minist. W. R. i O. P. z dnia 5 stycznia 1929 r. Nr. I. Prez. 36/29.

L. O—60/29. Nawiązując do okólnika z dnia 13 lipca 1928 r. Nr. OPrez. 4624/28 [4]), zawiadamiam, że Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 20 grudnia 1928 r. powzięła następującą uchwałę:

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 357.
[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 314.
[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 44.
[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 367.

1) Ustęp pierwszy, pkt. 1, uchwały Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1928 r. w sprawie wymiaru szczebla uposażenia w wypadkach przejścia do państwowej służby cywilnej z innych rodzajów służby państwowej uzupełnia się przez dodanie po słowach: „unormowanej ustawą z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164)“ słów: „względnie rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 257) i z dnia 22 marca 1928 r. o Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 349)“.

2) Uchwała niniejsza obowiązuje od dnia 1 lipca 1928 r. Dotyczy ona również wypadków przejścia przed 1 lipca 1928 r., nie daje jednak prawa do różnicy uposażenia za czas ubiegły.

P. o. Dyrektora Departamentu: *Wł. Kiliński*, ppłk. dypl.

14.

Koszta jednorazowego przesiedlenia emerytowanych funkcjonarjuszy państwowych.

Rozp. Min. Skarbu z dnia 14 grudnia 1928 r. L. D. I—13648/5.

L. O—66/29 (Min. W. R. i O. P. z dnia 9 stycznia 1929 r. Nr. O. Prez. 8255/28). W ślad za okólnikiem z dnia 1 czerwca 1928 r. L. D. I. — 1314/5/28 [1]) odnośnie ustępu 2 p. *a*. Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że w przypadkach przesiedlenia się emerytowanego funkcjonarjusza państwowego do miejscowości, gdzie niema komunikacji kolejowej, lub wodnej, należy zwracać należycie udowodnione koszty przewozu urządzenia domowego, dokonanego furmankami, względnie autem ciężarowem, lub w inny sposób, do wysokości przewidzianego ryczałtu.

Ministerstwo Skarbu zaznacza, że w powyższych wypadkach rachunki przewozu winny zawierać ilość kilometrów odbytej drogi kołowej, względnie wodnej, nadto winny być potwierdzone przez odnośny magistrat (urząd gminny), że zapłacona cena odpowiada miejscowym stosunkom.

Dyrektor Departamentu: *Starzyński*.

15.

Prolongowanie legitymacyj urzędniczych emerytowanym urzędnikom, nauczycielom i dyrektorom szkół.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 7717/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 5).

Nawiązując do punktu 2 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 grudnia 1927 roku Nr. O. Prez. 7470/27 ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 stycznia 1928 roku Nr. 1/194, poz. 19 — zarządza się dodatkowo, co następuje:

Ponieważ kuratorja okręgów szkolnych, w obrębie których emerytowany stale zamieszkuje, mogą nie posiadać żadnych danych dla stwier-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 277.

dzenia, czy emeryt faktycznie pobiera zaopatrzenie emerytalne, a tak nie mogą przeprowadzić odpowiedniej kontroli, należy żądać wobec tego od emerytów przy przedłużaniu ważności względnie wystawianiu nowych legitymacyj dowodu, że faktycznie zaopatrzenie otrzymują. Dowodem takim mógłby być np. odcinek czekowy na zaopatrzenie za ten miesiąc, w którym nastąpiło zgłoszenie o przedłużenie ważności legitymacji.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

16.

Pokrywanie kosztów zastępstwa woźnych na czas ich urlopów.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 9 lutego 1929 r. Nr. II—2138/28.

Nr. O—309/29. Ministerstwo WR. i OP. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu upoważnia kuratorja do pokrywania kosztów zastępstwa woźnych w czasie ich urlopów wypoczynkowych, przysługujących im na mocy art. 105 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) z kredytu preliminowanego w § 1, poz. 3, odnośnego działu budżetu Ministerstwa WR. i OP.

Zastępcy woźnych mogą być przyjmowani na zasadach przewidzianych dla pracowników kontraktowych na okres ściśle oznaczony, w szczególności na okres urlopu woźnych i jedynie dla tych zakładów szkolnych, które zatrudniają tylko jednego funkcjonarjusza niższego.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

17.

Zarząd budynkami państwowemi.

Regulamin dla zarządzających domami państwowemi.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 1 lutego 1929 r., Nr. O. Prez. 8285/29.

L. O. — 241/29. Na podstawie pisma Najwyższej Izby Kontroli z dnia 27 grudnia 1928 Nr. 9861/2292—D. IV, Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że księgi wymienione w regulaminie dla zarządzających domami państwowemi, przesłanym przy piśmie Ministerstwa z dnia 26 stycznia 1928 Nr. O. Prez. 292/28, [1]) winny być prowadzone niezależnie od ksiąg inwentarzowych starego wzoru.

Do księgi inwentarza ruchomego, prowadzonej wedle wzoru 7 w myśl § 8 rozp. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 7 stycznia r. b. L. dz. X 3417 należy zapisywać tylko te przedmioty, które zostały nabyte do bezpośredniego użytku domu, a mianowicie: przedmioty, mające ścisłą łączność z gospodarką danej nieruchomści, np. taczki do wywożenia śmieci, łom itp.

Do księgi obrotowo-materjałowej nowego wzoru należy zapisywać również tylko te przedmioty, które idą na bezpośrednie potrzeby danej nieruchomości np. materjały opałowe, żarówki i t. p.

p. o. Dyrektora Departamentu: (—) *W. Kiliński* ppłk. dypl.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 302.

Odstępstwa od regulaminu.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 21 marca 1929 r., Nr. O. — 39/29, do dyrekcyj gimnazjów, seminarjów, kursów nauczycielskich, szkół zawodowych męskich i żeńskich oraz rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

W związku z okólnikiem tutejszym z dnia 20 marca 1928 r. Nr. O. 485/28 [1]) w sprawie regulaminu dla zarządzających gmachami państwowemi oznajmiam, że Ministerstwo Robót Publicznych rozporządzeniem z dn. 17 listopada 1928 r. L. Dz. X. 3119/28 w odniesieniu do tego regulaminu wyraża zapatrywanie, że regulamin ten w praktyce może się okazać w nielicznych wypadkach zbyt uciążliwym szczególnie w stosunku do objektów mniejszych, nie wytrzymujących ustanowienia płatnego zarządcy, względnie do objektów o specjalnem przeznaczeniu, użytkowanych wyłącznie na cele biurowe, bądź szkolne, odnośnie których może nie zachodzić potrzeba prowadzenia niektórych ksiąg i wykazów przewidzianych w regulaminie jak również i sprawowania przez zarządzającego pewnych czynności, koniecznych li tylko przy objektach o różnym, niejednolitym, charakterze użytkowania (w części mieszkalnym, w części biurowym).

Z uwagi na powyższe zapatrywanie Ministerstwo Robót Publicznych zezwala w razie stwierdzenia podobnych faktów do czynienia odstępstw od ścisłego stosowania omawianego regulaminu dla pewnych kategoryj budynków jednolicie na całym terenie województwa, z tem jednak, by ogólny nadzór, kontrola i rachunkowość Dyrekcji Robót Publicznych z tego powodu nie straciły na przejrzystości.

Wobec tego PP. Dyrektorowie i Inspektorowie zechcą przedłożyć tutejszemu Kuratorjum swoje wnioski w tym kierunku, które księgi, wykazy i czynności przewidziane w omawianym regulaminie mogą być skasowane odnośnie do budynków podległych zarządowi Panów a to bez uszczerbku dla prawidłowego zarządu temi budynkami i bez zmniejszenia przejrzystości nadzoru, kontroli i rachunkowości Dyrekcji Robót Publicznych.

Wnioski te zostaną przedłożone Dyrekcjom Robót Publicznych celem ustalenia jednolitego, uproszczonego sposobu zarządu zakreślonego ramami regulaminu dla zarządzających.

P. o. Naczelnika Wydziału: Dr. *M. Mendys.*

Remuneracje dla zarządców budynków państwowych.

Pismo Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego, Dyrekcji Robót Publicznych, z dnia 19 lutego 1929 r., L. D. R. P./III—393/29.

Nr. O—434/29. Zawiadamia się, że funkcjonarjusz państwowy, ustanowiony zarządcą gmachu państwowego, ma prawo do wynagrodzenia za sprawowane czynności o ile spełnia je w godzinach poza biurowych.

Wedle orzeczenia Ministerstwa Robót Publicznych wysokość wynagrodzenia winna być ustaloną w porozumieniu z odnośną dyrekcją robót publicznych zaś koszt wynagrodzenia pokrywany ze sum preliminowanych na zarząd i utrzymanie danego gmachu w budżecie tamtejszego resortu, ponieważ Urząd Wojewódzki jako władza budowlana II. instancji nie dysponuje żadnym na ten cel kredytem.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 302.

Wysokość wynagrodzenia będzie zależeć od ilości lokatorów i nakładu pracy zarządcy zaś płatną powinna być od dnia wprowadzenia regulaminu dla zarządu budynków państwowych.

Za dyrektora DRP.: Inż. *P. Krzyworączka*, wr.

Pokrywanie świadczeń w domach państwowych przekazanych.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25 stycznia 1929 r. Nr. I. Prez. 406/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3. poz. 31).

Ministerstwo W. R. i O. P., nawiązując do okólnika z dnia 28 lutego 1928 r. Nr. O. Prez. 1452/28, ogłoszonego w Dz. Urz. Minist. z dnia 31 marca 1928 r. Nr. 3/196, poz. 57 [1]), na podstawie pisma Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 15 stycznia 1929 r. L. Dz. X—1952/28, wyjaśnia, co następuje:

Jeżeli w budynkach państwowych przekazanych, t. j. znajdujących się pod bezpośrednim zarządem odnośnych resortów, część lokali zajęta jest na mieszkania lub na cele handlowe, za które to lokale należny czynsz wpływa na dochód Ministerstwa Robót Publicznych, świadczenia, przypadające na te lokale, winny być pokrywane z kredytów przekazywanych do dyspozycji dyrekcji robót publicznych dz. 2, rozdz. 3, § 10, budżetu zwyczajnego Ministerstwa Robót Publicznych.

Natomiast świadczenia, przypadające w tych budynkach za lokale użytkowane na inne cele oprócz wyżej wymienionych, za których użytkowanie nie są pobierane czynsze na dochód Ministerstwa Robót Publicznych, winny być opłacane z kredytów resortu, użytkującego te lokale.

Co się tyczy budynków przekazywanych nie zawierających lokali, za których użytkowanie wpływają czynsze na dochód Ministerstwa Robót Publicznych, to w tych wypadkach świadczenia winny być pokrywane całkowicie z kredytów resortów użytkujących te budynki.

Ministerstwo W. R. i O. P. zaznacza zarazem, że w powołanym na wstępie okólniku z dnia 28 lutego 1928 r. była mowa o asygnowaniu kwot z kredytów dz. 2, rozdz. 3, § 10, budżetu zwyczajnego Ministerstwa Robót Publicznych na pokrywanie kosztów świadczeń mieszkaniowych jedynie dla lokali, mieszczących się w budynkach przekazanych, za których jednak użytkowanie pobierane są czynsze, wpływające na dochód Ministerstwa Robót Publicznych.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Sł. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

18.

Odroczenie służby wojskowej uczniom szkół średnich ogólnokształcących, reprobowanym przy egzaminie dojrzałości.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 28 listopada 1928 r. Nr. II—17110/28.

L. II. 19419/928. Ministerstwo podaje do wiadomości poniższy wyciąg z okólnika Nr. 215 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13 listopada 1928 r. Nr. Wojsk. 1270/2.

Mogą zajść wypadki, że poborowi uczniowie szkół średnich ogólnokształcących zostali przy egzaminie dojrzałości reprobowani na przeciąg pół roku.

Ponieważ poborowi tacy w danym wypadku mimo nieukończenia szkoły z dobrym wynikiem przestali być uczniami ostatniej klasy, przeto z odroczenia służby wojskowej w myśl art. 61, p. 1, ustawy o powsz. obow. wojskowym nie mogą już korzystać.

Z uwagi jednak na to, że powołanie takich poborowych do czynnej służby wojskowej już w okresie jesiennego wcielenia uniemożliwiłoby im ukończenie nauki i pozbawiło prawa do skróconej służby wojskowej, Min. Spraw Wojskowych zgodziło się udzielać tym poborowym przesunięcia terminu wcielenia do szeregów do czasu wcielenia $1^1/_2$ rocznych w roku następnym.

Udzielenie jednak wzmiankowanych przesunięć terminów wcielenia uzależnione będzie od przedłożenia przez petentów władzom wojskowym (P. K. U.) zaświadczeń o przynależności ich do oddziałów wychowania fizycznego, posiadania I względnie II stopnia przysposobienia wojskowego, odbycia obozów letnich, — wogóle od czynnego udziału w przygotowaniu się do służby wojskowej w okresie przedwcieleniowym do czynnej służby wojskowej.

Ponadto petenci będą musieli przedłożyć zaświadczenie, wydane przez odnośne władze szkolne, o zachodzącej przeszkodzie w ukończeniu szkoły średniej względnie uzyskania egzaminu dojrzałości (np. choroby, tragiczne wypadki w rodzinie i t. p.), co musi być w każdym wypadku stwierdzone przez powyższą władzę szkolną przy równoczesnem postawieniu przez nią opinji o odnośnym uczniu oraz wniosku, czy na przesunięcie terminu zasługuje i rokuje nadzieję na pomyślne rezultaty naukowe w okresie, który mu w drodze wyjątku władze wojskowe przyznać zamierzają.

Prośby powyższe winni petenci kierować do M. S. Wojsk., Biuro Uzupełnień, przez właściwe P. K. U. w ten sposób, aby przynajmniej cztery tygodnie przed okresem wcielenia jesiennego były już złożone, gdyż podania składane w terminie późniejszym, rozpatrywane nie będą.

O tem należy zawiadomić 8 klasowe szkoły średnie ogólno-kształcące męskie i koedukacyjne, państwowe i te niepaństwowe, które mają prawa gimnazjów państwowych.

Dyrektor Departamentu: *W. Żłobicki* wr.

19.

Ulgi kolejowe dla absolwentów szkół powszechnych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 6 maja 1929 r., Nr. II—9436/29.

L. O—979/29. Wprawdzie okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 2 czerwca 1923 roku Nr. 3573/II. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10/111, poz. 87 [1]), mówiąc o wychowańcach zakładów naukowych, nie wspomina o absolwentach, to jednak w tych wypadkach, gdy przejazd koleją do miejsca stałego zamieszkania, czy też na wypoczynek letni następuje w związku z ukończeniem zakładu, a więc bezpośrednio po otrzymaniu świadectwa, należy wymieniony okólnik ze względów słuszności interpretować na korzyść interesowanych.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki*, wr.

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 21.

Konkursy.

Konkursy na posady nauczycielskie w szkołach powszechnych.

W powiecie b o h o r o d c z a ń s k i m:

1) Posada kierownika 5-kl. szkoły powszechnej w Bohorodczanach Starych. Język nauczania polsko-ruski. Kandydaci, posiadający egzamin wyższego kursu nauczycielskiego lub egzamin wydziałowy, będą mieli pierwszeństwo.

2) Posada kierownika 4-kl. szkoły powszechnej w Horocholinie I. Język nauczania polsko-ruski.

3) Posada kierownika 3-kl. szkoły powszechnej w Markowej. Język nauczania ruski.

4) Posada kierownika 3-kl. szkoły powszechnej w Staruni. Język nauczania ruski.

5) Posada kierownika 3-kl. szkoły powszechnej w Staruni-Krasna. Język nauczania polsko-ruski.

6) Posada kierownika 3-kl. szkoły powszechnej w Posieczu. Język nauczania ruski.

7) Posada kierownika 3-kl. szkoły powszechnej w Iwanikówce. Język nauczania ruski.

8) Posada kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Babczu. Język nauczania ruski.

Szczegóły dotyczące mieszkania, gruntu i innych korzyści do posady przywiązanych, wymienione są w szematyźmie szkolnym z r. 1926 r.

W powiecie b r z o z o w s k i m:

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-kl. publ. szkoły pow. w Turzempolu, ogłoszony w Nrze 9 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z roku 1928.

W powiecie d o l i n i a ń s k i m:

1) Posada kierownika 4-kl. szkoły w Kniażołuce. Język wykładowy ruski. Mieszkanie służbowe znajduje się w budynku szkolnym. Oddalenie od stacji kolejowej 7 km. Pierwszeństwo mają kandydaci z kursem ogrodnictwa i sadownictwa.

2) Posada kierownika 4-kl. szkoły w Turzy Wielkiej. Język wykładowy polsko-ruski. Oddalenie od stacji kolejowej 26 km. (Konkurs ponowny).

W powiecie j a r o s ł a w s k i m:

1) Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 3-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Cieplicach Górnych. Język wykładowy polsko-ruski, budynek szkolny drewniany, mieszkanie służbowe, składające się z dwóch pokoi i kuchni, budynki gospodarcze, gruntu ornego 26 morgów do użytku kierownika szkoły (konkurs po raz trzeci).

2) Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 3-klasowej szkoły powsz. w Łowcach. Język nauczania państwowy, budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe, gruntu ornego niema.

Zarazem unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela kierującego 2-klas. szkoły powszechnej w Łowcach, ogłoszony w Nr. 3 Dz. Urz. Kur. O. S. L. z roku 1929.

3) Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 3-klasowej szkoły powsz. w Piskorowicach. Język nauczania polsko-ruski, budynek szkolny murowany dobry, mieszkanie służbowe, gruntu szkolnego 2 morgi.

4) Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 2-klasowej szkoły powsz. w Zamiechowie. Język nauczania państwowy, budynek szkolny drewniany, mieszkanie służbowe, gruntu ornego niema.

5) Posada nauczyciela (lki) kierującego (ej) 2-klasowej szkoły powsz. w Woli Rokietnickiej. Język nauczania państwowy, budynek szkolny i mieszkanie służbowe mieści się w budynku gminnym, gruntu ornego $1^1/_2$ morga.

6) Posada kierownika 7-klasowej szkoły powsz. męskiej im. Adama Mickiewicza w Jarosławiu z polskim językiem nauczania. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym, gruntu szkolnego niema.

Pierwszeństwo mają kompetenci z egzaminem wydziałowym, lub świadectwem wyższego kursu nauczycielskiego.

W powiecie kałuskim:

Posada kierownika 4-kl. szkoły powszechnej w Wierzchni. Język nauczania polsko-ruski, oddalenie od stacji kolejowej 12 km. Gmina kończy budowę szkoły.

W powiecie krośnieńskim:

1) Stanowisko kierowniczki (ka) 7-klasowej szkoły powszechnej żeńskiej w Krośnie. Pierwszeństwo mają kompetenci, posiadający świadectwa z wyższego kursu nauczycielskiego lub patent nauczycielski do szkół wydziałowych.

2) Stanowisko kierowniczki (ka) 5-klasowej szkoły powszechnej żeńskiej w Korczynie. Mieszkanie służbowe składa się z trzech pokoi i kuchni

W powiecie nadwórniańskim:

1) Posada kierownika 3-kl. szkoły powszechnej z ruskim językiem nauczania w Hwozdzie. Szkoła mieści się we własnym budynku i posiada mieszkanie służbowe dla nauczyciela. Gruntu ornego brak.

2) Posada nauczyciela kierującego 3-kl. szkoły powszechnej z ruskim językiem nauczania w Osławie Białym. Szkoła mieści się w budynku wynajętym.

W powiecie peczeniżyńskim:

Posada kierownika 5-klasowej szkoły powszechnej w Kniaźdworze. Szkoła mieści się częściowo w budynku własnym, częściowo w budynkach wynajętych. Budowa nowej szkoły w toku. Język nauczania polsko-ruski. Odległość od miasta powiatowego (Kołomyja) 7 km. Szkoła posiada ogród szkolny i 2 morgi pola dla kierownika. Egzamin wydziałowy lub z wyższego kursu nauczycielskiego pożądany.

W powiecie podhajeckim:

1) Posada kierownika szkoły 7-kl. męskiej im. Kr. Jana III. Sobieskiego w Podhajcach. Język wykładowy polski.

2) Posada kierowniczki (ka) szkoły 7-kl. żeńskiej im. Grzegorza Piramowicza w Podhajcach. Język wykładowy polski.

3) Posada kierownika szkoły 4-kl. w Złotnikach. Język wykładowy utrakwistyczny. Mieszkanie służbowe dobre, 2 morgi pola.

4) Posada kierownika szkoły 3-kl. w Szwejkowie. Język wykładowy utrakwistyczny. Budynek szkolny i mieszkanie służbowe dobre, 2 morgi pola.

6) Posada kierownika (czki) 3-kl. szkoły powsz. w Burkanowie. Język wykładowy utrakwistyczny. Mieszkanie służbowe dobre, 2 morgi pola.

Przy ubieganiu się o stanowiska ad 1) i 2) mają pierwszeństwo kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy, względnie wyższy kurs nauczycielski.

W powiecie przemyskim:

Posady kierowników szkół 2-klasowych:

1) w Kniażycach. Język nauczania polski, mieszkanie służbowe 2 pokoje i kuchnia, odległość od Przemyśla 12 km.

2) w Małkowicach. Język nauczania polski i ruski, oddalenie od Przemyśla 12 km.

3) w Orzechowcach. Język nauczania polski, odległość od Przemyśla 8 km, $1^1/_2$ morga gruntu,

4) w Ruskiej Wsi. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe złożone z pokoju i kuchni, 1 morg gruntu, odległość od Przemyśla 36 km.

5) w Witoszyńcach. Język nauczania polsko-ruski, mieszkanie służbowe dość dobre, 2 pokoje i kuchnia, oddalenie od Przemyśla 12 km,

6) w Sierakościach. Język nauczania polsko-ruski, oddalenie od Przemyśla 22 km.,

7) w Hermanowicach. Język nauczania polski, odległość od Przemyśla 8 km.

Posady kierowników szkół 4-klasowych:

1) w Bachowie. Język nauczania polsko-ruski, 2 morgi gruntu, oddalenie od Przemyśla 30 km.,

2) w Bolestraszycach. Język nauczania polsko-ruski, oddalenie od Przemyśla 9 km.,

3) w Stubnie. Język nauczania polski, mieszkanie służbowe dobre, odległość od Przemyśla 20 km.

Posada kierownika 7-klasowej szkoły:

1) w Niżankowicach. Język nauczania polski, stacja kolejowa w miejscu, 2 morgi gruntu, mieszkanie służbowe dobre.

O posadę w Niżankowicach ubiegać się mogą kandydaci z egzaminem wydziałowym, absolwenci wyższych kursów nauczycielskich, Instytutu Pedagogicznego, lub Studjum Pedagogicznego.

W powiecie r a w s k i m:

1) Posada nauczycielki kierującej 7-kl. szkoły żeńskiej SS. Dominikanek w Rawie Ruskiej. Posada ta zastrzeżona dla nauczycielki ze Zgromadzenia SS. Dominikanek.

2) Posada nauczyciela kierującego 5-kl. szkoły męskiej w Uhnowie. Mieszkanie służbowe jest, stacja kolejowa w miejscu.

3) Posada nauczyciela kierującego 2-kl. szkoły w Hrebennem. Mieszkanie służbowe jest.

4) Posada kierownika 6-kl. publicznej szkoły powszechnej w Chlewczanach. (Konkurs ponowny — patrz Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1928 roku, str. 378).

Pierwszeństwo w uzyskaniu posad pod 1) i 2) mają kandydaci, posiadający egzamin z wyższego kursu nauczycielskiego.

W powiecie r o h a t y ń s k i m:

1) Posada nauczycielki kierującej w 7-kl. publicznej szkole powszechnej żeńskiej w Rohatynie. 2 morgi pola do użytku nauczycielki kierującej. Posiadający egzamin wydziałowy względnie ukończony wyższy kurs nauczycielski mają pierwszeństwo.

2) Posada nauczyciela kierującego 4-kl. publicznej szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Podkamieniu. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym i 2 morgi pola.

3) Posada nauczyciela kierującego 2-kl. publicznej szkoły powszechnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Dryszczowie. Mieszkania służbowego niema, pół morga pola.

4) Posada nauczyciela kierującego 4-kl. publicznej szkoły powszechnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Świstelnikach. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym, 3/4 morga pola.

W powiecie s a n o c k i m:

1) Posada kierownika 4-kl. publ. szkoły powsz. w Nowotańcu. Język nauczania polski. Budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe i 1/8 morga ogrodu.

2) Posada nauczyciela kierującego 2-kl. publ. szkoły powsz. w Bażanówce. Język nauczania polski. Budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe. (Konkurs ponowny).

3) Posada nauczyciela kierującego 2-kl. publ. szkoły powsz. w Lalinie. Język nauczania polsko-ruski. Budowa szkoły w toku, 2 morgi pola.

4) Posada nauczyciela kierującego 2-kl. publ. szkoły powsz. w Dobrej Szlacheckiej. Język nauczania polsko-ruski. Budowa szkoły w toku, 2 morgi pola.

W powiecie s t r z y ż o w s k i m:

Unieważnia się konkurs na posadę kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Twierdzy, ogłoszony w Nrze 3 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z roku 1929 r., str. 154.

W powiecie turczańskim:

1) Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Butli. Język wykładowy utrakwistyczny, mieszkanie służbowe, gruntu 23 a. Konkurs ponowny.

2) Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Jabłonce Wyżnej. Język nauczania ruski, mieszkanie służbowe, gruntu 1 morg. Konkurs ponowny.

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do 15 lipca 1929 r.

Wolne posady nauczycieli podwładnych.

W powiecie bohorodczańskim:

1) Stanowisko nauczyciela podwładnego w 7-kl. szkole powszechnej w Sołotwinie.

2) Dwa stanowiska nauczycielek podwładnych w 6-klasowej szkole powszechnej żeńskiej w Bohorodczanach, dwa stanowiska nauczycieli podwładnych w 6-klasowej szkole powszechnej w Łyścu, pięć stanowisk nauczycieli (lek) podwładnych w 6-klasowej szkole w Lachowcach i trzy stanowiska nauczycieli (lek) podwładnych w 6-klasowej szkole powszechnej w Rosólnie.

3) Dwa stanowiska nauczycieli (lek) podwładnych w 5-klasowej szkole powszechnej w Łyścu Starym i jedno stanowisko nauczyciela (lki) podwładnego w 5-klasowej szkole powszechnej w Bohorodczanach Starych.

Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem wyższego kursu nauczycielskiego, lub egzaminem wydziałowym.

W powiecie krośnieńskim:

Przy 7-klasowej szkole powszechnej męskiej w Krośnie jest wolna posada:

a) dla nauczyciela posiadającego świadectwo wyższego kursu nauczycielskiego do nauczania gimnastyki i śpiewu;

b) dla naczyciela posiadającego świadectwo z wyższego kursu nauczycielskiego z grupy matematyczno-fizycznej.

W powiecie zborowskim:

Posada nauczyciela samoistnego w jednoklasowej szkole powszechnej w Futorach ad Zborów. Język nauczania polski. Szczegóły w szematyźmie.

Ogłoszenia.

Okręgowa Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli.

L. O. — 578/29. P. Prezes Sądu Apelacyjnego we Lwowie pismem z dnia 18 marca 1929 r. Prez. 10112/11 D/29 delegował w miejsce sędziów Sądu Okręgowego we Lwowie Władysława Mayera, Feliksa Narolskiego

i zmarłego ś. p. Ludwika Göttingera na zastępców członka Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli sędziów Sądu Okręgowego we Lwowie:

1. Dr. Alfreda Zgóralskiego, 2. Jana Zawistowskiego i 3. Dr. Stanisława Żarskiego.

Sędziowie ci będą pełnili funkcje zastępców przewodniczącego komisji sędziego Sądu Okręgowego Feliksa Orzelskiego (Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str 36, ustęp ostatni).

Komisja kwalifikacyjna dla nauczycieli szkół zawodowych.

L. III—1884/29. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z 17 kwietnia 1929 r. Nr. III. A.—2401/29 powołało dodatkowo p. Jana Nalborczyka, nauczyciela Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie, na członka Komisji Kwalifikacyjnej dla Nauczycieli Państwowych Szkół Zawodowych w okręgu szkolnym lwowskim. (Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 526).

Komisja egzaminacyjna dla eksternów przy W. K. N.

L. I. K. N—1899/29. Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dn. 4 kwietnia r. b. Nr. II—7974/29, uzupełniając Komisję Egzaminacyjną przy Państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie [1]), zamianowało na podstawie § 11 Statutu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich p. Adama Koziarę, okręgowego wizytatora, przewodniczącym komisji egzaminacyjnej dla eksternów i dla egzaminów końcowych na lata szkolne 1928/29, 29/30 i 30/31.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Granice gmin i obszaru samorządu powiatowego.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 186, przyłączono gminę wiejską Zalesie, w powiecie Gródek Jagielloński, województwie lwowskiem, do miasta Janowa w tymże województwie i powiecie.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 191, wyłączono gminę wiejską Soroka z powiatu skałackiego, w województwie tarnopolskiem i włączono ją do powiatu kopyczynieckiego w tymże województwie.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 kwietnia 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 292, wyłączono z gminy wiejskiej Krasiczyn, w powiecie przemyskim, województwie lwowskiem, przysiółek Zalesie i utworzono samodzielną gminę wiejską pod nazwą „Zalesie“ w tymże powiecie i województwie.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 193, 194 i 195 wyłączono z obszaru działania samorządowej reprezentacji powiatowej:

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 525.

1. w Łańcucie gminy, należące do powiatu przeworskiego i utworzono obszar działania samorządowej reprezentacji powiatowej w Przeworsku (przeworski związek powiatowy),

2. w Brodach, w Złoczowie i w Brzeżanach gminy, należące do powiatu zborowskiego i utworzono obszar działania samorządowej reprezentacji powiatowej w Zborowie,

3. w Brodach i w Kamionce Str. gminy, należące do powiatu radziechowskiego, i utworzono obszar działania samorządowej reprezentacji powiatowej w Radziechowie.

Zniesienie powiatu peczeniżyńskiego.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 190, zniesiony został powiat peczeniżyński w województwie stanisławowskiem.

Obszar dotychczasowego powiatu peczeniżyńskiego włączono w całości do powiatu kołomyjskiego w województwie stanisławowskiem.

Sądy grodzkie.

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 kwietnia 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 273, ustalono w powiecie strzyżowskim, w okręgu sądu okręgowego w Rzeszowie: 1) Sąd Grodzki we Frysztaku, 2) Sąd Grodzki w Strzyżowie.

Medale.

Nr. O—776/29. Ministerstwo WR. i OP. podało do wiadomości, że wszelkich ułatwień w zaopatrywaniu się nauczycielstwa i funkcjonarjuszów państwowych w „Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918 — 1921“ i „Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości“ podjęły się:

1) Towarzystwo Popierania Wytwórczości Polskiej w Warszawie, Aleje Jerozolimskie Nr. 43, które przy pomocy Związku Oficerów Rezerwy Rzeczyposp. rozwinęło wydatną akcję, mającą na celu popularyzację „Medalu Pamiątkowego za Wojnę 1918 — 1921“, ułatwienie jego nabycia i rozdział na poszczególne powiaty. Propagandę w tym kierunku prowadzą powiatowe komitety odznaczeń, które ukonstytuowały się w powiatach przy Kołach Związku Oficerów Rezerwy.

Ponadto wspomniane Towarzystwo podjęło się dostarczyć nauczycielstwu „Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości“ przy zapotrzebowaniu masowem po cenie 20% niższej, tj. po zł 3.20 za sztukę. Medale mogą być wysyłane do inspektorów szkolnych bądź za nadesłaniem przy zamówieniach należności zgóry, bądź za zaliczeniem pocztowem.

2) Wydział Propagandy Ligi Mocarstwowej Rozwoju Polski w Warszawie, Nowy Świat Nr. 67, który zorganizował sprzedaż „Medalu Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości“, przeznaczając dochód z tej sprzedaży na cele społeczne. Wydział ten dostarcza medali przy zapotrzebowaniach zbiorowych po cenie zniżonej zł 3.25 za sztukę.

p. o. Naczelnika Wydziału: Dr. *M. Mendys.*

Wypłata pensji kawalerom orderu „Virtuti Militari“ za rok 1929.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 12 marca 1929 r. Nr. I. R. 3002/29.

Nr. O—516/29. Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. VII. 313/2 z dnia 4 marca r. b. zawiadomiło, że pensja orderowa, przypadająca poszczególnym kawalerom orderu „Virtuti Militari“ za rok 1929, ma być wypłacona jednorazowo w pełnej wysokości w terminie od 15 marca 1929 r.

Wypłata dla osób, nie będących w czynnej służbie wojskowej lub niezajętych w instytucjach wojskowych, ma nastąpić w kasach skarbowych w sposób, ustalony rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 2 sierpnia 1924 r. L. D. K. 4083/WAK, (Nr. 6813/F/24 z dnia 11/VIII—1924 r.) na podstawie wykazów, które nadeśle izbom skarbowym Kapituła Orderu.

Pensje za rok 1929, nie wypłacone do końca bieżącego okresu budżetowego, będą wypłacane w trybie wyżej opisanym w następnym okresie budżetowym.

Państwowe zarządy architektoniczno-budowlane w wojew. lwowskiem.

Pismo Urz. Woj. Lwowskiego z dn. 30 marca 1929. Nr. D. R. P. III. 1337/29.

L. O—682/29. W związku z pozostającą w toku reorganizacją administracji drogowej, zarządzam utworzenie z dniem 1 kwietnia 1929 następujących państwowych zarządów architektoniczno-budowlanych na obszarze województwa lwowskiego:

1) w Bóbrce, 2) w Brzozowie, 3) w Dobromilu, 4) w Drohobyczu, 5) w Gródku Jagiellońskim, 6) w Jarosławiu (dla powiatów Jarosław i Nisko), 7) w Jaworowie, 8) w Krośnie, 9) w Lisku, 10) w Lubaczowie, 11) we Lwowie I (dla miasta Lwowa), 12) we Lwowie II (dla powiatu Lwów), 13) w Łańcucie (dla powiatu Łańcut i Przeworsk), 14) w Mościskach, 15) w Przemyślu, 16) w Rawie Ruskiej, 17) w Rzeszowie (dla powiatów Kolbuszowa. Rzeszów i Strzyżów), 18) w Samborze (dla powiatów Sambor i Rudki), 19) w Starym Samborze, 20) w Sanoku, 21) w Sokalu, 22) w Tarnobrzegu, 23) w Żółkwi.

O niniejszem upraszam zawiadomić podległe urzędy z tem, że zakres działania wymienionych wyżej państwowych zarządów architektoniczno-budowlanych pozostaje niezmieniony.

Wojewoda: *Gołuchowski.*

Wykluczeni.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 27 grudnia 1928 r. Nr. I—19031/28.

Ministerstwo poleca nie przyjmować do zawodu nauczycielskiego p. Józefy Czernylewskiej, zwolnionej z posady nauczycielki 1-klasowej szkoły powszechnej w Tarnówce z dniem 31 stycznia 1929 r. przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Przeglądanie dzienników wojewódzkich.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 7 lutego 1929 r. Nr. O—2489/28 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

W myśl § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. w sprawie dzienników wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 648) i na podstawie rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z dnia 13 grudnia 1928 r. Nr. O.

Prez. — 7693/28 zarządzam, by dzienniki wojewódzkie wyłożone były do publicznego przeglądu w lokalu rad szkolnych codziennie w godzinach przyjęć interesantów.

Ponadto należy przy wejściu do biura rady szkolnej od zewnątrz umieścić tabliczkę informacyjną, wskazującą gdzie (w którym pokoju) i w jakim czasie można przeglądać powyższe dzienniki.

P. o. Naczelnika Wydziału: *Dr. M. Mendys* wr.

Kwatery na Pow. Wystawie Krajowej.

By PP. Dyrektorom i Inspektorom ułatwić pobyt podczas Powszechnej Wystawy Krajowej, Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego organizuje z dniem 16 maja br. osobne kwatery dla PP. Dyrektorów i Inspektorów oraz ich rodzin. Kwatery te w liczbie 50 łóżek z pościelą i kocem oraz odpowiednią ilością umywalni będą się mieściły w jednej z szkół poznańskich dla zwiedzających wystawę i miasto najdogodniej położonej. Opłata dzienna za kwaterę wynosić będzie 3.50 zł.

W razie reflektowania na powyżej wymienione kwatery Kuratorjum prosi skierować zgłoszenie najpóźniej 14 dni przed przyjazdem do VI Szkoły Powszechnej — Poznań, św. Marcin 35 z podaniem daty przyjazdu oraz ilości dni pobytu w Poznaniu.

Obóz letni przysposobienia wojskowego kobiet dla nauczycielek.

L. O—1009/29. Organizacja Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju organizuje w r. b. obóz letni przysposobienia wojskowego kobiet dla nauczycielek w celu wyszkolenia sił instruktorskich, uprawnionych do objęcia stanowiska komendantek hufców szkolnych i oddziałów p. w. k.

Termin trwania obozu od 3 sierpnia do 1 września.

W a r u n k i p r z y j ę c i a: podpisanie zobowiązania do mm. rocznej pracy w miejscu swego zamieszkania w ilości minimum 2 godzin tygodniowo, opinja władz szkolnych, wpłacenie 25 zł wpisowego.

Kandydatki z pośród nauczycielek tych szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych, gdzie hufce szkolne są zorganizowane lub w toku organizacji, mają pierwszeństwo.

Uczestnikom obozu przysługuje prawo 2-ch bezpłatnych przejazdów kolejowych, które wydają na obóz miejscowe komendy obwodowe p. w. za okazaniem zawiadomienia o przyjęciu; na przejazd z obozu — komenda obozu.

Zgłoszenia na obóz z poszczególnych okręgów korpusu przyjmują do dnia 28 czerwca: z O. K. VI. p. Wasilewska Halina. Lwów, ul. Zadwórzańska 49; z O. K. X. do dn. 1. VI. p. Stokowska Wiktorja. Przemyśl, ul. Bartosza Głowackiego 4., po 1 czerwca — Zarząd Organizacji Przysp. Kobiet do Obrony Kraju — Warszawa, ul. Bednarska 23 m. 46.

Warszawa, dnia 13 maja 1929 r. Nr. I. W. F-3133/29.

Zjazd nauczycieli dokształcających szkół zawodowych w Poznaniu.

W dniach 5, 6 i 7 sierpnia b. r. odbędzie się w Poznaniu Pierwszy Ogólnopolski Zjazd Nauczycieli Dokształcających Szkół Zawodowych.

Tymczasowy program jest następujący:

5 sierpnia: 1) Otwarcie Zjazdu (rano), 2) Zwiedzanie Powszechnej Wystawy Krajowej, 3) Zebranie koleżeńskie (wieczorem).

6 sierpnia rano: 1) Powitanie Zjazdu. 2) Odczyt na temat: Dokształcająca szkoła zawodowa. Zadanie. Ustrój. Ogólne wskazania programowe. 3) Dyskusja i uchwalenie wniosków. 4) Odczyt na temat: Nauczyciel dokształcającej szkoły zawodowej. 5) Dyskusja i uchwalenie wniosków. 6) Zamknięcie Ogólnopolskiego Zjazdu Nauczycieli - Dokształcających Szkół Zawodowych.

6 sierpnia popołudniu: Zwiedzanie miasta Poznania. Wieczorem: Zebranie koleżeńskie.

7 sierpnia rano: Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych.

1) Otwarcie Zebrania. 2) Wybór przewodniczącego Zebrania. 3) Odczyt na temat: Znaczenie stowarzyszenia dla pogłębienia pracy przy dokształcającej szkole zawodowej. 4) Wybór komisyj: matki, wnioskowej i rewizyjnej. 5) Sprawozdanie roczne Zarządu Głównego. 6) Dyskusja nad sprawozdaniem. 7) Wybór nowego Zarządu Głównego. 8) Uchwalenie wniosków. 9) Wolne głosy. 10) Zakończenie obrad.

Dokładne koszty 3 dniowego pobytu na Zjeździe w Poznaniu wraz z zwiedzaniem Powszechnej Wystawy Krajowej, zwiedzaniem miasta Poznania, noclegiem zbiorowym i całodziennem utrzymaniem wynoszą 60 zł.

Zgłoszenia na Zjazd, tudzież koniecznie pierwszą ratę w kwocie 30 zł, należy przesłać do dnia 15 czerwca b. r. pod adresem: T. Gacek Poznań, Górna Wilda 43. III., druga rata zaś zł. 30 płatna do dnia 15 lipca 1929 roku.

Książki Pań. Wydawnictwa Książek Szkolnych.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 17 maja 1929 r. Nr. II. 14981/29 zatwierdziło książkę p. t. Horwath E. Czytanka polska dla trzeciego oddziału szkół powszechnych. Nkł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, Lwów, 1928 r., do użytku szkolnego jako dozwolony podręcznik dla uczniów III oddziału szkół powszechnych.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 23 maja 1929 r. Nr. II. 13066/29 zatwierdziło książkę p. t. Majewski-Lubicz S. Lwów, Nkł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, 1929 r., do użytku szkolnego jako dozwolony podręcznik dla szkół powszechnych z białoruskim względnie polskim i białoruskim językiem nauczania oraz w szkołach z polskim językiem nauczania, w których język białoruski jest jednym z przedmiotów nauki.

Ministerstwo zatwierdziło zarządzeniem z dnia 18 stycznia 1929 r. Nr. II.—1546/29 niżej wymienione wydawnictwo i ustaliło dla niego kwalifikację następującą:

Duszyńska J. i Witwicki T. „Historja Polski dla III kl. szkół powszechnych". Podręcznik dla nauczyciela. Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych 1928. Książka pomocnicza dla nauczycieli III-ej klasy szkół powszechnych.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 7.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 20 czerwca 1929

TREŚĆ:

1. Przywrócenie praw nabytych przed przerwą w służbie. Ocena pracy nauczyciela str. 277.
2. Zajęcie poborów str. 278.
3. Kasowanie znaczków stemplowych str. 278.
4. Nadawanie nazw szkołom powszechnym str. 280.
5. Opłaty pocztowe listów nadawanych przez kierownictwa szkół powszechnych str. 280.
6. Ogłaszanie konkursów str. 281.
7. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół powszechnych str. 283.
8. Duplikaty świadectw z ukończenia szkoły powszechnej str. 283.
9. Pomoc kancelaryjna i usługa biurowa str. 283.
10. Dostarczanie mieszkań nauczycielom szkół powszechnych str. 284.
11. Zwalczanie przez naczycielstwo szkół powszechnych używania sacharyny str. 284.
12. Seminarjalny egzamin dojrzałości str. 285.
13. Zniżki kolejowe str. 285.
14. Egzamin, uprawniający do skróconej służby wojskowej str. 285.
15. Mieszkania służbowe str. 294.
16. Towarzystwa upiększania miast str. 298.

Organizacja szkół str. 300.
Książki, czasopisma str. 300.
Ruch służbowy st. 301.
Konkursy str. 308.
Ogłoszenia: Kursy wakacyjne str. 312. Państwowe pedagogjum dla kształcenia nauczycielstwa szkół powszechnych str. 313. Szkolnictwo rolnicze str. 314. Granice gmin str. 314. Wykluczeni str. 314. Centralne pracownie robót ręcznych str. 314.

1.

Przywrócenie praw nabytych przed przerwa w służbie. Ocena pracy nauczyciela stałego.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 1 kwietnia 1929 r. Nr. II.—1173/29.

I. Przerwa w służbie, spowodowana wystąpieniem ze służby, zwolnieniem lub wydaleniem nauczyciela, powoduje na zasadzie art. 72 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli utratę wszelkich praw, nabytych poprzednią służbą (z wyjątkiem praw zastrzeżonych w ustępie drugim art. 69 i w art. 152), a więc i utratę praw, uzyskanych na mocy art. 8.

Prawa nabyte przed przerwą mogą być nauczycielowi przywrócone w całości lub częściowo, zależnie od treści prośby i decyzji Ministra.

Prawa z art. 8 mogą być przywrócone nauczycielowi na podstawie art. 72 wśród innych przywróconych mu praw, ewentualnie może on uzyskać na podstawie art. 72 prawo do zaliczenia okresu czasu, poprzedzającego przerwę, do okresu przewidzianego w p. 1 art. 8-go. Na podstawie art. 10-go może Minister przywrócić nauczycielowi jedynie prawo do stałości, nabyte z art. 8-go.

Art. 15 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli nie odnosi się do określenia trzyletniego okresu pracy, potrzebnego do ustalenia, lecz do zaliczenia pracy i służby w Państwie Polskiem do służby nauczycielskiej w rozumieniu uprawnień do uposażenia, a częściowo do emerytury (ustęp 1, 2, 3).

Art. 108 ustawy uposażeniowej (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924 z 1923) jest obecnie aktualny wyłącznie w odniesieniu do zaliczenia do uposażenia czasu pracy w szkołach państw obcych lub odpowiedniej pracy zawodowej.

II. Ocena pracy nauczyciela stałego nie może być wydaną w dowolnym terminie z inicjatywy inspektora szkolnego, gdyż ustęp drugi art. 20 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli wyraźnie stanowi, że ocena pozaterminowa może być wydana tylko na żądanie władz szkolnych a więc władz wyższych od władzy, która wydaje ocenę normalną, lub na wniosek interesowanego nauczyciela.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki*, wr.

2.

Zajęcie poborów.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25 stycznia 1929 Nr. II.—16882/28. Interpretacja art. 46 i 47 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli.

L. II-1657/29. Ministerstwo wyjaśnia, że art. 46 i 47 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462[1]) dozwala na zajęcie administracyjne, względnie sądowe, poza wyjątkami, przewidzianemi w art. 48 ustawy, uposażenia służbowego nauczyciela wraz z dodatkowem wynagrodzeniem.

Pojęcie uposażenia służbowego i dodatkowego wynagrodzenia, ulegającego w myśl art. 46 i 47 zajęciu administracyjnemu i sądowemu, wynika „a contrario" z art. 48 powyższej ustawy, określającego jakie należności nauczycieli wyłączone są zupełnie z pod zapowiedzenia i zajęcia. Wszystko zatem, co nie jest wyłączone w myśl art. 48, podlega zajęciu.

Naczelnik Wydziału: (—) *K. Pieracki.*

3.

Kasowanie znaczków stemplowych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 10 kwietnia 1929 r. Nr. I. R. 4039/29.

L. O-770/29. I. Ministerstwo Skarbu, powołując się na „Instrukcję w sprawie opłat stemplowych od pism, wiążących się z umowami, zawie-

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r. str. 278 i z r. 1928, str. 381.

ranemi przez urzędy państwowe oraz przez zakłady i przedsiębiorstwa państwowe", ogłoszoną w numerze 287 Monitora Polskiego z dnia 13 grudnia 1928 r., zawiadomiło okólnikiem L. D. V. 1404/6/29 z dn. 13 marca r. b., że w myśl §§ 25 i 28 tej instrukcji — w razie uiszczenia znaczkami stemplowemi opłaty stemplowej od rachunków, pokwitowań i innych pism, stwierdzających wykonanie umowy, — znaczki te (poza przypadkami wydania rachunku z księgi grzbietowej [1]) mają być skasowane a) bądź przez przepisanie początkowemi lub końcowemi wyrazami tekstu b) bądź przez przepisanie datą skasowania oraz nazwiskiem lub firmą kasującego.

Wobec tego, że bardzo często są przedstawiane urzędom państwowym oraz przedsiębiorstwom państwowym rachunki i pokwitowania, zaopatrzone w znaczki stemplowe, skasowane w sposób inny, niż wyżej podany, w szczególności: przez przekreślenie na krzyż, tylko datą, tylko nazwiskiem, — proszę o wydanie zarządzeń, aby na przyszłość były ściśle przestrzegane przepisy o kasowaniu znaczków stemplowych, w razie zaś przedstawienia rachunków i pokwitowań, zaopatrzonych w znaczki stemplowe nieskasowane lub skasowane nieprawidłowo, należy żądać od strony prawidłowego skasowania, względnie uzupełnienia, znajdującej się na znaczku ale niedostatecznej klauzuli skasowania.

Rachunki i pokwitowania, zaopatrzone w znaczki skasowane nieprawidłowo, a załatwione już przez urzędy państwowe i zakłady względnie przedsiębiorstwa państwowe, którym przedłożone zostały przed otrzymaniem niniejszego zarządzenia, kwestjonowane nie będą.

II. Ministerstwo Skarbu stwierdziło jednocześnie, że liczne urzędy państwowe nie przestrzegają postanowień § 166 rozporządzenia z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. U. R. P. nr. 123, poz. 713 [1]) o kasowaniu znaczków stemplowych na podaniach, a w szczególności stwierdzono:

1) że urzędnik biura podawczego wyciska pieczęć urzędową w ten sposób, że cała znajduje się na znaczku stemplowym, jakkolwiek w myśl powołanego przepisu, powinna się znajdować: część pieczęci na znaczku, część zaś poza nim na papierze,

2) że urzędnicy, którym jest poruczone załatwienie podania nie pamiętają o przepisie, zawartym w ustępie przedostatnim powołanego § 166 i nie kasują znaczków stemplowych ponownie zapomocą wypisania daty skasowania atramentem. Powyższe zaniedbania ułatwiają powtórne użycie znaczków stemplowych, a zatem zachęcają do zdzierania znaczków z akt urzędowych, co stwierdził już wielokrotnie Oddział Ekspertyz Państwowych Zakładów Graficznych.

Wymieniony Oddział Ekspertyz zwrócił też uwagę Ministerstwu Skarbu na to, że znaczki stemplowe naklejane są często w ten sposób, iż część jednego znaczka zaklejona jest przez znaczek drugi. Co do tych przypadków Oddział Ekspertyz stwierdził wielokrotnie, że na zakrytej części znaczka znajdowały się ślady poprzedniego skasowania.

Podając powyższe do wiadomości, proszę o wydanie zarządzenia, aby na przyszłość były ściśle przestrzegane postanowienia § 166 rozporządzenia z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713) o kasowaniu znaczków stemplowych na podaniach, w razie zaś nasuwającego się podej-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. z 1926 r., str. 583, ustęp drugi zgóry.

rzenia, że nastąpiło powtórne użycie znaczka stemplowego były wystosowywane do urzędu skarbowego zawiadomienia, przewidziane w § 76 powołanego rozporządzenią z dołączeniem do zawiadomienia zakwestjonowanego pisma.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak.*

4.

Nadawanie nazw szkołom.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17 maja 1929 r. Nr. II.—12059/29 [1]).

Nr. I.-18889/29. Przy przesyłaniu do Ministerstwa wniosków o nadawanie nazw publicznym szkołom powszechnym zechcą Kuratorja (Urząd Wojewódzki) nadsyłać sprawozdania, zawierające szczegółowe dane orjentacyjne. Uskuteczniać to należy przez podanie:

1) Stopnia organizacyjnego szkoły z przytoczeniem daty i numeru orzeczenia organizacyjnego.

2) Przypuszczalnej trwałości obecnej organizacji (czy nie zamierzona zmiana stopnia organizacyjnego lub komasacja z innemi szkołami).

3) Danych odnośnie do warunków zewnętrznych (budynek własny czy wynajęty, data wybudowania, czy wzniesiony w odpowiednim punkcie i według zatwierdzonych przez właściwe władze planów, czy odpowiada potrzebom szkoły, jego stan).

4) Stanu wychowawczego i naukowego szkoły.

5) Ewentualnie innych ważnych okoliczności.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki*, wr.

5.

Opłaty pocztowe listów nadawanych przez kierownictwa szkół powsz.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 3 czerwca 1929 r. Nr. I.—12426/29 do wszystkich pp. inspektorów szkolnych rad szkolnych powiatowych.

Sprawę zwolnień od opłat pocztowych przesyłek listowych nadawanych przez kierownictwa publicznych szkół powszechnych normuje rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 17 sierpnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, 702 [2]) oraz okólnik Nr. 179 Okręgowej Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie z dnia 26 października 1928 L. 15695/5 w ustępie 4 i 5.

Z brzmienia artykułu 1-go punktu e) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 (D. U. R. P. Nr. 38, poz. 378 [3]) wynika, że przesyłki listowe nadawane przez zarządy szkół powszechnych, nie sa

---

[1]) Patrz zarządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 14 czerwca 1920 Nr. I. 12024/I. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 19 ex 1920, poz. 124), okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dn. 6 kwietnia 1921 r. Nr. 375/pr. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1921 r., str. 160) tudzież rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 21 sierpnia 1925 r. Nr. 15073/I (Nr. 10141/I N. Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.z 1925 r., str. 424).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 498.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 499.

zwolnione od opłaty pocztowej i muszą być przy nadawaniu opłacane, z wyjątkiem zwykłych przesyłek listowych nadawanych do władz państwowych, urzędów, na wezwanie urzędowe tych władz i urzędów.

Przesyłki takie winny być zaopatrzone klauzulą: „Na wezwanie urzędowe — wolne od opłaty urzędowej" (§ 1, ustęp 5, wymienionego wyżej rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 17 sierpnia 1928 [1]).

Naczelnik Wydziału: *K. Kwieciński.*

Okólnik Nr. 179 Okręgowej Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do urzędów i agencyj pocztowych z dnia 26 października 1928 r. L. 15695/5 ustęp 4 i 5.

Z uwagi na to, że niektóre urzędy odnoszą się tu o wyjaśnienie, czy zarządom szkół powszechnych przysługuje wolność od opłaty pocztowej, oznajmia się, że przesyłki listowe nadawane przez zarządy szkół powszechnych nie są zwolnione od opłaty pocztowej i muszą być przy nadawaniu opłacane z wyjątkiem zwykłych przesyłek listowych szkół powszechnych nadawanych do władz i urzędów państwowych na wezwanie urzędowe tych władz i urzędów a to po myśli art. 1, punkt e, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 378.

Takie przesyłki winny być zaopatrzone klauzulą „Na wezwanie urzędowe — wolne od opłaty pocztowej" (§ 1, ustęp 5, rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 17 sierpnia 1928 (Dz. Urz. Min. Poczt i Telegrafów Nr. 22/28).

6.

Ogłaszanie konkursów.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 5 czerwca 1929 r. Nr. I.—20219/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Przeglądając komunikaty konkursowe, ogłaszane przez rady szkolne, Kuratorjum stwierdziło niejednokrotnie cały szereg niewłaściwości pod względem formalno-prawnym.

Chcąc uniknąć tego w przyszłości oraz w interesie jednolitego sposobu ogłaszania konkursów, przesyła się wzór formularza, którego na przyszłość należy używać w takich wypadkach.

W rubryce „Uwaga" należałoby przy szkołach wyżej zorganizowanych zaznaczać, że pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym względnie z wyższym kursem nauczycielskim. Używanie terminu „wymaga sie ukończenia W. K. N.", jak to miało miejsce w kilku wypadkach, nie znajduje uzasadnienia w żadnych obowiązujących przepisach, zatem nie można czynić takich kategorycznych zastrzeżeń.

Przy tej sposobności przypomina się przepisy:

1) Art. 40 ustawy z dnia 1 lipca 1926 o stosunkach służbowych nauczycieli, w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928, określające tytuły urzędowe nauczycieli, których winny rady szkolne ściśle przestrzegać w stosunkach służbowych i ogłoszeniach urzędowych.

---

[1]) Porównaj „Opłaty pocztowe" Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 399.

2) Ustępu ostatniego art. 11 tej samej ustawy, w myśl którego postanowienie tego artykułu (traktujące o konkursowych obsadzeniach posad) nie mają zastosowania do duchownych nauczycieli religji katolickiej, z czego wynika, że nie jest przewidziane ogłaszanie konkursów na wolne posady takich nauczycieli.

Również nie można narazie ogłaszać konkursów na posady nauczycieli podwładnych lub samoistnych, ponieważ dotychczas nie ustalono, które posady uznane zostaną za stałe (art. 11 i 149), konkursy więc ogłaszane być mogą obecnie tylko na stanowiska kierownicze.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Wzór A.

Konkursy

na posady kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna)	Nazwa im.	Język wykładowy	Do użytku kierownika		Uwaga
			szkoły				mieszkanie służbowe złożone z ubik.	grunt o obszarze	

Wzór B.

Unieważnienie ogłoszonych konkursów.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna)	Nazwa im.	Język wykładowy	Unieważnia się konkurs ogłosz.		Uwaga
			szkoły				na posadę	w Dz. Urz. Kur. O.S. Lw. Nr	

7.

Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół powszechnych.

Interpretacja art. 1. rozp. Prez. Rzpltej z dnia 6 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258.

Nr. I-15224/29. Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 19 kwietnia 1929 r. Nr. II.-6220/29 wyjaśniło, iż przez „kursy nauczycielskie", wymienione w § 1, punkt b. rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881 [1]), należy rozumieć państwowe kursy nauczycielskie, których statut ogłoszony został w numerze 8 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928, poz. 134 [2]) względnie takie kursy nauczycielskie, które Ministerstwo oddzielnem zarządzeniem uzna za równoważne, nie zaś wyższy kurs nauczycielski, jako uzasadniający w myśl art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn 6 marca 1928 o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) tylko kwalifikacje dodatkowe.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

8.

Duplikaty świadectw z ukończenia szkoły powszechnej.

Wyjaśnienie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 kwietnia 1929 r. Nr. II.—12056/29.

L. I-16503/29. Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśniło, że pisemne zeznania byłych nauczycieli, względnie protokolarne zeznania dwu innych wiarygodnych świadków, powinny radzie szkolnej powiatowej wystarczyć do wydania na tej podstawie zaświadczenia ogólnego (bez wymieniania cenzur z poszczególnych przedmiotów), ile klas ówczesnej szkoły ludowej pospolitej faktycznie dany petent ukończył.

Na zaświadczeniu tego rodzaju należy też zaznaczyć, dla jakich celów zostaje ono wydane oraz wymienić powód, dlaczego sporządzenie duplikatu świadectwa było niemożliwe.

Naczelnik Wydziału: (—) *M. Reiter.*

9.

Pomoc kancelaryjna i usługa biurowa.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 13 maja 1929 r. Nr. I.—16008/29 do wszystkich rad szkolnych powiatowych.

Ministerstwo WR. i OP. rozporządzeniem z dnia 13 kwietnia 1929 r. Nr. II.-10715/29 oznajmiło, że kredyt na opłacenie pomocy kancelaryjnej (Dz. IV, R. 1, § 6, poz. 4) oraz ryczałt na utrzymanie porządku w biurach władz szkolnych I. instancji (Dz. IV, R. 1, § 5, poz. 3) pozostaje bez zmiany, ze względu na to, że budżet państwowy nie przewiduje żadnej podwyżki kredytu na bieżący rok budżetowy.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 109/110.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 389.

10.

Dostarczanie mieszkań nauczycielom szkół powszechnych przez gminy.

Pismo Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 12 kwietnia 1929 r. Nr. S. S. 3118/I. do p. wojewodów.

W myśl obowiązujących w tym względzie przepisów gminy są obowiązane do dostarczania nauczycielom publicznych szkół powszechnych pomieszczeń mieszkalnych, za które mogą zasadniczo pobierać opłaty czynszowe.

Doszło jednak do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że niektóre gminy żądają od nauczycieli publicznych szkół powszechnych zbyt wygórowanych czynszów za dostarczone im mieszkanie.

Wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważa, że ze względu na charakter stanowiska i pracy nauczycieli, jako szerzycieli oświaty nietylko szkolnej, co jest bezpośrednim ich obowiązkiem, ale także podejmowanej przez nich dobrowolnie oświaty pozaszkolnej oraz pracy na niwie społecznej, gminy jako bezpośrednio zainteresowane w tej pracy nauczycieli nie powinnyby z reguły żądać od nauczycieli czynszów za mieszkanie. Na wypadek zaś, gdyby te czynsze w wyjątkowych warunkach miały być pobierane, to nie powinny one zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w żadnym razie przewyższać w swej wysokości norm dodatków na mieszkanie otrzymywanych przez nauczycieli.

Zechce Pan Wojewoda zarządzić wydanie stosownych zaleceń urzędom gminnym (magistratom).

Dyrektor Departamentu: (—) *Strzelecki.*

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 1 maja 1929 r. Nr. I.—15863/29.

Udziela się Panom Przewodniczącym Rad Szkolnych Powiatowych i Rady Szkolnej Miejskiej do wiadomości.

Zauważa się, że gminy mogą żądać opłat czynszowych tylko za mieszkania, które stanowią wyłączną własność gmin lub w wypadkach, w których gminy wynajmują dla nauczycieli mieszkania w budynkach osób prywatnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

11.

Zwalczanie przez nauczycielstwo szkół powszechnych używania sacharyny.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 1 maja 1929 r. Nr. I.—15228/29 do wszystkich rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1927 o sztucznych środkach słodzących (Dz. Ust. Nr. 89, poz. 797) wprowadzono zakaz obrotu sacharyną na obszarze Rzeczypospolitej. Mimo formalnego zakazu nielegalny wyrób i sprzedaż sacharyny rozwija się w kraju na szeroką skalę, wyrządzając Skarbowi Państwa, nieuświadomionym konsumentom, oraz przemysłowi cukrowniczemu poważne szkody i straty.

Wedle otrzymanych przez Ministerstwo Skarbu informacyj głównymi konsumentami sacharyny mają być mniej zamożne warstwy, a w szczególności ludność wiejska w województwach wschodnich i południowych. Włościanie zaopatrują się w sacharynę podczas targów u agentów, krążących

wśród przyjezdnych. Ludność wiejska stosuje spożycie sacharyny w swoich domach z powodu braku należytego uświadomienia.

Akcja przeciwko nielegalnemu handlowi sacharyną może dać pomyślne wyniki, jeśli nauczycielstwo uświadomi przez szkoły ludność o szkodliwości używania sacharyny do celów jadalnych, i o korzyściach dla organizmu ludzkiego, płynących ze spożycia cukru i wyrobów cukrowych.

Szkoła może przez młodzież trafić do kół rodzinnych, nauka zaś przyrody i higjeny, a także nauka geografji przy omawianiu naszego przemysłu cukrowniczego nastręczy sposobność do omówienia szkodliwości używania sacharyny do celów jadalnych.

W związku z tem należy wydać dalsze potrzebne zarządzenia.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

12.

Seminarjalny egzamin dojrzałości.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 11 maja 1929 r. Nr. II.—12992/29.

L. I. K. N. 2653/29. Ministerstwo W. R. i O. P. zezwoliło na dopuszczenie do składania seminarjalnego egzaminu dojrzałości kandydatów, wykazujących się świadectwem ze złożonego w państwowej szkole średniej ogólno-kształcącej z polskim językiem nauczania egzaminu z zakresu 6 klas gimnazjalnych, uzyskanem dla celów wojskowych [1]). Kandydaci, zgłaszający się do seminarjalnego egzaminu dojrzałości na podstawie wspomnianego świadectwa, odpowiadają warunkom punktu 3 § 29 regulaminu tegoż egzaminu (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1925, Nr. 7, poz. 69 [2]).

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki*, wr.

13.

Zniżki kolejowe.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 10 maja 1929 r. Nr. II.—12147/29.

L. O-1004/29 Ministerstwo WR. i OP. wyjaśnia, iż w czasie feryj świątecznych wyznań prawosławnego i mojżeszowego dyrekcje szkół mogą wydawać młodzieży zaświadczenia, uprawniające do uzyskania zniżek kolejowych, o ile młodzież ta nie korzystała ze zniżek w czasie analogicznych świąt wyznania rzymsko-katolickiego.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki*, wr.

14.

Egzamin specjalny, uprawniający do odbycia skróconej służby wojskowej.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 7 stycznia 1929 r., Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 215, w sprawie egzaminu specjalnego, którego złożenie z wynikiem pomyślnym może uprawniać do odbycia skróconej czynnej służby wojskowej.

Na podstawie ustępów przedostatniego i ostatniego art. 49 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, której tekst

---

[1]) Patrz poz. 14 „Egzamin specjalny".

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 263.

jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458) zarządza się, co następuje:

§ 1. Program, zakres wymagań i sposób składania egzaminu specjalnego, odpowiadającego co najmniej 6 klasom państwowej szkoły ogólnokształcącej, a uprawniającego do odbycia skróconej czynnej służby wojskowej, zawiera dołączony regulamin i program egzaminu.

§ 2. Osoby ze świadectwem egzaminu specjalnego, podlegające obowiązkowi odbycia czynnej służby wojskowej, będą mogły odbyć skróconą czynną służbę wojskową tylko w tym wypadku, jeśli zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych, wydane w myśl art. 49 ustęp przedostatni ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 46, poz. 458) takie osoby do skróconej służby powoła.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia [1]).

Minister W. R. i O. P. (—) *Świtalski.*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski.*

Regulamin

egzaminu specjalnego, którego złożenie z wynikiem pomyślnym może uprawniać do odbycia skróconej czynnej służby wojskowej.

§ 1. Egzamin specjalny ma wykazać, czy kandydat osiągnął stopień wykształcenia i rozwoju umysłowego, odpowiadający ukończeniu co najmniej 6 klas państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej.

§ 2. Komisje egzaminacyjne ustanawia kurator okręgu szkolnego w potrzebnej liczbie przy oznaczonych przez niego gimnazjach państwowych, podając do publicznej wiadomości miejsce urzędowania komisyj, terminy egzaminu oraz terminy składania podań o dopuszczenie do niego.

Egzaminy odbywają się co najmniej dwa razy do roku.

Przewodniczącego i członków komisji powołuje kurator z pośród dyrektorów i nauczycieli gimnazjów państwowych na okres lat trzech a w razie wakansu na resztę trzyletniego okresu.

W egzaminie mogą brać udział delegaci Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i kuratorjum okręgu szkolnego. Delegaci obecni na egzaminach nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 3. Kandydat, pragnący przystąpić do zdawania egzaminu specjalnego, zwraca się z podaniem o dopuszczenie do egzaminu do jednej z komisyj egzaminacyjnych na terenie tego okręgu szkolnego, w którym zamieszkuje, lub w którym uczęszczał ostatnio do szkoły.

W podaniu należy zaznaczyć, z którego z trzech języków obcych nowożytnych: francuskiego, angielskiego lub niemieckiego kandydat życzy sobie być egzaminowany.

Do podania należy dołączyć:

1) metrykę urodzenia,

2) życiorys własnoręcznie napisany z dokładnem wskazaniem, gdzie kandydat się uczył, gdzie, kiedy i jakie składał egzaminy, oraz jak przygotowywał się do egzaminu,

---

[1]) 4 kwietnia 1929 r.

3) świadectwa szkolne, o ile je posiada,

4) wykaz lektury z języka polskiego,

5) kwit kasy skarbowej, świadczący o wpłaceniu taksy egzaminacyjnej, której wysokość określa się na 50 złotych,

6) dwie nienaklejone fotografje, zaopatrzone własnoręcznym podpisem, umieszczonym na podobiźnie,

7) świadectwo moralności, wystawione przez właściwe władze administracji ogólnej.

§ 4. Wskazanie w życiorysie danych niedokładnych może spowodować niedopuszczenie do egzaminu, zaś wskazanie danych niezgodnych z rzeczywistością może spowodować unieważnienie już wydanego świadectwa.

§ 5. Do egzaminu może być dopuszczony tylko taki kandydat, który w chwili rozpoczęcia egzaminu ma co najmniej 16 lat życia.

§ 6. Decyduje o dopuszczeniu kandydatów do egzaminu przewodniczący komisji, który może zwolnić kandydata od egzaminu z niektórych przedmiotów, na podstawie załączonych do podania świadectw szkolnych.

§ 7. Tematy egzaminów piśmiennych wyznacza przewodniczący komisji w porozumieniu z odnośnymi egzaminatorami.

§ 8. Egzamin specjalny obejmuje:

a) Egzaminy piśmienne:

1) z języka polskiego wypracowanie na temat zaczerpnięty z lektury polskiej lub ogólny; 2) z matematyki dwa zadania: jedno z algebry, drugie z geometrji; 3) z języka obcego nowożytnego wypracowanie w zakresie materjału, wskazanego w załączonym programie egzaminu; 4) egzamin z rysunku.

b) Egzaminy ustne:

1) z religji, 2) z języka polskiego, 3) z języka obcego nowożytnego, 4) z historji wraz z nauką o Polsce współczesnej, 5) z geografji, 6) z przyrodoznawstwa. 7) z fizyki, 8) z matematyki.

§ 9. Na wypracowanie z języka polskiego i zadanie z matematyki przeznacza się po 4 godziny, na inne egzaminy piśmienne po $2^1/_2$ godziny, bez włączenia czasu, zużytego na zadawanie tematów. Pauz urządzać nie wolno.

§ 10. Przy egzaminie piśmiennym z języka polskiego kandydat ma prawo wybrać z pomiędzy wręczonych mu trzech tematów jeden.

§ 11. Kandydaci zdają egzaminy piśmienne pod kontrolą przewodniczącego lub nauczyciela danego przedmiotu, oraz w miarę potrzeby innych członków komisji, o ile liczba zdających jest większa niż 20.

§ 12. Kandydatom nie wolno mieć przy sobie papieru, książek, ani pomocy naukowych, prócz słownika na egzamin z języka obcego nowożytnego oraz przyborów rysunkowych na egzamin z matematyki i rysunku. Papier ostemplowany pieczęcią dyrekcji odnośnego gimnazjum otrzymują oni na egzaminie. Kandydat powinien oprócz wypracowania napisanego na czysto, oddać także bruljon wypracowania i wogóle zwrócić wszystkie otrzymane arkusze papieru. Jeżeli wypracowanie jest napisane porządnie t. j. bez poprawek, może być oddane bez przepisywania.

§ 13. Jeżeli kandydat podczas egzaminu piśmiennego korzysta z cudzej pracy, posługuje się niedozwolonemi środkami pomocniczemi lub innym w tem dopomaga, przewodniczący może bądź usunąć go od udziału w tym egzaminie, z prawem powtórzenia egzaminu w następnym terminie, bądź ocenić wypracowanie jako niedostateczne, bądź też pozbawić kandydata całkowicie prawa zdawania egzaminu specjalnego.

§ 14. Prace piśmienne kandydat oddaje przewodniczącemu, względnie nadzorującemu członkowi komisji, który, po podcyfrowaniu ich i zaznaczeniu poprawek wręcza je odpowiedniemu egzaminatorowi.

§ 15. Prace piśmienne ocenia naprzód egzaminator. Podkreśla on błędy, zaznaczając ich rodzaj na marginesie, a ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Ocena winna być poparta uzasadnieniem, określającem zalety i braki wypracowania.

Wypracowanie z matematyki ocenia się jednym stopniem, chociaż polega na rozwiązaniu dwóch zadań (z algebry i geometrji).

§ 16. Przewodniczący komisji przegląda wszystkie wypracowania i ustala ostateczne oceny ich, przyczem może zmienić ocenę egzaminatora, motywując to na piśmie.

§ 17. W wypadkach: 1) kiedy przewodniczący przy ustalaniu ocen stwierdzi w wypracowaniu korzystanie z cudzej pracy lub posługiwanie się niedozwolonemi środkami pomocniczemi oraz 2) w wypadkach usprawiedliwionego odstąpienia kandydata lub niestawienia się na egzamin, przewidzianych niżej w § 35, — przewodniczący ma prawo zarządzić ponowne wykonanie wypracowań, przez poszczególnych kandydatów, wyznaczając dodatkowo w porozumieniu z odnośnym egzaminatorem nowe tematy.

§ 18. Po ustaleniu ocen należy pozostałym członkom komisji dać sposobność zapoznania się z wypracowaniami.

§ 19. Przed egzaminem ustnym komisja egzaminacyjna omawia i decyduje sprawę dopuszczenia kandydatów do egzaminu ustnego.

§ 20. Do egzaminu ustnego nie mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy:

a) otrzymali z większości prac piśmiennych oceny niedostateczne, lub

b) w dwóch wypracowaniach wykazali rażącą nieudolność, względnie nie zaczęli ich pisać, lub

c) takąż nieudolność wykazali w wypracowaniu z języka polskiego.

§ 21. Na egzamin ustny należy przygotować w sali egzaminacyjnej: prace piśmienne kandydatów, teksty autorów polskich i obcych, mapy geograficzne i pomoce do innych przedmiotów egzaminu.

§ 22. Przed egzaminem przewodniczący dzieli kandydatów na grupy, z których każda zdaje jednego dnia.

§ 23. Czas trwania egzaminu ustnego (ze wszystkich przedmiotów) jednego kandydata nie powinien przekraczać dwóch godzin. Gdy kandydat jest zmęczony egzaminem, przewodniczący może zarządzić przerwe celem dania mu sposobności do wypoczęcia.

§ 24. Przewodniczący ustanawia kolejność przedmiotów egzaminu i określa czas trwania każdego z nich w granicach, zakreślonych § 23. Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek komisji, względnie zastępca, wyznaczony przez przewodniczącego z pośród członków komisji

a tylko w wyjątkowych wypadkach z poza ich grona. Inni członkowie komisji mogą brać udział w egzaminowaniu tylko za zgodą przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu. To samo prawo przysługuje przedstawicielom Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i kuratorjum okręgu szkolnego, o ile są obecni na egzaminie.

§ 25. Ocenę odpowiedzi ustnej z danego przedmiotu ustala komisja egzaminacyjna po wysłuchaniu wniosku egzaminatora i wyraża ją jednym z czterech stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

§ 26. Bezpośrednio po egzaminie ustnym danej grupy kandydatów komisja egzaminacyjna ustala dla każdego z nich oceny ostateczne ze wszystkich przedmiotów egzaminu na podstawie: 1) wyniku egzaminów piśmiennych, 2) wyniku egzaminów ustnych, 3) opinji członków komisji o wyrobieniu umysłowem kandydata. Oceny te komisja wyraża zapomocą czterech stopni, wymienionych w § 25.

§ 27. Od uchwały komisji o wyniku ostatecznym egzaminu przewodniczący ma prawo odwołać się do kuratora, który, na podstawie protokółów i wypracowań piśmiennych kandydata, rozstrzyga sprawę ostatecznie.

§ 28. Po zakończeniu narady i podpisaniu protokółów egzaminu przez członków komisji przewodniczący ogłasza kandydatom danej grupy ostateczny wynik egzaminu. W wypadku, przewidzianym w § 27, kandydat otrzymuje tylko wiadomość, że sprawa jego idzie do rozstrzygnięcia do kuratora, bez żadnych szczegółowych oświetleń.

§ 29. Kandydat zdał egzamin specjalny odpowiadający 6 klasom państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, jeżeli ogólny wynik egzaminu jest co najmniej dostateczny, to jest, jeżeli ze wszystkich przedmiotów zdający otrzymał oceny ostateczne, nie niższe od dostatecznych.

W wypadkach, gdy kandydat ma z jednego przedmiotu ocenę niedostateczną, nie wykazał jednak w tym przedmiocie zupełnego braku wiadomości, a zato, zdając z innych przedmiotów, otrzymał co najmniej dwie oceny dobre lub bardzo dobre, komisja może uznać ogólny wynik egzaminu za dostateczny.

Przepis, zawarty w ustępie drugim tego paragrafu, nie dotyczy języka polskiego, z którego ostateczna ocena niedostateczna decyduje o ogólnym niedostatecznym wyniku egzaminu.

§ 30. Na posiedzeniach komisji egzaminacyjnej wszelkie wnioski zapadają większością głosów członków, uprawnionych do głosowania w danej sprawie. W razie równości głosów rozstrzyga zdanie, za którem opowiedział się przewodniczący.

§ 31. Członkowie komisji, którzy egzaminują tylko niektórych kandydatów, głosują tylko w sprawach dotyczących tych kandydatów.

§ 32. Uchwały komisji mogą być powzięte przy obecności co najmniej 2/3 liczby wszystkich członków komisji, uprawnionych do głosowania w danej sprawie.

§ 33. Członków komisji egzaminacyjnej obowiązuje tajemnica co do przebiegu egzaminów i treści obrad komisji.

§ 34. Świadectwo egzaminu specjalnego podpisują wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej, którzy głosowali przy egzaminie danego kandydata.

§ 35. Odstąpienie od egzaminu lub niestawienie się na egzamin w którejkolwiek fazie jego przebiegu jest równoznaczne z niezdaniem go, o ile nie zostało należycie usprawiedliwione chorobą lub inną poważną przyczyną; w tych wypadkach kandydat powinien usprawiedliwić się na piśmie niezwłocznie, a najpóźniej przed zakończeniem urzędowania komisji egzaminacyjnej, załączając odpowiednie zaświadczenia. Komisja egzaminacyjna rozstrzyga, czy przytoczone powody są wystarczające i ewentualnie wyznacza termin zdawania bądź całego egzaminu, bądź brakujących części egzaminu.

§ 36. W razie pomyślnego wyniku egzaminu przewodniczący komisji wydaje kondydatowi świadectwo egzaminu specjalnego według ustalonego wzoru, opatrzone pieczęcią tego gimnazjum, przy którem jest czynna dana komisja.

§ 37. Z czynności komisji egzaminacyjnej należy spisać następujące protokóły:

1) protokół z każdego egzaminu piśmiennego, do którego dołącza sie wypracowania,

2) protokół z posiedzenia, poświęconego sprawie dopuszczenia zdających do egzaminów ustnych,

3) protokóły w sprawie ostatecznych wyników całego egzaminu.

Protokóły powyższe powinny być podpisane przez wszystkich członków, biorących udział w danym egzaminie lub naradzie. Są one przechowywane w szkole, przy której czynna była komisja.

§ 38. Egzamin specjalny można zdawać najwyżej 3 razy.

§ 39. Przewodniczący po zakończeniu każdej trzyletniej kadencji składa sprawozdanie kuratorowi okręgu szkolnego.

§ 40. Członkowie komisji egzaminacyjnej pobierają za swą pracę wynagrodzenie w wysokości, oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 41. Świadectwo, o którem mowa w § 36, nie daje prawa wstępu do klasy VII-mej szkoły średniej ogólnokształcącej ani wogóle żadnych uprawnień [1]), wyjąwszy uprawnienie do skróconej czynnej służby wojskowej, i to tylko w wypadku wydania przez Ministra Spraw Wojskowych specjalnego zarządzenia w tej sprawie.

Program egzaminu specjalnego,

którego złożenie z wynikiem pomyślnym może uprawniać do odbycia skróconej służby wojskowej.

Religja rzymsko-katolicka.

Historja Biblijna Starego Testamentu i Nowego Testamentu. Katechizm. Liturgika, historja Kościoła katolickiego w zarysie.

Język polski.

Kandydat winien:

1) poprawnie i biegle władać językiem polskim w słowie i w piśmie

2) rozumieć podstawowe właściwości w zakresie gramatyki i stylistyki współczesnego języka literackiego,

---

[1]) Patrz poz. 12 w niniejszym numerze Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.

3) umieć czytać z należytem rozumieniem prozaiczne i poetyckie utwory średniego stopnia trudności,

4) wykazać znajomość wskazanych poniżej arcydzieł literatury,

5) orjentować się w dziejach najważniejszych prądów literackich w Polsce.

Lektura: Kochanowski: „Treny" lub kilka pieśni lub „Odprawa posłów greckich".
K. Brodziński: „Wiesław".
A. Mickiewicz: „Grażyna", „Pan Tadeusz", III. cz. „Dziadów" (ważniejsze sceny).
Słowacki: „Lilla Weneda".
A. Fredro: „Zemsta".
Orzeszkowa — wybór nowel.
Konopnicka — wybór nowel.
Sienkiewicz — wybór nowel.
Sienkiewicz — „Ogniem i mieczem".
Sienkiewicz — „Krzyżacy".
Prus: „Lalka" lub Sienkiewicz: „Quo vadis".
L. Kubala: „Szkice historyczne" (wybór).

Z literatury powszechnej: Homer „Iljada" i „Odyssea" (w skróceniu).
Moljer: „Skąpiec".

Utwory napamięć: Pieśń Legjonów: „Jeszcze Polska nie zgnięła". Wybrane urywki z utworów Mickiewicza i z utworów doby pomickiewiczowskiej (np. z utworów Asnyka).

Jezyk nowożytny obcy.

(j. francuski, angielski, niemiecki — do wyboru).

Kandydat winien umieć poprawnie w obcym języku odpowiadać na zadawane mu pytania w zakresie najprostszych zjawisk życia codziennego oraz zdawać krótko sprawę (piśmiennie i ustnie) z przeczytanych ustępów.

Historja.

(wraz z nauką o Polsce współczesnej).

a) Kandydat winien wykazać — na podstawie odpowiedniego doboru faktów o znaczeniu ogólniejszem, a poznanych dostatecznie szczegółowo, — znajomość i rozumienie istniejących stosunków politycznych, społecznych, kuturalnych i gospodarczych narodu polskiego na tle dziejów powszechnych.

Zakres materjału:

Dzieje starożytne: Wschód, Grecja i Rzym. Z epoki średniowiecza prehistorja Polski, Rzym, Bizancjum, Mekka jako trzy średniowieczne ogniska kulturalne. Cesarstwo a papiestwo. Budowa państwa polskiego, rozwój jego. Wyprawy krzyżowe i ich skutki. Podboje tureckie. Czasy nowożytne. Wielkie odkrycia geograficzne. Odrodzenie i reformacja religijna. Wiek mocarstwowy w Polsce. Polska w czasie przewagi Francji na Zachodzie, a Turków na Wschodzie. Równowaga polityczna Europy w oparciu o militaryzm absolutnych monarchij a anarchja możnowładcza w Polsce. Nowe ideje polityczne w świecie i ich realizacja. Rozbiory Polski. Stan polityczny ziem polskich po rozbiorach. Główne wyprawy

Napoleona i znaczenie jego. Kongres Wiedeński. Powstanie listopadowe w Polsce. Wiosna narodów 1848. Powstanie styczniowe w Polsce. Wojna francusko-pruska. Walka z zaborcami w Polsce. Wielka wojna europejska i znaczenie jej dla sprawy polskiej. Traktat Wersalski.

b) Kandydat winien wykazać znajomość ustroju społecznego Polski, rozumieć, co to jest państwo, państwowość polska dawniej a dzisiaj, orjentować się co do obecnego ustroju Państwa Polskiego, życia politycznego, znaczenia prawa, kultury i cywilizacji oraz obowiązków obywatela polskiego — w związku z dzisiejszem położeniem geograficznem Polski i stanem gospodarczym świata i Polski.

Geografja.

Kandydat winien wykazać znajomość najważniejszych rzeczy i zjawisk, związanych z ziemią, przedewszystkiem z ziemią polską, w ich wzajemnym związku konkretnym i z podkreśleniem zjawisk przystosowania człowieka do warunków fizycznych i biogeograficznych powierzchni ziemi.

Przyrodoznawstwo.

Kandydat winien wykazać znajomość życia organizmu w związku z jego budową i w zależności od środowiska na przykładach konkretnych roślin i zwierząt oraz znać monografję organizmu człowieka.

Fizyka.

Kandydat winien ujawnić elementarną znajomość: zasad dynamiki, własności cieczy i gazów, termometrji i kalorymetrji oraz dokładniejszą znajomość podstawowych zjawisk z nauki o prądzie elektrycznym wraz z ważniejszemi zastosowaniami praktycznemi, wreszcie — zasad optyki geometrycznej.

Matematyka.

A. Arytmetyka i algebra.

Liczby całkowite. Ułamki zwyczajne. Ułamki dziesiętne. Układ miar metrycznych. Wprawa w rozwiązywaniu zadań z uwzględnieniem stosunków handlowych, obliczeń z dziedziny przedmiotów nauki i t. d.

Użycie nawiasów. Wzór algebraiczny. Zasadnicze prawa arytmetyki.

Liczby względne.

Cztery działania na jednomianach i wielomianach (z wyjątkiem dzielenia wielomianu przez wielomian). Potęgowanie jednomianów. Przypadki szczególne mnożenia wielomianów. Ułamki algebraiczne.

Pojęcie funkcji; wykresy.

Równania i układy równań stopnia pierwszego (układanie i rozwiązywanie). Funkcja linjowa. Nierówność pierwszego stopnia. Rozwiązanie graficzne i dyskusja układu dwu równań linjowych. Łatwe przykłady dyskusji zadań, których rozwiązanie prowadzi do równań stopnia pierwszego.

Przybliżenia liczbowe. Wyciąganie pierwiastka kwadratowego z liczb. Pojęcie ogólne liczby niewymiernej w związku z mierzeniem odcinków. Działania na wyrażeniach pierwiastkowych.

Równanie stopnia drugiego (układanie i rozwiązywanie). Wyróżnik. Znaki pierwiastków. Trójmian kwadratowy, jego wykres, własności. Nierówność stopnia drugiego. Najprostsze przykłady dyskusji zadań, których rozwiązanie prowadzi do równania kwadratowego.

Rozwiązywanie układów dwu równań: 1 i 2 stopnia, oraz łatwych układów 2 równań stopnia 2-go. Rozwiązywanie łatwych równań niewymiernych.

Postęp arytmetyczny i geometryczny skończony.

B. Geometrja.

Pojęcia wstępne.

Równość odcinków, kątów i trójkątów. Symetrja w płaszczyźnie.

Proste równoległe. Równoległoboki. Trapez.

Koło. Kąty w kole.

Podstawowe konstrukcje geometryczne.

Równoważność wielokątów.

Mierzenie odcinków. Proporcjonalność odcinków. Jednokładność i podobieństwo. Związki miarowe w trójkącie prostokątnym i dowolnym. Potęga punktu względem koła. Wielokąty foremne. Funkcje trygonometryczne kąta ostrego.

Obliczanie pól wielokątów.

Długość okręgu i pole koła.

Umiejętność rozwiązywania zadań konstrukcyjnych, zwłaszcza metodą miejsc geometrycznych.

Proste i płaszczyzny w przestrzeni; równoległość, prostopadłość. Kąty dwścienne. Kąty bryłowe.

Rzut ukośny równoległy.

Wielościany wypukłe; graniastosłupy, ostrosłupy. Pola powierzchni wielościanów. Obliczanie objętości graniastosłupów. Objętość ostrosłupa.

Walec obrotowy, stożek obrotowy, kula. Pola powierzchni oraz objętości tych brył. Pole powierzchni bocznej odcinka kulistego i warstwy kulistej; objętość wycinka kuli.

Uwaga: Nie są wymagane dowody wzorów, wyznaczających: długość okręgu, pole koła, objętość ostrosłupa, wskazane pola powierzchni i objętości brył obrotowych. Kandydaci winni jednak umieć swobodnie i wprawnie stosować te wzory, równie jak inne, w odpowiednich zadaniach.

Rysunek.

Kandydat winien wykazać umiejętność rysowania z natury z uwzględnieniem światłocienia, niezbyt trudnych przedmiotów, np. sprzętów, naczyń, przyrządów, kwiatów, zwierząt wypchanych, fragmentów wnętrz i t. p.

Zwracać uwagę należy przedewszystkiem na oddanie charakteru całości i ustosunkowanie szczegółów.

15.

Mieszkania służbowe.

Wymiar czynszów z chwilą wypowiedzenia.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 13 marca 1929 r. Nr. I. Prez. 1632/29.

L. O—538/29. Ministerstwo Robót Publicznych pismem z dnia 5 marca 1929 Nr. X. 332/29 przesłało następujące wyjaśnienia w sprawie obliczania czynszów za mieszkania służbowe z chwilą wypowiedzenia mieszkania:

„Nastręczają się wątpliwości, jakie należy pobierać opłaty za mieszkania służbowe po rozwiązaniu stosunku służbowego ze zwolnionym ze służby państwowej funkcjonarjuszem, który zajmuje mieszkanie służbowe w ciągu okresu trzechmiesięcznego, przewidzianego w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 roku (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 540 [1]) a w szczególności:

1) w jakiej wysokości powinni opłacać czynsz do czasu zupełnego zwolnienia mieszkania funkcjonarjusze, przeniesieni w stan spoczynku, albowiem do emerytów nie stosuje się art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 1 października 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90) [2]), mówiący o opłacaniu czynszu za mieszkania służbowe w wysokości dodatku mieszkaniowego.

2) w jakiej wysokości powinni opłacać czynsz funkcjonarjusze przeniesieni do innej miejscowości, do której przywiązany jest dodatek mieszkaniowy w wysokości większej lub mniejszej od dotychczasowego.

3) w jakiej wysokości ma być opłacany czynsz w tym wypadku, gdy funkcjonarjusz częściowo zwolni mieszkanie, pozostawiając wszakże część tego mieszkania do użytku swej rodziny lub dla przechowania rzeczy.

Zdaniem Ministerstwa Robót Publicznych wątpliwości powyższe należy rozstrzygnąć w ten sposób, aby od funkcjonarjusza, zwolnionego ze służby państwowej lub przeniesionego do innej miejscowości pobierać czynsz w dotychczasowej wysokości, odpowiednia redukcja czynszu możliwa jest tylko od chwili, gdy funkcjonarjusz zwolni taką część mieszkania, która nadaje się do użytku jako osobne mieszkanie, lub też od chwili, gdy pewna część mieszkania zostanie objęta przez następcę, któremu mieszkanie to zostanie nadal przydzielone. O ile część mieszkania objęta zostanie przez

---

[1]) Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1926 r., str. 414.

[2]) *§ 2. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 849.* Wojskowi i funkcjonarjusze państwowi, którzy z tytułu swej służby mieszkają w przydzielonych im mieszkaniach służbowych, opłacają za te mieszkania komorne w wysokości dodatku na mieszkanie, przysługującego im na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1924 r. w sprawie dodatku na mieszkanie (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 673).

Za mieszkania służbowe uważać należy mieszkania przydzielone przez władze przełożone funkcjonarjuszom państwowym i wojskowym zawodowym:

a) dla wykonywania czynności służbowych, związanych z danym gmachem.

b) ze względu na szczególny charakter czynności służbowych, wymagających zajmowania mieszkania w ściśle określonym gmachu.

Szczegółowe listy mieszkań służbowych ustalą właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

następcę, każdy z obu posiadaczów płaci taką część swego dodatku mieszkaniowego, jaka odpowiada stosunkowi zajętej przezeń części do całości mieszkania, o ile zaś zostanie zwolniona część mieszkania, mogąca stanowić mieszkanie oddzielnie, to chociażby zwolniona część nie została przez kogo innego objęta, funkcjonarjusz, który mieszkanie to zwolnił, płaci nadal ze swego dodatku mieszkaniowego taką tylko część, jaka odpowiada stosunkowi części nadal zajmowanej do powierzchni całości mieszkania. Wszelkie spory rostrzyga ostatecznie władza, przydzielająca mieszkania [1]). Zmiana wysokości czynszu może nastąpić tylko poczynając od 1-go tego miesiąca, który następuje po zwolnieniu części mieszkania".

p. o. Dyrektora Departamentu: (—) *W. Kiliński* ppłk. dypl.

Sposób obliczania czynszów.

Rozp. Min. Robót Publ. z dn. 31 października 1928 r. L. II. 2145/28.

(Pismo Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego, Dyrekcji Robót Publ., z dnia 12 grudnia 1928 r. L. D. R. P. III—4664/1928).

Urzędy podległe Ministerstwu Robót Publicznych obliczają czynsze za mieszkania, otrzymane przez funkcjonarjuszów państwowych od Skarbu Państwa w naturze, przyjmując za podstawę tego obliczenia powierzchnię pokoi mieszkalnych, ewentualnie z dodatkiem powierzchni ubikacyj niemieszkalnych, przekraczającej 25% powierzchni opłacie podlegającej, — przyczem powołują się na ustęp pierwszy punktu B. § 4. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. o opłatach za mieszkania. zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajętych lub administrowanych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 849) oraz na okólnik Ministerstwa Robót Publicznych z 18 grudnia 1924 r. L. IX. Z. 3500.

Odnośny przepis rozporządzenia głosi, że „wysokość podstawowego komornego" ustala się „od jednego metra kwadratowego powierzchni użytkowej w rozumieniu art. 4 i 6 ustawy o ochronie lokatorów".

Wspomniane zaś artykuły ustawy o ochronie lokatorów ustalają kategorje mieszkań, a mianowicie: jedno i dwupokojowe, trzypokojowe i t. d. ze względu na odrębną wysokość dopuszczalnego kwartalnego wzrostu komornego dla poszczególnych rodzajów mieszkań i postanawiają przytem, że każde poszczególne mieszkanie zalicza się do pewnej kategorji wyłącznie w zależności od ilości pokoi mieszkalnych. Ani art. 4 ani art. 6 ustawy o ochronie lokatorów nie podają zatem sposobu określenia powierzchni użytkowej. Powołanie się więc we wspomnianem rozporządzeniu Rady Ministrów na art. 4 i 6 ustawy o ochronie lokatorów nie jest zrozumiałem, a w żadnym razie nadawane mu znaczenie nie jest uzasadnione.

W domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, wysokość podstawowego komornego za mieszkania zależna jest bowiem od całej użytkowej powierzchni mieszkań, a więc zarówno od powierzchni pokoi mieszkalnych jak i powierzchni pomieszczeń ubocznych, gdyż podstawowe komorne uzależnia się od komornego przedwojennego, a przy ustaleniu komor-

---

[1]) Porównaj rozp. z dnia 5 czerwca 1928 r. Nr. O. Prez. 3595/28. Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1928 r., str. 505.

nego przedwojennego niewątpliwie była brana pod uwagę wartość zarówno pokoi mieszkalnych, jak i innych pomieszczeń, wchodzących w skład wynajmowanych mieszkań. A ponieważ z intencji wspomnianego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów wynika, że przy ustaleniu wysokości opłat za mieszkania, przydzielane funkcjonarjuszom państwowym w naturze, powinny być stosowane zasady ustawy o ochronie lokatorów, oczywiście o ile rozporządzenie nie zawiera postanowień odmiennych, przeto przy ustalaniu czynszu za omawiane mieszkania powinna być brana pod uwagę cała użytkowa powierzchnia, a więc zarówno powierzchnia pokoi mieszkalnych jak i powierzchnia pomieszczeń ubocznych, jak kuchnia, przedpokoje i t. p. W przeciwnym razie trudnoby znaleźć było dostateczne uzasadnienie dla poglądu, wedle którego n. p. używanie kuchni, przydzielonej funkcjonarjuszowi jako jedynej ubikacji mieszkalnej, miałoby podlegać opłacie, natomiast stawałoby się bezpłatnem z chwilą przyłączenia do niej pokoju. Konsekwencja taka byłaby zresztą sprzeczna z art. 8 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), którego intencją jest, by poza określić się mającemi osobno wypadkami zwolnienia od opłaty za mieszkania w naturze, była uiszczana opłata, jako wartość całkowitego mieszkania.

O powyższem komunikuje się Panom Wojewodom i Panu Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę do wiadomości i ścisłego stosowania.

Równocześnie uchyla się okólnik Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 18 grudnia 1924 r. L. IX. Z. 3500[1]) w tej części, w której ustala sposób obliczenia użytkowej powierzchni, jako podstawy do obliczenia czynszu za mieszkania, i w której określa pomieszczenia, niepodlegające opłacie.

Minister (—) podpis.

Rozp. Min. Robót Publ. z dn. 7 grudnia 1928 r. L. XV. 5189/28.

W ślad za okólnikiem z dnia 31 października 1928 r. L. II. 2145/28 w sprawie sposobu obliczania czynszu za mieszkania, otrzymane przez funkcjonarjuszów państwowych od Skarbu Państwa w naturze, Ministerstwo Robót Publicznych poleca wskutek przedstawienia jednego z podwładnych urzędów, aby podane w powołanym okólniku zasady obliczenia czynszu stosować od 1 stycznia 1929 r.

Minister (—) podpis.

Rozp. Min. Robót Publ. z dn. 22 grudnia 1928 r. L. XV. 5487/28.

L. O—538/29. W ślad za okólnikiem z dnia 31 października 1928 r. L. II—2145/28 w sprawie sposobu obliczania czynszu za mieszkania, otrzymane przez funkcjonarjuszów państwowych od Skarbu Państwa w naturze, Ministerstwo Robót Publicznych wyjaśnia, że jako powierzchnię użytkową w rozumieniu § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 o opłatach za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych w budynkach państwowych, przez Skarb

---

[1]) Patrz: „Zarząd budynków państwowych..." na str. 76/77. Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. p. ad 3.

Państwa wynajętych lub administrowanych (Dz. Ust. R. P. Nr. 90, poz. 849) należy zaliczać powierzchnie pokoi mieszkalnych, pokoi dla służby, kuchni, przedpokoi i holi; nie zalicza się natomiast do takiej powierzchni balkonów. werand, spiżarni, łazienek, ustępów, sieni i t. p.

Minister: (—) Podpis.

Uporządkowanie spraw komornego w budynkach państwowych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 stycznia 1929 r. Nr. I. Prez. 266/29.

Nr. O—132/29. Poszczególne urzędy wojewódzkie donoszą Ministerstwu Robót Publicznych, że czynsze za mieszkania funkcjonarjuszów państwowych, zajmujących lokale w domach państwowych, lub przez Państwo administrowanych, wpływają do kas skarbowych z tak znacznem opóźnieniem a nawet zwłoką, że powstają bardzo znaczne zaległości, z których odnośni funkcjonarjusze nie mogą wybrnąć. Należałoby sprawy takie kierować do sądów o wyegzekwowanie czynszów, co nie jest pożądane.

Wobec tego, celem zapobieżenia powyższemu stanowi, zarządzam wskutek pisma Ministerstwa Robót Publicznych ze stycznia r. b. L. Dz. X—3539/28, aby wszystkie władze. urzędy i szkoły, podległe Ministerstwu W. R. i O. P., wypłacające pobory, potrącały przy ich wypłacie należności czynszowe oraz raty zaległości czynszowych w wysokościach ustalonych przez odnośne terytorjalnie właściwe urzędy wojewódzkie (dyr. rob. publ.). Ministerstwo Robót Publicznych ze swej strony wydaje jednocześnie podległym sobie urzędom polecenie, aby podały wysokość tych kwot do wiadomości władz i urzędów, asygnujących pobory funkcjonarjuszom państwowym, zajmującym lokale w budynkach państwowych lub przez Państwo administrowanych.

Wyjaśniam, że powyższy system potrącania zgodny będzie z postanowieniami art. 8 ustawy z dnia 9 października 1923 roku o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924 ex 1923) i jest już z powodzeniem stosowany przez niektóre urzędy wojewódzkie.

Analogiczne zarządzenia należy wydać podległym władzom, urzędom i szkołom.

Podsekretarz Stanu: *Sł. Czerwiński*, wr.

Opłaty podatków za mieszkania służbowe.

Pismo Min. Robót Publ. (Dep. 3.) z dnia 19 grudnia 1928. L. Dz. X. 3447/28

L. O—40/29. (Pismo Urz. Woj. Lw. — Dyr. Robót Publ. — z dnia 29 grudnia 1928. L. D. R. P. 5422/28).

W sprawie podatków od mieszkań służbowych, w gmachach państwowych i przez Skarb Państwa wynajętych, oznajmia Ministerstwo Robót Publicznych po uzgodnieniu sprawy z Ministerstwem Skarbu, co następuje:

Na podstawie przepisu art. 3, punkt 3, ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (Dz. U. Nr. 94, poz. 550) wolne od obowiązku opłacania podatków są lokale zajmowane przez urzędy i instytucje państwowe na cele biurowe.

Natomiast lokale w gmachach państwowych i przez Skarb Państwa wynajętych, przeznaczone na mieszkania urzędników, podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych, nawet w wypadkach gdy czynsz dzierżawny za odnośny lokal opłaca Skarb Państwa (mieszkania reprezentacyjne wojewodów), przyczem do zapłaty podatku od lokalu, obowiązana jest osoba zajmująca lokal, to jest faktycznie korzystająca z niego jak ze zwykłego mieszkania.

(—) Podpis: Dyrektor Departamentu.

16.

Towarzystwa upiększania miast.

Okólnik Nr. 73 Ministerstwa Spraw Wewnetrznych z dnia 8 maja 1928 r. Nr. AP. 4220/1. do wojewodów.

Akcja prowadzona od szeregu miesięcy przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w celu stworzenia dla ludności lepszych i znośniejszych warunków bytu pod względem zdrowotnym i estetycznym, która osiągnęła już szereg dodatnich wyników, nie może stale się opierać jedynie na działalności władz państwowych i komunalnych. Dla rozwinięcia i przeprowadzenia jej w całej pełni konieczne jest umożliwienie jak najszerszym warstwom ludności wzięcia w niej udziału i współdziałania z władzami w tych tak ważnych dla całego społeczeństwa usiłowaniach.

Z powyższych względów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zamierza w najbliższym czasie zainicjować i poprzeć tworzenie się narazie tylko w miastach (przedewszystkiem powiatowych) towarzystw, które miałyby na celu wpływanie na ich rozwój pod względem zdrowotnym i estetycznym i współdziałania w tym kierunku z władzami państwowemi i samorządowemi.

Towarzystwa takie nosiłyby nazwę „Towarzystwo upiększenia miasta ....“ i zakres ich działalności w głównych zarysach byłby następujący:

1) Wpajanie przez odpowiednią propagandę i zachęcanie zamiłowania do czystości, estetyki i higjeny wśród mieszkańców miasta, inicjowanie i popieranie ozdabiania okien, balkonów i podwórz kwiatami i roślinami, popieranie estetycznego urządzania wystaw sklepowych, szyldów, reklam świetlnych i t. p.

2) Podejmowanie inicjatywy i popieranie sadzenia drzew na ulicach i placach, zakładania skwerów, kwietników i plantacyj, opieka nad temi urządzeniami i t. p.

3) Uprawianie propagandy w prasie w kierunku przypominania ludności, że jest moralnym obowiązkiem każdego w zakresie swej możności przyczyniać sie do upiększenia i uzdrowotnienia warunków bytu swego i swych współobywateli.

4) Przedstawianie właściwym władzom (tak państwowym, jak i samorządowym) potrzeb miasta pod względem zdrowotnym i estetycznym, czynienie starań tak u władz jak i u ogółu mieszkańców, aby w miarę sił i możności dbano o piękno, rozwój i zdrowie miasta oraz współdziałanie z władzami w tych sprawach.

W poszczególnych wypadkach do zakresu działania towarzystw należałoby również ułatwianie obcym zwiedzanie miasta i udzielanie im informacyj o rzeczach, godnych widzenia.

Towarzystwa miałyby prawo urządzania konkursów i wydawania nagród honorowych n. p. za najładniej urządzone okna i balkony lub wystawy sklepowe, za najestetyczniej i najporządniej utrzymane domy i podwórza i t. p., przyczem mogłyby podawać wyniki konkursów i nazwiska nagrodzonych osób do wiadomości publicznej, umieszczać tabliczki z odpowiednim napisem na wyróżnionych domach i sklepach i t. p.

Członkowie towarzystw opłacaliby składki bardzo niskie, tak, aby jak najszerszym kołom ludności dać możność wzięcia w nich udziału. Poza tem mogłyby być członkami honorowymi i te osoby, które położyłyby zasługi w zakresie celów towarzystw. Członkowie mieliby prawo do noszenia odznaki, a po dłuższym czasie należenia do towarzystwa lub w razie specjalnie wydatnej działalności otrzymywaliby dyplomy honorowe i zostaliby zapisani do złotej (pamiątkowej) księgi towarzystwa.

Na czele towarzystwa winna stać w charakterze protektora, względnie prezesa honorowego, osoba, zajmująca w życiu miejscowem wybitne stanowisko społeczne, czy urzędowe (n. p. starosta), która przez swe stanowisko i wpływy w społeczeństwie będzie mogła skutecznie opiekować się towarzystwem i popierać jego działalność.

Podając powyższe do wiadomości Panów, zaznaczam, że Ministerstwo opracowuje wzór statutu dla tego rodzaju towarzystw, który w najbliższym czasie prześle Panom, poczem będzie można przystąpić do popierania akcji tworzenia towarzystw.

Zauważam, że udział inicjatywy społecznej w pracy Rządu nad uzdrowieniem i upiększeniem kraju może dać jak najkorzystniejsze wyniki, z drugiej zaś strony działalność towarzystw będzie się mogła rozwinąć celowo i pożytecznie tylko wówczas, jeśli władze okażą im jak najszersze i najżyczliwsze poparcie i opiekę, oraz będą się stale interesować tą działalnością. Poparcie to winno znaleźć wyraz również w jak najliczniejszym udziale w towarzystwach urzędników państwowych i samorządowych w charakterze członków.

Nie wątpię, że Panowie Wojewodowie i Starostowie oraz władze samorządowe wykażą odpowiednie zainteresowanie tą sprawą i poczynią wszelkie zależne od nich kroki, aby zapoczątkowana obecnie akcja mogła się należycie rozwinąć i dać odpowiednie wyniki.

Zechcą Panowie porozumieć się również z naczelnikami innych władz na powierzonym Panom obszarze, w celu uzyskania z ich strony odpowiedniego współdziałania i zainteresowania tą sprawą podległych im urzędników.

Minister: *Sławój Składkowski*, wr.

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 1 czerwca 1928 r. Nr. O.—1101/28.

Radom szkolnym powiatowym (miejskiej we Lwowie), oraz dyrekcjom wszystkich zakładów naukowych nadesłany przy piśmie Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego z dnia 21 maja 1928 r. Nr. 8613/28 okólnik Min. Spraw Wewnętrznych podaję do wiadomości w celu współdziałania w akcji upiększenia kraju.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski*, wr.

Organizacja szkół.

Szkoły powszechne.

Pan Kurator przyznał prawa publicznych szkół powszechnych na rok szkolny 1928/29:

1) rozporządzeniem z dnia 18 maja 1929 r. Nr. I. 9421/29 Prywatnej Szkole Powszechnej Żeńskiej SS. Urszulanek w Stanisławowie.

2) rozporządzeniem z dnia 18 maja 1929 r. Nr. I. 13854/29 7-mio klasowej Prywatnej Szkole Powszechnej w Drohobyczu, utrzymywanej przez Konwent SS. Bazyljanek w Drohobyczu.

3) rozporządzeniem z dnia 21 maja 1929 r. Nr. I. 17236/29 Prywatnej Szkole Powszechnej Ewangelickiej z niemieckim językiem nauczania, utrzymywanej przez Gminę Ewangelicką we Lwowie.

4) rozporządzeniem z dnia 21 maja 1929 r. Nr. I. 16781/29 Prywatnej 4-ro klasowej Szkole Powszechnej p. Olgi Żychowiczowej we Lwowie.

Szkolnictwo zawodowe.

Pan Kurator O. S. Lw. udzielił:

1) rozporządzeniem z dnia 28 marca 1929 r. Nr. III. 1920/29 p. Eligjuszowi Marcinkowi w Rzeszowie (ul. Szpitalna 328) zezwolenia na otwarcie i prowadzenie w Rzeszowie przy ul. Szpitalnej Nr. domu 328 prywatnych kursów pod nazwą: Kurs Pisania na Maszynach Eligjusza Marcinka w Rzeszowie.

2) rozporządzeniem z dnia 4 maja 1929 r. Nr. III. 1509/29 Naukowej Organizacji Gorzelnictwa (Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Ośrodek Lwów, w Izbie Handlowej i Przemysłowej we Lwowie) zezwolenia na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ul. Bourlarda Nr. domu 5, prywatnych kursów dokształcających dla kierowników gorzelń pod nazwą: Kursy Dokształcające dla Kierowników Gorzelń Naukowej Organizacji Gorzelnictwa we Lwowie.

Książki. Czasopisma.

Oświata i wychowanie.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 maja 1929 r. Nr. O.—1038/29 do dyrekcyj państwowych szkól średnich i seminarjów nauczycielskich.

W miejsce „Szkoły powszechnej“ i „Bibljografji pedagogicznej“ Ministerstwo W. R. i O. P. rozpoczęło od 1 stycznia 1929 r. wydawanie nowego czasopisma p. n. „Oświata i Wychowanie“, którego numer pierwszy ukazał się w początkach marca.

Pismo to szczególnie potrzebne powinno się okazać nauczycielstwu wszystkich rodzajów i typów szkół, które otrzymuje tu z jednej strony pobudki do doskonalenia swej pracy pedagogicznej, z drugiej zaś strony miejsce do wypowiadania, uzasadniania i rozpowszechniania własnych idej wychowawczych.

Z tych względów Kuratorjum zachęca nauczycielstwo jak również pracowników pedagogicznych, zajętych w administracji szkolnej, do czy-

tania „Oświaty i Wychowania“ i poleca Dyrekcjom państwowych szkół średnich i seminarjów nauczycielskich zaprenumerowanie czasopisma, o ile dotychczas tego jeszcze nie uczyniły.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski*, wr.

Słownik techniczny.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 24 kwietnia 1929 r. Nr. III.—1861/29 do dyrekcyj wszystkich państwowych i niepaństwowych szkół technicznych i rzemieślniczo przemysłowych.

Inż. Karol Stadtmüller przystąpił do wydawania II-tej części (polsko-niemieckiej) swego słownika technicznego. Uznając pożyteczność tego wydawnictwa dla szkolnictwa technicznego, polecam zaprenumerować po dwa egzemplarze słownika do użytku bibljoteki nauczycielskiej i uczniowskiej.

Słownik obejmuje około 63 arkuszy druku, a cena jednego arkusza dla prenumeratorów wynosi 1 zł.

Adres p. Stadtmüllera: Kraków, ul. Retoryka 15.

Ruch służbowy.

Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 14 marca 1929 r. Nr. I. Prez. 1593/29 powierzył p. Romanowi Koestlichowi, dyrektorowi gimnazjum VII im. T. Kościuszki we Lwowie, nadal do dnia 31 sierpnia 1929 r. pełnienie obowiązków wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 28 marca 1929 r. Nr. I. Prez. 1738/29 powierzył p. dr. Juljuszowi Balickiemu, profesorowi gimnazjum VI. im. St. Staszica we Lwowie, pełnienie obowiązków wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 10 maja 1929 r. Nr. I. Prez. 3073/29 zamianował p. dr. Józefa Pischa, em. podpułkownika komendanta szpitala wojskowego w Modlinie, prowizorycznym wizytatorem szkół do spraw higjeny i wychowania fizycznego w Kuratorjum O. S. Lwowskiego.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 13 maja 1929 r. Nr. I. Prez. 2664/29 powierzył p. Stanisławowi Hubertowi, profesorowi Państwowego IX. Gimnazjum we Lwowie, p. o. wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw., pełnienie obowiązków naczelnika wydziału w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Pan Kurator O. S. Lw. zamianował:

1) rozporządzeniem z dnia 29 marca 1929 r. Nr. O. 486/29 p. Władysława Rębisza prowizorycznym urzędnikiem XI. st. sł.;

2) rozporządzeniem z dnia 30 marca 1929 r. L. O. 629/29 p. Łucję Tymińską praktykantką XI. st. sł.;

3) rozporządzeniem z dnia 30 kwietnia 1929 r. Nr. O. 478/29 p. Jana Kaplińskiego prowizorycznym urzędnikiem XI. st. sł.

Pan Kurator O. S. Lw. rozporządzeniem z dnia 4 kwietnia 1929 r. N. O. 644/29 zwolnił p. Grzegorza Mazura, referendarza VIII. st. sł., ze

służby w Kuratorjum O. S. Lw. z powodu zamianowania go sekretarzem Wydziału Rady Powiatowej w Żółkwi.

Inspektoraty.

Pan Minister W. R. i O. P. zamianował:

1) rozporządzeniem z dnia 15 lutego 1929 r. Nr. II. 3970/29 p. Jana Ohly'ego, zastępcę inspektora szkolnego w Jarosławiu, inspektorem szkolnym w Rohatynie;

2) rozporządzeniem z dnia 4 marca 1929 r. Nr. II. 5952/29 p. Karola Michalika, nauczyciela 7-mio klasowej szkoły w Borszczowie, prowizorycznie inspektorem szkolnym w Zaleszczykach.

3) rozporządzeniem z dnia 27 marca 1929 r. Nr. II. 5951/29 p. Tadeusza Poźniaka, nauczyciela pań. gimnazjum w Tłumaczu, prowizorycznie inspektorem szkolnym w Buczaczu.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 15 kwietnia 1929 r. Nr. II. 9537/29 przeniósł p. Jana Ruszczyńskiego, inspektora szkolnego w Borszczowie, w stan spoczynku.

Przy sposobności przejścia p. Ruszczyńskiego w stan spoczynku wyraził p. Minister podziękowanie za długoletnią pracę na polu szkolnictwa.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani: Bereś Antoni, kierownikiem 7-klasowej szkoły powsz. męskiej im. H. Sienkiewicza we Lwowie; Buczek Wincenty, kierownikiem 4-klasowej szkoły w Sobowie (Tarnobrzeg).

Dyki Jan, kierownikiem 7-klasowej szkoły pow. w Magierowie (Rawa Ruska).

Hołowaty Dymitr, kierownikiem 3-klasowej szkoły w Studzianie (Przeworsk).

Kaczkowski Edmund, kierownikiem 4-klasowej szkoły w Hłuboczku Wielkim (Tarnopol); Kostaszczuk Bazyli kierownikiem 2-klasowej szkoły w Tuławie (Śniatyn).

Leszczyński Józef, kierownikiem 2-klasowej szkoły pow. w Konkolnikach (Rohatyn).

Łoiński Władysław, kierownikiem 2-klasowej szkoły pow. w Szczepiatynie; Łużny Bartłomiej, kierownikiem 2-klasowej szkoły pow. w Drohomirczanach (Stanisławów).

Martyniuk Eustachy, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Żerebkach Królewskich (Skałat); Mazur Ferdynand, kierownikiem 7-klasowej szkoły pow. im. A. Mickiewicza w Rzeszowie.

Prudyus Piotr, kierownikiem 5-klasowej szkoły w Dźwinogrodzie (Bóbrka).

Słowik Stanisław, kierownikiem 4-klasowej szkoły w Lipicy Górnej (Rohatyn); Sługocki Jan kierownikiem 4-klasowej szkoły w Kamionkach (Skałat); Sobuńkowa Stanisława, kierowniczką 2-klasowej szkoły w Nastaszczynie (Rohatyn); Szabakiewicz Józef, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Cieszacinie Wielkim (Jarosław); Szatkowski Karol, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Łuce Wielkiej (Tarnopol).

Windyk Jan, kierownikiem 3-klasowej szkoły w Hołowach (Kosów); Woznyj Antoni, kierownikiem 2-klasowej szkoły pow. w Borysławce (Dobromil).

Spensjonowani: Augustynówna Ludwika, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Tyczynie (Rzeszów).

Bazalowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Kołomyi; Bartowa Anna, nauczycielka 4-klasowej szkoły pow. w Chryplinie (Stanisławów); Błochowa Amalja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. Sobieskiego we Lwowie; Boberowa Michalina, kierowniczka 2-klasowej szkoły w Burczu (Rudki); Borodajkiewicz Sabina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Żubeńsku (Lisko); Brzazgaczowa Julja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Strymbie (Nadwórna).

Chmielewska Helena, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. św. Antoniego we Lwowie; Chmielnikowa Julja, nauczycielka 2-klasowej szkoły pow. w Steniatynie (Sokal); Chromowska Marja, nauczycielka 5-klasowej szkoły pow. w Dżurowie (Śniatyn); Ciszewska Wanda, nauczycielka 1-klasowej szkoły pow. w Kołohurach (Bóbrka); Czepiel Leontyna, nauczycielka 3-kl. szkoły w Wasiuczynie (Rohatyn).

Dandówna Emilja, kierowniczka 7-klasowej szkoły pow. im. Hofmanowej w Stanisławowie; S. Danielówna Kaliksta, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Wielkich Oczach (Jaworów); Dąbrowski Marjan, kierownik 7-klasowej szkoły w Olesku (Złoczów); Dobiecka Jadwiga, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. Jadwigi w Jarosławiu; Dobrowolska Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Sassowie (Złoczów); Douglasowa Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Borysławiu (Drohobycz); Dublanicówna Leontyna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Dobczy (Jarosław); Duchowicz Klementyna, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Świstelnikach (Rohatyn); Dudowa Aleksandra, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Słobódce Strusowskiej (Trembowla); Dudowa Marja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Boniowicach (Dobromil); Dzbańska Jadwiga, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Zielonej (Kopyczyńce).

Fedakowa Helena, nauczycielka 1-klasowej szkoły pow. w Siankach (Turka); Fischlerówna Matylda, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. Czackiego we Lwowie; Freiwilligowa Sara, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Sądowej Wiszni (Mościska).

Głodzikówna Marja, nauczycielka 5-klasowej szkoły powsz. w Ranižowie (Kolbuszowa); Gurawska Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Haliczu (Stanisławów).

Hajowa Zofja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Pszeniczniku (Dolina); Halikowska Michalina, nauczycielka 7-klasowej szkoły mieszanej im. Szaszkiewicza we Lwowie; Hanusz Szczęsny, kierownik 7-klasowej szkoły pow. im. A. Mickiewicza w Stanisławowie; Harasymowa Helena, nauczycielka 4-klasowej szkoły pow. w Sadzawie (Bohorodczany); Hasny Karolina, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Chodorowie (Bóbrka); Hilewicz Władysław, kierownik 2-klasowej szkoły w Zimnej Wodzie (Lwów); Hołowczakowa Klementyna, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Glinianach (Przemyślany); Hołubowiczowa Helena, nauczycielka 5-klasowej publ. szkoły powszech. w Liczkowcach (Kopyczyńce); Hrycyszynowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Rudniku n/S. (Nisko); Hryhorców

Marja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Nazurnie (Kołomyja); Hucher Helena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Ożomli (Jaworów).

Jabłońska Antonina, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Birczy (Dobromil); Jaksmanicki Antoni, nauczyciel 7-klasowej szkoły pow. im. Piramowicza we Lwowie; Ks. Janowski Franciszek, nauczyciel rel. rz.-kat. w Nadwórnej; Jasińska Helena, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. św. Zofji we Lwowie.

Kalinowiczowa Anna, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeńskiej w Bóbrce; Kautowna Stanisława, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Knihyniczach (Rohatyn); Knapikowa Stefanja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. im. król. Jadwigi w Samborze; Koczajowa Olga, nauczycielka 2-klasowej szkoły pow. w Ostrowie (Przemyśl); Kołodijowa Zofja, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Bronicy (Drohobycz); Korzeniowska Emilja, kierowniczka 3-klasowej szkoły pow. w Opace (Lubaczów); Kostkiewiczowa Marja, nauczycielka 5-klasowej szkoły pow. w Strzeliskach Nowych (Bóbrka); Kozłowska Ludwika, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Podciemnem (Lwów); Krawcowa Jadwiga, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Martynowie Starym (Rohatyn).

Lachowiczowa Olga, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. męskiej im. Sobieskiego we Lwowie; Lenkiewicz Olga, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. Kościuszki we Lwowie, przydzielona do szkoły męskiej im. Staszica we Lwowie; Lesna Kazimiera, nauczycielka szkoły pow. w Winnikach (Drohobycz); Lewandowska Łucja, nauczycielka publ. szkoły powsz. w Rawie Ruskiej; Lewicka Stefanja, nauczycielka 5-klasowej szkoły pow. w Tustanowicach (Drohobycz); Lewicki Władysław, kierownik 2-klasowej szkoły w Dobrosinie (Żółkiew).

Łozińska Jadwiga, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. Konarskiego we Lwowie; Łuczkiewiczówna Helena, Wanda, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. św. Anny we Lwowie.

Małecka Stanisława, nauczycielka 1-klasowej szkoły pow. w Libuchowej (Stary Sambor); Marcinkowski Antoni, nauczyciel 1-klasowej szkoły pow. w Katynie Szlacheckiej (Dobromil); Matjaszkówna Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Malawie (Rzeszów); Mękarski Zygmunt, kierownik 4-klasowej szkoły pow. w Dźwiniaczu (Zaleszczyki); ks. dr. Miś Wincenty, nauczyciel religji rzym.-kat. szkół pow. w Stanisławowie; Moralski Andrzej nauczyciel 1-klasowej szkoły w Szumiaczu (Turka); Moszkowicz Marja, nauczycielka 6-klasowej szkoły pow. w Grzęsce (Przeworsk); Müllerowa Helena, nauczycielka szkoły żeńskiej im. J. Sobieskiego we Lwowie; Myszugowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. Konopnickiej we Lwowie.

Niedzielska Leonja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. w Czortkowie; S. Niemcówna Katarzyna, nauczycielka 1-klasowej szkoły pow. w Św. Stanisławie (Stanisławów); Niemczycka Stefanja, nauczycielka szkoły powsz. w Piaskach (Lwów).

Olejnikowa Marja, nauczycielka 2-klasowej publ. szkoły pow. w Susznie (Kamionka Str.); Oppenheim Rozalja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Probużnie (Kopyczyńce).

Pidhajnowa Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły pow. w Niwicach (Radziechów); Platzer Friemeta, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Bursztynie (Rohatyn); Poczapski Konrad, kierownik 2-klasowej szkoły powsz.

w Ożydowie (Złoczów); Pentherowa Ksawera, nauczycielka 3-klasowej szkoły pow. w Pszenicznikach (Tłumacz); Perlmutter Anna, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeńskiej im. J. Sobieskiego we Lwowie; Podkowikowa Aleksandra, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Łapajówce (Jarosław); Polakowa Anna, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. im. E. Plater w Stanisławowie.

Rodowiczowa Matylda, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. męskiej im. H. Sienkiewicza we Lwowie; Rzechorzkowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. w Przemyślu.

Sabatówna Eugenja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. im. Hofmanowej w Stanisławowie; Scheininger Sydonja, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Skolem; Schwarc Herman, nauczyciel religji mojżeszowej szkół powsz. w Rohatynie; Seiferowa Róża, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Tyszkowcach (Buczacz); Seko Teofil, kierownik 2-klasowej szkoły w Hostowie (Tłumacz); Siemaszowa Regina, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow im. Konarskiego w Jarosławiu; Skórczyńska Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły powsz. w Rozwadowie (Tarnobrzeg); Słoniewska Marja, Kazimiera, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeńskiej im. T. Kościuszki we Lwowie; Sobotowski Czesław, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Cieszanowie (Lubaczów); Sorokiewicz Aniela, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Uniatyczach (Drohobycz); Stachowska Eleonora, nauczycielka 1-klasowej szkoły pow. w Batyjowie (Radziechów); Stankiewiczówna Bronisława, nauczycielka 6-klasowej publ. szkoły pow. w Jaćmierzu (Sanok); Stąclowa Olga, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Hawłowicach (Jarosław); Stecowa Klara, nauczycielka 5-klasowej szkoły pow. w Korczynie (Krosno); Stebelski Marjan, nauczyciel 3-klasowej szkoły pow. w Grabiczu (Tłumacz); Szczerbakówna Michalina, nauczycielka 1-klasowej szkoły pow. w Czyżycach (Bóbrka); Szenderowicz Apolonja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. A. Mickiewicza we Lwowie; Szkolnicki Marcin, nauczyciel 4-klasowej szkoły pow. w Dublanach (Sambor); Szojkowitsowa Karolina, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Husakowie (Mościska); Szuszkiewicz Marja, nauczycielka szkoły pow. w Weleśniowie (Buczacz).

Ks. Teliga Tadeusz, nauczyciel religji szkół powszechnych w Śniatynie; Trybusowa Zofja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Świerzowej Polskiej (Krosno).

Urban Wawrzyniec, nauczyciel 1-klasowej szkoły pow. w Olszaniku — Kolonji (Sambor).

Wilczyńska Zofja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Żelechowie Wielkim (Kamionka Str.); Wilińska Stanisława, nauczycielka 7- klasowej szkoły pow. żeń. w Brzeżanach; Wnętrzakowa Michalina, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. w Zaleszczykach.

Zachówna Joanna, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. żeń. im. M. Reja we Lwowie; Załuczkowski Franciszek, kierownik 2-klasowej szkoły w Ostapkowcach (Kołomyja); Zarembska Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły pow. w Bukaczowcach (Rohatyn); Ziembowska Dioniza, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Isakowicza we Lwowie.

Zmarli: Franciszek Karol Bocks, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Żyrawie (Bóbrka), zmarł dnia 5 lutego 1929 r.

Władysław Czeremszyński, nauczyciel 7-klasowej szkoły pow. męs. im. A. Mickiewicza we Lwowie, zmarł dnia 18 października 1928 r. w 32 roku życia, a w 3 roku służby nauczycielskiej.

Leon Kłykajło, kierownik 2-kl. publ. szkoły powszechnej w Kosowach, powiat Kolbuszowa, urodzony w r. 1882, zmarł dnia 30 marca 1929 r. w 26 roku służby nauczycielskiej.

Ambroży Knobloch, kierownik 7-klasowej szkoły powsz. im. A. Mickiewicza w Jarosławiu, zmarł dnia 5 kwietnia 1929, w 64 roku życia a w 45 roku służby.

Marja Königsmanówna, nauczycielka 1-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Futorach (powiat Zborów), zmarła dnia 17 marca 1929 r. w 36 roku życia, a w 7 roku służby.

Marja Lanoszanka, kierowniczka 2-klasowej szkoły powsz. w Zamiechowie, powiatu jarosławskiego, zmarła dnia 8 marca 1929 r. w 45 roku życia, a w 27 roku służby.

Dymitr Łuciów, nauczyciel pełniący obowiązki kierownika szkoły 3-klasowej w Boratynie, powiatu brodzkiego, zmarł w dniu 21 lutego 1929 w 50 roku życia, a w 26 roku służby nauczycielskiej.

Zofja z Podgórskich Myckowa, nauczycielka 1 kl. publ. szkoły powszechnej w Bakowcach, powiat Bóbrka, urodzona w r. 1882, zmarła dnia 1 kwietnia 1929 r., w 27 roku służby nauczycielskiej.

Janina Nabiałkowa, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Łówczy, powiatu lubaczowskiego, zmarła dnia 10 grudnia 1928 r.

Józef Nagórski, nauczyciel 1-klasowej szkoły powszechnej w Chlebiczynie Polnym, powiatu śniatyńskiego, zmarł dnia 14 lutego 1929 r.

Marta Nesterczuk, nauczycielka w 4-kl. szkole w Hłuboczku Wielkim powiat Tarnopol, zmarła dnia 7 kwietnia 1929 r. w 46 roku życia, po 26 latach służby nauczycielskiej.

Franciszka Piechurówna, kierowniczka 3-kl. publicznej szkoły powszechnej w Przyłbicach, pow. jaworowskiego, zmarła 28 stycznia 1929 r., w 65 roku życia, a w 35 roku służby nauczycielskiej.

Michał Płoszczański, kierownik 4-kl. publicznej szkoły powszechnej w Kniażołuce, powiatu doliniańskiego, zmarł dnia 4 maja 1929 r., w 41 roku życia, a 20 roku służby nauczycielskiej.

Włodzimierz Rogalski, kierownik szkoły powsz. 4-kl. w Złotnikach powiatu podhajeckiego, zmarł dnia 16 lutego 1929 r., w 47 roku życia a w 25 roku służby nauczycielskiej.

Edmund Posadziński, kierownik 6-klasowej szkoły w Rodatyczach, w powiecie grodeckim, zmarł w dniu 9 maja b. r. Ś. p. zmarły miał 47 lat wieku i 28 lat służby.

Mieczysław Adam Strojek, kierownik 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej męskiej im. króla Władysława Jagiełły w Sanoku, zmarł dnia 20 marca 1929 r. w 43 roku życia, w 23 roku służby nauczycielskiej.

Wieliczko Włodzimierz, kierownik 4-klasowej szkoły pow. w Sielcu, pow. stanisławowskiego, zmarł dnia 24 marca 1929 r. w 42 roku życia, a 16 roku służby nauczycielskiej.

Zifferblatt Michał, nauczyciel 7-klasowej szkoły powszechnej w Serafińcach, powiatu horodeńskiego, zmarł dnia 19 lutego 1929 r. w 47 roku życia a w 21 roku służby nauczycielskiej.

— —

Seminarja nauczycielskie.

Przeniesieni: Dr. Czubaty Mikołaj, nauczyciel III. Pań. Seminarjum Naucz. Żeń. we Lwowie, na stanowisko nauczyciela Pań. Seminarjum Męs. we Lwowie.

Jonak Jan, nauczyciel szkoły pow. w Sokalu, pełniący obowiązki w Pryw. Seminarjum Naucz. Żeń. w Sokalu, na stanowisko nauczyciela Pań. Sem. Naucz. Żeń. w Brzeżanach.

Kirsch Marjan, nauczyciel Sem. Naucz. Żeń. w Piotrkowie, do I. Seminarjum Naucz. Żeń. w Przemyślu;

Kwiatkowska Zofja, nauczycielka szkoły ćwiczeń Sem. Naucz. Żeń. im. A. Asnyka we Lwowie, do I. Seminarjum Naucz. Żeń. im. A. Asnyka we Lwowie;

Schwartz Adolf, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej w Zaleszczykach, na stanowisko nauczyciela Pań. Seminarjum Naucz. Męs. w Zaleszczykach;

Strusiński Michał, nauczyciel szkoły ćwiczeń sem. naucz. męs. w Sokalu, do Seminarjum naucz. męs. w Sokalu;

Ziemniakowa Kazimiera, nauczycielka szkoły ćwiczeń sem. naucz. żeń. w Chełmie, do szkoły ćwiczeń sem naucz. żeń. w Brzeżanach

Spensjonowani: Dr. Borzemska Wilhelmina, nauczycielka II. Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego im. St. Konarskiego we Lwowie.

Gimnazja.

Mianowani: Pan Minister zamianował:

1) rozporządzeniem z dnia 28 marca 1929 Nr. II. 8027/29 p. Edwarda Reitera, profesora gimnazjum państwowego w Brzeżanach, dyrektorem państwowego gimnazjum w Brzeżanach;

2) rozporządzeniem z dnia 12 kwietnia 1929 r. Nr. II.—4802/29 p. profesora Daniela Dżerdża, dyrektorem państw. gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie.

Przeniesieni: Pelc Stefan, nauczyciel gimnazjum w Buczaczu, do gimnazjum w Łańcucie;

Reising Wojciech, nauczyciel gimnazjum w Jarosławiu, do gimnazjum w Krotoszynie.

Spensjonowani: Borzemski Wacław, profesor gimnazjum VI im. St. Staszica we Lwowie.

Szkolnictwo zawodowe.

Mianowani: Maksymiljan Walczakowski, instruktorem Państwowej Szkoły Kołodziejsko-kowalskiej w Kamionce Str.

Bronisław Wiktor, nauczycielem Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie.

Konkursy.

Konkursy na posady nauczycielskie w szkołach powszechnych.

W powiecie brodzkim:

Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Piaskach. Budynek własny, mieszkanie składa się z 3 ubikacyj, 2 morgi gruntu. (Konkurs ponowny).

W powiecie brzozowskim:

Posada naucz. kier. 2-klasowej szkoły powszechnej z polskim językiem nauczania w Domaradzu „Góra". Budynek własny, drewniany, zawiera mieszkanie służbowe. Ogród szkolny dla kier. szkoły o powierzchni 216 m^2.

W powiecie buczackim:

1. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z państwowym językiem nauczania w Bobulińcach.
2. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z ruskim językiem nauczania w Bobrownikach.
3. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z państwowym językiem nauczania w Komarówce.
4. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z ruskim językiem nauczania w Krasiejowie.
5. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Międzygórzu.
6. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z polskim i ruskim językiem nauczania w Petlikowcach Nowych.
7. Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej z państwowym językiem nauczania w Trościańcach.

W powiecie dobromilskim:

Posada kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Tarnawie.

W powiecie kołomyjskim:

Unieważnia się konkurs na posadę nauczyciela 1-klasowej publ. szkoły powszechnej w Kołomyi-Mariahilf, ogłoszony w Nr. 5 Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1928 r.

W powiecie krośnieńskim:

Posada kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w Bóbrce. Język nauczania polski, mieszkanie służbowe o 3 obszernych pokojach i kuchni. Przy szkole jest wzorowo urządzony ogród szkolny o obszarze około 2.500 m^2 oraz grunt orny do użytku kierownika szkoły o obszarze $1^2/_3$ morga.

Odległość od Krosna 10 km, od gościńca rządowego 2 km. Komunikacja dogodna.

W powiecie p e c z e n i ż y ń s k i m:

Posada kierownika (czki) 2-klasowej szkoły powszechnej z ruskim językiem nauczania w Kowalówce.

Konkurs po raz drugi.

W powiecie p r z e m y ś l a ń s k i m:

Posada kierownika 6-klasowej szkoły mieszanej w Świrzu. Język wykładowy polski. Mieszkanie w budynku szkolnym. Kandydaci, posiadający egzamin wydziałowy lub egzamin wyższego kursu nauczycielskiego, będą mieli pierwszeństwo.

W powiecie s k a ł a c k i m:

Posada kierownika 3-klasowej publ. szkoły powszechnej w Oknie. (Konkurs ponowny). Szczegóły w szematyźmie.

W powiecie s k o l s k i m:

Posady kierowników (czek) 2-klasowych szkół z polskim i ruskim językiem nauczania w 1. Tuchli, 2. Uryczu, 3. Wyżłowie.

Mieszkanie służbowe i ogród jest przy każdej z tych szkół.

W powiecie s t a r o s a m b o r s k i m:

Posada kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Straszowicach.

Szkoła posiada własny budynek szkolny z mieszkaniem służbowem, oraz 2 morgi pola dla użytku kierownika szkoły. Język nauczania ruski, odległość od stacji kolejowej 7 klm.

W powiecie t a r n o p o l s k i m:

1. Posada kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Baworowie.
2. Posada kierownika 3-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Dubowcach.
3. Posada kierownika 4-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Ihrowicy Górnej.
4. Posada kierownika 4-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Ładyczynie.
5. Posada kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Romanówce.

Szczegóły w szematyźmie.

W powiecie t u r c z a ń s k i m:

1. Posada kierownika 2-klasowej szkoły w Butli. Język nauczania polski i ruski,mieszkanie służbowe, gruntu 23 a.
2. Posada kierownika 2-klasowej szkoły w Jabłonce Wyżnej. Język nauczania ruski, mieszkanie służbowe, gruntu 1 morg.

Oba konkursy po raz drugi.

W powiecie złoczowskim:

1. Posada kierownika 7-klasowej szkoły w Sasowie z językiem nauczania polskim i ruskim. Budynek szkolny murowany, mieszkanie służbowe w szkole.

2. Posada kierownika 6-klasowej szkoły w Olszanicy z ruskim językiem nauczania. Mieszkanie służbowe posiada 2 pokoje i kuchnię, ogród szkolny 4 morgowy i sad.

3. Posada kierownika 5-klasowej szkoły w Sokołówce. Język nauczania polski i ruski. Mieszkanie służbowe jest.

4. Posada kierownika 4-klasowej szkoły w Snowiczu z językiem wykładowym polskim i ruskim. Mieszkanie służbowe, 2 morgi pola.

5. Posada kierownika 2-klasowej szkoły w Strutynie z językiem wykładowym polskim i ruskim. Mieszkanie służbowe, 2 morgi pola.

6. Posada kierownika 2-klasowej szkoły w Uciszkowie z językiem wykładowym ruskim. Mieszkanie służbowe jest.

7. Posada kierownika 2-klasowej szkoły w Szpikłosach. Język wykładowy polski. Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.

8. Odwołuje się konkurs na posadę kierownika 4-klasowej szkoły powszechnej w Sokołówce, ogłoszony w Nr. 13 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. str. 564.

W powiecie żydaczowskim:

Posada kierownika 3-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Stulsku. Język nauczania polsko-ruski, budynek dość dobry, mieszkanie, 1 morg pola.

Podania o posady, objęte powyższym konkursem, należy wnosić drogą służbową w terminie do końca sierpnia 1929 r.

Konkurs na posady w Zakładzie Wychowawczym w Przedzielnicy.

W Państwowym Zakładzie wychowawczo-poprowczym dla nieletnich w Przedzielnicy są do obsadzenia od 1 września 1929 następujące posady nauczycielskie w miejscowej 4-klasowej szkole powszechnej:

1. Posada nauczyciela-kierownika szkoły na etacie Ministerstwa Sprawiedliwości, z uposażeniem VIII. gr. funkcjonarjuszy państw., mieszkaniem służbowem i świadczeniami dodatkowemi.

2. Trzy posady nauczycielskie na etacie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z normalnemi poborami i mieszkaniem służbowem.

Ukwalifikowani kandydaci winni wieść udokumentowane podania do Prezydjum Lwowskiego Sądu Apelacyjnego bądź w drodze służbowej przez właściwe władze szkolne, bądź bezpośrednio, do dnia 30 czerwca 1929 r.

Prezes: *St. Czerwiński*, wr.

L. Prez. 20573/26/Rs.

Lwów, dnia 1 czerwca 1929 r.

Wolne stanowiska nauczycielskie w seminarjach.

Nr. I. K. N.—2538/29. W państwowych seminarjach nauczycielskich okręgu szkolnego lwowskiego będą wolne z dniem 1 września 1929 następujące stanowiska:

1. Nauczyciela języka polskiego w Państw. Seminarjum Naucz. Męskiem w Stanisławowie i Rudniku n. S., nadto prawdopodobnie jeszcze w jednem seminarjum naucz. męskiem i żeńskiem.
2. Nauczyciela języka ruskiego w Państwowem Seminarjum Naucz. Męskiem w Stanisławowie.
3. Nauczyciela przedmiotów pedagogicznych w Państwowem Seminarjum Naucz. Męskiem w Zaleszczykach.
4. Nauczyciela robót ręcznych i rysunków w Państw. Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Krośnie.
5. Nauczyciela (ki) matematyki i fizyki w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem w Jaworowie i w jednem seminarjum męskiem.
6. Nauczyciela biologji w jednem z państwowych seminarjum naucz. męskich.
7. Nauczyciela historji i geografji w jednem z państwowych seminarjów naucz. męskich.

Kandydaci winni wykazać się pełną kwalifikacją dla szkół średnich lub co najmniej egzaminem naukowym wzgl. magisterskim.

Nadto wolne będzie stanowisko nauczyciela szkoły ćwiczeń w Państwowem Seminarjum Naucz. Męskiem w Samborze, w Rzeszowie i nauczycielki szkoły ćwiczeń w I. Państw. Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem we Lwowie i Kołomyi.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić do Kuratorjum przepisaną drogą służbową.

Konkursy w zakładach prywatnych.

Gmina król. wol. miasta Sokala ogłasza konkurs na posady nauczycieli (lek): 1. pedagogiki, 2. języka ruskiego, 3. historji i geografji, 4. matematyki i fizyki, 5. rysunków i robót ręcznych, 6. śpiewu i gry na skrzypcach, w Prywatnem Miejskiem Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskiem w Sokalu.

Kandydaci (tki), ubiegający się o te posady, winni (y) wykazać się kwalifikacją do nauczania w szkołach średnich lub seminarjach nauczycielskich.

Uposażenie wedle norm państwowych.

Oprócz płacy otrzyma nauczyciel (ka) dodatek lokalny i urzędniczy w wysokości 25% poborów zasadniczych.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić do Dyrekcji Prywatnego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Sokalu do dnia 15 lipca 1929 r.

Magistrat król. wol. miasta Sokala.
Burmistrz: *Janowski* wr.

Dyrekcja seminarjum naucz. żeńsk. SS. Boromeuszek w Łańcucie, poszukuje na rok szkolny 1929/30 nauczycielek z pełną kwalifikacją ewentualnie z upoważnieniem do udzielania nauki w seminarjum do:

a) języka polskiego, b) historji, c) matematyki, d) muzyki i śpiewu, e) przedmiotów pedagogiki, f) higjeny anatom. i gimn.

Zgłoszenia przy dołączeniu potrzebnych dokumentów i podaniu warunków przyjmuje dyrekcja do 31 lipca b. r.

Dyrekcja Pryw. Sem. Naucz. Żeń. SS. Boromeuszek
Ks. W. Mazanek.

Ogłoszenia.

Kursy wakacyjne.

Kursy wychowania fizycznego.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 14 maja 1929 r. Nr. I. W. F. 3261/29 (skrót)[1].

Nr. I. O.—1021/29. Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P organizuje w okresie letnim bieżącego roku następujące wakacyjne kursy wychowania fizycznego dla nauczycieli i nauczycielek szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz szkół powszechnych:

1. Kurs metodyczno-gimnastyczny dla nauczycieli ćwiczeń cielesnych gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych (pierwszeństwo w przyjęciu mają kwalifikowani).

2. Kurs gier i zabaw dla nauczycieli innych przedmiotów nauczania gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych.

Obydwa kursy odbędą się w Wągrowcu, w wojew. poznańskiem, w terminie od 2—29 lipca 1929 r.

3. Kurs metodyczno-gimnastyczny dla nauczycielek ćwiczeń cielesnych gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych (pierwszeństwo dla kwalifikowanych).

4. Kurs metodyczno-sportowy dla nauczycielek ćwiczeń cielesnych gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych.

5. Kurs metodyczny gier i sportów dla nauczycielek innych przedmiotów nauczania gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych.

Kursy pod 3, 4, 5, odbędą się w Wągrowcu, wojew. poznańskiem, w terminie od 2 do 28 sierpnia 1929.

6. Kurs gier sportowych i gimnastyki dla nauczycieli szkół powszechnych w Hermanicach, wojew. śląskiem.

7. Kurs gier sportowych i gimnastyki dla nauczycielek szkół powszechnych w Nowym Targu, wojew. krakowskiem.

Kursy pod 6 i 7 odbędą się w terminie od 2 do 30 lipca b. r.

---

[1]) Okólnik w pełnem brzmieniu został rozesłany osobno do wszystkich zakładów naukowych i rad szkolnych powiatowych.

Dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

L. I. K. N.—2629/29. Kuratorjum ogłasza dodatkowo, że Rada Szkolna Powiatowa w Nisku organizuje prywatny kurs wakacyjny robót ręcznych i rysunków w Rudniku n/S. w czasie od 3 lipca do 30 lipca br.

Państwowe pedagogjum dla kształcenia nauczycielstwa szkół powszechnych.

L. I. K. N.—2579/29. Siedmioletnia szkoła powszechna, której program nauczania w trzech klasach najwyższych uzgadnia się coraz bardziej z programem trzech najniższych klas szkoły średniej ogólnokształcącej, potrzebuje nauczycieli o innym niżeli dotychczas przygotowaniu. Ministerstwo W. R. i O. P. przystąpiło dlatego do organizowania pedagogjów, które są zakładami o charakterze studjum wyższego[1]).

W roku szkolnym 1929/30 zostanie takie pedagogjum otwarte we Lwowie.

Nauka w pedagogjum trwa dwa lata i obejmuje w ogólnych zarysach następujące przedmioty nauczania: 1) Wstęp do filozofji (logika i etyka); 2) Socjologię; 3) Historję filozofji; 4) Psychologię ze szczególnem uwzględnieniem psychologji dziecka (pedologja); 5) Przedmioty pedagogiczne (dydaktyka, historja wychowania, pedagogika, metodyka, ćwiczenia praktyczne w szkole powszechnej); 6) Anatomję i fizjologię człowieka wraz z higjeną szkolną; 7) Przedmioty artystyczno-techniczne; 8) Wychowanie fizyczne.

Poza tem każdy studjujący w pedagogjum musi sobie wybrać pewną grupę przedmiotów, którym się chce specjalnie poświęcić.

Grupy są następujące: I. Grupa humanistyczna. II. Grupa przyrodniczo-geograficzna. III. Grupa fizyczno-matematyczna.

Warunki przyjęcia do pedagogjum:

1. Świadectwo dojrzałości państwowej szkoły średniej, ogólno-kształcącej lub też prywatnej, w której egzamin dojrzałości odbywał się przed państwową komisją egzaminacyjną;

2. Metryka urodzenia;

3. Świadectwo lekarza urzędowego, co nie wyklucza jednak, że lekarz szkolny może zgłaszającego się kandydata nie zakwalifikować do pracy w zawodzie nauczycielskim;

4. Życiorys, w którym należy podać motywy wyboru zawodu nauczycielskiego;

5. Świadectwo moralności dla tych kandydatów, którzy egzamin dojrzałości złożyli nie w bieżącym roku szkolnym 1928/29.

Zgłaszający się o przyjęcie do pedagogjum muszą ponadto zdeklarować w podaniu, na którą grupę przedmiotów chcą być zapisani.

Zakład jest koedukacyjny. Nauka jest bezpłatna, prócz niewysokiego czesnego raz na każde półrocze.

Zapisani na pedagogjum nie mogą bez zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P. studjować równocześnie w innych uczelniach.

Dyplomy, wydawane przez państwowe pedagogja, oprócz kwalifi-

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 393.

kacyj zawodowych do nauczania, dają uprawnienie do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych.

Podania o przyjęcie do pedagogjum należy wnosić do dnia 31 lipca 1929 r. pod następującym adresem: „Do Dyrekcji Państwowych Kursów Nauczycielskich we Lwowie, ul. Weteranów 11". W podaniu wymienić dokładny adres, a więc imię i nazwisko, miejscowość, poczta i województwo.

Wszystkie dokumenty muszą być przedłożone w oryginale.

Na wniesione podanie Dyrekcja odpowie w drodze urzędowej.

Uwaga. Jednoroczny Państwowy Kurs Nauczycielski będzie zniesiony od roku szkolnego 1929/30.

Szkolnictwo rolnicze.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. Dz. U R. P. Nr. 33, poz. 313, przekazane zostały Ministerstwu Rolnictwa prawa i obowiązki, wykonywane przez b. Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie w dziedzinie szkolnictwa rolniczego.

Granice gmin.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 317, włączono gminy wiejskie Bolechów-Ruski, Babilon Nowy, Dołżka, Salomonowa Górka, Wołoska Wieś, w powiecie doliniańskim, województwie stanisławowskiem, do gminy miejskiej Bolechów w tymże powiecie i województwie.

Wykluczeni.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 17 maja 1929. Nr. I. KN.—2458/29.

Kuratorjum zawiadamia, że Marja Kondzierska, b. uczenica IV kursu Prywatnego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Tarnobrzegu, urodzona 8 lutego 1906 r. w Wiener-Neustadt (Austrja), religji rzymsko-katolickiej, córka Grzegorza i Katarzyny Kondzierskich, nie może być przyjęta bez zezwolenia Kuratorjum do żadnej szkoły, ani zdawać egzaminu.

Centralne pracownie robót ręcznych [1]).

(Nr. O—604/29. Stan z dnia 1 grudnia 1928)

Szkoły powszechne.

Województwo Lwowskie.

1. Jarosław: 7-klasowa Szkoła Powszechna Męska im. ks. P. Skargi. 2. Lwów: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. ks. Kordeckiego. 3. Rzeszów: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. Mickiewicza.

Województwo Stanisławowskie.

4. Kołomyja: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. Kopernika.

Województwo Tarnopolskie.

(niema)

---

[1]) Każda pracownia dla kilku szkół.

Pracownie do nauki robót ręcznych.

Szkoły powszechne.

Województwo Lwowskie.

1. Brzozów: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska. 2. Krosno: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska. 3. Lwów: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. św. Antoniego. 4. Drohobycz: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. Konarskiego. 5. Drohobycz: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. Mickiewicza. 6. Nisko: 7-kl. Szkoła Powszechna Koedukacyjna. 7. Przemyśl: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. św. St. Kostki. 8. Przemyśl: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. Czackiego. 9. Przemyśl: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. J. Kantego. 10. Sanok: 7-kl. Szkoła Powszechna Męska im. Grzegorza z Sanoka.

Województwo Stanisławowskie.

(niema)

Województwo Tarnopolskie.

(niema)

Państwowe seminarja nauczycielskie.

Województwo Lwowskie.

1. Krosno: Państwowe Seminarjum Męskie. 2. Rudnik n. S. (pow. Nisko): Państwowe Seminarjum Męskie. 3. Przemyśl: Państwowe Seminarjum Naucz. Żeńskie I. 4. Rzeszów: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie. 5. Sambor: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie. 6. Sokal: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie.

Województwo Stanisławowskie.

7. Stanisławów: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie.

Województwo Tarnopolskie.

8. Czortków: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie. 9. Tarnopol: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie. 10. Zaleszczyki: Państwowe Seminarjum Naucz. Męskie.

Państwowe szkoły średnie ogólnokształcące.

Województwo Lwowskie.

1. Jarosław: Państwowe Gimnazjum II. 2. Lwów: Państwowe Gimnazjum IV im. J. Długosza. 3. Lwów: Państwowe Gimnazjum VIII im. Kazimierza Wielkiego. 4. Lwów: Państwowe Gimnazjum XI im. Śniadeckich.

Województwo Stanisławowskie.

(niema)

Województwo Tarnopolskie.

5. Tarnopol: Państwowe Gimnazjum II. 6. Tarnopol: Państwowe Gimnazjum III.

Prywatne seminarja nauczycielskie.

1. Drohobycz: Pryw. Seminarjum Naucz. Żeńskie z r. j. n. SS. Bazyljanek. 2. Jarosław: Pryw. Seminarjum Naucz. Żeńskie im. E. Plater.

3. Lwów: Pryw. Seminarjum Naucz. Żeńskie z r. j. n. SS. Bazyljanek. 4. Łańcut: Prywatne Seminarjum Naucz. Żeńskie. SS. Boromeuszek. 5. Rzeszów: Prywatne Seminarjum Naucz. Żeńskie. 6. Sokal: Prywatne Seminarjum Naucz. Żeńskie.

Prywatne szkoły średnie ogólnokształcące.

1. Lwów: Prywatne Gimnazjum z n. j. n. Ewangelickiej Gminy Wyzn. 2. Horodenka: Prywatne Gimnazjum z polskim językiem nauczania.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 8.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 1 sierpnia 1929

TREŚĆ:

1. Przekazanie niektórych spraw kompetencji kuratorów i inspektorów str. 317.
2. Zwrot opłat szkolnych str. 219.
3. Diety i koszty podróży str. 325.
4. Ferje świąteczne str. 329.
5. Podania w sprawach wojskowych str. 329.
6. Zakładanie Kół Szkolnych Komitetu Floty Narodowej str. 330.
7. Konferencje rejonowe za rok 1928/1929 str. 331.
8. Wyciąg z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego naucz. szkół pow. str. 333.
9. Rozwiązanie stosunku służbowego z niekwalifikowanymi naucz. szkół powszechnych str. 335.
10. Powołanie nauczycieli szkół powsz. na ośmiotygodniowe ćwiczenia str. 336.

Organizacja szkół: Nadanie praw szkołom niepaństwowym (szkoły powszechne, gimnazja, seminarja, szkoły zawodowe). str. 337.

Konkursy str. 342.

Ogłoszenia: Komisje kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych str. 346. Komisja kwalifikacyjna dla urzędników str. 347. Kurs społeczno-rolniczy w Brodach str. 347. Ulgi kolejowe dla uczestników kursów wakacyjnych str. 348. Początek roku szkolnego 1929/30 str. 348. Instruktor fizyki z chemją str. 348. Ceny wstępu na P. W. K. w Poznaniu str. 348.

1.

Przekazanie niektórych spraw kompetencji kuratorów okręgów szkolnych i inspektorów szkolnych powiatowych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1929 r. Nr. O. Prez. 7144/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 74).

§ 1. Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) przekazuję kuratorom prawo:

1) udzielania zezwoleń na przeciąg czasu najwyżej dwóch lat na nauczanie w szkołach średnich i zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych również kandydatom, którzy nie posiadają jeszcze świadectwa złożenia egzaminu naukowego, będącego warunkiem dopuszczania do państwowego egzaminu na nauczyciela szkół średnich, po stwierdzeniu niezbęd-

ności zatrudnienia takich kandydatów w myśl okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 października 1926 r. Nr. II. 6194/26 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 200[1]);

2) uznawania trzechletniej praktyki nauczycielskiej w myśl p. 2, lit. b. okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 lipca 1927 r. Nr. II. 9018/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 164[2]) w wymiarze 8 godzin tygodniowo za wystarczającą i zadowalającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed zdaniem egzaminu naukowego, do dopuszczenia do egzaminu pedagogicznego, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 256[3]) i przesyłania podań dopuszczonych kandydatów wprost do prezesów komisyj egzaminacyjnych dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich;

3) uznawania w myśl p. 1, lit. b. przytoczonego wyżej okólnika z dnia 5 lipca 1927 roku odbytej przed 1 września 1929 roku co najmniej czteroletniej praktyki nauczycielskiej w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo za wystarczającą i zadowalającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo a nawet w całości na czas przed spełnieniem jednego z warunków, cytowanych w p. 1, lit. a. tego okólnika, do dopuszczenia do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich i przesyłania podań dopuszczonych kandydatów wprost do prezesów komisyj egzaminów państwowych na nauczycieli szkół średnich;

4) rozwiązywania rad szkolnych powiatowych w myśl art. 46 „Przepisów tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem" (Dz. Urz. Dep. W. R. i O. P. r. 1917, Nr. 1, poz. 1);

5) założenia względnie pozostawienia w myśl art. 8 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143)[4] publicznej szkoły powszechnej tam, gdzie liczba dzieci nie wystarcza do stworzenia obwodu szkolnego zgodnie z p. 3, art. 4, tej ustawy, o ile:

a) dane terytorjum w myśl planu sieci szkolnej nie nadaje się do włączenia do obwodu szkolnego, odpowiadającego w pełni postanowieniom p. 2, art. 3 i p. 1 i 2, art. 4,

b) liczba dzieci, mających uczęszczać do szkoły, wynosi najmniej 20,

c) nie wyniknie stąd potrzeba przekroczenia liczby przyznanych dla okręgu etatów nauczycielskich,

d) gmina na podstawie dobrowolnej umowy zgodzi się przejąć na siebie wszystkie wydatki, które w myśl art. 11 ponoszą gminy;

6) umorzania wszelkich nieściągalnych należytości skarbowych w porozumieniu z właściwą Izbą Skarbową w sprawach, które nie wymagają decyzji Ministerstwa Skarbu.

§ 2. W porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji przyznaję inspektorom szkolnym powiatowym prawo wydawania etatowym nauczycielom

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 519. Patrz § 1, p. 4, rozp. z 25 sierpnia 1928 r. Nr. O. Prez. 5412/928 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 str. 530—533).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 326.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1923 r., str. 158.

[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1922 r., str. 110.

publicznych szkół powszechnych legitymacyj, uprawniających do zniżek kolejowych, z obowiązkiem wykazywania w legitymacjach miejsca służbowego zatrudnienia nauczycieli i zmieniania legitymacyj przy przeniesieniach.

§ 3. Punktowi 9 instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 90) nadaję brzmienie następujące:

„Dekret ustalenia według wzoru podanego w załączniku Nr. 2 wydaje władza, do której należy mianowanie“.

§ 4. Zwalniam władze szkolne I. instancji od obowiązku przedkładania 2 razy do roku władzom II instancji wykazów posunięć nauczycieli do wyższych grup i szczebli.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

2.

Zwrot opłat szkolnych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 25 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 4191/29.

Powołując się na punkt 1. okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 września 1925 r. Nr 95/14604 [1]), podaję do wiadomości wykaz prywatnych szkół średnich ogólno-kształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych tudzież szkół artystycznych, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ustępu trzeciego artykułu 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie art. 6, § 1, ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Wykaz ten obowiązuje na rok szkolny 1929/30 z tem zastrzeżeniem, że w szkołach handlowych uprawnienie do zwrotu opłat szolnych nie odnosi się do klas przygotowawczych.

Zarazem, opierając się na piśmie Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1929 r.Nr. 7256 podaję do wiadomości, że na okres roku szkolnego 1929/30 funkcjonarjusze państwowi zwolnieni będą od obowiązku przedstawiania zaświadczeń o braku wolnych miejsc w szkołach państwowych we wszystkich okręgach szkolnych z wyjątkiem miasta Wilna i Brześcia nad Bugiem.

W tych dwóch miastach funkcjonarjusze państwowi, celem uzyskania zwrotu opłaty szkolnej, obowiązani będą przedstawiać zaświadczenie, że dziecko nie zostało przyjęte do szkoły państwowej z powodu braku wolnego miejsca w danej klasie.

W sprawie przekazywania odpowiednich kredytów na opłaty szkolne, dokonywania wydatków, zarachowywania ich, obowiązują nadal bez zmiany dotychczasowe przepisy.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 403.

I Wykaz prywatnych szkół średnich ogólno-kształcących.

Województwo lwowskie.

Borysław-Tustanowice	1. Gimnazjum koedukacyjne T-wa Prywatnego Polskiego Gimnazjum Realnego dla Borysławia i Tustanowic S-ka z ogr. odpow. w Borysławiu.
Bąkowice (pod Chyrowem)	2. Gimnazjum męskie OO. Jezuitów.
Dobromil	3. Gimnazjum koedukacyjne Miejskie im. Herburtów.
Drohobycz	4. I. gimnazjum żeńskie T-wa I. Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego w Drohobyczu, 5. II. gimnazjum żeńskie im. H. Sienkiewicza Polskiego T-wa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. Henryka Sienkiewicza w Drohobyczu 6. Gimnazjum koedukacyjne im. J. Franki Ukraińskiego T-wa Pedagogicznego „Ridna Szkoła“ w Drohobyczu.
Jarosław	7. Gimnazjum żeńskie im. Juljusza Słowackiego T-wa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. J. Słowackiego w Jarosławiu, 8. Gimnazjum żeńskie im. M. Marceliny Darowskiej Zgromadzenia SS. Niepokalanego Poczęcia N. M. P
Kolbuszowa	9. Gimnazjum koedukacyjne T-wa Szkoły Gimnazjalnej Męskiej.
Lwów	10. Gimnazjum żeńskie SS. Bazyljanek, 11. Gimnazjum żeńskie Józefy S. Goldblatt Kamerlingowej, 12. Gimnazjum koedukacyjne z niemieckim językiem nauczania Ewagelickiej Gminy Wyznaniowej, 13. Gimnazjum żeńskie Dra Adeli Karp-Fuchsowej, 14. Gimnazjum żeńskie im. Adama Mickiewicza Olgi Żychowiczowej, 15. Liceum żeńskie im. Adama Mickiewicza Olgi Żychowiczowej, 16. Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu. 17. Gimnazjum żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej Spadkobierców Zofji Strzałkowskiej, 18. Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. de Notre Dame, 19. Gimnazjum żeńskie Konwentu SS. Sercanek, 20. Gimnazjum żeńskie im. Juljusza Słowackiego Twa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. J. Słowackiego, 21. Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek, 22. Gimnazjum męskie klasyczne Żydowskiego T-wa Szkoły Ludowej i Średniej, 23. Gimnazjum męskie humanistyczne Żydowskiego T-wa Szkoły Ludowej i Średniej, 24. Gimnazjum żeńskie Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej.
Przemyśl	25. Gimnazjum żeńskie im. Marji Konopnickiej Anny Kleczyńskiej, 26. Gimnazjum żeńskie Ukraińskiego Instytutu dla dziewcząt w Przemyślu.
Rzeszów	27. Gimnazjum żeńskie T-wa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego.
Sambor	28. Gimnazjum żeńskie im. Marji Konopnickiej T-wa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. Marji Konopnickiej.

Województwo stanisławowskie.

Dolina	1. Gimnazjum koeduk. polskie im. Zygmunta Krasińskiego T-wa Szkoły Średniej im. Krasińskiego.
Horodenka	2. Polskie gimnazjum koeduk. T-wa Szkoły Średniej.
Kołomyja	3. Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek.
Rohatyn	4. Gimnazjum koeduk. Koła „Ridna Szkoła" U. T. P.
Stanisławów	5. Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek, 6. Gimnazjum koeduk. Żydowskiego T-wa Szkoły Ludowej i Średniej — oddziały żeńskie. 7. Gimnazjum żeńskie Koła „Ridna Szkoła" U. T. P.
Stryj	8. Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu. 9. Gimnazjum żeńskie T-wa Prywatnych Gimnazjów Żeńskich.

Województwo tarnopolskie.

Borszczów	1. Gimnazjum koedukacyjne T-wa Szkoły Średniej.
Brody	2. Gimnazjum żeńskie im. E. Orzeszkowej Dra Loewina.
Przemyślany	3. Polskie Gimnazjum koeduk. im. Królowej Jadwigi T-wa Polsk. Gimn. im. Król. Jadwigi.
Radziechów	4. Gimnazjum koedukacyjne im. Marszałka Badeniego T-wa Gimn. w Radziechowie.
Tarnopol	5. Gimnazjum żeńskie im. Marji Konopnickiej Zofji Lenkiewiczowej.
Złoczów	6. Gimnazjum koedukacyjne Ukraińskiego T-wa Pedagogicznego „Ridna Szkoła".

II. Wykaz prywatnych zakładów kształcenia nauczycieli.

Województwo lwowskie.

Drohobycz	1. Seminarjum nauczycielskie żeńskie Koła Stow. Chrz Narod. Naucz. Szkół Powsz.
Jarosław	2. Semin. naucz. żeńskie im. Emilji Plater.
Jaworów	3. Semin. naucz. żeńskie SS. Bazyljanek.
Krosno	4. Semin. naucz. żeńskie T-wa Pryw. Semin. Naucz. Żeńsk
Lwów	5. Semin. naucz. żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej, 6. Semin. naucz. żeńskie SS. Nazaretanek, 7. Semin. naucz. żeńskie SS. Bazyljanek.
Łańcut	8. Semin. naucz. żeńskie SS. Boromeuszek.
Przemyśl	9. Semin. naucz. męskie Koła Stow .Chrz. Narod. Naucz. Szk. Pow., 10. Semin. naucz. żeńskie PP. Benedyktynek.
Rzeszów	11. Semin. naucz. żeńskie T-wa Pryw. Semin. Naucz. Żeńskiego.
Sambor	12. Semin. naucz. żeńskie im. Adama Asnyka Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powsz., 13. Semin. naucz. żeńskie Ukraińskiego T-wa Pedagogicznego.
Sanok	14. Semin. naucz. żeńskie miejskie.
Sokal	15. Semin. naucz. żeńskie miejskie.
Żółkiew	16. Semin. naucz. żeńskie SS. Felicjanek.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja	1. Semin. naucz. żeńskie Koła Pedag. T-wa Ukraińskiego.
Stryj	2. Semin. naucz. żeńskie miejskie, 3. Semin. naucz. żeńskie Koła Pedag. T-wa Ukraińskiego.
Stanisławów	4. Semin. naucz. żeńskie im. Marji Konopnickiej, 5. Semin. naucz. żeńskie SS. Bazyljanek.
Tłumacz	6. Semin. naucz. żeńskie T-wa Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powsz.

Województwo tarnopolskie.

Czortków	1. Semin. naucz. żeńskie im. Marji Konopnickiej.
Tarnopol	2. Semin. naucz. żeńskie Komitetu Obywatelskiego, 3. Semin. naucz. żeńskie Koła T. S. L.

III. Wykaz prywatnych szkół zawodowych.

Województwo lwowskie.

Borysław	1. Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.
Drohobycz	2. Średnia Szkoła Techniczna T-wa Średniej Szkoły Technicznej, 3. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa T. S. H. 4. Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej T-wa Średniej Szkoły Zawodowej Żeńskiej.
Fredrowo	5. 2-letnie Kursy Praktyki Ogrodniczej T-wa Ogrodniczego we Lwowie.
Gródek Jagiel.	6. 3-klas. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. L.
Jarosław	7. 4-klas. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. L.
Jazłowiec	8. Seminarjum Gospodarcze SS. Niepokalanego Poczęcia N. P. M.
Lwów	9. Skoła Rzemieślniczo-Przemysłowa im. Dr. A. Korkisa. 10. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa T. S. H., 11. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa Żyd. T-wa Szkoły Handl., 12. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa T-wa „Proświta", 13. Jednoroczna Koedukac. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego T. S. H., 14. Jednoroczna Żeńska Szkoła Przysposobienia Kupieckiego M. Christofa. 15. Liceum Handlowe Koedukac. T-wa Liceum Handlowego we Lwowie, 16. Jednoroczna Koedukac. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Z. Olszewskiego, 17. Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Liceum Handlowego we Lwowie, 16. Jednoroczna Koedukac. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Z. Olszewskiego, 17. Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla dziewcząt żydowskich, 18. Szkoła Zawodowa Żeńska im. św. Teresy Zgromadzenia SS. Opatrzności Bożej, 19. Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadzenia SS. Bazyljanek.
Miejsce Piastowe	20. Szkoła Rzemiosł T-wa „Powściągliwość i Praca".
Przemyśl	21. Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L., 22. Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla

	dziewcząt żydowskich, 23. Liceum Handlowe Koedukac. T S. H. w Przemyślu.
Rawa Ruska	24. Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.
Rozwadów	25. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa T-wa Szk. Zawod
Rzeszów	26. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa T. S. H., 27. Szkoła Przemysłowa Żeńska T. S. L.
Sambor	28. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa T. S. H., 29. 3-klas Koedukacyjna Szkoła Handlowa Fundacji O. Gotthelfa. 30. Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego, 31. Szkoła Zawodowa Żeńska dla dziewcząt żydowskich Fundacji O. Gotthelfa.
Sanok	32. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa Związku N. S. P.
Snopków	33. Główna Szkoła Gospodarcza Żeńska.
Żółkiew	34. Szkoła Zawodowa dla dziewcząt żyd. Tow. Ochrony Dzieci i Młodzieży Żydowskiej.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja	1. 3-klas. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H., 2. Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadz. SS. Urszulanek.
Stanisławów	3. Szkoła Przemysłowa Żeńska T-wa Szk. Przem. Żeńskiej. 4. Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Szerzenia Oświaty Zawodowej wśród Żydów, 5. 3-klas. Żeńska Szkoła Handlowa T. S. H.
Stryj	6. 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa Fr. Świderskiego, 7. Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla młodzieży żydowskiej.

Województwo tarnopolskie.

Brody	1. Jednoroczna Koeduk. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Dr. Loewina.
Brzeżany	2. Szkoła Przemysłu Drzewnego T-wa Szkoły Zawodowej Przemysłu Drzewnego.
Czortków	3. Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. P. H.
Tarnopol	4. 3-klas. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.
Złoczów	5. 3-klas. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.

IV. Wykaz szkół artystycznych.

Województwo lwowskie.

Lwów	1. Konserwatorjum Polskiego Towarzystwa Muzycznego, ul. Chorążczyzny 7, 2. Lwowski Instytut Muzyczny, ul. Sobieskiego 4, 3. Instytut Muzyczny im. Łysenki, ul. Szaszkiewicza 5, 4. Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego, ul. Miłkowskiego 11, 5. Szkoła Muzyczna Sabiny Kasparek, ul. Kochanowskiego 4, 6. Instytut Muzyczny Malwiny Reyssówny, ul. 29-go Listopada 70.
Drohobycz	7. Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, Rynek 6.
Przemyśl	8. Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, ul. Tatarska 4, 9. Instytut Muzyczny im. Chopina Wandy Cyrbesowej, ul. Grodzka 17.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja	1. Filja Konserwatorjum Towarzystwa Muzycznego im. Moniuszki w Stanisławowie, 2. Filja Lwowskiego Instytutu Muzycznego, ul. Kościuszki 25.
Stanisławów	3. Konserwatorjum Towarzystwa Muzycznego im. Moniuszki, Plac Mickiewicza, 4. Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki we Lwowie, ul. Gołuchowskiego.
Stryj	5. Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki we Lwowie, ul. Trybunalska 13.

Województwo tarnopolskie.

Czortków	1. Szkoła Muzyczna Stanisława Łukasiewicza, ul. Boczna Szpitalna.

Sposób asygnowania zwrotu opłat szkolnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 25 lipca 1929 r. Nr. O. 1530/29 do dyrekcyj (kierownictw) wszystkich państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, seminarjów i kursów nauczycielskich oraz rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Celem uproszczenia dotychczasowych zarządzeń, normujących sposób asygnowania zwrotu opłat szkolnych za dzieci funkcjonarjuszów państwowych (nauczycieli), uczęszczające do prywatnych szkół średnich, uchylam dotychczas obowiązujące przepisy i zarządzam w ich miejsce, co następuje:

1. Funkcjonarjusz (nauczyciel), podlegający służbowo tutejszemu Kuratorjum, wnosi z początkiem roku szkolnego na ręce swej przełożonej władzy podanie do Kuratorjum o zwrot opłaty szkolnej, podając w niem dokładnie wszystkie dane, przytoczone w p. 11 rozporządzenia Prez. Rady Ministrów z dnia 4 września 1925 r. Nr. 14604 (okólnik Nr. 95), ogłoszonego w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1925 r., str. 403.

Podanie takie wnosi się raz na dany rok szkolny. Funkcjonarjusz (nauczyciel) obowiązany jest jednak pod odpowiedzialnością służbową donieść natychmiast Kuratorjum, jeżeli zajdą okoliczności, które wpływają na prawo do zwrotu opłaty szkolnej, lub na jej wysokość (np. dziecko przekroczyło 24 rok życia, dziecko zostało zwolnione w całości lub w części od opłaty czesnego, dziecko wystąpiło ze szkoły, spensjonowanie funkcjonarjusza, urlop bezpłatny, przeniesienie do innego okręgu szkolnego, utrata prawa do dodatku ekonomicznego na dziecko i tp.).

O tem zechcą Kierownictwa szkół prywatnych powiadomić zainteresowanych funkcjonarjuszów.

Zaznaczam, że na okres roku szkolnego 1929/30 funkcjonarjusze państwowi są zwolnieni od obowiązku przedstawiania zaświadczeń o braku wolnych miejsc w szkołach państwowych we wszystkich okręgach szkolnych z wyjątkiem miasta Wilna i Brześcia n/Bugiem (patrz wyżej rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 4191/29).

2. Władza przełożona potwierdzi na podaniu, że proszący funkcjonarjusz pełni rzeczywiście obowiązki służbowe, że nie przebywa na bezpłatnym urlopie i nie jest funkcjonarjuszem kontraktowym, tudzież, że pobiera

dodatek ekonomiczny na dziecko, za które opłaca czesne, poczem odeśle bezzwłocznie wniesione podanie do dyrekcji tego prywatnego zakładu naukowego, do którego dziecko odnośnego funkcjonarjusza uczęszcza.

3. Kierownictwa prywatnych zakładów naukowych zbiorą nadesłane podania, dołączą do nich zaświadczenia, przewidziane w p. 11, lit. b (oraz — o ile chodzi o szkoły artystyczne — w p. 4 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów — i prześlą je możliwie jak najrychlej do Kuratorjum.

Jednocześnie kierownictwa szkół prywatnych przedłożą Kuratorjum O. S. Lw. w 3 egzemplarzach abecadłowo ułożony wykaz wszystkich dzieci funkcjonarjuszów (nauczycieli), podległych służbowo tutejszemu Kuratorjum względnie tych funkcjonarjuszów, którym Kuratorjum O. S. Lw. zarządza wypłatę poborów służbowych.

Wykaz winien zawierać następujące dane:

a) Imię i nazwisko funkcjonarjusza (nauczyciela);

b) Charakter służbowy (np. urzędnik R. S. P., nauczyciel publ. szkoły powszechnej, nauczyciel gimnazjalny i tp.), oraz miejsce służbowe, powiat;

c) Imię i nazwisko ucznia (uczennicy), klasa (kurs), tudzież dokładna data urodzenia;

d) Wysokość obowiązującej w zakładzie miesięcznej opłaty szkolnej;

e) Czy uczeń (uczennica) miał (a) dobrą ocenę z zachowania się i uzyskał (a) z końcem poprzedniego roku szkolnego promocję do następnej klasy względnie czy powtarza klasę po raz pierwszy;

f) Czy uczeń (uczennica) został (a) zwolniony (a) od opłaty czesnego ewentualnie do jakiej kwoty opłatę zniżono;

g) Wysokość zwrotu opłaty ze Skarbu Państwa;

h) Uwagi.

Kierownictwa prywatnych zakładów mają dla celów ewidencyjnych przedłożyć powyższe wykazy tylko 2 razy w roku, raz na początku roku szkolnego drugi raz na początku drugiego półrocza z uwzględnieniem zmian zaszłych w ciągu I. półrocza.

4. Na podstawie złożonych podań oraz wykazów Kuratorjum wyda zarządzenie, żeby kwota, podlegająca zwrotowi ze Skarbu Państwa, została bezzwłocznie wypłacona prywatnemu zakładowi naukowemu oraz żeby opłatę za naukę dzieci w następnych miesiącach przekazywano w odpowiednim terminie zakładom naukowym bez potrzeby wnoszenia przez dyrekcje tych zakładów jakichkolwiek przypomnień czy podań.

Rzeczą kierownictw jednak będzie donosić bezzwłocznie o zmianach, mogących zajść w wykazie uczniów (uczennic) a tem samem mających wpływ na wysokość asygnowanych przez Kuratorjum kwot.

5. Zarządzenie niniejsze obowiązuje od roku szkolnego 1929/30.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego: *Dr. M. Mendys* wr. Naczelnik Wydziału.

3.

Diety i koszty podróży.

Rozp. Min. Skarbu z dnia 9 maja 1929 r. L. D. III. 694/1/29.

Nr. O-1235/29. Wskutek zapytań niektórych władz w sprawie niżej podanych postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września

1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826 [1]) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia na zasadzie § 28 tego rozporządzenia, co następuje:

Do § 5 lit. b. Cała dieta należy się tylko w tym wypadku, gdy pobyt poza zwykłem miejscem służbowem przypada na porę nocną między 21-szą a 6-tą godziną i w tej porze nocnej trwa dłużej niż 6 godzin. Bez znaczenia zaś jest okoliczność, czy ten okres nocny ponad 6 godzin przypada na jedną noc, czy też na dwie noce po sobie następujące. Cała dieta należy się zatem np. za podróż służbową, trwającą od 27 lutego godziny 18 do dnia 28 lutego godziny 3 i jedna minuta, jak również za podróż służbową, trwającą od godziny 2 do godziny 23 i jedna minuta tego samego dnia, przyczem jedna minuta oznacza, że chodzi o okres nocny, trwający dłużej niż 6 godzin.

Do § 5 ostatni ustęp. Przepis ten, ustalający chwilę, od której należy liczyć początek jazdy, ma analogiczne zastosowanie także do ustalania chwili zakończenia jazdy.

Czas odjazdu, względnie przyjazdu kolei, statku i tp., ustalony w oficjalnym rozkładzie jazdy, należy przyjmować za chwilę rozpoczęcia, względnie zakończenia jazdy temi środkami lokomocji a to nawet w wypadku, gdyby faktyczny ich odjazd lub przyjazd był z jakichkolwiek powodów opóźniony lub przyspieszony.

Do § 7. Przepis ten nie dotyczy przeniesienia.

Gdy umieszczenie funkcjonarjusza w szpitalu odbywa się na zasadach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów (Dz U. R. P. Nr. 95, poz. 555 [2]), w myśl którego (§ 7) Skarb Państwa nie pokrywa całego kosztu, lecz tylko 75% kosztów leczenia szpitalnego (taksy szpitalnej), zaś resztę tj. 25% tych kosztów pokrywa funkcjonarjusz, wówczas należy przyznać funkcjonarjuszowi także 25% diety.

Do § 13. Przepis ten jest wyjątkiem od zasady, wypowiedzianej w § 2, pkt. I. 1 i 2, postanawia on bowiem, że mimo odbywania komisji poza zwykłem miejscem służbowem, nie należy się ani dieta ani zwrot kosztów przejazdu w tym wypadku, gdy odległość miejscowości, w której ma się odbyć czynność komisyjna, od urzędu zwykłego miejsca służbowego wynosi mniej niż 2 km.

Wspomnianą odległość danej miejscowości od urzędu należy liczyć nie od granicy danej miejscowości, lecz od miejsca czynności komisyjnej w tej miejscowości.

Do § 14. Przepis ten dotyczy wypadków, gdy funkcjonarjusz oprócz normalnej drogi, odbywanej z mieszkania do urzędu (zwykłego miejsca służbowego), odbywa jeszcze drugą drogę z mieszkania lub urzędu (zwykłego miejsca służbowego) dla wykonania miejscowej czynności komisyjnej

Zatem funkcjonarjuszowi, który np. kontrolując przez kilka dni miejscowy urząd podległy, nie uczęszcza przez te dni do zwykłego miejsca służbowego, nie należy przyznawać unormowanych niniejszym przepisem kosztów przejazdu do miejsca komisyjnego.

Do § 16 ustęp pierwszy. Gdy funkcjonarjusz odbywa podróż służbową z miejsca delegacji do miejscowości, która jest jego zwykłem miejscem służ-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 447.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 478.

bowem, należy się mu dieta tylko za czas przejazdu tam i zpowrotem, nie należą się zaś diety za czas jego pobytu w zwykłem miejscu służbowem. Wynika to z § 2, który nie pozwala na pobieranie diet w zwykłem miejscu służbowem. Taka zasada jest zawarta także w § 17.

Do § 16 ustęp pierwszy do słów „o ile z tytułu podróży służbowej nie należy się wyższa dieta".

Przykład: Funkcjonarjusz, będący na delegacji np. w Wilnie, odbywa w okresie zmniejszonych diet delegacyjnych podróż służbową do Warszawy. Za czas tej podróży służbowej należą mu się diety z tytułu podróży służbowej, tj. diety warszawskie, które w stosunku do delegacyjnych diet wileńskich są wyższe o 20%.

Przykład odwrotny: Funkcjonarjusz, będący na delegacji w Warszawie, odbywa w okresie zmniejszonych diet delegacyjnych podróż służbową do Wilna. Za czas tej podróży służbowej należą się mu diety z tytułu delegacji zwiększone do wysokości całej diety, ponieważ ta dieta zawiera w sobie 20%-owe zwiększenie, a więc jest dla niego korzystniejsza, niż dieta z tytułu podróży służbowej tj. dieta wileńska, która takiego zwiększenia nie posiada.

Do § 20 ustęp ostatni. Postanowienie to przestało być aktualne od czasu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341.[1]) tj. od dnia 1 lipca 1928 r.) i to rozporządzenie należy stosować nie tylko w sprawie objętej § 20, ostatni ustęp, lecz wogóle do całego trybu postępowania administracyjnego przy załatwianiu rachunków należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, przyczem szczególną uwagę należy zwrócić na postanowienia rozdziałów VIII, XII i XIII, traktujących o wydawaniu decyzji, o odwołaniu od decyzji i o terminie wnoszenia odwołania.

Do § 21. Wyrachowanie się z zaliczki, udzielonej na przypuszczalne koszty podróży służbowej, delegacji (odkomenderowania) i przeniesienia, winno nastąpić równocześnie z wypłatą należności, na której rachunek zaliczka była udzielona, tj. najpóźniej w terminach, wyznaczonych w § 20 (ustęp pierwszy i drugi) do przedstawienia rachunku, względnie o ile chodzi o zaliczkę na ryczałt na koszty przewozu urządzenia domowego (§ 19, lit. b) — równocześnie z wypłatą tego ryczałtu.

W razie zwłoki funkcjonarjusza w terminowem przedstawieniu rachunku, względnie zwłoki w zgłoszeniu się do służby na nowem miejscu służbowem, należy zarządzić likwidację zaliczki przez jej potrącenie z uposażenia.

Jest rzeczą oczywistą, że zaliczka na powyższe należności, może być udzielona tylko wtedy, gdy została już zarządzona podróż służbowa, delegacja lub przeniesienie.

Do § 22. Wypłata należności z tytułu podróży służbowych, delegacyj i przeniesień odbywa się zasadniczo w myśl § 20 na podstawie przedstawienia przez funkcjonarjusza rachunku, uzasadniającego każdą jego pozycję.

Wyjątek od zasady stanowi niniejszy przepis, pozwalający na ustalanie miesięcznego ryczałtu zamiast diet i kosztów przejazdu. Dotyczy on

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 3.

jednak tylko dwóch rodzajów podróży służbowych, mianowicie podróży służbowych, które:

1) trwają przez dłuższy okres czasu (jak np. wyjazdy funkcjonarjuszów państwowych poza zwykłe miejsce służbowe na roboty budowlane, polowe, lasowe i tp. trwające nieraz od wczesnej wiosny do późnej jesieni), lub które

2) stale się powtarzają, jak np. podróże służbowe organów kontrolnych, mających według zgóry ułożonego planu rocznego lub miesięcznego objeżdżać objekty kontrolne w wyznaczonych rejonach służbowych. Z tego powodu do stale powtarzających się podróży służbowych nie można zaliczać podróży służbowych np. organów śledczych, chociażby ich wyjazdy były bardzo częste; są one bowiem zależne od przestępstw czy zawinień, których pod względem ilości czy miejscowości nie można przewidzieć.

Władza naczelna, uzgadniając z Ministerstwem Skarbu wysokość ryczałtu, winna wykazać, że zachodzi jeden z powyższych rodzajów podróży służbowych, oraz tak sprawę przedstawić, by Ministerstwo Skarbu miało możność oceny, czy proponowana wysokość ryczałtu jest utrzymana w ramach diet i kosztów podróży, któreby się ewentualnie należały na podstawie rachunku. Wysokość ryczałtu należy zatem ustalać bądź na podstawie faktycznych rachunków poprzednich miesięcy, bądź na podstawie planu podróży służbowych.

Do § 28. Wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu, wydawane na zasadzie niniejszego postanowienia, są wiążące dla władz administracyjnych. Celem bowiem upoważnienia jednej tylko władzy centralnej, a mianowicie Ministerstwa Skarbu do wyjaśniania wątpliwości, powstałych przy stosowaniu omawianych przepisów, jest niewątpliwe zapewnienie w całem Państwie jednolitej wykładni tych przepisów.

Wyjaśnienia te nie są nowym przepisem prawnym, aby można mówić o specjalnym terminie ich obowiązywania, wyjaśnienia te podają bowiem tylko, jak dany przepis, budzący wątpliwość, należy rozumieć i dlatego ich znaczenie odnosi się z natury rzeczy do całego czasu, w którym obowiązuje dany wyjaśniony przepis. Wszystkie zatem wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu, dotyczące niniejszego rozporządzenia Rady Ministrów mają znaczenie od dnia 25 października (data wejścia w życie rozporządzenia, patrz § 30) chociażby data wyjaśnienia była późniejsza.

Na zapytanie, czy rozporządzenie Rady Ministrów o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia należy stosować do pracowników kontraktowych:

Ani ustawa uposażeniowa z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) ani wydane na zasadzie tej ustawy (art 10) rozporządzenie Rady Ministrów o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia, nie dotyczy pracowników kontraktowych. W odniesieniu do Państwa mają oni tylko takie prawa i obowiązki, jakie wynikają z zawartej z nimi prywatno-prawnej umowy służbowej. Zatem należności, unormowane wspomnianem rozporządzeniem, będą oni mogli pobierać tylko w tym wypadku, gdy umowa służbowa przewiduje możność zarządzenia podróży służbowych, delegacyj i przeniesień oraz wyraźnie przyznaje z tego tytułu należności według norm obowiązujących w tym względzie dla funkcjonarjuszów państwowych.

Wzór umowy z pracownikami kontraktowymi, ustalony przez Prezydjum Rady Ministrów i podany władzom do wiadomości okólnikiem z dnia 3 września 1924 r. L. 10769 [1]) przewiduje tylko możność odbywania przez pracownika kontraktowego podróży służbowych oraz daje możność przyznawania mu diet i kosztów podróży według norm, obowiązujących dla funkcjonarjuszów państwowych.

Wzór ten nie daje jednak możności przenoszenia, czy delegowania pracownika kontraktowego z jednego urzędu do drugiego. Według bowiem podanego wzoru umowy, ma się kontraktować pracownika na dłuższy lub krótszy okres czasu do pracy w ściśle określonym urzędzie. Jeżeli zatem pracownik kontraktowy, który w danym urzędzie jest już niepotrzebny, zgadza się na służbę kontraktową w innym urzędzie, zmiana jego miejsca służbowego winna nastąpić tylko drogą rozwiązania dotychczasowej umowy służbowej w dotychczasowym urzędzie i nawiązania nowej umowy w nowym urzędzie.

Instytucja bowiem delegacji i przeniesienia (jak również np. zawieszenia w służbie) jest właściwością państwowej służby o charakterze publiczno-prawnym, uzasadnioną głównie tą okolicznością, że funkcjonarjusz państwowy po odbyciu próbnej, względnie prowizorycznej, służby uzyskuje nominację stałą (art. 33 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164, względnie analogiczne przepisy, normujące inne rodzaje służby państwowej).

Taka sytuacja nie zachodzi w służbie kontraktowej, a temsamem niema potrzeby stosowania delegacji i przeniesienia do pracowników kontraktowych.

Podsekretarz Stanu: *Grodyński.*

4.

Ferje świąteczne.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 26 czerwca 1929 r. Nr. O. 485/29.

Wykaz świąt grecko-katolickich, wyliczonych w tutejszym okólniku z dnia 15 listopada 1926 r. Nr. O-3194/26, ustęp A II a. (Dz. Urz. z r. 1926, str. 511), uzupełnia się dwiema pozycjami, opuszczonemi w rzeczonym okólniku przez omyłkę: 21 listopada (św. Arch. Mychaiła) i 19 grudnia (św. Nykołaja).

Naczelnik Wydziału: *Dr. M. Mendys.*

5.

Podania w sprawach wojskowych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 maja 1929 r. Nr. I. Prez. 2953/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 81).

Zdarzają się wypadki, że funkcjonarjusze państwowi, względnie nauczyciele szkół, wnoszą prośby o zwolnienie ich ze służby wojskowej, lub w innych sprawach wojskowych bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wojskowych.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r. str. 303.

Ponieważ prośby tego rodzaju, bez bliższego określenia dat ewidencyjnych proszących, nie mogą być rozpatrywane przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, zarządzam, aby funkcjonarjusze państwowi i nauczyciele wszystkich podległych mi władz, urzędów i szkół wnosili podania w sprawach wojskowych bezpośrednio do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, do którego przynależą ewidencyjnie.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

6.

Zakładanie w szkołach Kół Szkolnych Komitetu Floty Narodowej.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. Prez. 1087/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 60).

Komitet Floty Narodowej, ustanowiony na mocy ustawy z dnia 16 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 206), celem zogniskowania wszystkich wysiłków społeczeństwa, zmierzających do utworzenia polskiej floty morskiej, wystąpił z inicjatywą zainteresowania tą akcją młodzieży szkolnej i powołania jej do czynnej współpracy.

Uznając doniosłość tej akcji, dla Państwa niezmiernie ważnej, mogącej z jednej strony dać pewne wyniki finansowe, a z drugiej przyczynić się do wyrobienia obywatelskiego i państwowego młodzieży szkolnej, zezwalam na zakładanie w poszczególnych szkołach w okręgach szkolnych Kół Szkolnych Komitetu Floty Narodowej, w których całą akcję prowadziłaby sama młodzież pod opieką wychowawców.

Kierownictwo szkół i nauczycielstwo proszę o współpracę i wybitne poparcie akcji Komitetu Floty Narodowej.

Składka dla młodzieży szkolnej wynosić będzie 10 groszy miesięcznie przez rok szkolny.

Za Ministra W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński,* Podsekretarz Stanu.

Odezwa Komitetu Floty Narodowej.

Komitet Floty Narodowej, rozszerzając coraz więcej działalność swą w kierunku gromadzenia funduszów na budowę Polskiej Floty Morskiej, pragnie podkreślić jeden bardzo dodatni objaw ofiarności nietylko poszczególnych obywateli, lecz również i całych zrzeszeń i instytucyj. I tak: na terenie Rzeczypospolitej dotychczas powstało już zgórą 500 Kół K. Fl. N. członkowie których opłacają roczne wkładki na rzecz Komitetu Fl. N.

Niezależnie od tego bardzo wiele sejmików powiatowych opodatkowało się w roku bieżącym, wstawiając do swych budżetów rocznych kwoty specjalnie przeznaczone na budowę Polskiej Floty Morskiej. Sumy te zostały już przesłane na konto P. K. O. Nr. 30. Komitetu Floty Narodowej.

Komitet Floty Narodowej stwierdza jednocześnie, że tego rodzaju obywatelskie poczynania na rzecz budowy Polskiej Floty Morskiej nie dotarły jeszcze do bardzo wielu samorządów powiatowych.

W przekonaniu, że apel zwrócony w swoim czasie przez Komitet Floty Narodowej do społeczeństwa i instytucyj samorządowych jedynie uszedł uwagi części tych instytucyj na terenie Rzeczypospolitej, Komitet Floty Narodowej żywi niepłonną nadzieję, że dalsza akcja w kierunku uchwalenia przez samorządy powiatowe sum na rzecz budowy Floty Morskiej, rozwinie się i w krótkim czasie na terenie Rzeczypospolitej wszystkie sejmiki powiatowe pójdą po linji zasilenia funduszów na rzecz budowy silnej Floty Morskiej. Potrzeby w tym kierunku są wielkie. Państwo nasze, pragnąc uniezależnić się od wpływów obcych, a temsamem zatrzymać w kraju kolosalne sumy, jakie płaci innym narodom za przewóz swoich i obcych towarów (w roku 1928 wydało 350 miljonów) musi w najbliższych latach posiadać silną flotę morską. Flotę taką Polska będzie mogła posiadać, o ile najszersze warstwy społeczeństwa, tj. jak poszczególni obywatele tak sfery zamożne oraz instytucje, samorządy i gminy w zrozumieniu tej wielkiej potrzeby narodowej, przyłożą swą cegiełkę przez stałe zasilenie funduszów Komitetu Fl. N.

Komitet Fl. N., pokładając wiarę w niespożytą energję i ofiarność obywateli dla dobra wielkiej sprawy, dowody czego niejednokrotnie miały miejsce w historji naszego narodu, żywi nadzieję, że i w tym konkretnym wypadku społeczeństwo nasze spełni swój obowiązek.

Sekretarz Generalny K. Fl. N. gen. *M. Zaruski.*

7.

Konferencje rejonowe za rok 1928/1929.

Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 11 lipca 1929 r. Nr. I. 9017/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskich we Lwowie).

Kuratorjum, przyjąwszy do wiadomości sprawozdania rad szkolnych w sprawie konferencyj rejonowych w roku szkolnym 1927/1928, stwierdza, że konferencje rejonowe na terenie tutejszego okręgu nie wszędzie rozwijają się należycie, naogół zaś znajdują się raczej w stadjum zatrzymywania się, względnie cofania się w rozwoju.

Podnieść natomiast należy z uznaniem incjatywy nauczycielstwa w kierunku organizowania kursów, zwłaszcza wakacyjnych, oraz wycieczek krajoznawczych i naukowych.

W związku z powyższem Kuratorjum poleca Radom Szkolnym dołożyć usilnych starań około spotęgowania pracy samokształceniowej zwłaszcza w kierunku czytelnictwa, zakładania bibljotek rejonowych, organizowania poważniejszej liczby kursów oraz wycieczek naukowych.

Sprawozdania z konferencyj rejonowych za rok szkolny 1928/1929 zechcą Rady Szkolne przedłożyć Kuratorjum najpóźniej do dnia 10 września b. r.

Należy je opracować według załączonego formularza i wyjaśnień zawartych w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 sierpnia 1928 r. Nr. I.-8848/28, który ogłasza się poniżej.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego: *Dr. M. Mendys* wr. Naczelnik Wydziału.

Rada Szkolna Powiatowa ....

SPRAWOZDANIE

z konferencyj rejonowych w roku szkolnym 19....../......

według stanu z dnia 30 czerwca 19.....

1	2	3	4		5	6	7	8	9	10		11
Lp.	Powiat	Liczba rejonów konferencyjn.	Średnia liczba na rejon		Liczba odbytych konferencyj w powiecie	Przewodniczący (z wyboru czy z nominacji)	Zainteresowanie nauczycielstwa (duże średnie, małe)	Liczba konferencyj, w których uczestniczył insp. szk.	Zwyczajna pora oraz czas trwania konferencji	Krótkie dane o przebiegu i wynikach konferencyj w rejonach		Uwagi i wnioski na przyszłość
			a nauczycieli	b konferencyj (rocznie)						a wiejskich	b miejskich	
Ogółem												

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 7 sierpnia 1928 r. Nr. I. 8848/28.

W związku z okólnikiem z dnia 28 maja 1926 r. Nr. 5580/26 (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z r. 1926, Nr. 12, poz. 144 [1]) w sprawie konferencyj rejonowych przypominam o obowiązku nadsyłania w terminie do dnia 1 listopada sprawozdań z konferencyj rejonowych, odbytych na terenie tamtejszego okręgu szkolnego w roku szkolnym 1927/28.

Sprawozdanie winno zawierać dane cyfrowe według załączonego formularza, oraz sprawozdanie ogólne, wykazujące stan ogólny konferencyj rejonowych (najlepiej zestawiony według punktów cytowanego okólnika), postęp względnie cofanie się organizacji na terenie okręgu i w poszczególnych powiatach, wskazywać trudności, na jakie natrafiono przy organizowaniu oraz nakreślać plan działalności na rok przyszły.

W planie dalszej działalności należy rozważyć, jaką pomoc władze szkolne mogłyby dać akcji samokształcenia nauczycielstwa (organizacja czytelnictwa) oraz jakie tematy z praktyki szkolnej należałoby w roku przyszłym uczynić przedmiotem konferencyj rejonowych w związku z brakami, jakie ujawniają się w pracy szkolnej w okręgu.

Za Dyrektora Departamentu: (—) *M. Radwan.*

8.

Wyciąg z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 15 kwietnia 1929 r. Nr. II. 2830/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 78).

Zarządzam co następuje:

Nauczyciele publicznych szkół powszechnych obowiązani są dołączać do próśb, podań i odwołań wnoszonych do władz szkolnych 2-giej i 3-ciej instancji wyciąg z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego według załączonego wzoru.

Część I do XV wypełnia zainteresowany nauczyciel, część XVI i XVII inspektor szkolny.

Wiarogodność podanych przez zainteresowanego nauczyciela dat w częściach I do XV stwierdza inspektor szkolny.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia [2]).

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

Okrąg Szkolny
Powiat:

W Y C I Ą G
z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego.

I. Imię i nazwisko ....

II. Data i miejsce urodzenia (miejscowość, powiat)

....

III. Narodowość .... IV. Wyznanie

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 450.

[2]) 20 czerwca 1929 r.

V. Stan .... VI. Stanowisko męża żony ....

VII. Ilość dzieci ....

VIII. Wykształcenie ogólne i zasadnicze zawodowe:

IX. Kwalifikacje zawodowe: ....

X. Służba lub praca zawodowa przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej.

Rodzaj służby lub pracy zawodowej oraz nazwa urzędu lub instytucji, w której pracował	Czas jej pełnienia		Ze służby tej względnie pracy zaliczono ogółem do wymiaru uposażenia lat, mies., dni dekretem z dnia Nr.
	od — do	ilość lat, miesięcy dni	

XI. Przebieg służby państwowej polskiej, podlegającej ustawie z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530)

Nr. kolejny	Data i liczba dekretu lub zarządzenia władzy oraz nazwa tej władzy	Rodzaj służby	Czas jej pełnienia		Okresy czasu niepoliczalne do służby czynnej (od — do)
			od — do	ilość lat, miesięcy, dni	

XII. Stały w myśl art. . . . ustawy z dnia 1 lipca o stosunkach służbowych nauczycieli (Dekret ustalenia z dnia . . . . L. . . .). (Dekretu ustalenia jeszcze nie otrzymał).

XIII. Uposażenie.

Grupa . . . . . szczebel . . . . .

XIV. Urlopy i nieobecność na służbie w ciągu trzech ostatnich lat.

XV. Odznaczenia — pochwały — kary dyscyplinarne — zawieszenie w służbie.

XVI. Okresowe (art. 20 i 24) oceny pracy nauczyciela.

Ocena za okres od — do	Data oceny	Treść oceny	Ocenę ustalił

XVII. Spostrzeżenia o pracy nauczyciela od ostatniej oceny kwalifikacyjnej.

Data wizytacji	Treść spostrzeżeń o pracy nauczyciela	Spotrzeżenia wpisał

Stwierdzam wiarogodność podanych dat.

W . . . . dnia . . . . 19 . r.

Pieczęć.

9.

Rozwiązanie stosunku służbowego z niekwalifikowanymi nauczycielami w publicznych szkołach powszechnych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 24 maja 1929 r. Nr. II. 10049/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 86).

W związku z postanowieniem art. 17 (ustęp pierwszy) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512; Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 67) zarządzam co następuje:

1. Najdalej z dniem 31 sierpnia 1929 r. należy za uprzedniem 3-miesięcznem wypowiedzeniem rozwiązać stosunek służbowy z nauczycielami, którzy rozpoczęli służbę, jako nauczyciele w publicznych szkołach powszechnych przed wejściem w życie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 28, poz. 258), t. j. przed dniem 1 kwietnia 1928 r., i którzy do dnia 31 maja 1929 r. nie uzyskali przepisanych w powyższem rozporządzeniu kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

2. Upoważniam kuratorów okręgów szkolnych w myśl art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych do ponownego zatrudnienia przed uzyskaniem przepisanych kwalifikacyj z pośród wyżej wyszczególnionych nauczycieli, tylko tych osób, które nie wyczerpały 3-letniego okresu nauczania, jednakże nie na dłużej, niż do końca trzeciego roku szkolnego od daty pierwszego ich zatrudnienia.

3. Celem ułatwienia niekwalifikowanym nauczycielom uzyskania kwalifikacyj w przewidzianym terminie, zainteresowane kuratorja winny uruchomić dodatkowe komisje egzaminacyjne dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, co jest tem bardziej wskazane, że w roku bieżącym nie będą czynne komisje egzaminacyjne na kursach wakacyjnych.

4. Ze względu na konieczność wczesnej decyzji w sprawie obsadzania wolnych etatów z początkiem roku szkolnego 1929/30, egzaminy, o których mowa w punkcie 3, winny zakończyć się najdalej 20 sierpnia 1929 r.

5. Pisma zwalniające, wystawione w myśl obowiązującej Instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 90), a na formularzach według załącznika Nr. 20, w którym należy skreślić w ustępie pierwszym „(albo 70)", natomiast wstawić: „oraz na podstawie art. 17 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258)", winny być doręczone najdalej do dnia 31 maja 1929 r. wszystkim nauczycielom, objętym postanowieniem punktu 1 niniejszego okólnika. Pisma zwalniające wystawia władza, która mianowała nauczyciela.

6. Nauczycielom, o których mowa w punkcie 1 niniejszego okólnika a którzy do dnia 31 sierpnia 1929 r. przedstawią dowód uzyskania przepisanych kwalifikacyj, należy uchylić na podstawie art. 100 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) pisma zwalniające, wystawione w myśl punktu 5.

7. Zwolnionym nauczycielom należy w miarę istnienia ustawowych warunków wypłacić odprawę w myśl art. 69, względnie wymierzyć uposażenie emerytalne w myśl art. 152 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli.

8. Nauczyciele, zwolnieni z powodu nieuzyskania w oznaczonym terminie kwalifikacyj, będą mogli uzyskać je tylko przez zdanie seminarjalnego egzaminu dojrzałości w charakterze eksternów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7 z r. 1925, poz. 69), gdyż z dniem 31 sierpnia 1929 r. ustaje dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych podstawa do składania ustanowionego w myśl art. 18 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. i § 8 Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 listopada 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881) egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych.

9. Celem zabezpieczenia możności pokrycia wydatków, związanych z wypłaceniem odprawy, winny zainteresowane kuratorja w terminie do dnia 15 czerwca 1929 r. zawiadomić Ministerstwo o liczbie nauczycieli zwolnionych oraz o przypuszczalnej wysokości kredytów, potrzebnych na odprawy.

10. Powyższy okólnik nie stosuje się do nauczycieli, mianowanych po dniu 1 kwietnia 1928 r. na podstawie art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258).

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

10.

Powołanie nauczycieli publicznych szkół powszechnych na ośmiotygodniowe wyszkolenie wojskowe.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 3733/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. i P. Nr. 6, poz 88).

Minister Spraw Wojskowych, rozkazem z dnia 3 czerwca r. b. L. 3200/Org. III. R. 327, zarządził na podstawie § 641 rozporządzenia wykon. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej w brzmieniu z dnia 23 maja 1924 r. po raz ostatni powołanie z dniem 5 lipca r. b. na ośmiotygo-

dniowe wyszkolenie wojskowe nauczycieli publicznych szkół powszechnych. urodzonych w latach 1905 i 1906, którzy zostali zaliczeni do rezerwy na podstawie art. 111 podanej na wstępie ustawy.

Powołaniu podlegają wyłącznie ci nauczyciele szkół powszechnych, którzy otrzymali już pierwsze ośmiotygodniowe wyszkolenie w latach ubiegłych.

W myśl powyższego podlegają powołaniu również i ci nauczyciele, urodzeni w latach 1903 i 1904, którzy odbyli już jedno ośmiotygodniowe wyszkolenie wojskowe, a potem z różnych powodów uzyskali przesunięcie terminów następnego wyszkolenia do roku bieżącego.

W związku z powyższem zwracam uwagę, że nauczyciele, którzy zgłoszą się do odbycia ośmiotygodniowego wyszkolenia wojskowego z opóźnieniem, t. j. po upływie nakazanego terminu, zwalniani będą z czynnej służby indywidualnie, po przejściu całkowitego wyszkolenia. Ponieważ mogą zajść wskutek tego wypadki, że zwolnienie to nastąpi dopiero po rozpoczęciu nowego roku szkolnego, podkreślam konieczność zgłaszania się zainteresowanych bez opóźnienia w nakazanym terminie.

Zarazem zaznaczam, że stosownie do § 642 rozp. wyk. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej uchylenie się od odbycia powyższego wyszkolenia powoduje bezzwłoczne wcielenie do wojska celem odbycia całkowitego okresu służby czynnej, niezależnie od odpowiedzialności karnej za uchylanie się od służby wojskowej.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

Organizacja szkół.

Szkolnictwo powszechne.

Pan Kurator O. S. Lw. udzielił:

1) rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 1929 r. Nr. I. 19652/29 Prywatnej 7-klasowej Szkole Powszechnej Żeńskiej fundacji Hr. Skarbka w Drohowyżu prawa publiczności na rok szkolny 1928/29.

2) rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 1929 r. L. I. 17979/29 Zarządowi „Ogniska" Zwiazku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Przemyślu zezwolenia na prowadzenie począwszy od roku szkolnego 1928/29 „Wieczornej Szkoły dla Dorosłych" w Przemyślu.

3) rozporządzeniem z dnia 8 lipca 1929 r. Nr. I. 18455/29 Prywatnej Szkole Powszechnej Żeńskiej SS. Rodziny Marji w Łomnie prawa publicznych szkół powszechnych na rok szkolny 1928/29.

4) rozporządzeniem z dnia 12 lipca 1929 r. Nr. I. 7133/29 Prywatnej Koedukacyjnej Szkole Powszechnej z hebrajskim językiem nauczania we Lwowie, utrzymywanej przez Żydowskie Towarzystwo Szkoły Ludowej i Średniej, prawa szkół publicznych na rok szkolny 1928/29.

Seminarja nauczycielskie.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 29 maja 1929 r. Nr. II.—14082/29.

I. Nadaję na rok szkolny 1929/30 i nadal do odwołania pełne prawa Prywatnemu Seminarjum Nauczycielskiemu Żeńskiemu im. Zofji Strzałkowskiej we Lwowie.

II. Nadaję na rok szkolny 1929/30 i nadal do odwołania niepełne prawa następującym prywatnym seminarjom nauczycielskim żeńskim:

1. SS. Bazyljanek w Jaworowie,
2. SS. Boromeuszek w Łańcucie,
3. Koła U. T. P. w Stryju,
4. T. S. L. w Tarnopolu,
5. Twa Prywatnego Seminarjum w Tłumaczu,
6. SS. Felicjanek w Żółkwi.

III. Nie przyznaję praw następującym prywatnym seminarjom nauczycielskim:

1. Żeńskiemu Twa Prywatnego Seminarjum w Brodach,
2. Żeńskiemu T. S. L. w Buczaczu,
3. Koedukacyjnemu im. Stan. Sobińskiego w Cieszanowie,
4. Żeńskiemu SS. Bazyljanek w Drohobyczu,
5. Żeńskiemu Anny Rychnowskiej we Lwowie,
6. Żeńskiemu im. T. Szewczenki we Lwowie,
7. Koedukacyjnemu im. Stan. Wyspiańskiego we Lwowie,
8. Żeńskiemu im. St. Jachowicza w Tarnobrzegu,
9. Żeńskiemu im. M. Konopnickiej w Złoczowie.

Uprawnienia innych prywatnych seminarjów w okręgu szkolnym lwowskim, przyznane pismem z dnia 1 lipca 1928 r. N. I—9099/28 [1]), pozostają bez zmian.

Dyrektor Departamentu: (—) *W. Żłobicki.*

Gimnazja.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 18 czerwca 1929 r. Nr. II. 12755/29 i z dnia 16 lipca 1929 r. Nr. II. 17703/29.

Następującym niepaństwowym szkołom średnim ogólno-kształcącym nadaję:

I. Pełne prawa gimnazjów państwych,

przewidziane w § 1 lit. a. rozporządzenia z dnia 7 listopada 1924 r. Nr. 12600/II (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 20/142, poz. 206 [2]).

Województwo lwowskie.

Bąkowice, pod Chyrowem.
1. Gimnazjum męskiemu OO. Jezuitów, aż do odwołania

Na rok szkolny **1929/30:**

Lwów — 2. Gimnazjum żeńskiemu im. Zofji Strzałkowskiej — spadkobierców Zofji Strzałkowskiej, 3. Gimnazjum żeńskiemu im. A. Mickiewicza Olgi z Filippich Żychowiczowej, 4. Liceum żeńskiemu im. A. Mickiewicza Olgi z Filippich Żychowiczowej,

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 281.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 320.

Przemyśl — 5. Gimnazjum żeńskiemu Ukraińskiego Instytutu dla Dziewcząt.

Województwo stanisławowskie.

Stanisławów — 6. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Urszulanek.

Województwo tarnopolskie.

Tarnopol — 7. Gimnazjum żeńskiemu im. M. Konopnickiej, Zofji Lenkiewiczowej.

II. Niepełne prawa gimnazjów państwowych, przewidziane w § 1, lit. b. przytoczonego rozporządzenia.

Województwo lwowskie.

Borysław-Tustanowice — 1. Gimnazjum koedukacyjnemu Towarzystwa Prywatnego Polskiego Gimnazjum Realnego dla Borysławia i Tustanowic, Sp. z o. o. w Borysławiu,

Drohobycz — 2. I. Gimnazjum żeńskiemu Towarzystwa Prywatnego Żeńskiego Gimnazjum,

Lwów — 3. Gimnazjum żeńskiemu „Sacre Coeur" Konwentu SS Sercanek, 4. Gimnazjum żeńskiemu im. J. Słowackiego Towarzystwa Prywatnego Gimnazjum, 5. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Urszulanek, 6. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. de Notre-Dame, 7. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu, 8. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Bazyljanek.

Województwo stanisławowskie.

Dolina — 9. Gimnazjum koedukacyjnemu im. Zygmunta Krasińskiego Towarzystwa Szkoły Średniej im. Z. Krasińskiego,

Horodenka — 10. Gimnazjum polskiemu koedukacyjnemu Towarzystwa Gimnazjum Polskiego,

Kołomyja — 11. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Urszulanek,

Stryj — 12. Gimnazjum żeńskiemu Towarzystwa Prywatnego Żeńskiego Gimnazjum.

Województwo tarnopolskie.

Złoczów — 13. Gimnazjum koedukacyjnemu Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

III. Niepełne prawa gimnazjów państwowych z zastrzeżeniem, przewidzianem w § 4 przytoczonego rozporządzenia.

Województwo lwowskie.

Dobromil — 1. Gimnazjum koedukacyjnemu Towarzystwa Miejskiego Gimnazjum,

Drohobycz — 2. II. Gimnazjum żeńskiemu im. H. Sienkiewicza Towarzystwa II. Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. H. Sienkiewicza, 3. Gimnazjum koedukacyjnemu im. I. Franki Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Jarosław — 4. Gimnazjum żeńskiemu Konwentu SS. Niepokalanek, 5. Gimnazjum żeńskiemu im. J. Słowackiego Towarzystwa Prywatnego Realnego Gimnazjum Żeńskiego im. J. Słowackiego,

Kolbuszowa — 6. Gimnazjum koedukacyjnemu Towarzystwa Szkoły Gimnazjalnej Męskiej,

Lwów — 7. Gimnazjum żeńskiemu Józefy S. Goldblatt-Kamerlingowej, 8. Gimnazjum męskiemu klasycznemu Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej, 9. Gimnazjum męskiemu humanistycznemu Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej, 10. Gimnazjum żeńskiemu Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej 11. Gimnazjum koedukacyjnemu Ewangelickiej Gminy Wyznaniowej, 12. Gimnazjum żeńskiemu Dr. Adeli Karp-Fuchsowej,

Przemyśl — 13. Gimnazjum żeńskiemu im. M. Konopnickiej Anny Kleczyńskiej,

Rzeszów — 14. Gimnazjum żeńskiemu Towarzystwa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego,

Sambor — 15. Gimnazjum żeńskiemu im. M. Konopnickiej Towarzystwa Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego.

Województwo stanisławowskie.

Rohatyn — 16. Gimnazjum koedukacyjnemu Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego,

Stanisławów — 17. Gimnazjum żeńskiemu Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego, 18. Gimnazjum Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej, oddziały żeńskie,

Stryj — 19. Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu.

Województwo tarnopolskie.

Borszczów — 20. Gimnazjum koedukacyjnemu Towarzystwa Szkoły Średniej,

Brody — 21. Gimnazjum koedukacyjnemu im. E. Orzeszkowej Dra Loewina,

Przemyślany — 22. Gimnazjum koedukacyjnemu im. Król. Jadwigi Towarzystwa Polskiego Gimnazjum im. Król. Jadwigi,

Radziechów — 23. Gimnazjum koedukacyjnemu im. Marszałka Badeniego Towarzystwa Prywatnego Gimnazjum im. Marszałka Badeniego.

N i e n a d a j ę p r a w g i m n a z j ó w p a ń s t w o w y c h następującym szkołom:

Województwo lwowskie.

Lwów	1. Gimnazjum męskiemu im. Henryka Jordana Mieczysława Kistryna, 2. Gimnazjum żeńskiemu im. Narcyzy Żmichowskiej, Marji Frenklówny, 3. Gimnazjum męskiemu Aleksandra Warzenicy.
Jaworów	4. Gimnazjum koeduk. im. Józefa Makoweja U. T. P.[1])
Przemyśl	5. Gimnazjum żeńskiemu Konwentu PP. Benedyktynek,
Przeworsk	6. Miejskiemu gimnazjum koedukacyjnemu,
Strzyżów	7. Miejskiemu gimnazjum koedukacyjnemu.

Województwo stanisławowskie.

Horodenka	8. Gimnazjum koedukacyjnemu U. T. P.
Kałusz	9. Miejskiemu gimnazjum koedukacyjnemu,
Kołomyja	10. Gimnazjum humanistycznemu Chaima Schapiry, 11. Gimnazjum żeńskiemu U. T. P.
Stanisławów	12. Gimnazjum Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Średniej, oddziałom męskim i koedukacyjnym, 13. Gimnazjum koedukacyjnemu Ewangelickiej Gminy Wyznaniowej, 14. Polskiemu gimnazjum żeńskiemu im. E. Orzeszkowej Towarzystwa Polskiego Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. E. Orzeszkowej.
Turka n/Stryjem	15. Gimnazjum koedukacyjnemu im. Marszałka Józefa Piłsudskiego Tow. Pryw. Gimnazjum Polskiego.

Województwo tarnopolskie.

Czortków	16. Gimnazjum koedukacyjnemu U. T. P.
Podhajce	17. Miejskiemu gimnazjum koedukacyjnemu,
Tarnopol	18. Gimnazjum żeńskiemu U. T. P.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki* wr.

Szkolnictwo zawodowe.

Pan Kurator O. S. Lw. udzielił:

1) rozporządzeniem z dnia 7 czerwca 1929 r. Nr. III. 2517/29 p. Marji Frenklównie we Lwowie zezwolenia na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Mochnackiego Nr. domu 38, prywatnej szkoły pracy społecznej dla dziewcząt pod nazwą: Szkoła Pracy Społecznej im. Narcyzy Żmichowskiej we Lwowie.

2) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 r. Nr. III. 2983/29 Zarządowi Stowarzyszenia „Służba Obywatelska", Koło Lwowskie we Lwowie, zezwolenia na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Zielonej, Nr.

[1]) Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 30 lipca 1929 r. Nr. II. 20426/29.

domu 8, prywatnych jednorocznych kursów gospodarstwa domowego pod nazwą: Jednoroczny Kurs Gospodarstwa Domowego Stowarzyszenia Służba Obywatelska we Lwowie.

3) rozporządzeniem z dnia 1 lipca 1929 r. Nr. III. 2721/29 p. Chaimowi Salomonowi Neumannowi w Stryju (ul. Batorego), zezwolenia na otwarcie i prowadzenie w Dolinie kursów handlowych pod nazwą: Jednoroczny Koedukacyjny Kurs Handlowy Ch. S. Neumanna w Dolinie.

Konkursy.

Konkursy na posady kierowników publicznych szkół powszechnych.

W powiecie bóbreckim:

1. Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej, z polsko-ruskim językiem nauczania w Demidowie. Mieszkanie służbowe o 2 ubikacjach z kuchnią, 2 morgi gruntu.

2. Posada kierownika 3-klas. szkoły koedukacyjnej, z polsko-ruskim językiem nauczania w Stańkowcach. Mieszkanie służbowe 2 pokoje z kuchnią, 2 morgi gruntu.

3. Posada kierownika 2-klasowej szkoły koedukacyjnej, z polskim językiem nauczania w Wołowej. Mieszkanie służbowe ma 2 pokoje z kuchnią, 2 morgi gruntu.

4. Posada kierownika 4-klas. szkoły koedukacyjnej, z polskim językiem nauczania w Wybranówce. Mieszkanie służbowe ma 3 pokoje z kuchnią, 2 morgi gruntu.

W powiecie bohorodczańskim:

Posada kierownika 3-klas. szkoly z polsko-ruskim językiem nauczania w Staruni Krasnej. Szczegóły w szematyzmie naucz. z 1926 r. Konkurs po raz drugi.

W powiecie borszczowskim:

Posada kierownika 2-klas. szkoły z polsko-ruskim językiem nauczania w Burdiakowcach. Konkurs ponowny.

W powiecie czortkowskim:

Posada kierownika 6-klas. szkoły koedukacyjnej, z polsko-ruskim językiem nauczania w Białej. Mieszkanie służbowe o 4 ubikacjach. Ogród 4310 m^2, gruntu 1$^1/_2$ morgi.

W powiecie gródeckim:

Posada kierownika 6-klas. szkoły koedukacyjnej, z polskim językiem nauczania w Rodatyczach. Mieszkanie służbowe ma 2 pokoje z kuchnią. Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowem względnie wyższym kursem nauczycielskim.

W powiecie h o r o d e ń s k i m:

Posada kierownika 3-klas. szkoły z ruskim językiem nauczania w Siemakowcach. Mieszkanie służbowe o 2 ubikacjach. Gruntu 50 a. Konkurs po raz drugi.

W powiecie j a w o r o w s k i m:

Posada kierownika 2-klas. szkoły w Nowosiółkach. Mieszkanie służbowe o 2 ubikacjach. Gruntu 45 a.

W powiecie k a ł u s k i m:

Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej, z polsko-ruskim językiem nauczania w Równi. 2 morgi gruntu.

W powiecie k o l b u s z o w s k i m:

Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej, z polskim językiem nauczania w Kosowach. Mieszkanie służbowe o 2 ubikacjach. Gruntu 1 ha.

W powiecie k o ł o m y j s k i m:

1. Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej, z polsko-ruskim językiem nauczania w Kamionce Wielkiej — Garby. Mieszkanie służbowe 1 pokój i kuchnia oraz 1 morg gruntu.

2. Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej im. Głowackiego z polskim językiem nauczania w Kułaczkowcach. 2 morgi gruntu.

W powiecie l w o w s k i m:

Posada kierownika 7-klas. szkoły z polskim językiem nauczania w Sokolnikach. Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 64 i z 1929 r., str. 153.

W powiecie ł a ń c u c k i m:

1. Posada kierownika 3-klas. szkoły koedukacyjnej im. Głowackiego z polskim językiem nauczania w Rakszawie. Konkurs ponowny.

2. Posada kierownika 5-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Sarzynie. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach oraz 2 morgi gruntu.

3. Posada kierownika 7-klas. szkoły koedukacyjnej z językiem polskim nauczania w Zarczyckiej Woli. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach. Konkurs ponowny.

4. Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Wydrzu. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach. Konkurs ponowny.

5. Posada kierownika 6-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Brzózie Królewskiej. Konkurs ponowny.

W powiecie m o ś c i s k i m:

1. Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej z ruskim językiem nauczania w Makuniowie. Mieszkanie służbowe o 2 ubikacjach, oraz 2 morgi gruntu. Konkurs po raz trzeci.

2. Posada kierownika 3-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Pnikutach. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach oraz 2 morg gruntu.

3. Posada kierownika 3-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Myślatyczach. Konkurs po raz trzeci.

4. Posada kierownika 3-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Strzelczyskach. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach. Konkurs po raz trzeci.

5. Posada kierownika 4-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Stojańcach. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach. Konkurs po raz trzeci.

6. Posada kierownika 5-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Lackiej Woli. $1^1/_4$ morga gruntu. Konkurs po raz trzeci. Kandydaci na posadę w Lackiej Woli z egzaminem wydziałowym lub W. K. N. będą mieli pierwszeństwo.

W powiecie radziechowskim:

Posada kierownika 2-klas. szkoły koedukacyjnej z polsko-ruskim językiem nauczania w Smaczowie.

W powiecie Skałackim:

1. Posada kierownika 3-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Chmieliskach. Mieszkanie służbowe o 2 ubikacjach, oraz 1 ha gruntu.

2. Posada kierownika 6-klas. szkoły koedukacyjnej z polskim językiem nauczania w Kaczanówce. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach, oraz 2 morgi gruntu. Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub W. K. N.

W powiecie skolskim:

Posada kierownika 3-klas. szkoły z polsko-ruskim językiem nauczania w Truchanowie. Mieszkanie służbowe 2 pokoje z kuchnią. Konkurs ponowny.

W powiecie staro-samborskim:

1. Posada kierownika 2-klas. szkoły koeduk. z ruskim językiem nauczania w Mszańcu. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach oraz grunt o obszarze 1928 m^2.

2. Posada kierownika 2-klas. szkoły koeduk. z polskim językiem nauczania w Niedzielnej. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach oraz grunt o obszarze 1087 m^2.

3. Posada kierownika 2-klas. szkoły koeduk. z ruskim językiem nauczania w Woli Koblańskiej. Mieszkanie służbowe o 3 ubikacjach oraz grunt o obszarze 3034 m^2.

W powiecie żółkiewskim:

1. Posada kierownika 5-klas. szkoły koeduk. z polsko-ruskim językiem nauczania w Batiatyczach. Mieszkanie służbowe o 4 ubikacjach oraz grunt

o obszarze 1 morga. Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem nauczycielskim.

2. Posada kierownika 5-klas. szkoły koeduk. z polsko-ruskim językiem nauczania w Turynce. Mieszkanie służbowe o 4 ubikacjach oraz grunt o obszarze 2 morgi. Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydziałowym lub wyższym kursem nauczycielskim.

Wolne posady nauczycieli.

W powiecie śniatyńskim:

Przy 7-klas. szkole powszechnej męskiej w Śniatynie będzie wolna posada dla nauczyciela (ewentualnie nauczycielki), posiadającego wyższy kurs nauczycielski z grupy matematyczno-fizycznej, który będzie prowadził pracownię fizyczno-chemiczną.

W Państwowej Szkole Ekonomiczno-Handlowej we Lwowie:

Nr. III. 2213/29. Kuratorjum O. S. Lw. podaje do wiadomości, iż w Państwowej Szkole Ekonomiczno-Handlowej we Lwowie jest wolna posada nauczyciela towaroznawstwa i chemji od 1 września 1929 roku. O stanowisko to ubiegać się mogą kandydaci posiadający kwalifikacje określone rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29 ex 1928, poz. 271) o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych.

Do posady tej przywiązane jest uposażenie unormowane ustawą z 9-go października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z 22 grudnia 1925 (Dz. U. R P. Nr. 129, poz. 918), oraz ustawą z 1 marca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 207).

Podania należycie udokumentowane należy wnosić do Kuratorjum O. S. Lw. za pośrednictwem Państwowej Szkoły Ekonomiczno-Handlowej we Lwowie w terminie czterotygodniowym od daty wyjścia niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.

P. o. Naczelnika Wydziału: *Dr. K. Zagajewski* wr.

Konkursy unieważnione.

W powiecie krośnieńskim:

Unieważnia się konkurs na stanowisko kierowniczki (ka) szkoły powszechnej 5-klasowej żeńskiej w Korczynie — ogłoszony w Dz. Urz. Nr. 6/29, str. 268.

W powiecie złoczowskim:

Unieważnia się konkurs na posadę kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Trendowaczu, ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z dnia 10 maja 1929 r. Nr. 5, str. 235.

Ogłoszenia.

Komisje kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 czerwca 1929 r. Nr. I. 18786/29.

Z uwagi na zmiany organizacyjne i personalne, jakie od r. 1928 zaszły do chwili obecnej tak w nadzorze szkolnym jak i wśród nauczycielstwa szkół powszechnych, zarządzam w organizacji i składzie komisyj kwalifikacyjnych, powołanych okólnikiem z dnia 21 listopada 1927 Nr. I.-30246/27 a uzupełnionych okólnikiem z dnia 13 grudnia 1927 Nr. I.-40871/27 [1]) zmiany następujące:

Zamiast dotychczasowych czterech powołuję pięć komisyj kwalifikacyjnych, które obejmować będą następujące powiaty:

I. Komisja: Brzozów, Jarosław, Kolbuszowa, Krosno, Lisko, Łańcut, Nisko, Przemyśl, Przeworsk, Rzeszów, Sanok, Strzyżów, Tarnobrzeg i Stary Sambor.

II. Komisja: Bóbrka, Drohobycz, Dobromil, Gródek Jagielloński, Jaworów, Lwów—powiat, Mościska, Rawa Ruska, Rudki, Sambor, Sokal, Kamionka Strumiłowa, Żydaczów i Żółkiew.

III. Komisja: Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Kopyczyńce, Podhajce, Przemyślany, Radziechów, Skałat, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów i Złoczów.

IV. Komisja: Bohorodczany, Dolina, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kosów, Lwów—miasto, Nadwórna, Peczeniżyn, Rohatyn, Stanisławów, Stryj, Śniatyn i Tłumacz.

V. Komisja: Lubaczów, Skole, Tarnopol i Turka.

Komisje powyższe mieć będą skład następujący:

Komisja I-a: 1) P. Mieczysław Piątkowski, okręgowy wizytator szkół, 2) P. Mieczysław Bem, inspektor szkolny w Jarosławiu, 3) P. Karol Fischer, inspektor szkolny w Przemyślu, 4) P. Antoni Chudy, nauczyciel szkoły im. Skargi w Jarosławiu, 5) P. Jan Wisłocki, kierownik szkoły w Chyrowie (pow. Stary Sambor), 6) P. Jan Witek, kierownik szkoły w Łańcucie (Przedmieście), 7) P. Eugenjusz Złotnicki, kierownik szkoły w Przemyślu.

Komisja II-a: 1) P. Jan Kamiński, okręgowy wizytator szkół, 2) P. Zenon Zaklika, inspektor szkolny we Lwowie (powiat), 3) P. Marjan Żychiewicz, inspektor szkolny w Żółkwi, 4) P. Piotr Walaszek, kierownik szkoły w Zubrzy (powiat Lwów), 5) P. Jan Silbert, kierownik szkoły w Dobromilu, 6) P. Michał Panasiuk, kierownik szkoły w Krystynopolu (powiat Sokal), 7) P. Bronisław Malik, kierownik szkoły w Krzywczycach (powiat Lwów).

Komisja III-a: 1) P. Stefan Halibej, okręgowy wizytator szkół 2) P. Longin Pyż, inspektor szkolny w Brodach, 3) P. Józef Głowacki, inspektor szkolny w Złoczowie, 4) P. Ludwik Gałaczyński, nauczyciel w Brzeżanach, 5) P. Franciszek Jezuit, kierownik szkoły w Krosienku (powiat Przemyślany), 6) P. Piotr Dutkowski, kierownik szkoły w Grzymałowie (powiat Skałat), 7) P. Władysław Sojka, kierownik szkoły w Ułaszkowcach (powiat Czortków).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 507.

Komisja IV-a: 1) P. Stefan Dańcewicz, okręgowy wizytator szkół, 2) P. Wawrzyniec Furmankiewicz, inspektor szkolny w Stanisławowie, 3) P. Józef Hirsz, inspektor szkolny w Stryju, 4) P. Stanisław Dworski, inspektor szkolny we Lwowie—mieście, 5) P. Marjan Jaworski, nauczyciel szkoły im. M. Magdaleny we Lwowie, 6) P. Jan Sawków, kierownik szkoły w Rosólnie (powiat Bohorodczany), 7) P. Augusta Szpakowska, nauczycielka w Kołomyi, 8) P. Władysław Dobrucki, kierownik szkoły w Peczeniżynie, 9) P. Barbara Żulińska, nauczycielka seminarjum ochroniarskiego we Lwowie, 10) P. Aleksandra Gustowiczówna, wychowawczyni ochronki we Lwowie.

Komisja V-a: 1) P. Władysław Opala, okręgowy wizytator szkół 2) P. Włodzimierz Leśniakowski, inspektor szkolny w Tarnopolu, 3) P. Jakób Utzig, inspektor szkolny w Lubaczowie, 4) P. Feliks Ościak, kierownik szkoły w Oleszycach Starych (powiat Lubaczów), 5) P. Józef Czabanowski, kierownik szkoły w Tarnopolu, 6) P. Prokop Szeremeta, kierownik szkoły w Turce, 7) P. Wacław Skulski, kierownik szkoły w Demni (powiat Skole)

Osoby, które wchodziły w skład komisyj kwalifikacyjnych na podstawie okólników na wstępie powołanych, a nie są objęte niniejszem zarządzeniem, tracą automatycznie swój mandat i przestają być członkami komisyj, o czem zawiadomią je pp. inspektorowie.

Okres fungowania powyższych pięciu komisyj trwać będzie do dnia 30 czerwca 1930 r.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Komisja kwalifikacyjna dla urzędników.

Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 9 kwietnia 1929 r. Nr. I. Prez. 2189/29 ustanowił w miejsce dr. Kazimierza Sośnickiego, przeniesionego w stan spoczynku, na pozostały okres dwuletni 1929/30 członkiem Komisji Kwalifikacyjnej dla urzędników, ustanowionej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego zarządzeniem z dnia 22 listopada 1928 r. Nr. O. Prez. 7216/28 [1]), dr. Michała Mendysa, naczelnika wydziału.

Zarazem ustanowił dodatkowo na ten sam okres zastępcami członków powyższej komisji:

Stanisława Huberta, wizytatora szkół, p. o. Naczelnika Wydziału, Stefana Dańcewicza, wizytatora szkół, Władysława Opalę, p. o. wizytatora szkół i Jana Irautha, księgowego.

Kurs społeczno-rolniczy w Brodach w jesieni 1929 r.

L. I. KN. 3099/29. Podobnie jak w roku ubiegłym Zarząd Główny Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Warszawie organizuje 5-miesięczny kurs społeczno-rolniczy w Brodach dla nauczycielstwa szkół powszechnych. Kurs ten rozpocznie się dnia 1 września 1929 r. i trwać będzie do 31 stycznia 1930 r.

Dla umożliwienia wzięcia udziału w kursie czynnym nauczycielom szkół powszechnych Ministerstwo skłonne jest na czas trwania kursu prze-

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 567.

znaczyć dla jego uczestników 40 urlopów, a mianowicie 30 urlopów płatnych, 5 urlopów płatnych za zwrotem kosztów zastępstwa i 5 urlopów bezpłatnych.

Podobnie jak w roku ubiegłym Ministerstwo zastrzega sobie decyzję w sprawie przyznawania urlopów nauczycielom szkół powszechnych, zgłaszającym się na wspomniany kurs.

Ulgi kolejowe dla uczestników kursów wakacyjnych.

Nr. I. KN-3100/29. Ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem z dnia 8 czerwca 1929 r. Nr. II.-15386/29 po uprzedniem porozumieniu się z Ministerstwem Komunikacji Dep. III. zarządziło co następuje:

Uczestnicy kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa, które mają się odbyć w bieżącym sezonie letnim, mogą korzystać w drodze powrotnej ze zniżek kolejowych w ramach ulgi taryfowej, przewidzianej w części II, dziale I, rozdz. E, punkt 6, taryfy osobowej (Dz. T. i Z. K. z 1929 r. Nr. 22, poz. 110).

Omawiana ulga przejazdowa równa się zniżeniu ceny biletów kolejowych o 50% w drodze powrotnej, nie wyłączając pociągów pospiesznych

W celu uzyskania ulgi przyznanej rada szkolna w siedzibie kursu względnie kierownictwo kursu powinna (o) zwrócić się bezpośrednio do tej dyrekcji kolei państwowych, w której obrębie leży stacja wyjazdu.

Równocześnie wszystkie dyrekcje kolei państwowych otrzymują właściwe rozporządzenie.

Początek roku szkolnego 1929/30.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 20 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 4117/29.

Nr. O-1359/29. Początek roku szkolnego 1929/30 wyznaczam na dzień 3 września b. r. (wtorek). W tym dniu odbędzie się uroczyste nabożeństwo szkolne, normalne zajęcia szkolne rozpoczną się dnia 4 września b. r.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

Instruktor fizyki z chemją.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 8 maja 1929 r. Nr. II. 13093/29 zawiadomiło, że od dnia 1 maja 1929 r. powierzyło obowiązki drugiego instruktora fizyki z chemją w zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych p. Janowi Pniewskiemu, nauczycielowi Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Płocku.

Dotychczasowy instruktor p. Władysław Michalski pozostaje na swem stanowisku i będzie zajęty praca na organizującym się w Warszawie rocznym kursie fizyko-chemicznym dla nauczycieli seminarjów nauczycielskich.

Ceny wstępu na P. W. K. w Poznaniu.

Nr. O. 1101/29. Urzędnicy państwowi na podstawie okazanych legitymacyj urzędniczych otrzymują 50% zniżenie cen biletu wstępu na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 9.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 10 października 1929

TREŚĆ:

1. Popieranie przemysłu ojczystego str. 349.
2. Udział szkół w świętach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego str. 350.
3. Nadawanie prywatnym szkołom średnim ogólno-kształcącym i seminarjom nauczycielskim praw szkół państwowych str. 351.
4. Nauczanie przedmiotów pozaprogramowych w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich str. 353.
5. Organizacja pracy instruktorskiej w szkołach średnich ogólno-kształcących str. 353.
6. Taksy szkolne w szkołach średnich ogólno-kształcących str. 354.
7. Egzamin państwowy na nauczyciela szkół średnich str. 358.
8. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach str. 359.

Ruch służbowy str. 360.

Konkursy str. 373.

Ogłoszenia: Chorągiewki Komitetu Floty Narodowej str. 378. Nazwy szkół handlowych str. 378. Granice gmin str. 379. Państwowe zakłady umundurowania str. 379. Zniesienie Rady szkolnej Pomiatowej w Peczeniżynie str. 380. Sądy Grodzkie str. 380 Wydaleni str. 380

1.

Popieranie przemysłu ojczystego.

Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 27 sierpnia 1929 r. Nr. O. 1777/29.

W związku z rozpoczęciem roku szkolnego przypominam okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Lwowskiego z dnia 9 czerwca 1925 r. i okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 sierpnia 1925 r. Nr. O. Prez 7622/25 (Dz. Urz. K. O. S. L. z r. 1925, str. 262 i 368) i zwracam uwagę Dyrekcyj i Rad Szkolnych na bardzo ważną sprawę popierania przemysłu ojczystego przez szkołę przy okazji zaopatrywania się młodzieży w potrzebne przybory szkolne i pomoce naukowe.

Należy mianowicie gorąco zachęcić młodzież do nabywania wyrobów krajowych, wyjaśniając jak wielki wpływ na poprawę bytu gospodarczego Państwa ma popieranie wytwórczości krajowej.

Dyrekcje i Rady Szkolne zwrócą się z apelem do nauczycielstwa, aby nie poprzestało na ogólnikowem zachęceniu i wyjaśnieniu młodzieży potrzeby popierania przemysłu ojczystego, lecz poparło tę ważną akcję, przez szczegółowe wskazówki, jakie wyroby i jakich firm ma młodzież zakupywać.

Zachęcając do nabywania krajowych wyrobów, należy wziąć pod uwagę nietylko materjały piśmienne i książki, mapy, ale także te wszystkie wyroby, które młodzież zakupuje zazwyczaj z początkiem roku szkolnego.

Przywiązując wielką wagę do propagandy odbudowy gospodarczej Państwa przez szkołę, zwracam sie do Dyrekcyj i Rad Szkolnych, aby zajęły się tą sprawą, sprawdziły czy młodzież zaopatrzyła się w krajowe wyroby i przy okazji wizytowania szkoły złożyły odpowiednie ustne sprawozdanie panom wizytatorom z wyników akcji.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

2.

Udział szkół w świętach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 czerwca 1929 r. Nr. I. FW 3484/29.
(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 87).

W sprawie udziału szkół i młodzieży szkolnej w świętach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego ustalam następujące wytyczne:

1. Święta wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego są świętami organizowanemi przez wojewódzkie, powiatowe lub miejskie komitety w. f. i p. w. i jako takie mają być:

a) pokazem stopnia usprawnienia fizycznego i wojskowego społeczeństwa oraz przeglądem dokonanych na tem polu prac;

b) manifestacją na rzecz tężyzny fizycznej i pogotowia obrony państwa.

2. Święta wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego noszą charakter propagandowy i masowy, obejmować więc powinny oprócz organizacyj przysposobienia wojskowego i stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych również szkoły i młodzież szkolną, pozwalając przez to władzom szkolnym powiązanie świąt sportowych młodzieży szkolnej ze świętami w. f. i p. w.

3. Pokazy i zawody młodzieży szkolnej w ramach ogólnych świąt w f. i p. w. organizowane są przez dyrekcje szkół i nauczycieli ćwiczeń cielesnych, którzy winni wchodzić z zasady w skład organów wykonawczych i organizacyjnych świąt. Przygotowanie części programu, dotyczącej młodzieży szkolnej należy do nauczycieli ćwiczeń cielesnych, przygotowanie programu pokazów harcerskich do instruktorów harcerskich, przygotowanie zaś programu p. w. do właściwych kierowników hufców szkolnych. W ten sposób zostaje usunięta dająca się niekiedy spostrzec rozbieżność pogla-

dów szkoły i komendantów jednostek p. w. na program i organizacje zawodów.

4. Święta wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego winny się odbywać, o ile możności w miesiącu czerwcu, aby można połączyć je ze świętami sportowemi szkolnemi.

5. Szczegółowe wytyczne o organizacji świat w. f. i p. w. podaje instrukcja o świętach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, wydana w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego L. 1863/PW.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński*

3.

Nadawanie prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym i seminarjom nauczycielskim praw szkół państwowych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 maja 1929 r. Nr. II. 2875/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 75).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304 — Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18, poz. 111) zarządzam co następuje:

§ 1. Prywatna szkoła średnia ogólnokształcąca (seminarjum nauczycielskie) może uzyskać prawa szkół państwowych: a) pełne, lub b) niepełne.

§ 2. Pełne prawa szkół państwowych, jakie może otrzymać szkoła średnia ogólnokształcąca lub seminarjum nauczycielskie, są następujące:

a) abiturjenci zdają egzamin dojrzałości w sposób, określony przepisami o egzaminach dojrzałości uczniów szkół państwowych,

b) świadectwa z poszczególnych klas (kursów), wydawane przez szkołę własnym uczniom (uczennicom), są równoznaczne ze świadectwami szkół państwowych,

c) uczniowie (uczennice) szkoły korzystają z ulg kolejowych narówni z uczniami (uczennicami) szkół państwowych,

d) za naukę uczniów (uczennic), dzieci funkcjonarjuszów państwowych, skarb Państwa zwraca szkole opłatę,

§ 3. Niepełne prawa szkół państwowych, jakie może otrzymać szkoła średnia ogólnokształcąca (seminarjum nauczycielskie), są następujące:

a) abiturjenci zdają egzamin dojrzałości w sposób, określony specjalnemi przepisami dla tej kategorji szkół,

b) świadectwa z poszczególnych klas (kursów), wydawane przez szkołę własnym uczniom (uczennicom), są naogół równoznaczne ze świadectwami szkół państwowych z wyjątkiem wypadku przechodzenia do gimnazjum (seminarjum nauczycielskiego) państwowego lub niepaństwowego z pełnemi prawami szkół państwowych: wtedy uczniowie (uczennice) zdają całkowity egzamin wstępny,

c) uczniowie (uczennice) szkoły korzystają z ulg kolejowych narówni z uczniami (uczennicami) szkół państwowych,

d) za naukę uczniów (uczennic), dzieci funkcjonarjuszów państwowych, skarb Państwa zwraca szkole opłatę.

§ 4. Warunki, od których uzależnia się nadanie szkole prywatnej pełnych praw szkół państwowych, są następujące:

a) konstrukcja programu szkoły i metody stosowane w szkole winny być dostatecznie celowe, a szkoła winna wykazać dostatecznie wysoki poziom nauczania i osiągać wyniki, odpowiadające zadaniom gimnazjum (seminarjum nauczycielskiego) państwowego, określonym właściwemi przepisami,

b) szkoła winna prowadzić żywą akcję wychowawczą oraz osiągać dostateczne wyniki wychowawcze; w szczególności szkoła musi wychowywać młodzież w duchu wyraźnie państwowym i wyrabiać wśród młodzieży poszanowanie dla władzy państwowej i jej zarządzeń.

c) szkoła winna mieć własnego kierownika, oddanego tylko tej jednej szkole oraz większość własnego grona nauczycielskiego,

d) nauczyciele szkoły nie mogą być zatrudnieni — we wszystkich szkołach, w których uczą, razem wziąwszy — w większej liczbie godzin lekcyj tygodniowo nad tę, na jaką pozwalają przepisy, obowiązujące nauczycieli szkół państwowych,

e) szkoła winna przestrzegać zasad obowiązujących w szkołach państwowych w sprawie przyjmowania nowych uczniów (uczennic) do gimnazjum (seminarjum nauczycielskiego),

f) szkoła winna posiadać odpowiednie pomieszczenie i urządzenia, dostateczną ilość pomocy naukowych, bibljotekę oraz potrzebne pracownie

§ 5. Szkoła, która wprawdzie nie odpowiada warunkom wymienionym w § 4, lecz zbliża się do pełnych wymagań w tym paragrafie zawartych, może uzyskać niepełne prawa szkół państwowych, określone w § 3.

§ 6. Prawa szkół państwowych, wymienione w §§ 2 i 3 niniejszego rozporządzenia nadaje szkole prywatnej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek kuratora właściwego okręgu szkolnego. Nadane prawa są ważne aż do odwołania.

§ 7. Nadane prawa mogą być obniżone, a nawet zupełnie cofnięte każdej chwili, o ile szkoła nie spełnia warunków, uzasadniających posiadanie tych praw, zwłaszcza gdy szkoła nie czyni zadość wymaganiom, wskazanym w punkcie b) § 4 niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Na świadectwach szkolnych, wydawanych przez szkoły prywatne z pełnemi prawami szkół państwowych, umieszcza dyrekcja szkoły uwagę następującą: „Na mocy zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia . . . . . . Nr. . . szkoła, wydająca niniejsze świadectwo, uzyskała p e ł n e prawa szkół państwowych, przewidziane w § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 maja 1929 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 75)".

§ 9. Na świadectwach szkolnych, wydawanych przez szkoły prywatne z niepełnemi prawami szkół państwowych, umieszcza dyrekcja szkoły uwagę następującą: „Na mocy zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia . . . . . . Nr. . . szkoła, wydająca niniejsze świadectwo, uzyskała n i e p e ł n e prawa szkół państwowych, przewidziane w § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 maja 1929 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 75)".

§ 10. Szkoły, którym Minister W. R. i O. P. nie nadał pełnych ani niepełnych praw szkół państwowych, nie korzystają z żadnych uprawnień szkół państwowych.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 roku.

§ 12. Ostatnie zarządzenia w sprawie nadania praw, wydane dla poszczególnych szkół na mocy poprzednich przepisów, zachowują moc obowiązującą do czasu wydania nowej decyzji, opartej na niniejszem rozporządzeniu.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

4.

Nauczanie przedmiotów pozaprogramowych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich.

Okólnik Ministra W. R. i O P. z dnia 16 maja 1929 r. Nr. II. 7805/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 84).

Ze względu na zgłoszone w tej sprawie zapytania, wyjaśniam, że do nauczania w szkole średniej ogólnokształcącej lub zakładzie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych pewnych przedmiotów, nie objętych ogólnym programem tych szkół i nie uwzględnionych w przepisach o kwalifikacjach i egzaminach na nauczycieli szkół średnich, n. p. prawoznawstwa, esperanta, ekonomji politycznej, wystarcza upoważnienie na piśmie, udzielane w miarę potrzeby i do odwołania przez kuratora właściwego okręgu szkolnego na wniosek zainteresowanej dyrekcji szkoły.

Nauczanie tych przedmiotów bowiem nie podlega postanowieniom ustawy z dnia 26 września 1922 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18 z r. 1924, poz. 178).

Osoby, uczące już pozaprogramowych przedmiotów, o jakich mowa w ustępie pierwszym, winny w ciągu trzech miesięcy od daty niniejszego zarządzenia postarać się o takie upoważnienie.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński*

5.

Organizacja pracy instruktorskiej w szkołach średnich ogólno-kształcących w roku 1929/30.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 12 sierpnia 1929 r. Nr. II. 11616/29. do dyrekcyj (Kierownictw) wszystkich państw. szkół średnich ogólnokształcących.

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 27 lipca 1929 Nr. II. 20872/29 podało do wiadomości Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, iż celem przyjścia z pomocą państwowym szkołom średnim ogólnokształcącym w usiłowaniach, zmierzających do podniesienia poziomu pracy, przystąpiło do organizowania pomocy instruktorskiej w zakresie przedmiotów, objętych programami nauki w szkołach średnich ogólnokształcących.

Instruktorom między innemi pracami w Ministerstwie powierzono:

a) zwiedzanie szkół średnich ogólnokształcących, celem poznania poziomu nauczania poszczególnych przedmiotów oraz warunków, w jakich odbywa się nauka i zdobycia w ten sposób odpowiedniego materjału do opracowania szczegółowych instrukcyj;

b) udzielanie porad, dotyczących metod nauczania, organizacji pracowni, kompletowania i sposobów użytkowania pomocy naukowych i t. p., ustnie (w czasie wizytacji szkoły, w czasie pobytu nauczyciela lub dyrektora w Warszawie) lub piśmiennie;

c) prowadzenie w zakładzie, w którym pracują, lekcyj pokazowych dla nauczycieli i dyrektorów.

Instruktorzy występować będą jedynie w charakterze fachowych doradców, starających się przyjść z pomocą dyrekcjom oraz nauczycielom szkół średnich ogólnokształcących przez dawanie im niezbędnych instrukcyj i rad, w żadnym zaś wypadku zleceń wydawać nie będą.

W sprawie wyjazdów do szkół instruktorzy będą porozumiewać się z pp. naczelnikami wydziałów i wizytatorami odnośnych okręgów szkolnych i po każdej bytności w szkole będą składali ustne sprawozdanie kuratorjum.

We wszelkich sprawach, w których opinja lub pomoc instruktorska staje się pożądaną, pp. dyrektorzy i nauczyciele winni porozumiewać się z odpowiednimi instruktorami ustnie lub piśmiennie, drogą korespondencji, kierowanej półurzędowo do Wydziału Szkół Średnich Ministerstwa W. R. i O. P. w Warszawie, Bagatela 12, z napisem na kopercie „dla instruktora" (wymienić przedmiot).

Korespondencję, dotyczącą spraw związanych z nauczaniem robót ręcznych, należy kierować do Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie, Górczewska 8.

Nauczyciele i dyrektorzy, przybywający z prowincji, o ile chcą być obecni na lekcjach pokazowych lub też uzyskać potrzebne informacje, muszą uprzednio porozumieć się z odnośnym instruktorem w sprawie godziny i miejsca spotkania.

Prace instruktorskie w roku szkolnym 1929/30 Ministerstwo powierzyło pp.: dr. Władysławowi Szyszkowskiemu — w zakresie języka polskiego; Stanisławowi Selidze — w zakresie języka łacińskiego; Wandzie Dewitzowej — w zakresie języków obcych nowożytnych; dr. Halinie Mrozowskiej — w zakresie historji; Gustawowi Wuttkemu — w zakresie geografji; Bronisławowi Bieleckiemu — w zakresie matematyki; dr. Bolesławowi Gaweckiemu — w zakresie fizyki; Edwardowi Gęborkowi — w zakresie biologji; Władysławowi Przanowskiemu, a w jego zastępstwie Antoniemu Wójtowowi — w zakresie robót ręcznych.

O tem się Dyrekcje (Kierownictwa) zawiadamia.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego: *Dr. M. Mendys* wr. Naczelnik Wydziału.

6.

Taksy szkolne w szkołach średnich ogólno-kształcących.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 r. Nr. II. 19858/29.

L. II. 11614/29. Z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1929/30, zatem od dnia 1 września 1929 r. Ministerstwo W. R. i O. P.

wprowadza w szkołach średnich ogólno-kształcących na okres roku szkolnego 1929/30 następujące taksy:

1. Taksa wstępna dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej . . . . 3 zł
2. Taksa za egzamin wstępny do klasy II-ej lub wyższej oprócz VIII-ej państwowej szkoły średniej . . . . . . 10 zł
3. Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów . . 4 zł
4. Taksa za egzamin wstępny do klasy VIII-ej państwowej szkoły średniej . . . . 20 zł
5. Taksa za egzamin prywatny, zdawany w państwowej szkole średniej (w okręgach, w których te egzaminy istnieją) . . 20 zł
6. Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich państwowych i prywatnych . . . . 12 zł
7. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów . . 60 zł
8. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów . 15 zł
9. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego . . . . 5 zł
10. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości . . 10 zł
11. Taksa administracyjna rocznie . . . . 110 zł

Z powyższych taks jedynie taksy, wymienione pod pozycją 9 i 10 stanowią dochód państwowy i winny być wpłacone przez zainteresowanych do kas skarbowych na rachunek kuratorjum do zarachowania na § 14, działu 5 (Szkolnictwo Średnie Ogólnokształcące) budżetu dochodowego Ministerstwa W. R. i O. P.

Taksy wymienione w punktach 2, 3, 4 i 5, rozdzielają dyrekcje szkół pomiędzy egzaminatorów, względnie członków komisyj egzaminacyjnych, jako wynagrodzenie za udział w komisjach, podobnie jak taksy za egzamin dla eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum. Na pobrane taksy dyrekcje wydają kwity ze specjalnego bloczka, opatrzone pieczęcią szkoły. Sumy poszczególne winny być wciągnięte na tę samą listę, na której są pokwitowania z podziału kwoty między egzaminatorów.

Egzamin wstępny do klasy I-ej jest bezpłatny, bezpłatny jest również egzamin do klasy IV-ej, o ile składa go uczeń, przechodzący do tej klasy bezpośrednio po ukończeniu klasy VII-ej siedmioklasowej szkoły powszechnej. Nauczyciele wyznaczeni przez dyrektora szkoły i biorący udział w komisji egzaminacyjnej do klasy I-ej, względnie IV-ej, żadnego wynagrodzenia z tego tytułu nie otrzymują.

Taksy wymienione pod pozycjami 6, 7 i 8 za egzamin dojrzałości szkoły państwowe i niepaństwowe wpłacają do dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P. na fundusz specjalny „Taksa administracyjna“ i przesyłają kuratorjum wykaz uczniów (enic), od których taksy te zostały pobrane, oraz dowód wpłacenia łącznej kwoty. Kuratorjum po sprawdzeniu wykazy te wraz z dowodami wpłaty odsyła do Ministerstwa.

Taksy, wpłacane przez uczniów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach 6, 7 i 8 i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (ekstern) z powodu zasłabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczony nie zostanie.

Dochód z taks, wymienionych w punktach 1 i 11, winny dyrekcje szkół przekazywać za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności na rachunek czekowy Nr. 30110 Centralnej Kasy Państwowej: w połowie do dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P. (Departament Szkolnictwa Ogólnokształcącego) na fundusz specjalny „Taksa administracyjna", drugą zaś połowę tego dochodu zatrzymywać do własnej dyspozycji na pokrycie wydatków rzeczowo-administracyjnych szkoły, w szczególności na opał, światło, utrzymanie porządku, na wydatki biurowe, wydatki różne, drobny remont, urządzenie lokali szkolnych, na pomoce naukowe i t. p. Z tego też dochodu rezerwują dyrekcje szkół półrocznie po 1 zł 50 gr (względnie po 75 gr przy częściowych zwolnieniach) od ucznia na wycieczki, urządzenia i przybory do zabaw ruchowych, sporty i t. p., które dyrekcje organizują według własnego uznania. Wszelkie wpływy do funduszu, pozostającego w zarządzie dyrekcyj szkół, jak również i wydatki z tego funduszu czynione, obowiązane są dyrekcje szkół zapisywać jako dochód, względnie rozchód w myśl przepisów rachunkowo-kasowych dla dyrekcyj gimnazjów państwowych.

Funduszu specjalnego „Taksa administracyjna" używać będzie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tak jak dotąd na ogólne cele szkolnictwa średniego ogólno-kształcącego w szczególności zaś na pokrycie komornego za lokale, wynajmowane dla państwowych szkół średnich ogólnokształcących. Z tego też funduszu zasilać będzie Ministerstwo W. R. i O. P. fundusz specjalny kuratorjów okręgów szkolnych celem przyjścia z pomocą tym szkołom, które ze względu na szczególne okoliczności z części taksy administracyjnej, pozostającej w ich dyspozycji, własnych wydatków pokryć nie mogą. Znaczną część taksy administracyjnej pochłoną wreszcie środki naukowe, bibljoteki i t. p. oraz kwoty, przeznaczane stale na fundusz budowy domów wycieczkowych.

Unormowana niniejszem rozporządzeniem taksa administracyjna winna być przez uczniów wpłacana w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do końca drugiego miesiąca. Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od tej taksy w jednem półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnych półroczach szkolnych, o ile i jak długo istnieją warunki, od których zależy zwolnienie. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (eksterni). Zwolnień można udzielić jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów i od taksy administracyjnej.

Ze zwolnień od taksy administracyjnej mogą korzystać:

a) dzieci rodziców niezamożnych, oraz dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających ze Skarbu Państwa uposażenie służbowe, względnie wynagrodzenie, o ile nie jest wiadome, że posiadają znaczniejszy majątek. W tym wypadku płacą połowę taksy administracyjnej, która przypada do podziału stosunkowo między Ministerstwo W. R. i O. P. i dyrekcję szkoły;

b) w wypadkach zupełnego ubóstwa w całości, jednak w granicach 10% ogółu uczniów całej szkoły, przyczem zgodnie z tutejszem zarządze-

niem z dnia 31 grudnia 1928 r. Nr. II.-17818/28[1]) w pierwszym rzędzie uwzględnić należy dzieci niezamożnych inwalidów wojennych.

Od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezamożni oraz dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, a także i sami funkcjonarjusze państwowi i wojskowi zawodowi. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przyczem analogicznie do punktu b. poprzedniego ustępu pierwszeństwo mieć winny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych oraz niezamożni inwalidzi wojenni.

Określonych wyżej zwolnień od taksy administracyjnej udzielają co półrocze rady pedagogiczne szkół, stosownie do stanu majątkowego rodziców uczniom (nicom), którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady pedagogiczne winny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje, nadto jej pilność i postępy w nauce. Zwolnienia od taksy administracyjnej należy odmówić uczniom (nicom) bez względu na to, czy są dziećmi funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, którzy nie wykazują należytych postępów w nauce i zachowaniu, a rada pedagogiczna doszła do przekonania, że nie są to objawy przejściowe, ale zasadnicze cechy ujemne inteligencji, lub charakteru. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji rady pedagogicznej w wypadku odmówienia zwolnienia do kuratorjum, które rozstrzyga ostatecznie. Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia kuratorjum.

Zwolnienie od taksy administracyjnej następuje z końcem drugiego miesiąca po rozpoczęciu półrocza na skutek podania wniesionego do dyrekcji szkoły przez rodziców, lub opiekę domową ucznia w terminie najdalej miesięcznym po rozpoczęciu danego półrocza. Do podania należy dołączyć stosowne zaświadczenie o stanie majątkowym.

Funkcjonarjusze państwowi i wojskowi zawodowi nie składają podań o zwolnienie od taksy. Dyrekcja może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia zaświadczenia o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonarjuszem państwowym.

Uczniowie (ice) nie zwolnieni od taksy administracyjnej obowiązani są wpłacić tę taksę bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odmownych decyzyj rady pedagogicznej, najpóźniej jednak do końca 3-go miesiąca danego półrocza pod rygorem niedopuszczenia do dalszych zajęć szkolnych.

Kontrolę nad należytem pobieraniem taks od uczniów, względnie rozdziałem i przekazywaniem taksy administracyjnej, wykonują w stosunku do wszystkich szkół średnich państwowych, niezależnie od organów kontroli państwowej, kuratorja.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uchylam wszystkie dotychczasowe rozporządzenia, dotyczące niniejszem rozporządzeniem objętych taks szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r. str. 261.

7.

Egzamin państwowy na nauczyciela szkół średnich.

Rozp. Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 maja 1929 r. Nr. II. 1939/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 77).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 864), zarządzam co następuje:

§ 1. Dyplom słuchacza Wydziału Humanistycznego, Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego i Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie, uzyskany po zdaniu — zgodnie z §§ 2, 3 i 4 niniejszego rozporządzenia — egzaminów w zakresie jednej z następujących grup egzaminacyjnych:

1) filozoficznej, 2) filologji polskiej i 3) historycznej na Wydziale Humanistycznym,

lub 1) matematycznej, 2) fizycznej, 3) chemicznej, 4) botanicznej, 5) zoologicznej, 6) fizjologicznej, 7) geologicznej i 8) geograficznej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym,

lub wreszcie pedagogicznej na Wydziale Pedagogicznym, — uznaje się przy dopuszczaniu do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich za równoważny z dyplomem na stopień magistra filozofji, wymienionym w punkcie d. § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 859).

Na dyplomie tym należy umieszczać następujący dopisek:

„Dyplom niniejszy — na mocy rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 maja 1929 r. (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 77) — jest równoważny przy dopuszczaniu do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, z dyplomem na stopień magistra filozofji w zakresie . . . . ".

§ 2. Do egzaminów, zdawanych celem uzyskania dyplomu, dającego uprawnienia określone w § 1., mogą być dopuszczeni tylko kandydaci, którzy oprócz warunków, wymaganych przepisami Wolnej Wszechnicy Polskiej do dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, posiadają również gimnazjalne świadectwo dojrzałości.

§ 3. Programy egzaminów, o których mowa w § 1, winny obejmować materjał naukowy, określony osobnemi przepisami w sprawie programu studjów i egzaminów na stopień magistra filozofji w zakresie następujących przedmiotów: 1) nauk filozoficznych, 2) filologji polskiej, 3) historji, 4) matematyki, 5) fizyki, 6) chemji, 7) botaniki, 8) zoologji wraz z anatomją porównawczą, 9) biologji ogólnej, 10) geologji i paleontologji, 11) geografji oraz 12) pedagogiki.

§ 4. Egzaminy w zakresie poszczególnych grup egzaminacyjnych, o jakich mowa wyżej, odbywa się przed komisjami egzaminacyjnemi, powołanemi przy Wydziale Humanistycznym, Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym i Wydziale Pedagogicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Przewodniczącego oraz członków komisji mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 5. Przewodniczący może zadawać kandydatom pytania i bierze udział w głosowaniu.

Gdyby wbrew głosowi przewodniczącego większość głosujących oświadczyła się za przyznaniem kandydatowi dyplomu, przewodniczący może odwołać się do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W takim wypadku wstrzymuje się wydanie dyplomu z dopiskiem, wskazanym w § 1, aż do czasu decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński*

8.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 kwietnia 1929 r., Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 299. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 76).

Na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych, której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R P. Nr. 92, poz. 864) oraz na zasadzie art. 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1929 r w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59) [1]) zarządzam co następuje:

§ 1. W roporządzeniu z dnia 16 listopada 1926 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 124, poz. 715) [2]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 po wyrazach: „przez zdanie przed końcem“ wyrazy „roku szkolnego 1928/29“ zastępuje się wyrazami „roku szkolnego 1930/31“;

2) w ustępie 2 § 5 po wyrazach „winny wnieść“ wyrazy „w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia“ zastępuje się wyrazami „przed 1 lipca 1929 r.“;

3) w § 7 wyrazy „przed końcem r. 1928“ zastępuje się wyrazami „przed końcem roku szkolnego 1930/1931“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia [3]).

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r. str. 179.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r. str. 564.

[3]) 15 maja 1929 r.

Ruch służbowy.

Kuratorjum Ok. Szk. Lw.

P. Minister W. R. i O. P. zamianował:

1) rozporządzeniem z dnia 2 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4392/29 p. dr. Michała Mendysa, prowizorycznego urzędnika w VI st. sł. w Kuratorjum O. S. Lw., naczelnikiem wydziału;

2) rozporządzeniem z dnia 2 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4391/29 p. Stanisława Huberta, nauczyciela IX gimnazjum we Lwowie, p. o. wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw., wizytatorem;

3) rozporządzeniem z dnia 2 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4395/29 p. Ludwika Jusa, nauczyciela gimnazjum IX we Lwowie, p. o. wizytatora w Kuratorjum O. S. Lw., wizytatorem;

4) rozporządzeniem z dnia 2 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4394/29 p. Romana Koestlicha, dyrektora gimnazjum im. T. Kościuszki we Lwowie, p. o. wizytatora szkół Kuratorjum O. S. Lw., wizytatorem;

5) rozporządzeniem z dnia 12 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 3925/29 p. Teofila Koziarę, dyrektora Pań. Sem. Naucz. im. M. Brzezińskiego w Leśnej Podlaskiej, p. o. wizytatora w Kuratorjum O. S. Lw., wizytatorem;

6) rozporządzeniem z dnia 14 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 3962/29 p. inż. Stefana Frischa, prowizorycznego wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw., wizytatorem;

7) rozporządzeniem z dnia 6 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4511/29 p. inż. Teofila Kozłowskiego, kontraktowego dyrektora szkół zawodowo-dokształcających we Lwowie, prowizorycznym wizytatorem szkół w Kuratorjum O. S. Lw.;

8) rozporządzeniem z dnia 6 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 2096/29 p. Marjana Galasiewicza, referendarza w VIII st. sł. w Kuratorjum O. S. Lw., referendarzem w VII st. sł.;

P. Minister W. R. i O. P. powierzył pełnienie obowiązków wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw.:

1) rozporządzeniem z dnia 22 sierpnia 1929 r. Nr. I .Prez. 4999/29 p. Sewerynowi Bilinkiewiczowi, nauczycielowi I gimnazjum we Lwowie;

2) rozporządzeniem z dnia 4 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4459/29 p. dr. Denysowi Łukianowiczowi, dyrektorowi gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 9 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4457/29 zwolnił p. dr. Włodzimierza Lewickiego, profesora II gimnazjum im. K. Szajnochy we Lwowie, p. o. wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw., z pełnienia obowiązków wizytatora szkół.

Rada Ministrów przeniosła w stan nieczynny:

1) uchwałą z dnia 13 lipca 1929 r. (Min. W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 Nr. I. Prez. 4693/29) p. Edwarda Horwatha, wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw.;

2) uchwałą z dnia 4 lipca 1929 r. (rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4694/29) p. dr. Jana Kopacza, wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw.

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł w stan spoczynku:

1) rozporządzeniem z dnia 11 czerwca 1929 r. Nr. I. Prez. 3857/29 p. Eugenjusza Frydrycha, księgowego w Kuratorjum O. S. Lw.;

2) rozporządzeniem z dnia 26 lutego 1929 r. Nr. I. Prez. 159/29 p. dr. Kazimierza Sośnickiego, naczelnika wydziału Kuratorjum O. S. Lw.

P. Kurator O. S. Lw. zamianował urzędników Kuratorjum O. S. Lw. rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 1929 r.:

1) Irenę Juchnowiczównę, asesorem w VIII st. sł. (Nr. O. 1447/29);
2) Tadeusza Kaflińskiego, asesorem w VIII st. sł. (Nr. O. 1446/29);
3) Bazylego Bodnara, adjunktem kancelaryjnym IX st. sł. (Nr. O. 1445/29);
4) Konstancję Lewandowską adjunktem kancelaryjnym IX st. sł. (Nr. O. 1444/29);
5) Józefę Wereszczakową adjunktem kancelaryjnym IX st. sł. (Nr. O. 1443/29);
6) Hipolitę Sozańską adjunktem kancelaryjnym IX st. sł. (Nr. O. 1442/29);
7) Helenę Tyszkowską adjunktem kancelaryjnym IX st. sł. (Nr. O. 1441/29);
8) Juljusza Ratajczaka kontrolerem IX st. sł. (Nr. O. 1440/29);
9) Michała Lochmana kontrolerem IX st. sł. (Nr. O. 1439/29);
10) Kazimierza Popadeńczuka kontrolerem IX st. sł. (Nr. O. 1438/29);
11) Michała Koleńskiego kontrolerem IX st. sł. (Nr. O. 1437/29);
12) Antoniego Świąteckiego prowizorycznym urzędnikiem IX st. sł. (Nr. O. 1436/29);
13) Franciszkę Orłowską rejestratorem w X st. sł. (Nr. O. 1435/29);
14) Kazimierę Moroziewicz rejestratorem X st. sł. (Nr. O. 1434/29);
15) Jana Baszczaka sekretarzem X st. sł. (Nr. O. 1433/29);
16) Władysławę Niemczynowską rejestratorem X st. sł. (Nr. O. 1432/29);
17) Jadwigę Andrzejowską rejestratorem X st. sł. (Nr. O. 1431/29);
18) Karola Dziedzica sekretarzem X st. sł. (Nr. O. 1430/29);
19) Herminę Koczy asystentem X st. sł. (Nr. O. 1429/29);
20) Józefa Pannenkę rachmistrzem X st. sł. (Nr. O. 1428/29);
21) Helenę Dziulakównę rejestratorem X st. sł. (Nr. O 1427/29);
22) Joannę Kraussową rachmistrzem X st. sł. (Nr. O. 1426/29);
23) Janinę Michalską kancelistką XI st. sł. (Nr. O. 1425/29);
24) Olgę Hołodyńską kancelistką XI st. sł. (Nr. O. 1424/29);
25) Kamilę Klimkową kancelistką XI st. sł. (Nr. O. 1423/29);
26) Bronisławę Ponczakównę rachmistrzem XI st. sł. (Nr. O. 1422/29);
27) Helenę Kuśnierską rachmistrzem XI st. sł. (Nr. O. 1421/29);
28) Jadwigę Konopkówne rachmistrzem XI st. sł. (Nr. O. 1420/29);
29) Jadwigę Pawłowską rachmistrzem XI st. sł. (Nr. O. 1419/29);
30) Bronisławę Harasimowicz kancelistką XI st. sł. (Nr. O. 1418/29);
31) Zofję Czekońską rejestratorem XI st. sł. Nr. O. 546/29);
32) Augustynę Aleksandrę Lebiszczakównę rachmistrzem XII st. sł. (Nr. O. 440/29).

P. Kurator O. S. Lw. przyjął do służby w Kuratorjum w charakterze praktykantów:

1) rozporządzeniem z dnia 1 czerwca 1929 r. Nr. O. 1117/29 p. Adama Domiczka.

2) rozporządzeniem z dnia 1 lipca 1929 r. Nr. O. 1194/29 p. Michała Jezierskiego;

3) rozporządzeniem z dnia 2 września 1929 r. L. O. 705/29 p. Antoniego Michalskiego;

4) rozporządzeniem z dnia 23 września 1929 r. Nr. O. 1844/29 p. Franciszka Owadiuka.

P. Kurator O. S. Lw. przyjął p. Wiktora Wendorfa do służby w Kuratorjum O. S. Lw. w charakterze kontraktowego urzędnika XI st. sł.

P. Kurator O. S. Lw. zwolnił z posady na własną prośbę:

1) rozporządzeniem z dnia 31 maja 1929 r. Nr. O. 1114/29 p. Stanisława Jezierskiego, kancelistę XI st. sł.;

2) rozporządzeniem z dnia 18 czerwca 1929 r. Nr. O. 1204/29 p. Zofję Kamińską, kontraktową urzędniczkę Kuratorjum O. S. Lw.;

3) rozporządzeniem z dnia 9 lipca 1929 r. Nr. O. 1529/29 p. Marjana Pisarika, kontrolera.

Inspektoraty.

P. Minister W. R. i O. P. zamianował:

1) rozporządzeniem z dnia 6 czerwca 1929 Nr. II. 14195/29 p. Stanisława Dworskiego, profesora państwowego gimnazjum, przydzielonego do Kuratorjum we Lwowie, prowizorycznym inspektorem szkolnym m. Lwowa;

2) rozporządzeniem z dnia 26 sierpnia 1929 Nr. II. 18195/29 p. Tadeusza Pachorka, nauczyciela 7 klasowej szkoły powszechnej im. St. Konarskiego we Lwowie, prowizorycznym inspektorem szkolnym w Przemyślanach;

3) rozporządzeniem z dnia 27 sierpnia 1929 Nr. II. 20165/29 p. Juljana Becka, referendarza Kuratorjum we Lwowie, zastępcą inspektora szkolnego w Jarosławiu;

4) rozporządzeniem z dnia 24 maja 1929 Nr. II. 13278/29 p. Franciszka Lutra, nauczyciela 7-klasowej szkoły powszechnej w Niżniowie, prowizorycznym zastępcą inspektora szkolnego w Kołomyi;

5) rozporządzeniem z dnia 24 maja 1929 Nr. II. 13495/29 p. Zygmunta Śliwińskiego, kierownika 7-klasowej szkoły powszechnej w Stojanowie, prowizorycznym inspektorem szkolnym w Bohorodczanach.

6) rozporządzeniem z dnia 26 września 1929 r. Nr. I. 34505/29 p. Mateusza Melnarowicza, kierownika 7-kl. szkoły w Tustanowicach—Wolance, prow. zastępcą inspektora szkolnego w Drohobyczu.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 19 maja 1929 Nr. II. 11236/29 przeniósł p. Jana Rygla, inspektora szkolnego w Peczeniżynie, na równorzędne stanowisko do Borszczowa.

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł w stan spoczynku:

1) rozporządzeniem z dnia 20 kwietnia 1929 r. Nr. II. 9430/29 p. Józefa Deckera, inspektora szkolnego w Sokalu;

2) rozporządzeniem z dnia 24 kwietnia 1929 r. Nr. II. 10952/29 p. Włodzimierza Kabarowskiego, inspektora szkolnego w Bohorodczanach;

3) rozporządzeniem z dnia 5 czerwca 1929 r. Nr. II. 14194/29 p. Józefa Lasotę, inspektora szkolnego w Przemyślanach.

P. Kurator O. S. Lw. zamianował urzędników rad szkolnych powiatowych:

1) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22654/29 p. Helenę Balicką adjunktem kancelaryjnym w X st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej w Kosowie;

2) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22656/29 p. Józefa Buczkowskiego kancelistą w XI st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej wTłumaczu;

3) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22659/29 p. Helenę Dubielównę kancelistką w XI st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej w Rzeszowie;

4) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 23653/29 p. Marję Kulonównę adjunktem kancelaryjnym w IX st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej w Strzyżowie;

5) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22652/29 p. Michała Medyńskiego adjunktem kancelaryjnym w IX st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej w Zaleszczykach;

6) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22657/29 p. Feliksa Moszczyńskiego kancelistą w XI st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej w Stanisławowie;

7) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22658/29 p. Józefa Reitera kancelistą w XI st. sł. Rady Szkolnej Powiatowej w Nisku;

8) rozporządzeniem z dnia 27 czerwca 1929 Nr. I. 22655/29 p. Franciszka Szomborę adjunktem kancelaryjnym w X stopniu służbowym Rady Szkolnej Powiatowej w Krośnie.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani:

Babuniak Hilary, kierownikiem 4-ro klasowej szkoły w Wierzbowie (Brzeżany); Bajsarowicz Walerjan. kierownikiem 3-klasowej szkoły w Budyłowie (Brzeżany); Balcer Jan, kierownikiem 5 klasowej szkoły w Rączynie (Jarosław); Beluchowska Janina, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Narajowie — Wsi (Brzeżany); Bończuk Mikołaj, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Potutorach (Brzeżany); Brill Stefan kierownikiem 2 klasowej szkoły w Tudorowie (Kopyczyńce).

Cirko Mikołaj, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Kabarówce (Kopyczyńce); Ciupka Ignacy, kierownikiem 3 klasowej szkoły w Dzibułkach (Żółkiew); Cuprykówna Emilja, kierowniczką 3 klasowej szkoły w Demni-Podwysokiem (Brzeżany).

Dolnicki Eugenjusz, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Lesiecznikach (Zaleszczyki); Drozdowski Ferdynand, kierownikiem 7 klasowej szkoły w Lubieniu Wielkim (Gródek Jagielloński).

Fuksówna Marja, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Błozwi Górnej (Dobromil).

Gałdzicka Kazimiera, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Hołowczyńcach (Zaleszczyki); Gdula Władysław, kierownikiem 6 klasowej szkoły w Łopuszce Wielkiej (Przeworsk); Gerula Mikołaj, kierownikiem 6 klasowej szkoły w Golcowej (Brzozów); Gołąbkowa Marja, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Wólce (Brzeżany); Gołda Józef, kierownikiem 3 klasowej szkoły w Głowience (Krosno).

Hagel Kazimierz, kierownikiem 5 klasowej szkoły w Mszanie (Gródek Jagielloński); Hrycyk Stefan, kierownikiem 3 klasowej szkoły w Capowcach (Zaleszczyki).

Januszewski Jan, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Szmańkowczykach (Czortków).

Kawalec Franciszek, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Woli Różwienieckiej (Jarosław); Knapp Wilhelmina, kierowniczką 3 klasowej szkoły w Chlebowicach Wielkich „Horiszcze" (Bóbrka); Kołodkiewicz Andzej, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Baszni Górnej (Lubaczów); Klewar Rudolf, kierownikiem 5 klasowej szkoły w Tustanowicach (Drohobycz); Kowalski Władysław, kierownikiem 6 klasowej szkoły w Grzęsce (Przeworsk); Krent Stefan, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Leszczawie Górnej (Dobromil); Krukiewicz Bronisław, kierownikiem 4 klasowej szkoły w Sidorowie (Kopyczyńce); Kulczycki Kazimierz, kierownikiem 4 klasowej szkoły w Odrzykoniu (Krosno); Kwaczyński Władysław, kierownikiem 7 klasowej szkoły w Niemirowie (Rawa Ruska).

Lanoszanka Stefanja, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Zamiechowie (Jarosław); Lenartowiczówna Stefanja, kierowniczką 3 klasowej szkoły w Chłopczycach (Rudki); Lisowski Kazimierz, kierownikiem 3 klasowej szkoły w Samborze „Dolnia".

Łagodziński Tadeusz, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Sosolówce (Czortków).

Macan Eustachy, kierownikiem 5 klasowej szkoły w Truskawcu (Drohobycz); Majsnerówna Marja, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Potoczanach (Brzeżany); Makutra Grzegorz, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Ohladowie (Radziechów); Melniczyn Włodzimierz, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Trójcy (Dobromil); Minasowicz Franciszek, kierownikiem 3 klasowej szkoły w Rosochaczu (Czortków).

Niebieszczańska Józefa, kierowniczką 4 klasowej szkoły w Liskowatem (Dobromil); Niewiadomska Zofja kierowniczką 3 klasowej szkoły w Majdanie Sieniawskim (Jarosław); Nowakówna Leona, kierowniczką 3 klasowej szkoły w Żeglcach (Krosno).

Penc Czesław, kierownikiem 4 klasowej szkoły w Turbji (Tarnobrzeg); Perlak Edward, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Nielepkowicach (Jarosław).

Rosłanowski Michał, kierownikiem 3 klasowej szkoły w Muchawce (Czortków); Ryzak Jan, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Dubszczu (Brzeżany).

Semelkowa Stefanja, kierowniczka 3 klasowej szkoły w Buszczu (Brzeżany); Siecińska Marja, kierowniczką 3 klasowej szkoły w Kamienobrodzie (Gródek); Skiba Emil, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Borowej Górze (Lubaczów); Sojkowa Katarzyna, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Żohatynie (Dobromil); Stefanowiczówna Stefanja, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Leśniowicach Gródek).

Turczyn Teodor, kierownikiem 2 klasowej szkoły w Rekszynie (Brzeżany).

Wernicka Konstantyna, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Woli-Cewkowskiej (Lubaczów); Wiźniura Paweł, kierownikiem 4 klasowej szkoły w Hadyńkowcach (Kopyczyńce); Wójtowicz Jan, kierownikiem 7 klasowej

szkoły w Żółkwi; Wronówna Zofja, kierowniczką 2 klasowej szkoły w Teofipólce (Brzeżany).

Zajączkowska Wanda, kierowniczką 7 klasowej szkoły w Mostach Wielkich (Żółkiew); Zubrej Michał, kierownikiem 7 klasowej szkoły w Przemyślu; Zwolińska Jadwiga, kierowniczką 3 klasowej szkoły w Końskiej Ulicy (Jarosław).

P r z e n i e s i e n i:

Foltak Stanisław, nauczyciel 7 klasowej szkoły w Krośnie, na stanowisko nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Krośnie.

Jaworczykowski Zygmunt, nauczyciel szkoły im. Kordeckiego we Lwowie, na stanowisko nauczyciela seminarjum nauczycielskiego męskiego we Lwowie.

Kabarowska Marja, nauczycielka 1 klasowej szkoły w Sułkowszczyźnie, do 1 klasowej szkoły w Czyszkach (Mościska); Kabarowska Kamila, nauczycielka 1 klasowej szkoły w Czyszkach, do 1 klasowej szkoły w Sułkowszczyźnie (Mościska); Kochalewicz Zofja, nauczycielka 2 klasowej szkoły w Smakowie, do 3 klasowej szkoły w Szczurowicach (Radziechów); Kurczowa Wienczysława, nauczycielka 7 klasowej szkoły w Chełmie, do 2 klasowej szkoły w Pasiecznej (Stanisławów).

Łysiak Leon, p. o. kierownika szkoły im. Kazimierza Wielkiego w Stanisławowie, na stanowisko nauczyciela szkoły ćwiczeń państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Stanisławowie; Łytwyn Dymitr, nauczyciel w Mądzelówce, do 2 klasowej szkoły w Zastawcach (Podhajce).

Medyk Jan, nauczyciel 5 klasowej szkoły w Nowosiółce, do 7 klasowej szkoły w Tłustem (Zaleszczyki); Mostowa Marja, nauczycielka 3 klasowej szkoły w Probużnie, do 3 klasowej szkoły powszechnej w Trościańcu (Zborów); Mostowy Szymon, kierownik 3 klasowej szkoły w Bokowie, do 3 klasowej szkoły powszechnej w Trościańcu (Zborów).

Olszańska Zofja, nauczycielka 2 klasowej szkoły w Hołoskowicach, do 7 klasowej szkoły żeńskiej w Brodach.

Sołoducha Teodor, nauczyciel 2 klasowej szkoły w Zastawcach, do 2 klasowej szkoły w Mądzelówce (Podhajce). Sotnicki Seweryn, nauczyciel 4 klasowej szkoły w Nyrkowie, do 7 klasowej szkoły męskiej w Zaleszczykach; Steliga Stanisław, nauczyciel 3 klasowej szkoły w Muchawce, do 3 klasowej szkoły w Zabłotówce (Czortków).

Tauber Izak, nauczyciel 7 klasowej szkoły im. Mickiewicza w Stryju, na stanowisko nauczyciela I. państwowego gimnazjum w Stryju.

P r z e n i e s i e n i w s t a n p o z a s ł u ż b o w y:

Hetperowa Stanisława, nauczycielka 3 klasowej szkoły w Olchowcach (Sanok).

S p e n s j o n o w a n i:

Aleksandrowiczówna Aniela, kierowniczka 7 klasowej szkoły powsz. żeńskiej im. Kl. Tańskiej we Lwowie; Arendarczykówna Bronisława, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. św. Magdaleny we Lwowie.

Basarab Michał, kierownik 6 kl. szkoły w Lachowcach (Bohorodczany); Bednarska Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły w Dukli (Krosno); Be-

reżnicki Wincenty, kierownik 3 kl. szkoły powsz. w Mościskach (Kałusz); Bieniaszewska Emilja, kierowniczka 3 kl. szkoły powsz. w Kijowcu (Żydaczów); Biernatowa Weronika, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Bartkowie (Złoczów); Bierzecka Anna, nauczycielka 5 kl. szkoły w Dębnie (Łańcut); Bilinkiewicz Emil, kierownik 4 kl. szkoły w Strzylczu (Horodenka); Bisikiewicz Aleksander, kierownik 7 kl. szkoły powsz. im. Szaszkiewicza we Lwowie; Blitz Scheine Golda, nauczycielka 7 klasowej szkoły w Kołomyi; Bogusiewicz Franciszek, kierownik 7 kl. szkoły w Horodence; Botwiński Franciszek, nauczyciel 7 klasowej szkoły pow. męskiej w Trembowli; Bubellowa Jadwiga, kierowniczka 4 kl. szkoły pow. im. Kościuszki we Lwowie; Buchtowa Aleksandra, nauczycielka 6 kl. szkoły pow. w Żydaczowie; Burghardtowa Marja, kierowniczka 7 kl. szkoły żeńskiej w St. Samborze; Burghartowa Teresa, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. im. św. Kingi w Stryju; Burzyńska Adela, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Żółkiewskiego we Lwowie.

Chigerowa Julja, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Sobieskiego we Lwowie; Chmielowska Filipina, nauczycielka 3 kl. szkoły pow. w Tyśmienicy (Tłumacz); Cichocka Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły pow. im. Hofmanowej w Stanisławowie; Cisekowa Anna, kierowniczka 2 kl. szk. powsz. w Słońsku (Drohobycz); Ciszecki Aleksander, kierownik 2 kl. szkoły w Podlipcach (Złoczów); Cwynarowa Bronisława, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. w Przybyszówce (Rzeszów); Czerszyk - Bąkowska Marja, kierowniczka 7 kl. szkoły pow. żeńskiej im. Lenartowicza we Lwowie; Cwiąkalski Stanisław, kierownik 5 klas. szkoły pow. w Kaczanówce (Skałat).

Dańcowa Aniela, nauczycielka 7 kl. szkoły w Strzyżowie; Deszbergowa Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły pow. męskiej w Winnikach (Lwów); Dębicka Antonina, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Reja we Lwowie; Dorykowa Włodzimiera, nauczycielka 2 kl. szkoły powsz. w Miłoszowicach (Lwów); Dyduszyńska Kazimiera, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. św. Magdaleny we Lwowie; Dzieniewicz Tomasz, kierownik 7 kl. szkoły powsz. im. Mickiewicza w Drohobyczu.

Ekertówna Ludwika, kierowniczka 7 kl. szkoły żeńskiej w Zbarażu.

Fiałkowska Michalina, nauczycielka 3 kl. szkoły w Sławsku (Skole); ks. Filipek Andrzej, nauczyciel religji rzym. kat. 7 kl. szkoły powsz. w Jaryczowie Nowym (Lwów); Filipowa z Żebrowskich Zofja, kierowniczka 3 kl. szkoły powsz. w Pnikucie (Mościska); Fok Leon, kierownik 3 kl. szkoły powsz. w Nawarji (Lwów); Frank Władysław, kierownik 6 kl. szkoły powsz. w Chołojowie (Radziechów); Frógowa Bronisława, nauczycielka 4 kl. szkoły powsz. w Stalach (Tarnobrzeg).

Gajewska Helena, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. męskiej im. św. Magdaleny we Lwowie; Geblerówna Bronisława, nauczycielka szkoły pow. w Nienadowej Górnej (Przemyśl); Glass Józef, nauczyciel 1 klasowej szkoły powsz. w Piszczatyńcach (Borszczów); Graffówna Amalja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej w Łańcucie; Gromnicki Eugenjusz, kierownik 4 kl. szkoły powsz. w Wybranówce (Bóbrka).

Halkiewiczówna Marja, nauczycielka 1 kl. szkoły powsz. w Różance Wyżnej (Skole); Hoszowska Emilja, nauczycielka 7 kl. szkoły powszechnej w Zniesieniu (Lwów.

Jaroń Stanisław, kierownik 7 kl. szkoły im. ks. P. Skargi w Jarosławiu; Jasińska Kazimiera, nauczycielka 2 kl. szkoły powsz. w Michałkowie

(Kołomyja); Jaworska Teresa, nauczycielka 3 kl. szkoły w Ławocznem (Skole); Jaworski Stanisław, kierownik 6 kl. szkoły żeńskiej w Sokołowie (Kolbuszowa); Jurasek Ferdynand, kierownik 4 klasowej szkoły w Uściu Biskupiem (Borszczów).

Kamińska Mieczysława, nauczycielka 1 kl. szkoły w Warchołach ad Adamy (Kamionka Str.); Kapłańska Włodzimiera, nauczycielka 7 kl. szkoły żeńskiej w Brodach; Karpinalówna Stanisława, nauczycielka 1 kl. szkoły powsz. w Pakoszówce (Sanok); Karpińska Wanda, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Opace (Lubaczów); Kikinisowa Rachela, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Czackiego we Lwowie; Kislingerówna Helena, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Mickiewicza we Lwowie; Kotuska Michalina, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Konarskiego we Lwowie; Kornecka Anna, nauczycielka 2 kl. szkoły w Hermanowie (Lwów); Kozdroński Ferdynand, nauczyciel 1 kl. szkoły powsz. w Żółkwi (przedm. Winniki); Kozłowski Orest, nauczyciel 7 kl. szkoły powsz. w Rohatynie; Krzywka Zdzisław, kierownik 4 kl. szkoły w Przewrotnem (Rzeszów); Kuczykówna Marja, kierowniczka 2 kl. szkoły powsz. w Kawczymkacie (Stryj); Kuczyńska Jadwiga, nauczycielka 7 kl. szkoły żeńskiej im. św. Jadwigi w Rzeszowie.

Lichaczewska Marja, nauczycielka 2 kl. szkoły powsz. w Woli Buchowskiej (Jarosław); Linde Helena, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. św. Anny we Lwowie; Lisińska Emilja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. w Stryju.

Łada Józef, nauczyciel 7 kl. szkoły pow. męskiej w Podhajcach; Łonycz Bazyli, kierownik 4 kl. szkoły powsz. w Tyszkowcach (Horodenka).

Magdówna Marja, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Zimorowicza we Lwowie; Mallyowa Józefa, nauczycielka 6 klasowej szkoły męskiej w Chorostkowie (Kopyczyńce); Małecki Tadeusz, nauczyciel 7 kl. szkoły powszechnej w Frysztaku (Strzyżów); Marossányi Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. św. Anny we Lwowie; Mazurkowa Elżbieta, nauczycielka 4 kl. szkoły w Horodence; Michaluniowa Stanisława, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Łowczycach (Żydaczów); Minticz Jan, kierownik 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej w Śniatynie; Mołodowcowa Eugenja, nauczycielka 2 kl. szkoły powsz. w Kamionce Starej (Rawa Ruska); Mykietyn Filip, kierownik 2 kl. szkoły powsz. w Rudańcach (Lwów); Myndiuk Jan, kierownik 3 kl. szkoły w Swaryczowie (Dolina).

Nawrocki Władysław, nauczyciel 7 kl. szkoły powsz. im. św. Marcina we Lwowie; Neuwirthówna Emilja, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. w Lisku; Niżankowska Stefanja, nauczycielka 6 kl. szkoły powsz. w Winnikach (Lwów); Nowakowska Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. im. Szaszkiewicza w Przemyślu; Nowakowski Jan, kierownik 2 kl. szkoły powszechnej w Dylągowej (Brzozów).

Ogniewska Michalina, kierowniczka 7 klasowej szkoły żeńskiej im. król. Jadwigi w Drohobyczu; Opielowska Janina, nauczycielka 7 klasowej szkoły w Haliczu (Stanisławów); Osińska Jadwiga, nauczycielka 2 klasowej szkoły powsz. w Beńkowej—Wiszni (Rudki).

Pasieczniak Bazyli, kierownik 3 klasowej szkoły powsz. w Dźwiniaczu (Bohorodczany); Piotrowski Stanisław, nauczyciel 2 kl. szkoły powsz. w Komarówce (Buczacz); Pobihuszczy Paweł, kierownik 3 kl. szkoły pow. w Oskrzesińcach (Kołomyja); Pocałujkowa Katarzyna, nauczycielka 5 kl.

szkoły powsz. w Dulibach (Stryj); Podolkówna Augusta, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Orzeszkowej we Lwowie; Podwińska Józefa, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Zawalu (Śniatyn); Pragłowski Konstanty, kierownik 7 kl. szkoły w Strzyżowie; Pykoszówna Katarzyna, kierowniczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej w Krośnie.

Radwan Jadwiga, kierowniczka 3 kl. szkoły w Muninie (Jarosław); Roszkiewicz Zofja, nauczycielka 1 kl. szkoły w Kopciach (Kolbuszowa); Rubrich Jan, nauczyciel 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Piramowicza w Kołomyi; Rudkowska Stanisława, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Dzibułkach (Żółkiew); Rudy Włodzimierz, kierownik 2 kl. szkoły powsz. w Nowosielicy (Dolina); Rzewuska Janina, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Kordeckiego we Lwowie; Rychwicki Michał, kierownik 6 kl. szkoły powsz. w Rozwadowie (Żydaczów).

Sankiewicz Antoni, kierownik 3 kl. szkoły powsz. w Turaszówce (Krosno); Saturski Mikołaj, nauczyciel 7 kl. szkoły powsz. męskiej w Sokalu; Schroederowa Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Zimorowicza we Lwowie; Seinfeld Salomea, nauczycielka 7 kl. szkoły powszechnej w Bukowsku (Sanok); Seltmanówna Zofja, nauczycielka 6 kl. szkoły powsz. w Żydaczowie; Sierpniewski Edward, kierownik 7 kl. szkoły powsz. w Kańczudze (Przeworsk); Sierżęgowa Wanda, nauczycielka 5 kl. szkoły powsz. w Wiązownicy (Jarosław); Siwakówna Hermina, nauczycielka 1 kl. szkoły powsz. w Przemiwółkach (Żółkiew); Skibicka Rozalja, nauczycielka 2 kl. szkoły powsz. w Chorośnicy (Mościska); Smenda Antoni, kierownik 4 kl. szkoły powsz. w Tyśmienicy, Przedmieście tłumackie (Tłumacz); Sołtys Onufry, nauczyciel 7 kl. szkoły powsz. im. Mickiewicza w Tarnopolu; Sożyńska Marja, nauczycielka 5 kl. szkoły powsz. w Krościenku Niżnem (Krosno); Starzecki Edward, kierownik 4 kl. szkoły powsz. w Piaskach (Lwów); Steinerówna Jadwiga, nauczycielka 7 kl. szkoły pow w Brzeżanach; ks. Stepek Andzej, nauczyciel religji rzym. kat. 7 kl. szkoły powsz. im. król. Jadwigi w Samborze; Stocki Karol, kierownik 7 kl. szkoły powsz. w Ustrzykach Dolnych (Lisko); Storoniakowa Marja, nauczycielka 1 kl. szkoły w Kamionce-Dąbrówce (Rawa Ruska); Szafrańska Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. Tańskiej we Lwowie; Szeraucowa Stefanja, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Babicy (Rzeszów); Szmyd Andzej, kierownik 2 kl. szkoły powsz. w Bziance (Sanok); Szufel Kazimierz, kierownik 6 kl. szkoły powsz. w Pysznicy (Nisko); Szutowska Helena, nauczycielka szkoły w Hrebenowie (Skole); Szymała Józef, kierownik 7 kl. szkoły w Starym Samborze; Świetlikowa Teofila, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. w Głogowie (Rzeszów).

Tanczakowska Zofja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. w Jeziernej (Zborów); Tennenbaum Józef, kierownik 7 kl. szkoły powsz. im. Mickiewicza w Tarnopolu; Terlecka Eleonora, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej im. św. Antoniego we Lwowie; ks. Turzyński Leopold, nauczyciel religji rzym.-kat. 7 kl. szkoły powsz. im. Czackiego w Przemyślu; Twardyjewiczowa Franciszka, nauczycielka 1 kl. szkoły powsz. w Horbaczach (Lwów).

Wiatr Stefan, nauczyciel 7 kl. szkoły im. A. Mickiewicza w Jarosławiu; Winczurowa Helena, kierowniczka 2 kl. szkoły powsz. w Milatynie Starym (Kamionka Strumiłowa); Wodostawska Katarzyna, nauczycielka 1 kl. szkoły powsz. w Kubajówce (Nadwórna); Wolfówna Amalja, kierow-

niczka 7 kl. szkoły powsz. żeńskiej w Przeworsku; Wolska Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły męskiej w Brodach; Wrześniowski Antoni, kierownik 2 kl. szkoły w Wulce Pełkińskiej (Jarosław).

Zadorożna Emilja, nauczycielka 1 kl. szkoły powszechnej w Kruhelu Wielkim (Przemyśl); Zanko Andrzej, nauczyciel 1 kl. szkoły powsz. w Niśmicach (Sokal); Zawadowiczowa Helena, nauczycielka 2 kl. szkoły powsz. w Remizowcach (Złoczów); Zdebska Anna, nauczycielka 1 kl. szkoły powszechnej w Kołpcu (Drohobycz); Ziatykowa Emilja, kierowniczka 2 kl. szkoły powsz. w Świętem (Jarosław); Zielińska Marja, nauczycielka 7 kl. szkoły powsz. w Delatynie (Nadwórna); Zielińska Eugenja, nauczycielka 5 kl. szkoły powsz. w Tokach (Zbaraż).

Zmarli:

Dolińska Janina, nauczycielka 7 kl. szkoły w Obertynie (Horodenka), zmarła dnia 1 sierpnia 1929 r.

Giertowska Urszula, nauczycielka w Sannikach, pow. Mościska, zmarła dnia 27 sierpnia 1929 r. w 25 roku życia, a 6 roku służby nauczycielskiej.

Heinówna Irena, nauczycielka 5 kl. szkoły w Zadwórzu (Przemyślany), zmarła dnia 22 czerwca 1929 r. w 38 roku życia, a w 18 roku służby.

Hipszówna Zofja, nauczycielka w Kosinie, powiatu łańcuckiego, zmarła dnia 7 września 1929 w 35 roku życia, a w 8 roku służby nauczycielskiej.

Hrehorowiczówna Marja, nauczycielka 3 kl. publicznej szkoły powszechnej w Sokalu na Babińcu, zmarła dnia 13 sierpnia 1929 r. w 60-tym roku życia po 37 latach służby w zawodzie nauczycielskim.

Muzyka Włodzimierz, kierownik 2 kl. szkoły powszechnej w Lubieńcach, powiatu stryjskiego, zmarł dnia 23 sierpnia 1929 w 52 roku życia, a 23 roku skużby.

Nowak Stanisław, kierownik 3 kl. publicznej szkoły powszechnej w Przyszorze, pow. Nisko, zmarł dnia 20 lipca 1929 r. w 38 roku życia, a 17 roku służby nauczycielskiej.

Stefanowicz Irena, nauczycielka 3 kl. szkoły w Podborcach (Lwów), zmarła dnia 12 maja 1929 r. w 33 roku życia, a 11 roku służby.

Tarnowiecka Julja, nauczycielka 3 kl. szkoły powsz. w Hołowach, powiatu kosowskiego, zmarła dnia 29 czerwca 1929 w 35 roku życia, a 7 roku służby nauczycielskiej.

Seminarja nauczycielskie.

Mianowani:

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 11 lipca 1929 r. Nr. II. 18714/29 zamianował p. Marcina Wołowca, nauczyciela p. o. kierownika seminarjum naucz. męskiego w Rzeszowie, dyrektorem państwowego seminarjum nauczycielskiego w Rzeszowie;

Bilinkiewiczówna Katarzyna, nauczycielką I seminarjum naucz. żeń. im. A. Asnyka we Lwowie;

Golański Kazimierz nauczycielem seminarjum naucz. męs. w Rudniku n/S.;

Kwieciński Zdzisław nauczycielem seminarjum naucz. męs. w Czortkowie;

Liskowicz Zbigniew nauczycielem seminarjum naucz. męs. w Czortkowie.

P r z e n i e s i e n i:

Grabiński Stefan, nauczyciel seminarjum męskiego we Lwowie, do gimnazjum XII we Lwowie; Kulczycka Henryka, nauczycielka seminarjum w Rudniku n/S., do seminarjum żeńskiego w Toruniu; Kudlańska Stefanja, nauczycielka seminarjum w Zaleszczykach, do seminarjum w Krzemieńcu; Sanecki Walenty, nauczyciel seminarjum męskiego w Rudniku n/S., do seminarjum męskiego w Rzeszowie; dr. Skulska Aleksandra, nauczycielka II seminarjum żeńskiego we Lwowie, do III seminarjum żeńskiego we Lwowie; Werber Stanisław, dyrektor seminarjum żeńskiego w Kołomyi, do seminarjum męskiego w Czortkowie; Zarytkiewiczówna Józefa, nauczycielka szkoły ćwiczeń seminarjum żeńskiego w Stanisławowie, do szkoły ćwiczeń I seminarjum żeńskiego w Przemyślu.

P r z y d z i e l e n i:

Dr. Budzianowski Władysław, profesor gimnazjum VIII we Lwowie, do I seminarjum żeńskiego we Lwowie.

P r z e n i e s i e n i w s t a n n i e c z y n n y:

Kiperowa Zofja, nauczycielka seminarjum męskiego w Stanisławowie; Slawiczek Henryk, nauczyciel II seminarjum żeńskiego we Lwowie.

Z w o l n i e n i nauczyciele Państwowych Kursów Nauczycielskich:

Dr. Sekreta Mirosław; Malik Stanisław; Orłowski Mikołaj; Kopczyk Paweł.

S p e n s j o n o w a n i:

Bilut Aleksander, nauczyciel seminarjum naucz. męs. w Krośnie; Filipczak Jan, nauczyciel sem. naucz. męs. w Samborze; Szczurkiewicz Ferdynand, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. mes. im. St. Sobińskiego we Lwowie; Mazurkiewicz Kazimierz, nauczyciel seminarjum naucz. męs. w Rzeszowie.

Szkoły średnie ogólno-kształcące.

P r z e n i e s i e n i:

P. Minister W. R. i O. P. p r z e n i ó s ł:

1) rozporządzeniem z dnia 17 maja 1929 r. Nr. II. 12564/29 p. Włodzimierza Bursztyńskiego, dyrektora VI gimnazjum im. St. Staszica we Lwowie, na równorzędne stanowisko do IX gimnazjum im. J. Kochanowskiego we Lwowie;

2) rozporządzeniem z dnia 17 maja 1929 r. Nr. II. 12564/29 p. dr. Emila Uricha, dyrektora gimnazjum żeńskiego im. Królowej Jadwigi we Lwowie, na równorzędne stanowisko do IV gimnazjum im. J. Długosza we Lwowie;

3) rozp. z dnia 1 czerwca 1929 r. Nr. II. 15077/29 p. Szczęsnego Jasiewicza, dyrektora II. gimnazjum we Lwowie, na równorzędne stanowisko do VI gimnazjum we Lwowie;

4) rozp. z dnia 12 marca 1929 r. L. II. 17983/29 p. Józefa Lamberta, dyrektora gimnazjum im. ks. Piotra Skargi w Rohatynie, na równorzędne stanowisko do gimnazjum im. św. Stanisława Kostki w Końskich.

Baran Jan, nauczyciel gimnazjum im. Kopernika w Toruniu, do gimnazjum IX we Lwowie; Bodenstein Leon, profesor gimnazjum I w Jarosławiu, do gimnazjum II w Przemyślu; dr. Borzęcki Konstanty, nauczyciel gimnazjum XII we Lwowie, do gimnazjum VIII we Lwowie; Butkowski Mikołaj, nauczyciel gimnazjum w Trembowli, do gimnazjum w Tarnobrzegu; dr. Buzath Stanisław, profesor gimnazjum im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Warszawie, do gimnazjum II we Lwowie.

Chabło Wiktor, profesor gimnazjum V we Lwowie, do gimnazjum III we Lwowie; Chmura Józef, nauczyciel gimnazjum im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Łowiczu, do gimnazjum I w Jarosławiu.

Dekański Kazimierz, nauczyciel gimnazjum V we Lwowie, do gimnazjum VI we Lwowie; Dragan Roman, profesor gimnazjum z r. j. n. we Lwowie, do gimnazjum II we Lwowie; Dylski Mieczysław, nauczyciel gimnazjum w Zbarażu, do gimnazjum w Brzeżanach; Dzióbkiewicz Antoni, nauczyciel gimnazjum im. Staszica w Zgierzu, do gimnazjum I w Jarosławiu.

Ks. dr. Figol Jan, profesor gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie, do gimnazjum z r. j. n. we Lwowie.

Dr. Gorecki Jerzy, nauczyciel gimnazjum w Gródku Jagiellońskim, do gimnazjum w Brzozowie; Gottliebowa Zofja, nauczycielka gimnazjum w Kamionce Strumiłowej, do gimnazjum w Brodach; Grabiński Stefan, nauczyciel gimnazjum XII we Lwowie, do gimnazjum VI we Lwowie; Grużewski Władysław, profesor gimnazjum XI we Lwowie, do gimnazjum XII we Lwowie; Guściora Franciszek, nauczyciel gimnazjum w Nisku, do gimnazjum w Krośnie.

Dr. Heilpern Adam, nauczyciel gimnazjum VII we Lwowie, do gimnazjum II w Tarnopolu.

Dr. Jedliński Jacek, nauczyciel gimnazjum II w Tarnopolu, do gimnazjum w Tłumaczu; ks. Jurzykowski Alojzy, nauczyciel gimnazjum I w Stryju, do gimnazjum III w Tarnopolu.

Kamiński Jan, nauczyciel seminarjum duchownego prawosławnego w Krzemieńcu, do gimnazjum XI. we Lwowie; dr. Kanarek Henryk, profesor gimnazjum w Buczaczu, do gimnazjum III. w Stanisławowie; Kania Albin, nauczyciel III. gimnazjum we Lwowie, do gimnazjum IX. we Lwowie; Kuzyk Szymon, nauczyciel gimnazjum z r. j. n. w Tarnopolu, do gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu; Kwiatkowski Zygmunt, nauczyciel gimnazjum VIII. we Lwowie, do gimnazjum XII we Lwowie.

Laskowska Janina, nauczycielka gimnazjum VI we Lwowie, do gimnazjum żeńskiego we Lwowie; dr. Lilien Henryk, profesor gimn. II. we Lwowie, do gimnazjum w Krośnie; Leukiewicz Adam, nauczyciel gimnazjum żeńskiego we Lwowie, do gimnazjum V. we Lwowie; Leśniak Jan, profesor gimnazjum I. w Jarosławiu, do gimnazjum IX. we Lwowie.

Müller Juljan Bronisław, nauczyciel gimnazjum w Żółkwi, do gimnazjum w Sanoku.

Dr. Noskiewicz Jan, nauczyciel gimnazjum VI. we Lwowie, do gimnazjum II. we Lwowie.

Pażucha Józef, nauczyciel gimnazjum w Jaworowie, do gimnazjum II. we Lwowie; Pelc Stefan, nauczyciel gimnazjum w Łańcucie, do seminarjum męskiego w Zaleszczykach; Placzek Marjan, profesor gimnazjum II. w Stanisławowie, do gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie; Podhajski Józef, nauczyciel szkoły powszechnej w Zastawiu, przydzielony do gimnazjum w Trembowli, do gimnazjum w Trembowli; Podwapiński Franciszek, nauczyciel gimnazjum im. R. Traugutta w Brześciu n/B., do gimnazjum X. we Lwowie.

Rozdolski Michał, profesor gimnazjum z r. j. n. w Kołomyi, do gimnazjum I. we Lwowie.

Sas Józef, nauczyciel gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu, do gimnazjum w Kamionce Strumiłowej; Schächter Zysze, nauczyciel gimnazjum I. w Stryju, do gimnazjum VIII. we Lwowie; Schweitzer Izydor, nauczyciel gimnazjum w Nisku, do gimnazjum w Kołomyi; Serwański Józef, nauczyciel seminarjum męskiego w Rudniku n/S., do gimnazjum z Złoczowie Smetański Jan, nauczyciel gimnazjum II. we Lwowie, do gimnazjum III we Lwowie; Smolana Apolinary, nauczyciel gimnazjum I. w Stanisławowie, do gimnazjum I. w Stryju Sołłohub Włodzimierz, nauczyciel gimnazjum w Krośnie, do gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu; dr. Staruszkiewicz Franciszek, nauczyciel gimnazjum w Gorlicach, do gimnazjum z r. j. n w Przemyślu; Szediwy Stanisław, nauczyciel gimnazjum II. w Stryju, do gimnazjum w Złoczowie; Szymański Władysław, nauczyciel seminarjum męskiego w Łomży, do gimnazjum w Brzeżanach; Szwed Władysław, nauczyciel gimnazjum II. w Tarnopolu, do gimnazjum I. w Jarosławiu; ks. Swierzko Piotr, prefekt II. seminarjum żeńskiego we Lwowie, do gimnazjum XII. we Lwowie.

Ks. dr. Tokarski Łucjan, profesor III. gimnazjum w Tarnopolu, do gimnazjum I. w Stanisławowie; dr. Tysowski Aleksander, nauczyciel gimnazjum II. we Lwowie, do gimnazjum z r. j. n. we Lwowie; Tysowski Aleksander, profesor gimnazjum I. w Stanisławowie, do seminarjum męskiego w Stanisławowie.

Woytoń Tadeusz, nauczyciel gimnazjum w Brzozowie, do gimnazjum z r. j. n. w Tarnopolu.

Żukowski Bronisław, nauczyciel szkoły powszechnej w Kowlu, do gimnazjum VIII. we Lwowie.

Spensjonowani:

Hawel Juljan, profesor państwowego gimnazjum XI. we Lwowie.

Kucharski Władysław, profesor IV. gimnazjum im. J. Długosza we Lwowie.

Dr. Nadel Abraham, profesor gimnazjum im. Józefa Korzeniowskiego w Brodach.

Rozdolski Józef, profesor filji państwowego gimnazjum z r. j. n. we Lwowie.

Szczepański Jan, profesor IV. gimnazjum im. Jana Długosza we Lwowie.

Zwolnieni:

Hanus Edward, nauczyciel gimnazjum w Jaworowie; Przylibski Tadeusz, nauczyciel gimnazjum I. w Stanisławowie (p. o. w pryw. gimn. w Dolinie).

Konkursy
na posady kierowników publicznych szkół powszechnych

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Brody**	Czernica	2 kl.	koed.	—	pol.-r.	2 ubik.	2 mg	
2	„	Dubie	3 „	„	—	„	1 „	1 „	
3	„	Gaje Starobrodz.	2 „	„	—	ruski	3 „	1 „	
4	„	Hucisko Brodzkie	2 „	„	—	polski	3 „	2 „	
5	„	Koniuszków	2 „	„	—	pol.-ruski	3 „	2 „	
6	„	Komorówka	2 „	„	—	polski	2 „	2 „	
7	„	Korsów	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	2 „	
8	„	Nakwasza	3 „	„	—	-	2 „	2 „	
9	„	Suchodoły	2 „	„	—	polski	1 „	2 „	
10	„	Suchowola	3 „		—	„	2 pokoje i kuchnia	2 morgi gruntu i ogród	
11	„	Brody	7 „		—	„	—	—	Konkurs ponowny
1	**Buczacz**	Weleśniów	2 „	„	—	„	1 pokój i kuchnia	2 mg	
1	**Czortków**	Biała	7 „	„	—	pol.-r.	4 ubik.	4310 m² ogrodu 1½ morga gruntu	
2	„	Jagielnica	7 „	„	—	polski	4 „	1520 m² ogrodu	Konkurs ponowny
3	„	Kalinowszczyzna	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	2710 m² ogrodu	
1	Bohorodczany	Markowa	3 „	„	—	ruski	—	—	Konkurs po raz 3-ci
2	„	Hryniówka	2 „	„	—	„	—	—	Konkurs ponowny
1	**Dobromil**	Dobromil	7 „	męska	—	polski	jest	—	Pierwszeństwo mają kandydaci, posiadający egzamin z W. K. N.
2	„	Paportno	3 „	koed	—	ruski	3 ubik.	—	
1	**Dolina**	Swaryczów	3 „	mieszana	—	pol.-r.	2 „	—	
1	**Drohobycz**	Bronica	5 „	koed.	—	„	3 „	2 mg	Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem z W. K. N.
2	„	Dobrokostów	5 „	„	—	„	3 „	—	„
3	„	Dobrowlany	5 „	„	—	„	—	2 mg	„
4	„	Hruszów	6 „	„	—	„	3 „	2 „	„
5	„	Lisznia	5 „	„	—	„	2 „	2 „	„
6	„	Litynja	5 „	„	—	„	2 „	2 „	„

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
7	Drohobycz	Łastówki	3 kl.	koed.	—	ruski	4 ubik.	—	
8	„	Medenice	7 „	„	—	polski	—	2 mg	Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem z W.K.N.
9	„	Nahujowice	7 „	„	—	pol.-r.	—	1 „	
10	„	Podbuż	6 „	„	—	„	3 ubik.	2 „	„
11	„	Popiele	5 „	„	—	„	3 „	—	„
12	„	Ułyczno	5 „	„	—	„	—	2 mg	„
1	Horodenka	Jakubówka	2 „	„	—	„	2 pokoje i kuchnia	0.3 ha	
1	Jarosław	Cieplice Górne	3 „	„	—	„	„	26 mg	Konkurs po raz trzeci
2	„	Cieplice Dolne	2 „	„	—	„	„	2 „	„
3	„	Jarosław	7 „	męska	im. ks. P. Skargi	polski	3 pokoje i kuchnia	—	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydz., wzgl. z W.K.N.
4	„	Munina	3 „	koed.	—	„	2 pokoje i kuchnia	2 mg	
5	„	Wulka Pełkińska	2 „	„	—	„	„	9 „	
1	Jaworów	Krakowiec	5 „	„	—	pol.-r.	3 ubik.	—	Pierwszeństwo mają kandydaci z W.K.N.
2	„	Kobylnica wołoska	3 „	„	—	„	2 „	—	Konkurs po raz drugi
1	Kamionka Strum.	Bratasze ad Sielec Bieńków	2 „	„	—	pol.-r.	2 pokoje i kuchnia	1 mg	
2	„	Dernów	3 „	„	—	„	„	—	
3	„	Dobrotwór	5 „	„	—	„	„	—	
4	„	Dolina ad Dobrotwor	2 „	„	—	„	„	—	
5	„	Horpin	3 „	„	—	polski	„	1 mg	
6	„	Huta Połon.	2 „	„	—	„	„	—	
7	„	Milatyn Stary	2 „	„	—	ruski	„	—	
8	„	Rzepniów	2 „	„	—	„	„	2 mg	
9	„	Sielec Bieńków	3 „	„	—	pol.-r.	—	1 „	
10	„	Sokole	3 „	„	—	„	2 pokoje i kuchnia	—	
11	„	Żelechów Wielki	5 „	„	—	polski	„	—	
1	Kołomyja	Korolówka	2 „	„	im. St. Sobińskiego	polski	„	2 mg p. ogród 85 a 10 m²	
2	„	Oskrzesińce	3 „	„	—	ruski	„	ogród 21 ar. 60 m² 2 mg	

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
3	**Kołomyja**	Liski	4 kl.	koedukacyjn.	—	pol.-r.	2 pokoje i kuchnia	63 ar. 91 m² p 50 ar. 67 m² ogrodu	
1	**Kolbuszowa**	Dzikowiec	4 „	„	—	polski	4 ubik.	3.53 ha	Konkurs po raz 2-gi
1	**Kopyczyńce**	Czarnokońce W.	5 „	—	—	pol.-ruski	3 pokoje i kuchnia	0 6 hektar.	
2	„	Szydłowce	2 „	—	—	polski	—	—	
3	„	Wierzchowce	2 „	—	—	„	2 pokoje i kuchnia	—	
1	**Kosów**	Roztoki	2 „	koedukacyjn.	—	pol.-r	—	—	Konkurs po raz 3-ci
2	„	Sokołówka	2 „		—	„	—	1 ha	Konkurs po raz 2-gi
1	**Krosno**	Turaszówka	3 „	—	—	polski	2 pokoje	58 a 92 m²	
1	**Lubaczów**	Lisie-jamy	2 „	koedukacyjn.	—	„	3 pokoje i kuchnia	0.3 ha	Konkurs po raz 2-gi
1	**Lwów miasto**	Lwów	7 „	męska	Konopnick.	„	—	—	
2		„	7 „	koed.	Szaszkiew.	ruski	—	—	
3	„	„	7 „	żeńska	Czackiego	polski	—	—	
4	„	„	7 „	„	Lenartow.	„	—	—	
5	„	„	7 „	„	Sobieskiego	„	—	—	
6	„	„	7 „	„	Tańskiej	„	—	—	
7	„	„	7 „	„	Zimorow.	„	—	—	
8	„	„	7 „	„	ks. Kordec.	„	—	—	
9	„	„	7 „	„	Reja	„	—	—	Konkurs po raz 2-gi
10	„	„	7 „	„	św. Marcin	„	—	—	
1	**Lwów powiat**	Dawidów	7 „	koedukacyjn.	—	„	3 ubik.	1¼ mg	
2	„ „	Siemianówka	6 „	„ „	—	„	3 „	3¼ mg	
3	„	Gaje	5 „	„	—	ruski	3 „	8¾ mg	
4	„	Zaszków	4 „	„	—	pol.-r.	3 „	1 mg	
5	„	Mostki	3 „	„	—	„	2 „	1 „	
6	„	Grzęda	3 „	„	—	„	3 „	2 „	
7	„	Zubrza	4 „	„	—	polski	3 „	2 „	
8	„	Żurawniki	2 „	„	—	pol.-r.	4 „	2 „	ad 1, 2, 3, 4, 10 i 4:
9	„	Zuchorzyce	2 „	„	—	polski	—	10 „	
10	„	Czyszki	5 „	„	—	„	3 ubik.	1 „	Pierwszeństwo mają kand. z ukończonym W.K.N (szkoła rozwojowa).
11	„	Mikłaszów	3 „	„	—	pol.-r.	—	¾ „	
12	„	Nawarja	3 „	„	—	polski	—	2 „	
13	„	Piaski	4 „	„	—	pol.-r.	3 ubik.	¾ „	
14	„	Prusy	5 „	„	—	polski	3 „	1 „	
15	„	Rudańce	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	1½ „	
16	„	Zarudce	3 „	„	—	polski	3 „	½ „	
17	„	Kozielniki	2 „	„	—	„	3 „	2 „	Budowa nowej szkoły w toku

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Nadwórna	Łanczyn	7 kl.	koed.	—	pol.-r.		$1^3/_4$ mg	—
1	**Nisko**	Pysznica	6 „	„	—	polski	2 pokoje i kuchnia	26.977 m^2	ad 1 i 2: Pierwszeństwo mają kandydaci z egzam. wydziałowym wzgl. W.K.N.
2	„	Zarzecze	4 „	„	—	„	„	75.15 ar.	
3	„	Przyszów	3 „	„	—	„	3 pok. i k.	5.655 m^2	
4	„	Ruda ad Przyszów	2 „	„	—	„	1 pok. i k.	—	
1	**Przeworsk**	Kańczuga	7 „	męska	—	„	4 ubik.	—	ad 1, 2, 3, 4: Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydział. wzgl. W.K.N.
2		„	7 „	żeńska	—	„	—	—	
3	„	Przeworsk	7 „	„	—	„		—	
4	„	Gniewczyna	6 „	koed.	—	„	3 ubik.	2 mg pola	
5	„	Siennów	4 „	„	—	„	2 „	$^1/_2$ mg	
1	**Radziechów**	Cholojów	6 „	„	—	„	3 „	2.550 m^2	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydz, lub W. K. N.
2		Baryłów	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	2 mg	
3	„	Szczurowice	3 „	„	—	polski	—	$3^3/_4$ mg	
1	**Rohatyn**	Żołczów	3 „	„	—	pol.-r.	—	—	
1	**Sambor**	Biskowice	5 „	„	—	polski	3 ubik.	0·6 ha	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydział. lub W.K.N.
2	„	Bilina Wiel.	4 „	„	—	pol.-r.	3 „	1·4 „	
3	„	Strzałkowice	4 „	„	—	polski	3 „	0·1 „	
4	„	Sambor na Powodowej	3 „	„	—	„		2 mg	
1	**Śniatyn**	Śniatyn	7 „	żeńska	—	„	3 pokoje i kuchnia	2 mg	Pierwszeństwo będą miały kandydatki z egz. wydz., wzgl. z wyż. kurs naucz.
2	„	Zabłotów	7 „	„	—	„	—	—	
1	**Sokal**	Torki	2 „	koed.	—	pol.-r.	3 ubik.	29 ar.	
1	**Stary Sambor**	Stary Sambor	7 „	męska	—	polski	4 „	2 mg	ad 1 i 2: Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydz. lub wyż. kurs. naucz.
2	„	„	7 „	żeńska	—	„	5 „	2 „	
3	„	Turze (dolne)	2 „	koed.	—	pol.-r.	3 „	4 „	
4	„	Wola Kobłańska	2 „	„	—	ruski	3 „	2 „	

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Strzyżów	Frysztak	7 kl.	koed.	—	polski	—	—	
2	„	Strzyżów	7 „	„	—	„	3 pokoje i kuchnia	—	
1	**Tarnobrzeg**	Dąbrowa Rzeczycka	2 „	„	—	„	—	—	
2	„	Wola Rzeczycka	2 „	„	—	„	—	—	
1	Tarnopol	Bucniów	4 „	„	—	„	—	2 mg	
1	**Tłumacz**	Niżniów	7 „	„	—	„	—	0,2 ha	
1	**Trembowla**	Trembowla	7 „	męska	—	„	—	—	
1	Zaleszczyki	Milowce	2 „	koed.	—	pol.-r.	3 pokoje i kuchnia	0,6 ha	Konkurs ponowny
1	Żydaczów	Hnizdyczów	5 „	„	—	„	3 ubik.	0,7 „	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca listopada 1929 r.

Termin wnoszenia podań o posady objęte konkursem ogłoszonym w Nr. 8 z 1929 r. upływa z końcem października b. r.

Unieważnienie ogłoszonych konkursów

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Unieważnia się konkurs ogłoszony: na posadę	Unieważnia się konkurs ogłoszony: w Dz. Urz. Kur. O. S. L. Nr.	Uwaga
1	Czortków	Biała	7 kl.	koed.	—	pol.-r.	kierow.	8/928	
2	**Dolina**	Spas	3 „	„	—	ruski	„	8/928	
3	Nadwórna	Łanczyn	5 „	„	—	„	„	5/927	

Ogłoszenia.

Chorągiewki Komitetu Floty Narodowej.

Pismo K. F. N. z dnia 6 sierpnia 1929 r. L. dz. 4454.

Komitet Floty Narodowej, pragnąc wyeliminować z rąk dziatwy szkolnej i młodzieży chorągiewki papierowe, które po jednorazowem użyciu podczas świąt narodowych lub uroczystości miejscowych są niezdatne do dalszego użytku, oraz szerzyć za pomocą widomego znaku zewnętrznego propagandę Komitetu Floty Narodowej, nabył dużą ilość małych chorągiewek, które ze względu na swą trwałość mogą służyć młodzieży na cały szereg lat.

W związku z tem powiadamiamy, że małe flagi będziemy rozsyłać na podstawie zapotrzebowań, skierowanych do Komitetu Floty Narodowej, przyczem należność za każdą małą flagę w sumie 1 zł prosimy wpłacać do P. K. O. na konto czekowe Nr. 30. z nieodzowną adnotacją na środkowym odcinku dowodu wpłaty „należność za małe flagi K.Fl. N.“.

Rozmiar flagi małej 18 cm × 30 cm na drzewcu, o kolorach państwowych, a na białem polu, na tle wschodzącego słońca okręt oraz inicjały „K. Fl. N.“.

Przy tej okazji przypominamy, że duże flagi dla Zarządów Kół i pp. Członków Korespondentów jeszcze posiadamy i w każdej chwili na zapotrzebowanie niezwłocznie wysyłamy.

Za Sekretarza Generalnego K. Fl. N.
Szef Biura K. Fl. N.: Mjr. *Śliwowski.*

Nazwy szkół handlowych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 17 lipca 1929 r. Nr. III. 3371/29.

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 28 czerwca 1929 r. Nr. III. D. 5150/29 poleciło używać wyłącznie następujących nazw szkół handlowych, które na pieczątkach mogą być skrócone:

1. Brody, Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego D. Lewina.

2. Drohobycz, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szk. Handlowej.

3. Gródek Jagielloński, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. L.

4. Jarosław, 4-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szk. Handlowej.

5. Kołomyja, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szk. Handlowej.

6. Lwów, Państwowa 4-klasowa Męska Szkoła Ekonomiczno-handlowa; 7. 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej; 8. 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Tow. Żydow. Szkoły Handlowej; 9. Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego T-wa Szkoły Handlowej; 10. 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa „Proświta“; 11. Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przyspo-

sobienia Kupieckiego Olszewskiego; 12. Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego we Lwowie.

13. Przemyśl, Państwowa 3-klasowa Męska Szkoła Handlowa; 14. Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego.

15. Rozwadów, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkół Zawodowych.

16. Rzeszów, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Kupieckiej.

17. Sambor, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Fundacji O. Gotthelfa; 18. 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Hadlowa T-wa Szkoły Handlowej.

19. Sanok, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Związku Nauczyc. Szkół Powszechnych.

20. Stanisławów, Oddział Handlowy Męski przy Państwowej 3-klas. Szkole Przemysłu Drzewnego.

21. Stryj, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Franciszka Świderskiego.

22. Tarnopol, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Ludowej.

23. Złoczów, 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Ludowej.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego: *Dr. M. Mendys* wr. Naczelnik Wydziału.

Granice gmin.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 maja 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 419, wyłączono z gminy wiejskiej Olesin, w powiecie brzeżańskim, województwie tarnopolskiem, osadę powstałą z byłego rozparcelowanego obszaru dworskiego Olesin i utworzono z niej samodzielną gminę wiejską pod nazwą „Jakubówka" w tymże powiecie i województwie.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 436, wyłączono gminę wiejską Kamionka z powiatu dolińskiego, w województwie stanisławowskiem i włączono ją do powiatu skolskiego w tymże województwie.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 maja 1929 roku (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 412), z gminy wiejskiej Turze, w powiecie radziechowskim, województwie tarnopolskiem, wyłączone zostały przysiółki Hucisko Turzańskie wyższe i niższe, Lasowe i Marciny, a utworzona z nich samodzielna gmina wiejska o nazwie Hucisko Turzańskie w tymże powiecie i województwie.

Państwowe Zakłady Umundurowania.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 12 kwietnia 1929 r. Nr. I. Prez. 2288/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P Nr. 5, poz. 63).

W związku z okólnikiem z dnia 28 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 8102/28 [1]) Ministerstwo W. R. i O. P. po porozumieniu się z Ministerstwem

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 191.

Spraw Wojskowych wyjaśnia, że aż do wydania dalszego zarządzenia, a w szczególności aż do czasu ustalenia jednolitego typu umundurowań dla niższych funkcjonarjuszów państwowych w resorcie Ministerstwa W. R. i O. P., należy wstrzymać się z uskutecznianiem zamówień na mundury w Państwowych Zakładach Umundurowania w Warszawie i ewentualne zapotrzebowanie mundurów pokrywać w sposób dotychczas praktykowany.

Zniesienie Rady Szkolnej Powiatowej w Peczeniżynie.

W związku ze zniesieniem powiatu peczeniżyńskiego z dniem 1 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 190) [1]) p. Kurator O. S. Lw. zarządził rozporządzeniem z dnia 7 czerwca 1929 r. Nr. I. 18233/29 likwidację Rady Szkolnej Powiatowej w Peczeniżynie z dniem 30 czerwca 1929 r., przekazując równocześnie urządzenie lokalu tej rady, jej majątek ruchomy i nieruchomy i ustawowe agendy Radzie Szkolnej Powiatowej w Kołomyi.

Sądy grodzkie.

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 363) ustalono w powiecie rohatyńskim w okręgu sądu okręgowego w Brzeżanach, następujące sądy grodzkie:

a) Sąd Grodzki w Bołszowcach, b) Sąd Grodzki w Bursztynie, c) Sąd Grodzki w Rohatynie.

Wydaleni.

L. I. 21675/29. Na podstawie art. 79 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) został wydalony Walerjan Zioła, nauczyciel publicznej szkoły powszechnej w Tczycy (powiat miechowski) ze służby państwowej.

Nr. I. K. N. 3644/29. Paweł Krzewski, urodzony dnia 7 stycznia 1902 r. w Nowej Wsi (powiat Krasny Staw), zwolniony ze stanowiska nauczyciela państwowego seminarjum naucz. męskiego w Wolsztynie, nie może być zatrudniony w szkolnictwie państwowem ani prywatnem bez zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P. (Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 27 czerwca 1929 r. Nr. II. 16871/29).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 273.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 10.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 października 1929

TREŚĆ:

1. Rejony wizytacyjne str. 381.
2. Przepisy rachunkowo-kasowe str. 384.
3. Deklaracje przychodowe i schemat przychodów str. 398.
Organizacja szkół str. 400.
Książki: Marja Dulębianka str. 402. Śpiewnik kościelny str. 402. Mapa Polski str. 402. Mapa administracyjna Rosji Europejskiej str. 402. Poradnik str. 402.
Ruch służbowy str. 403.
Konkursy str. 406.
Ogłoszenia: Ulgi kolejowe str. 408. Komisja egzaminacyjna dla urzędników rachunkowych str. 410 Sprawozdanie kasowe z akcji filmowania na P. K. W. str. 411. Radjowe komunikaty R. F. N. str. 411. Wykluczeni str. 411.

1.

Rejony wizytacyjne.

Szkolnictwo powszechne.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 11 września 1929 r. Nr. I. 32091/29.

Podaję do wiadomości rozkład rejonów wizytacyjnych, który wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r. w miejsce dawnego, umieszczonego w Nr. 12. Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1928.

Zarazem przypominam życzenie moje, wyrażone w czasie pierwszej konferencji, odbytej z Panami Inspektorami po objęciu przezemnie urzędu kuratora, by dla utrzymania bezpośredniego kontaktu ze mną w sprawach Ich resortu zechcieli Panowie w czasie bytności w Kuratorjum zgłaszać się do mnie i do p. naczelnika wydziału możliwie w wcześniejszych godzinach urzędowych, następnie u panów wizytatorów, w końcu ewentualnie u panów referentów.

I. Mieczysław Piątkowski: Brzozów, Jarosław, Krosno, Lisko, Lwów-miasto, Łańcut, Nisko, Przemyśl, Przework, Rzeszów, Sanok, Stary Sambor, Strzyżów, Tarnobrzeg.

II. Jan Kamiński: Bóbrka, Drohobycz, Dobromil, Gródek Jagiell. Jaworów, Kamionka Str., Lwów-pow., Mościska, Przemyślany, Rawa Ruska Rudki, Sambor, Sokal, Żółkiew.

III. Stefan Halibej: Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków. Kopyczyńce, Podhajce, Radziechów, Skałat, Trembowla, Zaleszczyki. Zbaraż, Zborów, Złoczów.

IV. Czesław Zając: Bohorodczany, Dolina, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kosów, Nadwórna, Rohatyn, Stanisławów, Stryj, Śniatyn, Tłumacz, Żydaczów.

V. Władysław Opala: Kolbuszowa, Lubaczów, Skole, Tarnopol, Turka.

Seminarja i kursy nauczycielskie.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 11 września 1929 r. Nr. I. K. N. 4933/29.

Celem wykonywania nadzoru pedagogicznego nad zakładami kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, ustanawiam aż do odwołania następujący podział okręgu na działy wizytacyjne:

Dział wizytacyjny I. Stefan Dańcewicz, wizytator.

a) Państwowe seminarja nauczycielskie: 1) Kołomyja — żeńskie, 2) Krosno — męskie, 3) Tarnopol — męskie.

b) Prywatne seminarja nauczycielskie: 1) Kołomyja — żeńskie U. T. P., 2) Krosno — żeńskie Tow. Pryw. Semin., 3) Tarnopol — żeńskie Komitetu Obywatelskiego, 4) Tarnopol — żeńskie T. S. L.

c) Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski we Lwowie.

Dział wizytacyjny II. Adam Teofil Koziara, wizytator.

a) Państwowe saminarja nauczycielskie: 1) Lwów — I żeńskie im. A. Asnyka, 2) Lwów — ochroniarskie, 3) Czortków — męskie, 4) Stanisławów — męskie, 5) Stanisławów — żeńskie, 6) Brzeżany — żeńskie.

b) Prywatne seminarja nauczycielskie: 1) Lwów — żeńskie im. Z. Strzałkowskiej, 2) Lwów — żeńskie U. T. P. im Szewczenki, 3) Lwów — męskie Kursy U. T. P., 4) Lwów — koeduk. Kursy sem. z hebr. jęz. nauczania, 5) Czortków — żeńskie im. Konopnickiej, 6) Stanisławów — żeńskie SS. Bazyljanek, 7) Stanisławów — żeńskie im. M. Konopnickiej, 8) Tłumacz — żeńskie, 9) Brody — żeńskie, 10) Złoczów — żeńskie T. S. L., 11) Stryj — żeńskie gm. m. Stryja, 12) Stryj — żeńskie U. T. P., 13) Drohobycz — żeńskie SS. Bazyljanek, 14) Drohobycz — żeńskie St. Chrz. Nar. N. S. P., 15) Cieszanów — żeńskie im. St. Sobińskiego.

c) Państwowe Kursy Nauczycielskie we Lwowie.

Dział wizytacyjny III. Seweryn Bilinkiewicz, wizytator.

a) Państwowe seminarja nauczycielskie: 1) Lwów — męskie, 2) Lwów — żeńskie II. im. Konarskiego, 3) Lwów — żeńskie III., 4) Sambor — męskie, 5) Przemyśl — żeńskie I., 6) Przemyśl — żeńskie II., 7) Jaworów — żeńskie, 8) Rudnik — męskie, 9) Rzeszów — męskie, 10) Sokal — męskie.

b) Prywatne seminarja nauczycielskie: 1) Lwów — żeńskie SS. Nazaretanek, 2) Lwów — żeńskie A. Rychnowskiej, 3) Lwów — miesz.

im. S. Wyspiańskiego, 4) Lwów — żeńskie SS. Bazyljanek, 5) Sambor — żeńskie Stow. Chrześć. Nar. N. S. P., 6) Sambor — żeńskie U. T. P., 7) Przemyśl — żeńskie PP. Benedyktynek, 8) Przemyśl — męskie Koła Stow. Chrz. N. S. P., 9) Jaworów — żeńskie SS. Bazyljanek, 10) Rzeszów — żeńskie Tw. Pryw. Semin., 11) Sokal — żeńskie gm. m. Sokala, 12) Żółkiew — żeńskie SS. Felicjanek, 13) Jarosław — żeńskie im. E. Plater, 14) Tarnobrzeg — żeńskie im. St. Jachowicza, 15) Łańcut — żeńskie SS. Boromeuszek, 16) Sanok — żeńskie gm. m. Sanoka.

Dział wizytacyjny IV. Stefan Halibej, wizytator.

Zaleszczyki — państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.

Kierownictwo Oddziału Kształcenia Nauczycieli w Kur. O. S. Lw. objął p. wizytator Dańcewicz.

Szkoły średnie ogólno-kształcące.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dn. 5 listopada 1929 r. Nr. II. 16470/29.

Podaje do wiadomości rozdział nadzoru nad szkołami średniemi, obowiązujący od dnia 1 listopada 1929 r.

I. Wizytator, Dr. Balicki Juljusz.

a) Gimnazja państwowe: Lwów: I, XI, żeńskie im. Król. Jadwigi; Przemyśl: I i II; Jarosław: I i II; Brody; Brzozów; Sanok.

b) Gimnazja prywatne: Lwów: Olgi Żychowiczowej I, II, im. Zofji Strzałkowskiej; Przemyśl: im. Konopnickiej, P.P. Benedyktynek; Jarosław: SS. Niepokalanego Poczęcia, Prywatne żeńskie; Brody: Loewina; Przeworsk; Sanok.

c) Kursy gimnazjalne: Lubaczów.

II. Wizytator, Chmaj Jan.

a) Gimnazja państwowe: Lwów: X, VI, VII; Rzeszów: I i II; Krosno; Leżajsk; Łańcut; Nisko; Tarnobrzeg.

b) Gimnazja prywatne: Lwów: Gminy Ewangelickiej, Kamerling, SS. Urszulanek; Dobromil; Kolbuszowa; Rzeszów; Strzyżów; Stanisławów: ewangelickie; Przemyślany; Radziechów.

III. Wizytator, Jus Ludwik.

a) Gimnazja państwowe: Lwów: III, IV; Stryj: I i II; Brzeżany; Buczacz; Kamionka Strumiłowa; Rohatyn; Sokal; Złoczów.

b) Gimnazja prywatne: Lwów: Żydow. Tow. Szkoły Lud. i Śred. I, II, III; Chodorów; Chyrów; Dolina; Kałusz; Rohatyn; Stryj; Złoczów U. T. P.

c) Kursy nauczycielskie: Lwów: hebrajskie; Buczacz: Bazyljanów żydowskie.

IV. Wizytator, Koestlich Roman.

a) Gimnazja państwowe: Lwów: ruskie i filja ruskiego; Stanisławów: I, II, III, IV; Kołomyja: I, II; Śniatyn; Tłumacz.

b) Gimnazja prywatne: Lwów: SS. Nazaretanek i Sacre Coeur; Stanisławów: SS. Urszulanek, Orzeszkowej, żeńskie ruskie, Żyd. Tow. Szkoły Lud. i Śred.; Kołomyja: SS. Urszulanek, żeńskie ruskie, Żyd. Tow. Szkoły Lud. i Śred.; Borszczów.

V. Wizytator, Dr. Łukianowicz Denys.

a) Gimnazja państwowe: Lwów: V i II; Drohobycz; Gródek Jagielloński; Jaworów; Rawa Ruska; Przemyśl: ruskie; Żółkiew.
b) Gimnazja prywatne: Lwów: Słowackiego, SS. Bazyljanek; Przemyśl: Instytutu dla dziewcząt; Borysław; Drohobycz: I, II i U. T. P.; Jaworów: U. T. P.; Sambor; Turka.
c) Kursy gimnazjalne: Przemyśl: żydowskie; Skole.

VI. Wizytator, Pająk Stanisław.

a) Gimnazja państwowe: Lwów VIII, IX, XII; Tarnopol: I, II, III, IV; Czortków; Trembowla; Zbaraż.
b) Gimnazja prywatne: Lwów: im. H. Jordana, Dr. Karp-Fuchsowej; Tarnopol: Lenkiewiczowej i U. T. P.; Czortków: U. T. P.; Horodenka: polskie i ruskie; Podhajce; Jazłowiec.
c) Kursy gimnazjalne: Zaleszczyki.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

2.

Przepisy rachunkowo-kasowe.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 lipca 1929 r. Nr. I. R. 7944/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 104).

Z dniem 1 sierpnia 1929 r. wprowadzam w życie załączone przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcyj gimnazjów państwowych.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

Przepisy rachunkowo-kasowe
dla dyrekcyj gimnazjów państwowych, wydane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli.

§ 1. Dyrekcje gimnazjów państwowych mają prawo pobierać opłaty od uczniów przewidziane odnośnemi zarządzeniami Ministerstwa W. R. i O. P. i z tego tytułu posiadają własne kasy. Osiągnięte wpływy stanowią w części określonej przez Ministerstwo W. R. i O. P. fundusz specjalny Ministerstwa W. R. i O. P., a w pozostałej części fundusz na potrzeby rzeczowo- administracyjne zakładu do dyspozycji dyrekcji gimnazjum. Z części pozostawionej do dyspozycji dyrekcji gimnazjum powinny być pokrywane wydatki, przewidziane zatwierdzonym przez kuratorjum okręgu szkolnego rocznym planem finansowo-gospodarczym.

§ 2. Dochodów budżetowych dyrekcja nie pobiera. Wynikające z działalności dyrekcyj gimnazjów państwowych dochody budżetowe mają za-

interesowane strony wpłacać do kasy skarbowej na rachunek kuratorjum okręgu szkolnego na podstawie deklaracyj płatniczych.

§ 3. Dyrekcje gimnazjów państwowych prowadzą następujące księgi:

1) kontrolę opłat uczniów,

2) dziennik kasowy,

3) księgę inwentarza (książki bibljotek zapisuje się do specjalnych ksiąg inwentarzowych),

4) księgę materjałową (ze specjalnem uwzględnieniem kont „opału") oraz kwitarjusze przychodowe.

Księga inwentarzowa winna być ponumerowana, przesznurowana i opieczętowana przez kuratorjum okręgu szkolnego, a dziennik kasowy — ponumerowany i poświadczony przez kuratorjum okręgu szkolnego.

§ 4. Na pobierane sumy dyrekcje wydają pokwitowania z kwitarjusza, pisanego przez kalkę chemicznym ołówkiem (wzór Nr. 1). Kwit winien być opatrzony pieczęcią szkoły i podpisany przez dyrektora względnie upoważnionego przez niego urzędnika. Ponumerowane i poświadczone kwitarjusze otrzymuje dyrekcja z kuratorjum okręgu szkolnego.

§ 5. Uzyskane wpływy zapisuje się na podstawie poszczególnych odpisów kwitów do kontroli opłat uczniów (wzór Nr. 2), prowadzonej półroczami szkolnemi w/g klas. Po ukończeniu operacyj dziennych wyprowadza się ogólną sumę wpływów danego dnia i sumę tę wpisuje się do dziennika kasowego opłat uczniowskich (wzór Nr. 3) z zaznaczeniem w rubryce „dokumenty" NN. kwitów od — do.

W dzienniku kasowym opłat uczniowskich należy księgować każdy wydatek, jak również dokonany obrót między kasą własną a rachunkiem bieżącym w kasie skarbowej (względnie zatwierdzonem przez Ministerstwo Skarbu kontem czekowem P. K. O.).

Dyrekcja winna rachunek kasy skarbowej (względnie P. K. O.) prowadzić bieżąco, aby nie wystawić zlecenia wypłaty (czeku) bez pokrycia.

Do pozocyj rozchodowych dowodami kasowemi (dokumentami) są pokwitowane rachunki dostawców (firm), odpowiadające obowiązującym przepisom i akceptowane przez dyrektora względnie jego zastępcę, przyczem każdy rachunek musi zawierać pozycje księgi inwentarzowej, bibljotecznej lub materjałowej.

§ 6. Dyrekcja może przechowywać we własnej kasie nie więcej, niż 300 zł na drobne wydatki.

Nadmiar gotówki winien być wpłacany na rachunek bieżący do kasy skarbowej (względnie P. K. O.).

Większych wydatków należy dokonywać do rąk wierzycieli za pośrednictwem kasy skarbowej (względnie P. K. O.).

Za straty wynikłe z powodu przechowywania gotówki ponad 300 zł odpowiada materjalnie dyrektor.

Uwaga: Części opłat zastrzeżonej do dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P. nie wolno wpłacać na rachunek bieżący dyrekcji; winna ona być wpłacana za pośrednictwem P. K. O. na fundusz specjalny Ministerstwa W. R. i O. P. p. t. „Taksa administracyjna" w Centralnej Kasie Państwowej.

§ 7. Dziennik kasowy opłat uczniowskich należy zamykać miesięcznie, wykazując obroty w miesiącu sprawozdawczym, od początku roku szkolnego do miesiąca sprawozdawczego i razem.

Wykazane w zamknięciu miesięcznem sumy przepisuje dyrekcja do sprawozdania (wzór Nr. 4), które z dokumentami usprawiedliwiającemi rozchody przesyła do kuratorjum okręgu szkolnego do dnia 15-go następnego miesiąca po sprawozdawczym wraz z wyciągiem z obrotów na rachunku bieżącym, uzgodnionym z kasą skarbową i popartym dowodami, otrzymanemi z kasy skarbowej (względnie z wyciągiem z obrotów na koncie czekowym P. K. O., popartym wyciągami otrzymanemi z P. K. O.).

Wyciąg z obrotów na rachunku bieżącym (względnie z obrotów na koncie P. K. O.) winien być sporządzony na druku wzór Nr. 5.

Uwaga: Z uwagi na konieczność wykazania obrotów zgodnie z księgami kasy skarbowej, wyciąg z obrotów na rachunku bieżącym winien wykazywać pozostałość na dzień 1-go miesiąca okresu budżetowego (t. j. 1 kwietnia) i ujmować obroty dokonane na rachunku bieżącym w poszczególnych miesiącach okresu budżetowego. W sprawozdaniu wzór Nr. 4 dyrekcja wykazuje natomiast obroty według poszczególnych miesięcy roku szkolnego, poczynając od 1 września.

§ 8. Dyrekcje gimnazjów państwowych obowiązane są sporządzić i przesłać do kuratorjum w trzech egzemplarzach plan finansowo-gospodarczy na każdy rok szkolny.

Sporządzony według załączonego wzoru Nr. 6 plan winien być przesłany kuratorjum do dnia 1 października.

§ 9. Po upływie każdego roku szkolnego do dnia 15 września dyrekcja przedkłada kuratorjum w trzech egzemplarzach sprawozdanie z wykonania planu finansowego za poprzedni rok szkolny, uwidoczniając w 2-ch oddzielnych kolumnach kwoty preliminowane oraz wyniki na druczku wzór Nr. 7. Do sprawozdania rocznego załącza dyrekcja kwitarjusze przychodowe z danego roku szkolnego.

Uwaga: Wynik przychodu winien się zgadzać z książką kontową uczniów, wyniki rozchodu z sumami przesłanych do kuratorjum dokumentów rozchodowych.

§ 10. Księgę inwentarza prowadzi dyrekcja na ogólnopaństwowym wzorze (§ 68 Przepisów rachunkowo-kasowych).

Każdy przedmiot zakupiony lub otrzymany winien być zapisany do księgi inwentarza i oznaczony trwałym Nr. księgi inwentarzowej.

Rozchód w księdze inwentarzowej może być wypełniony tylko na podstawie aktów sporządzonych komisyjnie i zatwierdzonych przez kuratorjum okręgu szkolnego. Akta rozchodowe do księgi inwentarza winny być ponumerowane i przechowywane przez dyrekcję w oddzielnej teczce. Inwentaryzacja książek w bibljotekach odbywać się ma w księgach według załączonego wzoru Nr. 8.

§ 11. Wzór księgi materjałowej kontowej zawiera załącznik Nr. 9.

Księga materjałowa na początku zawierać winna wykaz kont.

Początkowe konta księgi przeznaczyć należy na ewidencję zużywanego opału, a więc węgla, koksu, drzewa i t. d. Sposób prowadzenia kont

opałowych będzie przewidziany w instrukcji, wydanej przez Ministerstwo W. R. i O. P.

§ 12. Żadne zmiany w załączonych wzorach i szematach nie mogą być dokonane bez zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-szym sierpnia 1929 r. Z dniem tym przestaje obowiązywać dyrekcje państwowych gimnazjów rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 lutego 1923 r. Nr. 1360/F/23 w sprawie przepisów dla dyrekcyj państwowych gimnazjów i państwowych szkół zawodowych jako specjalnych poborców.

Wzór Nr. 1

Kuratorjum Okręgu Szkolnego ....

Nr. ....

Imię i nazwisko .... ucz. kl. ....

wpłacił do Kancelarji Gimnazjum sumę zł. .... gr. ....

(słownie .... zł. .... gr.)

tytułem taksy administracyjnej za .... półrocze 19 ..../........ roku szkolnego.

M. P.

Dyrektor :

....

dnia .... 19 .... r.

Karta winna zawierać 5 kwitów.

Wzór Nr. 2

KONTROLA OPŁAT UCZNIÓW

Klasa ....

Nr. porządkowy	Nazwisko i imię	Wpłacono						Uwagi
		I półrocze			II półrocze			
		Nr. kwitu	zł.	gr	Nr. kwitu	Zł.	gr.	

Państwowe Gimnazjum ....

w ....

DZIENNIK KASOWY

Nr. bieżący	Data	Dokumenty	Kasa: Przychód zł	gr	Roz: Przelano na fundusz Ministerstwa W. R. i O. P. zł	gr	Wydatki na gry i zabawy ruchowe zł	gr	Pomieszczenie zł	gr	Opał, światło, utrzymanie porządku zł	gr	Wydatki biurowe zł	gr	Urządzenie lokali szkolnych zł	gr
		Saldo ubiegłego r. szk.														
		Wrzesień														
1	20	Wpłynęło wg. kwitów Nr. 1—10	550	—												
2	„	Przelano na fund. Min.			275	—										
3	„	Za papier kanc. w/g rachunku . . .											10	—		
4	„	Wniesiono na rachunek bieżący														
		Razem w miesiącu sprawozdawczym .	550	—	275	—							10	—		
		Październik														
5	10	Zleceń Nr. 15461 za pomoce nauk. . .														
6	15	Wpłynęło w/g kwitów Nr. 10—25 . . .	820	—												
7	„	Przelano na fundusz M-stwa w CKR. .			410	—										
8	„	Wniesiono na rach. bieżący														
9	22	Rachunek za naftę spirytus									10	—				
10	24	Zleceniem Nr. 154602 zaliczkowe na wydat.														
11	25	Rachunek za reperacje piłki					20	—								
12		Rachunek za tablicę .													150	—
13		Abonament telef. za IX											30	—		
		Razem w miesiącu sprawozdawczym	820	—	410	—	20	—	—	—	10	—	30	—	150	—
		Do miesiąca sprawozdawczego	550	—	275	—	—	—	—	—	—	—	10	—		
		Razem od początku roku szkolnego . .	1370	—	685	—	20	—	—	—	10	—	40	—	150	—

Wzór Nr. 3

OPŁAT UCZNIOWSKICH

własna												Rachunek bieżący Nr. .... Kasy Skarbowej (Konta P. K. O.						Uwagi Pozycja księgi inwentarzowej bibljoteki względnie materjałowej
chód																		
Pomoce naukowe		Różne						Razem rozchód		Pozostałość		Przychód		Rozchód		Pozostałość		
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
										200	—					200	—	
										750	—							
								275	—									
								10	—	465	—							ks. materj. f. 1 . poz. 1
												250	—			450	—	
								285	—			250	—					
300	—							300	—	165	—			300	—	150	—	ks. inw. Dz. I poz. 27
										985	—							
								410	—	575	—							
												400	—			550	—	
5	—							15	—	560	—							ks. mat. f. 9 p l. f. 10 p. 1
														200	-	350	—	
								20	—	540	—							ks. inw. Dz. poz. 1
								150	—	290	—							
								30	—	360	—							
305	—	—	—					925	—	—	—	400	—	500	—	—	—	
—	—	—	—					285	—	—	—	250	—	—	—	—	—	
305	—	—	—					1210	—	—	—	650	—	500	—	—	—	

Ministerstwo W. R. i O. P. *Wzór Nr. 4.*

Państwowe Gimnazjum ....

w..

WYCIĄG

z dziennika kasowego opłat uczniowskich za m/c .... 19 .. r.

TREŚĆ	Od początku roku szkolnego do miesiąca sprawozdawczego	W m-cu sprawozdawczym	Razem od początku roku szkolnego	Uwagi
Saldo z poprzedniego roku szkolnego				
A. Przychód				
B. Rozchód:				
1. Wpłacono na fundusz Ministerstwa				
2. Wydatki na gry i zabawy ruchowe . .				
3. Pomieszczenie				
4. Opał, światło i utrzymanie porządku				
5. Wydatki biurowe				
6. Urządzenie lokali szkolnych				
7. Pomoce naukowe				
8. Różne				
9.				
10.				
11.				
Ogółem rozchód . .				

Saldo na miesiąc następny .... zł .... gr

D y r e k t o r

Ministerstwo W. R. i O. P. *Wzór Nr. 5.*

Państwowe Gimnazjum w ....

Do

....

....

W Y C I Ą G

z ksiąg sum niebudżetowych ....

za m-c .... 19 ..... r.

Nazwa rachunku (Nr. rachunku bieżącego w Kasie Skarbowej względnie konta P. K. O)	Pozostałość z okresu poprzedniego	Przychód		Rozchód		Pozostałość z końcem m-ca sprawozdawczego	Uwagi
		do m-ca sprawozdawczego	w m-cu sprawozdawczym	do m-ca sprawozdawczego	w m-cu sprawozdawczym		
1	2	3	4	5	6	7	8

Dyrekcja Państwowego Gimnazjum .... *Wzór Nr. 6.*

w ....

PLAN

finansowo-gospodarczy na rok szkolny 19 ..../..........

	Suma	Objaśnienia
A. Przychód		
Saldo z poprzedniego roku szkolnego		
Opłaty uczniów		
Razem przychód . .		
B. Rozchód		
1. Przelew na fundusz M-stwa		
2. Wydatki na gry i zabawy ruchowe		
3. Pomieszczenie		
4. Opał, światło i utrzymanie porządku		
5. Wydatki biurowe		
6. Urządzenia lokali szkolnych		
7. Pomoce naukowe		
8. Różne		
9.		
10.		
Razem rozchód . . .		

Dyrektor

UWAGA: każda pozycja winna być szczegółowo umotywowana.

Dyrekcja Państwowego Gimnazjum *Wzór Nr. 7.*

....

w ....

SPRAWOZDANIE

z wykonania planu finansowo-gospodarczego

za rok szkolny 19 ..../..........

	Preliminowano	Wykonano	Objaśnienia
A. Przychód			
Saldo z roku szkolnego 19 ....../.....			
Opłaty uczniów . . .			
Razem przychód . . .			
B. Rozchód			
1. Wpłata na fundusz Ministerstwa			
2. Wydatki na gry i zabawy			
3. Pemieszczenie			
4. Opał, światło i utrzymanie porządku			
5. Wydatki biurowe . . .			
6. Urządzenie lokali szkolnych			
7. Pomoce naukowe . . .			
8. Różne			
9.			
10.			
Razem Rozchód . .			

ARKUSZ BIBLJOTECZNEJ KSIĘGI INWENTARZOWEJ.

Nr. porządkowy	Data kupna	Autor	Tytuł dzieła	Wydanie	Rok wydania	Cena kupna		Koszta oprawy		Nr. kolejny katalogu	Uwagi	Data i numer aktu rozchodowego
						zł	gr	zł	gr			

Księga materjałowa.

Przychód										Rozchód						Pozostałość		
Nr. porządkowy	Data	Przedmiot	Źródło nabycia	Ilość	Cena jednostkowa		Ogólna wartość		Uwagi	Nr. porządkowy	Data	Przedmiot	Komu wydane	Ilość	Pokwitowanie	Data	Ilość	Uwagi
					Zł	gr	Zł	gr										
Przykład I (konto opału — węgiel)																		
1	10. XI.	Węgiel górnośląski kostka Nr. 1	Firma N N.	10 t.	60	—	600	—		1	22. XI	—	woźnemu	5 ton				
										2	29. XI		woźnemu	5 ton				
Przykład II (konto papier kanc.)																		
1	1. IX.	Papier linjowany	sklep N.N.	100 (ark.)	5	—	5	—		1	1. X.		zużyto wciągu miesiąca	100				

Instrukcja w sprawie wykonania przepisów rachunkowo-kasowych dla dyrekcyj gimnazjów państwowych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 r. Nr. I. R. 8609/29.

Przy wykonaniu przepisów rachunkowo-kasowych dla dyrekcyj gimnazjów państwowych, ogłoszonych w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7 (214) z roku 1929, poz. 104, kuratorja okręgów szkolnych i dyrekcje gimnazjów państwowych mają stosować wytyczne załączonych instrukcyj.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

Instrukcja dla kuratorjów okręgów szkolnych.

Do § 1. Kuratorja czuwają nad właściwym podziałem przez dyrekcje gimnazjów sum, osiągniętych z taks administracyjnych na fundusz specjalny Ministerstwa i pozostawionych do dyspozycji dyrekcji, oraz nad ścisłem wykonaniem przez dyrekcje gimnazjów przepisów rachunkowo-kasowych.

Do § 2. Przychodami budżetowemi, wynikającemi z działalności dyrekcyj gimnazjów państwowych, administrują kuratorja okręgów szkolnych.

Do § 4. Kuratorja rozsyłają dyrekcjom gimnazjów państwowych odpowiednie ilości kwitarjuszów z wypełnioną nazwą kuratorjum oraz numeracją i prowadzą ich ewidencję, jak druków ścisłego zarachowania.

Do § 7. Kuratorjum obowiązane jest dokonać cenzury nadsyłanych dokumentów pod względem merytorycznym (w wydziale merytorycznym), a następnie pod względem rachunkowym (w oddziale finansowym). Dokumenty przechowuje oddział finansowy na zasadach ogólnych.

Do § 8 i *9.* Jeden egzemplarz zatwierdzonego planu finansowo-gospodarczego jak również akceptowanego sprawozdania z wykonania planu finansowo-gospodarczego kuratorjum w ciągu miesiąca po otrzymaniu od dyrekcji winno nadesłać do Ministerstwa, drugie zatwierdzone egzemplarze zwrócić dyrekcji, trzecie egzemplarze pozostawić do swej dyspozycji.

Instrukcja dla dyrekcyj gimnazjów państwowych.

Do § 3. Druki na księgi: 1) kontrolę opłat uczniów, 2) dziennik kasowy, 3) księgi bibljotek, 4) księgę materjałową nabywają dyrekcje według wskazań kuratorjum.

Druki na księgę inwentarza nabywać należy w Biurze Druków Ministerstwa Skarbu.

Do § 5. Załącza się wypełniony przykładowo arkusz dziennika kasowego[1]). Różnicę, wynikającą między pozostałością we własnej kasie, a pozostałością na rachunku bieżącym (względnie na rachunku P. K. O.), dyrektor przy kontroli okazuje w gotówce (np. w przytoczonym przykładzie w dniu 1 września należy okazać 15 zł, jak wynika 465 zł — 450 zł = 15 zł).

Do § 6. Wszelkie straty gotówkowe mogą być odpisane w dzienniku kasowym tylko na podstawie zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P.

Do § 7. W związku z wprowadzonem kontem rachunku bieżącego w dzienniku kasowym dyrekcje nie będą prowadzić księgi rachunku bieżącego w/g wzoru Nr. 34 do § 172 i 173 instrukcji dla kas skarbowych. Przy

---

[1]) Patrz wzór Nr. 3, str. 388, 389.

sporządzaniu wyciągu z obrotów na rachunku bieżącym (wzór Nr. 5) [1]) należy w rozchodzie każdego miesiąca podać sumę zrealizowanych w danym miesiącu przez kasę skarbową zleceń wypłaty.

Do § 11. Konta księgi materjałowej winne wykazać rodzaje przedmiotów i materjałów. Przedmioty zapisane w księdze wydaje się za pokwitowaniem (np. szkło chemiczne, odczynniki). Rozchód materjałów zużywanych w drobnych ilościach może być zapisany po rozchodowaniu całej ilości lub jej części w ogólnej formie n. p. „zużyto w okresie czasu od 2/I do 1/V 1930 r. 20 sztuk stalówek". Specjalną uwagę należy zwrócić na prowadzenie kont opału. Przed kontami opału należy wkleić do księgi pismo kuratorjum, wyznaczające normę opału dla szkoły. Zużycie opału ponad ustaloną normę wymaga pisemnego absolutorjum ze strony kuratorjum okręgu szkolnego. Prowadzenie kont opału winno ilustrować rzeczywistość.

Na przychód więc należy zapisać nabycie opału na podstawie każdego rachunku, w rozchodzie należy wykazać każdą wydaną ilość.

Opał zasadniczo winien być wydawany na dłuższe okresy czasu, przyczem woźny (starszy) może kwitować odbiór opału na oddzielnej kartce, zamiast w księdze. Pokwitowanie należy przechować przy książce. Załącza się wypełniony przykładowo arkusz księgi materjałowej [2]).

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 3 września 1929 r. Nr. O. 1779/29.

Rozporządzeniem z dnia 1 lipca 1929 r. Nr. I. R. 7944/29 (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 104) Pan Minister W. R. i O. P. wprowadził w życie z dniem 1 sierpnia 1929 przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcyj państwowych gimnazjów.

Wobec powyższego Kuratorjum unieważnia wszystkie swoje poprzednio wydane w sprawie gospodarki finansowej dyrekcyj państwowych gimnazjów rozporządzenia, a w szczególności rozporządzenie z dnia 24-go stycznia 1929 r. Nr. 125/29. ustęp 3, oraz 4 rozporządzenie z dnia 17-go kwietnia 1929 Nr. II.—808/29 i rozporządzenie z dnia 9 lutego 1928 r. Nr. O. 3436/27, skutkiem czego dyrekcje nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg funduszu taks administracyjnych oraz funduszu gier i zabaw w myśl wymienionych rozporządzeń i nadsyłania perjodycznych sprawozdań przychodowych.

Nadto wyjaśnia Kuratorjum, że w razie wpłacenia przez strony interesowane dochodów budżetowych, wynikających z działalności dyrekcyj winny dyrekcje odbierać od stron pokwitowania kas skarbowych i przesyłać je Kuratorjum do dalszego urzędowania.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 4 października 1929. Nr. II. 14262/29.

(Wyjaśnienie ostatniego ustępu rozporządzenia K. O. S. L. Nr. O. 1779/29).

Ze względu na zapytania kilku dyrekcyj w jakich terminach należy przedkładać Kuratorjum „pokwitowania" kas skarbowych na kwoty wpła-

[1]) Patrz str. 391.

[2]) Patrz str. 395.

cone przez strony tytułem dochodów budżetowych, wyjaśnia Kuratorjum, że pokwitowania te należy przedkładać Kuratorjum w każdym poszczególnym przypadku natychmiast po odebraniu ich od stron interesowanych

Zarazem wyjaśnia Kuratorjum, że pokwitowania te dotyczyć mają tylko dochodów budżetowych, a więc wpłat uskutecznionych tylko na paragrafy i pozycje i z tytułów wymienionych w rozporządzeniu tutejszem z 14 września 1929 Nr. O. 763/29.

Wreszcie poleca Kuratorjum, aby Dyrekcje zechciały bezzwłocznie zaznajomić się jak najdokładniej z treścią tutejszych okólników: Nr. II. 11614/29 z 12 sierpnia 1929, Nr. O. 1779/29 z 3 września 1929, Nr. O. 763/29 z 14 września 1929, Nr. O. 1991/29 z 23 września 1929 [1]), i zarządzać wpłacanie do kas skarbowych tylko tych kwot, które dotyczą „dochodów budżetowych", a w razie jakichkolwiek wątpliwości, aby odniosły się natychmiast do Kuratorjum z prośbą o wyjaśnienie.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

3.

Sporządzanie deklaracyj przychodowych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 23 września 1929 r. Nr. O. 1991/29.

Okólnikiem z dnia 14 września 1929 Nr. O. 763/29 (patrz niżej) przesłało Kuratorjum wszystkim podwładnym organizacjom szkolnym schematy przychodów budżetowych Ministerstwa W. R. i O. P. na rok 1929/30, pozostających do dyspozycji Kuratorjum O. S. Lw., z poleceniem stosowania ich przy wypełnianiu deklaracyj płatniczych na wpłacane do kas skarbowych kwoty, oraz pouczania interesowanych stron, na które działy, rozdziały, paragrafy i pozycje wpłacać mają za deklaracjami odnośne kwoty.

Wobec braku w schematach na rok 1929/1930 paragrafów i pozycyj, uwidocznionych w schematach za rok 1928/1929, nie należy na wpływy osiągnięte z innych tytułów niż wymienione w schematach na rok 1929/1930 tworzyć własnowolnie żadnych innych paragrafów i pozycyj w przychodach budżetowych Ministerstwa W. R. i O. P., czyli na nieistniejące paragrafy i pozycje oraz tytuły w schematach na rok 1929/30 nie należy uskuteczniać żadnych wpłat.

Celem umożliwienia stosowania powyższego zarządzenia przy wypełnianiu deklaracyj przychodowych z jak najmniejszą stratą czasu, oraz dokładnego zarachowywania sum w nich wymienionych przez kasy skarbowe i przez Kuratorjum, tudzież celem unikania licznych dotąd mylnych zarachowań i rozwlekłej, a zbędnej korespondencji, wreszcie celem zaprowadzenia jednolitego typu deklaracyj przychodowych w szkolnictwie podległem Kuratorjum O. Sz. Lw., poleca Kuratorjum, aby deklaracje płatnicze były sporządzane tak przez wszystkie obowiązane do tego organizacje szkolne, jako też przez uczniów i strony prywatne, mające styczność ze szkolnictwem, ściśle według następującego wzoru na ćwiartce arkusza papieru:

---

[1]) Patrz str. 354, 397, 400, 398.

Wzór.

Adnotacja kasy skarbowej	Data zarachowania na przychód: ______________
	Pozycja dziennika przychodów: ______________
	Wydano pokwitowanie kasowe Nr.: ______________

Deklaracja płatnicza

na ________ złotych _____ groszy,

to jest słowami ______________________________

wpłaconych na rachunek przychodów budżetowych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do dyspozycji Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego na dział _____ rozdział _____ paragraf _____ pozycja _____ w Kasie Skarbowej w ____________ przez ____________, zamieszkałego w ____________ powiatu ____________ tytułem należności za czas ________ na polecenie ______________

W ____________, dnia ____________ 19 _____ roku.

Pieczęć urzędowa   Podpis czytelny

Podwładne organizacje szkolne zechcą we własnym zakresie działania sporządzić odpowiednią ilość deklaracyj, zaopatrzyć je pieczęcią urzędową w miejscu na nią przeznaczonem i używać ich tak przy wpłatach własnych, jako też po poprzedniem wpisaniu w nich działu, rozdziału, paragrafu, i pozycji tudzież kwoty, wręczać je uczniom i stronom prywatnym, celem zupełnego wypełnienia i wpłacenia na ich podstawie przepisanej należności w kasie skarbowej.

O ile strony zgłaszają się pisemnie i należność zamierzają złożyć w kasie skarbowej, będącej poza siedzibą danej władzy szkolnej, należy stronom przy załatwianiu ich pism przesyłać już wypełnione deklaracje z pouczeniem, że po umieszczeniu na nich swego podpisu, mają na ich podstawie złożyć gotówkę w kasie skarbowej.

Przy wpłacaniu należności za pośrednictwem poczty, należy na przekazach pocztowych i czekach wypisywać czytelnie i dokładnie dział. rozdział, paragraf i pozycję, na które przesłana kwota ma być zarachowaną.

Deklaracje należy wypełniać czarnym atramentem (nigdy zaś ołówkiem) i pismem czytelnem.

Na każdą pozycję, paragraf, rozdział i dział należy sporządzać osobną deklarację.

Deklaracyj zbiorowych na różne pozycje, paragrafy, rozdziały i działy sporządzać nie należy.

W deklaracjach podawać należy dokładnie czas, za który należność uiszczoną została, względnie wymienić czy za I, czy też za II. półrocze i którego roku szkolnego, nie zaś przebieg czasu, w którym należność ta zebraną została.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Schemat przychodów budżetowych na rok 1929/30.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 14 września 1929 r. Nr. O. 763/29. (skrót).

Na podstawie wniosku budżetowego na rok 1929/30 oraz ustawy skarbowej z dnia 25 marca 1929 (Dz. U. R. P. Nr. 20) zatwierdziło Ministerstwo następujący schemat budżetu przychodów:

Dział 4. Rozdział 1. § 2. Częściowy zwrot kosztów umundurowania,
§ 5. Pomieszczenie.
§ 8. Różne dochody.

Dział 4. Rozdział 2. § 1. Zwrot kosztów zastępstw nauczycieli i urlopowanych
§ 2. Częściowy zwrot kosztów umundurowania.
§ 6. Sprzedaż druków.
§ 8. Różne dochody.
§ 11. Świadczenia gmin na cele szkolne.
§ 12. Zwrot pożyczek na budowę szkół powszechnych.
§ 15. Szkolne zakłady wytwórcze.
§ 16. Zwrot funduszu obrotowego.

Dział 4. Rozdział 3. § 2. Częściowy zwrot kosztów umundurowania.
§ 5. Pomieszczenie.
§ 8. Różne dochody.

Dział 5. § 2. Częściowy zwrot kosztów umundurowania.
§ 5. Pomieszczenie.
§ 8. Różne dochody.
§ 11. Świadczenia gmin na cele szkolne.
§ 12. Zwrot kosztów utrzymania i nauki w zakładach specjalnych.
§ 14. poz. 3. Opłaty uczniów. Taksy za duplikaty świadectw.

Dział 6. § 2. Częściowy zwrot kosztów umundurowania.
§ 5. Pomieszczenie.
§ 6. Sprzedaż druków.
§ 8. Różne dochody.
§ 10. Sprzedaż pomocy naukowych.
§ 11. Świadczenia gmin na cele szkolne.
§ 12. Zwrot funduszu obrotowego.
§ 15. poz. 2. } Szkolne zakłady wytwórcze i gospodarstwa rolne. Dochód z warsztatów i pracowni.
§ 15. poz. 1. } Zwrot kosztów za materjały i narzędzia.

Organizacja szkół.

Szkolnictwo zawodowe.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 12 września 1929. Nr. III. D. 6136/29 w sprawie przekształcenia Wydziału Handlowego Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie na Państwową Szkołę Handlową w Stanisławowie.

1. Zarządzam przekształcenie Wydziału Handlowego Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie na Państwową Szkołę Handlową w Stanisławowie.

2. Szkoła ta jest uczelnią typu średniego i ma za zadanie kształcić pracowników dla handlu, zawodów pomocniczych i pokrewnych. Kurs nauki trwa 3 lata.

3. Do pierwszej klasy szkoły mogą być przyjmowani kandydaci, którzy ukończyli 7 klas publicznej szkoły powszechnej lub 3 klasy szkoły średniej ogólnokształcącej i nie przekroczyli 16-tu lat życia.

4. Dyrekcja szkoły może wymagać od kandydatów złożenia egzaminu sprawdzającego ustnego i pisemnego z języka polskiego i arytmetyki, jeżeli ilość zgłoszeń przekracza ilość miejsc wolnych.

5. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-ym września 1929 r.

Minister W. R. i O. P. *Sł. Czerwiński.*

P. Kurator O. S. Lw. udzielił zezwolenia:

1) rozp. z dnia 6 lipca 1929 r. Nr. III. 3170/29 Towarzystwu Szkoły Zawodowej Wyrobów Galanteryjnych we Lwowie na otwarcie i prowadzenie szkoły zawodowej żeńskiej pod nazwą: Szkoła Zawodowa Żeńska Wyrobów Galanteryjnych Towarzystwa Szkoły Zawodowej we Lwowie.

2) rozp. z dnia 26 lipca 1929 r. Nr. III. 3565/29 p. inż. Stefanowi Pragłowskiemu we Lwowie (ul. Okólskiego 4) na otwarcie i prowadzenie w Borysławiu prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych Inż. Stefana Pragłowskiego w Borysławiu.

3) rozp. z dnia 27 lipca 1929 r. Nr. III. 3568/29 p. Bronisławie Kajetanowiczowej, kierowniczce Szkoły Powszechnej w Firlejówce (p. Krasne koło Lwowa) na otwarcie i prowadzenie w Firlejówce prywatnych kursów nauki wyrobu kilimów i gobelinów pod nazwą: Kursy Nauki Wyrobu Kilimów i Gobelinów Bronisławy Kajetanowiczowej w Firlejówce.

4) rozp. z dnia 28 sierpnia 1929 r. Nr. III. 3621/29 p. Tadeuszowi Lesiakowi, nauczycielowi gimnazjalnemu we Lwowie (ul. Na Błonie 22 b). na otwarcie i prowadzenie we Lwowie przy ul. Na Błonie Nr. domu 22 b. prywatnych kursów radjotechnicznych pod nazwą: Kursy Radjotechniczne Tadeusza Lesiaka.

5) rozp. z dnia 16 września 1929 r. Nr. III. 3953/29 p. inż. Bolesławowi Fromowi w Warszawie (Hoża 35) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych Inż. Bolesława Froma we Lwowie.

6) rozp. z dnia 12 października 1929 r. Nr. III. 4775/29 p. inż. Stefanowi Pragłowskiemu we Lwowie (ul. Okólskiego 4) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych inż. Stefana Pragłowskiego we Lwowie.

7) rozp. z dnia 10 października 1929 r. Nr. III. 4493/29. Zarządowi Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Stryju na otwarcie i prowadzenie w Stryju, przy ul. Batorego Nr. domu 12, prywatnej 3-letniej szkoły zawodowej żeńskiej pod nazwą: Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Stryju.

8) rozp. z dnia 2 października 1929 r. Nr. III. 4470/29 p. inż. Ludwikowi Czarnieckiemu w Tarnopolu na otwarcie i prowadzenie w Tarnopolu

w lokalu, który po zgłoszeniu do Kuratorjum będzie zatwierdzony, prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych inż. Ludwika Czarnieckiego w Tarnopolu.

9) rozporządzeniem z dnia 8 października 1929 r. Nr. III. 4371/29 p. Janowi Prokeszowi w Lisku na otwarcie i prowadzenie w Lisku prywatnych kursów pod nazwą „Kurs Handlowy Jana Prokesza" w Lisku.

Książki, Pomoce naukowe.

Marja Dulębianka.

(L. O. 1725/29). Kuratorjum O. S. Lw. zwraca uwagę na wydawnictwo „Ligi Kobiet (Komitetu Obywatelskiego Polek)" p. t. Marja Jaworska: „Marja Dulębianka", wydane z okazji dziesięciolecia śmierci tej zasłużonej obywatelki.

Wydawnictwo to nadaje się do bibljotek dla młodzieży.

Śpiewnik kościelny.

Na prośbę Drukarni i Księgarni „Pielgrzyma" w Pelplinie podaje się do wiadomości, że Ministerstwo rozp. z dnia 18 maja 1929 Nr. II. 17621/28 zatwierdziło „Śpiewnik kościelny" ks. J. Wiśniewskiego jako dozwoloną książkę pomocniczą dla szkół wszelkich typów.

Ogłoszenie niniejsze podaje się z uwagi na to, że śpiewnik ten nie został wymieniony w spisie podręczników szkolnych na rok 1929/30.

Mapa Polski.

Nr. O. 1387/29. Kuratorjum zwraca uwagę dyrekcyj szkół i rad szkolnych na mapę topograficzną, komunikacyjną i administracyjną Polski, E. Romera, wraz ze skorowidzem miejscowości, wydaną nakładem Książnicy — Atlasu we Lwowie.

Mapa administracyjna Rosji Europejskiej.

Nr. O. 1994/29. Kuratorjum O. S. Lw. zwraca uwagę dyrekcyj i kierownictw szkół średnich ogólnokształcących na „Mapę administracyjną Rosji Europejskiej (Z. S. S. R.)" Niezbrzyckiego, nkł. Głównej Księgarni Wojskowej, Warszawa 1928, którą Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego dla wyższych klas szkół średnich ogólnokształcących (Dz. Urz. Min. Nr. 6, z r. 1929). Mapę nabywać można w Głównej Księgarni Wojskowej w Warszawie, ul. Nowy Świat 69, oraz we wszystkich większych księgarniach. Cena jej — 8 złotych.

Poradnik.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 21 września 1929 r. Nr. II. 24377/29.

Ministerstwo przystąpiło do wydawania „Poradnika" dla dyrektorów i nauczycieli szkół średnich ogólno-kształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w sprawach nauczania — wychowania oraz administracji. **„Po-**

radnik" będzie wychodził w miarę nagromadzenia się materjału, a więc w nieregularnych odstępach czasu i będzie rozsyłany bezpłatnie do wszystkich państwowych gimnazjów i zakładów kształcenia nauczycieli. Szkoły prywatne nabywać mogą poszczególne numery „Poradnika" w Książnicy — Atlasie T. N. S. W." (Warszawa, Nowy Świat 59). Numer pierwszy „Poradnika", poświęcony organizacji pracowni i ćwiczeń biologicznych oraz zawierający wykaz dzieł podręcznej bibljoteki pedagogicznej, już wyszedł z druku.

Zechce Kuratorjum podać powyższe do wiadomości podległych sobie szkół średnich ogólno-kształcących i zakładów kształcenia nauczycieli. stawiając za obowiązek dyrekcjom szkół państwowych, aby z treścią poszczególnych numerów „Poradnika" zaznajamiały rady pedagogiczne. a w szczególności tych nauczycieli, którzy są najbliżej zainteresowani treścią danego numeru.

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki.*

Nr. O. 2078/29. Dyrekcjom i kierownictwom państwowych i prywatnych szkół średnich ogólno-kształcących oraz zakładów kształcenia nauczycieli udzielam do wiadomości i zastosowania się.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Ruch służbowy.

Szkolnictwo powszechne.

M i a n o w a n i:

Burkiewicz Augustyn, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Kozówce (Brzeżany); Fecko Józef, kierownikiem 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Jarosławiu; Juryniec Andrzej, kierownikiem 3-klasowej szkoły w Kropiwniku Starym (Drohobycz); Kazimirczuk Jan, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Lisowcach (Zaleszczyki); Konik Władysław, kierownikiem 7-klasowej szkoły im. Wł. Jagiełły w Sanoku; Kożuszko Teodor, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Glinnej (Brzeżany); Nowaczek Wacław, kierownikiem 7-klasowej szkoły męs. w Kopyczyńcach; Pustelnik Rudolf, nauczycielem 2-klasowej szkoły w Kołmaczówce (gmina Beresteczko, powiat horowski).

P r z e n i e s i e n i: Majsnerówna Rozalja, nauczycielka w Kozłowie (Tarnopol), do 1. kl. szkoły w Biskupicach Ruskich, gminy Mikulicze, pow. włodzimirskiego; Rojowa Julja, kierowniczka 2-klasowej w Litiatynie, do 7-klasowej szkoły w Kozowie (Brzeżany); Zielińska Emilja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Milowcach, do 3-klasowej szkoły w Torskiem; Zinko Mikołaj, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Kotowie, do 3-klasowej szkoły w Kalnem (Brzeżany).

S p e n s j o n o w a n i: Czerwiński Jan, kierownik 7-klasowej szkoły żeńskiej w Lubaczowie; Czypczar Bazyli, kierownik 3-klasowej szkoły w Podhorcach „Dół" (Złoczów); Dziurkiewiczowa Ludwika, nauczycielka

2-klasowej szkoły w Bystrowicach (Jarosław); Engel Maciej, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Łuce Wielkiej (Tarnopol); Gełemejowa Łucja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wisłobokach (Lwów); Górski Józef, kierownik szkoły w Zagórzu (Sanok); Gruszkowa Jadwiga, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Krośnie; Ilnicka Marja, kierowniczka 2-klasowej szkoły w Kalinowszczyźnie (Czortków); Kalinówna Akwina S., nauczycielka 6-klasowej szkoły w Wielkich Oczach (Jaworów); Kinelowa Stanisława, nauczycielka szkoły w Rozwadowie (Tarnobrzeg); Kölowa Janina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Pleśnianach (Zborów); Kucharski Marjan, kierownik 6-klasowej szkoły w Grębowie (Tarnobrzeg); Kulikowski Włodzimierz, kierownik 3-klasowej szkoły w Uwiśle (Kopyczyńce); Makarewicz Jan, kierownik 3-klasowej szkoły w Wierzbowcu (Trembowla); Monseu Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Rymanowie (Sanok); Schmidtowa Franciszka, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Beremianach (Buczacz); Skulski Wacław, kierownik 4-klasowej szkoły w Skolem na Demni; Szabó Korneli, kierownik 7-klasowej szkoły im. Wł. Jagiełły w Samborze; Zabłocka Józefa, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. M. Konopnickiej w Stanisławowie; Zabłocki Marcin, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Dźwinogrodzie (Borszczów); Zięba Franciszek, kierownik 4-klasowej szkoły w Zarzeczu (Nisko).

Zmarli: Karaś Zygmunt, nauczyciel 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Stanisławowie, zmarł dnia 16 września 1929 r. w 41 roku życia, a w 21 roku służby nauczycielskiej.

Seminarja i kursy nauczycielskie.

Mianowani: Dr. Bezuszko Włodzimierz, nauczycielem seminarjum naucz. męs. w Samborze.

Przeniesieni: Kopczyk Paweł, nauczyciel P. K. N. we Lwowie, do seminarjum nauczycielskiego męskiego w Rudniku n. S.; Ks. Kummer Józef, nauczyciel rel. rzym-kat. w szkole im. św. Stanisława w Stanisławowie, przydzielony do seminarjum naucz. żeń. w Stanisławowie, do seminarjum naucz. żeń. w Stanisławowie.

Spensjonowani: Matkowska Seweryna, nauczycielka Państw. Seminarjum Naucz. Żeń. we Lwowie.

Szkoły średnie ogólno-kształcące.

Spensjonowani:

P. Minister W. R. i O. P. przeniósł w stan spoczynku:

1) rozporządzeniem z dnia 17 kwietnia 1929 r. Nr. II. 10761/29 p. dr. Wincentego Śmiałka, dyrektora IV gimnazjum im. J. Długosza we Lwowie i wyraził mu przy tej sposobności uznanie i podziękowanie za długoletnią, gorliwą i sumienną pracę na stanowisku nauczyciela i dyrektora państwowych gimnazjów;

2) rozporządzeniem z dnia 24 lipca 1929 r. Nr. II. 19138/29 p. dr. Benona Janowskiego, dyrektora X gimnazjum im. H. Sienkiewicza we Lwowie, i wyraził mu równocześnie uznanie i podziękowanie za wieloletnią, gorliwą i sumienną pracę na stanowisku dyrektora gimnazjum;

3) rozporządzeniem z dnia 24 lipca 1929 r. Nr. II. 17871/29 p. Włodzimierza Trusza, dyrektora gimnazjum im. M. Romanowskiego w Stanisławowie, wyrażając mu przy tej sposobności uznanie i podziękowanie za wieloletnią, gorliwą i sumienną pracę na stanowisku nauczyciela i dyrektora gimnazjum.

4) rozporządzeniem z dnia 21 sierpnia, 1929 r. Nr. II. 22048/29 p. Władysława Kryczyńskiego, dyrektora gimnazjum im. króla Jana Sobieskiego w Złoczowie, wyrażając mu przy tej sposobności uznanie i podziękowanie za wieloletnią, sumienną, gorliwą i skuteczną pracę na stanowisku nauczyciela i dyrektora państwowych gimnazjów;

5) rozporządzeniem z dnia 29 lipca 1929 Nr. II. 20619/29 p. Juljana Latkowskiego, dyrektora III. gimnazjum im. St. Staszica w Stanisławowie. wyrażając mu równocześnie uznanie i podziękowanie za długoletnią, gorliwą i sumienną pracę na stanowisku nauczyciela i dyrektora gimnazjum;

Freindorf Władysław, nauczyciel gimnazjum VIII im. Kazimierza Wielkiego we Lwowie; Dr. Frenkel Joachim, profesor III gimnazjum w Stanisławowie; Dr. Juński Stefan, profesor I gimnazjum we Lwowie; Dr. Kolessa Filaret, profesor filji gimnazjum z r. j. n. we Lwowie; ks. Łuźnicki Leonid, profesor gimnazjum z r. j. n. we Lwowie; Nowak Witold, nauczyciel gimnazjum II im. prof. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu; Terlecki Władysław, profesor V gimnazjum im. Hetm. Stanisława Żółkiewskiego we Lwowie; Woycikiewicz Marjan, profesor gimnazjum w Brodach.

M i a n o w a n i: Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 26 września 1929 r. Nr. II. 10524/29 przydzieliło p. Stanisława Bobaka, nauczyciela gimnazjum im. T. Czackiego w Warszawie, do gimnazjum w Krośnie i powierzyło mu pełnienie obowiązków dyrektora.

Strońska Marja, nauczycielką gimnazjum żeń. im. król. Jadwigi we Lwowie.

P r z e n i e s i e n i: Janotka Deodat, nauczyciel gimnazjum w Leżajsku, do seminarjum naucz. męs. w Starym Sączu; Dr. Krypiakiewicz Jan, nauczyciel gimnazjum w Wągrowcu, do gimnazjum w Żółkwi; Marsówna Zofja, nauczycielka gimnazjum w Jaworowie, do gimnazjum w Łańcucie; Mrygłodowicz Włodzimierz, sekretarz gimnazjum im. A. Mickiewicza w Zdołbunowie, do gimnazjum I w Jarosławiu; Sorechtej Józef, nauczyciel gimnazjum w Śniatynie, do gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie.

Szkoły zawodowe.

M i a n o w a n i:

Inż. Sajewicz Zygmunt, nauczycielem Państwowej Szkoły Tkackiej w Stryju.

Mirosław Łukasz 2 imion Korwacki, nauczycielem Szkoły Przemysłu Drzewnego w Jaworowie; inż. Juljan Schreiber, nauczycielem Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu.

S p e n s j o n o w a n i: Inż. Osiński Kazimierz, nauczyciel Państwowej Szkoły Budownictwa w Jarosławiu; Rogowski Wincenty, instruktor Państw. Szkoły Rzemiosł w Drohowyżu.

P r z e n i e s i e n i w s t a n n i e c z y n n y:

Jurajda Jan, dyrektor szkoły tkackiej w Glinianach.

Konkursy.

Konkursy na posady kierowników publicznych szkół powszechnych

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Jarosław	Piskorowice	3 kl.	koed.	—	pol.-r.	2 ubik.	2 mg	Konkurs po raz 3-ci
2	"	Wola Buchowska	2 "	"	—	polski	2 "	$1^1/_2$ "	Konkurs ponowny
3	"	Rozbórz Długi	2 "	"	—	"	1 "	—	Konkurs po raz 3-ci
1	Jaworów	Trzcianiec	2 "	"	—	pol.-r.	—	$^1/_2$ mg	Konkurs ponowny
1	Kałusz	Wojniłów	6 "	męska	—	pol.-r.	4 ubik.	—	
2	"	Zawój	4 "	koed.	—	"	4 "	1 mg	
3	"	Siwka Wojnił.	3 "	"	—	"	3 "	—	
4	"	Grabówka	2 "	"	—	"	2 "	1 "	
5	"	Uhrynów Stary	2 "	"	—	"	3 "	$1^1/_2$ "	
6	"	Petranka Dolna	3 "	"	—	"	3 "	2 "	
7	"	Berłohy	2 "	"	—	ruski	3 "	2 "	
8	"	Przewoziec	2 "	"	—	pol.-r.	3 "	—	
1	Kosów	Żabie-Ilcia	3 "	"	—	"	3 "	1·1 ha	
2	"	Riczka	2 "	"	—	"	3 "	0·2 "	
3									
1	Łańcut	Giedlarowa	5 "	"	—	polski	3 "	—	
1	Przemyślany	Podusów	2 "	"	—	pol.-r.	3 "	$1^3/_4$ mg	
1	Rzeszów	Kraczkowa	4 "	"	—	polski	3 "	11572 m²	
2	"	Przewrotne	4 "	"	—	"	3 "	3964 m²	
3	"	Wólka pod Lasem	2 "	"	—	"	3 "	3653 m²	
1	Skałat	Sorocko	6 "	"	—	pol.-r.	3 "	2 mg	
1	Stanisławów	Mykietyńce	6 "	"	—	"	3 "	2 "	
2	"	Chorostków Pol.	2 "	"	—	polski	—	—	
3	"	Dorohów	6 "	"	—	pol.-r.	—	2 mg	
1	Stary Sambor	Bilicz Dolny	2 "	"	—	ruski	3 ubik.	2 "	
2	"	Łopuszanka Chomina	2 "	"	—	pol.-r.	3 "	—	

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
3	**Stary Sambor**	Tysowica	2 kl.	koed.	—	ruski	3 ubik.	—	
4	„	Mszaniec	3 „	„	—	„	3 „	—	
1	Strzyżów	Jawornik	2 „	„	—	polski	2 „	1·68 ha	Konkurs ponowny
2	„	Pstrągowa Górna	2 „	„	—	„	2 „	0·474 „	
3	„	Zaborów	2 „	„	Konarski	„	2 „	0·42 „	„
4	„	Wysoka	3 „	„	J. Kantego	„	4 „	—	„
5	„	Żarnowa	3 „	„	—	„	—	0·56 ha	„
1	Zaleszczyki	Zaleszczyki	7 „	żeńska	—	„	—	—	
1	**Zbaraż**	Zbaraż	7 „	„	im. J. Słowackiego	„	3 ubik.	2 mg	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydział. wzgl. W.K.N.
1	**Żółkiew**	Kłodno	5 „	koed.	—	„	5 „	20 „	„
2	„	Mokrotyn Wieś	5 „	„	—	pol.-r.	3 „	$1^1/_2$ „	„
3	„	Mierzwica	2 „	„	—	ruski	3 „	2 „	
4	„	Pieczychwosty	2 „	„	—	polski	3 „	400 m²	
5	„	Smereków	2 „	„	—	pol.-r.	2 „	$1^1/_4$ mg	
1	Żydaczów	Rozwadów	6 „	„	—	„	4 „	2 „	„

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca grudnia 1929 r.

Wolne posady nauczycieli podwładnych.

W powiecie jarosławskim:

Rada Szkolna Powiatowa w Jarosławiu poszukuje dla szkół 7-klasowych w mieście nauczycieli mężczyzn i kobiet z wyższemi egzaminami dla przedmiotów z grupy humanistycznej — fizyko-matematycznej, rysunków i robót (zręczności).

Reflektujący na powyższe posady winni bezzwłocznie w drodze urzędowej wnieść podania z dołączeniem dokumentów osobistych.

W powiecie nadwórniańskim:

Rada Szkolna Powiatowa w Nadwórnej ogłasza następujące wolne posady dla nauczycieli z W. K. N. wzgl. egzaminem wydziałowym.

W 7-kl. szkole powszechnej w Delatynie: 1) 1 posada z grupy przyrodniczo-geogr., 2) 1 posada z grupy fizyko-matem., 3) 1 posada z grupy śpiewu i wychow. fiz., 4) 1 posada z grupy rysunków i robót ręcznych.

W 7-kl. szkole powszechnej w Łanczynie: 1) 1 posada z grupy językowo-hist., 2) 1 posada z grupy przyrodniczo-geogr., 3) 1 posada z grupy fizyko-matem., 4) 1 posada z grupy rysunków i robót ręcznych, 5) 1 posada z grupy śpiewu i wychowania fiz.

Unieważnienie ogłoszonych konkursów

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . szkoły	Język wykładowy	Unieważnia się konkurs ogłoszony na posadę	Unieważnia się konkurs ogłoszony w Dz. Urz. Kur. O. S. L. Nr.	Uwaga
1	Strzyżów	Glinik Charz wski	2 kl.	koed.	—	polski	kierow.	3/929	
2	"	Pietrusza Wola	2 "	"	—	ruski	"	"	
3	"	Wiśniowa	2 "	"	—	polski	"	"	
4	"	Wysoka	2 "	"	St. Biskupa	"	"	"	
5	"	Baryczka	3 "	"	—	"	"	"	
6	"	Cieszyn	3 "	"	—	"	"	"	
7	"	Konieczkowa	3 "	"	—	"	"	"	
8	"	Nowa Wieś	3 "	"	—	"	"	"	
9	"	Pstrągowa Dolna	4 "	"	—	"	"	"	

Ogłoszenia.

Ulgi kolejowe.

I. Wykaz szkół zawodowych

których uczniowie mogą być uprawnieni do ulg tak feryjnych, jak i na dojazdy stałe na kolejach państwowych w roku szkolnym 1929/30. w okręgu szkolnym lwowskim.

Województwo lwowskie.

Borysław. 1) Szkoła zawodowa żeńska T. S. L.

Drohobycz. 2) Średnia Szkoła Techniczna, 3) 3. kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. H. 4) Szkoła Zawodowa żeńska im. E. Orzeszkowej, T-wa Średniej Szkoły Zawodowej.

Fredrowo. 5) 2 letn. Kursy Prakt. Ogrodn. T-wa Gosp. we Lwowie.

Gródek. 6) szkoła Handlowa T. S. L.

Jarosław 7) 4-letnia Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H.

Jazłowiec. 8) Seminarjum Gospodarcze S. S. Niepok. Pocz. N. M. P.

Lwów. 9) Szkola Rzem. Przem. im. Korkisa we Lwowie, 10) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 11) 3-kl. Koedukacyjna Handlowa Żyd.

T-wa S. H. 12) 3-kl. Koeduk. Szkoła T-wa „Proświta". 13) Jednoroczna Szkoła Przyspos. Kupieckiego T. S. H. 14) Jednoroczna Szk. Przyspos. Kupiec. M. Christofa. 15) Liceum Handlowe Tow. Liceum Handlowego we Lwowie, 16) Jednoroczna Szkoła Przyspos. Kupiec. Z. Olszewskiego. 17) Szkoła Zawodowa Żeńska, T-wa Warszt. Rękodziel. dla Dziewcząt Żydowskich. 18) Szkoła Zawodowa Żeńska im. św. Teresy S. S. Opatrzności. 19) Szkoła Zawodowa Żeńska S. S. Bazyljanek.

Miejsce Piąstowe. 20) Szkoła Rzemiosł T-wa „Powściągliwość i Praca".

Przemyśl. 21) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L. 21) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Warszt. Rękodz. dla Dziewcząt Żydowskich. 23) Koedukacyjne Liceum Handlowe T. S. H. w Przemyślu.

Rawa Ruska. 24) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.

Rozwadów. 25) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Tow. Szkół Zawod.

Rzeszów. 26) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 27) Szkoła Przemysł. Żeńska T. S. H.

Sambor. 28) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 29) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa im. Gotthelfa. 30) Szkoła Zawod. Żeńska im. St. Sobińskiego. 31) Szkoła Zawod. Żeńska dla Dziewcząt Żyd. fundacji im. Gotthelfa.

Sanok. 32) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Zw. N. S. P.

Snopków. 33) Główna Szkoła Gospodarcza Żeńska.

Żółkiew. 34) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Ochrony Dzieci i Młodzieży Żydowskiej.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja. 1) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H. 2) Szkoła Zawod. Żeńska S. S. Urszulanek.

Stanisławów. 3) Szkoła Przemysł. Żeńska T-wa Szkoły Przem. Żeńsk. 4) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Szerzenia Ośw. Zawodowej wśród Żydów. 5) 3. kl. Żeńska Szkoła Handlowa T. S. H.

Stryj. 6) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handl. Fr. Świderskiego. 7) Szkoła Rzem. Przem. T-wa Warszt. Rękodzielniczych dla Młodzieży Żyd.

Województwo tarnopolskie.

Brody. 1) Prywatna Szkoła Przyspos. Kupieckiego D. Loewina.

Brzeżany. 2) Szkoła Przemysłu Drzewnego Tow. Szkoły.

Czortków. 3) Szkoła Zawodowa Żeńska.

Tarnopol. 4) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.

Złoczów. 5) 3. kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.

II. Szkoły artystyczne.

Lwów. 1) Konserwatorjum Polskiego T-wa Muzycznego , Chorążczyzny 7. 2) Lwowski Instytut Muzyczny, Sobieskiego 4. 3) Instytut Muzyczny im. Łysenki, Szaszkiewicza 5. 4) Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego, Miłkowskiego 11. 5) Szkoła Muzyczna Sabiny Kasparek, Kochanowskiego 4. 6) Instytut Muzyczny Malwiny Reysówny, ul. 29-go Listopada 70.

Drohobycz. 7) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, Rynek 6.

Kołomyja. 8) Filja Lwowskiego Instytutu Muzycznego, Kościuszki 25.

Przemyśl. 9) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, Tatarska 4.

Stryj. 10) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, Trybunalska 13.
Stanisławów. 11) Konserwatorjum T-wa Muzycznego im. Moniuszki, pl. Mickiewicza. 12) Filja Instytutu Muzycznego im. Łysenki, ul. Gołuchowskiego.

III. Szkoły zawodowe dokształcające publiczne.

Województwo lwowskie.

1) W Borysławiu; 2) Brzozowie; 3) Chodorowie; 4) Chyrowie; 5) Dobromilu, Drohobyczu: 6) im. Konarskiego, 7) Mickiewicza, 8) Orzeszkowej; 9) Gródku Jag.; Jarosławiu: 10) im. Poniatowskiego, 11) żeńska; 12) Jaworowie; 13) Korczynie; 14) Komarnie; 15) Krośnie; 16) Leżajsku; 17) Lubaczowie; we Lwowie: 18) męskiej św. Anny, 19) żeńskiej św. Anny, 20) św. Antoniego, 21) Czackiego, 22) handlowa, 23) Konarskiego, 24) Konopnickiej, 25) Kordeckiego, 26) św. Magdaleny, 27) męskiej św. Marcina, 28) żeńskiej św. Marcina, 29) męskiej Mickiewicza, 30) żeńskiej Mickiewicza, 31) Piramowicza, 32) Sienkiewicza, 33) Sobieskiego, 34) Staszica, oddział budowlany, 35) Staszica, oddział mechaniczny; 36) Łańcucie, 37) Mikołajowie; 38) Mościskach; 39) Nisku; Przemyślu: 40) Kostki, 41) J. Kantego, 42) Konarskiego, 43) handlowa i 44) Żeńska; 45) Przeworsku; 46) Rawie Ruskiej; 47) Rozwadowie; 48) Rudniku n/Sanem; 49) Rudkach; 50) Rymanowie; Rzeszowie: 51) Borelowskiego, 52) Kilińskiego, 53) Orzeszkowej; 54) Samborze; 55) Sanoku; 56) Sokalu; 57) Starym Samborze; 58) Strzyżowie; 59) Tarnobrzegu; w Tustanowicach: 60) męska i 61) żeńska; 62) Ustrzykach Dolnych; 63) Winnikach; 64) Żółkwi.

Województwo stanisławowskie.

1) W Bolechowie; 2) Bursztynie; 3) Bohorodczanach; 4) Dolinie; 5) Horodence; 6) Kałuszu; Kołomyi: 7) Sobieskiego, 8) Szczepanowskiego, 9) Sienkiewicza, i 10) żeńska; 11) Nadwórnie; 12) Rozdole; w Skolem: 13) męska i 14) żeńska; 15) Śniatynie; Stanisławowie: 16) Alojzego, 17) Mickiewicza, 18) przy Szkole Przemysłu Drzewnego; w Stryju: 19) I, 20) II; 21) Tłumaczu; 22) Zabłotowie; 23) Żydaczowie.

Województwo tarnopolskie.

1) W Borszczowie; 2) Brodach; 3) Brzeżanach; 4) Buczaczu; 5) Kamionce Str.; 6) Podkamieniu; 7) Radziechowie; 8) Tarnopolu; 9) Trembowli; 10) Zborowie i 11) Złoczowie.

IV. Szkoły zawodowe dokształcające prywatne.

1) Zgromadzenia B-ci Albertynów we Lwowie; 2) Fundacji im. Bernsteina we Lwowie; 3) im. Hrińczenki U. T. P. we Lwowie.

Komisja egzaminacyjna dla urzędników rachunkowych i kasowych.

Pan Minister W. R. i O. P. rozp. z dnia 28 grudnia 1928 r. Nr. O. Prez. 7945/28 ustanowił na podstawie § 7. rozp. Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 49), na dalszy okres dwuletni, tj. od 1 stycznia

1929 r. do dnia 31 grudnia 1930 r. p. Jana Irautha, księgowego w VII. st. sł. Kuratorjum O. S. Lw., komisarzem komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kategorji w służbie państwowej, czynnej przy Izbie Skarbowej we Lwowie.

Sprawozdanie kasowe z akcji filmowania na W. K. P.

Nr. II. 10308/29. Sprawozdanie kasowe komitetu udziału nauczycielstwa szkół średnich w Wystawie Krajowej w Poznaniu, przedłożone Kuratorjum O. S. L. przez skarbnika Komitetu p. Kajetana Golczewskiego, prof. państwowego gimnazjum VII. we Lwowie, wykazuje po sprawdzeniu w kwotach nadesłanych przez dyrekcje szkół średnich w okręgu szkolnym lwowskim na sfinansowanie filmu p. t. „Dzień w szkole“ ogólną sumę 4.568 zł 47 gr.

Z tej kwoty użyto na pokrycie należytości za doręczenie przekazów 13 zł 80 gr resztę zaś, t. j. kwotę 4.554 zł 67 gr wypłacono P. Adamowi Lenkiewiczowi, nauczycielowi gimnazjum państwowego im. Kr. Jadwigi we Lwowie, na koszta produkcji filmu p. t. „Dzień w szkole“.

P. Lenkiewicz wyprodukował film długości 1.000 m, którego próbne wyświetlenie odbyło się dnia 29 czerwca 1929 r. w Kinoteatrze Palace we Lwowie w obecności przedstawicieli Kuratorjum O. S. L. i nauczycieli szkół średnich.

Radjowe komunikaty K. F. N.

Komitet Floty Narodowej niniejszem podaje do wiadomości społeczeństwa, członków korespondentów, członków wspierających, kół miejscowych Kom. Fl. Nar. oraz sympatyków, że każdego miesiąca, dzięki uprzejmości Polskiego Radja, będzie ogłaszany komunikat Komitetu Floty Narodowej o pracy i postępach organizacyjnych tej instytucji.

Każdorazowo Kom. Fl. Nar. za pośrednictwem prasy powiadamiać będzie obywateli, którym sprawa budowy potężnej flaty morskiej leży na sercu, o terminie mającego się wygłosić komunikatu.

Miesięczne komunikaty wygłaszać będzie inspektor Kom. Fl. Nar. Stanisław Tomczak.

Wykluczeni.

Okólnik Kur. O .S. Lw. z dnia 1 października 1929 r. Nr. II. 14471/29.

Wskutek zarządzenia Min. WR. i OP. z dnia 18 września 1929 Nr. II.—23319/29 oznajmia się, że Rajzla Radoszycka, urodzona dnia 3 marca 1910 r. w Warszawie, religji mojżeszowej, b. uczenica klasy VII gimnazjum żeńskiego Ewy Strauch Szlezyngerowej w Warszawie, nie może być przyjęta do szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, ani dopuszczona do egzaminu z kursu tych szkół na całym obszarze Rzeczypospolitej bez zezwolenia Ministerstwa.

———

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 11.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 listopada 1929

TREŚĆ:

Część urzędowa.

1. Zwrot kosztów podróży i diet świadków str. 413.
2. Zwrot opłat szkolnych str. 414.
3. Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych str. 414.
4. Kwalifikacje dodatkowe nauczycieli szkół powszechnych str. 422.
5. Legitymacje dla uczniów szkół powszechnych str. 422.
6. Organizacja pracy w zakładach kształcenia nauczycieli str. 423.
7. Plan godzin na P. K. N. str. 431.
8. Wynagrodzenie nieetatowych kierowników W. K. N. str. 432.
9. Egzamin na nauczyciela szkół średnich ogólno-kształcących i seminarjów str. 432.
10. Etaty nauczycieli rysunków i robót ręcznych w szkołach średnich str. 433
11. Zmiana wzoru umowy z nauczycielami kontraktowymi str. 433.
12. Dodatek dla nauczycieli kontraktowych str. 433.

Część nieurzędowa.

A. Kopacz. Wykonanie przepisów o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych str. 435.

Część urzędowa.

1.

Zwrot kosztów podróży i diet świadków.

Interpretacja art. 102 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 23 lipca 1929 Nr. II. 15333/29.

L. O. 1646/29. Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości wyjaśnia, że w razie przesłuchania w ciągu dochodzenia dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom szkół publicznych i państwowych, podległym Ministerstwu W. R. i O. P. świadków lub znawców przez sąd pod przysięgą na podstawie art. 102 ustawy z dnia

1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, w brzmieniu ogłoszonem w Dz. U. R. P. Nr. 47 z 1928 r., poz. 462, o przyznaniu zwrotu kosztów podróży i diet świadkom i znawcom decyduje właściwy sąd, który asygnuje wynagrodzenie tymże świadkom, a następnie zwraca się z odpowiedniemi dowodami do kuratorjum o zwrot wypłaconych świadkom kosztów.

Za Dyrektora Departamentu: *Pieracki*, Naczelnik Wydziału.

2.

Zwrot opłat szkolnych.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 6 sierpnia 1929 r. Nr. I. Prez. 5066/29.

Zmieniając częściowo zarządzenie z dnia 25 czerwca 1929 Nr. I. Prez. 4191 ex 1929 [1]), zwalniam na okres roku szkolnego 1929/30 funkcjonarjuszów państwowych, ubiegających się o zwrot opłaty szkolnej, od obowiązku przedstawiania zaświadczeń o braku wolnych miejsc w szkołach państwowych również w mieście Brześciu nad Bugiem, o ile chodzi o dzieci płci żeńskiej.

Za Ministra: (—) *Fr. Potocki*, Dyrektor Departamentu.

3.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Nauczycieli Publ. Szkół Powszechnych w Okręgu Szkolnym Lwowskim.

Nr. I-15454/29. Na podstawie § 3 Przepisów o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, wydanych zarządzeniem Ministra Wyznań Rel. i Oświecenia Publicznego z dnia 14 grudnia 1928 Nr. I-7702/28 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. z roku 1929 Nr. 1, poz. 3), podaję poniżej do wiadomości skład komisyj egzaminacyjnych dla nauczycieli publ. szkół powszechnych, których zasiąg działania ogłosiłem w Dz. Urz. Kuratorjum OSL. z r. 1929 Nr. 3, poz. 2. str. 129—130.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski.*

I. Rejon: Brzeżany.

P r e z e s komisji: Olszewski Edward, dyrektor seminarjum w Brzeżanach.

Z a s t ę p c a prezesa komisji: Ohly Jan, inspektor szkolny w Rohatynie.

C z ł o n k o w i e komisji: Ambroz Adolf, kier. szkoły w Rohatynie; Bereźnicka Helena, naucz. seminarjum w Brzeżanach; Bożykowski Mikołaj, kier. szkoły w Łapszynie (Brzeżany); Cuprykówna Emilja, naucz. szkoły w Podwysokiem—Demni (Brzeżany); Gałaczyński Ludwik, kier. szkoły w Brzeżanach; Grabikowska Helena, naucz. seminarjum w Brzeżanach; Hawlicki Leon, kier. szkoły w Glinianach (Przemyślany); Hwozdykowa Eugenja, naucz. szkoły w Łahodowie (Przemyślany); Jezuit Franciszek, kier. szkoły w Krosienku (Przemyślany); Kotowiczowa Julja,

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. str. 319.

naucz. szkoły w Załużu (Rohatyn); Koza Juljusz, kier. szkoły w Narajowie (Brzeżany); Kubrycht Janina, naucz. szkoły ćwiczeń w Brzeżanach; Malis Zacharjasz, kier. szkoły w Podhajcach; Moroz Piotr, kier. szkoły w Horodyszczu (Brzeżany); Nasielska Helena, kier. szkoły w Brzeżanach; Pachorek Tadeusz, prowiz. inspektor szkolny w Przemyślanach; Poźniak Antoni, inspektor szkolny w Brzeżanach; Rufer Adolf, kier. szkoły w Bołszowcach (Rohatyn); Ryżewski Eustachy, kier. szkoły w Bohatkowcach (Podhajce); Szatkowski Franciszek, kier. szkoły w Hnilczu (Podhajce); Szczerbińska Janina, naucz. szkoły ćwiczeń w Brzeżanach; Wierzbiańska Janina, naucz. szkoły w Brzeżanach; Witka Józef, inspektor szkolny w Podhajcach; Żelaskówna Janina, naucz. szkoły ćwiczeń w Brzeżanach.

II. Rejon: Czortków.

Prezes komisji: Weber Stanisław, dyrektor seminarjum w Czortkowie.

Zastępcy prezesa komisji: Pihut Dymitr, kierownik seminarjum w Czortkowie; Inglot Jan, inspektor szkolny w Czortkowie.

Członkowie komisji: Banach Władysław, naucz. szkoły w Czortkowie; Białous Michał, naucz. szkoły w Buczaczu; Czernówna Ludmiła, naucz. szkoły w Monasterzyskach (Buczacz); Ginter Wojciech, naucz. seminarjum w Czortkowie; Grabowski Józef, naucz. szkoły w Buczaczu; Halkiewicz Artur, naucz. seminarjum w Czortkowie; Kassian dr. Józef, naucz. seminarjum w Czortkowie; Keffermüllerowa Marja, kier. szkoły w Buczaczu; Kłodnicki Franciszek, kier. szk. w Jabłonowie (Kopyczyńce); Kotowicz Eugenjusz, naucz. seminarjum w Zaleszczykach; Kotowicz Franciszek, kier. szkoły w Husiatynie (Kopyczyńce); Kotowicz Jan, naucz. seminarjum w Zaleszczykach; Kowal Bazyli, naucz. seminarjum w Czortkowie; Majewski Wincenty, kier. szkoły w Kosowie (Czortków); Michalik Ludwik, prow. inspektor szk. w Zaleszczykach; Niderówna Wanda, naucz. szkoły w Buczaczu; Nowaczek Wacław, kier. szkoły w Kopyczyńcach; Orzelska Helena, kier. szkoły w Borszczowie; Piestrakiewicz Antoni, naucz. szkoły w Zaleszczykach; Poźniak Tadeusz, inspektor szkolny w Buczaczu; Rygiel Jan, inspektor szkolny w Borszczowie; Sahajdak Stefan, kier. szkoły w Zalesiu (Borszczów); Samborski Antoni, insp. szkol. w Kopyczyńcach; Schwartz Adolf, naucz. seminarjum w Zaleszczykach; Skotnicki Wawrzyniec, naucz. szkoły w Czortkowie; Sojka Władysław, kier. szkoły w Ułaszkowcach (Czortków); Solecka Stefanja, naucz. szkoły w Borszczowie; Staszkiewicz Jan, kier. szkoły w Uhryniu (Czortków); Towarnicki Jan, naucz. seminarjum w Czortkowie; Winkowski Antoni, kier. szkoły w Czortkowie; Wolfsthal Aleksander, naucz. seminarjum w Czortkowie; Wrzak Michał, kier. szkoły w Buczaczu; Zajączkowska Walerja, kier. szkoły w Czortkowie; Zatwarnicka Eugenja, naucz. szkoły w Zaleszczykach; Żołewicz Aleksander, naucz. seminarjum w Zaleszczykach.

III. Rejon: Kołomyja.

Prezes komisji: Krupińska Marja, kier. semin. w Kołomyi.

Zastępca prezesa komisji: Białowąs Antoni, inspektor szkolny w Kołomyi.

Członkowie komisji: Adamczyk Władysław, kier. szkoły w Jabłonowie (Peczeniżyn); Aftarczuk Józef, kier. szkoły w Śniatynie; Ciuciura Wiktor, kier. szkoły w Kobakach (Kosów); Ciuprak Jan, kier. szkoły w Kutach (Kosów); Czarkowski Marceli, naucz. szkoły w Horodence; Dobrjański Leon, naucz. semin. w Kołomyi; Hordyński Juljan, kier. szkoły w Kutach (Kosów); Jasielski Karol, naucz. szkoły w Horodence; Jaworska Zofja, naucz. szkoły ćwiczeń w Kołomyi; Jordan Kazimierz, naucz. szkoły w Horodence; Kossar Roman, kier. szkoły w Kluczowie Wielkim (Peczeniżyn); Luter Franciszek, zast. insp. szkol. w Kołomyi, Niedzielski Marjan, kier. szkoły w Kołomyi; Nowosad Eustachy, inspektor szkolny w Kosowie; Nowosadowa Walerja, kier. szkoły w Kosowie; Ostrowska Marja, naucz. semin. w Kołomyi; Paradysz Jan, inspektor szkolny w Śniatynie; Rękas Tadeusz, naucz. szkoły w Kołomyi; Rozwadówna Wanda, naucz. szkoły ćwiczeń w Kołomyi; Rychlicki dr. Jan, naucz. semin. w Kołomyi; Rześniowski Władysław, kier. szkoły w Obertynie (Horodenka); Salwarowski Antoni, kier. szkoły w Kosowie Starym (Kosów); Schweizerówna Jadwiga, naucz. szkoły ćwicz. w Kołomyi; Sheybal Romana, kier. szkoły w Kołomyi; Stauferówna Józefa, naucz. szkoły w Zabłotowie (Śniatyn); Stebnowska Alojza, naucz. szkoły w Horodence; Steklowa Szewa, naucz. szkoły w Jabłonowie (Peczeniżyn); Tomaszewski Józef, kier. szkoły w Zabłotowie (Śniatyn); Tryszczyła Jan, kier. szkoły w Kołomyi; Turczaniewicz Michał, inspektor szkolny w Horodence; Zadembski Franciszek, kier. szkoły w Kołomyi.

IV. Rejon: Krosno.

Prezes komisji: Orłowski Antoni, dyrektor seminarjum w Krośnie.

Zastępca prezesa komisji: Urbański Wiktor, inspektor szkolny w Krośnie.

Członkowie komisji: Bąkowski Antoni, insp. szkolny w Brzozowie; Bednarski Antoni, kier. szkoły w Dukli (Krosno); Biszówna Eleonora, naucz. szkoły w Baligrodzie (Lisko); Czechówna Anna, naucz. szkoły w Krośnie; Foltak Teodor, naucz. szkoły w Krośnie; Franzlówna Anna, naucz. gimnazjum w Brzozowie; Germakówna Balbina, naucz. szkoły w Sanoku; Gonet Franciszek, naucz. szkoły w Krośnie; Gul Jan, naucz. szkoły ćwiczeń w Krośnie; Haduch Leon, kier. szkoły w Posadzie Olchowskiej (Sanok); Jabłoński Piotr, prof. seminarjum w Krośnie; Jagiełła Jan, kier. szkoły w Krośnie; Konik Władysław, naucz. szkoły w Sanoku; Kozioł Andrzej, kier. szkoły w Korczynie; Krauz Henryk, kier. szkoły w Jasienicy (Brzozów); Kubit Jan, naucz. szkoły w Krośnie; Kuliżanka Helena, naucz. szkoły w Krościenku N. (Krosno); Małys Ludwik, kier. szkoły w Rymanowie (Sanok); Mazurkiewicz August, naucz. seminarjum w Krośnie; Neuwirth Emilja, kier. szkoły w Lisku; Nęcki Wojciech, naucz. seminarjum w Krośnie; Niedzielska Marja, naucz. szkoły w Krośnie; Probulska Stanisława, naucz. szkoły w Krośnie. Scholz Karol, kier. szkoły w Brzozowie; Śliwiński Michał, naucz. szkoły w Sanoku; Sożyński Rudolf, naucz. seminarjum w Krośnie; Stanek Walenty, kier. szkoły w Lubatowie (Krosno); Szafrański Andrzej, naucz. seminarjum w Krośnie; Szemelowski Antoni, insp. szkolny w Sanoku; Wasylewicz Matylda, kier. szkoły w Sanoku; Węgrzyniak Władysław, zast. inspektora szkolnego w Lisku; Wierdakówna Marja,

naucz. szkoły w Krośnie; Zaychowski Michał, kier. szkoły w Jedliczu (Krosno).

V. Rejon: Lwów.

Prezes komisji: Kopacz Artur, dyrektor P. K. N. we Lwowie.

Zastępcy prezesa komisji: Cegielski dr. Roman, prof. seminarjum we Lwowie; Dworski Stanisław, prof. gimnazjum we Lwowie; Krupiński Józef, kier. szkoły we Lwowie; Kuchciak Maciej, zast. inspektora szkolnego we Lwowie; Patocki Stefan, profesor P. K. N. we Lwowie; Zaklika Zenon, insp. szkolny we Lwowie.

Członkowie komisji: Arnoldowa Franciszka, naucz. seminarjum we Lwowie; Balicki Jan, kier. szkoły w Ponikowicy (Brody); Bałabanówna Marja, naucz. seminarjum im. Asnyka we Lwowie; Baziak ks. dr. Eugenjusz, naucz. seminarjum we Lwowie; Bereś Antoni, kier. szkoły we Lwowie; Budzianowski Władysław, prof. gimnazjum we Lwowie; Chomiak Hilary, kier. szkoły w Doroszowie W. (Żółkiew); Czajkówna Karolina, naucz. szkoły w Brodach; Czubaty dr. Mikołaj, naucz. seminarjum we Lwowie; Czyżewicz Roman, kier. szkoły w Brzuchowicach (Lwów); Dąbrowski Piotr, naucz. seminarjum we Lwowie; Dańcewiczowa Jadwiga, naucz. seminarjum we Lwowie; Danyłyszyn Bazyli, naucz. szkoły w Stryju; Drozdowski Ferdynand, kier. szkoły w Lubieniu (Gródek Jagiel); Fluntówna Karolina, naucz. szkoły w Brodach; Grabowski Adam, naucz. szkoły ćwiczeń we Lwowie; Gromadzki Władysław, kier. szkoły w Bóbrce; Haluza Antoni, naucz. seminarjum we Lwowie; Hałaszyńska Marja, naucz. seminarjum w Jaworowie; Hass Bolesław, kier. szkoły w Janowie (Gródek Jagiell.); Herman Grzegorz, naucz. szkoły w Rudzie (Brody); Hilkowa Emeryka, naucz. szkoły we Lwowie; Hirsz Henryk, insp. szkolny w Stryju; Huczek Edward, naucz. szkoły w Chodorowie (Bóbrka); Huthówna Marja, naucz. szkoły ćwiczeń we Lwowie; Iwanicki Ludwik, prof. gimnazjum we Lwowie; Janellówna Walerja, naucz. P. K. N. we Lwowie; Jankowski Stanisław, zast. inspektora szkolnego we Lwowie (powiat); Kisielewski dr. Konstanty, prof. seminarjum we Lwowie; Klima Rudolf, naucz. szkoły w Brodach; Kopia Helena, naucz. semin. w Jaworowie; Kopystyńska Stanisława, kier. szkoły we Lwowie; Kościelny Jan, insp. szkolny w Bóbrce; Kossowska Marja, naucz. szkoły w Szczercu (Lwów); Kozietulski Czesław, naucz. P. K. N. we Lwowie; Krzakowska Zofja, naucz. seminarjum I. we Lwowie; Kubrakiewicz Stanisław, naucz. szkoły ćwiczeń we Lwowie; Kulczycki Michał, zast. inspektora szkolnego we Lwowie (powiat); Kumiężanka Kazimiera, kier. szkoły w Żydaczowie; Kwiatkowski Edward, insp. szkolny w Żydaczowie; Lubczyński Józef, naucz. seminarjum we Lwowie; Łapicka Marja, kier. szkoły we Lwowie; Łotocki Kazimierz, naucz. seminarjum we Lwowie; Łuciów Stanisław, kier. szkoły w Busku (Kamionka Strum.); Łuczkiewiczówna Marja, naucz. szkoły w Żółkwi; Mandyczewski Eugenjusz, insp. szkolny w Kamionce Strumił.; Mazurkiewicz Karol, naucz. gimnazjum w Stryju; Mosiądz Andrzej, kier. szkoły w Kłodzienku (Żółkiew); Mrycówna Olga, naucz. seminarjum III. we Lwowie; Niebelczuk Katarzyna, naucz. szkoły w Jaworowie; Opałek Mieczysław, kier. szkoły we Lwowie; Panesz Franciszek, naucz. szkoły w Jaworowie; Pańków Stefan, kier. szkoły we Lwowie; Petrów Dionizy, naucz. szkoły we Lwowie; Petrowowa Iwanna, naucz. szkoły we Lwowie; Piejko Władysław, kier. szkoły

w Skolem; Pogonowska Irena, naucz. seminarjum I. we Lwowie; Probulski Władysław, prof. gimnazjum we Lwowie; Pyż Longin, insp. szkolny w Brodach; Reinówna Marja, naucz. szkoły we Lwowie; Reuttówna Marja, naucz. szkoły ćwiczeń we Lwowie; Rothländer Władysław, insp. szkolny w Skolem; Skalska Jadwiga, naucz. szkoły we Lwowie; Śliwiński Filip, kier. szkoły w Jaworowie; Słowikowska dr. Stanisława, naucz. szkoły we Lwowie; Smulikowska Marja, kier. szkoły we Lwowie; Stankiewiczówna dr. Janina, naucz. seminarjum we Lwowie; Stankiewicz Józef, kier. szkoły we Lwowie; Stawnicza Aleksandra, naucz. seminarjum w Jaworowie; Stebnicki Alfred, kier. szkoły w Srokach (Lwów); Swobodówna Józefa, naucz. szkoły w Stryju; Sydor Józef, kier. szkoły w Mołodyńcach (Bóbrka); Taras Ludwik. insp. szkolny w Jaworowie; Tarnawska Stefanja, naucz. szkoły we Lwowie; Tokarzewska Jadwiga, kier. szkoły w Busku (Kamionka Strum.); Topolnicki Eugenjusz, naucz. szkoły w Skolem; Trattnig Marja, kier. szkoły we Lwowie; Tylawska Marja, kier. szkoły w Jaworowie; Unolt Edmund, insp. szkolny w Gródku Jagiellońskim; Wańczura Alojzy, zast. insp. szkolnego we Lwowie; Wasilewski Władysław, naucz. szkoły w Kamionce Strum.; Wawryk dr. Bazyli, naucz. P. K. N. we Lwowie; Włodkówna dr. Jadwiga, naucz. seminarjum we Lwowie; Wójcikówna Jadwiga, naucz. seminarjum III. we Lwowie; Zalewski Marcin, kier. szkoły w Gródku Jagiellońskim; Zającówna Marja, naucz. seminarjum w Jaworowie; Zajączkowska Wanda, naucz. szkoły w Mostach Wielkich (Żółkiew); Zawadzki Ludwik, kier. szkoły w Żydaczowie; Żurakowski Marjan, naucz. szkoły w Żółkwi; Żychiewicz Marjan, insp. szkolny w Żółkwi.

VI. Rejon: Przemyśl.

Prezes komisji: Zaremba Emil, dyrektor semin. w Przemyślu.

Zastępca prezesa: Fischer Karol, inspektor szkolny w Przemyślu.

Członkowie komisji: Beck Juljan, zastępca inspektora szkolnego w Jarosławiu; Bem Mieczysław, inspektor szkolny w Jarosławiu; Czyżewicz Marja, kier. szkoły w Jarosławiu; Dietzówna Stanisława, kier. szkoły w Przemyślu; Dobrzańska Zofja, naucz. szkoły w Przemyślu; Ducheński Stefan, kier. szkoły w Żurawicy (Przemyśl); Fecko Józef, naucz. szkoły w Jarosławiu; Fedyk Leopold, kier. szkoły w Medyce (Przemyśl); Głuszkiewicz Jan, kier. szkoły w Sądowej Wiszni (Mościska); Górnicki Jan, kier. szkoły w Nowem Mieście (Dobromil); Groch Bartłomiej, naucz. seminarjum w Przemyślu; Hałdys Michał, naucz. szkoły w Przemyślu; Hanulanka Zofja, kier. szkoły w Przemyślu; Hawrowski Władysław, kier. szkoły w Przemyślu; Jacyszynówna Helena, naucz. seminarjum w Przemyślu; Januszowa Michalina, naucz. szkoły w Przemyślu; Jenke Walenty, kier. szkoły w Jarosławiu; Justówna Adela, kier. szkoły w Przemyślu; Kiełtyczyna Ludwika, naucz. seminarjum w Przemyślu; Kossowska Izydora, naucz. seminarjum w Przemyślu; Kotysowa Zofja, naucz. szkoły ćwiczeń w Przemyślu; Kulczycka Helena, naucz. seminarjum w Przemyślu; Kulczycka Klementyna, naucz. seminarjum w Przemyślu; Letniowski Paweł, kier. szkoły w Pawłosiowie (Jarosław); Lewicka Kazimiera, naucz. seminarjum w Przemyślu; Malec Emil, kier. szkoły w Przemyślu; Mędrzycki Stanisław, insp. szkolny w Dobromilu; Nowosielska Wanda, kier. szkoły w Przemyślu; Patkowska Władysława, naucz. szkoły w Przemyślu;

Pawłowska Ludwika, naucz. szkoły w Birczy (Dobromil); Prochazkówna Józefa, naucz. szkoły w Przemyślu; Silbert Jan, naucz. szkoły w Dobromilu; Sykalina Honorata, naucz. szkoły ćwiczeń w Przemyślu; Szałowska Jadwiga, naucz. szkoły ćwiczeń w Przemyślu; Więcek Michał, kier. szkoły w Dołhomościskach (Mościska); Wiśniak Józef, insp. szkolny w Mościskach; Włodarczyk Karol, kier. szkoły w Przemyślu; Wojtowicz Jan, naucz. szkoły w Przemyślu; Wolańska Włodzimiera, naucz. seminarjum w Przemyślu; Wysocki Stefan, naucz. szkoły w Przemyślu; Ziemska Helena, naucz. seminarjum w Przemyślu; Złotnicki Eugenjusz, kier. szkoły w Przemyślu; Żmurkówna Eugenja, naucz. seminarjum w Przemyślu.

VII. Rejon: Rudnik n/S. (Nisko).

Prezes komisji: Lasocki ks. Leonard, dyrektor seminarjum w Rudniku.

Zastępca prezesa: Franciszek Grodzicki, p. o. inspektora szkolnego w Nisku.

Członkowie komisji: Barański Jan, kier. szkoły w Kamieniu (Nisko); Baumberger Rudolf, kier. szkoły w Jeżowem (Nisko); Bieniowski Stanisław, inspektor szkolny w Przeworsku; Ciećkiewicz Józef, kier. szkoły w Markowej (Przeworsk); Górski Bogusław, kier. szkoły w Rudniku (Nisko); Łopatyński Józef, kier. szkoły w Tarnobrzegu; Mielnicka Łucja, naucz. szkoły w Przeworsku; Nowak Józef, kier. szkoły w Rozwadowie (Tarnobrzeg); Polańska Stanisława, naucz. szkoły w Rudniku (Nisko); Polański Władysław, naucz. szkoły w Rudniku (Nisko); Sokołowski Jan, naucz. seminarjum w Rudniku (Nisko); Topij Stanisław, naucz. szkoły w Przeworsku.

VIII. Rejon: Rzeszów.

Prezes komisji: Wołowiec Marcin, dyrektor seminarjum w Rzeszowie.

Zastępca prezesa: Mróz Michał, inspektor szkolny w Rzeszowie.

Członkowie komisji: Auriga Rudolf, kier. szkoły w Głogowie (Rzeszów); Chruściel Stanisław, naucz. seminarjum w Rzeszowie; Chrzan Kazimierz, naucz. szkoły w Łańcucie; Drzewicki Józef, kier. szkoły w Grodzisku (Łańcut); Dubajówna Marja, kier. szkoły w Leżajsku (Łańcut); Gürtler Władysław, naucz. semin. w Rzeszowie; Januszewski Wacław, kier. szkoły w Kolbuszowej; Klus Tomasz, kier. szkoły w Wysokiej (Łańcut); Kolanko Jan, kier. szkoły w Rzeszowie; Kowalski Adam, naucz. szkoły ćwiczeń w Rzeszowie; Krysakowski Henryk, insp. szkolny w Strzyżowie; Krzaklewski Tomasz, prof. gimnazjum w Rzeszowie; Kulpińska Marja, kier. szkoły w Rzeszowie; Lubowiecki Jan, inspektor szkolny w Łańcucie; Mazur Ferdynand, naucz. szkoły w Rzeszowie; Merklinger Karol, kier. szkoły w Staromieściu (Rzeszów); Nowakowski Władysław, kier. szkoły w Czudcu (Strzyżów); Pitterowa Marja, naucz. szkoły w Strzyżowie; Pivirotto Kazimierz, naucz. szkoły ćwiczeń w Rzeszowie; Porębski Józef, naucz. szkoły ćwiczeń w Rzeszowie; Przybyło Stanisław, kier. szkoły w Kolbuszowej; Rożkiewicz Wilhelm, kier. szkoły w Rzeszowie; Sosnowska Wanda, kier. szkoły w Rzeszowie; Szablowski Józef, naucz. semin. w Rzeszowie; Szwarc Eugenjusz, kier. szkoły w Strzyżowie; Toma-

nek Stefan, insp. szkolny w Kolbuszowej; Tycholis Józef, kier. szkoły w Szufnarowej (Strzyżów); Węglowska Marja, kier. szkoły w Rzeszowie.

IX. Rejon: Sambor.

Prezes komisji: Jastrzębski Józef, dyrektor seminarjum w Samborze.

Zastępca prezesa: Sokołowski Michał, inspektor szkolny w Samborze.

Członkowie komisji: Bereźnicki Władysław, insp. szkolny w Turce; Choma Władysław, naucz. szkoły ćwiczeń w Samborze; Czajkowski Władysław, naucz. szkoły ćwiczeń w Samborze; Decko Michał, kier. szkoły w Samborze; Emmerich Stanisław, naucz. szkoły ćwiczeń w Samborze; Garlicki Stanisław, insp. szkolny w Drohobyczu; Glodt Antoni, naucz. gimnazjum w Samborze; Głodkiewicz Józef, naucz. szkoły w Starym Samborze; Gołębiowski Jan, kier. szkoły w Ratoczynie (Drohobycz); Herwy Stanisława, naucz. szkoły w Drohobyczu; Ignatowiczowa Jadwiga, kier. szkoły w Samborze; Koneczny Jan, insp. szkolny w Starym Samborze; Kopaczyński Wacław, naucz. szkoły w Drohobyczu; Krajczyk Piotr, naucz. szkoły w Borysławiu; Łychicki Nazar, naucz. seminarjum w Samborze; Malinowski Stanisław, naucz. seminarjum w Samborze; Melnarowicz Tadeusz, kier. szkoły w Wolance; Mond Paweł, naucz. gimnazjum w Samborze; Piliński Stanisław, naucz. szkoły w Drohobyczu; Pollo Bronisław, insp. szkolny w Rudkach; Rarutkiewiczówna Helena, naucz. szkoły w Borysławiu (Drohobycz); Rudnicki Stanisław, naucz. seminarjum w Samborze; Skuliczówna Janina, naucz. szkoły w Wolance (Drohobycz); Skuliczówna Zofja, naucz. szkoły w Samborze; Szeremeta Prokop, kier. szkoły w Turce; Tchórzelski Edward, kier. szkoły w Drohobyczu; Tyrkówna Marja, naucz. szkoły w Drohobyczu; Ważna Helena, naucz. szkoły w Mraźnicy (Drohobycz); Wisłocki Jan, kier. szkoły w Chyrowie (Stary Sambor).

X. Rejon: Sokal.

Prezes komisji: Androchowicz Ambroży, dyrektor seminarjum w Sokalu.

Zastępca prezesa: Utzig Jakób, inspektor szkolny w Lubaczowie.

Członkowie komisji: Adamczykówna Agnieszka, kier. szkoły w Radziechowie; Butryński Włodzimierz, naucz. gimnazjum w Sokalu; Chomicki Bazyli, naucz. seminarjum w Sokalu; Cwenar Stanisław, naucz. seminarjum w Sokalu; Dębicki Wiktor, naucz. seminarjum w Sokalu; Furtek Józef, kier. szkoły w Oleszycach (Lubaczów); Gołębiowski Franciszek, insp. szkolny w Rawie Ruskiej; Gołogórski Bronisław, naucz. gimnazjum w Sokalu; Górniak Jan, naucz. seminarjum w Sokalu; Hudym Grzegorz, naucz. seminarjum w Sokalu; Kisilewiczowa Olga, kier. szkoły w Sokalu; Ozimek Franciszek, naucz. szkoły w Cieszanowie; Panasiuk Michał, kier. szkoły w Krystynopolu (Sokal); Romanowski Józef, naucz. seminarjum w Sokalu; Słowik Wojciech, naucz. gimnazjum w Sokalu; Stankiewicz Ignacy, naucz. seminarjum w Sokalu; Starzecki Władysław, naucz. seminarjum w Sokalu; Strusiński Michał, naucz. seminarjum w So-

kalu; Sudoł Andrzej, kier. szkoły w Sokalu; Szewczyk Franciszek, insp. szkolny w Radziechowie; Szostak Eugenjusz, kier. szkoły w Bełzie (Sokal); Till Feliks, kier. szkoły w Potyliczu (Rawa Ruska); Trembicka Katarzyna, naucz. szkoły w Lubaczowie.

XI. Rejon: Stanisławów.

P r e z e s komisji: Drabik Władysław, dyrektor seminarjum w Stanisławowie.

Z a s t ę p c a prezesa: Furmankiewicz Wawrzyniec, insp. szkolny w Stanisławowie.

C z ł o n k o w i e komisji: Assing Genowefa, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Axenti Michał, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Bagier Władysław, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Dębiec Michał, naucz. szkoły w Tłumaczu; Drohomirecka Janina, naucz. szkoły w Stanisławowie; Gadzińska Eleonora, naucz. szkoły w Stanisławowie; Gajkowski Alojzy, naucz. szkoły w Stanisławowie; Głodkiewiczowa Marja, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Hapka Bronisław, kier. szkoły w Stanisławowie; Hargesheimer Zofja, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Jaroszewska Stanisława, naucz. szkoły w Stanisławowie; Kamińska Marja, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Kamiński Włodzimierz, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Kerekjarto Marja, kier. szkoły w Stanisławowie; Kostecki Bronisław, kier. szkoły w Łyścu (Bohorodczany); Kostowiecka Janina, naucz. szkoły w Dolinie; Kowaliszyn Eugenjusz, insp. szkolny w Dolinie; Krupka Antoni, zast. inspektora szkolnego w Stanisławowie; Kurdydyk Onufry, kier. szkoły w Kałuszu; Łuczyński Edmund, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Misiołkówna Marja, naucz. szkoły w Stanisławowie; Mołczanowski Kasper, insp. szkolny w Tłumaczu; Motak Jan, insp. szkolny w Nadwórnie; Nawrocki Emil, insp. szkolny w Kałuszu; Prokszówna Adela, kier. szkoły w Wojniłowie (Kałusz); Pyndus Józef, naucz. szkoły w Stanisławowie; Rogalska Paulina, naucz. szkoły w Nadwórnie; Śliwiński Zygmunt, prow. insp. szkolny w Bohorodczanach; Sowówna Romana, naucz. szkoły w Stanisławowie; Stefanów Marjan, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Stułkowski Hilary, naucz. szkoły w Nadwórnie; Szafrański Franciszek, naucz. seminarjum w Stanisławowie; Wroński Michał, naucz. szkoły w Tłumaczu; Zając Michał, kier. szkoły w Stanisławowie.

XII. Rejon: Tarnopol.

P r e z e s komisji: Hołubowicz Leopold, dyrektor seminarjum w Tarnopolu.

Z a s t ę p c a prezesa: Leśniakowski Włodzimierz, insp. szkolny w Tarnopolu.

C z ł o n k o w i e komisji: Blicharski Wojciech, kier. szkoły w Tarnopolu; Błoński Stanisław, insp. szkolny w Skałacie; Burkiewicz Emil, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Czabanowski Józef, kier. szkoły w Tarnopolu; Dutkowski Piotr, kier. szkoły w Grzymałowie (Skałat); Frank Edward, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Garbiak Zenon, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Głowacki Józef, insp. szkolny w Złoczowie; Gotwaldówna Ewelina, naucz. szkoły w Zbarażu; Hubert Maksymiljan, kier. szkoły w Ostapiu (Skałat); Iwaszkiewicz Józef, kier.

szkoły w Zbarażu; Isterewicz Aleksander, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Jasiński Ludwik, insp. szkolny w Zborowie; Joch Antoni, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Kaczkowski Zygmunt, kier. szkoły w Bucniowie (Tarnopol); Kajetanowiczowa Bronisława, naucz. szkoły w Firlejówce (Złoczów); Karzyński Józef, naucz. szkoły w Złoczowie; Kasprzycka Albina, kier. szkoły w Grzymałowie (Skałat); Kirchner Zdzisław, kier. szkoły w Tarnopolu; Kotuski Edward, insp. szkolny w Zbarażu; Kowalczuk Mikołaj, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Kruczkowski Aleksander, naucz seminarjum w Tarnopolu; Kuciel Jarosław, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Maciuk Jakób, naucz. szkoły w Olesku (Złoczów); Mosler Józef, naucz. gimnazjum w Tarnopolu; Orkuszowa Marja, kier. szkoły w Młyniskach (Trembowla); Sakaluk Paweł, naucz. szkoły w Tarnopolu; Siwy Stanisław, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Siwy Władysław, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Thienel Józef, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Trojnar Piotr, insp. szkolny w Radziechowie; Wolski Teofil, zast. insp. szkolnego w Tarnopolu; Zając Grzegorz, naucz. seminarjum w Tarnopolu; Złochowski Wiktor, naucz. szkoły w Tarnopolu; Zwetschek Eugenjusz, kier. szkoły w Trembowli; Żerebecki Zdzisław, naucz. gimnazjum w Tarnopolu.

4.

Kwalifikacje dodatkowe nauczycieli szkół powszechnych.

Nr. I. 30411/29. Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 25 sierpnia 1929 Nr. II. 20448/29 w pewnym konkretnym wypadku uznało w myśl art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych — świadectwo „Certyficat d'etudes francaises", wydane przez uniwersytet w Paryżu, za równoznaczne ze świadectwem państwowego wyższego kursu nauczycielskiego [1]).

Naczelnik Wydziału: *K. Kwieciński.*

5.

Legitymacje dla uczniów szkół powszechnych.

Rozporządzenie Ministerstwa Komunikacji, Departament III, z dnia 15 lipca 1929 r. Nr. III. Ok. 7736/29 do wszystkich dyrekcyj kolei państwowych.

L. O. 1671/29. (Ministerstwo W. R. i O. P. z dnia 15 lipca 1929 Nr. II. 20167/29). Wobec przytoczonych przez Ministerstwo W. R. i O. P. trudności w zaprowadzeniu matrykuł uczniowskich w szkołach powszechnych Ministerstwo Komunikacji zgadza się na zwolnienie uczniów szkół powszechnych od obowiązku okazywania wspomnianych legitymacyj przy przejazdach ulgowych, dokonywanych na podstawie rozdz. D. I, Działu I, części II, taryfy osobowej PKP.

Dyrektor Departamentu w. z. (—) *J. Gieysztor.*

---

[1]) Patrz okólnik Min. W. R. i O. P. z d. 1 grudnia 1928 r. Nr. I. 13661/28 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 112, pod linją.

6.

Organizacja pracy w zakładach kształcenia nauczycieli.

Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 31 października 1929 r. Nr. I. K. N. 5627/29 do dyrekcyj i rad pedagogicznych zakładów kształcenia nauczycieli.

Na podstawie sprawozdań, nadsyłanych przez dyrekcje i kierownictwa zakładów kształcenia nauczycieli, oraz bezpośrednich obserwacyj i spostrzeżeń, poczynionych przez p. p. wizytatorów na miejscu, stwierdzam, iż poziom seminarjów i kursów nauczycielskich w Okręgu zbyt wolno się podnosi zarówno pod względem naukowym jak i wychowawczym. Jakkolwiek bowiem warunki zewnętrzne pracy szkolnej w porównaniu ze stanem ubiegłym stają się coraz bardziej dogodne (w wielu zakładach przybyły nowe pracownie wraz z gabinetami, powiększyły się bibljoteki i wzrosły inwentarze pomocy naukowych), jakkolwiek zaszły korzystne zmiany w metodzie pracy, które ułatwiają pełniejszą i głębszą realizację wymagań programu i chociaż podniosła się gdzie niegdzie dziedzina wychowania przez czynny stan organizacyj uczniowskich, prowadzonych przez opiekunów klasowych lub wychowawców specjalnych, to jednak istnieją jeszcze w dalszym ciągu liczne niedomagania w poszczególnych seminarjach i kursach, które winny być bezzwłocznie usunięte lub odpowiednio wyrównane.

Czystość i porządek.

Przedewszystkiem należy większą niż dotąd zwrócić uwagę na stronę zewnętrzną zakładu, na czystość i porządek w szkole i jej najbliższem otoczeniu. Godło państwowe, umieszczone na froncie nad głównem wejściem, powinno być co pewien czas myte, celem odczyszczenia z pyłu ulicznego, podobnie jak i brama oraz ramy okienne. Wygląd klas, korytarzy, pracowni i innych ubikacyj oraz dziedzińców w niektórych zakładach pozostawia wiele do życzenia. Brudne ściany, porysowane i pokrajane ławki, zakurzone, noszące ślady nalepek, szyby, brak wszelkiej dbałości o wygląd estetyczny sal, nieodpowiednia oprawa portretów, złe ich umieszczenie na ścianach i t. p. świadczą dowodnie o niezbyt wysokim poziomie kultury ogólnej w tych zakładach. Właściwe zarządzenia dyrekcyj oraz szczera troska opiekunów klasowych wraz z udziałem zwłaszcza nauczycieli rysunków i robót ręcznych mogą istniejący stan zmienić w ciągu najbliższych dni na taki, który będzie sprzyjać wdrażaniu przyszłych nauczycieli — wychowawców do doznawania potrzeby estetyki życia codziennego, a przynajmniej do zachowywania ładu i porządku. Z tego też powodu każde zarządzenie, zmierzające do wprowadzenia lub utrwalenia tego ładu i porządku, choćby pozornie tak błahe, jak n. p. zaopatrzenie każdej klasy w odpowiednią liczbę kałamarzy, co pewien czas mytych i napełnianych atramentem, winno być ściśle przestrzegane.

Frekwencja.

Wdrażaniem już do ładu wewnętrznego jest dokładne przestrzeganie przez wszystkich nauczycieli, a przez opiekunów klasowych w szczególności należytej frekwencji uczniów. Brak poważnego odnoszenia się do tego zagadnienia powoduje nadmierną, niczem nieusprawiedliwioną absencję,

pociągającą za sobą zanik poczucia obowiązkowości i słabe postępy w nauce, uwidacznia się zaś na zewnątrz w niedbałym stanie dzienników lekcyjnych, tej kroniki codziennej pracy szkolnej w klasie.

Dzienniki lekcyjne.

W tychto dziennikach lekcyjnych za rok ubiegły stwierdzono w wielu zakładach liczne opuszczenia, przeoczenia, a nawet zaniedbania, uniemożliwiające wyrobienie sobie choćby słabego obrazu pracy szkolnej. A przecież tak być nie powinno. Na karcie tytułowej dziennika ma być wypisane imię i nazwisko opiekuna klasowego, który odpowiada za stan dziennika. Obowiązkiem każdego nauczyciela, uczącego w danej klasie, jest wypisać dokładnie rozkład materjału lekcyjnego na okresy, używane podręczniki, następnie tematy prac piśmiennych oraz tematy lekcyj poszczególnych. Tymczasem tu i ówdzie stwierdzono, iż dzienniki są brudne, tematy prac piśmiennych niezanotowane, treść zaś lekcyj często wcale niewpisana lub zbyt ogólnikowo zaznaczona w rodzaju np. „ćwiczenie gramatyczne“, „Pan Tadeusz“, „gra na skrzypcach“, „ćwiczenie gimnastyczne“ i t. p. Wycieczki w dziennikach należy wyodrębnić oraz zaznaczyć ich charakter, miejsce, czas i cel. Wskazane są również zapiski, dotyczące życia klasy, wyznaczonych prac ogółowi lub pojedyńczym uczniom, regulujące pracę domową młodzieży, ponieważ ułatwiają ogólną orjentację personelowi nauczycielskiemu. Dyrektor obowiązany jest co pewien czas, możliwie co tygodnia, przeglądnąć dzienniki wszystkich klas, stwierdzać to swym podpisem i w razie potrzeby dawać odpowiednie instrukcje i zarządzenia. Często jednem podkreśleniem dokonane zwrócenie uwagi nauczyciela na jakieś niepożądane zjawisko oddziała skuteczniej, niż długa przemowa czy konferencja. Przeglądanie możliwie częste dzienników wszystkich klas jest jednym z niezawodnych środków, pozwalających dyrektorowi na ujmowanie życia i pracy zakładu od wewnątrz i przenikanie jego najdrobniejszych komórek, składających się na skomplikowaną całość.

Akta szkolne.

Prowadzenie kancelaryj szkolnych oraz stan aktów przeważnie odpowiadają zasadniczym wymogom, jedynie w niektórych zakładach stwierdzono poważne zaniedbanie w sporządzeniu inwentarza ogólnego, który w każdym zakładzie państwowym ma być wypełniony do ostatniego czasu, na przepisowych drukach, zszyty w księgę ponumerowaną, przesznurowaną i opieczętowaną w Kuratorjum, a to zgodnie z obowiązującemi przepisami, ogłoszonemi w Dzienniku Urzędowym Kuratorium O. S. L. z roku 1923 str. 271 i nast., z roku 1926 str. 325 i nast. i z r. 1927 str. 336 i nast. Zechcą również Dyrekcje, o ile tego dotąd nie uczyniły uporządkować całkowicie wykazy stanu służby personalu nauczycielskiego, utrzymując je w ścisłej zgodności z zachodzącemi zmianami, oraz wpisywać spostrzeżenia o pracy nauczycieli do wykazów kwalifikacyjnych. W sprawie przechowywania dokumentów uczniów przypominam par. 8 i 16 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 19 maja 1926 r. L. 7499/26 (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. str. 318 i 320), które szczegółowo podają, co ma być zebrane w aktach szkolnych. Ponadto należy zatroszczyć się o wypełnienie kroniki zakładu aż do bieżącego roku szkolnego i prowadzić je nadal systematycznie.

Wypracowania pisemne.

Podczas przeglądania prac pisemnych młodzieży niejednokrotnie stwierdzono niewystarczającą dbałość o stronę graficzną tych prac oraz o wygląd zewnętrzny zeszytów. Niezależnie od troski wszystkich uczących winien nauczyciel kaligrafji na jednem z pierwszych zebrań rady pedagogicznej omówić wymagania, dotyczące grafiki oraz przynajmniej dwa razy do roku dokonać ogólnego przeglądu wszystkich prac pisemnych. Ten sam obowiązek przeglądania i omawiania rysunków, wykonanych przy nauce różnych przedmiotów, przypada do spełniania — w myśl żądania programu — nauczycielowi rysunków. Uwagi krytyczne i oceny wypisywane przez nauczycieli w zeszytach, winny już przez wygląd zewnętrzny podawać młodzieży wzór okazywania szacunku dla pracy, nie zaś być przykładem niedbałej formy pisma.

Bibljoteki i czytelnictwo.

Bibljoteki seminarjalne domagają się sumiennej opieki ze strony nietylko nauczycieli — zawiadowców, ale i dyrekcyj oraz rad pedagogicznych w kierunku ich ciągłego, celowego uzupełniania. Zwłaszcza należy postarać się o większą liczbę egzemplarzy tych dzieł, które są przedmiotem obowiązkowej lektury szkolnej. Bibljoteka ogólna domaga się rozdzielenia na bibljoteczki przedmiotowe tak, by pomoc fachowa nauczycieli specjalistów oraz kontrola mogły być z większą niż dotąd skutecznością stosowane, co nie przeszkadza sprawowaniu ogólnej opieki i organizowaniu czytelnictwa w całym zakładzie przez głównego zawiadowcę bibljoteki. Dyrekcje, w ścisłem porozumieniu z radą pedagogiczną, a zwłaszcza z zainteresowanymi nauczycielami zechcą zorganizować w sposób przejrzysty kontrolę, któraby stwierdzała stopień planowego rozwoju czytelnictwa w zakładzie. Ze względu na charakter przyszłej pracy wychowanków należy zarówno w bibljotekach jak i w czytelnictwie uwzględnić klasyczne utwory z zakresu literatury dla dzieci. Wszystkie książki, któremi posługuje się młodzież, powinny być oprawione i starannie utrzymywane. Dotyczy to nietylko książek wypożyczanych z bibljotek, ale i w równej mierze używanych przez młodzież podręczników szkolnych.

Czytelnie i kółka naukowe.

Z uznaniem należy podkreślić, iż w niektórych seminarjach powstały już świetlice i czytelnie, w których zebrane czasopisma popularno-naukowe, pedagogiczne i dydaktyczne, pisma redagowane przez młodzież w różnych zakładach, encyklopedje, słowniki, albumy i zeszyty poświęcone pewnym sprawom oraz opracowane i zestawione przez młodzież różnych kursów i t. p. dają możność uzupełniania i pogłębiania nabytych w szkole wiadomości. Odpowiednia akcja, rozwijana na terenie czytelń w postaci opracowania sprawozdawczych choćby referatów, wyciągów i zestawień, wydawania własnego pisma zakładowego i t. p. przyczynić się może w znacznej mierze do podniesienia ogólnej atmosfery intelektualnej w szkole. Do tego samego celu zmierzają też rozumnie zorganizowane i z odpowiednim umiarem prowadzone t. zw. kółka naukowe młodzieży, których planowa i systematyczna, ale licząca się z realnemi możliwościami działalność umacnia rzucane w czasie lekcyj szkolnych podwaliny pod pracę samokształce-

niową, — tak ważną dla przyszłych nauczycieli, zdanych często przez tygodnie i miesiące na towarzystwo tylko swej własnej osoby.

Pracownie.

Po tej samej linji rozwijania już rozbudzonej samodzielności intelektualnej u jednych, a budzenia jeszcze drzemiącej u drugich, mają zdążać ćwiczenia w pracowniach. Pracowni tych powinno każde seminarjum mieć jak najwięcej. Obok pracowni biologicznej, fizycznej i chemicznej winna znaleźć się koniecznie pracownia geograficzna oraz pracownia robót ręcznych z warsztatem — wytwórnią szkolnych pomocy naukowych. Jakiegokolwiek rodzaju jednak są te pracownie, muszą one niemi być faktycznie, nie mogą zaś służyć tylko jako pozorna podstawa do figurowania w wykazach statystycznych lub na tablicach orjentacyjnych poszczególnych zakładów. Pracownie muszą być tak pomieszczone i urządzone, by mogły naprawdę spełniać należycie swe zadanie. Umieszczenie takich „pracowni" w jakimś na nic nieużytecznym zakamarku budynku szkolnego, pozbawienie jej najprymitywniejszego urządzenia, umożliwiającego korzystanie z niej, odbywanie ćwiczeń tylko w jakichś całkiem specjalnych okolicznościach, spowodowanych np. wizytacją zakładu, nie może prowadzić do celu. Przeznaczenie odpowiedniego lokalu dla pracowni, czy jej urządzenie, choćby kosztem własnej wygody, może niekiedy być charakterystycznym i wiele mówiącym probierzem nietylko pomysłowości ale i ustosunkowania się dyrekcji i rady pedagogicznej do potrzeb szkoły i młodzieży. Ciągłe powiększanie zbiorów pomocy naukowych i to nie jedynie przez zakupywanie luksusowych i kosztownych aparatów o wartości demonstracyjnej, ale, i to przedewszystkiem, przez mnożenie kompletów prostych przyrządów do ćwiczeń winno być stałem dążeniem nietylko zawiadowców pracowni, lecz i dyrekcyj zakładów. W tak bowiem wyposażonej pracowni zdobywa młodzież na drodze samodzielnego ćwiczenia nietylko wiedzę teoretyczną, ale i zaradność w konstruowaniu i wytwarzaniu często prawie z niczego pomocy naukowych, na których dostarczeniu z zewnątrz ogromna większość szkół powszechnych — terenu przyszłej jej pracy nauczycielskiej jeszcze długo będzie czekać.

Obserwacje bezpośrednie.

W niektórych seminarjach istnieją warunki do urządzenia ogrodu szkolnego, który może oddać znaczne usługi przy nauczaniu biologji oraz ożywić skalę zainteresowań i obserwacyj indywidualnych młodzieży. W podobnej mierze hodowla roślin doniczkowych, akwarja i terarja świadczyć mogą o rzeczywistej trosce nauczyciela biologji, by utrzymać naukę przedmiotu na właściwym poziomie. Niewyzyskanie terenu lub odsunięcie młodzieży od tego rodzaju pracy świadczy w takich przypadkach bądź o niezaradności, bądź o nienależycie zrozumianym obowiązku uczącego. Dziedzina systematycznych obserwacyj, prowadzonych przez młodzież pod kierunkiem nauczycieli dla zdobycia pewnych uogólnień czy poznania praw domaga się planowej regulacji. Dobrze działająca szkolna stacja metereologiczna, na tkórą każde seminarjum może się zdobyć, kronika wydarzeń, nadających się do należytego oświetlenia na godzinach nauki o Polsce współczesnej i t. p. — wszystko to przyczynić się może do właściwego

ustosunkowania młodzieży do rzeczywistości i spostrzeganych jej przejawów oraz do odpowiedniego ich ujmowania.

Wycieczki.

W organizacji pracy lekcyjnej należy ze szczególną troską uwzględnić wycieczki dla celów dydaktycznych. Program przewiduje w bardzo wielu przedmiotach posługiwanie się i tą formą nauczania, w zakresie np. nauki historji wyraźnie wskazuje na bezpośrednią obserwację rzeczowych pomników przeszłości, dla celów geograficznych wyszczególnia na wszystkich kursach przynajmniej 16 wycieczek z wyznaczeniem po 3—4 godz. pracy w polu oraz kilka wycieczek dalszych, nauka botaniki i zoologji, zwłaszcza jesienią i wiosną, ma się odbywać na wycieczkach, kurs piąty, zaznajamiając się z zasadami higjeny publicznej i szkolnej, ma zwiedzić miejscowe instytucje takie, jak szpital, ośrodki zdrowia, przychodnie, stację trychinoskopijną itd., wiele lekcyj z nauki rysunków może być należycie pogłębionych przez zwiedzanie muzeów i wystaw, program robót ręcznych domaga się urządzenia przynajmniej pięciu wycieczek na różnych kursach do miejscowych wytwórni i fabryk, wreszcie odwiedzanie różnych zakładów wychowawczych i szkół powszechnych ma rozszerzyć dziedzinę orjentacyjną młodzieży w zakresie praktyki pedagogicznej. Ażeby zaś wycieczki nie były traktowane jako odpoczynek, lecz ułatwiały poważne zaznajomienie się ze zjawiskami w naturalnem ich środowisku, powinny być należycie przygotowane uprzednio, na co zechcą Dyrekcje zwrócić uwagę interesowanych.

Szkoły ćwiczeń.

Organizacja praktyki pedagogicznej jako jednego z najważniejszych zadań zakładów kształcenia nauczycieli nie wszędzie stoi na właściwym poziomie. Przedewszystkiem Dyrekcje zechcą dokonać dokładnego przeglądu pracy w szkołach ćwiczeń, które wymagają w wielu wypadkach bardzo poważnej korekty i odświeżenia. Jeżeli w zakresie zewnętrznego wyglądu, wewnętrznych urządzeń, w metodzie pracy lekcyjnej i systemie oddziaływań wychowawczych w szkole ćwiczeń uczniowie seminarjum widzą realizację tych zasad i wymagań, które ustalają na lekcjach teoretycznych z pedagogiki, wówczas cała dziedzina praktycznego przygotowania młodzieży seminarjalnej do należytego pełnienia przyszłych obowiązków nauczycielskich ma właściwą podstawę. Tymczasem w niektórych szkołach ćwiczeń wygląd sal, stan sprzętów szkolnych, system pracy, metody nauczania, organizacja ćwiczeń, sposób odbywania wycieczek, stan czytelnictwa młodzieży i t. d. mogą budzić słuszny niepokój, iż młodzież seminarjalna widzi złe wzory. Stan więc taki należy bezwzględnie zmienić, by fakty szkolne stanowiły rzeczywistą podstawę do uogólnień i uzasadnień dydaktycznych na lekcjach teoretycznych w seminarjum.

Praktyka pedagogiczna.

Z tego względu należy baczniejszą uwagę zwrócić na organizację hospitacyj w szkole ćwiczeń, by w czynnościach obserwacyjnych młodzieży seminarjalnej na lekcjach pokazowych oraz podczas dyżurów całodziennych zamiast przygodności zjawiła się planowość i systematyczność. Charakterystyka uzdolnień i prac dziecięcych dlatego tylko jest w tych

zakładach ogólnikowo traktowaną na lekcjach psychologji i dydaktyki, że młodzież nie wynosi ze szkoły ćwiczeń dostatecznego materjału konkretnego. Przypominam więc wymagania programu, by każdy uczeń seminarjum opracował monografję jednego, a jeszcze lepiej dwóch uczniów szkoły ćwiczeń.

Dyżury całodzienne, odbywane przez młodzież seminarjalną, dostarczają bogatej sposobności zarówno do zdobywania konkretnego materjału obserwacyjnego, jak i do ćwiczenia się w prostszych formach lekcyjnych. Ustopniowanie tych ćwiczeń w ciągu każdego roku praktyki pedagogicznej według trudności rozwiązywanych zagadnień dydaktycznych usunąć może zbyt liczne objawy nieudolności, występujące na lekcjach próbnych, prowadzonych przez praktykantów w obecności całego kursu. Zgodnie z wymaganiem programu należy prowadzić dokładne dzienniki praktyki pedagogicznej, notatki zaś uczniów winien przynajmniej raz na miesiąc przeglądać nauczyciel metodyki lub kierownik szkoły. Bezład w notatach ucznia lub niedbałość ogólna w ich prowadzeniu świadczą o niesumienności lub nieumiejętności nauczyciela, który nie zadał sobie trudu czy też nie umiał podać potrzebnych wskazówek.

W piśmiennych opracowaniach lekcyj próbnych uczniowie powinni zawsze zaznaczać odpowiedni punkt programu szkoły powszechnej oraz stosunek danej lekcji do poprzednich oraz następnych. Wskazane jest również zaznaczanie lektury przeczytanej przez ucznia w związku z tematem danej lekcji.

Na lekturę dydaktyczną w ogólności należy położyć większy nacisk, by przez to pogłębić całą dziedzinę nauczania oraz wdrożyć uczniów do studjowania dzieł dydaktycznych w przyszłości. Brak ten ujawnia się na konferencjach, na których wystąpiła już wydatnie w niektórych zakładach szkodliwa dla dalszego rozwoju metod szablonowość. Sprawozdania z konferencyj w tych zakładach zawierają przeważnie spostrzeżenia i uwagi metodyczne o bardzo małej wartości metodycznej i dydaktycznej. Pochodzi to przeważnie właśnie stąd, że młodzież do dyskusji konferencyjnej zupełnie się nie przygotowuje. Bezpośredni udział dyrektora na konferencji, specjalne zebrania grona nauczycielskiego szkoły ćwiczeń z udziałem nauczyciela pedagogiki i metodyki dla ułożenia planu postępowania, uprzednie zwrócenie uwagi młodzieży na konieczność rozczłonkowania czynności obserwacyjnych podczas lekcyj pokazowych i próbnych wraz z zachowaniem dotychczasowej pewnej dowolności i wskazanie sposobu tego podziału, jak również skłonienie młodzieży do szerszego korzystania z lektury dydaktycznej w znacznej mierze umożliwi podniesienie konferencyj metodycznych na wyższy poziom oraz przyczyni się do gruntowniejszego przygotowania przyszłych nauczycieli.

W dążeniu do tego celu poczęli już niektórzy nauczyciele pedagogiki i metodyki gromadzić systematycznie materjały, ilustrujące przebieg pracy w seminarjum i szkole ćwiczeń, zbierając celniejsze opracowania samodzielne, szczególnie pomysłowe elaboraty lekcyjne, dobrze opracowane monografje psychologiczne, charakterystyczne prace dziecięce, notaty z typowych lekcyj pokazowych, samodzielnie przez młodzież przygotowane materjały i pomoce naukowe do lekcyj i t. p. Poczynania te należy z uzna-

niem podkreślić i jak najbardziej do podjęcia na innych terenach zalecić, jako niezwykle przydatne przy dydaktycznem szkoleniu młodzieży.

Wychowywanie.

W dziedzinie wychowania na terenie seminarjum nie wszędzie można znaleźć fakty, stwierdzające wydatną pracę opiekunów klasowych i wychowawców specjalnych, stąd sprawozdania zarówno dyrekcyj jak i poszczególnych wychowawców o tej dziedzinie pracy są ogólnikowe i niewiele mówiące. Dogląd zewnętrzny klas i uczniów nie jest jeszcze spełnieniem obowiązku przez opiekuna klasowego. Z tego powodu zechcą Dyrekcje udzielić odpowiednich pouczeń i wskazań, by duch inicjatywy, planowości i wytrwałości w działaniu był stałą cechą wszystkich przedsięwzięć wychowawczych na terenie rozmaitych instytucyj szkolnych, gmin klasowych, kółek i sekcyj szkolnych. Przy odpowiedniem nastawieniu i oddaniu się sprawie wychowawczej koniecznie całego grona nauczycielskiego, tworzącego pod kierownictwem dyrekcji jednolicie, choć różnemi środkami działający zespół, można osiągnąć fakty, stwierdzające widoczne podniesienie kultury obyczajowej młodzieży, rozbudzenie rozumnego czynnego patrjotyzmu, poznanie ważności i konieczności ustosunkowania życia i działania osobistego i zbiorowego, a wraz z tem wszystkiem podniosłe nastawienie do spełnienia przyszłego obowiązku na terenie szkoły powszechnej i życia społeczno-obywatelskiego. Ten cel mając na oku, ze szczególną troskliwością należy wyzyskiwać każdą sposobność wychowywania w duchu państwowym tych, którzy niebawem sami będą musieli urabiać przyszłych obywateli, a nierzadko być najważniejszym ośrodkiem myśli i pracy państwowej w różnych środowiskach ich działalności zawodowej. Bliższe wskazania, obejmujące ramowo różne możliwości pracy wychowawczej, podaje jej regulamin, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum z r. 1927 na str. 362 i nast., do którego możliwie pełnej realizacji zechcą Dyrekcje wraz z wszystkimi członkami rady pedagogicznej bezzwłocznie przystąpić. Pierwszą zapowiedzią tej realizacji będzie jak najrychlejsze przedłożenie Kuratorjum, zgodnie z § 4 tego regulaminu, realnie ułożonego i z warunkami lokalnemi się liczącego planu organizacji pracy wychowawczej w zakładzie w ciągu bieżącego roku szkolnego.

Internaty.

Jedną z naturalnych, niezawsze niestety należycie wyzyskanych podstaw działalności wychowawczej w seminarjach jest internat, którego młodzież, jakkolwiek przeważnie tylko część ogółu uczniów zakładu stanowiąca, winna być szczególnie wdzięcznem tworzywem w ręku wychowawców, na których jedynie oddziaływanie ciągle wystawiona i pozostającą zdala od wpływów zewnętrznych mogłaby stać się silnym kręgosłupem i osią duchową całego zakładu. Osiągnąć to można przez żywe i serdeczne zajęcie się dyrekcji i całego grona nauczycielskiego internatem, bez względu na jego formalnego właściciela, który może być co najwyżej właścicielem inwentarza czy budynku, ale nigdy ducha młodzieży w nim mieszkającej; za to odpowiedzialność ponoszą wobec sumienia i społeczeństwa przedewszystkiem nauczyciele-wychowawcy, którzy wskazania do pracy w tej dzie-

dzinie znajdą w okólniku Pana Ministra W. R. i O. P. z 15 listopada 1927 Nr. I. — 20129/27 (Dz. Urz. Kuratorjum z r. 1928 str. 99 i nast.).

Kontakt z nauczycielstwem szkół powszechnych.

Zasięg działania nauczyciela seminarjum jako zakładu kształcenia nauczycieli szkół powszechnych nie pokrywa się jednak bez reszty z jego pracą nad młodzieżą zakładu. Wychowując bowiem i ucząc młodzież, ma on jej dać wprawdzie pewne podstawy wiedzy i zasady postępowania, ale zarazem ma ją uzdolnić i nastawić do dalszej pracy nad sobą. Nie może mu więc być obcą troska o to, czy i w jaki sposób jego wychowankowie po ukończeniu seminarjum w życiu samodzielnem pracują nad utrwaleniem i doskonaleniem zdobytych poprzednio dyspozycyj, czy i jak dają sobie radę w pracy zawodowej. Ażeby się o tem dowiedzieć, winien nauczyciel seminarjum utrzymywać ścisły kontakt z życiem szkoły powszechnej, dla której przygotowuje pracowników oraz spieszyć zawsze z pomocą wszelkiego rodzaju instytucjom samokształceniowym nauczycielstwa szkół powszechnych; instytucje te bowiem kontynuują tylko pracę, której podwaliny powinno było położyć seminarjum. W ten sposób nietylko będzie się on przyczyniać w dalszym ciągu i w szerszym poza seminarjum sięgającym zakresie do dostarczania szkole powszechnej coraz doskonalszych nauczycieli, ale, przyglądając się samodzielnej pracy niedawnych wychowanków seminarjum, nietylko poznawać będzie dokładnie potrzeby normalnej szkoły powszechnej a nie szkoły ćwiczeń, lecz często znajdzie w sposobie wykonywania tej pracy najlepszy probierz swego postępowania, który jego samego skłoni niejednokrotnie do zrewidowania i wprowadzenia daleko sięgających zmian w swej własnej działalności w seminarjum.

Dalsze kształcenie się nauczycieli.

Wszystkie te, różnorakie pozornie, ale jednolitością celu wychowania dobrego nauczyciela szkoły powszechnej w organiczną całość zrośnięte obowiązki nauczycieli seminarjum nietylko nie uwalniają ich od obowiązku dalszej pracy nad sobą, nad ciągłem doskonaleniem swych metod działania pedagogiczno-dydaktycznego i nad rozszerzaniem swych horyzontów myślowych, ale raczej poczucie tego obowiązku potęgują. Nauczyciel seminarjum bowiem, ucząc czy wychowując, winien zawsze pamiętać, że ma przed sobą przyszłego nauczyciela-wychowawcę setek i tysięcy dzieci, dla którego, czy chce czy nie chce, może stać się i będzie przykładem i wzorem, jeśli nie całkowitym, to w niektórych przynajmniej szczegółach postepowania; w których, nie wiadomo. I dlatego musi się starać, by one wszystkie były jak najlepsze, by mogły być naprawdę wzorowe. W trudnem tem dążeniu nie jest osamotniony, pracując bowiem w gronie nauczycieli seminarjum, znaleźć powinien zawsze koleżeńską pomoc i radę, dzieląc się wzajemnie swojemi poglądami. Dyrekcja zakładu, skupiając te dążenia i organizując w myśl wskazówek okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 sierpnia 1927 Nr. II — 11.911/27 (Dz. Urz. Kuratorjum z r. 1927 str. 353 i nast.) różne formy dalszego kształcenia się nauczycieli — z czego należy przedkładać Kuratorjum szczegółowe sprawozdanie okresowe (Okólnik Kuratorjum z 29 listopada 1927 Nr. II. — 16775/27 w Dz. Urz. Kuratorjum z r. 1927 str. 478 i nast.) — winna, wykorzystując umiejętnie dla dobra

całego zespołu doświadczenie starszych i świeżość zapału młodszych otoczyć tych ostatnich szczególnie troskliwą opieką, stwarzając serdeczną atmosferę koleżeńskiej, na wzajemnej wyrozumiałości i życzliwości opartej współpracy dla jednego celu: przysposobienia dla państwa jak najlepszych nauczycieli szkół powszechnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski.*

7.

Plan godzin na państwowych kursach nauczycielskich.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 15 czerwca 1929 r. Nr. II. 16210/29.

L. I. K. N. 3714/29. Zgodnie z art. 1. ustawy o tymczasowym ustroju władz szkolnych z dnia 4 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Na państwowych kursach nauczycielskich, zorganizowanych w myśl zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 18 czerwca 1928 r. (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 8, poz. 134)[1]) w sprawie statutu Państwowych Kursów Nauczycielskich, obowiązuje załączony plan godzin nauki.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński*

Plan godzin nauki
na Państwowych Kursach Nauczycielskich.

Przedmioty	Liczba godzin w półroczu I	Liczba godzin w półroczu II
Przedmioty pedagogiczne:		
a) psychologja i nauka o dziecku	3	3
b) historja wychowania	5	—
c) pedagogika z organizacją szkolnictwa	—	5
d) dydaktyka ogólna oraz metodyka przedmiotów i zajęć w szkole powszechnej	6[2])	6
e) praktyka pedagogiczna	5	6
Higjena	1	1
Śpiew z muzyką	2	3
Ćwiczenia cielesne z metodyką	3	3
Rysunki z metodyką	4	2
Roboty ręczne z metodyką	2	2
Razem	31	31

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 389.

[2]) w tem 1 godzina metodyki religji przez I półrocze.

8.

Wynagrodzenie nieetatowych kierowników wyższych kursów nauczycielskich.

Nr. I. K. N. 3643/29. Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 1 lipca 1929 Nr. II. 16799/29 podwyższyło w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na podstawie art. 9 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wynagrodzenie nieetatowych kierowników wyższych kursów nauczycielskich, zatrudnionych równocześnie na stanowisku etatowem w innej szkole, do kwoty 90 zł (dziewięćdziesięciu złotych) miesięcznie za kierownictwo każdej grupy.

Podwyższona norma wynagrodzenia obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1929 roku.

Wizytator szkół: *St. Dańcewicz.*

9.

Egzamin na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 17 sierpnia 1929 r. Nr. II. 20121/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 136).

Uchylając postanowienia okólnika z dnia 20 listopada 1926 r.[1] w sprawie niekwalifikowanych nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. M. WR. i OP. Nr. 16, poz. 212) i okólnika z dnia 5 lipca 1927 r. w sprawie dopuszczenia do egzaminów na nauczycieli szkół średnich (Dz. Urz. M. WR. i OP. Nr. 10, poz. 164)[2]) zarządzam co następuje:

§ 1. W okresie do końca czerwca 1931 r. do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 9 października 1924 r. (Dz. Urz. M. WR. i OP. Nr. 18, poz. 185)[3]), kuratorzy okręgów szkolnych mogą dopuszczać kandydatów, którzy, posiadając określone osobnemi przepisami warunki (obywatelstwo polskie, nieskazitelność pod względem moralnym, zdatność fizyczną do zawodu nauczycielskiego, dowód usprawnienia sportowego lub dowód praktycznej umiejętności prowadzenia zabaw i gier i stopień magistra filozofji lub inny stopień (świadectwa) uznany za równoważny), mają nadto — odbytą w dowolnym czasie — co najmniej 3-letnią pracę nauczycielską, w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez kuratora właściwego okręgu szkolnego co najmniej za zadowalającą.

§ 2. W okresie do końca czerwca 1931 r. do egzaminu pedagogicznego na nauczyciela szkół średnich, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 9, poz. 68)[4]) komisje egzaminacyjne mogą dopuszczać także kandydatów, którzy posiadając określone

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 69.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 326.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 9.

[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1923 r., str. 158.

osobnemi przepisami warunki (obywatelstwo polskie, nieskazitelność pod względem moralnym, tymczasowe zaświadczenie z egzaminu naukowego) mają nadto odbytą w dowolnym czasie co najmniej 3 letnią pracę nauczycielską, w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez kuratora właściwego okręgu szkolnego co najmniej za zadowalającą.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 25 sierpnia 1929 r.

Za Ministra W. R. i O. P. (—) *Wl. Żłobicki*, **Dyrektor Depart.**

10.

Etaty nauczycieli rysunków i robót ręcznych w szkołach średnich.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 19 września 1929 r. Nr. II. 20780/29.

L. II. 14469/29. Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

Jeżeli kwalifikowanemu nauczycielowi rysunku i robót ręcznych, mającemu już ustalenie albo warunki do ustalenia, brakuje kilku godzin do etatu i nie można go zatrudnić w innej szkole średniej, wówczas należy dopełnić wymiar godzin takiego nauczyciela przez zatrudnienie go w szkole powszechnej.

Dyrektor Departamentu: (—) *W. Żłobicki.*

11.

Zmiana wzoru umowy z nauczycielami kontraktowymi.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 4 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4115/29.

Nr. O. 1595/29. Mnisterstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (pismo z dnia 12 czerwca 1929 r. Nr. D. III. 654/3) zmienia wzór umowy z nauczycielami kontraktowymi gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych, załączony do okólnika z dnia 30 marca 1926 r. Nr. O. Prez. 1130/26 [1]) (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 50) o tyle, że zdanie 2, punktu 3-go, powołanego wzoru ma brzmieć jak następuje:

„Na wypadek powołania na perjodyczne ćwiczenia wojskowe będzie Panu przysługiwało prawo do wynagrodzenia oznaczonego w niniejszej umowie".

Naczelnik Wydziału: *Dr. M. Pollak.*

12.

Dodatek dla nauczycieli kontraktowych.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z d. 5 sierpnia 1929 r. Nr. I. R. 4762/29.

Nr. O. 1721/29. Uzupełniając i zmieniając częściowo okólnik swój z dnia 1 marca r. b. Nr. I. R. 1547/29 [2]), Ministerstwo uchyla ustęp ostatni zdania pierwszego tegoż okólnika od słów „z tem jednak ograniczeniem...... do słów.... (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924 z 1923 r.)" i poleca przy obliczaniu 15% dodatku dla wszystkich nauczycieli kontraktowych stosować nadal zasady podane w okólniku Nr. O. R. 13.009/28 z dn. 28 grudnia 1928 r., t. j.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 155.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 227.

brać pod uwagę całkowite wynagrodzenie miesięczne danego nauczyciela niezależnie od tego, czy stanowi ono właściwy lub niewłaściwy ułamek uposażenia danej grupy.

Powyższy sposób obliczania 15% dodatku obowiązuje od dnia wejścia w życie okólnika Ministerstwa Skarbu Nr. D. III. 2140 z dnia 4 lipca 1928 r. podanego do wiadomości za Nr. OR. 8664/28 z dnia 9 lipca 1928 r. [1]) i stosuje się do wszystkich nauczycieli kontraktowych, których wynagrodzenie uzależnione zostało od grup uposażenia pracowników etatowych.

W odniesieniu zaś do nauczycieli kontraktowych, płatnych ryczałtowo, pozostają nadal w mocy ograniczenia zawarte w p. II. ust. c. wyżej wymienionego okólnika Ministerstwa Skarbu.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak.*

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 28 grudnia 1928 r. Nr. OR. 13009/28.

Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że przy obliczeniu 15% dodatku dla nauczycieli kontraktowych należy brać całkowite ich wynagrodzenie miesięczne (z wyjątkiem dodatku zawodowego), niezależnie od tego, czy otrzymują oni 10/16, 16/16 lub 24/16 uposażenia danej grupy.

W tym wypadku zwracam uwagę na wyjaśnienie (zdanie ostatnie) okólnika Ministerstwa Skarbu Nr. D. III. 2140/1 z dnia 4. VII. 1928 r., podanego do wiadomości za Nr. OR. 8664/28 z dnia 9. VII. r. b. które postanawia:

„O ile pracownik kontraktowy w myśl umowy z nim zawartej pobiera wynagrodzenie w wysokości ułamka uposażenia pewnej grupy...., wówczas oblicza się dodatek od ułamka (n. p. 3/4) uposażenia danej grupy".

Przytoczony ustęp nie przewiduje żadnych ograniczeń co do wysokości wynagrodzenia, od którego oblicza się dodatek.

Wobec powyższego zechce Kuratorjum przywrócić dawny sposób obliczania 15% dodatku, który był stosowany do dnia 1 września r. b., t. z. brać pod uwagę wszystkie godziny nauczania danego pracownika.

p. o. Dyrektora Departamentu (—) *Wł. Kiliński*, ppłk. S. G.

Część nieurzędowa.

Redakcja Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. S. Lw. wprowadza z numerem niniejszym „Część nieurzędową", w której będzie umieszczać referaty, sprawozdania i inne materjały z dziedziny zagadnień szkolnych i oświatowych, zarówno dydaktyczno-pedagogicznych, jak i organizacyjnych, mogące zainteresować ogół nauczycielstwa, lub pewną jego kategorję.

Redakcja zwraca się zatem z prośbą do P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Nauczycieli wszystkich kategoryj szkół o nadsyłanie odpowiednich materjałów wprost do Redakcji Dziennika Urzędowego (Wydział Ogólny Kuratorjum).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 367.

Artur KOPACZ, dyrektor P. K. N. we Lwowie.

Wykonanie przepisów o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

(Referat wygłoszony na konferencji Prezesów Państw. Komisyj Egzaminacyjnych dla Nauczycieli publ. szkół powsz. w okręgu szkolnym lwowskim w dniu 4. XI. 1929 r. we Lwowie).

W historycznym rozwoju tworzenia się naszego, młodego szkolnictwa powszechnego, „Przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych", wydane zarządzeniem Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 grudnia 1928 r., są ważnym etapem na drodze ustalania zadań i celów naszej szkoły. Ogłoszone bowiem przepisy mają znaczenie nietylko dlatego, że wprowadzają ład administracyjny w tej rosnącej z roku na rok, potężnej organizacji powszechnego nauczania i wychowania ale przez uregulowanie zagadnienia, kto ma być ustalonym w zawodzie nauczycielskim, sięgają głęboko do podstaw i założeń nowoczesnej szkoły w Polsce. Szkoła zaś ta w swej rozbudowie nie opiera się już dzisiaj na prymitywach nauczania ale, określając coraz dokładniej swe istotne cele, staje się nietylko krzewicielką ale i współtwórczynią kultury polskiej.

Na szkolnictwie powszechnem opiera się więź państwowa, tu budowane są zręby ustroju państwowego, tu rośnie i wychowuje się przyszły żołnierz. Nie może więc być sprawą obojętną, komu w tej szkole powierzony zostanie trud czynnego współdziałania.

Przyjmując powyższe założenie zgodzić się musimy wszyscy na to, że człowiek, któremu Państwo powierza wychowanie i wykształcenie najliczniejszej masy społecznej, który ma się stać czynnikiem aktywnym w twórczym procesie życia państwowego i społecznego, nie może być jednostką wyposażoną w formalne tylko uprawnienia do spełniania swoich funkcyj, ale wylegitymować się musi czynnem ustosunkowaniem się do zagadnień, wśród których mu żyć i działać przypadnie. Władze szkolne, stojąc twardo przy wypełnianiu ustalonych form, ujętych w przepisy egzaminów, potrzebnych do stwierdzenia faktycznych wiadomości, dalekie są jednak od zasklepiania się w samem tylko rejestrowaniu ukwalifikowanych mniej lub więcej dobrze do wykonywania pewnych ściśle określonych zadań. Że zaś władze szkolne tak a nie inaczej pojmują stwierdzenie zdolności do stałego wykonywania służby nauczycielskiej w szkolnictwie powszechnem, dowodem tego wydane „Przepisy".

Paragraf 10 mówi dosłownie: „Część pierwsza egzaminu, odbywanego w szkole kandydata, polega na szczegółowej wizytacji klasy, względnie klas, w których kandydat uczy, przeprowadzonej w celu zbadania dotychczasowej jego pracy jako nauczyciela i wychowawcy". A nieco dalej, w tym samym paragrafie: „Uwzględniając w każdym wypadku okoliczności, wśród jakich odbywa się praca kandydata oraz zakres powierzonych mu obowiązków, komplet bada stopień dbałości o kulturę umysłową i moralną oraz wychowanie obywatelskie młodzieży (z uwzględnieniem także pracy około czytelnictwa), sprawdza starania kandydata o wychowanie fizyczne, o higienę i czystość młodzieży oraz dbałość jego o estetykę i czystość izby szkolnej. Na podstawie tego szczegółowego badania komplet stara się wyrobić sobie możliwie dokładny sąd o wpływie kandydata na rozwój umy-

słowy i moralny powierzonej mu dziatwy, względnie także na ogólny stan szkoły, o ile kandydat zajmuje samoistne stanowisko".

Paragraf zaś 16, który określa wymagania przy egzaminie składanym nie w miejscu pracy nauczyciela, mówiąc o tematach egzaminu piśmiennego, powiada, że: „Tematy winny być ściśle związane z pracą szkolną kandydata i obejmować bądź konspekt (plan) lekcji w jednym z oddziałów, w których kandydat uczy, bądź sprawozdanie z pewnego działu dotychczasowej pracy szkolnej kandydata z uwzględnieniem określonych problemów dydaktycznych lub wychowawczych, bądź wreszcie opracowanie praktycznego zagadnienia z dziedziny wychowania, nauczania lub organizacji szkoły".

A więc rzeczywistość szkolna, wśród której nauczyciel bezpośrednio żyje, którą on stwarza mocą nabytych wiadomości w zakładach kształcenia nauczycieli oraz doświadczenia zdobytego nauczaniem i wychowywaniem w warunkach tak często innych od tych, na które patrzył w szkole ćwiczeń, jest punktem wyjścia „praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych".

Badanie tej rzeczywistości szkolnej, stworzonej przez kandydata, rozpada się na cały szereg zagadnień. Spróbujmy je ująć w pewne, ściśle określone ramy. Przed komisją egzaminacyjną wyłaniają się trzy zasadnicze kwestje do zbadania i osądzenia:

I. Jaką ma wartość pisemne sprawozdanie kandydata, dołączone do podania, z jego dotychczasowej pracy szkolnej? (§ 6 d, f).

II. Szczegółowa wizytacja klasy, względnie klas, w których kandydat uczy (§ 10). Tu również należy ocena pracy piśmiennej tych kandydatów, którzy zdają w myśl postanowień § 1 b (§ 16).

III. Kollokwjum z kandydatem, mające wykazać jego pedagogiczne i dydaktyczne wiadomości (§ 11, 20).

Przejdźmy do szczegółowego rozpatrzenia poszczególnych kwestyj.

Dla porządku ustalmy sobie, że nie będziemy dyskutowali nad przepisami czysto administracyjnemi a sformułowanemi w powyżej wymienionych trzech kwestjach. Są one zupełnie jasne.

I. Pisemne sprawozdanie kandydata z jego dotychczasowej pracy szkolnej.

W załącznikach do podania winien kandydat w myśl § 6 d. dołączyć „spis przestudjowanych do egzaminu książek i podręczników, zwłaszcza z przedmiotów pedagogicznych i z administracji szkolnej wraz ze streszczeniem przynajmniej dwu tych książek".

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej zwróci uwagę członkom komisji, na opracowane przez kandydata książki i podręczniki, by przy kollokwjum można było nawiązać odpowiednie pytania do poruszanych w podręczniku kwestyj, a któreby stwierdzały, że kandydat istotnie dany podręcznik czy książkę przestudjował. Do sprawy tej powrócimy jednak przy omawianiu systemu przeprowadzania kollokwjum.

Tu pragnę zwrócić uwagę panów przewodniczących komisyj egzaminacyjnych, by sami przeczytali i ocenili załączone przez kandydata streszczenia przestudjowanych przynajmniej dwóch książek. Różne są bowiem metody streszczeń, od szablonowych, że tak je określę — szkolnych — aż do przemyślanego, krytycznego sprawozdania. Obawiam się, że większość

streszczeń będzie przeprowadzona metodą szkolną, a przecież mimo że seminarja nauczycielskie po większej części nie dały kandydatowi metody pracy naukowej, należy jednak żądać nieco więcej, niżeli zwykłego, szablonowego streszczenia. Przecież mamy tu poznać i stwierdzić, czy horyzont myślenia kandydata powiększył się od czasu złożenia egzaminu dojrzałości, czy umie on korzystać z materjału naukowego, który wiedza pedagogiczna rokrocznie gromadzi. Bezwzględnie, że wolałbym, by w przedłożonem streszczeniu kandydat wykazał swoje ustosunkowanie się do przestudjowanego zagadnienia, swoją aktywność, ale jednocześnie zdaję sobie z tego sprawę, że większość nie będzie umiała wyjść poza formalistyczną stronę streszczeń. Zadaniem inspektorów szkolnych będzie, by na konferencjach rejonowych przedstawiali nauczycielstwu konieczność poważnego i rzeczowego ujęcia materjału teoretycznego, który w związku z pracą dydaktyczną i wychowawczą przestudjowali. Organizacje zaś nauczycielskie, które przez odpowiednie kursy chcą przyjść z pomocą nauczycielstwu, przygotowującemu się do egzaminu praktycznego, winny zwrócić uwagę na metodę czytania i korzystania z pracy naukowej.

Tak czy inaczej będziemy się do tej sprawy odnosili, w rezultacie jednak przewodniczący komisji winien w ocenie charakterystyki kandydata zanotować sobie, jak kandydat umie zdawać sprawę z przestudjowanego materjału naukowego.

Ważnym w § 6 jest ustęp oznaczony literą „f". Mówi on, że kandydat ma przedłożyć „życiorys, zawierający także sprawozdanie z dotychczasowej pracy szkolnej". Sądzę, że poza „dokładnym wykazem (w chronologicznym porządku) szkół i klas (oddziałów), w których kandydat dotychczas pracował i przedmiotów, których uczył, „domagać się będziemy od kandydatów, by wymieniali „godne zaznaczenia doświadczenia dydaktyczne i wychowawcze jakie" zdołali „zdobyć w ciągu dotychczasowej pracy". Żałować należy, że w „Przepisach" (mówię ciągle o § 6) użyto formy przyzwalającej „może" dla określenia tak ważkich dla egzaminatora spostrzeżeń. Czytamy bowiem: „kandydat, co najmniej od roku zatrudniony w szkole, w której ma zdawać egzamin, może również dołączyć do sprawozdania charakterystykę kilkorga dzieci szkolnych, które obserwował bliżej w ciągu ostatniego roku szkolnego". Zrobić dokładny wykaz i w chronologicznym porządku, gdzie kto pracował, to rzecz chyba łatwa i nie rzucająca zbyt wiele nowego światła na pracę kandydata, ale mieć możność zapoznać się, jak kandydat ujmuje swoje doświadczenia dydaktyczne i wychowawcze, jak umie patrzeć na dziecko, to rzecz istotna dla każdego, kto do pracy nauczyciela podchodzi nie od strony formalnej ale od rzeczywistości pulsującej życiem. Dlatego, podkreślam to celowo i silnie, zwracajmy baczną uwagę na owe sprawozdania dołączane do podań, notując skrzętnie jako wielki plus kandydata wszelkie jego sprawozdania z doświadczeń „dydaktycznych i wychowawczych", oraz charakterystyki dzieci szkolnych. Wiem, że rzeczy nadzwyczajnych nie należy się tu spodziewać, ale samo nastawienie zagadnienia od strony życia a nie od częstokroć nic nie mówiącej formy jest wielkiem posunięciem w kierunku rzeczywistości dzisiejszej szkoły.

Chciałbym tu mocno zaznaczyć, że większą ma dla mnie wartość ten nauczyciel, który łamiąc się może z formą wypowiedzenia się, — bo jakże często nie miał jej gdzie zdobyć — chce się ze mną podzielić swojem

doświadczeniem zdobytem w bezpośredniem zetknięciu się z życiem szkoły, niżeli ten operujący zręcznie wszelkiemi chronologjami, zestawieniami i kto je tam pamięta, wszystkiemi formami urzędowych podań. Pierwszy nosi w sobie tajemniczą iskrę wychowawcy-nauczyciela, drugi ze szkoły zrobił rzemiosło.

II. Bezpośrednia obserwacja kandydata w jego pracy szkolnej.

A. Wizytacja lekcyj w szkole, w której kandydat uczy.

„Przepisy" przewidują dwojaką formę praktycznego egzaminu: § 1 a zaleca, by egzamin odbył się „w miarę możności w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony".

§ 1 b przewiduje, by „w wypadkach, gdy prezes komisji egzaminacyjnej z uzasadnionych powodów, uzna sposób egzaminu, wymieniony pod „a" za niemożliwy" egzamin odbył się „w innej szkole powszechnej, względnie szkole ćwiczeń (przy zakładzie kształcenia nauczycieli), wyznaczonej przez prezesa komisji".

Zanim rozpatrzymy szczegółowo każdą z wyżej wymienionych form egzaminacyjnych, chciałbym poświęcić kilka uwag kwestji, gdzie zasadniczo taki egzamin odbyć się powinien. Mam na to krótką odpowiedź: tylko „w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony". I nie powinno być inaczej. Przecież to naturalny warsztat pracy nauczycielskiej, w którym on nietylko realizuje swoje nabyte wiadomości dydaktyczne i pedagogiczne ale dokonuje częstokroć eksperymentu nad zagadnieniami tak różnemi od tych, o które się w czasie nauki w seminarjum nauczycielskiem zaledwie otarł. Lekcje w szkole kandydata są znakomitym substratem do przeprowadzenia z nim kollokwjum, ponieważ nie będziemy się obracali w dyskusjach teoretycznych o podłożu jakiejś teoretycznie wykoncypowanej lekcji ale będziemy mieli przed sobą rzeczywistość, która jest wynikiem pracy nauczyciela. Jeżeli mam szczerze powiedzieć, co sądzę o charakterze egzaminu przeprowadzonego według § 1 b to obawiam się, by komisje egzaminacyjne nie stworzyły jakiegoś rygorozum, które winno dać kandydatowi beret doktorski. Poza tem nie wiem czy w wypadkach, kiedy egzaminy według § 1 a. z rozmaitych przyczyn należeć będą do wyjątków, nie nawrócimy prawem ciążenia do starych metod egzaminacyjnych, czyli sprawy doboru sił nauczycielskich nie posuniemy ani jeden krok naprzód. Zaistnieje znowu status quo ante, godzący w ideę nowoczesnego nauczania i wychowania.

Przechodzę do wniosków:

Mimo trudności, winny się znaleść środki finansowe, któreby ułatwiły przeprowadzenie egzaminu „w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony" a przewodniczacy komisyj egzaminacyjnych winni dokładnie rozpatrzyć się w rozmieszczeniu szkół, w których zgłoszeni kandydaci pracują, by nie pominąć żadnej sposobności przeprowadzenia egzaminu w szkole kandydata.

Egzaminowi we własnej szkole poświęcają „Przepisy" § 9, 10, 11, 12, 13 i 14. Ponieważ w tej chwili rozpatrujemy, jak ma być praktycznie prze-

prowadzoną bezpośrednia obserwacja kandydata w jego pracy szkolnej, przeto postaramy się o naświetlenie § 9 i 10, które mówią o „szczegółowej wizytacji klasy, względnie klas, w których kandydat uczy“.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej na dwa tygodnie przed egzaminem, zawiadamia kandydata, w porozumieniu i za pośrednictwem inspektora szkolnego, o dniu egzaminu, wyznaczając równocześnie rozkład lekcyj na dzień egzaminu (§ 9). Rozkład lekcyj winien być tak ułożony, by dawał komisji egzaminacyjnej możność dokładnego poznania się z pracą kandydata. Z tego też względu chciałbym tu zaznaczyć, by prezes komisji egzaminacyjnej wyznaczał zawsze rozkład lekcyj a nie dopuszczał do tego, by kandydat prowadził „lekcję według rozkładu normalnie w danym dniu obowiązującego“.

§ 10 przewiduje przynajmniej dwie lekcje, którym przysłuchać się winien komplet egzaminacyjny. W praktyce winniśmy iść jednak dalej. Jeżeli bowiem mamy sobie wytworzyć pogląd na całość pracy nauczyciela, to zobaczmy go jak daje sobie radę we wszystkich typowych momentach pracy szkolnej. Wprawdzie przedmioty nauczania, zwłaszcza w oddziałach niższych, tworzą pewnego rodzaju całość wzajemnie się uzupełniającą, ale inaczej podchodzi nauczyciel do nauczania języków, inaczej do podawania wiadomości przyrodniczych, a zupełnie inaczej do przedmiotów t. zw. artystyczno-technicznych.

Baczną szczególnie chciałbym zwrócić uwagę, jak kandydat realizuje program nauczania tej ostatniej grupy przedmiotów, ponieważ częstokroć są one uważane przez nauczyciela za przedmioty więcej, niżeli drugorzędne. A przecież w dzisiejszem nauczaniu i wychowaniu należą one do czynników równorzędnych w kształtowaniu duszy i umysłu dziecka.

Ważną kwestją jest rozstrzygnięcie pytania, w których oddziałach winien kandydat przeprowadzać swoje lekcje? Zasadniczo, wychodząc z założenia, że świadectwo dojrzałości upoważnia kandydata do nauczania w szkole powszechnej, a więc we wszystkich jej oddziałach, możemy wyznaczyć lekcję w klasach od pierwszego do siódmego oddziału. Twierdzę jednak, że w praktyce winniśmy się ograniczać do czterech pierwszych oddziałów, boć przecież nauka w rocznikach starszych wymaga specjalnego, teoretycznego przygotowania nauczyciela. Tworzymy przecież w tym celu Wyższe Kursy Nauczycielskie i Pedagogja, ułatwiamy nauczycielstwu składanie egzaminów t. zw. wydziałowych! Takie postawienie sprawy nie oznacza bynajmniej, byśmy nigdy nie wyznaczali lekcyj w oddziałach wyższych, ale hospitowanie kandydata n. p. w oddziale szóstym czy siódmym uważam za pewnego rodzaju eksperyment, który udać się może tylko w warunkach wyjątkowych.

Za warunki wyjątkowe uważam specjalne uzdolnienie kandydata w kierunku pewnych przedmiotów, co winno być uwidocznione w ocenie pracy nauczyciela w jego wykazie kwalifikacyjnym.

W n i o s k i:

a) wyznaczyć kandydatowi rozkład lekcyj;

b) komplet egzaminacyjny winien być zasadniczo na trzech lekcjach, wybranych z pośród trzech grup przedmiotów;

c) wyznaczać lekcje w czterech pierwszych oddziałach a tylko wyjątkowo w oddziałach wyższych.

Na czem winna polegać wizytacja lekcji?

Przedewszystkiem kandydat ma wykazać jaki zachodzi stosunek między prowadzoną lekcją a programem nauki, obowiązującym w szkołach powszechnych. Musimy zbadać, czy kandydat rozumie i wykonuje program szczegółowy odnośnie do danego oddziału, czy w wykonaniu tego programu umie się rozsądnie i celowo posługiwać wskazaniami zawartemi w objaśnieniach do programu. W badaniu tego stanu winny komisje postępować rygorystycznie, ponieważ jest rzeczą niedopuszczalną, by nauczyciel nie umiał się orjentować w obowiązującym programie nauczania. Tolerowanie takiego objawu byłoby sankcjonowaniem lekkomyślnego traktowania przez kandydata nauki, oraz fatalnym precedensem dla jego przyszłej pracy w szkole.

Zbytecznem byłoby w tem zebraniu przypominać, że lekcja pod względem ogólnej dydaktyki i metodyki nauczania danego przedmiotu winna być bez zarzutu. Ale w związku z tem chciałbym zwrócić uwagę, że dobrze przeprowadzona lekcja pod względem metodycznym nie stanowi jeszcze o wartości nauczyciela. Przecież do tej lekcji kandydat przygotowuje się specjalnie a trudno przypuszczać, by w przygotowaniu się pominął zasady dydaktyczne lub metodyczne. Starajmy się z zaobserwowanych lekcyj wysnuć wniosek, jaki jest rzeczywisty stosunek nauczyciela do dzieci, czy nauczyciel jest tylko pewnego rodzaju mniej lub więcej sprawnem narzędziem, wykonującem przyjęte obowiązki, czy mamy przed sobą żywego człowieka, który ma wychowywać i nauczać. I tu będziemy mieli możność stwierdzić naocznie czego żądają „Przepisy"; jaki jest „stopień dbałości kandydata o kulturę umysłową i moralną oraz wychowanie obywatelskie młodzieży"; tu stwierdzić możemy czy kandydat, dbając „o wychowanie fizyczne", uczynił z niego tylko szablonową t. zw. gimnastykę czy też, jak tego wymaga program nauczania, wychowanie fizyczne stało się instrumentem do „kształcenia charakteru, dzielności, karności, poczucia ładu, wytrwałości, zdolności szybkiego orjentowania się i szybkiej decyzji, towarzyskości i współdziałania".

Przez bezpośrednie zetknięcie się komisji z dziećmi, a przypominam, że „przewodniczący i członkowie kompletu mają prawo zadawać pytania dzieciom", stosunkowo łatwo wyrobimy sobie „możliwie dokładny sąd o wpływie kandydata na rozwój umysłowy i moralny powierzonej mu dziatwy". Trudno wprawdzie tak nastawić nauczyciela, by w czasie wizytacji zapomniał zupełnie, że ma przed sobą komisję egzaminacyjną, ale zachowaniem się naszem, zejściem przedewszystkiem z koturn groźnych sędziów śledczych, starajmy się ułatwić kandydatowi jego obcowanie z dziećmi. Zapomni on wtedy o przepisowem omijaniu wszelkich raf i ławic dydaktyczno-metodycznych, a okaże nam prawdziwe oblicze nauczyciela-wychowawcy.

Spróbujmy sobie teraz sporządzić orientacyjny protokół z przeprowadzonej lekcji, któryby nam posłużył do wpisania ostatecznych wyników do urzędowego protokołu.

Ja chciałbym go ująć w następujące kwestje:

I. Jakie spostrzeżenia poczyniła komisja egzaminacyjna na lekcjach kandydata:

a) pod względem zasad ogólnej dydaktyki,
b) pod względem metodyki danego przedmiotu,
c) realizacji programu nauczania,
d) jak przedstawiają się konspekty lekcyj?
e) jak wyglądają wypracowania piśmienne młodzieży?

II. Uwagi komisji dotyczące bezpośredniego odnoszenia się kandydata do dzieci a przedewszystkiem:

a) jakiem jest zachowanie się dzieci w czasie nauki i przerw?
b) jaki jest ogólny umysłowy poziom w tych klasach, w których kandydat uczy?
c) czy dzieci zajmują się n. p. sklepikiem, samopomocą, ogródkiem szkolnym, harcerstwem, czytelnictwem, teatrzykiem dziecięcym i t. p.?
d) co nauczyciel zrobił wraz z dziećmi, by klasy miały miły i estetyczny wygląd?
e) jak przedstawiają się dzieci pod względem higjenicznym?

III. Jak kandydat rozwiązuje na terenie swojej szkoły wychowanie fizyczne młodzieży?

IV. Jak przedstawiają się akta szkolne kandydata, czy prowadzi je w porządku i według przepisów?

V. Czy kandydat przedstawia specjalny typ wychowawcy lub społecznika?

B. Ocena pracy piśmiennej.

Do bezpośredniej obserwacji kandydata w jego pracy szkolnej należy także ta część egzaminu, która ma być przeprowadzoną w myśl postanowień § 1 b., a dotycząca jego strony piśmiennej i lekcyj próbnych.

„Egzamin piśmienny pod nadzorem“, jak go określa § 16, ma się ściśle łączyć „z pracą szkolną kandydata“, ma nam zastąpić obserwację kandydata w jego własnej szkole. Dlatego też tematy egzaminu piśmiennego muszą być syntezą dotychczasowej działalności kandydata w szkole i muszą być tak postawione, by komisja egzaminacyjna mogła się mniej więcej zorjentować, co faktycznie kandydat w swojej szkole zrobił.

Zgóry tu sobie powiedzieć trzeba, że zadanie to trudne, bo komisja niema możności skontrolować, czy to, co napisał kandydat, jest rzeczywistością, czy też tylko teoretycznym elaboratem, skonstruowanym ad hoc w czasie egzaminu piśmiennego.

Przy wyborze tematów radziłbym nie dawać konspektów lekcji, jak to między innemi przewiduje § 16, ponieważ komisja będzie miała możność w czasie lekcyj próbnych kandydata stwierdzić, jak on ujmuje pod względem dydaktycznym i metodycznym swoją lekcję, do której zresztą musi mieć także konspekt. Raczej oprzyjmy się na sprawozdaniach „z pewnego działu dotychczasowej pracy szkolnej kandydata z uwzględnieniem określonych problemów dydaktycznych lub wychowaczych“ lub też żądajmy, by kandydat opracował jakieś praktyczne zagadnienie „z dziedziny wychowania, nauczania lub organizacji szkoły“.

Pozwolę tu sobie rzucić kilka tematów dla przykładu jak one mnie osobiście się przedstawiają:

Jaką metodą posługiwałem się w dotychczasowej mojej praktyce szkolnej w nauce czytania i pisania i do jakich dochodziłem wyników?

Jak przeprowadzałem z dziećmi poprawę błędów ortograficznych, gramatycznych i stylistycznych?

Moje dotychczasowe, praktyczne spostrzeżenia jak dzieci reagują na przyswojenie sobie pojęcia liczb ułamkowych i jak długo pracować musiałem, by te pojęcia utrwalić?

Jak zorganizowałem w mojej szkole samodzielne ćwiczenia z zakresu przyrody martwej lub żywej, jakiemi rozporządzam pomocami w tym kierunku i jakie mam wyniki?

W jakim kierunku idą zainteresowania dzieci rocznika najstarszego, który obecnie prowadzę i czem te zainteresowania mogę uzasadnić?

Jakiemi środkami pozytywnemi starałem się w mojej szkole tępić kłamstwo i do jakich doszedłem rezultatów?

Jakie mam warunki w mojej szkole do rozwinięcia inteligencji dzieci i jakie są moje zamiary w tym kierunku na przyszłość?

Jakie są warunki higjeniczne najbliższego otoczenia dzieci, które w tym roku uczę i co w tym kierunku zrobiłem?

W ocenie prac piśmiennych starajmy się jak najmniejszą przywiązywać wagę do wszelkich teoretycznych wywodów, które zresztą bardzo rzadko będą produktem osobistych przemyślań kandydata, ale wyszukajmy te momenty, które mówią o wynikach jego pracy w szkole. Nic bowiem łatwiejszego jak z tych wypracowań piśmiennych zrobić jakąś reprodukcję klauzurowego egzaminu dojrzałości a przecież nie to jest istotnym celem komisji egzaminacyjnej. Prezes komisji omówi więc dokładnie z członkami kompletu najpierw tematy wypracowania, by one ściśle odpowiadały duchowi przepisów, i by wybierane były raczej indywidualnie dla każdego zdającego, niżeli dla całej grupy zdających. Praca piśmienna ma się opierać na doświadczeniu szkolnem kandydata, ma obejmować zagadnienia specjalne, dotyczące jego własnej pracy. Dlatego też, tematu nie można traktować szablonowo dla wszystkich zdających.

W n i o s e k:

Tematy prac piśmiennych nie mogą być oparte na zagadnieniach teoretycznych ale winny dawać kandydatowi możność do zreferowania pozytywnej jego pracy.

C. Lekcje próbne.

Paragraf 19 mówi, że „komisja oceni zdolności kandydata jako nauczyciela i wychowawcy, przysłuchując się najmniej dwom lekcjom próbnym“. Pamiętać tu więc trzeba, że to są tylko lekcje próbne, a nie wizytacja klasy, w której kandydat uczy. Tam zbadać mamy dotychczasową jego pracę jako nauczyciela i wychowawcy, tu kandydat ma nam dać pewnego rodzaju próbę, jakiś wielki skrót swojego przygotowania do nauczania i wychowywania. Siłą więc rzeczy nie możemy tu stawiać tych wszystkich wymogów, o których mówiłem na początku rozdziału II mojego referatu, a ograniczać się musimy tylko do stwierdzenia jak kandydat prowadził lekcję pod względem dydaktycznym i metodycznym w związku z programem nauczania.

Organizując lekcje próbne, trzeba je tak ująć, aby się jak najbardziej zbliżyć do normalnych warunków pracy nauczyciela, a więc lekcje wy-

znaczać przedewszystkiem w tych oddziałach, w których kandydat uczy w swej szkole w bieżącym roku szkolnym. Pożądaną byłoby rzeczą, by kandydat zapoznał się dzień przedtem z dziećmi tych klas, w których ma prowadzić lekcje.

Niesłychanie wąską będzie jednak podstawa do wydawania sądu o zdolnościach wychowawczych kandydata, boć przecież zetknięcie się jego z klasą jest bardzo krótkie i jak najbardziej przypadkowe. Przypatrując się jego obcowaniu z dziećmi, możemy odnieść *tylko pewne wrażenia* odnośnie do zdolności wychowawczych kandydata, ale nic pewnego na tem zbudować nie możemy.

Cały niestety ciężar badań w tym kierunku przesunięty być musi do kollokwjum.

III. Kollokwjum.

Bardzo ważną ale zarazem trudną do przeprowadzenia jest druga część egzaminu praktycznego t. zw. kollokwjum. Tu zdaniem mojem winny być jasno sprecyzowane wskazania, któremi mają się kierować komisje egzaminacyjne, by z tej części egzaminu nie zrobić jakiegoś repetitorjum egzaminu dojrzałości albo co gorsza jakiejś rozprawy naukowej.

Komisje egzaminacyjne, określające ściśle swoje wymagania w stosunku do kollokwjum, przyczynią się bardzo do trwałego i rzetelnego ustosunkowania się nauczycielstwa do zawodu, pobudzą w nauczycielstwie ideę samokształcenia.

Przeprowadzenie kollokwjum ujmuję w następujące punkty:

1. Co kandydat przeczytał w ostatnich czasach z zakresu nauczania i wychowania?

Krótkiemi pytaniami stwierdzamy, czy kandydat załączone do podania streszczenia książek lub podręczników istotnie przepracował. Czy podany spis przeczytanej lektury jest tylko dowolnem zestawieniem, bo tego żądają przepisy, czy też kandydat rzeczywiście je czytał?

Staramy się dowiedzieć, jakie są jego zainteresowania w kierunku czasopism i książek pedagogicznych, czy i jakiemi zagadnieniami specjalnie się zajmuje?

2. a) Dyskusja nad przeprowadzonemi lekcjami.

Kandydat winien uzasadnić, dlaczego tak a nie inaczej pod względem metodycznym przeprowadził swoją lekcję. Chodzi tu o stwierdzenie, czy kandydat opiera swoje nauczanie na pewnej tylko intuicji pedagogicznej, czy też wrodzone swoje zdolności pogłębił metodą naukową.

Czy zdaje sobie sprawę z ewentualnych, popełnionych błędów, czy ich może broni, czy też potrafi je usunąć?

b) Dyskusja nad wypracowaniem piśmiennem.

Mając pod ręką elaborat kandydata, nawiązujemy do pracy w jego szkole. Dowiadujemy się jak rozwiązuje u siebie poszczególne zagadnienia dydaktyczno-metodyczne i wychowawcze w nawiązaniu do zagadnienia poruszanego w opracowanym temacie. Kandydat winien nam zdać krótko sprawę jak wygląda poziom umysłowy i moralny tych klas, które obecnie prowadzi, co zrobił dla zorganizowania życia społecznego klasy czy też

może całej szkoły, jak się młodzież przedstawia pod względem poczucia obywatelskiego.

3. Zagadnienia wychowawcze.

Kandydat przedstawi szczegółowo organizację życia wewnętrznego swojej klasy, względnie klas. Określi swój stosunek do zagadnień wychowawczych. W wypadku zaś, gdyby komisja stwierdziła, że młodzież pozostaje w bardzo luźnym stosunku do nauczyciela czy też szkoły, że zachodzą rażące błędy w zachowaniu się dzieci, zapytamy kandydata, czem może ten stan wytłumaczyć, ewentualnie jak zamierza temu przeciwdziałać.

Tu również należy stwierdzić, co kandydat zrobił w kierunku rozbudzenia w młodzieży poczucia obywatelskiego i obowiązków wobec Państwa.

4. Organizacja szkolnictwa.

Komisja stwierdzi, czy kandydatowi znane są ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum a dotyczące przedewszystkiem szkolnictwa powszechnego.

Nawiązać do czasopisma „Oświata i Wychowanie“, wydawanego przez Ministerstwo W. R. i O. P. i przekonać się, czy kandydatowi znane są poruszane tam zagadnienia.

5. Przygotowanie naukowe kandydata.

W wypadku, gdyby komisja zauważyła, że w czasie lekcji kandydat popełniał błędy w zakresie znajomości danego przedmiotu, że zdradzał nieprzygotowanie naukowe, komisja zbada, czy to był błąd tylko przypadkowy, czy też kandydat faktycznie danego przedmiotu nie opanował.

Ujmując powyższe pięć punktów w ostateczną syntezę, chcę mocno podkreślić, że kollokwjum winno być tak przeprowadzonem, *by kandydat miał pełną świadomość, dlaczego komisja egzaminacyjna przyznaje mu świadectwo złożenia egzaminu praktycznego, ewentualnie dlaczego wynik egzaminu musiał być ujemny.*

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.
Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 12.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 20 grudnia 1929

TREŚĆ:

Część urzędowa.

1. Zasięganie opinji województwa o kandydatach na stanowiska w służbie państwowej str. 446.
2. Utrata obywatelstwa polskiego str. 446.
3. Termin składania sprawozdań rachunkowych str. 447.
4. Zaliczki na potrzeby rzeczowo-administracyjne str. 448.
5. Wyższy szczebel z tytułu studjów wyższych str. 450.
6. Zaliczanie służby kontraktowej do służby stałej str. 451.
7. Opłaty emerytalne str. 452.
8. Mieszkania służbowe: opłaty za mieszkania str, 453, opłacanie świadczeń mieszkaniowych przez Skarb Państwa str. 454.
9. Wykonanie regulaminu dla zarządców budynków państwowych str. 455.
10. Wynagrodzenie zarządców budynków państwowych str. 455.
11. Pomoc lekarska str. 456
12. Ulgi przejazdowe dla pracowników państwowych str. 457.
13. Wynagrodzenie woźnych za pracę w niedzielę i święta str. 458.
14. Przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela szkół powszechnych str. 458.
15. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach specjalnych str. 459.
16. Legitymacje dla nauczycieli szkół powszechnych str. 461.
17. Tytuł profesora str. 463.

Organizacja szkół str. 463.

Ruch służbowy str. 464.

Konkursy str. 468.

Ogłoszenia: Komisja dyscyplinarna dla funkcjonarjuszów państwowych str. 471. Komisja egzaminacyjna dla kandydatów na stanowiska II kategorji str. 471. Przewóz składaków str. 472.

Książki, czasopisma: Wychowanie fizyczne str. 472. Bibljoteczki lotniczo-gazowe str. 473. Podręczniki szkolne str. 473. Książki do bibljotek str. 473. Wydawnictwa nutowe dla muzycznych zespołów szkolnych str. 474.

Część nieurzędowa.

Dr. K. Sośnicki. Państwowe Studjum Pedagogiczne str. 476.

Część urzędowa.

1.

Zasięganie opinji województwa o kandydatach na stanowiska w służbie państwowej.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 20 listopada 1929 r. Nr. II. 25784/29.

Interpretacja art. 15 i 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r.

L. O. 2660/29. W porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i z Prezydjum Rady Ministrów Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oznajmia co następuje:

Ustęp drugi art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. Rz. P. Nr. 11, poz. 86) nie stosuje się do nauczycieli, ponieważ uzyskują oni charakter funkcjonarjuszy stałych automatycznie na mocy ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. Rz. P. z r. 1928, Nr. 47, poz. 462).

Art. 16 przytoczonego wyżej rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 r. stosuje się, o ile chodzi o administrację szkolnictwa, tylko do inspektorów szkolnych.

Dyrektor Departamentu: (—) *W. Żłobicki.*

§ 15 i 16 rozp. Prezydenta Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86.

§. 15. Przyjęcie do służby państwowej osób, podlegających przepisom o państwowej służbie cywilnej, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinji właściwego wojewody.

O ile chodzi o inne osoby, opinja właściwego wojewody winna być zasięgana przed uzyskaniem charakteru funkcjonarjusza stałego.

§. 16. We wszystkich działach administracji państwowej wyznaczanie funkcjonarjuszów na stanowiska samoistne lub kierownicze, z wyjątkiem funkcjonarjuszów władz centralnych, wymaga uprzednio zasięgnięcia opinji właściwego wojewody.

O ile wyznaczenie nie należy do kompetencji władzy naczelnej, może być w razie ujemnej opinji wojewody dokonane dopiero na skutek decyzji właściwego ministra.

2.

Utrata obywatelstwa polskiego.

Pismo Min. Spraw Wewn. z dn. 8 czerwca 1929 r. Nr. A. C. 7929/I (Okólnik Nr. 125)

Nr. O. 1411/29. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych niejednokrotnie już stwierdziło, że władze administracji ogólnej I. instancji, mylnie interpretując przepisy ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), stoją na stanowisku, że sam fakt zawarcia związku małżeńskiego przez obywatelkę polską z cudzoziemcem powoduje dla niej utratę obywatelstwa

polskiego. Zapatrywanie to oparte jest prawdopodobnie na treści art. 10 wspomnianej ustawy, gdzie mowa jest o obywatelkach polskich, które przez zamążpójście utraciły obywatelstwo polskie.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważa, co następuje:

Wspomniany art. 10 normuje wyłącznie kwestję odzyskania obywatelstwa polskiego na wypadek jego utraty przez zamążpójście za cudzoziemca, nie zawiera jednak żadnych norm, dotyczących zagadnienia utraty obywatelstwa polskiego.

Zagadnienie to natomiast uregulowane zostało w art. 11 ustawy, który taksatywnie wylicza wypadki, powodujące utratę obywatelstwa.

Według tego artykułu więc traci obywatelka polska swoje obywatelstwo, jeżeli przez poślubienie cudzoziemca zgodnie z przepisami, obowiązującemi w państwie przynależności poślubionego małżonka, nabywa jego t. j. obcą przynależność państwową.

Powodem utraty obywatelstwa polskiego jest zatem w tym wypadku nabycie obcego obywatelstwa, nie zaś fakt zawarcia związku małżeńskiego.

Z tego wynika, że utrata polskiego obywatelstwa nie następuje w tych wypadkach, w których obywatelka polska przez zawarcie związku małżeńskiego z cudzoziemcem nie nabywa obcego obywatelstwa.

Ma to miejsce m. i. również w wypadkach poślubienia cudzoziemca, nieposiadającego żadnej przynależności państwowej lub osoby pozbawionej obywatelstwa polskiego, która nie nabyła innego obywatelstwa.

O powyższem należy powiadomić podległe władze administracji ogólnej.

Dyrektor Departamentu: *Weissbrod.*

3.

Termin składania sprawozdań rachunkowych.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 listopada 1929 r. Nr. I. R. 12989/29.

Na podstawie inspekcyj finansowych, dokonywanych w kuratorjach okręgów szkolnych, Ministerstwo stwierdziło, że niektóre urzędy I-ej instancji zbyt często nie przestrzegają terminów, określonych przepisami lub wyznaczonych przez kuratorja dla składania sprawozdań rachunkowych, zwrotu list płatniczych i t. p., a nawet pomijają milczeniem otrzymywane ponaglenia w tych sprawach. Takie ignorowanie zarządzeń władz przełożonych wkracza w dziedzinę naruszania obowiązku służbowego, a ponadto uniemożliwia kuratorjom, odpowiedzialnym za całokształt gospodarki i rachunkowości podległych urzędów, należyte prowadzenie kontroli i powoduje zbędne spisywanie protokółów przez delegatów okręgowych izb kontroli.

W kilku wypadkach nieterminowy zwrot list płatniczych był spowodowany dokonanemi nadużyciami, co ujawniły dopiero późniejsze dochodzenia dyscyplinarne i karne.

Celem usunięcia tego niedopuszczalnego stanu, proszę Pana Kuratora o zarządzenie, by w wypadku, gdy podległy urząd, pomimo dwukrotnego ponaglenia, nie nadeśle w wyznaczonym terminie ani żądanej odpowiedzi,

ani usprawiedliwienia jej braku, Kuratorjum wysyłało na miejsce delegata dla zbadania sprawy i protokólarnego stwierdzenia przyczyny zalegania z odpowiedzią.

Na podstawie przedstawionego protokółu należy pociągnąć kierownika opieszałego z urzędu do odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej w zależności od stopnia winy i o każdym takim wypadku zawiadomić Ministerstwo.

Proszę o podanie niniejszego zarządzenia do wiadomości podległych urzędów.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 21 listopada 1929 r. Nr. O. 2566/29.

Udzielam wszystkim radom szkolnym powiatowym (miejskiej we Lwowie) dyrekcjom państwowych gimnazjów, seminarjów oraz szkół zawodowych do wiadomości z tem, że w razie niedotrzymania terminów mimo ponagleń, zmuszone będzie Kuratorjum użyć środków, podanych przez Ministerstwo.

Szczególnie zwraca Kuratorjum uwagę na terminowe odsyłanie zrealizowanych list płatniczych, wyrachowanie się z udzielonych zaliczek rzeczowo-administracyjnych i przedkładanie sprawozdań oraz bezzwłoczne nadsyłanie wyjaśnień w sprawach poruszonych w protokołach kontroli finansowej.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski.*

4.

Zaliczki na potrzeby rzeczowo-administracyjne.

Rozp. Ministerstwa Skarbu z dnia 17 września 1929 r. L. D. VII. 1083/2. (Okólnik Nr. 96).

(Zmiana §. 55. Przepisów rachunkowo-kasowych).

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli nadaje § 55 Przepisów rachunkowo-kasowych z 1921 r. (Monitor Polski Nr. 285 z 1921 r. Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45, poz. 564 z 1921 r.) następujące brzmienie:

„Przy wyliczaniu się z zaliczek należy każdy wydatek usprawiedliwić oryginalnemi rachunkami (kwitami) firm lub osób, na rzecz których uskuteczniono wypłaty.

Każdy poszczególny rachunek winien odpowiadać wymaganiom § 24 Przepisów rachunkowo-kasowych i być sprawdzony w sposób podany w tym paragrafie, przyczem rachunki te, zamiast klauzuli „do wypłaty kwota ......“, należy zaopatrywać klauzulą „uznano na kwotę“ ......“.

Na każdym rachunku należy podać datę i numer asygnacji, którą zarządzono wypłatę zaliczki na te wydatki.

Dla usprawiedliwienia drobnych wydatków, szczegółowo wyliczonych, wystarcza poświadczenie naczelnika urzędu o ich istotnem wykonaniu.

Podsekretarz Stanu: *Grodyński.*

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 października 1929 r. Nr. IR. 11574/29.

Nr. O. 2493/29. Powyższe zarządzenie Ministerstwa Skarbu podaję do wiadomości i przestrzegania z następującem wyjaśnieniem:

W myśl § 54 Przepisów rachunkowo-kasowych[1]) każde asygnowanie zaliczkowe jest zapoczątkowaniem nowej zaliczki bez względu na to, czy poprzednia zaliczka była wyrachowana w całości, czy też w przeważnej części.

Notowanie nr. asygnacji na rachunkach, usprawiedliwiających wydatkowanie zaliczek w całości, nie nastręcza żadnych wątpliwości — należy notować nr. asygnacji, którą zarządzono wypłatę zaliczek na te wydatki; natomiast na rachunkach, usprawiedliwiających wydatkowanie zaliczek tylko w przeważnej części, — należy notować: na rachunkach pierwszego wyliczenia nr. asygnacji pierwszej, na rachunkach wyliczeń następnych dwa nr. asygnacyj: nr. asygnacji, którą ostatnio zarządzono wypłatę zaliczki oraz nr. asygnacji poprzedzającej tę wypłatę, ponieważ w myśl § 54 Przepisów rachunkowo-kasowych każda następna asygnacja wraz z pozostałością z poprzedniej asygnacji stanowią nową zaliczkę.

Przykład

Data i Nr. asygnacji	Suma zaliczki	Rachunki sprawdzono i uznano na sumę	Suma pozostała do wyrachowania
2	4	7	10
4/IV as. 24	300	280[1])	20
10/V as. 36	280	260[2])	40
6/IV as. 39	260	290[3])	10
15/VII as. 46	290	300[4])	—

Na rachunkach na sumę	[1]) 280	zł	należy	notować	Nr.	asygnacji	24
" " " "	[2]) 260	"	"	"	"	"	36 i 24
" " " "	[3]) 290	"	"	"	"	"	39 i 36
" " " "	[4]) 300	"	"	"	"	"	46 i 39

Na rachunkach, usprawiedliwiających wydatkowanie dotacyj, przelewanych przez kuratorja na rachunki bieżące dyrekcyj szkół zawodowych i specjalnych, które nie odpowiadają żadnej z poszczególnych asygnacyj przelewowych, należy notować stronę i pozycję księgi kontroli dotacyjnej.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 337 i z 1927 r., str. 119.

Rachunki zarówno z wydatkowania zaliczek jak i dotacyj należy zaopatrywać klauzulą „uznano na kwotę“. W celu ułatwienia pracy wydziałom administracyjnym, rachunki z wydatkowania zaliczek i dotacyj otrzymują uprzednio oddziały rachunkowe do sprawdzenia pod względem rachunkowym. Urzędnik sprawdzający rachunek obok klauzuli „sprawdzono na kwotę“ umieszcza stempel „uznano na kwotę“, pod którym to stemplem następnie daje swój akcept wydział zatwierdzający rachunek.

Wobec wprowadzonej niniejszym okólnikiem zmiany § 55 Przepisów rachunkowo-kasowych, kasowanie rachunków z wydatkowania zaliczek i dotacyj zapomocą perferatora (zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. IR. 3930/29 z dnia 23 marca r. b.) nie obowiązuje.

Naczelnik Wydziału: *A. Nowak.*

§ 24 Przepisów rach.-kasowych (Dz. Urz. Min. Skarbu z dnia 10 grudnia 1921 Nr. 45).

Przed wystawieniem asygnacji władza asygnująca zarządza sprawdzenie rachunków, stanowiących podstawę asygnowania i ustalenie kwoty należytości, oraz osoby uprawnionej do jej otrzymania. Na rachunkach tych winny być wskazane: imię i nazwisko (firma), adres wystawiciela rachunku, oraz jego podpis, nazwa urzędu, na rzecz którego wykonano świadczenie, paragraf i pozycja budżetu, których należytość dotyczy, podpis urzędnika sprawdzającego rachunek pod klauzulą: „sprawdzono na kwotę ......“, podpis urzędnika zatwierdzającego rachunek pod klauzulą: „do wypłaty kwota ....“; jeżeli zaś przedmiot podlega inwentaryzacji, nadto pozycja odnośnej księgi inwentarza i t. p. Na podstawie polecenia i zatwierdzonych rachunków oddział (wydział) rachunkowy sporządza asygnację, wciąga ją do księgi wystawionych asygnacji, oraz do księgi kredytów, uwidacznia w nagłówku asygnacji stronice tych ksiąg, zaświadcza na odnośnych dowodach zarówno o wystawieniu asygnacji z podaniem jej daty i numeru, jakoteż o zapisaniu jej do księgi kredytów, ewentualnie także do księgi należytości biernych i po kontrasygnowaniu asygnacji przez kierownika oddziału (wydziału) rachunkowego, przedstawia ją do podpisania kierownikowi urzędu lub jego zastępcy.

Dowody rachunkowe, na podstawie których wyasygnowano należytości, zatrzymuje oddział (wydział) rachunkowy i przechowuje je w osobnych teczkach, łącznie z nadsyłanemi przez kasę talonami zrealizowanych asygnacji.

W oddziale (wydziale) rachunkowym należy możliwie tak rozłożyć czynności, aby ten sam urzędnik, który wystawia asygnacje, nie wpisywał ich także do księgi kredytów.

5.

Wyższy szczebel z tytułu studjów wyższych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 23 marca 1929 r. Nr. I. Prez. 1696/29.

Nr. O. 732/29. Doszło do wiadomości Ministerstwa Skarbu, że zdarzają się wypadki przyznawania funkcjonarjuszom państwowym wyższego szczebla z tytułu studjów wyższych w grupie uposażenia, przysługującej

danemu funkcjonarjuszowi od terminu późniejszego niż 1 października 1923 (termin wejścia w życie ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska).

Wobec powyższego Ministerstwo W. R. i O. P., opierając się na okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 25-go kwietnia 1927 r. L: 1034/DB/2 zwraca uwagę, że zarówno z brzmienia przepisu, zawartego w ustępie ostatnim art. 100 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), jak również z umieszczenia go w dziale postanowień przejściowych wymienionej ustawy wynika ponad wszelką wątpliwość, że przepis ten stosuje się wyłącznie do tych urzędników, etatowych pracowników kolei państwowych (art. 101 powołanej ustawy w brzmieniu ustawy z dnia 4 lutego 1925 Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 136) oraz oficerów, którzy pozostawali w służbie w dniu 1 października 1923 oraz tej grupy uposażenia, do której wymienieni zostali zaliczeni z ważnością od dnia 1 października 1923 r. na mocy postanowień art. art. 98, 99 i 100 wyżej wymienionej ustawy z dnia 9 października 1923 r.

W związku z tem Ministerstwo W. R. i O. P. zarządza, by wymiar uposażenia osób, o których wyżej wspomniano, bezzwłocznie został sprostowany. W myśl opinji Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 kwietnia 1928 r. L. Dz. 16509/1970/28. VI. F. 62/834 nadpłata powinna być zwrócona w pierwszym rzędzie przez interesowanego urzędnika w drodze potrąceń z uposażenia, a dopiero subsydjarnie przez osoby odpowiedzialne za zgodny z ustawą wymiar szczebla uposażenia.

Potrącanie odnośnych kwot może następować w ratach miesięcznych.

Wreszcie Ministerstwo WR. i OP., opierając się na piśmie Ministerstwa Skarbu z dnia 6 czerwca 1928 r. Nr. D. III. 1532/1 wyjaśnia, że zwrot od osób odpowiedzialnych za wymiar uposażenia nie dotyczy nadpłat, które powstały przed wydaniem okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1925 r. (Nr. 6540/53) okólnik Ministerstwa WR. i OP. z dnia 28 kwietnia 1925 r. Nr. O. Prez. 3192/25 [1]).

Podsekretarz Stanu: (--) *Sł. Czerwiński.*

6.

Zaliczanie służby kontraktowej do służby stałej.

Wykładnia art. 14 o państwowej służbie cywilnej.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 maja 1929 r. Nr. I. Prez. 3137/29.
(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, Poz. 83).

Prezydjum Rady Ministrów pismem z dnia 6 maja 1929 r. Nr. 5537, skierowanem do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, podało następującą wykładnię art. 14 ustawy o państwowej służbie cywilnej:

„Na pismo z dnia 15 grudnia 1928 r. L. O. 4882 i następne, Prezydjum Rady Ministrów wyjaśnia, że w myśl ostatniego ustępu art. 14 ustawy o państwowej służbie cywilnej przerwa pomiędzy państwową służbą kontraktową a służbą stałą uniemożliwia zaliczenie tej służby kontraktowej

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1925 r., str. 239.

do służby stałej, ponieważ przejście z pierwszej do drugiej nie może być uznane za bezpośrednie. Postanowienie ostatniego ustępu art. 14 powołanej ustawy jest postanowieniem wyjątkowem, a zatem interpretacja rozszerzająca nie może być do niego stosowana, aczkolwiek za jej przyjęciem w wypadkach konkretnych, przytoczonych przez Ministerstwo, przemawiałyby względy słuszności, ponieważ przerwa była krótka, kilkudniowa, względnie dwutygodniowa i powstała bez winy pracownika. Jednakże przyjęcie interpretacji rozszerzającej umożliwiłoby także zaliczenie służby kontraktowej mimo istnienia przerwy dłuższej n. p. kilkoletniej (bo ustawa nie daje żadnego kryterjum do ograniczenia czasu trwania przerwy), oraz mimo powstania przerwy n. p. wskutek wypowiedzenia umowy przez pracownika. Dowolnem byłoby również — zdaniem Prezydjum Rady Ministrów — przyjęcie, że przerwa nie stoi na przeszkodzie zaliczeniu służby kontraktowej, jeżeli w czasie jej trwania pracownik nie posiada żadnego zarobkowego zajęcia. Okoliczność ta bowiem ze stanowiska ustawy jest zupełnie obojętna.

Do wyjaśnienia omawianej kwestji przyczynić się może również rozważenie postanowień ustępu przedostatniego art. 14 cytowanej ustawy. Jeżeli zaliczenie służby prowizorycznej do służby stałej następuje tylko w razie uzyskania nominacji na stałe „w czasie służby prowizorycznej", to tu niewątpliwie jakakolwiek przerwa uniemożliwia zaliczenie, a odmienna interpretacja byłaby „contra legem". Niema więc powodu do korzystniejszego traktowania służby kontraktowej, niż służby prowizorycznej, zwłaszcza, że zaliczenie pierwszej jest fakultatywne (a więc bardziej ograniczone), a drugiej następuje „ipso iure".

Powyższą wykładnię podaje Ministerstwo W. R. i O. P. do wiadomości i zastosowania się.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

7.

Opłaty emerytalne.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 października 1929 r. Nr. IR. 12042/29.

Nr. O. 2416/29. Przy dokonywaniu kontroli przez organa Najwyższej Izby Kontroli stwierdzono, że władze (urzędy) w różnorodny sposób wymierzają opłaty emerytalne od uposażeń funkcjonarjuszów państw., a mianowicie: niektóre władze (urzędy) stosują się wyłącznie do postanowień § 2 (ustęp 3) rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem (Dz. Ust. nr. 32 z 1924 r., poz. 320) [1]) i opłaty emerytalne wymierzają w punktach, przerachowując punkty na złote według ich wartości, inne zaś opierają się na zarządzeniach Ministerstwa Skarbu z dnia 16 grudnia 1925 r. L. 4876/DB. I. (p. IV) i z dnia 7 lutego 1926 r. L. 2007/DB/Em. (ustęp 1.) i opłaty powyższe obliczają nie w punktach lecz bezpośrednio w złotych.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 115.

Okazuje się przytem, że gdy w wypadkach obliczenia opłat w punktach w grę wchodzą często ułamki w punktach, są one odrzucane, względnie zaokrąglane do całości, co wpływa na wysokość wymiaru opłat.

Z uwagi na powyższe, w związku z pismem Najwyższej Izby Kontroli z dn. 21 września 1929 r. Nr. 7363/492/OR., w celu ujednostajnienia postępowania w tej sprawie, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 9 października r. b. L. D. I. 13903/5/29 zarządziło zaniechanie przez wszystkie władze i urzędy potrącania opłat emerytalnych w punktach, a dokonywanie tego potrącenia jedynie w złotych zgodnie z okólnikami Ministerstwa Skarbu z dnia 16 grudnia 1925 r. L. 4876/DB. I. (p. IV) i z dnia 7 lutego 1926 r. L. 2007/DB. Em. (ustęp 1.).

Powyższe zarządzenie Ministerstwa Skarbu podaję do wiadomości i stosowania z nadmienieniem, że treść okólników L. 4876/DB/I oraz L. 2007/DB/Em. została podana do wiadomości za Nr. Nr. 15041/O. R./25 z dn. 19/XII. 1925 r.[1]) i O. R. 2616/26 z dn. 19/II 1926 r.[2]).

Naczelnik Wydziału: (—) *A. Nowak.*

8.

Mieszkania służbowe.

Opłaty za mieszkania służbowe różne od przepisanych norm.

Rozp. Min. Rob. Publ. z dnia 18 maja 1929 r. Dep. 3. L. Dz. X.—1060/29.

(Pismo Urzędu Wojewódzkiego Tarnopolskiego, Dyr. Rob. Publ., z dnia 30 maja 1929 r. L. D. R. P. III. 3324/29).

Nr. O. 1182/29. Wobec zapytania jednego z urzędów wojew. czy w wypadkach, gdzie przydzielone funkcjonarjuszowi państw. mieszkanie służbowe jest mniejsze od norm ustalonych dla danej dystynkcji służbowej przez odnośne Ministerstwo w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, możnaby pobierać opłaty mniejsze od dodatku mieszkaniowego, przez odnośnego funkcjonarjusza otrzymywanego, Ministerstwo Robót Publicznych wyjaśnia, że ponieważ przeznaczeniem „dodatku mieszkaniowego", jak wynika z jego nazwy, jest pokrycie właśnie wydatków na mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych, słusznem jest, ażeby Skarb Państwa w razie przeznaczenia funkcjonarjuszowi mieszkania służbowego, w którem obowiązany jest mieszkać z tytułu obowiązków służbowych, potrącił sobie kwotę przeznaczoną na opłatę mieszkania.

W myśl § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. o opłatach za mieszkania zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych w budynkach państwowych, przez

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r. str. 9 i nast. (uposażenie od stycznia 1926 r.).

[2]) Tym okólnikiem (Kur. O. S. Lw. L. O. 543/26) zarządziło Ministerstwo WR. i OP. aby przedkładane na skutek zarządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 4/XII 1924 r. Nr. 14664/DB/Em (okól. Min. W. R. i O. P. z dnia 27/XII 1924 Nr. 11895/F./24) przez kuratorja wykazy pobranych opłat emerytalnych opiewały w złotych, a nie w punktach.

Skarb Państwa wynajętych lub administrowanych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 849 [1]), funkcjonarjusze, którzy z tytułu służby mieszkają w przydzielonych im mieszkaniach służbowych i opłacają za te meszkania komorne w wysokości dodatku mieszkaniowego, im przysługującego na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1924 r. w sprawie dodatku na mieszkanie (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 673), przeto potrącana opłata za mieszkanie służbowe, bez względu na ilość i jakość pomieszczeń, wchodzących w skład takiego mieszkania, nie powinna przewyższać dodatku mieszkaniowego, otrzymywanego przez danego funkcjonarjusza.

Zgodnie z powyższem rozmiary przydzielonych mieszkań służbowych powinny odpowiadać rozmiarom ustalonym listami mieszkań służbowych przez poszczególne Ministerstwa w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, gdyby natomiast z tych czy innych względów nie można było przydzielić mieszkania w ustalonych rozmiarach, to ta okoliczność nie może powodować zwiększenia lub zmniejszenia oplat za mieszkanie służbowe.

Podsekretarz Stanu: *N. Górski.*

Opłacanie przez Skarb Państwa świadczeń mieszkaniowych.

Rozp. Min. Rob. Publ. z dnia 28 lutego 1929 r. L. III. 560.

(Pismo Urzędu Wojewódzkiego Tarnopolskiego, Dyr. Rob. Publ., z dnia 9 marca 1929 r. L. D. R. P. III.—1772/29).

L. O—497/29. W myśl artykułu 7 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 406) oraz § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. o opłatach za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajętych lub administrowanych (Dz. Ust. Nr. 90, poz. 849), z chwilą dojścia komornego za mieszkania, zajmowane we wspomnianych domach, do 75% podstawowego komornego Skarb Państwa obowiązany jest ponosć całkowite koszty świadczeń, przewidzianych w art. 7, ust. 1, wspomnianej ustawy, które uprzednio w stosownych częściach pokrywali lokatorzy. Koszty te Mnisterstwo Robót Publicznych poleca całkowicie pokrywać z budżetu M. R. P., a to dla mieszkań jednopokojowych z dniem 1 października r. b. (gdy komorne wynosić będzie 75% podstawowego komornego), zaś dla wszystkich innych mieszkań z dniem 1 stycznia bieżącego 1929 roku, przyczem równocześnie uchyla się poprzednie zarządzenia Ministerstwa Robót Publicznych w omawianej sprawie.

Zarazem Ministerstwo Robót Publicznych podkreśla konieczność przestrzegania jak najdalej idącej oszczędności w wydatkach na administrację domów, znajdujących sie w zarządzie Panów Wojewodów, ograniczając się do wydatków rzeczywiście niezbędnych.

Za Ministra (—) *K. Górski*, Podsekretarz Stanu.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 294, pod linią.

9.

Wykonanie regulaminu dla zarządców budynków państwowych.

(Pismo Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego, Dyrekcji Robót Publicznych, z dnia 27 kwietnia 1929 r. L. D. R. P. III.—1812 ex 1929).

Okólnikiem tut. z dnia 27 marca 1928 r. L. III. 149/28 intymowano okólnik Ministerstwa Robót Publicznych z 7 stycznia 1928 L. X.—3417 w sprawie regulaminu dla zarządzających domami państwowemi [1]).

Wedle § 4 tegoż regulaminu winni zarządcy odnośnych budynków przedkładać tu perjodyczne sprawozdania, przewidziane tymże paragrafem, zaś wedle § 5 składać władzy budowlanej II. instancji, t. j. Dyrekcji Robót Publicznych, wyczerpujące, niezwłoczne sprawozdania o wszelkich zmianach, zaszłych w użytkowaniu gmachów a więc i o zmianach w osobach użytkowców mieszkań.

Mimo upływu zakreślonego w § 4 terminu żaden z zarządów nałożonemu nań obowiązkowi nie uczynił zadość, udaremniając w ten sposób przeprowadzenie kontroli nad racjonalnym zarządem budynkami oraz ewidencję użytkowców mieszkań i potrzeb remontowych, związanych z konserwacją gmachów państwowych.

Kuratorjum zechce przeto zarządzić podległym organom, będącym zarazem zarządcami budynków, by stosowały się ściśle do wspomnianego regulaminu i przedłożyły tu w możliwie najkrótszym czasie przewidziane regulaminem wykazy i sprawozdania w toku instancji t. j. przez państwowe zarządy architektoniczno-budowlane, stanowiące władze budowlane I. instancji M. R. P.

Odnośnie do budynków przez Skarb Państwa wynajętych uprasza się o podanie tu nazwisk i charakteru urzędowego użytkowników tych mieszkań jakoteż czasu, od którego dany lokal zajmują.

O wydanych w powyższej sprawie zarządzeniach uprasza się zawiadomić tut. Urząd Wojewódzki — Dyrekcję Robót Publicznych.

Dane powyższe mają posłużyć do zrekonstruowania i uzupełnienia prowadzonego już katastru mieszkań, który wskutek nieprzedkładania częściowo albo i zupełnie przedmiotowych sprawozdań oraz zawiadomień o ruchu lokatorów, nie może dać dziś należytego obrazu gospodarki przy zarządzie budynkami.

Wojewoda (—) *Gołuchowski.*

Nr. O—959/29. Do zarządzenia niniejszego zechcą Dyrekcje państwowych zakładów naukowych oraz rady szkolne powiatowe ściśle się zastosować.

Naczelnik Wydziału: *Dr. M. Mendys.*

10.

Wynagrodzenie zarządców budynków państwowych.

Rozp. Min. Robót Publ., Depart. 3, z dnia 30 października 1929 r. L. Dz. X. 2611/29.

L. O. 434/29. Ministerstwo Robót Publicznych oznajmia, że w związku z wprowadzeniem w życie regulaminu dla zarządzających domami państwowemi [1]), obarczającego zarządzających zwiększonemi czynnościami zarzą-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 302/310.

dowemi, dopuszczalne jest wynagrodzenie za te czynności sprawowane przez funkcjonarjuszów państwowych w godzinach pozabiurowych w wysokości zależnej od lokalnych warunków pracy, nie przewyższającej jednak 5% ogólnych wpływów czynszowych zarządzanego budynku. Otrzymujący to wynagrodzenie, żadnego innego ani w gotówce, ani w naturze, ani w formie ulgowego czynszu, ani zresztą w żadnej innej formie za zarząd domów pobierać nie może.

Koszty wynagrodzenia za zarząd winny być pokrywane z budżetu resortu dany budynek użytkującego po myśli stanowień przedostatniego ustępu § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 1924 roku (Monitor Polski Nr. 111 ex 1924, poz. 319) [2].

11.

Pomoc lekarska.

Sanatorja (zakłady lecznicze).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na podstawie § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 r. o państwowej pomocy lekarskiej Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555, uznało jako nadające się do leczenia funkcjonarjuszów państwowych i członków ich rodzin.

1) rozporządzeniem z dnia 19 czerwca 1929 r. Nr. Z. O. 2379/29 zakład dr. E. Łukasiewicza w Warszawie (L. O. 1604/29).

2) rozporządzeniem z dnia 9 lipca 1929 r. Nr. Z. O. 2188/29 zakład „Sanato" w Zakopanem, będący własnością Związku Pracowników Państwowych Telegrafów i Telefonów Rzpltej Polskiej (L. O. 1639/29).

3) rozporządzeniem z dnia 11 lipca 1929 Nr. Z. O. 2336/29 zakład leczniczy „Policyjny Dom Zdrowia" w Busku (L. O. 1694/29).

4) rozporządzeniem z dnia 29 maja 1929 r. Nr. Z. O. 1990/29 zakład leczniczy dla dzieci w Ciechocinku p. n. Sanatorjum św. Tadeusza.

Z warunkami przyjęcia zaznajomi funkcjonarjusza państwowego lekarz umówiony państwowej pomocy lekarskiej, przekazujący chore dziecko do tego sanatorjum (L. O. 1647/29).

5) rozporządzeniem z dnia 19 lipca 1929 r. Nr. Z. O. 1736/29 zakład św. Józefa w Poznaniu jako nadający się do leczenia dzieci funkcjonarjuszów państwowych.

Lekarze umówieni dla państwowej pomocy lekarskiej, przekazujący dziecko do tego zakładu, powinni pouczyć rodziców, że ich obowiązkiem jest porozumieć się z zakładem co do warunków pobytu, wolnego miejsca i czasu, kiedy dziecko należy przewieźć do zakładu (L. O. 1741/29).

Pomoc dentystyczna.

Urząd Wojewódzki Lwowski okólnikiem z dnia 6 sierpnia 1929 r. L. Z. 3035/29 do wszystkich starostw województwa lwowskiego zawiadomił, że

---

[2]) Cytowany ustęp brzmi dosłownie: „Koszta zarządu budynku ponoszą pomieszczone w nim urzędy w stosunku do zajmowanych części budynku.

z dniem 20 sierpnia 1929 r. zamknięto Przychodnię dentystyczną w ambulatorjum województwa.

Funkcjonarjusze państwowi i członkowie ich rodzin będą jednak przyjmowani w domu pp. lekarzy dentystów dr. Bruchnalskiego Gustawa (ul. Halicka L. 19. II p. od godz. 13—17) i dr. Lewandowskiego Kazimierza (pl. Halicki L. 7. od godz. 12 do 15) za opłatami, podanemi w specjalnym cenniku (L. O. 1740/29).

Leczenie solluxem.

Urząd Wojewódzki Lwowski okólnikiem z dnia 5 sierpnia 1929 r. L. Z. 3024/24 do wszystkich starostw województwa lwowskiego zawiadomił, że z dniem 15 sierpnia 1929 r. uruchomiono w ambulatorjum państwowej pomocy lekarskiej leczenie naświetlaniami miejscowemi przy pomocy lampy Sollux.

Koszt poszczególnego naświetlania wynosi 2 zł, które uiszcza się w kancelarji Wydziału Zdrowia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego (L. O. 1742/29.

12.

Ulgi przejazdowe dla pracowników państwowych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 19 marca 1929 r. Nr. I. Prez. 1790/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 62).

Ministerstwo Komunikacji, okólnikiem z dnia 10 grudnia 1928 r. Nr. III. Ou. 11532/28 wydało następujące zarządzenia w sprawie stosowania ulg przejazdowych dla pracowników państwowych:

„Wobec wynikłych wątpliwości w stosowaniu przepisu art. 2, ust. 2, rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 20 czerwca 1920 r. w sprawie ulg w opłatach na przejazd kolejami żelaznemi pracowników państwowych (Monitor Polski Nr. 147) Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia:

Do nabywania okresowych biletów ulgowych (miesięcznych, sezonowych i rocznych), przewidzianych art. 2, ust. 2, wyżej cytowanego rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych, mają prawo ci „nieetatowi" pracownicy urzędów i instytucyj państwowych, których uposażenie według przepisów obecnych jest unormowane ustawą z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), z wyjątkiem wojska, oraz ustawą z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Pod pojęcie zaś „nieetatowych" pracowników podpadają te osoby, które zostały zamianowane nie na stałe, lecz do odwołania oraz te (pracownicy kontraktowi), z któremi została zawarta umowa według wzoru, ustalonego okólnikiem Prezydjum Rady Ministrów z dnia 3-go września 1924 r. Nr. 10769.

W razie więc wątpliwości co do uprawnień danej osoby do korzystania z ulgowego biletu okresowego należy wymagać, by zaświadczenie odnośnej władzy o zamieszkiwaniu poza miejscem urzędowania, zawierało również potwierdzenie, że uposażenie danej osoby unormowane jest ustawą

z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie ustawą z dnia 5 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Równocześnie znosi się wszelkie sprzeczne z niniejszem okólniki i zarządzenia".

Za Ministra W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński*, Podsekretarz Stanu.

13.

Wynagrodzenie niższych funkcjonarjuszów państwowych za pracę w niedzielę i święta.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 2 kwietnia 1929 r. Nr. II—3826/29 do dyrekcyi państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i kursów nauczycielskich oraz szkół zawodowych.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z 8 marca 1929 Nr. II. 1426/29 w uzupełnieniu swego rozporządzenia z 9 lutego 1928 Nr. O. Prez. 740/28 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 2/195, poz. 38 — Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 12 z 1928 r., str. 507) wyjaśnia, że cytowane rozporządzenie (Nr. O. Prez. 740/28) zgodnie z postanowieniami punktu 2, art. 101, ustawy o cywilnej służbie państwowej z dnia 17 lutego 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) dozwala na przyznawanie funkcjonarjuszom niższym odpowiedniego wynagrodzenia za pracę w niedzielę i święta w tym wypadku, gdy ci funkcjonarjusze pełnią służbę w niedzielę i święta przez czas przepisany normalnie w dniu powszednim a więc za pełny ośmiogodzinny dzień pracy.

Nadto Kuratorjum przypomina, że woźnego szkolnego, zatrudnionego w niedzielę lub święto przez pełnych ośm godzin w zakładzie szkolnym, winna dyrekcja w tygodniu następującym po tej niedzieli lub święcie zwolnić od służby na jeden dzień powszedni.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

14.

Przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publ. szkół powszechnych.

Rozp. Kuratorjum Okr. Szk. Lw. z dnia 7 listopada 1929. Nr. I. KN. 6066/29.

W związku z wprowadzeniem w życie Przepisów o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, wydanych zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z 14 grudnia 1928 Nr. I. 7702/28 (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 3 z 1929 r., str. 114 i nast.), zechcą PP. Inspektorowie w wykonaniu § 7 Przepisów wezwać podległe nauczycielstwo do przedkładania podań zarówno co do formy zewnętrznej jak i co do treści jak najstaranniej przygotowanych. Podania, nie odpowiadające tym warunkom, należy zwracać interesowanym do uzupełnienia względnie poprawienia, przesyłać zaś do prezesów komisyj tylko podania należycie sporządzone. Do podań tych należy dołączać aż do dalszego zarządzenia nie oryginał, lecz tylko potwierdzony odpis wykazu kwalifikacyjnego kandydata.

W sprawie rodzaju egzaminu należy proponować odbycie egzaminu na podstawie postanowień § 1 a. w miarę możności, z reguły zaś wszędzie tam, gdzie da się złożyć komplet egzaminacyjny z trzech osób, mieszkających w miejscowości, w której zajmuje posadę nauczycielską kandydat, przystępujący do egzaminu lub w jego pobliżu.

Równocześnie należy zwrócić uwagę interesowanych nauczycieli, że obok spisu wymienionych w § 6 d. książek muszą podać zupełnie dokładny — z wyszczególnieniem wydań — wykaz wszystkich podręczników szkolnych, używanych przez nich w danym roku w klasach, w których uczą.

Celem ułatwienia zaznajomienia się z charakterem egzaminu praktycznego ogłosiło Kuratorjum w nr. 11. Dz. Urz. Kur. O. S. Lw., str. 436, referat p. dyrektora Kopacza, odczytany w dniu 4 listopada b. r. na konferencji prezesów wszystkich komisyj egzaminacyjnych w okręgu.

Z treścią tego referatu winni się dokładnie zapoznać interesowani nauczyciele, oraz pp. Inspektorowie, którzy w czasie dokonywanych wizytacyj zechcą się żywo interesować sprawą przygotowywania się nauczycieli do egzaminu, nie szczędząc im szczegółowych rad i wskazówek. Szczególny nacisk należy przytem położyć na stałe i systematyczne opracowywanie pisemne konspektów (planów) lekcyjnych, które mają między innemi posłużyć kompletom egzaminacyjnym, jako jedne z podstaw do oceny pracy i przygotowania nauczyciela.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski.*

15.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach powszechnych specjalnych

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 czerwca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 405 [1]).

Na podstawie art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258)[2]) zarządzam co następuje:

§ 1. Osoby, nauczające w szkołach powszechnych specjalnych, tj. przeznaczonych dla dzieci głuchoniemych, ociemniałych i psychicznie anormalnych (upośledzonych umysłowo lub moralnie) dzielą się na nauczycieli i instruktorów.

§ 2. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych posiada nauczyciel, który oprócz kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, określonych w art. 1 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), uzyskał dyplom Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

§ 3. Nadto kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych śpiewu i muzyki, rysunków, robót ręcznych, gospodarstwa domowego, ćwiczeń cielesnych, języka obcego, względnie innego przedmiotu oznaczonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mogą uzyskać osoby, które posiadają kwa-

---

[1]) Z dnia 8 lipca 1929 r.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 139.

lifikacje przewidziane w ustępie drugim art. 1, lub w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) po stwierdzeniu, że uczyły w szkołach specjalnych co najmniej dwa lata z ogólną oceną nie niższą, niż zadowalającą.

Przyznawanie kwalifikacyj w tych przypadkach zastrzeżone jest Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych nauki rzemiosł i wykonywania takich rodzajów pracy, które wymagają zdobycia niezbędnych wiadomości teoretycznych oraz nabycia biegłości i wprawy, jak również specjalnych przedmiotów zawodowych wraz z ćwiczeniami, zaliczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do tej kategorji przedmiotów, posiada osoba, mająca kwalifikacje wymienione w art. 18—25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 271)[1]).

§ 5. Kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodu w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych posiada osoba, mająca kwalifikacje wymienione w art. 26—28 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 29. poz. 271).

§ 6. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach przyznać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych osobom, posiadającym inne niż wymienione w §§ 2—5 przygotowanie do zawodu, jeżeli pracowały co najmniej dwa lata w szkołach specjalnych, a praca ta uznana została za wybitną.

§ 7. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zezwalać na zatrudnienie osób nieposiadających kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych, jednakże nie dłużej, niż do końca trzeciego roku szkolnego od daty zatrudnienia danej osoby.

§ 8. Kwalifikacje zawodowe do nauczania i kwalifikacje instruktorskie określone niniejszem rozporządzeniem są zarazem kwalifikacjami zawodowemi, wymaganemi do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej w myśl art. 8 i 146 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Rolnictwa z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Przepisy przejściowe.

§ 9. Za posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych oraz do ustalenia uważa się nauczycieli, którzy do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskali:

a) dyplom b. Państwowego Instytutu Fonetycznego im. Jana Siestrzyńskiego w Warszawie, albo

b) świadectwo z ukończenia b. Państwowego Seminarjum Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, albo

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 265.

c) świadectwo z ukończenia w 1921 r. b. Państwowego Kursu Seminaryjnego w Warszawie dla nauczycieli szkół specjalnych, albo

d) dyplom uzyskany po złożeniu egzaminu państwowego dla nauczycieli głuchoniemych według regulaminu, zatwierdzonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego albo

e) świadectwo z egzaminów złożonych na Państwowym Kursie dla nauczycieli dzieci małozdolnych i z wadami charakteru, odbytym w Warszawie w 1919/20 roku szkolnym, albo

f) świadectwo z egzaminu na nauczyciela w zakładach dla głuchoniemych, uzyskane według regulaminu egzaminów dla nauczycieli i nauczycielek zakładów dla głuchoniemych, wydanego przez Pruskiego Ministra Spraw Duchownych i Oświaty dnia 20 grudnia 1911 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 220), lub świadectwo z egzaminu na przełożonego zakładu dla głuchoniemych na podstawie takiegoż regulaminu z dnia 20 grudnia 1911 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 224), albo

g) świadectwo z egzaminu na nauczyciela zakładu dla ociemniałych, uzyskane według regulaminu egzaminów dla nauczycieli zakładów dla ociemniałych, wydanego przez Pruskiego Ministra Spraw Duchownych i Oświaty dnia 12 maja 1912 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 477) lub świadectwo z egzaminu na przełożonego zakładu dla ociemniałych na podstawie takiegoż regulaminu z dnia 12 maja 1912 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 481), albo

h) świadectwo z egzaminu na nauczyciela szkół pomocniczych (Hilfsschulen), uzyskane według regulaminu wydanego przez Pruskiego Ministra Spraw Duchownych i Oświaty dnia 1 października 1913 r. (Z. Zb. d. U. V Nr. 799), albo

i) świadectwo egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli dzieci ciemnych, głuchoniemych, umysłowo upośledzonych i zaniedbanych, uzyskane na mocy art. 5 przepisów, dotyczących egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w Galicji, wydanych na podstawie galicyjskiej ustawy krajowej z dnia 12 lipca 1907 r. (austr. Dz. u. kraj. Nr. 101), lub na mocy art. V. Przepisów Ministra Wyznań i Oświaty w Wiedniu z dnia 31 lipca 1886 r. Nr. 6033 (Dziennik Rozporządzeń Ministerjalnych z 1886 r. Nr. 52), albo

k) świadectwo nauczycielskie, zawierające także kwalifikacje do udzielania nauki głuchoniemym i ociemniałym na podstawie praktyki i egzaminu w Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

16.

Legitymacje nauczycieli szkół powszechnych.

Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 7 listopada 1929 r. Nr. O. 2478/29.

Rozporządzeniem P. Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1929 r. Nr. O. Prez. 7144/29 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 8 z 1929 r.) przyznane zostało inspektorom szkolnym powiatowym prawo wydawania etatowym nauczycielom publicznych szkół powszechnych legitymacyj, uprawniających do zniżek kolejowych, z obowiązkiem wykazywania w legitymacjach miejsca

służbowego zatrudnienia nauczycieli i zmieniania legitymacyj przy przeniesieniach.

Na liczne zapytania podaje się następujące wytyczne, których należy przestrzegać:

Forma legitymacyj musi być jednolita. Prezydjum Rady Ministrów rozporządzeniem z dnia 11 grudnia 1919 r. Nr. 14824/19 ustaliło, że legitymacja winna być oprawiona w okładkę koloru czarnego, z wytłoczonym na zewnętrznej stronie orłem państwowym. Wewnętrzna strona okładki ma zawierać obramowanie na fotografję, formatu wizytowego. Otwór obramowania wynosić ma w świetle $5^1/_2 \times 7^1/_2$ cm. Fotografja ma być opatrzona własnoręcznym na niej podpisem właściciela i odpowiedniej wielkości stemplem urzędu wystawiającego legitymację. Podpis właściciela i stempel muszą być widoczne. Pod podpisem wystawiającego legitymację winien być umieszczony napis czerwonym drukiem tej treści: „Na przejazd kolejami państwowemi 50% zniżki w klasie II i niższej. W myśl na wstępie cytowanego rozporządzenia inspektoraty, wydając legitymację, muszą podawać miejsce służbowe uprawnionych nauczycieli i zmieniać przy przeniesieniach.

Legitymacje powyżej określonego typu, przysługują czynnym nauczycielom stałym i tymczasowym [1]) publicznych szkół powszechnych. Prawo korzystania z 50% zniżki na kolejach państwowych przysługuje również nauczycielom pozostającym na bezpłatnym urlopie [2]).

Nie mają natomiast prawa do legitymacyj urzędniczych nauczyciele kontraktowi, za remuneracją, mianowani na zastępstwo (na pewien okres czasu), jeżeli istnieje pewność, że po upływie zastępstwa nie będzie nadaną inna posada, tudzież nauczycielki przeniesione w stan pozasłużby [3]).

Inspektoraty są obowiązane do prowadzenia ścisłej ewidencji wydanych legitymacyj. Dotyczący wykaz winien zawierać: 1. numer porządkowy, 2. numer legitymacji, 3. datę wystawienia legitymacji, 4. imię i nazwisko właściciela legitymacji, 5. jego stanowisko służbowe, 6. datę prolongowania, 7. oznaczenie roku kalendarzowego, na który dokonano przedłużenia ważności legitymacji.

Duplikat legitymacji można wydać tylko po poprzedniem ścisłem stwierdzeniu okoliczności, wśród których nastąpiła utrata legitymacji. O zgubie należy zawiadomić właściwą dyrekcję kolei państwowych, podając jej numer legitymacji, klasę na którą opiewała, imię i nazwisko i charakter służbowy właściciela i władzę, która ją wydała, oraz zawiadomić właściwy terytorjalnie urząd policji państwowej. Nadto zażądać należy od uprawnionego ogłoszenia zguby na własny koszt w „Monitorze Polskim“ oraz we właściwym wojewódzkim dzienniku urzędowym. Po dopełnieniu dopiero tych formalności można wydać nową legitymację, opatrzoną nowym numerem porządkowym ogólnej ewidencji.

---

[1]) Rozp. Min. W. R. i O. P. z dn. 8 marca 1923 r. L. 1556/I (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1923 r., str. 198).

[2]) Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 10 listopada 1927 r. Nr. I. 18777/27 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. str., 10).

[3]) Rozp. Min. W. R. i O. P. z dn. 27 lutego 1927 Nr. I. 3031/27 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 118)

Nauczycielom zwolnionym, lub opuszczającym służbę, należy legitymacje odbierać. Za nieodebrane legitymacje odpowiada władza zwalniająca.

Okólnik niniejszy nie dotyczy nauczycieli przeniesionych w stan spoczynku, co zresztą jasno wynika z cytowanego na wstępie rozporządzenia.

Z chwilą otrzymania niniejszego okólnika należy zaniechać przedkładania Kuratorjum O. S. L. wniosków o wydanie legitymacyj nauczycielom.

Potrzebny zapas książeczek nabywać mogą inspektoraty w Państwowem Wydawnictwie Książek Szkolnych we Lwowie (ul. Kurkowa L. 21), przyczem zauważa się, że koszt jednej książeczki nie powinien przekraczać kwoty 2 zł.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

17.

Tytuł „profesora".

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z 21 września 1929 r. Nr. II. 21892/29.

Interpretacja ustępu końcowego art. 8 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli.

L. II. 14871/29. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że nauczycielom szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, wykazującym się tylko dyplomem uproszczonego egzaminu państwowego, przewidzianego w art. 7 ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w wymienionych szkołach, w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 16 lipca 1924 (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 92, poz. 864) i ustawą z dnia 12 stycznia 1929 (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59)[1], nie przysługuje prawo otrzymania tytułu „profesora" w myśl art. 8 ustawy z dnia 1 lipca 1926 o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530), zmienionej rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592), ponieważ nauczycieli tych nie można uważać za posiadających studja wyższe zakończone przepisanemi egzaminami, jak tego żąda cytowana ostatnio ustawa [2]).

Dyrektor Departamentu: *Wł. Żłobicki* wr.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. str. 179.

[2]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 441.

Organizacja szkół.

Szkoły powszechne.

P. Kurator O. S. Lw. rozporządzeniem z dnia 13 listopada 1929 Nr. I. 39847/29 udzielił Prywatnej 1-kl. Szkole Powszechnej z niemieckim językiem nauczania w Ugartsbergu prawa publiczności na rok szkolny 1929/30.

Szkolnictwo zawodowe.

P. Kurator O. S. Lw. udzielił zezwolenia:

1) rozporządzeniem z dnia 29 października 1929 r. Nr. III. 5084/29 Towarzystwu Szkół Zawodowych w Rozwadowie n. S. na otwarcie i pro-

wadzenie w Rozwadowie, w lokalu szkoły handlowej, prywatnego kursu pod nazwą: Kurs Handlowy Towarzystwa Szkół Zawodowych w Rozwadowie n. S.

2) rozporządzeniem z dnia 4 listopada 1929 r. Nr. III. 5156/29 Towarzystwu Popierania Szkolnictwa Zawodowego i Kursów Zawodowych w Tarnopolu na otwarcie i prowadzenie w Tarnopolu prywatnych kursów zawodowych dla przemysłu metalowego i obsługi maszyn pod nazwą: Kursy Zawodowe dla Przemysłu Metalowego i Obsługi Maszyn Towarzystwa Popierania Szkolnictwa Zawodowego i Kursów Zawodowych w Tarnopolu.

3) rozporządzeniem z dnia 18 listopada 1929 r. Nr. III. 5279/29 Towarzystwu Szkoły Grafiki i Przemysłu Graficznego we Lwowie (ul. Łyczakowska 75) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie w gmachu Miejskiego Muzeum Przemysłu Artystycznego przy ul. Hetmańskiej prywatnego kursu dokształcającego dla pracowników zawodu drukarskiego pod nazwą: Kurs Zawodowy dla Drukarzy we Lwowie.

Ruch służbowy.

Kuratorjum O. S. Lw.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 16 października 1929 r. Nr. I Prez 4557/29 powierzył p. Janowi Chmaji, nauczycielowi gimnazjum IX im. K. Brodzińskiego we Lwowie, pełnienie obowiązków wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Minister W. R. i O. P. zamianował referendarzy VIII. st. sł. w Kuratorjum O. S. Lw.:

1) rozporządzeniem z dnia 30 października 1929 r. Nr. I. Prez. 6325/29 p. Stanisława Lasiotę,

2) rozporządzeniem z dnia 22 października 1929 r. Nr. I Prez. 6294/29 p. Tomasza Humelicza,

3) rozporządzeniem z dnia 22 października 1929 Nr. I. Prez. 6295/29 p. Maurycego Holzera — referendarzami VII stopnia służbowego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

P. Kurator O. S. Lw. stosownie do rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 22 października 1929 r. Nr. II. 26811/29 powierzył p. Marji Germanównie, nauczycielce I seminarjum nauczycielskiego żeń. we Lwowie, pismem z dnia 31 października 1929 r. Nr. O. 2413/29 pracę instruktorską w zakresie wychowania fizycznego w ochronkach okręgu szkolnego lwowskiego na rok szkolny 1929/30.

P. Kurator O. S. Lw. rozporządzeniem z dnia 31 października 1929 r. Nr. O. 2447/29 przyjął p. Wiktora Wendorffa, kontraktowego urzędnika Kuratorjum O. S. Lw., do służby w Kuratorjum O. S. Lw. w charakterze praktykanta.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani: Brykajło Michał, kierownikiem 3-kl. szkoły w Kadobnej (Kałusz); Dmytrykówna Olga, kierowniczką 2-kl. szkoły w Sapahowie (Stanisławów); Flisowska Marja, kierowniczką 2-kl. szkoły w Łężanach (Krosno); Ilnicki Jan, kierownikiem 7-kl. szkoły w Czernelicy (Horodenka); Jaworska Stefanja, kierowniczką 2-kl. szkoły w Siemikowcach (Stanisławów); Kaczmar Grzegorz, kierownikiem 5-kl. szkoły w Starzawie (Mościska); Kosińska Marja, kierowniczką 5-kl. szkoły w Załukwi (Stanisławów); Niedzielska Marja, kierowniczką 7-kl. szkoły żeńskiej w Krośnie; Prokopów Eljasz, kierownikiem 2-kl. szkoły w Tużyłowie (Kałusz); Puder Antoni, kierownikiem 5-kl. szkoły w Laszkach (Jarosław); Sierpniewska Marja, kier. 7-kl. szkoły żeń. im. ks. A. Ostrogskiej w Jarosławiu; Tkaczuk Cyryl, kierownikiem 5-kl. szkoły w Jamnicy (Stanisławów); Wójcik Ludwik, kierownikiem 7-kl. szkoły w Błażowej (Rzeszów); Tunia Roman, kierownikiem 3-kl. szkoły w Budach Łańcuckich (Łańcut); Wowkonowicz Michał, kierownikiem 4-kl. szkoły w Broszniowie — Osadzie fabrycznej (Drohobycz); Zbiegień Jan, kierownikiem 2-kl. szkoły w Woli Rokietnickiej Jarosław).

Przeniesieni: Antonów Michał, kierownik 4-kl. szkoły w Horucku, na stanowisko kierownika 4-kl. szkoły w Woli Jakubowej (Drohobycz); Bożykowski Mikołaj, nauczyciel 4-kl. szkoły w Łapszynie, do 7-kl. szkoły męskiej w Brzeżanach; Cieślak Roman, nauczyciel 2-kl. szkoły w Nastasowie, do 4-kl. szkoły w Buczniowie (Tarnopol); Glaserówna Marja, nauczycielka 4-kl. szkoły w Woli Jakubowej, do 7-kl. szkoły w Borysławiu (kolonja robotnicza Ratoczyn); Hecht Paulina, nauczycielka 1-kl. szkoły w Żorniskach, do 7-kl. szkoły w Janowie (Gródek); Kamińska Marja, nauczycielka 4-kl. szkoły w Borkach Wielkich (Tarnopol), do 3-kl. szkoły w Berezowicy Wielkiej (Tarnopol); Kmiecikowa Wilhelmina, nauczycielka 4-kl. szkoły w Nastasowie, do 4-kl. szkoły w Borkach Wielkich (Tarnopol); Madeyska Stanisława, nauczycielka 6-kl. szkoły w Olszanicy, do 5-kl. szkoły w Turynce (Żółkiew); Pieniowski Antoni, kierownik 4-kl. szkoły w Hyżnem, do 4-klasowej szkoły w Lubeni (Rzeszów); Skuliczówna Kazimiera, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Strzałkowicach (Sambor), do 7-kl. szkoły Nr. 170 w Warszawie; Tychówna Stefanja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Krasnopuszczy, do 2-kl. szkoły w Koniuchach — Miasteczku (Brzeżany); Tyczyńska Marja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Mikulińcach (Tarnopol), do 2-kl. szkoły w Białoskórce (Tarnopol); Warczak Eljasz, nauczyciel 1-kl. szkoły w Tryhubowej, do 4-kl. szkoły w Mieczyszczowie (Brzeżany); Zlamalowa Helena, nauczycielka w Żurowicy, do 4-kl. szkoły w Bolestraszycach (Przemyśl).

Przeniesieni w stan pozasłużbowy: Marciniec Józef, nauczyciel 6-kl. szkoły w Drohobyczce (Przemyśl); Nowakowa Genowefa, nauczycielka 6-kl. szkoły w Łopuszce Wielkiej (Przeworsk); Sokołowska Walerja, nauczycielka 3-kl. szkoły w Kłyżowie (Nisko).

Przeniesieni w stan spoczynku: Celewicz Witołd, nauczyciel 7-kl. szkoły męskiej w Trembowli; Chymiakowska Marja, nauczy-

cielka 7-kl. szkoły żeńskiej w Buczaczu; Cwenarowa Janina, nauczycielka 1-kl. szkoły w Stochyniach (Stary Sambor); Dalecka Albina, nauczycielka 7-kl. szkoły w Brodach; Dołęgowska Zofja, nauczycielka 3-kl. szkoły w Niebocku (Brzozów); Dubas Wojciech, nauczyciel 1-kl. szkoły w Kalembinie (Strzyżów); Fangorówna Helena, nauczycielka 3-kl. szkoły w Podwysokiem (Brzeżany); Gorczyńska Aniela, nauczycielka 1-kl. szkoły w Dąbrowie (Brzeżany); Kiernicka Matylda, nauczycielka 3-kl. szkoły w Szmańkowcach (Czortków); Kirchner Magdalena, nauczycielka 7-kl. szkoły w Tarnopolu; Kotysówna Teodozja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Czystohorbie (Sanok); Krućko Mikołaj, nauczyciel 2-kl. szkoły w Podemszczyźnie (Lubaczów); Kruk Franciszek, nauczyciel 7-kl. szkoły w Leżajsku (Łańcut); Krynicki Włodzimierz, nauczyciel 7-kl. szkoły w Brzeżanach; Lachowynowa Marja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Jaworze (Turka); Leszczyński Bolesław, kierownik 2-kl. szkoły w Werbiążu Wyżnym (Kołomyja); Lewicka Olimpja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Czestyniach (Żółkiew); Lityńska Anastazja, kierowniczka 2-kl. szkoły w Telaczem (Podhajce); Majeranowska Felicja, nauczycielka 7-kl. szkoły im. T. Kościuszki w Kołomyi; Mielnikówna Julja, kierowniczka 7-kl. szkoły żeńskiej w Kałuszu; Miękiszówna Józefa, nauczycielka 4-kl. szkoły w Załużu (Sanok); Mikołajewiczowa Antonina, nauczycielka 7-kl. szkoły w Narajowie (Brzeżany); Młodzianowska Kamila nauczycielka szkoły w Załukwi (Stanisławów); Mykietiuk Karol, kierownik 7-kl. szkoły w Delatynie (Nadwórna); Myndiuk Emilja, nauczycielka 2-kl. szkoły w Stańkowej (Kałusz); Nowicki Ignacy, kierownik 7-kl. szkoły męskiej im. Konopnickiej we Lwowie; Palinowska Walerja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Strzyżowie; Paulówna Zofja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Brzeżanach; Peszkowska Julja, kierowniczka 6-kl. szkoły w Gniewczynie (Przeworsk); Pielasz Jan, kierownik 4-kl. szkoły w Bortnikach (Tłumacz); Pielasz Zofja, nauczycielka 4-kl. szkoły w Bortnikach (Tłumacz); Pikowicz Włodzimierz, nauczyciel 1-kl. szkoły w Środopolcach (Radziechów); Prokop Michał, kierownik 3-kl. szkoły w Łubnie (Brzozów); Prokopowa Emilja, nauczycielka 3-kl. szkoły w Łubnie (Brzozów); Radomska Helena, nauczycielka 1-kl. szkoły w Wielopolu (Sanok); Remerówna Stanislawa, nauczycielka 1-kl. szkoły w Chreniowie (Kamionka Str.); Rozmus Ignacy, nauczyciel 4-kl. szkoły w Kolbuszowej Górnej (Kolbuszowa); Rozmusowa Katarzyna, nauczycielka 4-kl. szkoły w Kolbuszowej Górnej (Kolbuszowa); Sawicz Stanisław, kierownik 7-kl. szkoły w Taurowie (Brzeżany); Skibicka Wiktorja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Brzeżanach; Skolimowska Wiktorja S., nauczycielka 1-kl. szkoły w Kozłowie (Kamionka Str.); Śliwińska Zofja, nauczycielka 7-kl. szkoły w Stojanowie (Radziechów); Słotołowicz Amalja, kierowniczka 2-kl. szkoły w Michalewicach (Rudki); Smendowa Stanisława, nauczycielka 5-kl. szkoły w Czarnołożcach (Tłumacz); Stoklasówna Ida, kierowniczka 4-kl. szkoły w Żurawnie (Żydaczów); Swyszczukowa Zofja, nauczycielka 2-kl. szkoły w Zielonej (Nadwórna); Szachnowski Łukasz, nauczyciel 1-kl. szkoły w Wysocku (Brody); Szostakowa Marja, nauczycielka 3-kl. szkoły w Kalnem (Brzeżany); Tęczarowska Leontyna, nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej w Przemyślanach; Tryczyńska Kazimiera, nauczycielka 1-kl. szkoły w Warszawcu (Brody); Turczański Józef, kierownik 7-kl. szkoły w Skolem; Wechsler Gedalje, nauczyciel 7-kl. szkoły im. Konarskiego w Tarnopolu; Zimnówna Kazimiera, nauczycielka 7-kl. szkoły żeńskiej im. Staszica we Lwowie.

Zmarli: Chudzikowa Marja, nauczycielka 1-kl. szkoły w Brzezinach (Rawa-Ruska), zmarła dnia 24 października 1929 r. w 23 roku życia, a w 2 roku służby; Józef Kisielewicz, kier. 4-kl. publ. szkoły powsz. męsk. w Besku, zmarł dnia 24 października w 51 roku życia, a 29 roku służby nauczycielskiej.

Zmiana nazwiska: Marceli Buca, kierownik szkoły w Stryju, w myśl pisma Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie z dnia 1 października 1929 r. Nr. A. D. 2763/Bn. zmienił nazwisko na „Browicki".

Seminarja nauczycielskie.

Mianowani: P. Kurator O. S. L. zamianował p. dr. Marję Krupińską nauczycielką seminarjum naucz. żeń. w Kołomyi i powierzył jej aż do odwołania kierownictwo tego zakładu.

Przeniesieni w stan pozasłużbowy: Gayczakowa Jadwiga, nauczycielka seminarjum ochroniarskiego im. St. Jachowicza we Lwowie.

Przeniesieni w stan spoczynku: ks. Boryszko Józef, dyrektor seminarjum naucz. żeńskiego w Jaworowie; Fujarewicz Anna, nauczycielka seminarjum nauczycielskiego żeńskiego w Stanisławowie; Klimkiewicz-Sitkiewiczówna Olga, nauczycielka szkoły ćwiczeń seminarjum żeńskiego w Kolomyi; Kowalski Adam, nauczyciel szkoły ćwiczeń semin. męskiego w Rzeszowie; Pihut Dymitr, nauczyciel seminarjum męskiego w Czortkowie; Szablowski Józef, nauczyciel seminarjum męs. w Rzeszowie.

Szkoły średnie ogólno-kształcące.

Przeniesieni: P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 18 października 1929 r. Nr. II. 26540/29 przeniósł p. Kazimierza Missonę, dyrektora gimnazjum w Brzesku, na równorzędne stanowisko do gimnazjum w Trembowli.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 22 października 1929 r. Nr. II. 26402/29 powołał p. Michała Wołłowicza, pozostającego w stanie nieczynnym dyrektora gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Zbarażu, do służby czynnej i przeniósł na stanowisko nauczyciela do gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Wilejce Powiatowej.

Ameisen Berti, nauczyciel gimnazjum im. Fr. Karpińskiego w Śniatynie, do gimnazjum im. Pierwszego Prezydenta Rzpltej Polskiej Gabrjela Narutowicza w Łodzi; Cegielski Ignacy, ks. dr., profesor gimnazjum w Gródku Jagiell., do gimnazjum z r. j. n. we Lwowie.

Spensjonowani: Błażewski Stanisław, nauczyciel gimnazjum im. A. Malczewskiego w Sokalu; Chmielnikowski ks. dr. Jan, profesor gimnazjum II w Rzeszowie; Lach Stanisław, nauczyciel gimnazjum III w Stanisławowie; Lehman ks. Józef, profesor gimnazjum XII. we Lwowie; Pytel dr. Józef, profesor gimnazjum III we Lwowie; Zastyrec ks. dr. Józef, profesor gimnazjum z r. j. n. we Lwowie.

Zwolnieni: Marczak Michał, tymczasowy nauczyciel gimnazjum w Tarnobrzegu.

Zmarli: Żarnowitz Löbl, profesor gimnazjum w Łańcucie, zmarł dnia 26 września 1929 r. w 19 roku służby, a w 45 roku życia.

Konkursy.

Konkursy na posady kierowników publicznych szkół powszechnych

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Bóbrka**	Horodysławice	3 kl.	koed.	—	pol.-r.	3 ubik.	2 mg	
1	**Bohorodczany**	Strunia-Krasna	3 „	„	—	„	—	313 m²	Konkurs po raz 2-ci
2	„	Markowa	3 „	„	—	ruski	2 „	150004 m²	
1	Borszczów	Bielowce	2 „	„	—	„	3 „	1 mg	po raz 2-gi
2	„	Cygany	2 „	„	—	polski	1 „	2 „	„
3	„	Kapuścińce	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	2 „	
4	„	Kudryńce	2 „	„	—	polski	3 „	2 „	
5	„	Niwra	2 „	„	—	pol.-r.	—	2 „	po raz 2-gi
6	„	Nowosiółka	2 „	„	—	polski	3 „	1 „	
7	„	Paniowce	2 „	„	—	pol.-r.	—	2 „	po raz 2-gi
8	„	Skowiatyn	2 „	„	—	„	3 „	2 „	
9	„	Wierzchniakowce	2 „	„	—	„	3 „	1 „	
10	„	Uście Biskupie	3 „	„	—	„	3 „	6 „	
11	„	Krzywcze	4 „	„	—	polski	—	1 „	
12	„	Germakówka	5 „	„	—	pol.-r.	—	1 „	
13	„	Korolówka	6 „	„	—	„	3 ubik.	2 „	Pożądany egz. W. K. N.
14	„	Łanowce	6 „	„	—	„	3 „	2 „	„
15	„	Skała	6 „	żeńska	Pułaskiego	polski	3 „	—	po raz 2-gi
16	„	Bilcze Złote	7 „	koed	—	pol.-r.	4 „	2 „	„
17	„	Jezierzany	7 „	„	—	polski	—	2 „	„
1	**Drohobycz**	Drohobycz	7 „	żeńska	król. Jadwigi	„	—	—	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydz, lub W. K. N.
2	„	Dtto	7 „	męska	Mickiewicza	„	—	—	
3	„	Schodnica	7 „	miesz.	—	pol.-r.	—	—	„
4	„	Stebnik	5 „	„	—	ruski	—	2 mg	„
5	„	Gaje Wyżne	3 „	„	—	„	—	—	
6	„	Orów	3 „	„	—	„	2 ubik.	2 mg	
7	„	Stebnik	2 „	„	—	polski	—	—	
1	Horodenka	Horodenka	7 „	męska	św. Antoniego	„	—	—	„
2	„	rzylcze	4 „	koed.	—	pol.-r.	3 ubik.	2 mg	
1	Dolina	Nowosielica	2 „	„	—	ruski	3 „	2500 m²	
2	„	Turza Wielka	4 „	„	—	pol.-r.	3 „	1 mg	Konkurs po raz 3-ci

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna)	Nazwa im.	Język wykładowy	Do użytku kierownika		Uwaga
			szkoły				mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	grunt o obszarze	
1	Gródek Jagiell.	Lubień Mały	2 kl.	koed.	—	pol.-r.	3 ubik.	—	
1	Jarosław	Pawłosiów	5 „	„	—	polski	3 „	335 sążni ogrodu	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egzaminem wydz., wzgl. z W.K.N.
1	Kolbuszowa	Hadykówka	2 „	„	—	„	3 „	$1\frac{1}{2}$ m.	
2	„	Klatki	2 „	„	—	„	—	—	
3	„	Mechowiec	2 „	„	—	„	2 ubik.	—	
4	„	Zielonka	2 „	„	—	„	—	—	
5	„	Domatków	2 „	„	—	„	2 ubik.	—	
1	Kołomyja	Kołomyja	7 „	męska	Jachowicza	„	—	—	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydział. lub W.K.N.
2	„	Kułaczkowce	2 „	koed.	Głowack.	„	—	2 mg	
1	Lisko	Czaszyn	2 „	„	—	pol.-r.	3 ubik.	800 m^2	
2	„	Hoczew	2 „	„	—	pol.	3 „	49a 35 m^2	
3	„	Jasień	2 „	„	—	„	3 „	2230 m^2	
4	„	Lisko	7 „	żeńska	Jadwigi	„	—	250 m^2	Pierwszeństwo mają kandydaci z egzaminem z W. K N.
5	„	Poraż	3 „	koed.	—	„	3 ubik.	954 sążni	
6	„	Skorodne	3 „	„	—	pol.-r.	3 „	$\frac{1}{4}$ mg	
7	„	Stężnica	2 „	„	—	„	2 „	$\frac{3}{4}$ „	
8	„	Ustrzyki D.	7 „	„	J. Piłsudsk.	polski	5 „	—	„
9	„	Wola Miechowa	2 „	„	—	pol.-r.	1 „	—	
10	„	Myczkowce	2 „	„	—	polski	—	—	
11	„	Żernica Wyżna	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	1 mg	
1	Lwów miasto	Lwów	7 „	żeńska	Orzeszkow	polski	—	—	
1	Łańcut	Białobrzegi	2 „	koed.	Tad. Kościuszki	„	3 ubik.	—	Konkurs ponowny
1	Nadwórna	Delatyn	7 „	„	—	pol.-r.	3 ubik.	0.6707 ha	Pierwszeństwo będą mieli kandydaci z egz. wydz. lub wyż. kurs. naucz.
1	Przeworsk	Urzejowice	6 „	„	—	polski	3 „	6470 m^2	
1	Rudki	Woszczańce	2 „	„	—	„	—	—	Po raz 2-gi
1	Skole	Felizienthal	2 „	koed.	—	„	3 ubik.	2·28 ha	
2	„	Kamionka	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	$1\frac{1}{2}$ mg	
1	Śniatyn	Śniatyn-Bałki	2 „	„	—	„	—	—	

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Stryj**	Dzieduszyce Wielkie	5 kl.	koedukacyjn.	—	ruski	3 ubik.	1 mg	Konkurs ponowny
2	„	Kawczykąt	2 „	„	—	„	3 „	$1^1/_2$ „	
3	„	Lubieńce	2 „	„	—	pol.-r	3 „	120 sążn.^{2}	
4	„	Łukawica Wyżna	2 „	„	—	ruski	3 „	2 mg	
5	„	Siechów	5 „	„	—	„	3 „	2 „	„
6	„	Stryj	7 „	żeńska	św. Kingi	polski	—	—	Pierwszeństwo zastrzeż. dla kandydatek z egz. wydz., wzgl. W K.N.
7	„	Żulin	4 „	koed.	—	pol.-r.	3 ubikc.	67 a 87 m^2	Konkurs ponowny
8	**Tłumacz**	Grabicz	3 „	„	—	polski	3 „	$1^1/_2$ mg	
1	**Turka**	Komarniki Wieś	2 „	„	—	pol.-r	3 „	—	
2	„	Matków	2 „	„	—	„	2 „	$1^1/_2$ mg	
1	**Zaleszczyki**	Dobrowlany	4 „	„	—	„	3 „	2 mg	
2	„	Dzwiniacz	4 „	„	—	„	3 „	—	
3	„	Koszyłowce	2 „	„	—	„	—	1 „	
4	„	Kołodróbka	5 „	„	—	„	3 ubik.	—	Konkurs ponowny
5	„	Kułakowce	2 „	„	—	polski	3 „	1 mg	
6	„	Pieczarna	2 „	„	—	ruski	3 „	2 „	Konkurs ponowny
7	„	Rożanówka	2 „	„	—	pol.-r.	—	2 „	
1	**Złoczów**	Sasów	7 „	„	—	„	3 ubik.	7000m^2	Pierwszeństwo mają kandydaci z egzam. wydziałowym wzgl. W.K.N.
2	„	Białykamień	6 „	„	—	polski	3 „	1958 m^2	„
3	„	Sokolówka	6 „	„	—	pol.-r.	3 „	—	„
4	„	Gołogóry	5 „	„	—	polski	—	2 mg	
5	„	Ożydów	4 „	„	—	pol.-r.	3 „	0·95 ha	
6	„	Konty	3 „	„	—	ruski	3 „	800 sążni^2	
7	„	Podhorce Dol.	3 „	„	—	pol.-r.	3 „	598 m^2	
8	„	Podlipce	3 „	„	—	polski	3 „	12 ar	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do 15 lutego 1930 r.

Unieważnienie ogłoszonych konkursów.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Unieważnia się konkurs ogłoszony na posadę	w Dz. Urz. Kur. O. S. L. Nr.	Uwaga
1	Złoczów	Sokołówka	5 kl.	koed.	—	pol.-r.	kierow.	7	
2	„	Sasów	7 „	„	—	„	„	7	

Ogłoszenia.

Komisja dyscyplinarna dla funkcjonarjuszów państwowych.

Nr. O. 2455/29. Wobec przeniesienia w stan spoczynku p. dr. Kazimierza Sośnickiego, naczelnika wydziału, oraz przejścia do służby w Radzie Powiatowej w Żółkwi p. Grzegorza Mazura, referendarza, Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 28 października 1929 Nr. I. Prez. 6399/29 mianował w ich miejsce na pozostały trzyletni okres 1929/1931 na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 17 lutego 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) członkami Komisji dyscyplinarnej dla urzędników od XII do VII stopnia służbowego włącznie i funkcjonarjuszów niższych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, oraz urzędów i szkół podległych Kuratorjum: p. Stanisława Huberta, p. o. naczelnika wydziału i p. Stanisława Lasiotę, referendarza VII stopnia służbowego.

P. Stanisław Lasiota został zwolniony od obowiązków protokolanta do rozpraw dyscyplinarnych tej komisji, a na jego miejsce powołany został p. Emil Gorczyński, referendarz VIII stopnia służbowego [1]).

Komisja egzaminacyjna dla kandydatów na stanowiska II kategorji.

L. O. 2414/29. Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 22 października 1929 r. Nr. I. Prez. 6297/29 na podstawie postanowień § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 103) ustanowił przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego na okres dwuletni 1930/31 Komisję Egzaminacyjną dla kandydatów na stanowiska II kategorji w państwowej służbie administracyjnej, i zarazem mianował p. Ludwika Matkowskiego, radcę Kuratorjum, przewodniczącym, a p. Marjana Galasiewicza, referendarza w VII st. sł., zastępcą przewodniczącego tejże Komisji.

Równocześnie Pan Minister poruczył Komisji tej egzaminowanie kandydatów z Liceum Krzemienieckiego i wyższych zakładów naukowych we Lwowie.

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 192.

Zawiadamiając o powyższem dodaję, że komisarzami egzaminacyjnymi mianowałem:

p. Stanisława Huberta, p. o. naczelnika wydziału,
p. Edwarda Koreleskiego, radcę Kuratorjum O. S. Lw.,
p. Kazimierza Kwiecińskiego, naczelnika wydziału,
p. Mieczysława Piątkowskiego, wizytatora szkół,
p. Jana Skurskiego, asesora w VII st. sł. Kur. O. S. Lw.,
p. dra Karola Zagajewskiego, p. o. naczelnika wydziału.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Przewóz składaków (łodzi — kajaków składanych).

Rozporządzenie Minist. Komunikacji, Departament III, z dnia 15 października 1929 r. Nr. III. Rw. 8656/29 do wszystkich dyrekcyj okręgowych kolei państwowych.

L. O. 2377/29 (Rozporz. Minist. W. R. i O. P. z dnia 21 października 1929. Nr. I.W.F. Nr. 6210/29). Na skutek interwencji Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego Ministerstwo Komunikacji zezwala niniejszem na przewóz, jako bagaż ręczny, składaków (łodzi-kajaków składanych), umieszczonych w 2—4 futerałach pod warunkiem, że przewóz tego sprzętu w wagonie osobowym nie będzie przeszkadzał innym podróżnym i że nie spowoduje zanieczyszczenia lub uszkodzenia wagonu.

Wymiary i waga futerałów nie mogą przekraczać norm następujących:

1) 1—2 futerały 20×30 cm. długości do 1,50 m.
2) 1 futerał 35×60 cm.
3) 1 futerał mały, — wagi 25—32 kg.

Jeden podróżny może zabrać najwyżej dwa futerały.

Zezwolenie niniejsze wydaje się tytułem próby. O poczynionych doświadczeniach Dyrekcje doniosą Ministerstwu Komunikacji w końcu br. poczem w danym razie nastąpi odpowiednie uzupełnienie taryfy osobowo-bagażowej.

Ekspedycjom osobowym należy wydać odpowiednie wskazówki.

Dyrektor Departamentu: (—) *S. Kołakowski.*

Książki, Czasopisma.

Czasopismo — „Wychowanie Fizyczne".

Nr. O. 2467/29. Kuratorjum O. S. Lw. zwraca uwagę na miesięcznik „Wychowanie Fizyczne", wychodzący pod redakcją prof. Uniwers. Dr. Piaseckiego w Poznaniu (Park Wilsona), i zachęca do prenumeraty.

Czasopismo to uwzględnia artykuły omawiające warunki pracy, a więc sale gimnastyczne i boiska, przyrządy i przybory, ewolucję metody ćwiczeń gimnastycznych, gier i ćwiczeń sportowych, oraz programy lekcyjne.

Prenumerata roczna „Wychowania Fizycznego" wynosi 12 zł a dla szkół powszechnych 10 zł.

Bibljoteczki lotniczo-gazowe.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 26 listopada 1929. Nr. O. 2600/29. do dyrekcyj gimnazjów, seminarjów, kursów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz rad szk. powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Zarząd Główny Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, dążąc coraz bardziej do szerzenia uświadomienia wśród społeczeństwa o wielkiem znaczeniu lotnictwa i obrony przeciwgazowej oraz do przygotowania szerokich mas ludności cywilnej do obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej na wypadek wojny, między innemi powziął myśl zaopatrzenia w ciągu roku 1930 wszystkich szkół powszechnych, tak męskich jak i żeńskich, na terenie całej Rzeczypospolitej w bibljoteczki lotniczo-gazowe, tablice opisowe samolotów, maski przeciwgazowej używanej w Polsce, oraz ratownicze.

W roku bieżącym Zarząd Główny L. O. P. P. zaopatrzył już znaczną większość szkół średnich, równorzędnych oraz zawodowych i w dalszym ciągu zamierza uzupełnić dotychczasowe komplety nowemi, aktualnemi wydawnictwami.

W związku z powyższą akcją zechcą Dyrekcje i Kierownictwa oraz Rady Szkolne z kredytów posiadanych na zakup bibljoteczek szkolnych przeznaczyć pewne, a w szkołach powszechnych przynajmniej kilkuzłotowe, kwoty na kupno wydawnictw L. O. P. P., co da częściowo pokrycie wielkich kosztów, związanych z przydziałem bibljoteczek.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

Podręczniki szkolne dozwolone

dla nauczycieli i uczniów szkół z ruskim językiem nauczania.

Nr. O. 2393/29. Ministerstwo W. R. i O. P. rozp. z dnia 22 października 1929. Nr. II. 26612/29 zatwierdziło książki p. t.:

Popowycz O. Hramatyczni wprawy dla wyszczych klas wsenarodnich szkił, a nyżczych klas serednich szkił taj do samonawczania. Nakł. Ridnoji Szkoły 1928, do użytku szkolnego, jako podręcznik dla nauczycieli szkół ogólnokształcących z ruskim językiem nauczania;

Świaszcz S. Biłeńkyj. Biblijni obrazky. Perszi poczatky nauky religji. Lwów. Nakł. autora, 1923, oraz

Świaszcz S. Biłeńkyj. Chrystjańsko-katołyćka nauka wiry w biblijnych opowidaniach dla tretoji klasy narodnich szkił. Lwów. Nakł. Świaszcz. kooperatywy „Własna dopomoha“ 1925, do użytku szkolnego, jako podręczniki dozwolone dla uczniów szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania.

Książki do bibljotek

szkół powszech. z ruskim językiem nauczania i przedszkoli.

Nr. O. 2433/29. Ministerstwo W. R. i O. P. rozp. z dn. 28 paźdz. 1929 r. Nr. II. 26425/29 zatwierdziło książki p. t.:

Błażkewycz Iwanna. Taras u djaka. Sceniczna kartyna w 2 dijach z żytja Tarasa Szewczenka. Ditocza biblj. Knyżeczka 44. Lwów. Nakł. Wydawn. „Świt Dytyny“ 1923.

Łukijanowycz Denys. Pro Osypa Jurija Fedkowycza. Wydawn. Tow. „Proświta“ Lwów. 1923.
Pełeńska Marja. Światyj Mykołaj. Sceniczna kartyna w 3 dijach. Ditocza biblj. Knyżeczka 81. Lwów. Nakł. Świt Dytyny. 1927.
Werne Juljusz, Zorja piwdnia. Powist na ukraińsku mowu perekław Myrosław Kapij. Nakł. Ukrain. Tow. Pedagog. Lwów — 1913.
Wilde Oskar. Zorjanyj chłopczyna. Nakł. Wydawn. Świt Dytyny. Lwów 1920.
— do użytku bibljotek szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania.
Rizdwo ide. Wyd. Świt Dytyny. Lwów.
Ditoczyj bal. Wyd. Świt Dytyny. Lwów.
Deń lali. Wyd. Świt Dytyny. Lwów.
Tik tak. Wyd. Świt Dytyny. Lwów.
Czytaj lalu. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Zwiryneć Halusi. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Lubi zwirjatka. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Cip, cip, cip. To mij drib. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Małeńka hospodynia. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Towarysz zabawy. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Sam ja choczu proczytaty. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
De hladysz tak, luba bynio? Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Jak luzak usich kłopocze.
Bo carem win staty chocze. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Chto cikawyj chaj czytaje.
Jak nam deń ciłyj mynaje. Zładyw Jura Szkrumeljak. Wyd. Świt Dytyny.
Hulja, husy, hulja. Obrazki z wierszykami.
Wesilja hłohorożeczky. Bajka z obrazkami.
Zahirna Marja. Istorja pro Halu, lalu, ciuciu, kiciu i cipku żowteńku. Ditocza biblj. Knyżeczka 71. Nakł. Wydawn. Świt Dytyny. Lwów. 1926.
— do użytku przedszkoli z ruskim językiem.

Wydawnictwa nutowe dla muzycznych zespołów szkolnych.

Z polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. grono osób powołanych opracowało szereg utworów muzycznej literatury polskiej do użytku instrumentalnych zespołów w seminarjach naucz. i szkołach średnich. Opracowania te są zapoczątkowaniem

b i b l j o t e k i   i n s t r u m e n t a l n y c h   z e s p o ł ó w   s z k o l n y c h,

brak której odbija się ujemnie na repertuarach wielu szkół. Zadaniem tej bibljoteki jest wyrugowanie bezwartościowych utworów i zastąpienie ich wzorami o przekonywującej sile piękna, wnoszącemi twórcze pierwiastki wychowawcze.

Dotychczas opracowano na kwintet wzgl. kwartet smyczkowy 18 kompozycyj wyszczególnionych w dołączonym spisie tematycznym. Za miarę w stopniu trudności przyjęto przeciętny poziom seminarjów naucz. — Pozycja III ma zastosowanie przeważnie tylko w głosach I skrzypiec. Niektóre z dotychczas opracowanych utworów ograniczają się nawet do zakresu pozycji I. Są to numery: 1, 2, 7, 9, 11, 12, 16, 17, 18.

Gwoli ułatwieniu pracy kierownika zespołu opracowania te są zaopatrzone w dokładne znaki smyczkowania, palcowania i frazowania, oraz w numerację taktów w partyturach i w głosach.

Przy opracowywaniu kwintetów liczono się z możliwemi lukami w obsadzie instrumentów, — zwłaszcza z możliwością braku kontrabasu lub wiolonczeli. Jako uzupełnienie nielicznych zazwyczaj altówek — względnie w celu ich zastąpienia — a niekiedy do uzupełnienia harmonicznego — w wielu opracowaniach wprowadzono głos III skrzypiec.

Uwaga: Dla zespołów nie posiadających w swym składzie ani wiolonczeli ani kontrabasu część utworów jest opracowana dodatkowo na kwartet bez wiolonczeli: I, II, III skrzypce + altówka. Do takich należą numery: 1, 2, 6, 10, 11, 12, 13, 18 oraz 17 (na 4 skrzypiec lub 3 skrz. i altówkę).

Zważywszy, że zastosowanie sztychu wobec ilościowo małego nakładu spowodowałoby bardzo wysoką cenę wydawnictwa, będzie ono wykonane sposobem autograficznym, na mocnym, dobrym papierze.

Komplet każdego utworu na kwintet składać się będzie z partytury, 6 głosów I skrzypiec, 5 gł. II skrz., 4 gł. III skrz., 2 gł. altówkowych, i 2 gł. wiolonczelowych i kontrabasowych. Komplet na kwartet bez wiolonczeli składać się będzie z partytury, 6 gł. I skrz., 5 gł. II skrz., 4 gł. III skrz. i 2 głosy altówkowych.

Za podstawę do obliczenia kosztów przyjęto przypuszczalną maksymalną ilość zamówień, a co zatem idzie — kalkulację ceny możliwą jedynie przy tej przewidywanej ilości egzemplarzy. Tym sposobem cena każdego kompletu wynosi zaledwie kilka złotych.

Nr. 1. Moniuszko: arja „Jako od wichru krzew połamany“, oprac. na kwartet (I, II, III, skrz. + alt. albo wieloncz.) lub kwintet, zakres I pozycji, stopień łatwy.

Nr. 2. Moniuszko: pieśń „Znasz-li ten kraj“, I poz., st. łatwy, 1) kwartet bez wiolończ. (I, II, III skrz., + alt.), 2) kwintet (I, II, III sk., alt., wiolończ. i kontrabas ad libitum).

Nr. 3. Chopin: Polonez op. 40 nr. 1., I — III poz., st. trudniejszy kwintet (I, II, III sk., alt., wiolończ. i kontrabas ad libitum).

Nr. 4. Chopin: Mazurek op. 33 nr. 4., oprac. na kwintet jak nr. 3., zakres I — III poz., stopień trudniejszy.

Nr. 5. Chopin: Walc op. 34 nr. 2., kwintet jak nr. 3, I — III poz., st. trudniejszy.

Nr. 6. Chopin: Walc op. 18., kwartet bez wiol. (3 sk. — alt.), I — III poz., st. średniej trudności.

Nr. 7. Chopin: 2 preludja op. 28 nr. 20 i 6 (h-moll), kwintet jak nr. 3., I poz., st. średni.

Nr. 8. Noskowski: Krakowiak op. 25 nr. 7., I — III poz., st. średni, kwintet lub kwartet.

Nr. 9. Noskowski: Krakowiak op. 25 nr. 5., I poz., st. średni, kwintet lub kwartet.

Nr. 10. Paderewski: Menuet op. 14 nr. 1., I — III poz. st. średni, 1) kwintet wzgl. kwartet. 2) kwartet bez wiolończ. (3 sk. + alt.).

Nr. 11. Paderewski: Melodja op. 16 nr. 2., zakres I poz., st. średni. 1) kwintet wzgl. kwartet. 2) kwartet bez wiolończ. (3 sk. + alt.).

Nr. 12. Paderewski: Chants du voyageur op. 8. nr. 3., zakr. I poz., st. średni.

1) kwintet wzgl. kwartet. 2) kwartet bez wiolończ. (3 skrz. + alt.).

Nr. 13. Paderewski: Album tatrzańskie op. 12 nr. 6., I — III poz. st. średni. 1) kwintet wzgl. kwartet. 2) kwartet bez wiolończ. (3 skrz. + alt.).

Nr. 14. Paderewski: Krakowiak op. 5 nr. 1., I — III poz., st. średni, kwintet lub kwartet.

Nr. 15. Paderewski: Krakowiak fantazyjny op. 14 nr. 6., I — III poz., st. średni kwintet wzgl. kwartet (I, II, III sk., alt., wiolończ. i kontr. ad libitum).

Nr. 16. Niewiadomski: pieśń „Młynareczka", zakr. I poz., st. łatwy kwintet lub kwartet (I, II sk., alt., wiolończ. lub kontrabas).

Nr. 17. Niewiadomski: pieśń „Maki", I poz., st. łatwy I, II, III sk., altówka lub IV sk., wiolończ. lub kontrabas.

Nr. 18. Młynarski: Kołysanka słowiańska, I poz., st. łatwy kwintet lub kwartet (I, II, III sk., alt. i wiolończ. ad libitum).

Głosy dodatkowe (nadkompletowe) kosztować będą w przybliżeniu po 15 — 25 gr.

Przy zamówieniu podać należy:

1. numery, nazwiska kompozytorów i tytuły żądanych utworów;
2. rodzaj żądanego opracowania (kwintet czy kwartet bez wiolonczeli);
3. ilość nadkompletowych głosów.

Adres redakcji i administracji: Warszawa, Mokotowska 18 — 8. R. Aust.

Nauczyciele, posiadający udatne opracowania kompozycyj polskich lub na tematy ludowe, proszeni są o nadsyłanie rękopisów lub odbitek do bibljoteki zespołów szkolnych. Pożądane są również uwagi i życzenia w sprawach, dotyczących materjału dla muzycznych zespołów szkolnych; należy je nadsyłać do wzmiankowanej powyżej redakcji.

Część nieurzędowa.

Dr. K. SOŚNICKI:

Państwowe Studjum Pedagogiczne w latach 1923 — 1926.

Państwowe Studjum Pedagogiczne powstało we wrześniu 1923 r. i było czynne do końca roku szkoln. 1925/6. Głównym jego celem było przygotowanie nauczycieli do nauczania przedmiotów pedagogicznych w seminarjach nauczycielskich. Dotychczasowy poziom nauki tych przedmiotów był niewystarczający nietylko z powodu niedostatecznego wyposażenia seminarjów nauczycielskich w odpowiednią ilość lekcyj poświęconych przedmiotom pedagogicznym, ale też z powodu prawie zupełnego braku nauczycieli odpowiednio ukwalifikowanych do ich nauczania.

Wobec przeznaczenia w nowych programach naukowych dla przedmiotów pedagogicznych znacznie większej ilości lekcyj, oraz wobec konieczności podniesienia poziomu nauczania tych przedmiotów okazało się niezbędne przynajmniej częściowo zapobiec temu ogromnemu brakowi nauczycieli pedagogiki. W tym celu Kuratorjum czyniło starania w sferach uniwersyteckich celem powołania do życia instytutu pedagogicznego przy uniwersytecie. Gdy jednak te starania zawiodły, nie było innego wyjścia, jak poprzestać przynajmniej na dorywczem dokształceniu w przedmiotach peda-

gogicznych tych nauczycieli, którzy mieli ku temu pewne dane i w ten sposób zapełnić na najbliższy czas tę wielką lukę, jaką stanowił niemal zupełny brak nauczycieli odpowiednio ukwalifikowanych dla tych przedmiotów. To też za zgodą Ministerstwa WR. i OP. w roku szkolnym 1923/4 stworzono kurs pedagogiczny. Kurs ten został otwarty dnia 17 września 1923 i mieścił się początkowo w salach I. Gimnazjum we Lwowie, odbywając naukę popołudniową, lecz już od listopada przeniósł się do osobnego lokalu w Państwowej Żeńskiej Szkole Zawodowej przy ul. Zielonej; na podstawie rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z 27 listopada 1923 Nr. 15203/I dotychczasowy kurs otrzymał urzędową nazwę: „Państwowe Studjum Pedagogiczne we Lwowie". Instytucja ta była zorganizowana przez Kuratorjum w porozumieniu z prezesem komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich prof. dr. Kazimierzem Twardowskim.

Organizacja.

Organizacja Studjum Pedagogicznego była następująca:

Nauka na Studjum trwała przez dwa lata dla jednej serji słuchaczów; w r. 1923/4 istniał wobec tego tylko I. kurs, który w r. 1924/5 jako kurs II. ukończył naukę; otwarcie ponownego kursu I. w jesieni r. 1924 doznało pewnego spóźnienia, gdyż nastąpiło ono dopiero w d. 1 paźdz. 1924; powodem późniejszego otwarcia były trudności w uzyskaniu urlopów dla nauczycieli szkół państwowych jako uczestników kursu. Także ten kurs ukończył normalnie naukę z końcem roku 1925/6 jako kurs II. Przy dalszem kontynuowaniu Studjum Pedagogicznego w r. szkol. 1925/26 powinien był się rozpocząć nowy kurs I. Ponieważ jednak okazało się, że otwarcie tego kursu będzie połączone ze znacznemi trudnościami, Ministerstwo WR. i OP. rozp. z d. 7. IV. 1925 nr. 2708/I. postanowiło z nowym rokiem szkolnym nie uruchomić nowego pierwszego kursu. Zasadniczą przeszkodą były z jednej strony motywy oszczędnościowe, z drugiej zaś narazie dostateczne nasycenie zapotrzebowania nauczycieli przedmiotów pedagogicznych w seminarjach; ustalono już wówczas, że ukończenie Studjum Pedagogicznego było tylko przygotowaniem do egzaminu uproszczonego z przedmiotów pedagogicznych, ilość więc osób, które mogły korzystać z nauki na Studjum, była przez ten warunek ograniczona a ponadto należało dążyć do tego, aby dalsze zapotrzebowanie nauczycieli przedmiotów pedagogicznych było w przyszłości pokryte w drodze normalnej ukończenia pełnych studjów uniwersyteckich. Z tych powodów dalsze utrzymywanie Studjum nie mogło być celowe. Gdy jednak mimo wszystko zgłosiła się pewna ilość kandydatów na nowy I. kurs w r. szk. 1925/6, Ministerstwo rozp. z d. 31. VII. 1925. nr. 13942/I postanowiło ponownie otworzyć kurs I., który rozpoczął naukę w d. 16 listopada 1925; miał on jednak naukę tylko do końca roku szk. 1925/6; kursu II. jako kontynuację tego kursu I. już nie otwierano.

W r. szkoln. 1925/6 Studjum Pedagogiczne znalazło się ponadto wobec trudnej kwestji pomieszczenia; lokal bowiem dotychczasowy odstąpiony przez Państwową Szkołę Zawodową Żeńską we Lwowie, okazał się jako bezwarunkowo dla tej szkoły potrzebny; rozrastając się bowiem stopniowo szkoła zawodowa nie mogła się ograniczyć do lokalu przedtem przez siebie zajmowanego i była zmuszona domagać się od Studjum zwrotu pomieszczenia czasowo mu odstąpionego. Zdobycie lokalu gdzieindziej było też niemożliwe,

Zarówno ten powód, jak powody poprzednio podane, skłoniły Kuratorjum i Ministerstwo do zwinięcia Studjum z końcem roku szkoln. 1925/6.

Nauka na Studjum odbywała się zasadniczo przed południem; w r. szkoln. 1924/5 kurs I. miał jednak częściowo naukę także po południu. Ćwiczenia psychologiczne w r. 1923/4 odbywały się w pracowni Instytutu Psychologicznego, a nauka higjeny i fizjologji w r. 1924/5 w sali Instytutu Farmakologicznego Uniwersytetu J. K. we Lwowie.

Likwidacja Studjum nastąpiła we wrześniu 1926 r.; akty Studjum i pomoce naukowe, składające się z niewielkiej bibljoteki podręcznej i ze zbiorów do ćwiczeń psychologicznych, oraz urządzenie lokalu przekazano Wyższym Kursom Nauczycielskim we Lwowie.

Program.

Program nauki był tak ułożony, że w okresie dwóch lat podzielonych na cztery półrocza nietylko wyczerpywał cały materjał naukowy wymagany przy egzaminie uproszczonym z przedmiotów pedagogicznych, ale nadto znacznie go rozszerzał zwłaszcza w kierunku przygotowania filozoficznego i przygotowania praktycznego do zawodu nauczycielskiego. Wymiar godzin dla poszczególnych przedmiotów był inny w r. 1923/4 oraz w r. 1924/5 dla kursu II. niż dla kursu I. w r. 1924/5 i w roku następnym dla obu kursów. Praktyka bowiem okazała, że pierwotny wymiar godzin był niezupełnie zadowalający.

Załączona tabela podaje ostateczny program obowiązujący w r. 1925/6: cyfry w nawiasach ( ) odnoszą się do programu obowiązującego w latach 1923/4 i 1924/5 dla kursu II.; pojedyncza cyfra oznacza ilość godzin obowiązującą przez cały czas t. j. od r. 1923/4 do r. 1925/6.

Zmiany w materjale naukowym, złączone ze zmianą programów, były nieznaczne; materjał podany w nawiasie ( ) obowiązywał w latach 1923/4 i 1924/5. W miejsce historji filozofji, obowiązującej w latach 1923/4—1924/5, wprowadzono wstęp do filozofji opartej na jej dziejach, jak to podano poniżej:

Przedmiot	Półrocze				Razem
	I.	II.	III.	IV.	
Logika	4 (5)	4 (2)	—	—	8 (7)
Ćwiczenia logiczne i lektura	2	2	2	—	6
Psychologja ogólna	4 (3)	3	2 (3)	—	9
Ćwiczenia psychologiczne	3	3 (4)	4	4	14 (15)
Psychologja wychowawcza	—	2	3 (2)	3	8 (7)
Dydaktyka (i metodyka)	—	—	4	2 (4)	6 (8)
Metodyka	—	—	—	3 (—)	3 (—)
Pedagogika ogólna	3	2	—	—	5
Lektura pedagogiczna	—	2	2	2 (3)	6 (7)
Pedagogika eksper. i ćwiczenia	—	2	3	4	9
Historja filozofji	4 (3)	3 (2)	2 (—)	—	9 (5)
„ pedagogiki	2	2	3 (2)	3 (2)	10 (8)
Lektura, filozoficzna	2	2	2 (3)	2 (3)	8 (10)
Higjena i fizjologja	2	—	—	—	2
Metodyka przed. pedagogiczna	—	—	—	4 (2)	4 (2)
	26 (25)	27 (25)	27 (25)	27 (25)	107 (100)

Gdybyśmy podzielili przedmioty nauczane na Studjum Pedagogicznem na trzy grupy, a mianowicie: przedmioty filozoficzne, przedmioty ściśle pedagogiczne i przedmioty praktyczne, związane z wykonywaniem praktycznem zawodu nauczycielskiego, to okaże się, że w pierwszem półroczu przewagę mają przedmioty filozoficzne, lecz w następnych półroczach stopniowo ustępują one miejsca przedmiotom pedagogicznym i praktycznym; wskazuje to następujące zestawienie:

Przedmiot	Półrocze				Razem
	I.	II.	III.	IV.	
Przedmioty filozoficzne	19 (18)	17 (15)	12	6 (7)	54 (52)
,, pedagogiczne	5	10	15 (13)	14 (16)	44 (44)
,, praktyczne	2	—	—	7 (2)	9 (4)

Taki rozkład godzin znajdował uzasadnienie w tem, że Studjum Pedagogiczne pragnęło przedewszystkiem oprzeć znajomość pedagogiki na podkładzie filozoficznym i wychodziło z założenia, że wdrożenie w myślenie filozoficzne nauczyciela przedmiotów pedagogicznych jest zasadniczym warunkiem należytego zrozumienia myśli pedagogicznej, a przez to umożliwienie mu wywołania następnie także u jego uczniów owego głębszego zrozumienia poczynań wychowawczych.

Rozkład materjału naukowego w ramach tego wymiaru godzin przedstawiał się następująco:

Logika. I. półr. Zasadnicze wiadomości z logiki tradycyjnej, główne kwestje logiki formalnej ostatnich czasów, (zasadnicze pojęcie logiki).

II. półr. Zasadnicze pojęcia logistyki. Metodologja.

Ćwiczenia logiczne i lektura. I. półr. Ćwiczenia logiczne w związku z przerabianym materjałem, służące do utrwalenia i pogłębienia materjału; lektura wybranych ustępów logików ostatniej doby, dotyczących kwestji formalnej logiki; referaty uczniów.

II. półr. Lektura wybranych ustępów logików współczesnych, dotyczących kwestyj metodologicznych; referaty uczniów.

III. półr. Czytanie wybranych ustępów logików współczesnych, dotyczących ogólnych kwestyj logicznych; samodzielne prace uczniów; powtórzenie materjału.

Przy lekturze należy zużytkować ustępy wybrane z Arystotelesa, Milla, Sigresta, Husserla, Baina, Liarda; z filozofów polskich: Twardowskiego, Łukasiewicza, Śleszyńskiego; przekładów dokonują uczniowie wspólnie z nauczycielem.

Psychologja ogólna. I. półr. Najważniejsze wiadomości z psychologji ogólnej, dające obraz całości nauki.

II. półr. Szczegółowe kwestje z psychologji zjawisk uczuciowych i aktów woli.

III. półr. Szczegółowe kwestje z psychologji zjawisk intelektualnych.

Podręczniki pomocnicze: Höfler: Zasady psychologji; Titchener: Początki psychologji; Witwicki: Psychologja.

Ćwiczenia psychologiczne. I i II półr. Wskazówki teoretyczne, dotyczące zadań i metody psychologji eksperymentalnej, proste ćwiczenia dla zailustrowania metod eksperymentalnych ze szczególnem uwzględnieniem psychologicznego eksperymentu szkolnego.

III. półr. Głównie eksperyment psychologiczny szkolny; zaznajomienie się ze szczegółowemi kwestjami dotyczącemi badania dorosłych.

IV. półr. jak w półr. III.

Psychologja wychowawcza. II. półr. Życie emocjonalne dziecka; zastosowanie praktyczne.

III. półr. Życie intelektualne dziecka; zastosowanie praktyczne.

IV. półr. Szczegółowe kwestje psychologji wychowawczej.

Podręczniki pomocnicze: Sully: Psychologja wychowawcza; Claperéde: Psychologja dziecka.

Dydaktyka. III. półr. Dydaktyka ogólna.

Podreczniki pomocnicze: Sośnicki: Zarys dydaktyki; Regener: Dydaktyka ogólna.

Metodyka. IV. półr. Metodyka nauczania przedmiotów szkoły powszechnej; konferencje.

Pedagokika ogólna. I. półr. Podstawowe wiadomości obejmujące całość przedmiotu.

II. półr. Omówienie szczegółowych kwestyj pedagogicznych z uwzględnieniem poglądów na nie współczesnych pedagogów.

Podręczniki pomocnicze: Zarzecki: Wstęp do pedagogiki; Foerster: Szkoła i charakter.

Lektura pedagogiczna. II. półr. Locke i Pestalozzi ewent. Rousseau; referaty.

III. półr. Pedagogowie polscy: Piramowicz, Estkowski, Dawid, (wybór; referaty.

IV. półr. Pedagogowie obcy ostatniej doby; referaty.

Pedagokika eksperymentalna i ćwiczenia. II. półr. Ogólne wiadomości z pedagogiki eksperymentalnej.

III. półr. Badanie inteligencji.

IV. półr. Inne kwestje pedag. eksper.

Podręczniki pomocnicze: Binet: Pojęcia nowoczesne o dzieciach; Meumann: Abriss der experimentellen Pädagogik; Rusk: Pedagogika eksperymentalna; nadto wybór: Joteyko, Nawroczyński.

Historja filozofii. I. półr. Hist. filozof. starożytnej i średniowiecznej.

II. półr. Filozofja do Kanta.

III. półr. Filozofja w. 19. i najnowszych czasów. (od r. 1925).

Historja filozofii i wstęp do filozofii. I. półr. Pojęcie i podział filozofji; zagadnienia metafizyczne i epistemologiczne; kierunki ich rozwiązań na tle dziejów filozofji.

II. półr. Zagadnienia logiczne, filozofji przyrody, psychologiczne i estetyczne; filozofji religji, historjozofji, socjologji i kierunki ich rozwiązań w dziejach filozofji.

III. półr. Zagadnienia etyczne i kierunki etyki.

Podręcznik pomocniczy: Kulpe: O zadaniach i kierunkach filozofji.

Historja pedagogiki. I. półr. Pedagogiki do 16 w. (włączn.).

II. półr. Wiek 17 i pierwsza połowa w. 18.

III. półr. Druga połowa 18 w. i początek 19 w.

IV. półr. Dokończenie dziejów pedagogiki 19 w., i współczesne prądy pedagogiczne.

Lektura filozoficzna. I. półr. Kartezjusz; kwestje epistemologiczne i metafizyczne.

II. półr. Locke i Leibnitz, wzgl. Berkeley, Spinoza, Hume (do wyboru).

III. półr. Kant i kantyści; filozofowie polscy (do wyboru).

IV. półr. Filozofowie ostatniej doby, wzgl. wstęp do filozofji.

Higjena i fizjologja. I. półr. Ogólne wiadomości z anatomji i fizjologji ze szczególnem uwzględnieniem systemu nerwowego; higjena szkolna.

Metodyka przedmiotów pedagogicznych w seminarjach nauczycielskich.

Ponadto w r. 1926. w II. półr. dodano 1. godz. tyg. dla uczestników II. kursu nadprogramowego wykładu p. t.: Organizacja szkolnictwa współczesnego w Polsce i zagranicą.

Rozwinięcie materjału naukowego w I. półroczu.

Na podstawie tego zarysu programu dokonano szczegółowego rozwinięcia, które w rzeczywistości wprowadzono w życie, wykonując program.

W pierwszem półroczu rozwinięcie szczegółowe materjału naukowego podanego w programie przedstawiało się w następujący sposób:

Logika. Wstęp: zadanie logiki i podział; stosunek logiki do nauk pokrewnych; wartość logiki. Część I: nazwy, denotacja i konnotacja, pojęcia; zakres i treść. Część II: zdania; podział zdań; stosunki logiczne. Część III: logika trycyjna; wnioskowanie bezpośrednie; syllogizm kategoryczny, hipotetyczny i dyzjunktywny. Część IV: nowsze kierunki logiki klasycznej i formalnej; syllogistyka. Brentana (teorja egzystencjonalna zdań kategorycznych). Kwantykacja orzeczenia.

Ćwiczenia i lektura logiczna. Zagadnienia praktyczne w związku z materjałem bieżącym. Czytano: Twardowski: „O tak zwanych prawdach względnych“. Couturat: „O błędności niektórych trybów klasycznego syllogizmu“. Śleszyński: „O logice tradycyjnej“.

Psychologja ogólna. Różnica między psychologją empiryczną a racjonalną. Zjawiska psychiczne. Zadania psychologji. Źródła i metoda psychologji. Podział zjawisk psychicznych: przedstawienia, sądy uczucia i akty woli. Dyspozycje psychiczne i ich podział. Ogólne prawa zjawisk psychicznych. Prawa dyspozycyj; wprawa i znużenie. Stosunek duszy do ciała. Anatomja i fizjologja systemu nerwowego. Teorja lokalizacji. Odkrycie Broca, Flourensa, Fritscha, Hietziga. Teorja odruchów i ich znaczenie dla życia psychicznego. Fizjologiczne próby objaśnienia celowości i koordynacji odruchów. Krótki przegląd metafizycznych teoryj stosunku duszy do ciała: dualizm, monizm, spirytualistyczny, materjalistyczny i obojętny; stanowisko przyczynowości i paralelizmu.

Ćwiczenia psychologiczne. Przegląd głównych metod psychologji eksperymentalnej: metody psychofizyczne, psychometrja, metoda testów, kwestjonarjusze, korrelacja. Metoda testów na przykładzie skali Bineta. Pomiary psychometryczne. Czas trwania reakcji prostej, ruchowej i czuciowej i reakcyj złożonych. Chromoskop Hippa. Ćwiczenia na różne sposoby stosowania introspekcji. Eksperymenty skojarzeniowe. Obliczania

wartości centralnej, modalnej. Strefa rozprószenia. Doświadczenia z zakresu psychiki w dziedzinie różnych zmysłów metodą Fechnera; metody ledwie dostrzegalnych różnic, błędów przeciętnych, trafnych i mylnych przypadków.

Pedagogika ogólna. Pojęcie wychowania, jego przedmiot; pedagogika jako nauka; nowa pedagogika; nauki pomocnicze; podział pedagogiki; metody w badaniach pedagogicznych; czynniki wychowania; fazy wychowania; cel wychowania; środki i formy wychowania.

Historja filozofji. Wstęp: co to jest filozofja; pochodzenie i znaczenie wyrazu. Historja filozofji starożytnej: filozofja grecka przed Platonem. Hylozoiści: Thales, Anaksimander, Anaksimenes; Heraklit, Pitagoras i Pitagorejczycy. Szkoła eleacka: Xenofanes, Parmenides, Zenon; Empedokles, Anaxagoras, Leukipp i Demokryt; Sofiści: Protagoras, Gorgias, Hippias i Prodikos; Sokrates; Jednostronni sokratycy: Xenofont, Euklides i jego szkoła; Antistenes i cynicy; Aristip i szkoła cyrynejska; Platon i starsza Akademja; Aristoteles i peripatetycy; Stoicy, Epikurejczycy, sceptycyzm, eklektycyzm; Filon; synkretyzm; Plotyn i neoplatonizm; Jamblichos i szkoła syryjska. Historja filozofji średniowiecznej: Filozofja a chrześcijaństwo; Ojcowie Kościoła; św. Augustyn; Filozofja w czasie wędrówek narodów do w. IX. Jan Scot Eriugena; panteizm: Amalryk i jego szkoła: Dawid z Dinaut, scholastyka; spór o uniwersalja: realizm i nominalizm; Anzelm Kantuaroński; Wilhelm z Champeaux; Abelard, konceptualizm, sermonizm; mistycy; filozofja arabska i żydowska; Tomasz z Akwinu, tomizm; Roger Baco i empiryzm; Duns Scot i skotyści; walka tomizmu ze skotyzmem; terminizm, woluntaryzm; Wilhelm Occam: mistyka niemiecka.

Historja pedagogiki. Starożytność: Grecja: Sparta a Ateny; teoretycy pedagogiczni: Plato, Arystoteles, Rzym: Kato, Cicero; Plutarch; Seneka, Kwintyljan. Wychowanie a chrześcijaństwo: św. Hieronim, św. Augustyn; Wieki średnie: szkoły klasztorne, Karol Wielki; szkoły katedralne i kolegjalne; szkoły parafjalne; powstanie uniwersytetów; szkolnictwo w Polsce za Piastów; wychowanie dziewcząt; szkolnictwo w Polsce za Jagiellonów. Wiek XV i XVI: humanizm i pedagodzy humaniści; Victorino da Feltre i jego szkoła; humanizm w Niemczech; Agricola, Reuchlin, Erazm z Rotterdamu; Vives; humaniści w innych krajach Europy. Humanizm w Polsce: Gliczner, Marycki, Petrycy i inni. Reformacja a szkoły; Melanchton, Neander, Protzendorf. Jan Sturm, szkoły innowierców w Polsce i na Rusi. Reakcja katolicyzmu i Jezuici, szkoły jezuickie w Polsce, Pijarzy. Szkolnictwo elementarne w Europie. Wychowanie dziewcząt w Europie a u nas. Zakłady wychowawcze.

Lektura filozoficzna. Kartezjusz: „Rozprawa o metodzie“ (w całości). „Meditaciones de Prima Philosophia“ i „Principia Philosophiae“ (w wyjątkach). W związku z lekturą omówienie zagadnień racjonalizmu i dualizmu.

Higjena i fizjologja. Ogólne wiadomości z anatomji i fizjologji człowieka; anatomja i fizjologja systemu nerwowego ze szczególnem uwzględnieniem dziecka; higjena szkolna: higjena budynku szkolnego, światło, woda, sprzęty szkolne; pomiary rozwoju fizycznego ucznia; rozwój poszczególnych organów; choroby dziecięce.

Rozwinięcie materjału naukowego w II. półroczu.

Logika. Metodologja nauk dedukcyjnych: uzasadnienie w naukach dedukcyjnych. Pytanie (rodzaje zagadnień). Definicja. Błędy dowodzenia. Metodologja nauk empirycznych. Uzasadnianie niepewne: indukcja przez wyliczenie, uzasadnianie hipotez (redukcja), wzajemny stosunek obu powyższych postaci uzasadniania; problem indukcji; indukcja a zasada tożsamości, indukcja a teorja prawdopodobieństwa, zasada jednostajności; racjonalizm i empiryzm w sprawie uprawnienia indukcji. Rozumowanie przyczynowe według Milla; jego stosunek do indukcji przez proste wyliczenie.

Ćwiczenia i lektura logiczna. W związku z materjałem teoretycznym uprawiano lekturę, w szczególności: Twardowski: „O naukach empirycznych i apriorycznych"; Mill: „Pewniki matematyczne są oparte na doświadczeniu"; Łukasiewicz: „O rodzajach rozumowania"; Arnault: „Definicje wyrazów i definicje rzeczy"; Jevins: „Błędy logiczne"; Mill: „Czy syllogizm przedstawia petitio principii?"; Liard: „Metody badania indukcyjnego według Stuarta Milla".

Psychologja ogólna. Psychologja zmysłów: jakość, intenzywność, trwanie wrażeń zmysłowych; podnieta fizyczna i fizjologiczna; wrażliwość, czułość, próg wrażliwości i próg czułości; podział wrażeń zmysłowych; wrażenia ustrojowe, mięśniowe, dotykowe, temperatury, smakowe, powonienia, słuchowe i wzrokowe; prawo Müllera swoistej energji; prawo Webera i Fechnera. Psychologja uczuć; idjogeniczne i allogeniczne teorje uczuć; teorje Herbarta, Jamesa i Langego; krytyka teoryj Jamesa i Langego; stanowisko Lehmana; teorja bólu wrażeniowego i Wundta; stanowisko Ribota; ogólne prawa życia uczuciowego: prawo irradjacji, kontrastu, następstwa i pogodzenia; prawo Laplace'a i Bernoillego; podział uczuć; stany napięcia i ulgi; podniecenia i uspokojenia u Wundta jako nowy rodzaj jakości; krytyka tego podziału; klasyfikacja uczuć u Ribota; uczucia opisowe i uczucia wartości; uczucia logiczne, etyczne, religijne i estetyczne.

Ćwiczenia psychologiczne. Ćwiczenia z zakresu psychofizyki równolegle z teorją: eksperyment z ciężarkami, połowienie odcinka, doświadczenie na wirownicy z pomiarem wrażliwości i czułości na różne barwy, szeregi odcieni tej samej barwy; cyrkiel Webera, doświadczenie Müller-Luera, Poggendorfa, doświadczenia z zakresu akustyki. Protokoły z ćwiczeń zawierały opis metody przebieg i wyniki doświadczeń. Badanie objawów fizjologicznych uczuć przy pomocy sfigmografu, pneumografu i pletizmografu. Zaznajomienie się z temi przyrządami, badanie odnośnych krzywych na kimografie.

Psychologja wychowawcza. Pojęcie i przedmiot psychologji wychowawczej; jej zadanie i metoda; jej podział; znaczenie uczuć w życiu psychicznem u dorosłego i dziecka; psychologja w związku z pedagogiką, rozwój uczuć u dziecka; charakterystyka życia dziecka; zasady kształcenia uczuć; kształcenie poszczególnych rodzai uczuć u dziecka; znaczenie uczuć ogólnych w wychowaniu.

Pedagogika ogólna. Praktyka a teorja pedagogiczna; psychologja zawodu nauczycielskiego; zadanie nauczyciela ze stanowiska idei pracy; fizyczne, ogólnopsychiczne i moralne kwalifikacje nauczyciela; typ nauczyciela w rozwoju dziejowym; kształcenie zawodowe nauczycieli i organi-

zacja tego kształcenia u nas i zagranicą; pojęcie wychowania; wychowanie w świetle biologji; wychowanie ze stanowiska kultury i jej rozwoju. Dzieciństwo: wiek rozwoju indywidualnego i jego kres; czynniki rozwoju; potrzeba, możliwość i granice wychowania; ogólna formuła psychologiczna wychowania; metodyka i teleologja wychowawcza. Naukę teoretyczną uzupełniały referaty wykonane na podstawie następujących dzieł i rozpraw: Dawid: „O duszy nauczycielstwa"; James: „Pogadanki psychologiczne"; Foerster: „Wychowanie i samowychowanie"; Zarzycki: „Wstęp do pedagogiki"; Mirski: „Idea pedagogiki kulturalnej".

Lektura pedagogiczna. Loecke: „Myśli o wychowaniu"; lekturę poprzedzono wstępem o życiu Locke'a, jego filozofji i pedagogice w związku z dziejami myśli pedagogicznej i o jego wpływie na rozwój pedagogiki europejskiej w XVIII. wieku ze szczególnem uwzględnieniem Polski. Pestalozzi: „Jak Gertruda uczy swoje dzieci"; przy tem rozważano życie i działalność Pestalozziego na tle epoki, związek jego poglądów pedagogicznych z ideami pedagogicznemi XVIII. wieku, jego wpływ na pedagogikę XIX. w. a zwłaszcza na wychowanie przedszkolne, szkolnictwo elementarne i socjologję wychowawczą. W związku z lekturą opracowano następujące referaty: Wychowanie fizyczne według Locke'a i Jędrzeja Śniadeckiego (na podstawie: „Wychowanie fizyczne dzieci"). Wpływ Locke'a na Komisję Edukacyjną a w szczególności na Piramowicza („O powinnościach nauczyciela"). Kara pedagogiczna i Locke'a i Foerstera.

Pedagogika eksperymentalna. Pojęcie i przedmiot pedagogiki eksperymentalnej i jej metody; eksperyment pedagogiczny; materjalne zadania pedagogiki eksperymentalnej; stosunek pedagogiki eksperymentalnej do ogólnych zadań pedagogiki; pojęcie i metoda pedologji; okresy rozwojowe ze szczególnem uwzględnieniem fizycznego rozwoju dziecka; wpływ wstąpienia do szkoły na rozwój fizyczny dziecka; okres dojrzewania; wzrost; ćwiczenia w mierzeniu i opracowywaniu wyników pomiaru wzrostu; tabela średnich, wykresy krzywych, wyniki ogólne; waga; pomiary piersi.

Historja filozofji. Filozofja nowożytna; czas przejściowy: Mikołaj z Kuzy; filozofja renesansu włoskiego i niemieckiego: Marsilus, Agrippa z Nettesheim, Paracelsus i inni; Giordano Bruno, Campanella. Rozwój filozofji prawa; sceptycyzm francuski: Motaigne; mistyka niemiecka: Jakób Boehme; filozofja angielska: Bacon z Verulamu, Hobbes; Kartezjusz; okazjonalizm; Spinoza; Locke; deiści i historja rozwoju etyki; Berkeley; Hume; filozofja wieku oświecenia we Francji; materjalizm i jego główni przedstawiciele. Rousseau; Leibniz; Wolf; Jacobi; Kant.

Historja pedagogiki. Akademja krakowska i jej kolonje; szkolnictwo parafjalne w Polsce; akademja wileńska i zamojska; krytyka humanizmu: Montaigne; pozytywna praca nad reformą: Ratke Komeński; janzeniści; pietyści; Fenelon; Fleury; wpływ racjonalizmu na wychowanie i szkoły; Locke; akademje szlacheckie; szkoły realne; Rollin; oświata i szkoły w Polsce w tym czasie; Stanisław Konarski: Kolegium Nobilium, reforma szkół Pijarów; wiek oświecenia w Europie a szkoły: Condillac; Rousseau; dążności do sekularyzacji szkolnictwa we Francji: La Chalotais, Rolland; fizjokraci; reforma szkolnictwa w Niemczech; filantropiniści, Basedow, Salzmann; Kant; Fryderyk II. a szkolnictwo; Rochow; Felbiger; Kinderman; reforma szkolnictwa w Austrji.

Lektura filozoficzna. Locke: „O rozumie" księga I. (2); Leibniz: „Monadologja" i „Nowa rozprawa" (w wyjątkach).

Rozwinięcie materjału naukowego w półroczu III.

Ćwiczenia logiczne. Powtórzono materjał dotychczas przerobiony uzupełniając szczególnie naukę o nazwach i pojęciach; z lektury przeczytano: Twardowski: „O istocie pojęć"; Liard: „Teorja indukcji Milla (współcześni logicy angielscy); powtórzono teorję dedukcji.

Psychologja ogólna. Szczegółowe kwestje z psychologji zjawisk intelektualnych: różne interpretacje prawa Webera i Fechnera; szczegółowe rozważania nad prawem swoistej energji zmysłów i prawem względności wrażeń zmysłowych; kwestja jakości postaciowych; (Gestaltsqualitäten) pamięć; badania eksperymentalne Ebbinghausa nad pamięcią; geneza psychologiczna pojęć; uwaga; zagadnienie istnienia nieświadomych stanów psychicznych; świadomość w znaczeniu aktualnem i potencjalnem; psychologiczna geneza przestrzeni; teorja empiryczna i natywistyczna; pogląd Berkeleya, teorje asocjacionistów; teorje znaków lokalnych; (Weber, Lotze), Wundt i Helmholz; natywiści: Stumpf, Hering; geneza pojęcia czasu.

Ćwiczenia psychologiczne. Systematyczne eksperymenty dotyczące pamięci, typów pamięciowych, praw kojarzenia; badania nad uwagą: metoda wykreślania liter, liczenia krążków; doświadczenia nad dzieleniem uwagi; doświadczenia nad badaniem wyobraźni (metody Masselona), badanie ogólnego poziomu inteligencji (zdolność określania, porównywanie, klasyfikowanie, kombinowanie).

Psychologja wychowawcza. Życie intelektualne dziecka: ogólne uwagi; analiza i charakterystyka uwagi; jej objawy zewnętrzne u dorosłych i u dzieci; kształcenie uwagi; zainteresowanie; znaczenie wrażliwości zmysłowej w życiu intelektualnem dziecka; kształcenie wrażliwości zmysłów; postrzeganie; pamięć dziecka i jej kształcenie; uczenie się napamięć; wyobraźnia u dzieci; jej kształcenie; kłamstwo u dzieci; myślenie pojęciowe i rozwój pojęciowy dziecka.

Dydaktyka i metodyka. Wiadomości wstępne; materjał nauczania; rozkład materjału, tok nauczania i tok lekcji; formy i metody nauczania; koncentracja; plan nauki i podział godzin; formalne stopnie nauczania; cel lekcji; wykład, opowiadanie i opis; heurystyczne formy nauczania; utrwalenie wiedzy, sposoby jej zastosowania; znaczenie podręcznika; pytania; zadania; skuteczność nauki.

Lektura pedagogiczna. „Ustawa Komisji Edukacji Narodowej", poprzedzone omówieniem działalności Komisji; Piramowicz: „O powinnościach nauczyciela"; pisma Ewarysta Estkowskiego w wyborze.

Pedagogika eksperymentalna. Pomiary czaszki i ćwiczenia w nich; wskaźniki rozwoju fizycznego; wstęp do badania inteligencji dziecka; pojęcie inteligencji; ćwiczenia w badaniu wrażliwości zmysłowej; pomiarów wrażliwości słuchowej; tabele słuchu; ćwiczenia w pomiarach wzroku; tabele wzroku; badanie wrażliwości dotykowej; dotyk a inteligencja; dotyk a znużenie; znużenie w szkole; postrzeganie i metody badania postrzegania; badanie uwagi u dzieci; badanie typów ich pamięci, jej łatwości i trwałości; badanie skojarzeń i odtwarzania wyobrażeń u dzieci.

Historja filozofji. Filozofja w XIX. w.: Fichte, Schelling, Hegel, Fries; Beneke, Schleiermacher, Herbart, Schopenhauer, Feuerbach: filozofja francuska: Main de Biran. Cousin, Comte; filozofja w Anglji: Bentham, Mil. Materjalizm: Moleschott, Vogt, Darwin. Spencer, Fechner, Lotze.

Historja pedagogiki. Komisja Edukacji Narodowej; Piramowicz; neohumanizm; Herbart i jego szkoła; prądy pedagogiczne w pierwszej połowie XIX. w.

Lektura filozoficzna. Kant: „Prolegomena" (w całości).

Rozwinięcie materjału w IV. półroczu.

Ćwiczenia psychologiczne. Opracowanie referatów i samodzielne badania z różnych dziedzin psychologji według wyboru uczestników; szczególne uwzględnienie psychologji myślenia.

Psychologja wychowawcza Nauka o popędach; ruchy zmechanizowane, instykt; pożądania a ruchy dowolne; pożądania a wychowanie; rozwój woli i kształcenie jej u dziecka.

Metodyka. Nauczanie przedmiotów szkoły powszechnej; ćwiczenia praktyczne i hospitowanie lekcyj szkolnych w szkołach powsz.; programy szkoły powszechnej i ich wykonanie; prowadzenie konferencyj metodycznych w sem. nauczycielskich; zagadnienia kształcenia nauczycieli.

Lektura pedagogiczna. Dewey: „Szkoła i dziecko"; Foerster: „Szkoła i charakter"; Wetekamp: „Samodzielność i radość twórcza w wychowaniu i nauczaniu". Referaty według wybranych tematów przez uczestników.

Pedagogika eksperymentalna. Badania uczuć; uczucia zmysłowe, uczucia wyższe, estetyczne, logiczne, etyczne i ich rozwój u dzieci; współczucie, obawa, gniew, współzawodnictwo; tabele psychologiczne.

Historja pedagogiki. Pedagogika drugiej połowy XIX. w. i czasów najnowszych; referaty na tematy wybrane przez uczestników.

Lektura filozoficzna Kulpe: „O zadaniach i kierunkach w filozofji", t. I. z. II. zagadnienia epistemologiczne i metafizyczne.

Metodyka przedmiotów pedagogicznych. Przedmioty pedagogiczne w programie seminarjów nauczycielskich; ich zadanie, materjał naukowy; stosunek do innych przedmiotów nauczania; metodyka nauczania psychologji, logiki, dydaktyki, historji pedagogiki; lekcje przykładowe w tych przedmiotach przeprowadzane przez uczestników; omawianie ich na wspólnych konferencjach.

Skład grona nauczycielskiego

Nadzór nad nauką na Państwowem Studjum Pedagogicznem sprawował wiz. dr. Kazimierz Sośnicki; kierownikiem był prof. Władysław Müller. Nauki udzielali następujący wykładowcy:

Müller Władysław:

historja filozofji i wstęp do filozofji w r. 1923/4 półr. I. i II. kurs 1.; w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2., w r. 1925/6 półr. I. i II. kurs 1. i 2.

historja pedagogiki: w r. 1923/4 półr. I. i II. kurs 1., w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2., w r. 1925/6. półr. I. i II. kurs 1. i 2.

lektura filozoficzna: w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2., w r. 1925/6 półr. I. i II. kurs 1. i 2.

logika i ćwiczenia logiczne: w r. 1925/6 półr. II. kurs 1. i 2.

organizacja szkolnictwa współczesnego w Polsce i zagranicą: w r. 1925/6 półr. II. kurs 2.

Dr. Ajdukiewicz Kazimierz, doc. uniw., prof. gimn.:

logika i ćwiczenia logiczne: w r. 1923/4 półr. I. i II. kurs I. w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2., w r. 1925/6 półr. I. kurs 1. i 2.

Dr. Jaxa-Bykowski Ludwik, prof. akadem. weteryn. doc. uniw.:

dydaktyka ogólna: w r. 1924, 5 półr. I. i II. kurs 2.;

pedagogika eksperymentalna: w r. 1925/26 półr. I. i II. kurs 1. i 2.

Dancewicz Stefan, insp. szkół.:

pedagogika eksperymentalna w r. 1923/4 półr. II. kurs 1.; w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2.;

psychologja wychowawcza: w r. 1923/4 półr. II. kurs 1.; w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2.; w r. 1925/6 półr. I. i II. kurs 1. i 2.

Dr. Ingarden Roman, doc. uniw., prof. gimn.:

lektura filozoficzna w r. 1925/6 półr. I. kurs 1. i 2.

Jasiewicz Szczęsny, dyr. gimn.:

dydaktyka ogólna w r. 1925/6 półr. I. i II. kurs 2.

Dr. Koskowski Włodzimierz, doc. uniw.:

higjena i fizjologja w r. 1923/4 półr. I. kurs 1.

Dr. Kreutz Mieczysław, asyst. uniw., współdziałał przy ćwiczeniach psychologicznych w r. 1923/4.

Dr. Mirski Józef, prof. gimnaz.:

pedagogika ogólna i lektura pedagogiczna w r. 1923/4 półr. I. i II. kurs 1.; w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2.; w r. 1925/6 półr. I. i II. kurs 1. i 2.

Patocki Stefan, prof. W. K. N.:

metodyka przedmiotów szkoły powszechnej i ćwiczenia: w r. 1924/5 półr. II. kurs 2.

Dr. Scheuring Herman, doc. uniw.:

higjena i fizjologja w r. 1925/6 półr. I. kurs 1.

Smolicki Wojciech, dyr. semin. naucz.:

metodyka przedmiotów szkoły powsz. i ćwiczenia: w r. 1925/6 półr. II. kurs 2.

Dr. Sośnicki Kazimierz, wiz. szkół:

lektura filozoficzna w r. 1923/4 półr. I. i II. kurs 1.

metodyka przedmiotów pedagogicznych w r. 1924/5 półr. II. kurs 2.: w r. 1925/6 półr. II. kurs 2.

Dr. Zawirski Zygmunt, doc. uniw. prof. gimn.:

psychologja ogólna i ćwiczenia psychologiczne w r. 1923/4 półr. I. i II. kurs 1.; w r. 1924/5 półr. I. i II. kurs 1. i 2.; w r. 1925/6 półr. I. i II. kurs 1. i 2.

Kierownik Władysław Müller był przydzielony ze szkolnictwa średniego na Państwowe Studjum Pedagogiczne, celem pełnienia tam obowiązków przez cały czas istnienia Studjum; dr. Zawirski Zygm. został przydzielony w latach 1924/5 i 1925/6. Dr. Ajdukiewicz Kaz. i Dr. Mirski Józef uzupełniali w latach 1924/5 i 1925/6 niepełny wymiar zajęć w szkole średniej nauczaniem na Studjum.

Wynagrodzenie prelegentów na Studjum, którzy nie byli przydzieleni i nie korzystali z innych ulg gdzieindziej, wynosiło w latach 1923—1925 po 60 mnożnych wzgl. punktów za godzinę tygodn., zaś w r. 1925/6 po 120 punktów mies. za 1 godz. wykładową u profesorów wyższych uczelni, po 80 punktów dla profesorów gimnazjów i po 60 punktów dla wszystkich za 1 godz. ćwiczeń lub lektury.

Czynności woźnych na Studjum pełnili: w r. 1923/4 Sawaryn Stanisław, w latach 1924/5—1925/6 Ragan Roman.

Przyjęcie na Studjum.

Przyjęcie na Studjum było uregulowane w następujący sposób:

Początkowo Studjum było przeznaczone wogóle dla nauczycieli, którzy mieli udzielać nauki w seminarjach naucz.; ówczesne bowiem przepisy nie wymagały jeszcze od nauczycieli seminarjów specjalnych kwalifikacyj; gdy jednak tymczasem kwalifikacje te zostały uregulowane i zrównane z kwalifikacjami dla nauczycieli szkół średnich, ograniczono też przyjęcie na Studjum tylko do nauczycieli takich, którzy mieli prawo do dopuszczenia do egzaminu uproszczonego. W ten sposób niedługo po powstaniu swem Studjum stało się instytucją, której celem było przygotować kandydatów do tego egzaminu z przedmiotów pedagogicznych; przyjmowano więc obok innych kandydatów przeważnie nauczycieli szkół powszechnych względnie studentów filozofji, spełniających wymagania ustawy o egzaminach uproszczonych. Wskutek tego warunki przyjęcia były następujące: 1) ukończenie przed 1. stycznia 1923 r. 25 lat życia; 2) odbycie przed 1. stycznia 1923 r. trzechletniej zadowalniającej praktyki nauczycielskiej z czego co najmniej dwa lata w szkołach średnich ogólno-kształcących lub w seminarjach nauczycielskich, albo odbycie przed tym terminem wybitnej praktyki nauczycielskiej w gimnazjach, seminarjach nauczycielskich lub szkołach powszechnych; 3) posiadanie świadectwa z pomyślnego odbycia egzaminu na Wyższym Kursie Nauczycielskim, egzaminu wydziałowego lub matury gimnazjalnej; 4) wykazanie się zainteresowaniem i pewnym przygotowaniem w przedmiotach pedagogicznych; 5) zobowiązanie do sześcioletniej, a od r. 1925/6 do czteroletniej służby w tej szkole, do której władze szkolne kandydata przeznaczą. Ponadto Kuratorjum zastrzegło sobie prawo usunięcia uczestnika kursu z ważnych powodów, a zwłaszcza jeżeli kandydat nie czynił zadość wymaganiom w nauce.

Kandydaci przyjęci z państwowych szkół otrzymywali urlopy płatne na czas trwania nauki; urlopowanych nauczycieli z okręgu lwowskiego nie mogło być jednak więcej niż 15 na jednym kursie; do otwarcia kursu wymagano, aby ogólna ilość kandydatów wynosiła przynajmniej 24. Zasady te jednak stosowano w całej pełni dopiero od r. 1924/5.

Kandydaci, przyjęci na Studjum, zobowiązali się pisemnie do spełnienia następujących warunków: 1) do przestrzegania regulaminu Studjum Pedagogicznego, 2) do nieobejmowania bez porozumienia się z kierownictwem Studjum żadnego zajęcia ubocznego, 3) do pracy w szkołach wskazanych przez Ministerstwo w ciągu lat sześciu (wzgl. czterech), licząc od ukończenia Studjum, pod rygorem zwrotu kwot, jakie otrzymali w czasie pobytu na Studjum ze skarbu Państwa.

Grono nauczycielskie na Studjum odbywało dwa razy w półroczu, a mianowicie w połowie półrocza i z jego końcem konferencje okresowe, na których omawiano sprawy wykonania programu kursu, postępy w nauce czynione przez uczestników, oraz inne sprawy związane z nauką na Studjum.

Po ukończeniu Studjum uczestnicy otrzymywali zaświadczenia. Początkowo w ramach organizacji Studjum zawierał się także egzamin końcowy, którego regulamin podano w Dzienniku Urzędowym K. O. S. L. (w r. 1925 nr. 12.). Ponieważ jednak uczestnicy mieli przystąpić do egzaminu uproszczonego — co dopiero w ciągu istnienia Studjum ostatecznie zostało ustalone, taki egzamin końcowy stał się zbyteczny.

W r. szkoln. 1923/4 rozpoczęło Studjum ogółem 27 osób jako kurs pierwszy; kurs drugi w tej serji w r. 1924/5 ukończyło 18 osób, a mianowicie:

L.p.	Imię i nazwisko	rok ur.	rel.	nauczyciel szkoły	studja	urlop
1	Assing Genowefa	1895	rz.-k.	Czerkasy powiat Lwów	egz. wydz. z grupy język.-hist.	płatny
2	Bagier Władystaw	1893	„	Skałat	WKN. geogr.—przyr	„
3	Brolikowa z Kunachów Marja	1893	„	Sokal	egz. wydz.	„
4	Chruściel Stanisław	1894	„	Lwów	W. K. N. mat.—fiz.	„
5	Emmerich Stanisław	1890	„	Sambor semin.	W. K. N. geogr.—przyr.	„
6	Grabikowska Helena	1885	„	Brzeżany semin.	egz. wydz. język—hist.	„
7	Halaszyńska Marja	1888	„	Czortków	W. K. N. geogr.—przyr.	„
8	Janellówna Walerja	1883	„	Lwów Państw. kursy naucz.	egz. wydział. jęz. hist., uniwersytet	„
9	Jaworska Zofja	1887	„	Kołomyja sem. żeń.	egz. wydz. i liceum żeń.	„
10	Kudlanka Stefanja	1895	„	Bratkowice pow. Rzeszów	W. K. N. geogr.—przyr.	„
11	Lewicka Kazimiera	1893	„	„	„	„
12	Lubczyński Józef	1880	„	Lwów semin. męskie	egz. wydz. mat.—przyr.	„
13	Łysiakowa z Rudnickich Milena	1892	gr.-k.	Lwów semin. ruskie	uniwersytet	„
14	Pokiziakówna Marja	1896	rz.-k.	Lwów	W. K. N. rys.-praca ręcz.	„
15	Sokołowski Jan	1895	„	Czortków	„	„
16	Sożyński Rudolf	1889	„	Lwów	W. K. N.	„
17	Wójcikówna Jadwiga	1884	„	Lwów semin. żeńskie	egz. wydz. jęz. hist., uniwersytet	„
18	Żmurkówna Eugenja	1882	„	St. Sambor	W. K. N. rys.-praca ręcz.	„

W r. 1924/5 w drugiej serji przyjęto ogółem 34 osób na kurs I; serja ta ukończyła II kurs studjum w następującym składzie:

L.p.	Imię i nazwisko	rok ur.	rel.	nauczyciel szkoły	studja	urlop	uwaga
1	Babiak Jan	1898	gr.-k.				student uniwer.
2	Chemiński Władysław	1892	rz.-k.	Lwów	egz. wydz.	płatny	
3	Cwenar Stanisław	1893	„	Słochynie p. Sambor	egz. kwalif.	„	
4	Grabowski Adam	1885	„	Lwów	egz. wydz. język—hist.	„	
5	Holocher Antoni	1902	„				„
6	Jakobsche Br.	1902	„				„
7	Jankiewiczówna Zenona	1901	„	Macoszyn p. Żółkiew		„	
8	Jeżowska Janina	1902	orm.-k.				studentka uniw.
9	Kijanowska Anna	1900	rz.-k.	Lwów pryw. szk. S. Sakramentek	W. K. N.		naucz. szkoł. pryw.
10	Koblańska Zofja	1902	gr.-k.				studentka uniw.
11	Kotowiczówna zam. Turczynowa Antonina	1894	rz.-k	Lwów	egz. wydz. mat.-przyr	„	
12	Łanowy Wincenty	1885	„	„	gimn. 4 półr. uniwersytet	„	
13	Majewski Ludwik	1885	„	„	egz. wydz. mat.-przyr	„	
14	Mikolajska Stefania	1893	„	„	egz. wydz. absol. uniwersytetu	„	
15	Mirkiewicz Stanisław	1900	„	Korzec okr. wołyński		„	
16	Nykiel Antoni	1901	„				absolwent uniw.
17	Piątkiewicz Edward	1902	„				student uniwer.
18	Pietrakiewicz Antoni	1887	„	Zaleszczyki	egz. wydz	„	
19	Piliński Stanisław	1888	„	Drohobycz	egz. wydz. mat.-przyr.	„	
20	Podolak Alfred	1889	„	Żółkiew	egz. kwalif.	„	
21	Podolińska Malwina	1892	„	Sambor	„	„	
22	Rzyha Andrzej	1885	„	Kamionka Strumiłowa	egz. wydz. język—hist.	„	
23	Sakaluk Paweł	1890	„	Tarnopol sem.	W. K. N. rys.-praca ręcz.	„	
24	Soboltówna Wanda	1890	„	Lwów	egz. wydz. język.-hist.	„	
25	Strzelecki Józef	1885	„	Monasterzyska pow. Buczacz	egz. wygz. język—hist.	„	
26	Szafrański Franciszek	1886	„	Tarnopol sem.	W. K. N. rys.-praca ręcz.	„	
27	Wandycz Wiktor	1891	„	Wolsztyn sem. okr. poznański		„	
28	Węglewski Walerjan	1894	„	Sokoły okr. białostocki		„	
29	Wysocka Janina Wiktorja	1903	„				studentka uniw.

Na kurs I. w r. 1925/6 w trze iej serji przyjęto 23 osoby; kurs ten. który z powodu zwinięcia Studjum dalej już nie był uruchomiony w r. 1926/7, ukończyły

L.p.	Imię i nazwisko	rok ur.	rel	nauczyciel szkoły	studja	urlop
1	Bourdou Marja	1890	rz.-k.	Pysznica pow. Nisko	egz. wydz.	płatny
2	S. Ciorochówna Stefania	1894	gr.-k.	Lwów Sem. SS Bazyljanek	"	
3	Chmura Jan	1892	rz.-k.	Krotoszyn sem. (okr. poznański)	W. K. N.	"
4	Fiutowski Adam	1893	"	Ostrowiec sem. (okr. poznański)	egz. dojrz. gim. 3 lata uniwer.	"
5	Gąska Piotr	1893	"	Ropczyce (okr. krakow.)	W. K. N.	"
6	Iskierka Nikodem	1896	"	Sosnowiec sem. (okr. warszawski)	"	"
7	Jarmulski Emil	1897	"	Uszkowice p. Przemyślany	"	"
8	Jasicki Józef	1885	"	Bobrek sem. (Śląsk)	egz. wydz.	"
9	Joch Antoni	1891	"	Tarnopol sem.	"	"
10	Leiksnerówna Stefania	1897	"	Grodno sem. (okr. białostocki)	W. K. N.	"
11	Letniowski Paweł	1886	"	Pawłosiów pow. Jarosław	"	"
12	Mazurski Marcin	1892	"	Bóbrka	"	"
13	Michalski Antoni	1887	"	Koźmin sem. (okr. poznański)	"	"
14	Sędzierska Leokadja	1896	"	Inowrocław sem. (okr. poznański)	egz. wydz.	"
15	Sołtysik Dominik	1897	"	Nowe Miasto (okręg poznański)	"	"
16	Tomasikówna Stanisława	1888	"	Kraków	"	"
17	Wilantowicz Łucjan	1897	"	Szczuczyn (okr. białost.)	W. K. N.	"
18	Zacharjasiewicz Marjan Alojzy	1898	"	Wolsztyn gimn. (okr. poznański)	Inst. wych. fiz.	"
19	Zarzycki Józef	1888	"	Drohobycz	egz. wydz.	"

Do dnia 31 grudnia 1928 r. przystąpiło ogółem do egzaminu uproszczonego 29 osób.

Wynik tego egzaminu był następujący:

postęp:	b. dobry	dobry	dostateczny	reprobowano	ogółem
mężczyzn:	3	5	7	—	15
kobiet:	4	6	2	2	14
razem:	7	11	9	2	29

Egzamin uproszczony złożyły następujące osoby z pośród nauczycieli szkół państwowych, którzy normalnie ukończyli I. i II. Studjum: 1) Assing Genowefa, 2) Bagier Władysław, 3) Chruściel Stanisław, 4) Cwenar Stanisław, 5) Emmerich Stanisław, 6) Grabikowska Helena, 7) Grabowski Adam, 8) Hałaszyńska Marja, 9) Janellówna Walerja, 19) Kudlanka Stefanja, 11) Lewicka Kazimiera, 12) Lubczyński Józef, 13) Łysiakowa z Rudnickich Milena 14) Majewski Ludwik, 15) Mikołajska Stefanja, 16) Pietrakiewicz Antoni 17) Piliński Stanisław, 18) Pokiziakówna Marja, 19) Rzycha Andrzej, 20) Sakaluk Paweł, 21) Soboltówna Wanda, 22) Sokołowski Jan. 23) Sożyński Rudolf, 24) Strzelecki Józef, 25) Węglewski Walerjan, 26) Wójcikówna Jadwiga, 27) Żmurkówna Eugenja.

Z dopuszczonych do egzaminu uproszczonego nie przystąpiło do niego do końca roku 1928 cztery osoby. Z pomiędzy naucz. dopuszczenia do egzaminu nie uzyskały 4 osoby; studenci uniwersytetu, którzy ukończyli Studjum, zdają normalny egzamin magisterski lub naukowy.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.
Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

ROK XXXIII. NUMER 13.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 31 grudnia 1929

TREŚĆ:

1. Sprzedaż znaczków Polskiego Czerwonego Krzyża str. 494.
2. Terminy końcowe służby cywilnej w b. państwach zaborczych str. 494.
3. Zajmowanie stanowisk w państwowej służbie przez poborowych str. 495.
4. Opłaty i wymiar mieszkań służbowych str. 496.
5. Rodzaje robót budowlanych str. 496.
6. Plan godzin nauczania w szkołach powszechnych str. 498.
7. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach powszechnych absolwentów konserwatorjów muzycznych i pryw. Konserwatorjum Tow. Muz. we Lwowie str. 500.
8. Zmiany w materjale nauczania w 7-klasowych szkołach powszechnych i gimnazjach str. 500.
9. Plan godzin dla gimnazjum klasycznego dawnego typu str. 524.
10. Nauczanie higjeny i ratownictwa w gimnazjum str. 525.
11. Nauka rysunku, śpiewu i muzyki oraz robót ręcznych w gimnazjum str. 526.
12. Prowadzenie ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących str. 529.
13. Program i organizacja nauki na Państwowych Kursach Nauczycielskich str. 531.
14. Organizacja państwowych seminarjów ochroniarskich str. 533.
15. Plan godzin w państwowych seminarjach ochroniarskich str. 535.
16. Wymagania jakie należy stawiać szkołom prywatnym co do liczby lekcyj str. 536.
17. Druk świadectw szkolnych dla szkół prywatnych str. 536.
18. Prywatne szkoły dokształcające zawodowe, których świadectwa są uznane za równowartościowe ze świadectwami ukończenia szkół publicznych str. 537.

Ogłoszenia: Orzeczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie zaliczenia do wysługi emerytalnej czasu pracy zawodowej zależnego od kwalifikacji służbowej str. 538. Orzeczenie w sprawie obowiązku dostarczenia bezpłatnego mieszkania dla kierownika szkoły powszechnej str. 540. Orzeczenie w sprawie wymiaru uposażenia str. 546. Orzeczenie w sprawie pensji wdowiej po tymczasowym nauczycielu (z § 8. austr. pragm. naucz.) str. 548. Prawo do skróconej służby wojskowej str. 550. Odroczenia terminu służby wojskowej str. 550. Rozwój organizacyjny Komitetu Floty Narodowej str. 551.

1.

Sprzedaż znaczków Polskiego Czerwonego Krzyża.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 17 września 1929 r. Nr. I. Prez. 4682/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 150).

W związku z zawiadomieniem Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża, że niektóre władze i urzędy odmawiają przyjęcia do sprzedaży znaczków P. C. K., przypominając okólnik swój z dnia 7-go stycznia 1925 r. Nr. 3460/S./24 i komunikat Nr. O. Prez. 2628/28, ogłoszony w Dz. Urz. Min. z dnia 26 maja 1928 r. Nr. 6/199, zachęcam ponownie do sprzedaży powyższych znaczków z zastrzeżeniem warunków, oznaczonych w powołanym okólniku.

Zarazem zezwalam na umieszczenie w lokalach urzędowych (kuratorjum, inspektorat, dyrekcja szkoły) opieczętowanych skarbonek P. C. K. na dobrowolne ofiary z tem samem zastrzeżeniem, t. j. z wykluczeniem umieszczenia skarbonek w jakichkolwiekbądź salach szkolnych.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

2.

Terminy końcowe służby cywilnej w byłych państwach zaborczych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 27 września 1929 r. Nr. I. Prez. 5774/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 151).

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 19 września 1929 r. L. D. I. 5626/5/29 nadesłało następujące wyjaśnienia w sprawie jednolitego stosowania terminów końcowych, do których ma być liczona do wysługi emerytalnej służba funkcjonarjuszów państwowych, spędzona w byłych państwach zaborczych:

„Postanowienia art. 81 ustawy emerytalnej nie przewidują żadnych dokładnych dat co do końcowych terminów, do których ma być liczona do wysługi emerytalnej służba funkcjonarjuszów państwowych w b. państwie zaborczem.

Natomiast art. 102 i 105 powyższej ustawy przewiduje takie terminy dla zawodowych wojskowych, a mianowicie:

w Austro-Węgrzech dzień 1 listopada 1918 r., w Niemczech dzień 27 grudnia 1918 r., w Rosji dzień 1 listopada 1917 r.

Terminy końcowe dla funkcjonarjuszów cywilnych ustaliła dopiero praktyka przy stosowaniu ustawy emerytalnej, przyczem przyjęto, jako termin końcowy dla służby:

1) w Austro-Węgrzech dzień 1 listopada 1918 r.; 2) w Niemczech — ze względu na specjalne umowy dzień 10 stycznia 1920 r., względnie 30 marca 1920 r. (z wyjątkiem terenów plebiscytowych i W. M. Gdańska, dla których określono osobne terminy); 3) w Rosji dzień 30 marca 1917 r., względnie 1 listopada 1917 r.

Termin służby zaborczej w Austro-Węgrzech dla funkcjonarjuszów państwowych jest identyczny z terminem dla zawodowych wojskowych, natomiast terminy służby zaborczej w Niemczech są inne, jednak ze względu

na przyjęte przez Państwo Polskie zobowiązania w traktacie wersalskim i w specjalnych umowach, winny być nadal utrzymane, natomiast różne terminy końcowe służby państwowej dla osób wojskowych i funkcjonarjuszów cywilnych w b. państwie rosyjskiem nie znajdują uzasadnienia w jakichkolwiek specjalnych umowach lub zobowiązaniach. Celem jednolitego na przyszłość postępowania Ministerstwo Skarbu, stosując analogiczne przepisy art. 102 i 105 obowiązującej ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r., normujące dzień 1 listopada 1917 r., jako końcową datę służby zaborczej dla zawodowych wojskowych z b. armji rosyjskiej, — postanawia stosować na przyszłość ten sam termin 1 listopada 1917 r. również jako termin końcowy rosyjskiej służby cywilnej państwowej dla osób, które w tej służbie pozostawały i które następnie przyjęte zostały do służby państwowej polskiej. Na przyszłość należy zatem w wykonaniu art. 81 i innych ustawy emerytalnej obliczać czas służby państw.-cywilnej w b. państwie rosyjskiem funkcjonarjuszom państwowym polskim analogicznie jako zawodowym wojskowym, to jest po dzień 1 listopada 1917 r.

Z tytułu powyższego postanowienia nie mogą ulec żadnemu sprostowaniu dokonane już prawomocnie wymiary zaopatrzeń emerytalnych, przy których przyjęto, jako termin końcowy państwowej służby rosyjskiej termin wcześniejszy, t. j. dzień 30 marca 1917 r.".

Do powyższych wyjaśnień należy się jak najściślej stosować.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

3.

Zajmowanie stanowisk w państwowej służbie przez poborowych.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 października 1929 r. Nr. I. Prez. 5985/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 170).

Ministerstwo Spraw Wojskowych stwierdziło, że przy ostatniem wcielaniu do szeregów poborowych z cenzusem, celem odbycia obowiązującej czynnej służby wojskowej, zachodziły bardzo często wypadki ubiegania się tych poborowych o przesunięcie terminu wcielenia z tytułu zajmowania stanowisk w służbie państwowej.

Poborowi ci korzystali przez szereg lat z ustawowych odroczeń służby wojskowej celem ukończenia studjów, a po ich skończeniu, czynili zabiegi o stanowiska państwowe w sądownictwie, urzędach konsularnych i t. p. i otrzymywali je.

Odroczenia, udzielane z tytułu studjów, muszą być przez poborowych wykorzystane dla ukończenia studjów. Kwestja uzyskania odpowiedniej posady po ukończeniu studjów może być dla nich aktualna dopiero po zadośćuczynieniu obowiązkowi czynnej służby wojskowej.

W związku z powyższem, oraz z uwagi na to, że ustawa o powszechnym obowiązku wojskowym nie przewiduje żadnych ulg w pełnieniu czynnej służby wojskowej z tytułu zajmowania stanowisk w służbie państwowej, zarządzam, aby podległe mi władze i urzędy przy przyjmowaniu kandydatów do służby państwowej badały, czy dany kandydat nie podlega obowiązkowi czynnej służby wojskowej, a w wypadku twierdzącym — odmawiały przyjęcia go do służby państwowej.

Zarządzenie takie jest konieczne w interesie służby, aby niedopuścić do przyjmowania na urzędników państwowych osób, których późniejsze powołanie do odbycia czynnej służby wojskowej mogłoby danej instytucji wyrządzić szkodę, albowiem z tytułu zajmowania stanowisk w służbie państwowej Ministerstwo Spraw Wojskowych nie będzie mogło udzielać żadnych ulg w pełnieniu służby wojskowej z braku podstaw prawnych.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

4.

Mieszkania służbowe.

Opłaty i wymiar mieszkań służbowych.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 6 listopada 1929 r. Nr. I. Prez. 6057/29.

Nr. O. 2518/29. Na podstawie porozumienia z Ministerstwem Robót Publicznych (pismo z dnia 8 października 1929 r. L. dz. X-2409/29) Ministerstwo W. R. i O. P. zmienia zarządzenie swe z dnia 19 marca 1928 r. Nr. O. Prez. 1654/28 [1]) w sprawie wymiaru i opłat mieszkań służbowych w następującym kierunku.

We wszystkich przypadkach, w których mieszkanie służbowe przekracza ustalone normy, a którego wedle opinji odnośnego urzędu wojewódzkiego (dyrekcji robót publicznych) podzielić ani zużytkować na inne cele nie można względnie, gdy oddanie części mieszkania, obejmującej powierzchnię ponad ustaloną normę, okaże się w praktyce niemożliwe, winien być pobierany tytułem komornego tylko dodatek mieszkaniowy, przysługujący funkcjonarjuszowi, zajmującemu dotyczący lokal.

Natomiast w przypadkach, w których odnośny lokal, w myśl opinji właściwego urzędu wojewódzkiego (dyrekcji robót publicznych) może być podzielony i zużytkowany na inne cele, część mieszkania, obejmująca powierzchnię ponad ustaloną normę, winna być oddana albo do użytku szkolnego, albo przeznaczona na mieszkanie służbowe lub prywatne dla innego funkcjonarjusza. W tych przypadkach Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzi, na skutek opinji odnośnego urzędu wojewódzkiego (dyrekcji robót publicznych) sprostowanie wymiaru odnośnych mieszkań służbowych, oznaczonego w listach mieszkań służbowych.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński*, wr.

5.

Rodzaje robót budowlanych [1]).

Rozp. Min. Rob. Publ. z lutego 1929 r. L. dz. IX — *2997.*

Nr. O-541/29. (Min. W. R. i O. P. z dn. 15 marca 1929 r. Nr. I. B. 258/29). Celem uchylenia zachodzącej nieraz mylnej kwalifikacji rodzajów robót budowlanych i celem ujednostajnienia tych klasyfikacyj, oznajmia Minister-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 503.

[1]) Porównaj okólnik Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego, Okr. Dyr. Rob., z dnia 27 marca 1928 r. D. R. P. III.-4985/28, L. Dz. Urz. Kur. O. S. L. z 1928 r. str. 310.

stwo Robót Publicznych w nawiązaniu do okólników IX—684 z kwietnia 1921 r. i IX A 2008 z sierpnia 1925 r. celem zastosowania, co następuje:

I. Zwykła naprawa budynków (dotąd nazywana „drobnym“ lub „bieżącym remontem“) obejmuje roboty zmierzające do zwykłego (normalnego) utrzymania budynku w należytym stanie użytkowym, czyli związana z tak zwaną „konserwacją“.

Tutaj należą wszelkie roboty zabezpieczające budynek od zniszczenia i umożliwiające jego celowe użytkowanie, jako to małe naprawy pokrycia dachowego, kitowanie, malowanie i t. p., drobne naprawy uszkodzonych tynków, podłóg, instalacji ogrzewania, wodociągów; gazu lub elektryczności, roboty malarskie i lakiernicze, częściowa wymiana uszkodzonych robót stolarskich (np. ram okiennych), dodanie części uszkodzonego okucia, naprawa i czyszczenie rynien i rur deszczowych, kitowanie szyb i t. p. Wogóle wszystkie drobne roboty i naprawy nie naruszające szkieletu konstrukcyjnego rozkładu i przeznaczenia ubikacji oraz ustroju fasady.

Roboty powyższe, jako niewymagające specjalnego nadzoru technicznego, oraz zezwolenia władz policyjno-budowlanych, mogą być wykonywane przez użytkownika. W razie spostrzeżenia niewłaściwego sposobu ich wykonywania, narażającego Skarb Państwa na straty lub wpływającego ujemnie na trwałość budynku, wyda Dyrekcja zarządzenia, zdążające do zapobieżenia niewłaściwemu wykonaniu robót.

II. Większe (gruntowne) naprawy budynków (znaczniejsze naprawy dotychczas zwane remontem kapitalnym) obejmują wszystkie roboty, zdążające do wymiany (odnowienia) pewnych składowych części budynku, tak konstrukcyjnych jak też i należących do wewnętrznego jego uposażenia w większym wymiarze oraz roboty, zdążające do przekształcenia poszczególnych ubikacji bez zmian ich dotychczasowej konstrukcji.

Do robót tych należą: wymiana pokrycia dachowego, wymiana więzby dachowej, wymiana stropu, sklepień lub ich części, wymiana okien drzwi, podłóg, stawianie pieców droższych specjalnej konstrukcji lub wymiana większej ilości pieców, częściowa lub zupełna wymiana istniejących instalacji lub montowanie instalacji nowych, przemurowanie ścian, kominów, fasady i inne podobne roboty.

Tutaj włączyć należy te drobniejsze roboty, które ściśle się wiąże z przeprowadzeniem i zakończeniem gruntownej naprawy.

III. Przebudowa. Tu zaliczają się roboty zmierzające ku przystosowaniu budynku do innego celu (adaptacja) oraz te, które pociągają za sobą zmianę dotychczasowego rzutu poziomego jak: burzenie i wznoszenie na innem miejscu ścian, zmiana jednego rodzaju konstrukcji na inny i t. p., oraz wszystkie roboty z powyższemi związane.

Do tej kategorji robót należy również odbudowa objektów istniejących, zniszczonych przez pożar, działania wojenne, siły wyższe, a nawet wskutek naturalnego zużycia doprowadzone w znacznej części do stanu nieużytecznego.

IV. Nowe budowy — są to tak wszystkie budynki nowe i dobudowywania wznoszone z gruntu, jak budowa nowych skrzydeł do istniejących gmachów, nowe budowy na starych fundamentach, oraz nadbudowy pięter i t. p. na istniejących budynkach.

Wszelkie budowle pomocnicze, jak ogrodzenia, studnie, doły kloaczne, budynki gospodarcze i t. p. winny być traktowane w ten sam sposób jak i budynki główne.

Dotychczasowe pozycje w budżecie „remont i konserwacja" odpowiadają robotom wymienionym w punkcie I niniejszego rozporządzenia (naprawa).

Remont kapitalny odpowiada pozycjom niniejszego rozporządzenia II i III „remont" i „przebudowa".

Przy układaniu budżetu na rok budżetowy 1930 — 1931 należy wprowadzić rozkład robót według podziału wyżej wyszczególnionego w poz. I, II, III i IV.

Ustaloną obecnie nomenklaturę należy wprowadzić bezzwłocznie w aktach urzędowych.

Minister (—) w z. *Górski.*

6.

Plan godzin nauczania w szkołach powszechnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 30 sierpnia 1929 r. Nr. I. 28171/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie) i dyrekcyj państwowych seminarjów nauczycielskich.

I. Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27 lipca 1929 r. Nr. II — 6463/29 w sprawie planu godzin szkolnych w publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania i

a) z obowiązkową nauką języka ruskiego jako przedmiotu,

b) z lekturą pisma świętego w języku hebrajskim oraz

c) z obowiązkową nauką języka ruskiego i lekturą jak wyżej pod b), oraz w szkołach ćwiczeń wyjaśnia się i zarządza:

1) Plan godzin szkolnych ustalony zarządzeniem ministerjalnem z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II. 235/29 (Dz. Urz. Nr. 1, poz. 1) nie stosuje się do publicznych szkół powszechnych z polskim językiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego. Dla szkół tych pozostaje nadal, a więc i na rok szkolny 1929/30 w mocy rozkład godzin, ustalony w rozporządzeniu ministerjalnem z dnia 19 kwietnia 1927 r. Nr. I. 6622/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 109 [1]).

Nie stosuje się również do publicznych szkół powszechnych dwujęzycznych, dla których został ustalony rozkład godzin rozporządzeniem Ministra W.R. i O. P. z dnia 29 lipca 1925 Nr. I. 12335/25 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 125 [2]) i do szkół z niepolskim językiem nauczania.

2) W sprawie lektury Pisma świętego w języku hebrajskim zwraca się uwagę, że Program nauki religji mojżeszowej w szkołach powszechnych siedmioklasowych, wydany w r. 1928, zatwierdzony rozporządzeniem ministerjalnem z dnia 29 kwietnia 1928 Nr. I. 6382/28 obowiązuje nadal. Program ten przewiduje (str. 12 — 15) lekturę Pisma świętego w języku hebrajskim, a nie naukę hebrajszczyzny.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 225.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 502.

W przypisku na str. 12 tego Programu zaznaczono nadto, że w szkołach powszechnych publicznych, w których młodzież cała święcuje sabat, prowadzić można tę naukę. Nie wypływa zatem z tego konieczność wprowadzenia wspomnianej lektury.

3) W razie wprowadzenia w 2 godzinach tygodniowo, od II oddziału począwszy, cytowanej wyżej ad 2 lektury w publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania, do których stosuje się plan godzin szkolnych, przepisany zarządzeniem z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II. 235/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz 1), a w których cała młodzież święcuje sabat, należy w myśl cytowanego wyżej ad 2 Programu zmniejszyć w roku 1929/30 o dwie tygodniową liczbę godzin szkolnych, przeznaczonych na naukę innych przedmiotów, a to:

w oddziale II — rysunku i śpiewu po 1 godzinie;
w oddziale III — robót ręcznych i śpiewu po 1 godzinie;
w oddziale IV — robót ręcznych o 2 godziny;
w oddziale V — rysunku i śpiewu po 1 godzinie;
w oddziale VI i VII — robót ręcznych o 2 godziny.

Zależnie przytem od warunków lokalnych zwłaszcza od tego, czy cała młodzież już posiada odpowiednią znajomość języka hebrajskiego, czy też nie, Rady Szkolne wydawać będą dalsze zarządzenia, czy można będzie lekturę Pisma św. wprowadzić we wszystkich oddziałach, czy też stopniowo, od II-go począwszy i donosić o tem Kuratorjum.

4) W razie wprowadzenia w myśl postanowień cytowanego Programu omawianej lektury w publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego należy celem uzyskania dwu godzin na lekturę Pisma św. w języku hebrajskim w roku szkolnym 1929/30 zmniejszyć o jedną tygodniową liczbę godzin szkolnych w nauce rysunków we wszystkich oddziałach począwszy od II do VII włącznie, oraz przy nauce robót ręcznych w oddziałach V, VI i VII, a dodać po jednej godzinie nauki w odziałach II, III i IV.

W tym zatem wypadku tygodniowa liczba godzin wyniesie w oddziale II 25, w oddziale III i IV po 29, a w oddziale V, VI i VII po 30.

II. Na zapytanie jednego z Panów Inspektorów, czy w publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania, a ruskim językiem jako przedmiotem, szkołach z niepolskim językiem nauczania i szkołach dwujęzycznych należy uwzględniać zmiany w materjale nauczania, dokonane dla publicznych szkół powszechnych siedmioklasowych z polskim językiem nauczania okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 Nr. II. 19240/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 113), Kuratorjum, przypominając ustęp 6 tutejszego okólnika z dnia 20 sierpnia 1929 Nr. I. 28525/29 wyjaśnia, że zmiany te należy wedle możności przeprowadzić, trzymając się wskazówek ministerjalnych, podanych w „Dodatku“ do działu I. A. powołanego okólnika [1]).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

---

[1]) Patrz str. 506 i 523.

7.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach powszechnych absolwentów państwowych konserwatorjów muzycznych i prywatnego Konserwatorjum Towarzystwa Muzycznego we Lwowie.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 czerwca 1929 r. Nr. II. 12097/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 102).

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) zarządzam co następuje:

1) Osoby, które zdały pomyślnie w państwowych konserwatorjach muzycznych lub w prywatnem Konserwatorjum Towarzystwa Muzycznego we Lwowie egzamin końcowy z muzyki i śpiewu jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, posiadają również kwalifikacje zawodowe do nauczania śpiewu w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

2) Świadectwo egzaminu końcowego, którego wzór podany jest w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 października 1924 roku w sprawie organizacji studjów i egzaminów z muzyki i śpiewu, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 1924 r. Nr. 18, poz. 181[1]), uzupełnia się następującą klauzulą:

„Na podstawie zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 czerwca 1929 r. Nr. II. 12097/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1929 Nr. 7, poz. 102) świadectwo niniejsze uprawnia do nauczania śpiewu w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych".

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

8.

Zmiany w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w roku szkolnym 1929/30.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 r. Nr. II. 19240/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 113).

Zgodnie z zapowiedzią, zawartą w okólniku z dnia 23 stycznia r. b. Nr. II-2255/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 (209), poz. 19[2]), wydaję obecnie instrukcję, dotyczącą zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w roku szkolnym 1929/30.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 346.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 66.

Instrukcja, dotycząca zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych i gimnazjach państwowych w roku szkolnym 1929/30.

I. Siedmioklasowa szkoła powszechna i gimnazjum niższe.

A. Siedmioklasowa szkoła powszechna.

1. Język polski.

Odziały II, III i IV. Przeznaczenie w każdym z tych oddziałów po jednej godzinie tygodniowo na naukę pisma nie stwarza dla nauczyciela nowego zadania, lecz jest tylko bardziej szczegółowem i wyraźnem uregulowaniem sprawy wyrabiania, rozwijania i utrwalania należytej techniki pisania. Można przytem, a nawet lepiej, zamiast jednej godziny tygodniowo poświęcać na ten cel dwa razy po pół godziny szkolnej. Wyodrębnienie pewnej części czasu na ćwiczenia kaligraficzne nie zwalnia bynajmniej nauczycieli od obowiązku roztaczania również poza tym czasem bacznej kontroli nad czytelnością i estetyką pisma uczniów.

Rozporządzanie większą, niż dawniej, liczbą godzin w oddziale IV nie może pociągać za sobą w żadnym razie powiększenia ani też podniesienia stopnia trudności materjału gramatycznego, należy natomiast wzmocnić pracę nad ćwiczeniami ortograficznemi.

Oddział VII. Ilość lektury należy wydatnie ograniczyć. W szczególności pominąć utwory Paska, Karpińskiego, Brodzińskiego, Kraszewskiego, nie uwzględniać Korzeniowskiego, Słowackiego „Lilli Wenedy", Zaleskiego. Wprowadzić zwięzłe, systematyczne powtórzenie zasadniczych wiadomości z gramatyki, w szczególności składni zdania pojedyńczego rozwiniętego i zdania złożonego. Położyć nacisk na ortografję, na uwzględnienie w wypracowaniach tematów praktycznych, jak: list, autobiografja, podania do władz i t. p.

2. Język nowożytny obcy.

Oddział V. Materjał gramatyczny, przeznaczony według programu dotychczasowego dla oddziału V, należy rozłożyć w taki sposób, aby go opanować stopniowo w ciągu 2 lat w oddziale V (przy 5 godzinach tygodniowo) i VI (przy 3 godzinach tygodniowo). W tych warunkach należy dochodzić do formułowania prawideł gramatycznych powolniej i na tle większej liczby przykładów i ćwiczeń, zwiększyć ilość ćwiczeń w mówieniu, ograniczyć liczbę słów, zdobywanych przez uczniów na jednej lekcji, ale mocniej je utrwalać.

Oddział VI. Zwolnić tempo przyswajania pojęć gramatycznych i uwzględniać w omawianym roku szkolnym zdania poboczne oraz odpowiednie spójniki i zaimki względne jedynie praktycznie, okolicznościowo, w zakresie najkonieczniejszym przy rozmowie lub lekturze.

3. Geografja.

Oddział III. Pominąć plan szkoły, plan sytuacyjny wsi lub miasta, zapoznanie się z gminą jako jednostką terytorjalną, z powiatem.

4 Nauka o Polsce współczesnej.

Oddział VII. Działy I i II programu ulegają skróceniu i otrzymują brzmienie następujące:

„I. Położenie Polski bezwzględne i względne — w stosunku do innych państw. Granice Polski. Obszar Polski w porównaniu z innemi państwami Europy. Ukształtowanie powierzchni i podział na krainy fizyczne. Klimat. Rzeki, jeziora, kanały. Bogactwa mineralne. Główne rodzaje gleb. Świat roślinny i zwierzęcy. Mieszkańcy. Gęstość zaludnienia. Podział administracyjny kraju.

II. Wytwórczość, komunikacja i handel w Polsce.

A. Rolnictwo, sadownictwo, ogrodnictwo. Leśnictwo. Górnictwo.

B. Przemysł domowy. Rzemiosła. Przykłady z najbliższej okolicy.

C. Przemysł fabryczny. Najważniejsze środowiska przemysłu fabrycznego w Polsce.

D. Komunikacja. Drogi najbliższej okolicy i ich związek z innemi. Komunikacja lądowa i rzeczna. Komunikacja morska. Najważniejsze linje kolejowe.

E. Handel. Główne środowiska handlu u nas.

F. Emigracja. Polacy poza granicami Polski i ważniejsze skupienia polskie na obczyźnie".

Przy zapoznawaniu się z wytwórczością nie należy bynajmniej zmierzać do wyczerpania wszystkich jej możliwych rodzajów, ale poprzestać: a) na opracowaniu zjawisk najwybitniejszych i mających największe znaczenie w ogólnej gospodarce kraju, z uwzględnieniem porównań z innemi krajami cywilizowanemi; b) na bliższem omówieniu i zbadaniu tych gatunków wytwórczości, które odgrywają wydatniejszą rolę w najbliższej okolicy, z zastanowieniem się również nad mniejszem lub większem ich znaczeniem w ogólnym dorobku. Przy rozważaniu zarówno wytwórczości, jak komunikacji i wymiany produktów, należy wiązać należycie znaczenie ważniejszych punktów i środowisk z ich położeniem geograficznem, dbać o rozumienie i stosowanie map, wykresów, rozkładów, a ograniczyć jak najbardziej materjał pamięciowy.

Opracowanie działu III dostosować należy do zmniejszenia liczby godzin w sposób następujący:

W szkole wiejskiej omówić należy szczegółowiej tylko gminę wiejską, w szkole miejskiej — tylko miejską.

Z ustępu dotyczącego samorządu powiatowego, skreślić: „Przedsiębiorstwa samorządowe, podnoszące dobrobyt i kulturę powiatu. Przykłady i wzory urządzeń najlepszych", jako punkty osobne, i poprzestać jedynie na takich wzmiankach z tego zakresu, które okażą się niezbędnemi do skonkretyzowania i zobrazowania punktu: „Zakres praw, należących do samorządu powiatowego".

Dalej ulega skreśleniu punkt „Zadanie samorządu i rola każdego obywatela", jako wyodrębnione zagadnienie ogólne, gdyż wystarczy omówienie tej sprawy przy zapoznaniu się z każdym z rozważanych rodzajów samorządu zosobna.

Z ustępu, zaczynającego się od słów: „Jedność wewnętrzna państwa", opuścić należy: „Urzędy. Sieć administracyjna". Wystarczy krótka

wzmianka o roli wojewodów i starostów, związana z odwołaniem się do poznanego już poprzednio podziału administracyjnego kraju.

Przy omawianiu działalności sądów nie można się wdawać w szczegóły, np. bliższe określanie roli różnych instancyj i t. p.

Rozpatrzenie organizacji szkolnictwa winno mieć cel ściśle praktyczny: poinformowanie młodzieży o możliwych drogach dalszego kształcenia się.

Skreślić ustęp:

„Troska państwa o wyżywienie obywateli. Działalność gospodarcza państwa".

Sprawie opieki Państwa nad obywatelami polskimi zagranicą poświęcić należy jedynie krótką wzmiankę o znaczeniu praktycznem.

Co się tyczy zrzeszeń społecznych, wystarczą wiadomości o ważniejszych zrzeszeniach, działających na najbliższym obszarze, i zużytkowanie tych przykładów do uświadomienia wagi samodzielnej twórczości społecznej, nie należy zaś dążyć do żadnej wyczerpującej i szczegółowej klasyfikacji oraz przeglądu możliwych spółek i stowarzyszeń. Wobec tego obecna redakcja odpowiedniego ustępu programu nie obowiązuje.

Wreszcie opuścić należy sześć ustępów końcowych programu (od słów „Bogactwo mowy polskiej").

5. Nauka o przyrodzie.

Oddział III. Pominąć punkty 7—10, 17, 21—24, dwa ostatnie zdania p. 36, pp. 37—40 programu szczegółowego.

Oddział IV. Pominąć pp. 10—13; pp. 14—18 zastąpić powtórzeniem i uzupełnieniem wiadomości z zakresu przyrody martwej z kursu oddz. III (pp. 7—10, 17, 18, częściowo 19, 21—24). Dalej pominąć punkty 21, 23—28, poza tem wskazane poniżej punkty programu ulegają skróceniu i otrzymują brzmienie następujące:

„20. Rośliny wiosenne: złoć, pierwiosnek, zawilec, sasanka, jaskier, rzeżucha; podobieństwo i różnice ich kwiatów".

„30. Kilka pospolitych roślin polnych i łąkowych, np. tasznik, jaskółcze ziele, powój, pięciornik, dzwonki".

„31. Zaznajomienie się z pospolitemi owadami, np. pszczołą, mrówką, muchą, grabarzem, pasikonikiem, jakimś motylem, np. bielinkiem — bez kolejnego układania w rzędy".

„33. Uzupełnienie i odnawianie zbiorów szkolnych".

Zaniechać należy porządkowania zbiorów według grup systematycznych, jak należało czynić zgodnie z pp. 20, 31 i 33 w ich dawnej redakcji.

Oddział V. Pominąć pp. 2—7, a natomiast powtórzyć pp. 10—13 programu odziału IV, rozwinąć szerzej p. 8 programu oddziału V. Pp. 9—18 w ich dotychczasowej redakcji zastąpić powtórzeniem i uzupełnieniem pp. 14—17 programu odziału IV oraz wiadomościami o zwierzętach egzotycznych, najbardziej charakterystycznych dla typowych krajobrazów biogeograficznych, według planu następującego:

1) pustynia: wielbłąd, struś, lew;
2) lasy pierwotne podzwrotnikowe: orangutang, tygrys, słoń, papugi, węże jadowite i dusiciele;

3) Bałtyk: flondra, mewa, chełbja modra (meduza);
4) morza ciepłe: rekin, mątwy, kraby, korale;
5) tundra: renifer;
6) morza polarne: biały niedźwiedź, foka; wieloryby, pingwiny.

Uwzględnić grupowanie niektórych poznanych zwierząt w rodziny, rodzin w rząd.

Wprowadzić punkt 18 programu oddziału IV, opuszczony w ubiegłym roku szkolnym.

Dalej pominąć punkty 21, 25—28. Punkt 33 zmienić na „33. Klasyfikacja roślin nasiennych i ich najważniejsze rodziny", p. 34 na „34. Porządkowanie zielników według poznanych grup systematycznych".

Oddział VI. Rozpocząć, jak w poprzednich latach, kurs fizyki i chemji, przytem przenieść do oddziału VII część chemji, obejmującą co najmniej działy D (węgiel) i E (gleba), oraz magnetyzm i elektryczność.

Oddział VII. Korzystając z 3 godzin w ciągu omawianego roku szkolnego, skończyć kurs fizyki i chemji łącznie z magnetyzmem i elektrycznością, przeniesionemi z oddziału VI.

Przy nauce fizyki i chemji należy zawsze dbać bardziej o możliwie samodzielne zdobywanie, dobre rozumienie i opanowanie wiadomości, niż o ich ilość — przykład programu szczegółowego nie posiada znaczenia wiążącego, nie jest również wyłączone, jeżeli warunki będą do tego zmuszały, pomijanie niektórych drobniejszych szczegółów z „Programu ogólnego".

Na naukę higjeny przeznacza się jedną godzinę tygodniowo w ciągu całego roku szkolnego. Ponieważ w ten sposób ilość czasu, w porównaniu z dawniejszym wymiarem, jest dwa razy zmniejszona, należy poczynić duże skróty przedewszystkiem w zakresie teoretycznych wiadomości z dziedziny anatomji i fizjologji, wogóle zaś nadać kursowi charakter jak najbardziej poglądowy i praktyczny.

Należy tedy nie opracowywać punktów 1, 2, 4, 7, 10, a także 13, 14, 15 dotychczasowego programu, jako osobnych całości, i uwzględniać tylko tyle z tematów, objętych temi punktami, ile koniecznie potrzeba w odpowiedniej chwili do wyjaśnienia i najpopularniejszego uzasadnienia wskazań praktycznych, zawartych w innych punktach.

6. Rachunki z geometrją.

Oddział I. Należy pominąć dział F programu rachunków i odpowiedni dział „Miar i wag" (czytanie całkowitych godzin na zegarze, cyfry rzymskie do XII).

Oddział II. Skreślić punkt C. 3 programu rachunków: „Doliczanie i odliczanie kompleksów..." Pominąć dział F programu rachunków: „Ćwierć" i t. d., podział odcinka na 4 części równe, stosowanie $^1/_4$ jednostki miary, oraz wiadomości o kątach, pozostawiając jednak pojęcie kąta prostego.

Oddział III. W programie geometrji zostawić „Trójkąt"; dalej „pole trójkąta. Pomiar pól figur prostokreślnych" zmienić na: „Opracowanie pola kwadratu i prostokąta"; następnie: „mierzenie powierzchni..." — bez zmiany.

Pominąć „Kątomierz“ i „Stopień“.

Punkt D. 2. a) programu rachunków: „Odliczanie kompleksami jak w Od. II (C. 3)“ zmienić na: „Dzielenie przez 10, 5, 2, 4, 8, 3, 6, 9, 7“.

W dziale E po tytule „Działania na ułamkach“ dopisać: „z mianownikami 2, 4, 3, 6, 12“.

Pominąć punkt E. 3: „Część części, połowa połowy i t. p.“.

Pominąć końcowy punkt programu geometrji: „Objętość i powierzchnia prostopadłościanów i graniastosłupów o wielobocznej podstawie“.

Oddział IV. Zmiany w programie rachunków:

W tytule działu A dopisać: „oraz rozszerzenie zakresu liczb do 10000“.

W dziale C po słowach: „Rozszerzenie zakresu liczb poza liczby czterocyfrowe“ dopisać: „i ugruntowanie metod działań piśmiennych na liczbach w rozszerzonym zakresie“.

Punkt D. 3 otrzymuje redakcję: „Uwielokratnianie (mnożnik całkowity)“. Punkt D. 4 otrzymuje redakcję: „Dzielenie na równe części (dzielnik całkowity)“.

Dział E ulega zmianie na:

„E. 1. Wprowadzenie pojęcia procentu; obliczanie procentów danej liczby całkowitej.

2. Ćwiczenia i zadania różne (powtórzenie wiadomości o ułamkach zwyczajnych)“.

Przy powtórzeniu wiadomości o ułamkach zwyczajnych należy unikać mianowników zbyt dużych lub w praktyce mało spotykanych, a utrwalić i pogłębić znajomość ułamków najczęściej używanych, przytem należy wydatnie stosować i w tym zakresie rachunek pamięciowy.

Oddział V. W programie rachunków do punktu A. 3: „Powtórzenie działań na ułamkach zwyczajnych w zakresie, określonym przez programy poprzednich oddziałów“ dopisać „oraz systematyczne opracowanie czterech działań na ułamkach“.

Cały dział B (Liczby ogólne) — pominąć.

W programie geometrji pominąć dwa końcowe działy, mianowicie: G i H.

Oddział VI. Usunąć z programu rachunków punkt B. 2: „Diagramy cen biletów kolejowych i t. p., gdzie zależność dwu zmiennych wyraża się przez wzór prosty (interpolacja i ekstrapolacja)“.

W punkcie B. 3 poprawić zapis wzorów:

$$y = k{,}x,\ \ y = \frac{k}{x},\ \text{oraz}\ y = ax \pm b\ \ (\text{zamiast}\ x = k \pm y).$$

Cały dział C programu rachunków (Liczby względne) — usunąć.

Z programu geometrji usunąć działy D, E, z działu F „Kąty bryłowe (suma kątów płaskich)“.

W dziale H programu geometrji: „Pomiar pól, powierzchni, objętości“ dopisać: „z uwzględnieniem skali“.

Oddział VII. W dziale B programu rachunków tytuł otrzymuje redakcję: „Najprostsze równania stopnia pierwszego o dwu niewiadomych“.

Działy C (Diagramy funkcji $x = y^2$) i D (Równania stopnia 2-go) programu rachunków — usunąć.

Z geometrji według programu „A“ usunąć punkt A. 1. b), mianowicie „na planie przerysowanym w skali odmiennej niż oryginał“.

W programie geometrji „B“ usunąć dział C: „Przekroje brył“ i t. d., natomiast na końcu działu E: „Model techniczny (szafa, stół i t. p.) w trzech rzutach“ — dopisać: „Użycie przekrojów dla podania szczegółów“.

Usunąć końcowy dział F z programu B geometrji.

Dołączyć do programu B dział C programu A.

7. Roboty ręczne.

Oddział V. Chłopcy. Wobec zmniejszenia się do połowy liczby godzin zmniejszy się z konieczności liczba wykonanych robót i obniży się stopień ich trudności, osiągany z końcem roku szkolnego.

Dziewczęta. Obie godziny należy poświęcić na roboty kobiece według dotychczasowego programu.

Dodatek do działu I A.

Uwaga w sprawie uwzględnienia wskazanych zmian w szkołach powszechnych niżej zorganizowanych w r. sz. 1929/30.

Przy stosowaniu w roku szkolnym 1929/30 programu dla szkoły siedmioklasowej zgodnie z zasadami, ustalonemi w tym zakresie, i w ustalonych granicach, w szkołach niżej zorganizowanych, należy brać ten program w postaci, zmienionej według niniejszej instrukcji. Ze względu na niezmienioną dotychczas liczbę godzin w szkołach trzy-, cztero-, pięcio- i sześcioklasowych nie obowiązuje jednak wskazane przesunięcie materjału z fizyki i chemji z oddziału VI do VII. W celu uniknięcia nieporozumień zaznacza się również, że w oddziale III szkół trzy- i czteroklasowych polecony dotychczas sposób redukcji materjału z nauki o przyrodzie [1]) należy zastąpić sposobem, wskazanym obecnie w ustępie pierwszym punktu I A 5 dla szkół siedmioklasowych, łącznie w miarę potrzeby z dalszemi skrótami, polegającemi na pomijaniu szczegółów mniej ważnych, oraz że w oddziale IV tych szkół ustalić należy takie same redukcje, jak w szkole siedmioklasowej (p. I A 5, część dotycząca oddziału IV).

Oddziały III, IV i V szkoły dwuklasowej oraz III i IV szkoły jednoklasowej mają się uczyć o przyrodzie, a oddział V szkoły dwuklasowej również rachunków z geometrją — według programów dotychczasowych dla tych szkół.

B. Gimnazjum niższe.

1. Język polski.

Klasa III. Ze względu na przejściowe zmniejszenie liczby godzin w tym roku szkolnym o jedną należy zmniejszyć ilość lektury oraz ćwiczeń stylistyczno-logicznych, w szczególności zaś pominąć rozważania o rozróżnianiu mowy mówionej i pisanej, o języku literackim, oraz pierwsze wiadomości o rytmie i wierszu.

---

[1]) Str. 78 i 79 wydania programu z r. 1928.

2. Język nowożytny obcy.

Klasa I. Materjał gramatyczny, przeznaczony według programu dotychczasowego dla klasy II, należy rozłożyć w taki sposób, aby go opanować stopniowo w ciągu 2 lat w klasie I (przy 5 godzinach tygodniowo) i klasie II (przy 3 godzinach tygodniowo). W tych warunkach należy dochodzić do formułowania prawideł gramatycznych powolniej i na tle większej liczby przykładów i ćwiczeń, zwiększyć ilość ćwiczeń w mówieniu, zmniejszyć liczbę słów, zdobywanych na jednej lekcji, ale mocniej je utrwalać.

Klasa II. Należy doprowadzić do końca opracowanie materjału gramatycznego, przeznaczonego według programu dotychczasowego dla klasy II, z zastosowaniem takich samych uwag metodycznych, jak powyżej. Poza tem w razie, gdyby nauczyciel odczuwał brak materjału do lektury, można go zaczerpnąć z podręcznika dla klasy III, z warunkiem wyboru ustępów, dostosowanych do wskazanego poziomu wiedzy gramatycznej i wogóle przygotowania językowego młodzieży.

3. Historja.

Klasa I. Należy przejść z odpowiedniemi pominięciami i skrótami w porównaniu z dawniejszym sposobem wypełniania ram programowych szereg obrazów dziejowych do Stefana Batorego (włącznie). Aby to uskutecznić przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia programu, należy usunąć z kursu klasy I punkty: 13, 26, 28, 33, z kursu klasy II punkty: 3, 4, 7, 8, 11, 13, 16, połączyć w jedną lekcję w kursie klasy I punkty 2 i 3, tak samo 6 i 7, 34 i 35.

Klasa II. Należy przejść od Zygmunta III do końca kursu historji. Aby to umożliwić, należy przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia usunąć z kursu klasy II punkty: 22, 23, 32, 33, 35, 39, 44, z kursu klasy III punkty: 1, 4, 5, 10, 12, 17, 18, 21, 27, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 47, nadto połączyć w kursie klasy II punkty: 24 z 25 i 26, 28 z 29 i 30, 40 z 41, 45 z 46, w kursie klasy III: 19 z 20, 31 z 32, 36 z 37, 44 z 45, 48 z 49 i 50. Punkt, stanowiący połączenie pp. 48, 49 i 50, zatytułować należy „Prawa i obowiązki obywatela-Polaka według Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 roku".

Klasa III. Należy skończyć kurs, doprowadzony w klasie II w poprzednim roku szkolnym do kongresu wiedeńskiego (włącznie); w tym celu przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia należy usunąć punkty: 27, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 47, połączyć 48, 49 i 50 w jedną całość pod tytułem „Prawa i obowiązki obywatela - Polaka według Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.".

4. Geografja.

Klasa I. Należy skrócić wstępne zapoznanie się z planem i mapą (więc zmniejszyć liczbę ćwiczeń, omówień i t. d.), zwłaszcza w tych szkołach, w których znaczna większość dzieci, zaczynając naukę po przero-

bieniu tego działu w oddziałach III i IV szkoły powszechnej, może poprzestać na znacznie zwięźlejszem jego powtórzeniu i usystematyzowaniu.

To samo się stosuje do znajomości najelementarniejszych pojęć i terminów geograficznych. Opuścić dział 3 programu „Ogólny przegląd mapy politycznej Europy w celu zorjentowania uczniów w stosunku Polski do państw europejskich".

Klasa II. Opuścić z działu 5-go programu: „Człowiek — życie gospodarcze i kulturalne".

Zarówno w klasie I jak II, nie krępując się przykładem rozwinięcia, nie posiadającym charakteru obowiązkowego, nauczyciel winien pomijać mniej istotne szczegóły, aby mieć czas na pogłębienie rzeczy najważniejszych, oraz organizować tak naukę, aby młodzież zdobywała możliwie najwięcej pojęć, wiadomości i metod pracy na wycieczkach i na tle własnych pomiarów i obserwacyj.

Klasa III. Geografję krajów pozaeuropejskich należy sprowadzić tylko do charakterystyki całych części świata i osobnego rozważania — bez dążenia do jakiegokolwiek wyczerpania tematu — jedynie krain najwybitniejszych pod względem przyrodniczym lub kulturalnym. Z Europy należy omówić szczegółowiej tylko państwa, sąsiadujące z Polską, następnie Francję i Anglję, jako potęgi kolonjalne, Włochy zaś i Grecję ze względu na naukę historji w klasie IV — inne państwa mniej szczegółowo, ze zwróceniem uwagi tylko na rzeczy najcharakterystyczniejsze bądź pod względem przyrodniczym (lodowce — Szwajcarja, fiordy — Norwegja i t. p.), bądź pod względem kulturalnym.

Godziny, zaoszczędzone w ten sposób, należy przeznaczyć na ćwiczenia kartograficzne. Stosunek do szczegółów i sprawa organizacji nauki — jak wyżej.

5. Nauka o przyrodzie.

Metoda nauczania pozostaje bez zmiany, a więc w szczególności, mimo usunięcia osobnych godzin, przeznaczonych dawniej na wycieczki, należy uczyć nauki o przyrodzie żywej w dalszym ciągu nietylko w klasie i w pracowni, lecz, w miarę możności, w ogrodach szkolnych, ogrodach centralnych, a także na wycieczkach.

Klasa II. Należy przeznaczyć cały rok na naukę o przyrodzie żywej, a więc nie stosować w żadnym razie rozkładu pracy, przewidzianego w tak zwanym programie A. Z dawnego programu B należy pominąć: „Biologiczne odmiany pędu i liści", „Urządzenia, ułatwiające krzyżowanie przy opylaniu (różnosłupkowość, przedprątność, rozdzielnopłciowość, dwupienność)", „Wytworzenie pojęcia owocolistka i kwiatu — jako zmienionego pędu. Wprowadzenie w systematykę roślin kwiatowych", a poza tem skrócić kurs odpowiednio do zmniejszonej liczby godzin zapomocą zmniejszenia liczby przykładów, obserwacyj i ćwiczeń. Podany przykład rozwinięcia (str. 31 — 44 wydania programu z r. 1927) nie może być stosowany w danych warunkach, gdyż zawiera zbyt wiele ćwiczeń i przykładów; można go uważać tylko za ilustrację właściwej metody.

Klasa III. Nie należy jeszcze rozpoczynać w roku szkolnym 1929/30 nauki higjeny. Przy stosowaniu programu B należy tedy przeznaczyć wskazane 5 godzin tylko na fizykę i chemję, przytem nauczyciel, nie odstępując od obowiązującego „rozkładu materjału“, opuści w rozwinięciu tego materjału niektóre szczegóły mniej ważne z dawniej uwzględnianych. Na ćwiczenia należy przeznaczyć przeciętnie 4 godziny tygodniowo, na lekcje w klasie — 1.

Przy stosowaniu programu A w klasie III nauka o przyrodzie żywej może się odbywać według dawnego programu ze zmniejszeniem liczby przykładów, obserwacyj i ćwiczeń w sposób, dostosowany do warunków, w których się praca odbywa (położenie szkoły, stan zbiorów szkolnych i t. d.). Do fizyki i chemji stosuje się ta sama wskazówka ogólna, co przy programie B.

6. Rachunki z geometrją.

Klasa I. Program obowiązujący (str. 30 wydania z r. 1927) nie ulega zmianie; zmniejszenie liczby godzin odbije się tylko na szczegółach rozwinięcia i liczbie ćwiczeń.

7. Rysunek.

Klasa I. Uprawiać należy w dalszym ciągu wszystkie działy pracy, wskazane w programie, ze względu jednak na zmniejszenie liczby godzin nauczyciel winien pominąć ćwiczenia trudniejsze.

8. Roboty ręczne.

Klasa I. Zmniejszenie liczby godzin odbije się na liczbie robót bez zmiany zasadniczego zakresu.

9. Śpiew.

Klasa III. Należy uwzględnić przy wykonaniu programu początek systematycznej nauki o gamach, przeniesiony z klasy II.

II. Gimnazjum wyższe.

A. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

1. Język polski.

Klasa V. Pominąć informację o piśmiennictwie w Polsce od jego początków do wystąpienia Reja, skreślić z działu lektury podstawowej, ale uwzględnić w dziale lektury uzupełniającej „Odysseę“, łącznie z tem ograniczyć stosownie do potrzeby wybór innych utworów, czytanych w charakterze lektury uzupełniającej.

Klasa VI. Wprowadzić krótką informację o piśmiennictwie w Polsce od jego początków do Reja włącznie, z rozbiorem kilku wybranych urywków. W dziale lektury podstawowej należy ograniczyć wybór psal-

mów w przekładzie Kochanowskiego, skreślić „Muzę“, z „Trenów“ wziąć tylko wybór (cztery — pięć), z utworów Krasickiego opracować jedną satyrę i kilka bajek, z twórczości Mickiewicza skreślić „Konrada Wallenroda“ i „Farysa“ (które znajdą się w następnym roku szkolnym w kursie klasy VII). Lekturę uzupełniającą odpowiednio ograniczyć.

Klasa VII. W dziale lektury podstawowej nie uwzględniać „Ksiąg narodu“, zachowując jednak wybór z „Ksiąg pielgrzymstwa“, pominąć „Kordjana“.

Klasa VIII. Z działu lektury podstawowej usunąć „Przedświt“ i „Psalm dobrej woli“, zamiast wyboru liryk Asnyka ze szczególnem uwzględnieniem cyklów „W Tatrach“ i „Nad głębiami“ wprowadzić do tegoż działu: wybór utworów lirycznych Asnyka, Konopnickiej, Tetmajera, Wyspiańskiego, Kasprowicza.

2. Historja.

Klasa IV. Należy zwięźlej, niż przy dawnym wymiarze czasu, ująć kulturę pierwotną, cywilizację starożytnego Egiptu, Babilonu i Asyrji, rolę Fenicji, Arjów Wschodu, cechy charakterystyczne cywilizacji starożytnego Wschodu, kulturę Grecji w okresie miceńskim i homerowym, wreszcie polityczne przewroty rzeczypospolitej rzymskiej. W tych warunkach podany przykład rozwinięcia można stosować tylko z wydatnemi skrótami.

Klasa V. Ująć zwięźlej prehistorję Polski, znacznie skrócić dział: „Rozbicie polityczne Polski w czasie walk cesarstwa z papiestwem“, zwięźlej ująć schizmę zachodnią i udział Polski w ruchu soborowym.

Klasa VI. Przejść mniej szczegółowo działy: „Polska w czasie przewagi Francji na zachodzie a Turków na wschodzie“ i „Równowaga Europy w oparciu o militaryzm absolutnych monarchij a anarchja możnowładcza w Polsce“.

Klasa VII. Przejść mniej szczegółowo działy: „Czasy Królestwa Polskiego Kongresowego i Wielkiej Emigracji“, „Walki narodów o samodzielność i jedność narodową“, „Okres zbrojnego pokoju“.

3. Geografja.

Klasa V. Obowiązuje w roku szkolnym 1929/30 redakcja programu dla klasy V wydziału humanistycznego (Program Gimnazjum Państwowego. Wydział Humanistyczny. Wydanie czwarte. Warszawa — 1928, str. 86 — 91).

Klasa VI. Należy przejść geografję lądów i mórz pozaeuropejskich według programu następującego:

A. Część ogólna.

1. Historyczny rzut oka na rozszerzanie się horyzontu geograficznego ludzkości w ciągu wieków. Pobudki idealne i materjalne odkryć i badań geograficznych.

2. Wielkość kuli ziemskiej i poszczególnych lądów i mórz. Przewodnie rysy rzeźby poziomej i pionowej lądów pozaeuropejskich; rozmieszczenie gleb, główne ośrodki górniczych bogactw przyrodzonych; hydrografja, klimat i biosfera w zasadniczym układzie.

3. Wpływ powyższych czynników na rozwój życia ludzkiego. Wpływ człowieka na kształtowanie się krajobrazu kulturalnego. Stopnie kultury życiowej. Jednostka i grupa społeczna. Nomadyzm, osadnictwo, granice ekumeny. Typy osadnicze. Gęstość zaludnienia.

4. Wpływ bogactw przyrodzonych na formy życiowe ludzkości. Przewodnie zagadnienia geografji gospodarczej i politycznej. Państwo. Problem kolonij z punktu widzenia gospodarczego i geopolitycznego.

5. Główne linje i węzły komunikacyjnej sieci świata — lądowej, wodnej i powietrznej. Przegląd mapy gospodarczo-politycznej świata.

6. Geografja ras. Przewodnie cechy geografji kultury obszarów pozaeuropejskich, religje, formy zwyczajowe i obyczajowe życia ludów, stopień oświaty, ogólny rzut oka na rozwój kultury duchowej, odzwierciadlającej się w nauce, sztuce i stanie moralnym społeczeństw pozaeuropejskich.

B. Część szczegółowa.

1. Ameryka: Stany Zjednoczone, Meksyk, Brazylja, Argentyna.

Rzut oka na inne republiki.

2. Mocarstwo kolonjalne W. Brytanji.

Rzut oka na całość i poszczególne obszary; mniejsze protektoraty i posiadłości angielskie i ich gospodarczo-polityczne znaczenie. Kanada. Australja.

Angielskie Dominjum Afryki.

Indje.

3. Chiny, Japonja. Azjatyckie obszary Z. S. R. R. Francuskie kolonje i protektoraty w Azji.

4. Kolonje włoskie i francuskie w Afryce.

Inne kolonje europejskie na terytorjum Afryki i Azji.

5. Rzut oka na pozostałe wolne państwa pozaeuropejskie.

6. Oceany — ich fizjografja; znaczenie morza dla ludzkości głównie jako podstawowego obszaru komunikacyj wodnych. Geografja Oceanu Wielkiego, Atlantyckiego i Indyjskiego.

Uwaga. Całość pracy wspólnej nauczyciela i młodzieży winna nosić cechy ćwiczeń geograficznych, opartych na dostępnym materjale kartograficznym i statystycznym, oraz odpowiedniej literaturze geograficznej. Chodzi o to, aby młodzież przyswoiła sobie metodę interpretacji treści map fizjograficznych, gospodarczych czy politycznych, oraz materjałów statystycznych i umiała na ich podstawie dochodzić do właściwych sądów bądź o genezie, bądź o związkach zależności między zjawiskami współczesnemi.

4. Nauka o Polsce współczesnej.

Klasa VIII. Przykłady rozwinięcia zarówno części I, jak części II programu należy uważać w danych warunkach za maksymalne i wybrać z nich rzeczy najbardziej istotne i ważne, z uwzględnieniem poziomu i przygotowania klasy.

Na każdą z tych części należy poświęcić połowę rozporządzalnego czasu, przytem najkorzystniejsze będzie przeznaczenie na I (geografja Polski ze szczególnem uwzględnieniem stosunków gospodarczych) — wszystkich 3 godzin w pierwszem półroczu, na II (zagadnienia polityczno-obywatelskie) — wszystkich 3 godzin w drugiem półroczu.

5. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. Przy zastosowaniu podanego przykładu rozwinięcia można opracować z glonów tylko jednokomórkowe, inne zagadnienia, wskazane w drugim ustępie punktu 2 działu A, ująć w postaci jednej pogadanki.

Przy przeglądzie porównawczym roślin zielonych można opracować obszerniej tylko dwie z roślin, wskazanych w punkcie 2 działu B przykładu rozwinięcia, inne zaś rozpatrywać tylko dla porównania między sobą.

Na ćwiczenia przeznaczyć należy przeciętnie połowę czasu, t. j. 1 godzinę tygodniowo, przytem jest pożądane stałe lub przygodne łączenie tych godzin po dwie w jedną całość.

Klasy V—VII. W klasie V na ćwiczenia przeznaczyć należy 1—2 godzin tygodniowo, zależnie od warunków, w klasie VI — przeciętnie 1 godzinę tygodniowo, w klasie VII również 1 godzinę tygodniowo. O ile najbliższa okolica nadaje się do tego, należy prowadzić lekcje geologji jak najczęściej nie w klasie, lecz na odpowiednim terenie; pożądane jest również wyzyskiwanie lub specjalne urządzanie dla celów geologicznych wycieczek dalszych.

6. Fizyka z kosmografją.

Klasa IV. Na ćwiczenia przeznaczyć należy 2 godziny tygodniowo.

Klasa VI. (Drugie półrocze).

Ustęp programu:

„Ruch obrotowy ciała sztywnego. Prędkość i przyśpieszenie kątowe. Równania ruchu obrotowego jednostajnego i jednostajnie zmiennego. Prędkość kątowa, jako wektor. Ruchy precesyjne. Energja kinetyczna ciała obracającego się. Moment bezwładności. Moment siły a moment bezwładności"

należy zmienić na:

„Ruch obrotowy ciała sztywnego. Prędkość kątowa. Energja kinetyczna ciała poruszającego się. Moment bezwładności w związku z energją kinetyczną".

„Wahadło proste i złożone. Wzór na okres wahań"

zmienić na:

„Wahadło proste i złożone. Wzór na okres wahadła prostego".

„Parcie i ciśnienie. Mierzenie i wymiar ciśnienia. Mierzenie i wymiar odkształceń (objętości i postaci). Prawo Hooke'a. Spółczynnik sprężystości.

Spółczynnik ściśliwości gazów. Prawo Daltona. Dokładne posługiwanie się barometrem (redukcja do 0°) i manometrem. Baroskop; poprawka przy ważeniu (redukcja do próżni)"

zmienić na:

„Parcie i ciśnienie. Odkształcenia objętości i postaci. Prawo Hooke'a.

Ściśliwość gazów. Prawo Daltona. Redukcja wskazań barometru i manometru do 0°. Baroskop".

„Zderzenie ciał (sprężystych i niesprężystych). Spółczynnik tarcia. Lepkość. Ogólne wiadomości o prądach i wirach. Prawo Torricelli'ego. Ogólne wiadomości o ruchu płynów w rurach (zastosowania)"

zmienić na:

„Spółczynnik tarcia. Lepkość. Opór środowiska. Zasada maszyn latających, cięższych od powietrza. Spadek ciśnienia przy przepływie płynów w rurach".

„Higrometrja"

zmienić na:

„Wilgotność bezwzględna i względna. Punkt rosy".

„Mieszaniny, emulsje; roztwory. Dyfuzja; osmoza. Krzepnięcie roztworów"

zmienić na:

„Wzmianka o mieszaninach, emulsjach, roztworach. Dyfuzja, osmoza. Krzepnięcie roztworów (bez uwzględnienia punktu eutektycznego)".

Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

Klasa VII.

„Ruch drgający prosty. Prędkość i przyśpieszenie w ruchu harmonicznym. Najprostsze przypadki dodawania ruchów harmonicznych"

zmienić na:

„Ruch drgający prosty. Wzór na wychylenie. Nakładanie się fal (po drganiach poprzecznych i podłużnych)".

Skreślić:

„Mechanizm tworzenia się fal głosowych".

„Zasada Dopplera"

zmienić na:

„Zasada Dopplera (bez wzorów)".

„Kąt najmniejszego odchylenia w pryzmacie"

zmienić na:

„Doświadczalne stwierdzenie istnienia kąta najmniejszego odchylenia w pryzmacie".

Z nauki o polaryzacji należy pozostawić jedynie wiadomości wstępne, najelementarniejsze, poza tem opuścić „Wiadomości zasadnicze o metodach optycznych wyznaczania temperatury", zagadnienie rozkładu energji w widmie sprowadzić do krótkiej wzmianki.

Na ćwiczenia z fizyki przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

Klasa VIII.

„Pole magnetyczne ziemskie: zboczenie i nachylenie. Pojęcie o mierzeniu składowej poziomej magnetyzmu ziemskiego"

zmienić na:

„Pole magnetyczne ziemskie. Elementy magnetyzmu ziemskiego. Mapy magnetyczne".

„Maszyny elektrostatyczne“
zmienić na:
„Pokaz jednej z maszyn indukcyjnych“.

W ustępie piątym programu „Odkrycia Galvaniego i Volty“ i t. d. skreślić „Zjawisko polaryzacji. Ogniwa z depolaryzatorami“.

Skreślić:
„Watmetry“.
„Ogniwa i baterje termoelektryczne; zastosowania“.

O prądzie trójfazowym zostawić należy tylko wzmiankę; opis dynamomaszyny o prądzie trójfazowym opuścić.

„Motory elektryczne“
zmienić na:
„Zasada działania motorów elektrycznych“.

„Cechowanie ampermetru przy pomocy woltametru; kulomb i amper (raz jeszcze)“
zmienić na:
„Określenie ampera na podstawie elektrolizy“.

Dalej można pominąć:
„Wiadomości wstępne o sposobach wyznaczania ładunku elektronu“.
„Wiadomości ogólne o elektryczności atmosferycznej“.

Co się tyczy ciał promieniotwórczych, uwzględnić należy jedynie wiadomości najbardziej zasadnicze.

Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo. Poza tem zwłaszcza w klasie VIII poświęcić należy część czasu na rozwiązywanie zadań.

7. Chemja.

Klasa V. „Wiadomości wstępne“ należy ująć jak najzwięźlej i pojęcia ogólne, wskazane w tym dziale programu, wprowadzać, rozwijać i pogłębiać w miarę możności stopniowo w toku dalszej nauki na tle materjału faktycznego, podanego w następnych działach.

W ustępie pierwszym działu „Niemetale“ skreślić:
„(kataliza). Odwracalność reakcji“.

W dziale „Chlorowce“ skreślić „Wiązania atomowe“, zmienić
„Krótki zarys tlenowych związków chloru“
na „Chloran potasu i kwas chlorowy“.

„Określenie chemiczne i fizyko-chemiczne kwasów, zasad i soli“
zmienić na:
„Określenie chemiczne kwasów, zasad i soli“.

Skreślić:
„Pojęcie o teorji jonów“.

„Fabrykacja kwasu siarkowego“
zmienić na:
„Fabrykacja kwasu siarkowego sposobem kontaktowym“.

Skreślić w dalszym ciągu:
„Pojęcie o innych tlenowcach“.

Co do kwasu azotowego,

„Techniczne sposoby jego otrzymywania"
zmienić na:
„Sposób jego otrzymywania z powietrza (ogólne pojęcie). Saletry".
Punkt
„Tlenki azotowe"
zmienić na:
„Tlenki azotowe (doświadczalnie tylko tlenek i dwutlenek azotu; o pozostałych wzmianka)".
„Fosfor, fosforjak, chlorki fosforu, kwas fosforowy"
zmienić na:
„Fosfor, kwas fosforowy, wzmianka o nawozach fosforowych".
Skreślić:
„Znaczenie fosforu w przyrodzie. Zastosowanie fosforu".
„Soda, jej fabrykacja"
zmienić na:
„Soda, jej fabrykacja sposobem Solvay'a".
Skreślić „Cyjan".
Pominąć monograficzne omówienie arsenu, boru, baru i manganu.
Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

Klasa VI. (Pierwsze półrocze).
Pominąć węglowodory nienasycone.
Skreślić:
„Chlorowcopochodne węglowodorów", „Podział alkoholi na trzy grupy: pierwszo, drugo i trzeciorzędne".
„Pojęcie o aldehydach i ketonach"
zmienić na:
„Pojęcie o aldehydach".
Poprawić dalej wśród nazw kwasów „siarkowy" na „stearowy".
„Estry. Szybkość reakcji, reakcje odwracalne. Tłuszcze. Mydło. Węglowodany. Glukoza. Sacharoza. Cukrownictwo. Mączka"
zmienić na:
„Estry. Tłuszcze. Mydło. Pojęcie o technologji mydła i świec. Glukoza. Sacharoza. Skrobia i jej hydroliza".
Skreślić:
„Sulfonowanie, nitrowanie i chlorowanie związków aromatycznych. Kwas benzoesowy".
Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

8. Matematyka.

Klasa V. Usunąć z programu geometrji:
„Twierdzenie Desargues'a dla trójkątów o bokach odpowiednio równoległych.
4. Proporcjonalność odcinków (metodą geometryczną). Dowód istnienia odcinków niespółmiernych. Twierdzenie Talesa dla odcinków spółmiernych. Definicja odcinków proporcjonalnych jako odcinków, wyznaczonych na ramionach kąta przez pęk prostych równoległych. Własności proporcji między odcinkami. Proporcjonalność odcinków, zawartych między płaszczyznami równoległemi".

Klasa VIII.

Skreślić z działu 3 programu:

„zastosowanie indukcji do ustalenia twierdzenia o tożsamości wielomianów; dzielenie wielomianu przez wielomian (jednoznaczność dzielenia); podzielność wielomianu zmiennej x przez $x \pm a$“.

9. Roboty ręczne.

Klasa V. Chłopcy. Roboty z drutu i blachy. Obróbka szkła, w szczególności łączenie szkła ze szkłem, z drzewem i metalem.

Dziewczęta. Szycie, haft, krój,

albo introligatorstwo,

albo roboty drzewne piłkowe i początki obrabiania drutu, blachy i szkła *).

B. Wydział humanistyczny.

1. Język polski.

Klasa VII. W dziale lektury podstawowej należy nie uwzględniać „Ksiąg narodu“, zachowując jednak wybór z „Ksiąg pielgrzymstwa“, pominąć „Kordjana“, zmniejszyć wybór z „Beniowskiego“, przytem w żadnym razie nie wykraczać poza pieśni I—V, skreślić z działu lektury podstawowej, ale uwzględnić w dziale lektury uzupełniającej „Śluby panieńskie“; wybór innych utworów, czytanych w charakterze lektury uzupełniającej, ograniczyć stosownie do potrzeby.

Klasa VIII. Z działu lektury podstawowej usunąć „Przedświt“ i „Psalm dobrej woli“ oraz dialog Platona; zamiast wyboru liryk Asnyka ze szczególnem uwzględnieniem cyklów „W Tatrach“ i „Nad głębiami“ wprowadzić do tegoż działu: wybór utworów lirycznych Asnyka, Konopnickiej, Tetmajera, Wyspiańskiego, Kasprowicza.

2. Język łaciński.

Klasa V. Przy lekturze wypisów pominąć Owidjusza.

Klasa VII. Pominąć urywki z Janickiego, Szymonowicza.

Klasa VIII. Pominąć urywki z Sarbiewskiego i Kochanowskiego.

Punkt 1 b) programu zmienić na:

„b) Wypisy, ułożone z dzieł filozoficznych Cycerona, lub urywki z Roczników Tacyta, zależnie od przygotowania klasy.

Przy czytaniu wyjątków z dzieł filozoficznych Cycerona — niezbędne wyjaśnienia z zakresu filozofji greckiej“.

3. Język nowożytny obcy.

Klasa VI. Odpowiednio do przejściowego zmniejszenia liczby godzin należy ograniczyć ilość lektury uzupełniającej obowiązkowej.

---

*) Jak na II kursie seminarjów nauczycielskich (Program Nauki w Państwowych Seminarjach Nauczycielskich — Warszawa 1926, str. 218 i 219).

4. Historja.

Klasa VI. Rozwijanie obowiązującego programu, którego charakter ramowy nie pozwala na żadne skreślenia, należy dostosować do zmniejszonej liczby godzin zapomocą pominięcia mniej ważnych szczegółów dawniej uwzględnianych.

5. Geografja.

Klasa VI. Należy przejść, tak samo jak w klasie VI wydziału matematyczno-przyrodniczego, geografję lądów i mórz pozaeuropejskich według programu, zamieszczonego powyżej w punkcie II A 3 niniejszej instrukcji.

6. Nauka o Polsce współczesnej.

Klasa VIII. Jak w wydziale matematyczno-przyrodniczym (II A 4).

7. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. Należy uwzględnić mniejszą liczbę przykładów, niż przy rozporządzaniu 3 godzinami tygodniowo, ale nie wprowadzać powierzchowności w ich opracowaniu. Dział C przykładu rozwinięcia programu winien zająć nie więcej niż 15 godzin.

Na ćwiczenia przeznaczyć należy przeciętnie 1 godzinę tygodniowo, przytem jest pożądane stałe lub przygodne łączenie tych godzin po dwie w jedną całość.

Klasa V. Na ćwiczenia należy przeznaczyć również przeciętnie 1 godzinę tygodniowo.

8. Fizyka z kosmografją i chemją.

Klasa VI. Punkt programu.

„Swobodne spadanie i rzuty ciał"

zmienić na:

„Swobodne spadanie i rzut pionowy. Rzuty poziomy i ukośny (graficznie)".

„Sposoby wyznaczania gęstości zapomocą piknometru"

zmienić na:

„Wyznaczanie gęstości ciał piknometrem".

„Wahadło i jego zastosowania"

zmienić na:

„Wahadło proste i jego zastosowania".

Skreślić „Ciepło właściwe gazów w stałej objętości i pod stałem ciśnieniem".

Na ćwiczenia przeznaczyć należy 2 godziny tygodniowo.

Klasa VII. Chemja (w pierwszem półroczu).

„Wstęp" należy ująć jak najzwięźlej i pojęcia ogólne, wskazane w tym dziale programu, wprowadzać, rozwijać i pogłębiać w miarę moż-

ności stopniowo w toku dalszej nauki na tle materjału faktycznego, podanego w następnych działach.

W ustępie pierwszym działu 2 („Niemetale") skreślić „Kataliza";

„Działanie metali na wodę i kwasy"

zmienić na:

„Działanie metali na kwasy";

w ustępie trzecim skreślić: „Wpływ temperatury na szybkość reakcji", w dalszym ciągu skreślić: „Wiązania atomowe", „Pojęcie o teorji jonów", „Znaczenie fosforu w przyrodzie. Zastosowanie fosforu".

Fizyka (w drugiem półroczu).

Dodać na początku kursu:

„Krótkie wiadomości o ruchu drgającym".

Skreślić w pierwszym ustępie punkt „Energja fali".

„Wysokość; zjawisko Dopplera"

zmienić na:

„Wysokość; zjawisko Dopplera (bez wzorów)".

„Uginanie się światła"

zmienić na:

„Wstępne wiadomości o uginaniu się światła".

„Okulary, lupa, mikroskop, teleskop, przyrząd projekcyjny, aparat fotograficzny"

zmienić na:

„Okulary, lupa. Elementarne wiadomości o mikroskopie, teleskopie, przyrządzie projekcyjnym i aparacie fotograficznym".

„Doświadczenie Younga i mierzenie długości fali"

zmienić na:

„Doświadczenie Younga. Długość fali świetlnej".

„Fluorescencja i fosforescencja"

zmienić na:

„Krótkie wiadomości o fluorescencji i fosforescencji".

Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

Klasa VIII.

„Ciała paramagnetyczne i diamagnetyczne"

zmienić na:

„Wzmianka o ciałach paramagnetycznych i diamagnetycznych".

Skreślić:

„Zmienność magnetycznego pola ziemskiego".

„Ogniwo termoelektryczne i jego zastosowania".

„Watmetry".

Na ćwiczenia przeznacza się 2 godziny tygodniowo.

9. Matematyka.

Klasa V. Usunąć z programu geometrji:

„Twierdzenie Desargues'a dla trójkątów o bokach odpowiednio równoległych.

4. P r o p o r c j o n a l n o ś ć o d c i n k ó w (metodą geometryczną). Dowód istnienia odcinków niespółmiernych. Twierdzenie Ta-

lesa dla odcinków spółmiernych. Definicja odcinków proporcjonalnych jako odcinków, wyznaczonych na ramionach kąta przez pęk prostych równoległych. Własności proporcji między odcinkami. Proporcjonalność odcinków, zawartych między płaszczyznami równoległemi".

Wprowadzić natomiast do programu algebry:

„6. Równania kwadratowe z jedną niewiadomą (układanie i rozwiązywanie). Wyróżnik równania kwadratowego. Związek między spółczynnikami a pierwiastkami równania kwadratowego".

Klasa VII. Nie przechodzić działów:

„Funkcje sumy i różnicy dwóch kątów", łącznie z zamianą sum i różnic funkcyj na iloczyny i odpowiedniemi równaniami trygonometrycznemi, oraz:

„Zastosowanie funkcyj trygonometrycznych do rozwiązywania trójkątów dowolnych (cztery przypadki zasadnicze).

Pojęcie o zastosowaniach do miernictwa.

Klasa VIII. Należy przejść działy, opuszczone w klasie VII w r. sz. 1928/29, a mianowicie:

„Zastosowanie funkcyj trygonometrycznych do rozwiązywania trójkątów dowolnych (cztery przypadki zasadnicze).

Pojęcie o zastosowaniach do miernictwa".

Podkreśla się wyraźnie, że w programie tej klasy niema obecnie systematycznego kursu geometrji analitycznej; przy opracowywaniu tematów, wskazanych w ustępie programu, zaczynającym się od słów: „Powtórzenie wiadomości o układzie spółrzędnych prostokątnych" i t. d., nietylko nie należy wykraczać poza granice, w tym ustępie wskazane, ale niema bynajmniej obowiązku wyczerpania wszystkich przykładów, wymienionych w zdaniu. „W szczególności nadają się w tych warunkach do ułożenia" i t. d. Należy tak ustalić liczbę i dobór przykładów i ćwiczeń, aby wykonanie tej części kursu nie zajęło więcej niż 15 godzin szkolnych.

Punkt programu:

„Indukcja matematyczna. Zastosowanie do wzoru dwumianowego Newtona dla wykładnika naturalnego"

zmienić na:

„Indukcja matematyczna na tle najprostszych przykładów".

C. Wydział klasyczny (nowego typu).

1. Język polski.

Klasa IV. Wobec zwiększenia liczby godzin wprowadzić do działu lektury podstawowej wybór z „Iliady" i „Odyssei".

Klasa VI. W dziale lektury podstawowej należy ograniczyć wybór psalmów w przekładzie Kochanowskiego, z „Trenów" wziąć tylko wybór (cztery — pięć), usunąć z tego działu A. Morsztyna, W. Potockiego, J. P. Woronicza.

Klasa VII. W dziale lektury podstawowej nie uwzględniać „Ksiąg narodu“, zachowując jednak wybór z „Ksiąg pielgrzymstwa“, przenieść z lektury podstawowej do lektury uzupełniającej „Śluby panieńskie“ A. Fredry i wybraną tragedję Szekspira, przytem wydatnie zmniejszyć liczbę innych utworów, przeznaczonych przez nauczyciela do czytania w charakterze lektury uzupełniającej.

Klasa VIII. Z działu lektury podstawowej usunąć „Przedświt“ i „Psalm dobrej woli“; zamiast wyboru liryk Asnyka ze szczególnem uwzględnieniem cyklów „W Tatrach“ i „Nad głębiami“ wprowadzić do tegoż działu wybór utworów lirycznych Asnyka i Kasprowicza.

2. Filologja klasyczna.

Klasa V. Język łaciński. Z autorów, wymienionych w programie, pominąć Owidjusza. Wiadomości z dziedziny życia politycznego i prywatnego Greków i Rzymian, omawiane dawniej na lekcjach kultury klasycznej, należy uwzględnić na lekcjach języka łacińskiego, który otrzymał o 1 godzinę więcej. W miarę możności i potrzeby należy również czytać na tych lekcjach urywki z wybranych autorów w polskiem tłumaczeniu.

Klasa VI. Języki łaciński i grecki. Z programu języka łacińskiego skreślić lekturę uzupełniającą. Oprócz tego zmniejszyć zakres lektury łacińskiej podstawowej i lektury greckiej tak, aby starczyło czasu na przerobienie na lekcjach języka łacińskiego i greckiego punktów 1 i 3 dotychczasowego programu kultury klasycznej.

Klasa VII. Na lekcjach kultury klasycznej: wiadomości z dziedziny filozofji greckiej, potrzebne przy lekturze Platona i Cycerona; czytanie tragedyj greckich w tłumaczeniu polskiem wraz z niezbędnemi objaśnieniami, dotyczącemi teatru greckiego i budowy tragedji, jako przygotowanie do lektury tragedji greckiej w oryginale w klasie VIII. Inne wiadomości z kultury grecko-rzymskiej należy uwzględniać przy lekturze autorów na lekcjach języka łacińskiego i greckiego.

Klasa VIII. Język łaciński. W lekturze Horacego pominąć „Listy“.

Kultura klasyczna. Obok niezbędnych wyjaśnień z tej dziedziny przy czytaniu autorów na lekcjach języka łacińskiego i greckiego, na lekcjach kultury klasycznej należy zająć się zebraniem, zestawieniem i uzupełnieniem wiadomości z kultury klasycznej, nabytych w ciągu uprzednich lat nauki filologji klasycznej, ze zwróceniem uwagi na związek, zachodzący między życiem współczesnem a starożytnością klasyczną.

3. Geografja.

Klasa V. Należy przejść część geografji Polski, opuszczoną w klasie IV w drugiej połowie r. s. 1928/29, oraz geografję Europy, z wyłączeniem dwu największych państw kolonjalnych: Wielkiej Brytanji i Francji, które będą opracowane łącznie z ich kolonjami w kursie klasy VI w r. s. 1930/31.

Klasa VI. Należy przejść opuszczoną część kursu klasy V oraz kurs klasy VI, wskazany powyżej w punkcie II A 3 niniejszej instrukcji, ze skrótami, jakie się okażą niezbędne.

4. Nauka o Polsce współczesnej.

Klasa VIII. Jak w wydziale matematyczno-przyrodniczym (IIA4).

5. Przyrodoznawstwo.

Klasa IV. W pierwszem półroczu należy przejść taki sam kurs, jak w klasie IV wydziału humanistycznego (a więc zastosować ten sam program, łącznie z uwagami, zamieszczonemi powyżej w ustępie pierwszym punktu II B 7 niniejszej instrukcji), w drugiem półroczu — kurs klasy V tegoż wydziału.

Na ćwiczenia praktyczne przeznaczyć należy przeciętnie połowę czasu, t. j. 2 godziny tygodniowo.

6. Fizyka z chemją.

Należy zastosować w roku szkolnym 1929/30 następujący program skrócony:

Klasa VII. (3 godziny tygodniowo, z tych 2 przeznaczone na ćwiczenia).

Fizyka. Mierzenie i jednostki. Mierzenie długości, objętości, czasu. Nonjusz, mensura, metronom.

Jednostki zasadnicze i pochodne.

Ruch postepowy jednostajny i zmienny. Prędkość i przyśpieszenie. Zasady Newtona (druga zasada jedynie w zastosowaniu do sił stałych i ruchów prostolinjowych); siła; masa. Dodawanie i rozkladanie sił.

Zjawiska ciężkości. Ciężar i jego stosunek do masy. Waga. Swobodne spadanie ciał.

Gęstość. Wyznaczanie gęstości zapomocą piknometru.

Praca i sprawność. Energja (kinetyczna i potencjalna). Zasada zachowania energji. Machiny proste, jako ilustracja tej zasady.

Prawo Pascala i jego zastosowania. Ciśnienie w cieczy pod wpływem siły ciężkości. Prawo Archimedesa; pływanie ciał. Wyznaczanie gęstości zapomocą wagi hydrostatycznej i areometru.

Ciśnienie w gazach. Manometry. Ciśnienie atmosferyczne. Barometr rtęciowy. Aneroid. Prawo Boyle'a-Mariotte'a. Pompa pneumatyczna.

Temperatura — rozszerzalność ciał stałych i ciekłych. Termometry. Rozszerzalność gazów. Wzmianka o termometrze gazowym.

Pomiar ciepła metodą mieszania wody.

Zmiana stanu skupienia i zależność temperatury topnienia i wrzenia od natury cieczy i ciśnienia zewnętrznego.

Para nasycona. Różnica między gazem a parą. Wilgotność.

Ciepło jako energja. Maszyna parowa tłokowa, najważniejsze stadja jej rozwoju [1]).

---

[1]) Nauka o cieple — jak w programie gimnazjum klasycznego dawnego typu z r. 1923 z drobnemi różnicami.

W i a d o m o ś c i e l e m e t a r n e z c h e m j i. (Ogółem 15—20 godz. roku szkolnego). Skład powietrza. Tlen. Usunięcie tlenu z powietrza drogą utleniania żelaza (miedzi). Otrzymywanie tlenu z tlenku rtęci. Azot, jako składnik powietrza.

Woda jako związek. Jej skład chemiczny. Wodór; spalanie wodoru.

Pojęcie o związkach chemicznych i ciałach prostych, o reakcjach chemicznych.

Prawo zachowania masy. Prawo stałości składu. Prawo wielokrotności stosunków na przykładach CO, CO_2, H_2O, H_2O_2.

Cząsteczka ciał złożonych i prostych. Atomy. Pierwiastki.

Użycie symboli chemicznych.

Spalanie siarki. Dwutlenek siarki i kwas siarkowy. Kwas siarkowy. Saletra i kwas azotowy. Chlorek sodu, chlorowodór i kwas solny. O otrzymywaniu ługu (wodorotlenku sodowego). Otrzymywanie z wapienia tlenku i wodorotlenku wapniowego.

Pojęcie o kwasach, zasadach i solach. Reakcja zobojętnienia.

Węgiel. Dwutlenek węgla. Kwas węglowy i węglany. Węglowodory.

Żelazo. Rudy żelazne. Żelazo kowalne. Stal.

K l a s a VIII. (3 godziny tygodniowo, z tych przeciętnie 1 przeznaczona na ćwiczenia).

F i z y k a. Tworzenie się fal w ośrodkach sprężystych. Fale podłużne i poprzeczne. Prędkość i długość fali. Odbijanie się fal. Interferencja fal (Fale stojace).

Warunki fizyczne tworzenia się głosu. Fale głosowe. Prędkość głosu. Odbijanie się głosu: echo.

Promieniowanie jako odrębny rodzaj energji. Promieniowanie ciemne i jasne. Przeźroczystość. Pochłanianie. Termometr jako uniwersalny przyrząd do badania promieniowania.

Prędkość światła. Prostolinjowe rozchodzenie się promieniowania.

Odbijanie się i rozpraszanie promieniowania. Tworzenie się obrazów w zwierciadłach płaskich i kulistych.

Zjawisko załamania. Całkowite wewnętrzne odbicie. Przechodzenie promieni przez płytę o ścianach równoległych i przez pryzmat. Zjawisko rozszczepienia.

Tworzenie się obrazów w soczewkach wypukłych. Okulary, lupa. Elementarne wiadomości o mokroskopie, teleskopie, przyrządzie projekcyjnym, aparacie fotograficznym.

Niewidzialne części widma. Różne typy widm. Zasada analizy widmowej.

Barwy ciał.

Magnesy. Bieguny. Prawo Coulomba.

Elektryzowanie ciał przez pocieranie. Przewodniki i izolatory. Indukcja elektrostatyczna.

Potencjał elektryczny. Kondensatory i ich pojemność. Rola dielektryku.

Prąd elektryczny. Pole magnetyczne prądu. Galwanoskop. Ciepło w obwodzie prądu. Opór elektryczny. Prawo Ohma. Ampermetr. Elektromagnes.

Indukcja prądów; prawo Lentza. Dynamomaszyna; motor elektryczny. Transformatory; cewka Ruhmkorffa.

Dzwonek elektryczny; telegraf; telefon; światło elektryczne.

Mierzenie energji elektrycznej.

Dysocjacja; jony. Zjawisko i prawa elektrolizy.

Ogniwa elektryczne. Akumulatory.

Wyładowanie elektryczne w gazach rozrzedzonych. Promienie katodowe i kanalikowe. Promienie Röntgena.

Wiadomości elementarne o ciałach promieniotwórczych.

Drgania i fale elektromagnetyczne. Wiadomości elementarne z radjofonji.

7. Matematyka.

Klasa VI. Opuścić dział 4 programu algebry, t. j. rozszerzenie pojęcia wykładnika i logarytmy.

Z działu 4 programu geometrji opuścić:

„Obliczanie pól powierzchni wielościanów. Objętość graniastosłupów“.

Klasa VII. Przejść dział 4 programu algebry dla klasy VI, opuszczony w tej klasie w r. s. 1928/29.

Opuścić następujące działy programu klasy VII:

„1. Indukcja matematyczna. Dwumian Newtona dla wykładnika naturalnego“.

3, t. j. kurs trygonometrji.

Klasa VIII. Przejść część kursu trygonometrji, opuszczoną w klasie VII-ej w r. s. 1928/29, a więc:

Funkcje sumy i różnicy dwóch kątów. Rozwiązywanie trójkątów dowolnych (cztery przypadki zasadnicze). Miara teoretyczna kątów. Odpowiednie zastosowania do zadań geometrycznych i fizycznych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 20 sierpnia 1929 Nr. I. 28525/29 do rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie) w sprawie zmiany w materjale nauczania w roku szkolnym 1929/30.

W związku z okólnikiem Kuratorjum O. S. L. z dnia 8 lutego 1929 Nr. I. 5399/29 oraz z dnia 1 lutego 1929 Nr. I. 3973/29 [1]) zwraca Kuratorjum uwagę Rad Szkolnych na powyższy okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 Nr. II. 19240/29, ogłoszony w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z r. 1929, strona 345.

Okólnik ten zawiera Instrukcję dotyczącą zmian w materjale nauczania w siedmioklasowych publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania i gimnazjach państwowych w roku szk. 1929/30.

Panowie Inspektorowie dołożą starania, ażeby postanowienia wspomnianej Instrukcji dostały się czemprędzej do wiadomości zarządów intere-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 74 i 76.

sowanych szkół oraz znalazły ścisłe zastosowanie już od samego początku nowego roku szkolnego.

Kuratorjum podkreśla przytem ponownie konieczność zaznajomienia się nauczycielstwa szkół siedmioklasowych również z programami nauczania dla klas I—III gimnazjów państwowych oraz celowego uwzględnienia wymagań tych programów w rozkładzie materjału naukowego na najbliższy rok szkolny jak również następnie przy przerabianiu owego materjału w klasie.

Trudności, na jakie napotykała młodzież szkół powszechnych przy przejściu do gimnazjum jeszcze w ubiegłym roku szkolnym, muszą przez umiejętne uzgodnienie wymagań programów i metod pracy obu kategory szkół w najbliższym już roku szkolnym bezwarunkowo zniknąć.

Do takiego uzgodnienia winny dążyć nietylko szkoły siedmioklasowe z polskim językiem nauczania, do których w pierwszym rzędzie stosuje się cytowany wyżej okólnik Ministra W. R. i O. P., ale z pewnemi zmianami wogóle wszystkie siedmioklasowe szkoły powszechne w Okręgu.

Kuratorjum żywi przekonanie, iż grona nauczycielskie wspomnianych szkół w należytem odczuciu i zrozumieniu zamierzeń Ministra W. R. i O. P. dołożą wszelkich usiłowań, ażeby powierzona ich pieczy młodzież stanęła pod względem rozwoju umysłowego i posiadanej wiedzy na poziomie odpowiedniej klasy dobrej szkoły średniej.

Ograniczenie materjału naukowego, nakazane cytowanym na początku okólnikiem Pana Ministra, winien nauczyciel wykorzystać w ten sposób, iżby mniejszy zakres wiedzy mógł być w umysłach młodzieży szkolnej bardziej gruntownie utrwalony.

Z drugiej strony ma to ograniczenie przynieść uczącej się młodzieży istotną ulgę w dotychczasowej pracy.

Większa ilość godzin przeznaczona na ćwiczenia cielesne, winna być bezwarunkowo w całości wykorzystana dla dobra rozwoju fizycznego dziatwy.

W szkołach, które nie posiadają własnej sali gimnastycznej i zmuszone są prowadzić ćwiczenia cielesne w izbach szkolnych, należy — zwłaszcza w dnie słotne i mroźne zastąpić godzinne lekcje ćwiczeń półgodzinnemi, ale w podwójnej ilości.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Ig. Pytlakowski* wr.

9.

Plan godzin szkolnych dla państwowego gimnazjum klasycznego dawnego typu.

Rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 26 maja 1929 r. Nr. II. 10119/29.

L. II. 8442/29. 1. Zgodnie z zapowiedzią, zawartą w § 3 zarządzenia z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II.-235/29, ustalam plan godzin szkolnych dla gimnazjum klasycznego dawnego typu w postaci następującej:

<table>
<tr><th rowspan="2">PRZEDMIOTY</th><th colspan="8">KLASY</th><th rowspan="2">Razem</th></tr>
<tr><th>I</th><th>II</th><th>III</th><th>IV</th><th>V</th><th>VI</th><th>VII</th><th>VIII</th></tr>
<tr><td>Religja . . . .</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Język polski . . . . . .</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>4</td><td>3</td><td>28</td></tr>
<tr><td>Język łaciński . . . . .</td><td>5</td><td>4</td><td>4</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>4</td><td>37</td></tr>
<tr><td>Język grecki . . . . .</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>4</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Język nowożytny obcy .</td><td>—</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>25</td></tr>
<tr><td>Historja . . . .</td><td>2</td><td>2</td><td rowspan="2">2</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td rowspan="2">3</td><td>18½</td></tr>
<tr><td>Geografja . . . .</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>—</td><td>—</td><td>10½</td></tr>
<tr><td>Przyrodoznawstwo . . .</td><td rowspan="2">2</td><td rowspan="2">2</td><td rowspan="2">5*)</td><td>—</td><td>—</td><td>4</td><td>—</td><td>—</td><td rowspan="2">19</td></tr>
<tr><td>Fizyka . . . .</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>3</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Matematyka . . . . . .</td><td>4</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Propedeutyka filozofji . .</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>3</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Rysunek i roboty ręczne .</td><td>4</td><td>2</td><td>2</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Śpiew . . . .</td><td>2</td><td>2</td><td>1</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>5</td></tr>
<tr><td>Ćwiczenia cielesne . . .</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Razem . .</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>30</td><td>240</td></tr>
</table>

*) Z tych godzin jedną przeznacza się na naukę higjeny.

Przedmioty nadobowiązkowe (poza godzinami, wskazanemi w planie): rysunek, śpiew i muzyka, roboty ręczne.

2. Plan, zamieszczony w p. 1. obowiązuje bez wyjątków i odchyleń od początku roku szkolnego 1930/31. W roku szkolnym 1929/30 obowiązuje ten sam nowy plan z odchyleniami następującemi:

Klasa III. Historja i geografja — 3 godziny zamiast 2, przytem podział czasu między historję i geografję zależy od miejscowych warunków i pozostawia się uznaniu kuratorjów, fizyka i przyrodoznawstwo — 4 godziny zamiast 5.

Klasa VII. Język grecki — 4 godziny zamiast 5; język obcy nowożytny — 2 godziny zamiast 3; przyrodoznawstwo — otrzymuje jeszcze przejściowo na ten rok 2 godziny.

Klasa VIII. Język polski — 4 godziny zamiast 3; propedeutyka filozofji — 2 godziny zamiast 3.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński*, wr.

10.

Nauczanie higjeny i ratownictwa w państwowem gimnazjum wyższem w roku szkolnym 1929/30.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 czerwca 1929 r. Nr. II. 14930/29.

L. II. 9486/29. Uzupełniając zarządzenie z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II. 235/29 w sprawie zmian w planach godzin (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 1) oraz z dnia 26 maja 1929 r. Nr. II. 10119/29, zezwalam na przeznaczenie w klasie VII gimnazjum na naukę higjeny i ratownictwa jednej z trzech godzin tygodniowo, przewidzianych w wyżej wymienionych

zarządzeniach na ćwiczenia cielesne, ale tylko w tych gimnazjach, w których z braku sił nauczycielskich albo odpowiednich urządzeń użycie trzeciej godziny na ćwiczenia cielesne natrafiałoby na trudności. Nauka higjeny i ratownictwa ma w tych wypadkach odbywać się według dotychczasowego programu.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

11.

Nauka rysunku, śpiewu i muzyki oraz robót ręcznych w państwowem gimnazjum wyższem.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 12 czerwca 1929 r. Nr. II. 15666/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 101).

Pragnąc, aby nauczanie przedmiotów nadobowiązkowych w gimnazjum wyższem, przewidziane w zarządzeniu z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II. 235/29, osiągało możliwie najwyższy poziom i najlepsze wyniki, wyjaśniam i zarządzam, co następuje:

1) Na lekcje przedmiotów nadobowiązkowych mogą się zapisywać uczniowie i uczennice wszystkich klas gimnazjum wyższego.

W szczególności na naukę śpiewu i teorji muzyki wraz z pokazami muzycznemi, stanowiącemi jeden z najważniejszych czynników umuzykalnienia, mogą się zgłaszać uczniowie i uczennice nietylko trzech najwyższych klas, ale również klas IV i V. Mutacji głosu u uczniów ani braku dobrego materjału głosowego przy istotnej chęci do pracy nad swem umuzykalnieniem nie należy tu uważać za przeszkodę.

Nauczanie muzyki winno z reguły obejmować ćwiczenia churu szkolnego, a w miarę możności także naukę gry na instrumentach i ćwiczenia zespołów instrumentalnych. Godziny pracy nauczyciela w tych wszystkich zakresach będą uznawane za równoważne.

Grupa młodzieży, uczącej się jakiegoś przedmiotu nadobowiązkowego, może się składać z uczniów różnych klas, zależnie od ich przygotowania w danym zakresie.

Liczba uczniów, tworzących na początku roku szkolnego jedną grupę, może być niewielka, nie powinna jednak być mniejsza od 10. Ustalenie tak niskiej granicy ma na celu zabezpieczenie możności prowadzenia nauki nadobowiązkowej oraz jej organizację możliwie korzystną pod względem metodycznym nawet przy nielicznym dopływie kandydatów, nie upoważnia jednak oczywiście do nadmiernego i sztucznego rozdrabniania kompletów przy większej liczbie zgłoszeń. Z mniej niż 10 uczestników mogą się składać od początku jedynie zespoły instrumentalne w tych wyjątkowych wypadkach, gdy nauczycielowi uda się dobrać kilku uczniów bieglejszych w grze na instrumentach, zwłaszcza smyczkowych, i osiągać z nimi istotne postępy w wykonywaniu utworów kameralnych. O tem, czy zespół instrumentalny ma być utworzony, decyduje dyrektor szkoły na podstawie wniosku nauczyciela.

Co się tyczy największej liczby uczniów, jaką można połączyć w jednej grupie, należy stosować analogiczne zasady, jak przy nauce przedmiotów obowiązkowych.

2) Na naukę nadobowiązkową rysunku oraz robót ręcznych można przeznaczyć dla każdego z tych przedmiotów do 10, na naukę śpiewu i teorji muzyki (bez ćwiczeń chóru szkolnego i zespołów instrumentalnych oraz nauki gry na instrumentach) do 8 godzin w całem gimnazjum wyższem bez oddziałów równoległych .Przy istnieniu oddziałów równoległych granice te mogą być odpowiednio zwiększone. Na ćwiczenia chóru szkolnego może przypadać 2 lub 3 godziny tygodniowo; to samo się stosuje do orkiestry szkolnej. Co się tyczy nauki gry na instrumentach (poza godzinami pracy orkiestry) i ćwiczeń zespołów kameralnych, należy rozstrzygać sprawę zależnie od warunków miejscowych, a więc stopnia kultury muzycznej środowiska, możności pobierania przez młodzież nauki prywatnej i t. d., z zachowaniem koniecznej ostrożności, by nie obarczyć budżetu szkoły w sposób niedość celowy.

Przekraczanie wskazanego wyżej wymiaru godzin w wypadkach wyjątkowych jest możliwe tylko za każdorazowem zezwoleniem kuratorjum.

3) Na każdego z uczniów, wybierających rysunek, winno przypadać niemniej niż 2 godziny tygodniowo; to samo się stosuje do robót ręcznych. Liczba godzin poświęconych przez ucznia na działy wykształcenia muzycznego, może być rozmaita, oczywiście w granicach, zależnych od liczb, wskazanych w punkcie 2.

Do obowiązków opiekunów klas, lekarzy szkolnych i dyrekcyj należy czuwanie nad tem, aby ogólna liczba godzin nadobowiązkowych, na które uczęszcza poszczególny uczeń, nie była zbyt wielka i nie powodowała przeciążenia.

4) Lekcje przedmiotów nadobowiązkowych będą włączane do etatu lub do liczby godzin kontraktowych albo opłacane jako godziny nadliczbowe według tych samych zasad, co lekcje obowiązkowe tych samych przedmiotów i brane w rachubę jako równoważne przy obliczaniu lat pracy nauczyciela. Przy wypełnianiu wykazu kwalifikacyjnego i formułowaniu oceny pracy nauczyciela wizytacje lekcyj nadobowiazkowych winny być uwzględniane tak samo, jak wizytacje lekcyj obowiązkowych.

5) Godziny przedmiotów nadobowiązkowych, ustalone co do ilości i podziału na grupy, winny być ściśle wyznaczone i uwzględnione w rozkładzie godzin. Zgodnie ze wskazówką, daną w okólniku z dnia 5 stycznia r. b. Nr. II. 324/29 [1]), należy je przenosić w m i a r ę m o ż n o ś c i na czas popołudniowy po dłuższej przerwie poobiednej — zezwala się jednak również na zużytkowanie w tym celu szóstej godziny szkolnej, zwłaszcza tam, gdzie spora liczba uczniów mieszka w znacznej odległości od szkoły.

6) Układanie list uczniów, pragnących uczęszczać na lekcje nadobowiązkowe, winno się odbywać w miarę możności w końcu poprzedniego roku szkolnego; poza tem jednak nowe zgłoszenia można uwzględniać dodatkowo także w początku pracy szkolnej po wakacjach letnich. Rodzice lub opiekunowie uczniów, zapisanych na lekcje nadobowiązkowe, na które dotychczas nie uczęszczali, mogą się zgłaszać z protestem lub z zastrze-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 65.

żeniami tylko w ciągu dwóch tygodni od chwili zapisu; jeżeli niema w tym czasie takiego zgłoszenia, dokonany wybór nie może już być cofnięty.

Przedmiot wybrany staje się obowiązującym do końca danego roku szkolnego; zwolnienie od nauki w następnym roku szkolnym, jeżeli jest przewidziany jej dalszy ciąg, może nastąpić na podstawie uzasadnionej prośby, złożonej przez opiekę domową ucznia przed normalnym terminem zapisów w końcu roku szkolnego. Radzie Pedagogicznej przysługuje jednak prawo wykreślania w każdym czasie uczniów z grup przedmiotów nadobowiązkowych również bez życzenia rodziców, ale po wysłuchaniu zdania danego nauczyciela, ze względu na stan zdrowia, słabe postępy w przedmiotach obowiązkowych, lub w wypadku, gdy uczeń jest obarczony zbyt wielką liczbą godzin, poświęconych przedmiotom nadobowiązkowym. Również może Rada Pedagogiczna — na wniosek nauczyciela — wykluczyć ucznia od pobierania nauki przedmiotu nadobowiązkowego ze względu na wyjątkowy brak uzdolnień i postępów w zakresie danego przedmiotu.

Dyrekcje i Rady Pedagogiczne winny czuwać nad tem, aby uczniowie, uzdolnieni w pewnym kierunku, uczyli się odpowiedniego przedmiotu nadobowiązkowego, o ile to tylko nie przekracza ich sił i nie powoduje przeciążenia. Młodzież winna otrzymywać w tym zakresie życzliwą radę i skuteczną zachętę nietylko od nauczyciela-fachowca.

W czasie lekcyj przedmiotów nadobowiązkowych i w stosunku do nauczycieli tych przedmiotów uczeń podlega przepisom karności szkolnej w takim samym stopniu, jak na lekcjach przedmiotów obowiązkowych i w stosunku do ich nauczycieli. Oceny z przedmiotów nadobowiązkowych winny być zamieszczane w odpowiedniej rubryce świadectw szkolnych, przytem, o ile to jest możliwe, należy wskazać w uwadze poziom nauki. (Np. przy ocenie z rysunku można dopisać uwagę: na poziomie klasy.... Wydziału matematyczno-przyrodniczego).

7) Oceny z przedmiotów nadobowiązkowych mogą mieć tylko pośredni wpływ na decyzję o promowaniu ucznia do klasy następnej lub wydaniu mu świadecwa, t. j. mogą być brane pod uwagę przy ogólnej ocenie jego wartości moralnej i kwalifikacyj umysłowych, zwłaszcza, gdy oceny te są dobre lub bardzo dobre, nie mogą jednak, o ile są niedostateczne, bezpośrednio decydować o powtarzaniu przez ucznia kursu tej samej klasy.

Na świadectwie (odejścia, półrocznem lub rocznem, w szczególności z klasy VIII), wydawanem uczniowi, opuszczającemu szkołę, oceny niedostateczne z przedmiotów nadobowiązkowych na życzenie opieki domowej ucznia mogą nie być wykazane.

8) Zakres nauczania każdego z przedmiotów nadobowiązkowych może się rozmaicie kształtować i rozwijać w zależności od liczby uczacych się roczników, rodzaju i poziomu uzdolnień młodzieży, stanu urządzeń miejscowych i t. d. Regulowanie tej sprawy w przyszłości będzie się opierało na poczynionych doświadczeniach i wyłaniających się potrzebach, aby jednak uniknąć w okresie początkowym zbytniego rozproszenia i dowolności, należy wziąć za podstawę działania odpowiednie programy obowiązujące (a więc, o ile chodzi o rysunek, program dla wydziału matematyczno-przyrodniczego) oraz dotychczasowe tradycje.

Muszę przytem podkreślić z naciskiem, że nauka nadobowiązkowa rysunku lub muzyki, nie będąc i nie mogąc być w obrębie gimnazjum

wyższego zawodowem szkoleniem artystycznem, nie powinna wytwarzać nieuzasadnionych ambicyj i złudzeń co do osiągniętego poziomu, ani też zmierzać zasadniczo do popisów i wyróżnień. Nauka ta przedewszystkiem ma być, obok nauki przedmiotów obowiązkowych, jednym więcej składnikiem ogólnego wykształcenia i rozwoju duchowego młodzieży, która z niej korzysta.

Lekcje przedmiotów nadobowiązkowych winny być wizytowane zasadniczo tak samo i w niemniejszym stopniu, niż lekcje przedmiotów obowiązkowych.

Zagadnienia, dotyczące nauczania przedmiotów nadobowiązkowych, winny być w myśl regulaminu Rady Pedagogicznej przedmiotem obrad i troski Rady i odpowiednich komisyj specjalnych.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

12.

Prowadzenie ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących przy wymiarze 3 godzin tygodniowo.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1929 r. Nr. I. W. F. 3748/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 130).

Przy wprowadzeniu, w myśl zarządzenia z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II-235/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 1929 Nr. 1 (208), poz. 1), nowych planów godzin szkolnych, przeznaczenie we wszystkich klasach gimnazjów państwowych od początku roku szkolnego 1929/30 po 3 godziny tygodniowo na lekcje obowiązkowe ćwiczeń cielesnych może nasunąć pewne trudności, wynikające tak z braku wystarczającej ilości sal gimnastycznych, jak również z niemożliwości objęcia przez nauczyciela ćwiczeń cielesnych, którym szkoła rozporządza, wszystkich potrzebnych godzin. Ponieważ trudności te nie powinny powodować odchyleń od ustalonego wymiaru 3 godzin obowiązkowych lekcyj ćwiczeń cielesnych, rozwiązania ich należy szukać w następujących środkach zaradczych lub zastępczych:

1) Przedewszystkiem więc w razie konieczności można z liczby 3 godzin obowiązkowych ćwiczeń cielesnych — tylko 2 godziny poświęcić gimnastyce metodycznej, zaś jedną godzinę grom, zabawom ruchowym i sportom.

2) W gimnazjach ,liczących 8—10 oddziałów, można na trzecie godziny w tygodniu, przeznaczone na gry i zabawy ruchowe, łączyć razem po dwa najbliższe starszeństwem oddziały, względnie dwie klasy, o ile liczebność ich nie przekracza 50 ćwiczących. Lekcje te powinny być prowadzone na boiskach, w planie zaś godzin należy o ile możności przewidzieć je na koniec rozkładu zajęć szkolnych, aby młodzież mogła wracać wcześniej do domu, gdyby wskutek warunków atmosferycznych godzina ta wyjątkowo odpaść musiała.

2) W gimnazjach, liczacych 8—10 oddziałów, można na trzecie gonie może objąć wszystkich godzin wychowania fizycznego, należy zaangażować drugiego nauczyciela ćwiczeń cielesnych, a w razie niemożności powierzenia nauczania fachowcowi, należy powierzyć trzecie godziny, przeznaczone- na gry i zabawy we wszystkich lub niektórych klasach,

jednemu z nauczycieli danej szkoły, obeznanemu z prowadzeniem gier, zabaw ruchowych i sportów, zwłaszcza posiadającemu odpowiednie do tego uprawnienia. I w tym wypadku można również zastosować łączenie klas na lekcje gier i zabaw ruchowych.

W wypadku, gdy wychowanie fizyczne w jednej klasie prowadzi z konieczności dwu nauczycieli (fachowiec gimnastykę metodyczną, a drugi gry i zabawy), stawia ocenę okresową i roczną z wychowania fizycznego nauczyciel ćwiczeń cielesnych, nauczyciel zaś prowadzący zastępczo gry i zabawy ruchowe komunikuje mu tylko swoje spostrzeżenia, zachowując jednak pełne prawo nauczyciela, uczącego w danej klasie, w ocenie pilności i sprawowania ucznia.

4. Gdy w zakładach, liczących więcej niż 10 oddziałów, nie wystarcza gimnastyczna sala szkolna, należy wypożyczyć odpowiednią salę innej szkoły, możliwie najbliżej, o ile ta nie jest jeszcze całkowicie zużytkowana na cele szkolne. W gimnazjach, nie posiadających własnych sal gimnastycznych, posiadających jednak aule szkolne, należy przedewszystkiem je właśnie zużytkować dla celów wychowania fizycznego, zwłaszcza w okresie zimowym , po odpowiedniem ich przystosowaniu (siatki w oknach i t. p.).

5. O ile w gimnazjach, liczących więcej niż 10 oddziałów, jest jedna sala gimnastyczna i nie można wypożyczyć sali w pobliżu szkoły, należy przedewszystkiem zużytkować posiadaną aulę szkolną, następnie boisko i najbliższe tereny, przeznaczone na cele sportowe, bez względu na porę roku, biorąc pod uwagę ochronę zdrowia młodzieży szkolnej.

W tym wypadku należy postępować w myśl następujących przykładów:

a) przy 33 godzinach, przypadających tygodniowo na ćwiczenia cielesne, uczniowie każdej z klas VI, VII i VIII będą korzystali dwa razy z sali gimnastycznej i raz z boiska, a przy 36 godzinach tygodniowo — raz z sali gimnastycznej i dwa razy z boiska (w klasie VII ewentualnie jedna godzina przypadnie na higjenę szkolną w myśl zarządzenia Nr. II. 14930/29 z dnia 23 czerwca 1929 r.)[1];

b) przy wymiarze powyżej 36 godzin tygodniowo, pozostałe godziny przeniesie w analogiczny sposób na klasy niższe, z uwzględnieniem przytem dwóch godzin ćwiczeń metodycznych dla każdej klasy i jednej lekcji boiskowej;

c) lekcje boiskowe z reguły można stosować i w zimniejszych porach roku, przyczem należy uwzględniać zawsze wiek ćwiczących i stopień ich zahartowania; np. młodzież starsza, bardziej odporna na przeziębienie, może ćwiczyć się na boisku nawet przy kilku stopniach poniżej 0.

6. O ile z powodu przypadkowych okoliczności lub z przyczyn, nie dających się usunąć, lekcje gimnastyki oraz gry i zabawy ulegają przerwie na czas pewien, należy godziny na nie przeznaczone zużytkować na piesze wycieczki (wędrówki) turystyczne.

7. W szkołach koedukacyjnych zasadą musi być odrębne prowadzenie ćwiczeń cielesnych dla grup męskich i żeńskich, przyczem mogą być łączone oddziały lub klasy, najbliższe starszeństwem wieku. Łączenie

---

[1]) Patrz str. 525.

dwu równoległych oddziałów lub najbliższych starszeństwem klas na lekcje wychowania fizycznego (gimnastyki metodycznej), prowadzone w salach, jest tylko wtedy celowe, gdy powstała w ten sposób grupa nie przekracza 40 ćwiczących, a wymiary i urządzenia sali na to pozwalają. Na boisku można prowadzić lekcje z całą klasą, dzieląc młodzież na grupę męską i żeńską. Przy niemożności łączenia klas, należy organizować lekcje grupami, z których jedna ćwiczy w sali, druga na boisku — o ile szkoła posiada dwie siły nauczycielskie, lub o ile może powierzyć prowadzenie gier i zabaw nauczycielowi(ce) innego przedmiotu nauczania.

8. Okólnik niniejszy nie dotyczy prowadzenia zabaw i gier ruchowych w porze popołudniowej, które jest unormowane okólnikiem z dnia 19 czerwca 1926 r. (Dz. Urz. 1926 Nr. 12. poz. 148) [1].

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

13.

Program i organizacja nauki na Państwowych Kursach Nauczycielskich.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1929 r. Nr. II. 17645/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 127).

I. Na państwowych kursach nauczycielskich obowiązuje program nauki przedmiotów pedagogicznych dla państwowych seminarjów nauczycielskich z uwzględnieniem poniższych zastrzeżeń.

1) Rozkłady materjału i plan pracy należy ułożyć i wykonać tak, aby teorja z praktyką pedagogiczną stanowiły organiczną całość.

2) Za podstawę praktycznego pedagogicznego przygotowania słuchaczy przyjmuje się pracę w niższych oddziałach wysoko zorganizowanej szkoły ćwiczeń ze szczególnem uwzględnieniem pierwszych lat nauczania.

3. Do zagadnień metodycznych, związanych z nauczaniem poszczególnych przedmiotów, występujących w wyższych oddziałach szkół powszechnych, należy przystąpić dopiero wówczas, gdy uczniowie wykażą dostateczną znajomość podstawowych zasad nauczania w oddziałach niższych i zadowalające praktyczne ich opanowanie. Nie chodzi przytem o systematyczne opracowanie kursu metodyki każdego z tych przedmiotów, lecz o omówienie postulatów metodycznych, pomocy naukowych i odpowiedniej literatury w związku z hospitacjami i lekcjami próbnemi uczniów.

4. Nauczanie dydaktyki ogólnej i metodyki przedmiotów i zajęć w szkole powszechnej należy prowadzić, — gdzie tylko warunki temu będą sprzyjały, — w ścisłej łączności z hospitacjami i praktyką pedagogiczną uczniów. Wydzielenie w planie osobnych godzin na praktykę pedagogiczną należy rozumieć jako dyrektywę, normującą ogólny wymiar czasu, przeznaczonego na zajęcia praktyczne dla całego kursu względnie mniejszych jego zespołów.

Nauczyciel przedmiotów pedagogicznych powinien tak rozłożyć czas, wyznaczony na zajęcia teoretyczne i praktyczne, aby dobrane przez

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 363.

niego zagadnienia mogły być omówione treściwie i wyczerpująco. Każdy uczeń winien przytem odbyć co najmniej 10 lekcyj próbnych.

Odpowiednio należy też organizować konferencje pedagogiczne dla uczniów kursu, mając na uwadze postulat, aby zasadniczą ich treść stanowiło gruntowne opracowanie i stopniowe rozwijanie zagadnień dydaktycznych i pedagogicznych.

W konferencjach prócz dyrektora i nauczyciela przedmiotów pedagogicznych biorą również udział nauczyciele szkoły ćwiczeń, w których oddziałach lekcje się odbyły. Na życzenie dyrektora względnie nauczyciela przedmiotów pedagogicznych nauczyciele ci mogą przeprowadzić konferencje z uczniami kursu, zwłaszcza wówczas, gdy się na nich będzie rozważało zagadnienia metodyczne, związane z nauczaniem w oddziałach wyższych przedmiotów, do których nauczyciele ci posiadają specjalne przygotowanie.

Poza tem należy organizować dla uczniów kursu hospitacje całodzienne, na których — po należytem przygotowaniu — część lekcyj przeprowadzą uczniowie sami wobec nauczycieli szkoły ćwiczeń. Hospitacje te mogą odbywać się pojedyńczo albo w grupach po kilku naraz, przyczem obowiązuje każdego z nich przynajmniej jedna hospitacja w każdym z niższych oddziałów. Z zajęć tych prowadzą dzienniczki, które przedkładają zainteresowanym nauczycielom szkoły ćwiczeń, a następnie nauczycielowi przedmiotów pedagogicznych. Lekcje przeprowadzone przez uczniów na hospitacjach całodziennych, zalicza się do wyżej podanego, obowiązującego ich wymiaru lekcyj próbnych.

5. Dobór zagadnień w nauczaniu przedmiotów teoretycznych (psychologji, historji wychowania, pedagogiki z organizacją szkolnictwa, a także hygjeny) winien pozostawać w ścisłym związku z praktyką pedagogiczną. Dla opracowania więc teoretycznego np. jakiegoś działu psychologji należy przedewszystkiem zatroszczyć się, aby uczniowie zgromadzili dostateczną ilość odpowiednich obserwacyj własnych nad dziećmi szkoły ćwiczeń na ten temat i zwrócili baczną uwagę na związane z tematem zagadnienia, wyłonione z praktyki pedagogicznej. Rozważania teoretyczne nad materjałem, zdobytym z poczynionych nad dziećmi obserwacyj i uzyskanym z odpowiednio dobranej lektury pedagogicznej, powinny zmierzać do rozbudzenia w słuchaczach poczucia doniosłości poczynań wychowawczych na terenie szkoły powszechnej i doprowadzić do takiego opanowania przez nich wiedzy pedagogicznej, aby umieli na podstawie tej wiedzy — zgodnie z potrzebami i celami szkoły — planowo kształtować swoją pracę.

6. W ramach tak zakreślonych zamierzeń przeznacza się nauce pedagogiki i organizacji szkolnictwa rolę przedmiotu, który ma pobudzić w słuchaczach żywotne refleksje nad zadaniem szkoły powszechnej, jako instytucji społecznej i wychowawczej i przyczynić się do uporządkowania i zsyntetyzowania wiedzy, zdobytej przez słuchaczy na zajęciach teoretycznych i praktycznych.

II. Naukę przedmiotów artystyczno-technicznych należy ściśle dostosować do programowych potrzeb szkoły powszechnej i przeprowadzić ją w uzgodnieniu z postulatami, jakie będą wynikały z kolejnego opracowania podstawowych zagadnień dydaktycznych, przewidzianych w roz-

kładzie materjału z przedmiotów pedagogicznych. Nauczyciele przedmiotów artystyczno-technicznych powinni zatroszczyć się o to, aby odpowiednio dobrane partje materjału opracować o ile możności w czasie, w którym staną się one aktualne w praktyce pedagogicznej uczniów kursu. Nawiązując do odnośnych wskazań w programach dla szkół powszechnych, wypadnie rozpocząć zajęcia od charakterystyki uzdolnień i prac dziecięcych na poszczególnych stopniach rozwoju dziecka, a następnie przeprowadzić usprawniające ćwiczenia techniczne uczniów kursu i omówić wskazówki metodyczne z powołaniem się na istniejącą w danym zakresie literaturę i obserwacje, poczynione na lekcjach w szkole ćwiczeń. Ograniczając wywody teoretyczne do niezbędnego minimum, należy położyć nacisk na praktyczne ćwiczenia usprawniające.

Szczególną uwagę należy zwrócić na omówienie z uczniami możliwości łączenia nauki przedmiotów artystyczno-technicznych z innemi przedmiotami, udzielanemi w szkole powszechnej, zwłaszcza w oddziałach niższych, podać im odpowiednie wzory i zatroszczyć się o należyte usprawnienie uczniów kursu w tym kierunku.

Zarys metodyki tych przedmiotów wypadnie podać uczniom kursu w ostatnich miesiącach roku szkolnego w postaci zestawienia uzyskanych wyników pracy w szkole ćwiczeń.

Przy nauce rysunków należy uwzględnić w dostatecznej mierze liternictwo i kaligrafję.

Poza tem obowiązują również w odniesieniu do przedmiotów artystyczno-technicznych wskazówki, zawarte w programach nauki dla państwowych seminarjów nauczycielskich.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

14.

Organizacja państwowych seminarjów ochroniarskich.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 30 czerwca 1929 r. Nr. II. 14165/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 119).

(Statut organizacji państwowych seminarjów ochroniarskich).

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam co następuje:

I. Organizacja.

§ 1. Celem państwowych seminarjów ochroniarskich jest kształcenie zawodowe kandydatek na wychowawczynie w ochronkach.

§ 2. Państwowe seminarja ochroniarskie podlegają właściwemu kuratorowi okręgu szkolnego.

§ 3. Nauka w państwowych seminarjach ochroniarskich trwa 3 lata.

§ 4. Państwowe seminarjum ochroniarskie posiada z reguły dwuoddziałową ochronkę dla ćwiczeń praktycznych uczennic seminarjum.

§ 5. Państwowe seminarjum ochroniarskie posiada z reguły boisko, przeznaczone do zabaw i gier ruchowych uczennic seminarjum i dzieci z ochronki oraz ogród dla celów wychowawczych.

§ 6. Liczba uczennic na poszczególnych kursach państwowego seminarjum ochroniarskiego nie może przekraczać 40.

§ 7. Kierownictwo państwowego seminarjum ochroniarskiego sprawuje przełożona przy współudziale Rady Pedagogicznej.

§ 8. W skład Rady Pedagogicznej wchodzą, oprócz przełożonej seminarjum, wszyscy nauczyciele poszczególnych przedmiotów, lekarz szkolny, a także wychowawczynie pracujące w ochronce.

§ 9. Przełożoną i nauczycielami państwowych seminarjów ochroniarskich będą mianowane osoby, posiadające kwalifikacje nauczycielskie, przewidziane dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Mianowanie przełożonej i nauczycieli odbywa się w trybie przepisanym dla nauczycieli seminarjów nauczycielskich.

II. Uczennice.

§ 10. Od uczennic, wstępujących na kurs I państwowego seminarjum ochroniarskiego, wymaga się ukończenia 14 a nieprzekroczenia 18 lat życia w danym roku kalendarzowym; przyjmowanie kandydatek starszych jest dopuszczalne tylko za zezwoleniem kuratorjum na wniosek Rady Pedagogicznej.

Szczegółowe przepisy przyjmowania uczennic do państwowego seminarjum ochroniarskiego ustali osobny regulamin.

III. Program i organizacja nauki.

§ 11. W zakres programu nauki w państwowych seminarjach ochroniarskich wchodzą następujące przedmioty: religja, język polski, nauka o Polsce, arytmetyka z geometrją, przyrodoznawstwo, przedmioty pedagogiczne, ćwiczenia cielesne, śpiew, rysunki i roboty ręczne.

Za zezwoleniem kuratora okręgu szkolnego mogą być wprowadzone przedmioty nadobowiązkowe.

Liczbę gdzin, przeznaczonych na naukę poszczególnych przedmiotów oraz ogólny zakres programu nauki w państwowych seminarjach ochroniarskich ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oddzielnem zarządzeniem.

§ 12. W ochronce dla ćwiczeń praktycznych uczennic seminarjum ochroniarskiego obowiązuje program zajęć przepisany dla ochronek przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ *13.* Wyboru podręczników do nauki w państwowem seminarjum ochroniarskiem dokonywa Rada Pedagogiczna z pośród podręczników, dozwolonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 14. Rok szkolny w państwowem seminarjum ochroniarskiem dzieli się na okresy, obowiązujące w państwowych seminarjach nauczycielskich.

W sprawie przerw i feryj świątecznych państwowe seminarja ochroniarskie podlegają przepisom, ustanowionym dla szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

IV. O egzaminie końcowym.

§ 15. Po ukończeniu nauki w państwowem seminarjum ochroniarskiem zdaje kandydatka egzamin końcowy.

Egzaminy dla eksternistek obejmują zakres programu, obowiązującego w państwowych seminarjach ochroniarskich.

Szczegółowy sposób przeprowadzania tych egzaminów ustali oddzielny regulamin.

V. Przepisy przejściowe.

§ 16. Od 1 września 1929 r. państwowe seminarja ochroniarskie dwuletnie przekształcą się na trzyletnie zgodnie z postanowieniem niniejszego zarządzenia (§ 3).

§ 17. Od 1 września 1929 r. kursy wstępne istniejące przy państwowych seminarjach ochroniarskich uznaje się, zgodnie z postanowieniem niniejszego zarządzenia, za kursy I, dotychczasowe kursy I i II za II i III.

§ 18. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r. i znosi poprzednie zarządzenie w tym przedmiocie.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

15.

Plan godzin szkolnych w państwowych seminarjach ochroniarskich.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 lipca 1929 r. Nr. II. 14164/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 120).

Na podstawie art. 1 Ustawy o tymczasowym ustroju władz szkolnych z dnia 4 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 50, poz. 304) ustanawiam w państwowych seminarjach ochroniarskich poniższy tygodniowy plan godzin szkolnych:

PRZEDMIOTY	KURSY			
	I	II	III	Razem
1) Religja	2	2	2	6
2) Język polski	6	5	4	15
3) Nauka o Polsce	2	2	2	6
4) Arytmetyka z geometrją	3	2	—	5
5) Przyrodoznawstwo	4	5	3	12
6) Ćwiczenia cielesne	4	4	5	13
7) Śpiew	3	2	2	7
8) Przedmioty pedagogiczne	—	6	13	19
9) Rysunki	4	2	1*)	13
10) Roboty ręczne	4	2	1*)	
Ogółem	32	32	32	96

*) Przedmioty opatrzone gwiazdką nauczane są tylko przez jedno półrocze.

Plan powyższy wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r. na kursie I (dotychczasowy wstępny) i II (dotychczasowy I), na kursie III zaś (obecny II) z dniem 1 września 1930 r. W roku szkolnym 1929/30 na kursie III (dotychczasowym II) zostaje bez zmiany plan godzin szkolnych, obowiązujący w roku 1928/29.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

16.

Wymagania, jakie należy stawiać szkołom prywatnym co do tygodniowej liczby lekcyj.

Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1929 r. Nr. II. 17456/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 128).

Rozporządzenie z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II-235/29 zmniejszyło ze względu na zdrowie uczniów tygodniową liczbę lekcyj w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących.

Rozporządzenie to nie dotyczy szkół prywatnych.

Ponieważ jednak władze w myśl art. 117 konstytucji obowiązane są do czuwania także nad bezpieczeństwem uczniów kształcących się w szkołach prywatnych, konieczna jest troska władz szkolnych co do wymagań jakie pod tym względem należy stawiać tym szkołom.

Jakkolwiek wpływ szkoły na zdrowie uczniów zależy nietylko od długości czasu spędzonego przez nich w szkole, ale przedewszystkiem od warunków, w jakich pracują, i od metod pracy stosowanej w szkole, niewątpliwie jednak w przeciętnych dzisiejszych warunkach przedłużenie trwania zajęć szkolnych ponad pewne granice stanowi dla zdrowia uczniów niebezpieczeństwo.

Decydowanie spraw z tego zakresu pozostawiam kuratorom, przyczem oznaczanie górnej granicy tygodniowej liczby godzin może być dokonywane dla każdej szkoły osobno na podstawie znajomości stosunków lokalnych.

W stosunku do szkół, które prowadzą naukę dwurazową (stosowaną często w szkołach z internatami), kuratorzy ocenią w każdym poszczególnym wypadku, czy plan pracy szkoły nie grozi zdrowiu dzieci i od tego uzależnią swoją decyzję.

Minister W. R. i O. P. (—) *Sł. Czerwiński.*

17.

Druk świadectw szkolnych dla szkół prywatnych.

Okólnik Minist. W. R. i O. P. z dnia 16 marca 1929 r. Nr. I. Prez. 1801/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 61).

Ministerstwo W. R. i O. P. podaje do wiadomości, że Drukarnia Państwowa w Warszawie z własnej inicjatywy podjęła się druku świadectw dla szkół prywatnych skutkiem bardzo częstego zwracania się do niej kierownictw szkół prywatnych.

Świadectwa te po wydrukowaniu będą sprzedawane podobnie jak świadectwa dla szkół państwowych (z wyjątkiem świadectw dojrzałości) wyłącznie w księgarniach, wyszczególnionych w Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 3, poz. 33 z r. 1929 r.[1]).

Ministerstwo W. R. i O. P. zauważa jednak, że szkoły prywatne nie mają żadnego obowiązku zamawiania i zakupywania wyłącznie świadectw wykonanych w Drukarni Państwowej. Przeciwnie mogą one zaopatrywać się w te druki w prywatnych drukarniach, dowolnie przez siebie obranych.

Ministerstwo W. R. i O. P. na prośbę Drukarni Państwowej ustali wzory świadectw dla szkół prywatnych z następującemi zastrzeżeniami:

1) Jednolity tekst świadectw ustalony będzie wyłącznie dla szkół prywatnych z prawami szkół państwowych. Tekst ten będzie się niewiele różnił od odnośnego tekstu świadectwa dla szkoły państwowej. Zasadnicza różnica będzie w nagłówku, w którym podana będzie data i numer zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. (także numer i pozycja Dz. Urz. Min. W. R. i O. P.), którem nadane zostało szkole prywatnej prawo szkół państwowych.

2) Poddruk (tło) zachowane będzie takie samo jak dla szkół państwowych (kolor niebieski i różowy).

3) W godło państwowe żadne świadectwa nie będą zaopatrzone.

Ministerstwo zauważa, że wzory świadectw dla prywatnych szkół zawodowych zostały już ustalone, zaś dla innych kategoryj szkół zostaną opracowane i przesłane do Drukarni Państwowej.

Zarządzenie powyższe obowiązuje od drugiego półrocza r. sz. 1928/29.

Wreszcie Ministerstwo przypomina, że świadectwa dojrzałości dla szkół prywatnych pozostają nadal te same, co dla szkół państwowych (kolor, poddruk, godło państwowe jednakowe).

Minister W. R. i O. P. (—) *Sl. Czerwiński*, wr.

18.

Prywatne szkoły dokształcające zawodowe, których świadectwa są uznane za równowartościowe ze świadectwami ukończenia szkół publicznych.

Zarzadzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 6 lipca 1929 r. Nr. III. D. 5093/29. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 121).

§ *1.* Na mocy art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 574), uznaję aż do odwołania świadectwa, stwierdzające ukończenie prywatnych szkół dokształcających zawodowych, wymienionych niżej, za równowartościowe ze świadectwami ukończenia szkół dokształcających zawodowych publicznych[1]).

W województwie lwowskiem:

Miejsce Piastowe. Szkoła Dokształc. Zawodowa Tow. „Powściągliwość i Praca".

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r. str. 171.

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 264.

W województwie stanisławowskiem:

Stanisławów. Dokształc. Szkoła Kupiecka Stow. Kupców Polskich.

Minister W. R. i O. P. (—) *St. Czerwiński.*

Ogłoszenia.

Orzeczenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

1. Orzeczenie z dnia 26 września 1928 r. L. Rej. 1925/26 w sprawie zaliczenia do wysługi emerytalnej pewnego, od kwalifikacji służbowej zależnego, czasu pracy zawodowej (art. 97 ust. emer.).

L. Z., nauczyciel szkoły powszechnej w Pasiecznej, koło Stanisławowa, złożył w dn. 22 kwietnia 1925 do Rady Szkolnej Powiatowej w Stanisławowie podanie, prosząc o udzielenie mu dwumiesięcznego urlopu z powodu choroby. Do podania załączył petent świadectwo lekarza Ferensiewicza, stwierdzające u niego zapalenie stawu barkowego i konieczność dłuższego do 6 tygodni urlopu. Na skutek powyższego podania Rada Szkolna Powiatowa w Stanisławowie zarządziła zbadanie stanu zdrowia Zelmanowicza przez lekarza powiatowego, który w świadectwie z dn. 17 maja 1925 r. stwierdził u badanego miażdżycę tętnic, skazę moczanową, zwichnięcie stawu biodrowego prawego i uznał go za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków służbowych i kwalifikującego się do przeniesienia w stały stan spoczynku.

Stosując się do tego orzeczenia, Kuraitorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego zawiadomiło Zelmanowicza, że zamierza go przenieść w stan spoczynku na zasadzie art. 29 lit. b. ust. emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. Zelmanowicz złożył na zasadzie art. 32 tejże ustawy sprzeciw, oświadczając, że jest zdrów i nadal pracować może. Sprzeciwu jednak tego Kuratorjum nie uwzględniło i przeniosło skarżącego w stan spoczynku, wymierzając mu uposażenie emerytalne za 28 lat służby. Do wysługi emerytalnej policzono skarżącemu służby polskiej lat 6 mies. 4 oraz służby w b. państwie zaborczem lat 21 mies. 8 i dni 8. Jako początek tej ostaniej służby przyjęto datę 22 lutego 1897 r. tj. datę uzyskania przez skarżącego patentu kwalifikacyjnego — a to na podstawie art. 39 ustawy szkolnej krajowej z dnia 11 czerwca 1905 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73); natomiast nie uwzględniono okresu służby skarżącego przed uzyskaniem tego patentu, od dnia 1 października 1893 r. do 22 lutego 1897 r. Skarżący odwołał się od powyższego orzeczenia Kuratorjum do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, które zaskarżonem obecnie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego orzeczeniem z dnia 8 marca 1926 r. L. 3571 odwołania co do pozostawienia go nadal na służbie nie uwzględniło ze względu na stwierdzoną przez lekarza trwałą jego niezdolność do pełnienia obowiązków służbowych, co się zaś tyczy wymiaru uposażenia emerytalnego — to uznając prawidłowość obrachunku, dokonanego przez Kuratorjum, doliczyło skarżącemu w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na zasadzie art. 97 ustawy emerytalnej z wyżej wymienionego niezaliczo-

nego mu okresu służby przed uzyskaniem kwalifikacji nauczycielskiej, wynoszącego lat 3, m. 4, dni 21 — jeden (1) rok, 8 mies. i 11 dni.

Skarżąc powyższe orzeczenie twierdzi Zelmanowicz, że jest zdrów i nadal służyć może, prosi więc o pozostawienie go nadal w służbie; gdyby ta sprawa nie mogła być rozstrzygnięta na jego korzyść, emerytura należy mu się w każdym razie za 32 lata służby, niema bowiem żadnej podstawy prawnej zaliczać mu do wysługi emerytalnej z okresu przed rokiem 1897 tylko 1 rok i 8 mies.; ponadto winien on być zaliczony do wyższego szczebla uposażenia, otrzymać różnicę w poborach od 1 listopada 1925 r. i dodatek na mieszkanie, jako żonaty, pobiera bowiem ten dodatek, jako samotny.

Władza pozwana wnosi o pozostawienie skargi bez rozpoznania w punktach, dotyczących podstawy wymiaru uposażenia i dodatku mieszkaniowego, sprawy te bowiem nie były przedmiotem postępowania w toku instancji i oddalenia skargi, jako nieuzasadnionej w pozostałych punktach, przeniesienie bowiem skarżącego w stan spoczynku nastąpiło zgodnie z art. 29 lit. b. ustawy emerytalnej, czas służby w b. państwie zaborczem obliczony zgodnie z art. 81 tejże ustawy oraz art. 39 ustawy szkolnej krajowej z dnia 11 czerwca 1905 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach krajowych, doliczenie wreszcie z okresu pracy zawodowej na podstawie art. 97 ustawy emerytalnej tylko 1 rok 8 m. i 11 dni wiąże się z niedostateczną oceną w kwalifikacji służbowej skarżącego.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Art. 29 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. stanowi, że władza powinna funkcjonarjusza państwowego przenieść w stan spoczynku bez jego prośby, jeżeli funkcjonarjusz państwowy z powodu ułomności cielesnej, albo z powodu upadku sił fizycznych, lub umysłowych, stał się trwale niezdolny do służby. Gdy zatem lekarz powiatowy po zbadaniu stanu zdrowia skarżącego stwierdził, że jest on z powodu całego szeregu cierpień trwale niezdolny do pełnienia obowiązków służbowych, władza w myśl przytoczonego przepisu i w oparciu na świadectwie lekarskiem miała wbrew twierdzeniu skarżącego prawo i słuszną podstawę do przeniesienia go w stan spoczynku. Prawo to służyło władzy bez względu na to, że skarżący prosił tylko o urlop dla poratowania zdrowia, bez względu na to, że lekarz prywatny sądził, iż stan zdrowia jego może się wydatnie w ciągu 4 — 5 tygodni poprawić i bez względu na to, że stanowisko rodzinne skarżącego wymagało, ażeby skarżący jeszcze lat parę w służbie czynnej pozostawał. Ponieważ ani w sprzeciwie, podanym w trybie art. 32 ustawy emerytalnej, ani w odwołaniu do Ministerstwa, ani w skardze do Najwyższego Trybunału Administracyjnego żadnych argumentów rzeczowych do obalenia orzeczenia władzy o przeniesienie go w stan spoczynku skarżący poza tem nie przytacza, niema podstawy do uchylenia pomienionego orzeczenia.

Co się tyczy wymiaru przyznanego skarżącemu uposażenia emerytalnego, a w szczególności zaliczenia do wysługi emerytalnej służby jego w byłej Galicji, to należy przedewszystkiem zaznaczyć, że według art. 81 ustawy emerytalnej, funkcjonarjuszom państwowym polskim, którzy przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej pozostawali w służbie Wydziału Krajowego Galicyjskiego, wlicza się do wysługi emerytalnej pełną ilość lat

tej służby, podlegającej zaliczeniu według ustaw krajowych galicyjskich z zastrzeżeniem, że sposób zaliczenia czasu tego do wysługi emerytalnej nie może być korzystniejszy, aniżeli w służbie państwowej polskiej. Skarżący, jako nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, podlegał przepisom ustawy z dnia 11 czerwca 1905 r. o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych (Dz. ustaw i rozporządzeń krajowych r. 1905, nr. 73), artykuł zaś 39 pomienionej ustawy głosi, że nauczycielom, którzy na podstawie dyspenzy Ministerstwa Wyznań i Oświaty od egzaminu seminarjalnego dojrzałości złożyli egzamin kwalifikacyjny, liczą się lata służby od dnia uzyskania patentu kwalifikacyjnego. Przepis ten władza pozwana zastosowała i do skarżącego, przyjmując do obrachunku służbę jego od daty uzyskania pomienionego patentu. Zaliczenia okresu z przed tej daty przytoczona wyżej ustawa nie przewiduje. Niemniej Ministerstwo wliczyło do wymiaru uposażenia emerytalnego i część tego okresu, kierując się już art. 97 obowiązującej ustawy emerytalnej. Skarżący domaga się zaliczenia tego okresu służby w całości. Żądanie to nie jest uzasadnione. Wprawdzie zarówno z treści art. 97 ustawy emerytalnej, jak i z licznych wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wyjaśniających znaczenie ustępu drugiego tego artykułu (w tej liczbie wyroki L. rej. 1259/24, 587/25) wynika, że władza wymierzająca emeryturę przy zaliczaniu do wysługi emerytalnej czasu służby samorządowej lub pracy zawodowej jest związana danemi, ustalonemi w kwalifikacji służbowej. Skoro więc w danym wypadku ogólna ocena kwalifikacyjna wypadła dla skarżącego niedostatecznie, to w zaliczeniu przez władzę przy tej kwalifikacji części pracy zawodowej do wysługi emerytalnej Najwyższy Trybunał Administracyjny nie dopatrzył się naruszenia praw skarżącego. Zarzuty, dotyczące przyjętego przy ustaleniu uposażenia emerytalnego szczebla uposażenia i dodatku mieszkaniowego, jak słusznie twierdzi władza pozwana, nie podlegają na mocy art. 24 ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. rozpoznaniu Najwyższego Trybunału Administracyjnego, jako nierozpatrzone w toku postępowania administracyjnego, i wysunięte po raz pierwszy w skardze do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

W wyniku powyższych rozważań Najwyższy Trybunał Administracyjny skargę w części, dotyczącej szczebla uposażenia oraz dodatku mieszkaniowego, pozostawił bez rozpoznania, w pozostałej części oddalił, jako nieuzasadnioną.

2. Orzeczenie z dnia 19 października 1928 r. L. rej. 4327/26 w sprawie obowiązku dostarczenia bezpłatnego mieszkania dla kierownika powszechnej szkoły publicznej.

Rada Szkolna Powiatowa w Przemyślu zwróciła się do Magistratu m. Przemyśla z żądaniem, by —wobec faktu, że kierownik jednej ze szkół powszechnych w Przemyślu, w budynku której znajduje się mieszkanie dla jej kierownika, zajmowane jednak przez wdowę po jego poprzedniku, podnosi roszczenie do wypłacenia mu dodatku mieszkaniowego, a w tych warunkach niema podstawy do obciążania Skarbu Państwa wydatkiem z tytułu tego, — Magistrat skłonił, zajmującą odnośne mieszkanie osobę,

do wypłacania obecnemu kierownikowi szkoły należnego mu dodatku na mieszkanie. Żądaniu temu pomieniony Magistrat odmówił zaznaczając, że jest zapatrywania, iż kierownikom szkół powszechnych nie należy się bezpłatne mieszkanie służbowe od gminy w budynkach szkolnych. Wówczas Rada Szkolna Powiatowa przedstawiła sprawę do rozstrzygnięcia kuratorowi okręgu szkolnego lwowskiego, który orzekł, że po myśli postanowień art. 1. ustawy z dnia 17 lutego 1922, poz. 144, Dz. Ust. i wyjaśnienia do tego przepisu, zawartego w ustępie pierwszym okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17 listopada 1924, poz. 35, Dz. Urz. ex 1925, gmina zobowiązaną jest dostarczyć nietylko publicznym szkołom powszechnym, ale i nauczycielom tychże, odpowiedniego pomieszczenia i że niema w ustawie podstawy do rozróżniania tych dwóch obowiązków w ten sposób, aby pomieszczenie dla szkół było bezpłatne, a dla nauczycieli płatne. Równocześnie kurator polecił spowodować opróżnienie odnośnego mieszkania i oddanie go w myśl postanowień powołanej ustawy do użytku obecnemu kierownikowi danej szkoły.

Przeciw orzeczeniu temu, doręczonemu formalnie Magistratowi m. Przemyśla, Magistrat ten odwołał się do Ministerstwa W. R. i O. P. zarzucając, że orzeczenie to nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawnych, a to ani o ile mówi o obowiązku wogóle dostarczania mieszkań przez gminę kierownikom szkół, ani też o ile mówi o obowiązku dostarczania mieszkań tych bezpłatnie, albowiem:

1) postanowienia ustawy z dnia 17 lutego 1922, poz. 144, Dz. Ust., mają zastosowanie do szkół powszechnych nowobudujących się, a nie dotyczą szkół wybudowanych na podstawie dotychczasowych przepisów,

2) gdyby nawet zarzut poprzedni nie był słuszny, to w każdym razie obowiązek wynikający z art. 1. cytowanej ustawy nie jest bezwzględny, gdyż § 9 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 5 kwietnia 1922, poz. 383, Dz. Ust., uzależnia go od uznanej przez władze szkolne konieczności,

3) powołana ustawa nie czyni różnicy między kierownikiem szkoły a przydzielonymi do szkoły nauczycielami, ci ostatni zaś nie otrzymują od gminy mieszkań, lecz dodatek mieszkaniowy ze Skarbu Państwa,

4) w każdym razie nie może być mowy o bezpłatnem dostarczaniu mieszkania dla kierownika szkoły powszechnej, ponieważ ustawa z dnia 17 lutego 1922 wyraźnie tego nie postanawia, a artykuły 40—49 ustawy uposażeniowej, traktujące specjalnie o nauczycielach publicznych szkół powszechnych, żadnego prawa w tym względzie im nie przyznają. Skoro dalej ustawa uposażeniowa w art. 8 stanowi, że funkcjonarjuszom państwowym, którzy otrzymują mieszkanie w naturze od Skarbu Państwa, potrąca się wartość tych mieszkań z uposażenia, to — wedle dalszych wywodów odwołania — niewątpliwie gmina, udzielająca kierownikowi szkoły mieszkania w budynku szkolnym, jej własność stanowiącym, ma prawo żądać zapłaty wartości czynszowej tego mieszkania, w przeciwnym bowiem razie uposażenie kierowników szkół wykraczałoby poza normy ustawy uposażeniowej.

Ministerstwo W. R. i O. P. orzeczeniem z dnia 26 lipca 1926 roku Nr. I-6446/26 opisanego odwołania nie uwzględniło, przyczem oznajmiło, że czyni to z powodów podanych w orzeczeniu I. instancji, oraz ze względu

na poprzednie zobowiązania gminy m. Przemyśla dostarczania bezpłatnego mieszkania dla kierownika szkoły, co wynika z orzeczenia reorganizacyjnego b. Rady szkolnej krajowej z dnia 4 lutego 1895 L. 32198/94 i orzeczenia tejże Rady z dnia 2 sierpnia 1898 L. 15815. Nadto co do punktu 2. odwołania Ministerstwo wyjaśniło, że rozporządzenie z dnia 5 kwietnia 1922, poz. 383 Dz. Ust., nakłada wedle postanowień §§ 1 i . na gminy kategoryczny i bezwzględny obowiązek dostarczania mieszkań dla kierowników szkół.

Z orzeczeń b. Rady szkolnej krajowej we Lwowie, na które powołuje sie Ministerstwo, orzeczenie z dnia 4 lutego 1895, oparte na przepisach usatwy z dnia 24 kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., zaznaczając, że w Przemyślu istnieje 5 szkół ludowych pospolitych, stwierdzało, że po myśli art. 6 wymienionej ustawy, było obowiązkiem gminy m. Przemyśla pokrywać wszystkie wydatki na rzeczowe potrzeby tych szkół, a mianowicie na wystawienie i wewnętrzne urządzenie budynków szkolnych, na wystawienie pomieszkania dla nauczycieli kierujących tych szkół, wreszcie na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki, boisko gimnastyczne, ogród szkolny i pole, ewentualnie na najem budynków szkolnych, mieszkań dla nauczycieli kierujących i potrzebnych gruntów. Orzeczenie Rady Szkolnej Krajowej z dnia 2 sierpnia 1896, organizując w Przemyślu trzechklasową szkołę wydziałową męską, połączoną z czteroklasową szkołą ludową, nałożyło na zasadzie art. 7 i następnych ustawy krajowej z dnia 23 maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr. co do nowoutworzonej szkoły takie same obowiązki na gminę miasta Przemyśla, co orzeczenie poprzednie.

We wniesionej na przedstawione orzeczenie skardze gmina miasta Przemyśla zarzuca jego niezgodność z ustawą, przyczem podnosi zarzuty analogiczne do zarzutów odwołania. Nadto skarżąca gmina wywodzi, że motyw zaskarżonego orzeczenia, jakoby na gminie ciążyło już poprzednio, wynikające z przytoczonych orzeczeń, zobowiązanie dostarczania bezpłatnego mieszkania kierownikowi odnośnej szkoły, jest nieuzasadnione, albowiem zobowiązanie takie, o ile istniało, zgasło z powodu odebrania gminie prawa prezenty kierowników szkół, jako prawa wzajemnego, temże orzeczeniem jej przyznanego.

Przystępując do rozważenia wyłaniających sie z przedstawionego sporu kwestji prawnych, Trybunał poddał rozpoznaniu najpierw, jako najdalej sięgającą kwestię, czy strona skarżąca może być traktowana, jako zobowiązana do dostarczania bezpłatnego mieszkania kierownikowi szkoły już na zasadzie przytoczonych powyżej orzeczeń b. Rady Szkolnej Krajowej. W tym względzie, wobec przepisu ustępu trzeciego art. 44 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923, przedewszystkiem ustalić należy, czy wypowiedziany w orzeczeniach tych obowiązek wynikał z fundacji lub umowy. Otóż osnowa omawianych orzeczeń wskazuje na okoliczność, że w danym kierunku nie miała miejsca ze strony skarżącej gminy żadna fundacja, czy dobrowolne zobowiązanie, lecz że orzeczenia te, w wykonaniu przepisów art. 6 gal. ustawy kraj. z dnia 24 kwietnia 1894, oraz art. 7 gal. ust. kraj. z dnia 23 maja 1895, nakładały na gminę m. Przemyśla między innemi obowiązek dostarczania bezpłatnego pomieszczenia kierownikowi odnośnej szkoły. Wobec tego ustalenia Trybunał przystąpił do rozstrzygnięcia kwestji, czy wyrażony w orzeczeniach

tych obowiązek ciężył nadal na gminie m. Przemyśla w czasie wydania zaskarżonego orzeczenia — a przytem kierował się następującemi rozważeniami: Podstawą prawną będących w mowie orzeczeń były cytowane ostatnio ustawy krajowe galicyjskie. Ustawy te, o ile dotyczyły kosztów zakładania i utrzymywania oraz budowy szkół powszechnych, jakoteż dostarczania pomieszczeń dla nauczycieli, straciły moc obowiązującą wobec ustaw z dnia 17 lutego 1922 poz. 143 i 144 Dz. Ust., o ile zaś pomienione ustawy krajowe stanowiły o świadczeniach na rzecz nauczycieli, to odnośne postanowienia przestały obowiązywać z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 maja 1919 o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, poz. 311 Dz. Pr. Zgodnie zatem z wyrażoną już w wyroku z dnia 16 grudnia 1927 r. L. rej. 532/26 zasadą, że orzeczenie władzy, ustalające oparty na przepisach ustawowych obowiązek świadczeń ciągłych, przestaje automatycznie obowiązywać z chwilą uchylenia przepisów ustawowych, będących podstawą prawną danego obowiązku. W niniejszej sprawie uznać należy, że orzeczenia b. Rady Szkolnej Krajowej, na które powołuje się pozwana władza, nie obowiązywały już w czasie wydawania zaskarżonego orzeczenia, powoływanie się zatem na orzeczenia te, a więc uznawanie je za nadal jeszcze obowiązujące, przedstawia się jako niezgodne z postanowieniami, przytoczonych ostatnio ustaw polskich.

Z kolei Trybunał przeszedł do rozpatrzenia zarzutu skargi, przejawiającego się w twierdzeniu, że przepisy ustawy z dnia 17 lutego 1922 o budowie publicznych szkół powszechnych, poz. 144 Dz. Ust., dotyczą tylko szkół zakładanych i budowanych na zasadzie tej ustawy oraz ustawy z tej samej daty poz. 143 Dz. Ust. W danym kierunku za decydujące uznać wypada postanowienie objęte art. 1. ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych, które głosi, że publicznym szkołom powszechnym, założonym zgodnie z obowiązującemi przepisami, oraz nauczycielom tych szkół gmina jest obowiązana dostarczyć odpowiedniego pomieszczenia. Postanowienie to zawiera zasadę utworzonego niem obowiązku, a dalszy tekst omawianego przepisu obejmuje już tylko szczegółowe wyłożenie tej zasady, przyczem z użytego w nim wyrażenia „w szczególności zaś“ wynika, że szczegółowe te postanowienia nie wyczerpują całej zasady obowiązku, lecz że są wyszczególnieniem tylko tych obowiązków, które ustawa uważała za najważniejsze, bądź też przez wyraźne ich przytoczenie miała zamiar usunąć ewentualne wątpliwości w przedmiocie ich istnienia. Przedstawiony tekst zdania pierwszego omawianego przepisu nie daje podstawy do twierdzenia, by dany obowiązek ograniczony był tylko do szkół, założonych na zasadzie ustaw z dnia 17 lutego 1922, ograniczenie bowiem takie nie wynika wcale z brzmienia danego przepisu, mówiącego o szkołach założonych „zgodnie z obowiązującemi przepisami“, a więc dotyczącego także szkół założonych zgodnie z przepisami poprzedniemi, obowiązującemi jednak w czasie zakładania tych szkół. Nie wynika również ograniczenie takie z logicznego związku przepisów przytoczonych ostatnio ustaw oraz wzajemnego stosunku ustaw tych do siebie, ustawa bowiem o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych obejmuje swemi przepisami nietylko szkoły nowe, mające się założyć na zasadzie jej postanowień, lecz także szkoły już istniejące; ustawa zaś o budowie

publicznych szkół powszechnych traktuje (wychodząc poza przedmiot swym tytułem określony) o pomieszczeniu dla szkół i nauczycieli, przyczem, wobec omawianego już brzmienia art. 1. tej ustawy, uznać należy, że dotyczy ona wszystkich szkół, objętych ustawą o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych, a więc, że dotyczy ona także wszystkich nauczycieli tych szkół. Z dotychczasowego wywodu wynika następnie, że nieuzasadnionym jest także dalsze twierdzenie strony skarżącej, iż omawiany obowiązek dotyczy tylko nowych budowli, przedstawiona bowiem zasada obowiązku mówi wogóle o pomieszczeniu i nie zawiera wedle wskazanego przez stronę skarżącą ograniczenia. Nadto przeciw temu stanowisku prawnemu przemawia wyraźnie dalszy tekst art. 1. danej ustawy, mówiący także o przebudowaniu odpowiednio do potrzeb, budynków już istniejących, oraz tekst art. 7 tej ustawy, stanowiący, która władza orzekać ma o przydatności istniejących budynków dla celów szkolnych i na mieszkania nauczycieli. Z postanowień tych wynika więc także, że ustawowy obowiązek dostarczania pomieszczenia dla nauczycieli nie jest ograniczony tylko do tych wypadków, w których gmina przedsiębierze nową budowę.

W tem miejscu Trybunał nadmienia, że przepis zamieszczony w ustępie drugim § 9 rozporządzenia wykonawczego z dnia 5 kwietnia 1922, poz. 383 Dz. Ust., na który strona skarżąca się powołuje, niema w niniejszym wypadku żadnego zastosowania, dotyczy bowiem orzekania o obowiązku ze strony gminy miejskiej budowania nowych domów mieszkalnych dla nauczycieli, zaskarżone zaś orzeczenie takiego obowiązku wcale nie dotyczy.

Z powyższych przesłanek rozpoznawany zarzut strony skarżącej przedstawia się jako nieuzasadniony. Wskutek rozstrzygnięcia tego wymaga rozważenia następny zarzut skargi, że jeśli obowiązek dostarczania pomieszczenia kierownikowi szkoły istnieje, to w każdym razie nie jest on obowiązkiem dostarczania pomieszczenia bezpłatnego. W tym względzie Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje: omawiany już poprzednio przepis art. 1 ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych stanowi o obowiązku dostarczania pomieszczenia dla szkół i nauczycieli, przyczem jednak ani ten ani żaden inny przepis danej ustawy nie zawiera postanowienia w tym kierunku, czy obowiązek ten wykonywany ma być bezpłatnie, czy też jego spełnianie może uzasadniać jakieś wzajemne roszczenia; odpowiedzi więc na to pytanie należy szukać w przepisach innych ustaw. W pierwszym rzędzie zwrócić się tu należy do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 1922 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych, która między innemi określa obowiązki gmin w zakresie szkolnictwa powszechnego. Otóż, wedle art. 10 i 11 tej ustawy, koszta zakładania i utrzymywania szkół powszechnych pokrywane są przedewszystkiem przez Skarb Państwa i gminy, a to w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi wszelkie wydatki na pomoce naukowe, materjały do nauki, bibljoteki i druki szkolne, a gmina na wszelkie inne potrzeby rzeczowe szkół, w szczególności zaś na pomieszczenie dla szkół w myśl ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych. Przedstawione więc przepisy nakładają wyraźnie na gminę, jako ciężar jedno-

stronny, obowiązek ponoszenia kosztów, połączonych z pomieszczeniem szkół.

Obowiązek dostarczania pomieszczenia dla nauczycieli należy do zakresu świadczeń szkolnych osobowych; co do świadczeń tych ustęp drugi art. 11 cytowanej ostatnio ustawy stanowi, że udział Państwa i gminy w pokrywaniu świadczeń osobowych określają osobne ustawy. Ustawami takiemi są oczywiście ustawy stanowiące o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych. Z ustaw tych, ustawa z dnia 27 maja 1919 o wynagradzaniu i ustalaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych poz. 311 Dz. pr. w art. 8 stanowiła, że wszyscy kierownicy szkół otrzymują od gminy, względnie z funduszu szkolnego miejscowego, mieszkanie bezpłatne lub w braku tegoż równoważnik pieniężny, a wszyscy pozostali nauczyciele otrzymują bezpłatne mieszkanie od Państwa lub w braku tegoż równoważnik pieniężny. Przepis ten uległ zmianie wskutek wydania ustawy z dnia 13 lipca 1920 o uposażeniu nauczycieli publicznych szkól powszechnych poz. 434 Dz. Ust. Ustawa ta, obowiązująca w czasie wydania ustaw z dnia 17 lutego 1922, nie mówiła już o bezpłatnem mieszkaniu, lecz w art. 7 stanowiła, że jeżeli nauczyciel otrzymuje mieszkanie w naturze, to wartość tego mieszkania potrąca mu się z uposażenia, postanowieniami zaś art. 8, 9 i 10, ustawa ta nakładała na gminy tylko obowiązek bezpłatnego dostarczania opału nauczycielom oraz obowiązek bezpłatnego dawania im określonej ilości gruntu do użytkowania. Przepisy, obowiązującej od 1 października 1923 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923, poz. 924 Dz. Ust. w rozdziale o nauczycielach publicznych szkół powszechnych nie zawierają żadnych postanowień, stwarzających jakieś szczególne w stosunku do innych funkcjonarjuszów uprawnienia nauczycieli do otrzymywania mieszkań w naturze, a na gminy nakładają tylko obowiązek dostarczania niektórym nauczycielom gruntu do użytkowania; zresztą nie obciążają gmin żadnemi dalszemi świadczeniami. Z przepisów zaś ustawy tej, a w szczególności art. 9, niewątpliwie wynika, że wydatki spowodowane uposażeniem wszystkich, objętych ustawą tą funkcjonarjuszów państwowych, do których w art. 1. zaliczeni zostali i nauczyciele szkół publicznych, ponosi Skarb Państwa. Przepis art. 8 omawianej obecnie ustawy uposażeniowej stanowiący, że funkcjonarjuszom państwowym, otrzymującym mieszkanie w naturze od Skarbu Państwa potrąca się wartość tego mieszkania z uposażenia, nie może mieć zastosowania do kierowników względnie nauczycieli publicznych szkół powszechnych, jak to bowiem z przytoczonej jego treści wynika, dotyczy on mieszkań udzielonych przez Państwo, wzmiankowani zaś ostatnio funkcjonarjusze otrzymują mieszkania dostarczone przez gminę.

Z przedstawionych przepisów normujących świadczenia na rzecz nauczycieli wynika więc, że do dnia 30 czerwca 1920 ciążył na gminach obowiązek bezpłatnego dostarczania mieszkań kierownikom szkół, obowiązek ten, wedle przepisów ustawy z dnia 13 lipca 1920, poz. 434 Dz. Ust., nie miał już jednak miejsca, a nie zna go również obowiązująca obecnie, oraz w czasie wydawania zaskarżonego orzeczenia, ustawa uposażeniowa.

W konkluzji powyższych wywodów stanowisko pozwanej władzy, że między obowiązkiem dostarczenia pomieszczenia szkołom a nauczy-

cielom, ustawy z dnia 17 lutego 1922, nie czynią żadnej różnicy, okazuje się niezgodne z postanowieniami art. 11 ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół, a wysnuty w konsekwencji tego stanowiska wniosek, że na gminach ciąży obowiązek bezpłatnego dostarczania pomieszczenia dla nauczycieli, nie znajduje uzasadnienia w przepisach normujących świadczenia osobowe w zakresie szkolnictwa, a w szczególności w przepisach ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923, poz. 924 Dz. Ust.

Trybunał zaznacza nadto, że, dostarczonych przez gminę, w wykonaniu odnośnego obowiązku ustawowego, mieszkań dla nauczycieli nie można traktować jako mieszkań służbowych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924, poz. 849 Dz. Ust., a nawet jego mieszkań, udzielonych na podstawie § 3 i następne tego rozporządzenia, albowiem rozporządzenie to, wydane w delegacji art. 8 ustawy uposażeniowej, nie może, zgodnie z tem co już wyżej zaznaczono, odnośnych mieszkań dotyczyć.

Ponieważ więc przepisy publiczno-prawne stanowią tylko o obowiązku dostarczenia przez gminy pomieszczeń dla nauczycieli, nie normują zaś wcale stosunków prawnych między gminą a nauczycielem, powstałych po dostarczeniu pomieszczenia, przeto uznać należy, że publiczno-prawny charakter ma tylko sam obowiązek gminy dostarczenia pewnemu nauczycielowi odpowiedniego pomieszczenia, powstały zaś, wskutek wykonania tego obowiązku, stosunek między gminą a odnośnym nauczycielem ma już charakter prywatno-prawny, normowany obowiązującemi w tym względzie postanowieniami prawa cywilnego.

3. Orzeczenie z dnia 29 kwietnia 1929 L. Rej. 3902/28 w sprawie wymiaru uposażenia.

Komisja Weryfikacyjna przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego uchwałą z dnia 8 grudnia 1921 r. zaliczyła na podstawie art. 21 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. poz. 434 Dz. Ust. do przyznania płacy zasadniczej kierownikowi 4 klasowej szkoły powszechnej w Jaworowie A. N., pozostającemu w polskiej służbie od 1 kwietnia 1919 r., 36 lat, 1 miesiąc i 15 dni z poprzedniej jego służby nauczycielskiej w b. państwie austrjackiem, a z tego 20 lat do przyznania dodatku za wysługę lat i na tej podstawie N. przyznano płacę zasadnicza VII. st. sł. od 1 lipca 1920 r. z odpowiednim dodatkiem za wysługę lat.

Kuratorjum lwowskie przy okazji sprostowania mylnego wymiaru uposażenia N. wedle zasad ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. wydało w dniu 16 lipca 1926 r. Nr. I. 18935/26 orzeczenie, którem przyznało N. na podstawie art. 40 i 106 lit. d) powołanej ustawy uposażeniowej na dzień 1 października 1923 r. uposażenie grupy VII. szczebla „b“ z tem, że do szczebla „c“ przejdzie z dniem 1 lipca 1926 r.

Wniesionego przeciwko powyższemu wymiarowi odwołania Ministerstwo W. R. i O. P. w zaskarżonem obecnie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego orzeczeniu z dnia 23 czerwca 1927 r. Nr. I. 11107 nie uwzględniło.

W skardze do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, skarżący powtarza wywody, które zamieścił w odwołaniu, mianowicie, że wedle

art. 106 lit. d) powołanej ustawy uposażeniowej o grupie i szczeblu jego uposażenia rozstrzyga ilość zaliczonych trzechleci, a że Komisja Weryfikacyjna zaliczyła mu 36 lat, 1 miesiąc i 15 dni, co łącznie ze służbą polską do 1 października 1923 r. czyni 13 trzechleci, 1 rok, 7 miesięcy i 15 dni, zgodnie zatem z art. 99 tejże ustawy uposażeniowej należy mu się w grupie VII. szczebel „i", wobec czego — i powołując się na wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 26 lutego 1926 r. L. Rej. 1237/25 [1]) — skarżący domaga się uchylenia zaskarżonego orzeczenia jako niezgodnego z ustawą.

Pozwana władza w odpowiedzi na skargę wnosi o jej oddalenie, powołując się na judykaturę Najwyższego Trybunału Administracyjnego wedle której tylko nie więcej niż 24 lata zaliczonej służby nauczycielskiej może być wzięte pod uwagę przy określaniu szczebla uposażenia skarżącego na 1 października 1923 r.

Ponieważ obie strony zrzekły się przeprowadzenia rozprawy, Najwyższy Trybunał Administracyjny w myśl art. 18 ustawy o swoim ustroju rozpoznając skargę na posiedzeniu niejawnem, rozważył co następuje:

Wedle wyjaśnień, zawartych w powołanym przez skarżącego wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 26 lutego 1926 r. w sprawie M., L. Rej. 1237/25, ustawa uposażeniowa z dnia 9 października 1923 r., stanowiąc w art. 106 lit. d), że nauczycielom publicznych szkół powszechnych, posiadającym przepisane kwalifikacje, a czynnym w chwili jej wejścia w życie, należy przyznać grupę uposażenia i szczebel w obrębie danej grupy wedle art. 40 tejże ustawy na podstawie zaliczonych trzechleci, rozumiała przez to ostatnie wyrażenie podzielony na trzechlecia czas służby względnie pracy zawodowej, zaliczonej danemu nauczycielowi do osiągnięcia wyższego stopnia płacy zasadniczej w myśl art. 1 i 21, ustęp 3-ci, ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. poz. 434 Dz. Ust. przy pierwszem przyznawaniu płacy na zasadzie przepisów tej ostatniej ustawy, jakoteż czas służby późniejszy do dnia wejścia ustawy obecnie obowiązującej. W tymże wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny wyjaśnił również, że uchwały Komisji Weryfikacyjnej w przedmiocie zaliczenia lat służby nauczycielskiej do wymiaru płacy zasadniczej miały znaczenie tylko opinjodawcze, oraz, że czas służby nauczycielskiej przy pierwszym wymiarze płacy zasadniczej wedle zasad powołanej ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. nie mógł być zaliczany w ilości większej niż 24 lata, a to bez względu na większą ilość lat, uwzględnionych przez Komisję Weryfikacyjną.

Jak z powyższych zasad wynika skarżącemu, jako posiadającemu do dnia 1 lipca 1920 r. zaliczenie służby do płacy zasadniczej w maksymalnej normie 24 lat, stanowiących 8 trzechleci, zgodnie z art. 40 powołanej ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. przysługiwał w dniu 1 października 1923 r., licząc od 1 lipca 1923 r., szczebel „b" VII. grupy, gdyż za 8 pełnych trzechleci przysługiwało mu uposażenie grupy VII. szczebla „a", w tej wysokości bowiem uposażenie osiągał nauczyciel, któremu zaliczono najwyższą normę 24 lata służby .

Dokonany zatem przez władzę wymiar uposażenia skarżącego wedle zasad obowiązującej ustawy uposażeniowej zgodny był z tą ustawą i przy-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 262.

toczonemi wyżej wyjaśnieniami Najwyższego Trybunału Administracyjnego roszczenie zaś skarżącego do szczebla „f" nie znajduje uzasadnienia w ustawie.

Z tych względów Najwyższy Trybunał Administracyjny, nie dopatrując się w zaskarżonem orzeczeniu ani wadliwości postępowania, ani niezgodności z ustawą, skargę, jako nieuzasadniona, oddalił.

4. Orzeczenie z dnia 8 października 1929 r. L. Rej. 3146/27 w sprawie pensji wdowiej po tymczasowym nauczycielu (z § 8. austr. pragmatyki nauczycielskiej).

L. II. 18504/29. Wedle stanu administracyjnych akt sprawy N. N., b. nauczyciel w prywatnej szkole handlowej w Samborze i w prywatnem gimnazjum w Turce, a następnie oficer w b. armji austrjackiej i w Wojsku Polskiem, zatrudniony na skutek upoważnienia Rady Szkolnej Krajowej we Lwowie z 17 grudnia 1920 r. L. 25213/IV w Państwowem Gimnazjum w Czortkowie w charakterze nauczyciela pomocniczego począwszy od dnia 10 stycznia 1921 r., reskryptem tejże Rady Szkolnej z 20 marca 1921 r. L. 341/21 ustanowiony został tamże nauczycielem po myśli par. 8 pragmatyki nauczycielskiej z 28 lipca 1917 r. Nr. 319 austr. dz. ust. i jako taki pobierał, wobec przyznania mu dyplomem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 1 października 1924 r. L. 826 na podstawie art. 6 ustawy z 26 września 1922 r. poz. 828 Dz. Ust. kwalifikacyj zawodowych do nauczania języka niemieckiego w szkołach średnich ogólnokształcących i zaliczenia mu do wysługi lat trzechleci, począwszy od 1 października 1924 r. uposażenie grupy VII szczebla „c", nie opłacając wkładek na fundusz emerytalny.

Po jego zgonie, który nastąpił 14 września 1926 r., pozostała po nim wdowa zwróciła się do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego o przyznanie jej pensji wdowiej, które decyzją z 14 grudnia 1926 r. L. II. 14428/26 żądaniu jej odmówiło dla braku ustawowych warunków po jej stronie w tej mierze.

Wniesionego na tę decyzję zażalenia wdowy, w którem zresztą sama przyznała, że jej b. p. mąż był tylko „tymczasowym nauczycielem", Ministerstwo W. R. i O. P. orzeczeniem z dnia 6 maja 1927 r. Nr. II. 5314/27 nie uwzględniło, zaznaczając w uzasadnieniu tegoż, iż nie przysługuje jej prawo do pensji wdowiej wobec postanowień art. 60 ustawy z 11 grudnia 1923 r. poz. 46/24 Dz. Ust., ponieważ zmarły jej mąż w czasie od 1 lutego 1921 r. do 14 września 1926 r. pełnił obowiązki nauczyciela gimnazjalnego ustanowionego na czas potrzeby według par 8 austrjackiej ustawy z 28 lipca 1917 Nr. 319 Dz. Ust., a zatem z braku warunku, przewidzianego w art. 1 poprzednio zacytowanej ustawy, t. j. z braku nominacji na stałe nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

Najwyższy Trybunał Administracyjny, rozpoznając skargę wdowy na owe orzeczenie Ministerstwa, oraz odpowiedź na nią tegoż, rozważył co następuje:

Przedewszystkiem bezpodstawny jest zarzut skarżącej, jakoby doręczony jej przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego intymat zaskarżonego orzeczenia był tylko streszczeniem, a nie powtórzeniem jego w dosłow-

nem brzmieniu, gdyż z porównania owego intymatu z oryginałem orzeczenia okazuje się przeciwieństwo tego jej twierdzenia.

Również nieuzasadniony jest dalszy zarzut skarżącej, jakoby pozwana władza sprzecznie z aktami ustaliła, że jej b. p. mąż nie był nauczycielem mianowanym na stałe. Bezpodstawność tego jej twierdzenia, pomijając już fakt, że sama w zażaleniu do pozwanej władzy przyznała, iż był tylko „tymczasowym nauczycielem", wynika z przedstawionego wyżej stanu faktycznego sprawy, w szczególności zaś z tego, iż brak w nich dowodu, by został on mianowany nauczycielem stałym. Powoływanie się skarżącej dla poparcia tego swego zarzutu na to, że pozwana władza w myśl art. 14 ustawy z 13 lipca 1920 poz. 433 Dz. Ust. zaliczyła mu do uposażenia jego poprzednią służbę nauczycielską w szkolnictwie prywatnem austrjackiem oraz służbę wojskową, że następnie zaliczyła go do VII grupy uposażenia szczebla „c", nie szczebla „a", jak mylnie twierdzi skarżąca, a wreszcie, że wydała mu dyplom z 1 października 1924 r., stwierdzający jego kwalifikacje do nauczania w szkołach średnich — jest w tej mierze bez znaczenia, albowiem fakt wyznaczenia mu uposażenia zarówno w myśl art. 14 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r., jak i art. 106 ustawy z dnia 9 października 1923 r. poz. 924 Dz. Ust. nie przesądza w niczem jego charakteru służbowego, taksamo jak i fakt stwierdzenia jego kwalifikacyj naukowych w rozumieniu art. 6 ustawy z 26 września 1922 r. poz. 828 Dz. Ust.

Wreszcie odnośnie do ostatniego zarzutu skarżącej, jakoby pozwana władza w zaskarżonem orzeczeniu błędnie zastosowała ustawę, uznał Trybunał, że skarżący, jako ustanowiony nauczycielem po myśli par. 8-go austrjackiej ustawy z 28 lipca 1917 Nr. 319 Dz. Ust., był przyjęty do służby nauczycielskiej tylko „na czas potrzeby", jak to zaznacza ów paragraf, jako t. zw. w austrjackiej nomenklaturze służbowej „suplent" względnie „asystent", którzy w myśl przepisów tejże ustawy w przeciwieństwie do nauczycieli rzeczywistych i nawet prowizorycznych ustanawiani byli do odwołania i prócz prawa do otrzymania zasiłku, w razie nieuzyskania zatrudnienia w zawodzie nauczycielskim stosownie do przepisu par. 80 tejże ustawy, nie mieli zastrzeżonych praw w kierunku uznania ich za stałych funkcjonarjuszów państwowych. W tych warunkach, ponieważ w myśl art. 1 ustawy z 11 grudnia 1923 r. poz. 46/24 Dz. Ust. prawo do zaopatrzenia emerytalnego przysługuje tylko tym funkcjonarjuszom państwowym, którzy mianowani zostali na stałe zgodnie z obowiązującemi przepisami, a b. p. N. N., mąż skarżącej, jako ustanowiony nauczycielem „na czas potrzeby", w ramach owej obowiązującej do 31 grudnia 1926 ustawy austrjackiej z 28 lipca 1917 r., temsamem nie był funkcjonarjuszem państwowym mianowanym na stałe, i nie miał zatem w chwili swego zgonu w dniu 14 września 1926 prawa do zaopatrzenia emerytalnego, przeto też i skarżącej w myśl art. 60 ustawy z 11 grudnia 1923 r. prawo do pensji wdowiej nie przysługuje, jako prawo pochodne, zależne od nabycia praw emerytalnych przez jej męża.

Z powyższych rozważań Najwyższy Trybunał Administracyjny, nie dopatrzywszy się w zaskarżonem orzeczeniu pozwanej władzy jakiegokolwiek naruszenia ustawy lub form postępowania, skargę na nie oddalił, jako nieuzasadnioną.

Prawo do skróconej służby wojskowej.

Na podstawie art. 53 ustawy z dnia 23 maja 1924 o powszechnym obowiązku wojskowym, której jednolity tekst ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458) [1]), ogłoszone zostało w Dz. U. R. P. Nr. 37 z 1929 r., poz. 331, rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Wyz. Rel. i Ośw. Publ., Rolnictwa oraz Spraw Wewnętrznych, zawierające w załączniku wykaz zakładów naukowych, tudzież egzaminów, których ukończenie, względnie złożenie uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej w myśl przepisów art. 49 ustawy z dnia 23 maja 1924 r o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r., Nr. 46 poz. 458).

Art. 49. ustawy z dnia 23 maja 1924 o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 46 z 1928 r., poz. 458).

Poborowi i ochotnicy uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej, którzy ukończyli:

1. szkołę średnią ogólnokształcącą państwową albo prywatną, mającą prawa szkół państwowych, albo

2. inną szkołę krajową lub zagraniczną, państwową lub prywatną, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędną ze szkołą średnią ogólnokształcącą, t. j. złożyli egzamin dojrzałości gimnazjalny lub seminarjalny, w innych szkołach zaś ustanowiony w nich prawnie egzamin końcowy, — odbywają skróconą czynną służbę wojskową, której czas trwania ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, jednak na okres nie dłuższy, niż 15 miesięcy

Słuchacze państwowych szkół zawodowych, których warunkiem przyjęcia na pierwszy kurs jest ukończenie co najmniej 6-ciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej i w których nauka trwa nie mniej niż 3 lata (tak zwane szkoły zawodowe typu wyższego) odbywają skróconą służbę czynną po ukończeniu 4-ch półroczy takiej szkoły.

Minister Spraw Wojskowych może powołać do skróconej czynnej służby wojskowej również poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas ogólnokształcącej szkoły średniej państwowej lub prywatnej, mającej prawa szkół państwowych, albo odpowiednią ilość klas innych szkół, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędną z 6-cioma klasami szkoły średniej ogólnokształcącej, wreszcie, którzy złożyli egzamin specjalny, odpowiadający co najmniej 6-ciu klasom państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej.

Program, zakres wymagań i sposób składania egzaminu specjalnego określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych [2]).

Odroczenia terminu służby wojskowej.

W Dz. U. Rz. P. Nr. 34 z 1929 r., poz. 315, zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 26 marca 1929 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, zawierające wykaz zakładów

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 381.

[2]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 285.

naukowych, świeckich i duchownych (zakładów teologicznych), których uczniowie, bądź słuchacze są uprawnieni do żądania odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej zgodnie z art. 61, p. 1, 2 i 3 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym w brzmieniu załącznika do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458).

Art. 61. ustęp pierwszy, punkty 1, 2, 3 i ustęp ostatni ustawy z dnia 23 maja 1924 o powszechnym obowiązku wojskowym.

Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z art. 57 pkt. 3 [1]) mogą być udzielone:

1. uczniom ostatniej klasy szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich państwowych lub prywatnych, mających prawa szkół państwowych, średnich szkół zawodowych oraz innych szkół państwowych, krajowych lub zagranicznych, uznanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z państwową szkołą średnią ogólnokształcącą — najwyżej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 22 lat życia;

2. studentom szkół akademickich, tudzież uczniom (słuchaczom) zwyczajnym (rzeczywistym) innych wyższych zakładów naukowych państwowych lub prywatnych, uznanych przez Państwo za równorzędne, dalej wyższych zakładów naukowych zagranicznych, o ile uznane są przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z krajowemi — najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lat życia;

3. poświęcającym się studjom teologji wyznań chrześcijańskich dla uzyskania święceń duchownych, jak również uczniom zakładów rabinackich przez Państwo uznanych i nadzorowanych dla przygotowania się do stanu duchownego, ewentualnie w ciągu 2-ch lat po ukończeniu tych zakładów celem uzyskania stanowiska duchownego — najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia.

4. (Ustęp ostatni). Oznaczenie zakładów naukowych, których uczniowie bądź słuchacze są uprawnieni do żądania odroczenia czynnej służby wojskowej, oraz o ile idzie o zakłady zagraniczne, oznaczenie także warunków przyznania odroczenia, nastąpi w drodze rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Rozwój organizacyjny Komitetu Floty Narodowej.

Komunikat Komitetu Floty Narodowej (w streszczeniu).

Dorobek organizacyjny Komitetu Floty Narodowej w kraju przedstawia się następująco:

Po zaledwie dwuletniem istnieniu zorganizowano w kraju 560 Kół Komitetu Floty Narodowej z 200000 członków. Wobec szybkiego rozwoju Kół oraz większego zainteresowania się szerokich sfer społeczeństwa, Cen-

---

[1]) Art. 57, p. 3, brzmi: Odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej może być udzielane . . . . . . 3) osobom, odbywającym studja teoretyczne i praktyczne.

trala Komitetu przystępuje do organizacji Komitetów Wojewódzkich, które będą miały za zadanie zorganizowanie na swych terenach Kół Komitetów Powiatowych, a te ostatnie Kół Komitetów Gminnych i Miejskich. Komitet Floty Narodowej żywi najgłębszą wiarę, iż w roku 1930 cała Rzeczpospolita będzie pokryta niezmierną ilością Kół Kom. Fl. Nar., co pozwoli Komitetowi Centralnemu w żywszem tempie ziszczać ten wielki ideał państwowy, jakim jest posiadanie silnej floty morskiej, tembardziej teraz, kiedy K. Fl. N., postanowił pierwszy realny krok przez kupno dla marynarki handlowej okrętu szkolnego.

Dzięki wielkiemu zrozumieniu przez szerokie sfery społeczeństwa idei posiadania silnej floty morskiej, warunkującej potęgę naszego Państwa jak na lądzie tak i na morzu, Kom. Fl. Nar. żywi najgłębszą wiarę, że w najbliższym okresie pod sztandarem Komitetu Floty Narodowej staną do współpracy twórczej na morzu przez dobrowolne opodatkowanie się, począwszy od minimalnej kwoty 1 zł rocznie, nie setki tysięcy, lecz miljony obywateli naszych jak w kraju tak i na obczyźnie, potwierdzając tem samem aforyzm naszego poety Wyspiańskiego, że „Polska to wielka Rzecz“!

— —

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.
Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.